

Vol. I, II şi III, Lei 32

KARL MAY • WINNETOU

KARL MAY

WINNETOU

EDITURA TINERETULUI

Ediţie prescurtată

Scriitorul german Karl May s-a născut în anul 1842 la Hohenstein-Ernstthal, în familia unui ţesător sărac.

A fost învăţător şi apoi gazetar, iar după 1875 scrie numeroase romane de aventuri pentru tineret, cîştigîndu-şi o largă popularitate.

Unele din cele mai cunoscute şi mai îndrăgite cărţi ale scriitorului german, traduse în diverse limbi, sînt: «*Comoara din lacul de argint*» (1890), «*Winnetou*» (1893) «*Old Surehand*» (1894).

În afară de romane, Karl May a mai scris note de călătorie şi o lucrare cu caracter autobiografic intitulată: «*Eu*» (*Viaţa şi aspiraţiile mele*) (1910)

Scriitorul german a murit la 30 martie 1912 la Radebeul — Dresda.

KARL MAY

WINNETOU

În româneşte de EUGEN FRUNZĂ

Volumul I

EDITURA
TINERETULUI

WINNETOU
Karl May's Gesammelte Werke
Band 7—8—9
Karl-May-Verlag
Radebeul bei Dresden

CAPITOLUL I

UN „GREENHORN"

Ştii dumneata, dragă cititorule, ce înseamnă cuvîntul *greenhorn*? Ei bine, e o poreclă foarte jignitoare pentru cel care o poartă.

„Green", în englezeşte, înseamnă „verde"; iar prin „horn" — corn pe limba noastră — se înţelege antena, adică acel mănunchi de firişoare subţiri cu care gîza pipăie împrejurimile. Un *greenhorn* este deci un om încă „verde", adică necopt, un nou sosit în ţinuturi necunoscute lui, un ins care trebuie să-şi întindă bine antenele dacă nu vrea să se facă de rîs.

Un *greenhorn* nu se ridică de pe scaun pentru a-l ceda unei doamne care se apropie; salută pe stăpînul casei înainte de a se înclina în faţa doamnei şi domnişoarei de gazdă; îşi încarcă arma vîrînd gloanţele de-a-ndoaselea, sau bagă mai întîi dopul, apoi cartuşul şi abia la urmă praful de puşcă. Un *greenhorn* ori nu ştie de loc limba engleză, ori o vorbeşte prea corect şi înflorit; îi este groază de englezeasca „yankeilor" şi chiar de idiomul folosit prin regiunile cu codri neumblaţi; nu-i intră nimic în cap şi încă mai puţin îi vine pe limbă. *Greenhorn* ia un racoon drept un oposum şi o mulatră cît de cît frumoasă drept o metisă. Un *greenhorn* fumează ţigarete şi nu poate suferi tutunul tocat. Cînd un *greenhorn* e pălmuit de un „paddy", adică de un irlandez, dă fuga să se plîngă judecătorului de pace, în loc să-l împuşte fără multă vorbă pe individul cu pricina, cum ar face un yankeu autentic. Un *greenhorn* ia urmele paşilor de curcă drept urme de urs şi o ambarcaţie uşoară, destinată sportului, drept un vapor cu aburi de pe Mississippi. Un *greenhorn* se sfieşte să-şi urce cizmele pline de noroi pe genunchii călătorului de alături şi să soarbă supa ca şi cînd ar horcăi un bivol în agonie. Un *greenhorn*

cară după el în prerie buretele de spălat cît un dovleac uriaş, precum şi zece livre de săpun ; îşi bagă în buzunar o busolă care, după trei sau patru zile, indică toate punctele cardinale afară de nord. Un *greenhorn* notează opt sute de expresii ale indienilor şi, cînd întîlneşte prima piele-roşie, bagă de seamă că a expediat din greşeală însemnările într-un plic celor de acasă, reţinînd în schimb scrisoarea destinată lor. Un *greenhorn,* deşi a studiat timp de zece ani astronomia, poate să se uite alţi zece ani la cerul înstelat fără să afle cît e ceasul. Un *greenhorn* îşi vîră cuţitul de vînătoare la brîu aşa fel, încît atunci cînd se pleacă, să-i intre vîrful în coapsă. Un *greenhorn* aprinde în vestul sălbatic un foc de tabără atît de semeţ, încît vîlvătaia se înalţă cît prăjina, şi apoi se miră că indienii l-au dibuit şi au tras în el. În sfîrşit, un *greenhorn* e, ca să zic aşa, un *greenhorn* — şi acela eram pe-atunci chiar eu.

Dar să nu se creadă cumva că aş fi ştiut sau măcar bănuit vreo legătură între mine şi această poreclă jignitoare ! Nici-decum ! Pentru că tocmai asta e cea mai de seamă ciudăţenie a oricărui *greenhorn* : el îi socoteşte „boboci“ pe toţi în afară de sine.

Dimpotrivă, mă credeam foc de deştept şi de priceput ; făcusem doar ceea ce se cheamă studii şi nu tremurasem niciodată înaintea unui examen. Că de fapt viaţa este adevărata şcoală, unde dai examene zi de zi şi ceas de ceas, obligat fiind să treci prin nenumărate probe — toate acestea mintea mea tînără de atunci nu voia să le priceapă. Unele împrejurări neplăcute din patrie şi, aş putea spune, un fel de neastîmpăr înnăscut, m-au mînat peste ocean, către Statele Unite, unde condiţiile de parvenire ale unui tînăr sîrguincios erau pe atunci mult mai bune şi mai prielnice decît azi. Poate că în statele din est aş fi putut găsi mai uşor o slujbă bună, dar mă atrăgea vestul. Lucrînd scurtă vreme ba ici, ba colo, am agonisit destul pentru a mă echipa cuviincios şi pentru a-mi asigura buna dispoziţie. Am ajuns astfel la Saint Louis. Acolo, norocul m-a adus într-o familie germană, unde am găsit, pînă una alta, adăpost ca meditator. Venea aici, în familie, un oarecare mister Henry, om ciudat, meşter de puşti, care-şi făcea cu pasiune de artist meseria şi se recomanda el însuşi, cu o mîndrie patriarhală : „Mister Henry, the Gunsmith“ — domnul Henry, făuritorul de puşti.

Bărbatul acesta era un mare iubitor de oameni, deşi părea mai curînd contrariul, deoarece, în afară de pomenita familie, nu avea legături de prietenie cu nimeni, iar pe clienţi îi trata rece şi aspru, încît nu-l căutau decît pentru calitatea produselor sale. Îşi pierduse soţia şi copiii într-o împrejurare îngrozitoare, despre care nu vorbea niciodată ; totuşi, după unele aluzii ale sale, bănuiam că fuseseră ucişi într-un atac neaşteptat. Asta îl făcea atît de aspru în aparenţă şi poate că nici dînsul nu-şi dădea seama cît de grosolan se purta ; dar în fond era blînd şi bun, şi am observat adeseori cum i se umezeau ochii cînd povesteam despre patrie şi despre ai mei, la care ţineam şi ţin din toată inima.

De ce bătrînul acesta ursuz îmi arăta preferinţă tocmai mie, tînărul străin — asta n-am înţeles-o pînă ce, într-o bună zi, m-a lămurit chiar dînsul. De cînd mă aflam în familia respectivă, omul venea pe acolo mai des ca înainte, trăgea cu urechea la lecţiile mele, se ţinea în preajma mea, cercetîndu-mă şi rugîndu-mă chiar să-l vizitez. Nu mai făcuse nimănui o asemenea favoare şi de aceea mă feream să abuzez de ea. Dar reţinerea mea nu părea să-i fie pe plac ; îmi amintesc şi astăzi chipul său mînios cînd, într-o seară, căutîndu-l acasă, m-a întîmpinat răstit şi, la respectuosul meu salut *good evening* — bună seara, mi-a răspuns :

— Unde naiba v-aţi ascuns ieri, *sir ?*

— Acasă.

— Şi alaltăieri ?

— Tot acasă.

— Ia nu-mi mai vindeţi braşoave !

— Spun adevărul, mister Henry.

— *Pshaw !* Fleacuri ! O pasăre tînără ca dumneavoastră nu stă ghemuită în cuib, ci îşi vîră pliscul pretutindeni, numai unde trebuie nu !

— Şi unde, mă rog, ar trebui să mi-l vîr, dacă-mi permiteţi?

— Ei, unde ! Aici, la mine, bineînţeles ! Voiam încă de multă vreme să vă întreb ceva.

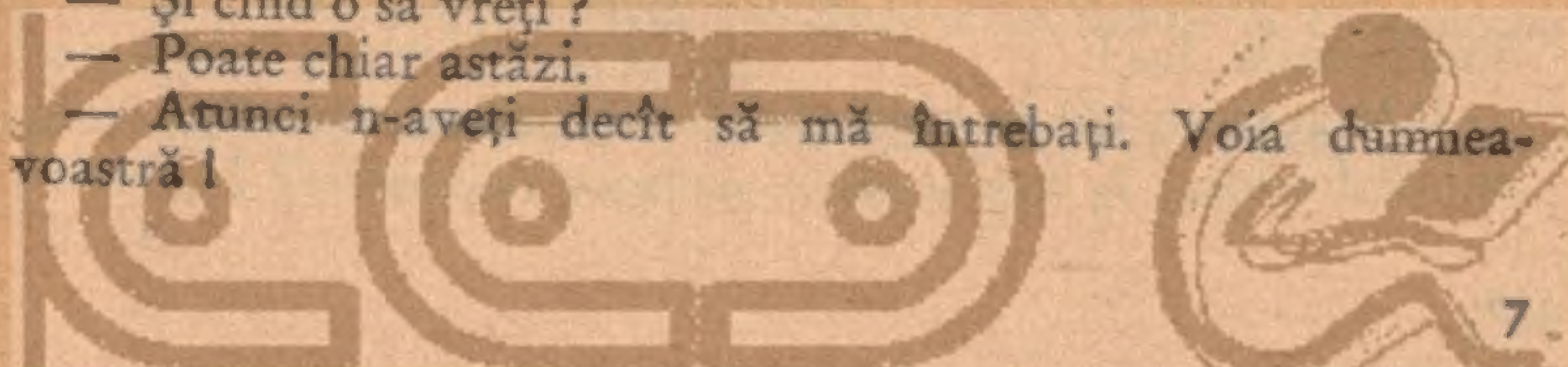
— Şi de ce n-aţi făcut-o ?

— Fiindcă n-am vrut ! Înţeles ?

— Şi cînd o să vreţi ?

— Poate chiar astăzi.

— Atunci n-aveţi decît să mă întrebaţi. Voia dumneavoastră !

Mă privi mirat drept în faţă, clătină din cap nemulţumit, apoi izbucni :

— Voia mea ! Ca şi cînd unui *greenhorn* ar trebui să-i cer mai întîi voie cînd vreau să-i vorbesc !

— *Greenhorn* ? întrebai, încreţindu-mi fruntea, căci mă simţeam adînc jignit. Vreau să sper, mister Henry, că aţi rostit acest cuvînt fără intenţie şi fără control.

— Nu vă faceţi iluzii, *sir* ! Am vorbit cu toată chibzuiala ; sînteţi un *greenhorn*, şi încă un *greenhorn* sadea ! Ceea ce scrie-n cărţi, fireşte, v-a intrat în cap. Să te cruceşti, nu alta, cîte mai învăţaţi voi ăştia, de dincolo ! Orice tinerel ştie pe dinafară distanţa de-aici pînă la stele, ştie ce-a scris regele Nabucodonosor pe cărămizi şi cît cîntăreşte aerul pe care nici măcar nu-l poate vedea ! Şi fiindcă ştie toate astea, se crede băiat deştept ! Dar ia băgaţi-vă nasu-n viaţă, aşa, vreo cincizeci de ani, adînc în viaţă ! Atunci veţi afla, şi poate nici atunci, ce înseamnă adevărata înţelepciune ! Tot ce cunoaşteţi pînă acum e o nimica toată — absolut nimic ! Şi ceea ce sînteţi în stare să faceţi e şi mai puţin. Nici măcar cu puşca nu ştiţi să trageţi !

Spusese toate acestea pe un ton de adînc dispreţ şi cu o asemenea siguranţă de sine, încît ai fi zis că se bizuie pe temeiuri serioase.

— Dacă ştiu să trag cu puşca ? Hm ! răspunsei zîmbind. Să fie asta întrebarea ce voiaţi să mi-o puneţi ?

— Întocmai, asta e. Aştept răspunsul !

— Daţi-mi mai întîi o puşcă bună şi apoi vă răspund. Înainte, nu !

Meşterul puse deoparte ţeava de puşcă la care tocmai lucra, se ridică, se apropie de mine, mă privi cu ochi uimiţi şi strigă :

— Să vă dau o puşcă, *sir* ? Nici prin gînd nu-mi trece ! Nicidecum ! Puştile mele nu ajung decît în mîini cărora pot fi încredinţate cu cinste !

— Am asemenea mîini ! mă încumetai eu.

Mă mai privi o dată, pieziş, se aşeză iar, îşi reluă lucrul la ţeavă şi mormăi ca pentru sine :

— Ce mai *greenhorn* ! Zău că mă scoate din pepeni cu îndrăzneala lui !

Îl lăsai să creadă ce vrea, căci îl cunoşteam ; scosei un trabuc şi-i dădui foc.

Timp de un sfert de oră păstrarăm tăcere. Dar mai mult bătrînul nu putu răbda ; ridică ţeava la lumină, se uită prin ea şi zise :

— Să tragi cu puşca e mai greu decît să caşti gura la stele sau să dezlegi ce scrie pe cărămizile lui Nabucodonosor. Înţeles ? Ai ţinut vreodată o puşcă în mînă ?

— Cred şi eu !

— Cînd ?

— De mult şi nu o singură dată.

— Şi aţi ochit ? Aţi apăsat pe trăgaci ?

— Da.

— Şi aţi nimerit ?

— Fireşte !

Lăsă să-i scape din mînă ţeava pe care o cercetase, mă privi din nou şi rosti :

— Da, ai nimerit, fireşte, dar ce ?

— Ţinta, bineînţeles !

— Cum ? Şi vreţi s-o cred şi pe asta ?

— Nu insist să mă credeţi pe cuvînt ; aş vrea să vă conving ; e purul adevăr !

— Dracu' să vă ia, *sir* ! Cine să vă priceapă ? Sînt sigur că aţi trage peste zid, chiar dac-ar fi înalt de douăzeci de coţi şi lat de cincizeci, şi totuşi îmi vindeţi toate astea cu o mutră atît de hotărîtă şi serioasă, încît simt că se răsuceşte fierea în mine ! Eu nu sînt un puşti pe care să-l meditaţi. Limpede ? Un *greenhorn* cu nasu-n cărţi, ca dumneavoastră, pretinde că ştie să ochească ! A cotrobăit prin tot felul de hîrţoage turceşti, arăbeşti şi prin alte tîmpenii, şi mai zice că a găsit timp să tragă cu puşca. Luaţi, vă rog, din cui, *gun*-ul acela vechi, puşca de colo, duceţi-o la ochi ca şi cînd aţi ţinti ! E un doborîtor de urşi, cea mai bună armă pe care am avut-o vreodată în mînă.

Luai puşca din cui şi o dusei la ochi.

— Hello ! strigă meşterul, încît tresării. Ce treabă-i asta ? Umblaţi cu arma de parc-ar fi un bastonaş, şi totuşi e cea mai grea puşcă din cîte cunosc ! Sînteţi chiar atît de puternic ?

Drept răspuns, îl apucai cu dreapta de surtuc şi de cureaua pantalonilor şi îl ridicai în sus.

— *Thunder-storm !* Măi să fie ! strigă el şi mai tare. Daţi-mi drumul ! Sînteţi mai puternic şi decît Bill al meu !

— Bill al dumneavoastră ? Dar despre cine-i vorba ?

— Feciorul meu care... dar să lăsăm asta ! E mort, ca şi ceilalţi. Făgăduia să ajungă un băiat destoinic, dar pe cînd lipseam de acasă, s-a dus şi el. Îi semănaţi la statură, aveţi cam aceiaşi ochi şi în gură o limbă ca a lui. De aceea dumneavoastră... na, restul nu vă priveşte !

O expresie de adîncă mîhnire i se ivi pe chip ; îşi trecu mîna peste faţă şi continuă, de astă dată ceva mai calm :

— Dar, *sir*, cu asemenea muşchi e mare păcat că aţi tăbărît asupra cărţilor. Trebuie să vă antrenaţi.

— Ceea ce am şi făcut.

— Zău ?

— Da !

— Box ?

— Nu se obişnuieşte la noi. Dar de la gimnastică şi de la luptă dreaptă nu mă dau în lături.

— Călărie ?

— Da.

— Scrimă ?

— Am dat şi lecţii.

— Ia nu mai minţiţi atîta !

— Poate doriţi să încercaţi ?

— Mulţumesc ! Îmi ajunge ce-am văzut pînă acum. Afară de asta, mai am şi de lucru. Aşezaţi-vă la loc !

Se reîntoarse la strung. Conversaţia se desfăşură apoi aproape monosilabic. Henry părea să clocească în minte ceva foarte important. Deodată, îşi ridică ochii spre mine şi întrebă :

— V-aţi ocupat cîndva de matematică ?

— Era unul din obiectele mele preferate.

— Aritmetică, geometrie ?

— Fireşte !

— Topografie ?

— Îmi făcea mare plăcere. Ieşeam adeseori, aşa, fără nici o treabă, la cîmp cu teodolitul şi ridicam planuri.

— Şi ştiţi să măsuraţi, adică să măsuraţi cu adevărat ?

— Bineînţeles. Am participat atît la măsurători orizontale, cît şi la cele de altitudine, deşi nu pot să afirm că sînt specialist în geodezie.

— *Well*... foarte bine, foarte bine !

— Dar de ce vă interesează, mister Henry ?

— Oi fi avînd motivele mele. Înţeles ? Nu e nevoie s-o ştiţi acum ; veţi afla la timp. Trebuie mai întîi... hm ! Da, trebuie mai întîi să mă încredinţez cum staţi cu mînuirea puştii.

— N-aveţi decît să mă puneţi la încercare !

— Asta am s-o şi fac, fireşte, am s-o şi fac ! Vă puteţi bizui pe mine ! La ce oră începeţi mîine dimineaţă lecţiile ?

— La opt.

— Atunci poftiţi aici la orele şase. Vom urca sus, la poligonul de tir, unde-mi încerc eu puştile.

— De ce aşa devreme ?

— Fiindcă nu vreau să mai aştept. Ard de nerăbdare să vă dovedesc că sînteţi un *greenhorn*, şi nimic mai mult. Dar acum, destul ! Am altceva de făcut ; ceva mult mai important.

Părea să fi terminat lucrul la ţeava de puşcă. Scoase dintr-un dulap o bucată de fier în formă de prismă şi începu să-i pilească muchiile. Observai că fiecare latură a piesei avea cîte un orificiu.

Se cufundase atît de adînc în lucrul lui, încît părea să fi uitat cu totul de mine. Ochii îi scînteiau şi, de cîte ori îşi cerceta mai îndeaproape lucrarea, constatam că o privea cu o expresie de adîncă dragoste. Piesa aceea de fier părea să aibă pentru el o valoare deosebită. Eram curios să ştiu de ce ; aşadar, îl întrebai :

— Nu cumva e şi asta o componentă a vreunei puşti, mister Henry ?

— Da — îmi răspunse, ca şi cînd abia atunci şi-ar fi amintit de prezenţa mea.

— Nu cunosc nici un sistem de armă care să aibă o asemenea piesă.

— Cred şi eu ! Dar o să fie. I se va spune, desigur, „sistem Henry".

— Ah, o nouă invenţie ?

— *Yes !*

— Atunci vă rog să-mi iertaţi curiozitatea. E de bună seamă un secret.

Privi îndelung fiecare gaură în parte, întoarse piesa pe toate feţele, o potrivi de cîteva ori la capătul ţevii şi zise în cele din urmă :

— Da, e un secret ; dar am încredere în dumneavoastră. Sînt convins că puteţi păstra o taină, deşi sînteţi un *greenhorn* în

lege ; de aceea am să vă spun ce-o să iasă de-aici. Va fi o carabină, o carabină cu repetiţie. Douăzeci şi cinci de focuri !

— Cu neputinţă !

— Ia mai ţineţi-vă pliscul ! Nu sînt atît de prost, încît să mă apuc de ceva irealizabil.

— Păi, în cazul acesta se cer încărcătoare pentru douăzeci şi cinci de gloanţe !

— Am !

— Atunci trebuie să fie foarte mari şi greu de mînuit.

— Nu-i decît un singur încărcător ; se mînuieşte uşor şi nu stînjeneşte de loc.

— Hm ! Nu mă pricep în meseria dumneavoastră, dar ce facem cu temperatura ? N-o să se încingă ţeava peste măsură ?

— Nici gînd ! Materialul ţevii şi tratamentul ce-i aplic sînt secretul meu. Afară de asta, parcă e totdeauna nevoie să tragi toate cele douăzeci şi cinci de focuri la rînd ?

— Nu prea !

— Păi, vedeţi ? Această piesă de fier devine un butoiaş care se roteşte excentric ; douăzeci şi cinci de orificii conţin tot atîtea gloanţe. După fiecare împuşcătură butoiaşul se mişcă atît cît să ajungă în dreptul ţevii glonţul următor. De ani de zile mă lupt cu ideea asta ; nu izbuteam în nici un chip ; acum pare să meargă. Ca făurar de puşti, am de pe-acum un nume respectabil, dar de-aci încolo am să ajung renumit şi voi cîştiga bănet, nu glumă !

— Dar veţi trăi cu conştiinţa încărcată.

Preţ de cîteva clipe, mă privi drept în ochi, apoi întrebă :

— Cu conştiinţa încărcată ? Cum aşa ?

— Credeţi oare că un ucigaş poate avea conştiinţa curată ?

— *Zounds !* La naiba ! Vreţi să spuneţi că aş fi un ucigaş ?

— Pentru moment, nu.

— Adică aş putea deveni un ucigaş.

— Da. A înlesni omorul e tot atît de grav ca şi cînd l-ai săvîrşi tu însuţi.

— Să vă ia dracu' ! Mă voi feri pe cît posibil ca să ajung părtaş la vreun omor.

— La unul singur,fireşte, se poate ; ce te faci însă cu masacrul ?

— Cum asta ? Nu înţeleg !

— Dacă veţi face o armă care trage în serie douăzeci şi cinci de focuri şi dacă o astfel de armă încape pe mîna oricărei haimanale, atunci se va dezlănţui dincolo, în prerii, în pădurile seculare şi în văgăunile munţilor, un măcel înspăimîntător ; bieţii băştinaşi vor fi împuşcaţi ca lupii şi în cîţiva ani nu va mai exista un singur indian. Vreţi să vă încărcaţi astfel conştiinţa ?

Mă privi lung şi în tăcere.

— Şi — urmai eu — dacă oricine poate cumpăra această armă, veţi vinde, ce-i drept, în scurtă vreme mii de bucăţi, dar caii sălbatici şi bizonii vor fi stîrpiţi pînă la unul şi, o dată cu ei, tot felul de vînat de care pieile-roşii au nevoie pentru hrană. Sute şi mii de braconieri se vor înarma cu carabina dumneavoastră şi se vor îndrepta spre vest. Sîngele oamenilor şi al animalelor va curge şiroaie şi, foarte curînd, ţinuturile de dincoace şi de dincolo de Munţii Stîncoşi vor fi pustiite.

— *'sdeath ! Ho !* strigă el deodată. Ia spuneţi, sînteţi chiar atît de proaspăt venit din Germania ?

— Da.

— Şi n-aţi mai fost nicicînd pe-aici ?

— Nu.

— Nici în vestul sălbatic ?

— Nici.

— Aşadar, un *greenhorn* desăvîrşit ! Şi totuşi, acestui „boboc" îi turuie gura de parc-ar fi strămoşul tuturor indienilor şi-ar fi trăit aici o mie de ani, şi mai trăieşte încă ! Omuleţule, să nu-ţi închipui că mă poţi scoate cumva din fire ! Şi chiar de-ar fi aşa cum spuneţi, n-o să-mi treacă niciodată prin minte să deschid o fabrică de armament. Sînt un însingurat şi vreau să rămîn singur. N-am poftă să-mi bat capul cu sute de lucrători sau cu şi mai mulţi.

— Dar aţi putea, totuşi, pentru a cîştiga bani, să vă patentaţi invenţia şi să vindeţi brevetul ?

— Puteţi aştepta mult şi bine, *sir !* Pînă acum am avut totdeauna din ce trăi şi cred că şi de-aci încolo am să ştiu s-o scot la capăt. Şi-acum, hai, căraţi-vă acasă ! Destul pentru azi ! Nu am chef să ascult ciripit de pui abia răsărit din găoace ; mai întîi să-nveţe zborul, pe urmă, mă rog, să fluiere sau să cînte !

Nici gînd să-i iau în nume de rău aceste expresii brutale. Aşa era dînsul şi îi cunoşteam prea bine tîlcul cuvintelor. Mă îndrăgise şi, de bună seamă că dorea, pe cît îi sta în putere, să

mă servească, să-mi fie de folos. Ne scuturarăm zdravăn mîinile şi plecai.

Nu bănuiam cîtă însemnătate avea să aibă pentru mine seara aceea, nici nu-mi trecea prin minte că doborîtorul de urşi, căruia meşterul îi zicea „bătrînul gun", ca şi carabina neterminată a lui Henry, vor juca un rol atît de mare în viaţa mea. Mă bucura însă perspectiva dimineţii următoare, căci într-adevăr trăsesem în trecut la ţintă mult şi cu succes şi eram întru totul convins că voi cîştiga preţuirea bunului, ciudatului şi bătrînului meu prieten.

A doua zi dimineaţa, exact la ora şase, mă înfăţişai la dînsul. Mă aştepta în prag; îmi strînse mîna şi, în timp ce chipul lui aspru se însenina de un zîmbet şiret, îmi spuse:

— *Welcome, sir!* Bun-venit, domnule! Văd că faceţi o mutră de parc-aţi fi sigur de izbîndă. Credeţi că veţi nimeri zidul de care vă vorbeam aseară?

— Sper.

— *Well,* atunci să mergem! Iau cu mine o puşcă mai uşoară şi dumneavoastră o să căraţi doborîtorul de urşi; nu-mi vine să trag după mine o asemenea greutate.

Îşi agăţă de umăr o puşcă uşoară cu două ţevi, iar eu înşfăcai arma aceea grea cu care meşterul nu voia să se împovăreze. Ajunşi la poligon, Henry încărcă amîndouă armele şi trase mai întîi cu puşca lui două focuri. Apoi venii eu la rînd, cu doborîtorul de urşi. Nu cunoşteam încă bine arma. De aceea, la primul glonţ nu nimerii decît marginea neagră a discului; al doilea glonţ lovi mai bine, iar al treilea găuri exact centrul discului; celelalte trecură toate prin gaura lăsată de al treilea. Mirarea lui Henry creştea cu fiece împuşcătură; a trebuit să trag şi cu arma lui uşoară şi, cînd izbutii la fel de bine, bătrînul sfîrşi prin a exclama:

— Ori îl aveţi pe dracu', *sir,* ori sînteţi sortit să fiţi un om al vestului! N-am mai pomenit un *greenhorn* să tragă cu atîta precizie!

— Nu-l am pe dracu', mister Henry — rîsei eu. De o astfel de alianţă mă lipsesc.

— Atunci, nu aveţi numai menirea, ci şi datoria să deveniţi un om al vestului. Vă trage inima la aşa ceva?

— De ce nu?

— *Well,* vom vedea ce se poate face cu acest *greenhorn.* Ştiţi să şi călăriţi?

— La nevoie.

— La nevoie? Hm!

— *Pshaw!* Mare lucru şi călăria! Să încaleci, asta-i cel mai greu. Dar dacă mă văd în şa, nu mă mai răstoarnă nici un cal din lume.

Mă privi cercetător, să vadă dacă am vorbit serios sau în glumă. Făcui o mină cît se poate de nevinovată, după care el mi se adresă iar:

— Credeţi cu adevărat? Vreţi cumva să vă ţineţi cu mîinile de coamă? Atunci vă înşelaţi. Aţi spus bine: încălecatul e cel mai greu lucru, căci treaba asta o faci singur. Descălecatul e mult mai uşor. Îţi poartă de grijă calul, de aceea merge cu mult mai lesne.

— Numai că, în ce mă priveşte, nu apelez la serviciile calului.

— Aşa? Vom vedea! Aţi vrea să faceţi o probă?

— Cu plăcere!

— Bine. Atunci haideţi! Nu-i decît ceasul şapte şi mai aveţi o oră întreagă. Să mergem la Kim Korner, geambaşul; are el un cal dereş care o să vă cam dea de furcă.

Ne înapoiarăm în oraş şi intrarăm la geambaş. Acolo se afla un mare manej de călărie, înconjurat de grajduri. Ne întîmpină chiar Korner în persoană şi ne întrebă ce poftim.

— Acest june *sir* susţine că nici un cal nu-l poate arunca din şa — răspunse Henry. Ce părere aveţi, mister Korner? N-aţi vrea să-l vedeţi cocoţat pe dereşul dumneavoastră?

Negustorul mă cercetă cu privirea, dădu apoi satisfăcut din cap şi răspunse:

— Osatura pare bună şi destul de elastică; afară de asta, tinerii nu-şi frîng gîtul atît de lesne ca oamenii mai în vîrstă. Dacă gentlemanul vrea să încerce calul, n-am nimic împotrivă.

Dădu poruncile cuvenite şi, după puţin, doi argaţi aduseră din grajd calul gata înşeuat. Animalul era cît se poate de neastîmpărat şi căuta să le scape din mîini. Bătrînului meu Henry începuse să-i fie teamă pentru mine; mă rugă chiar să renunţ la încercare. Dar mie, mai întîi de toate, nu-mi era de loc frică, şi apoi consideram examenul ca o chestiune de onoare. Cerui o cravaşă şi o pereche de pinteni; apoi, ce-i drept, după unele tentative nereuşite, mă avîntai în şa. Argaţii săriră grăbiţi în lături, iar calul se săltă pe toate patru picioarele, mai întîi în sus, apoi într-o parte. Mă ţinui vîrtos în şa, deşi nu-mi

vîrîsem încă bine picioarele în scări ; dar mă sileam să le vîr. Cînd izbutii, calul începu să se cabreze ; văzînd că nu-i ajută la nimic, o porni glonţ spre zid, ca să mă strivească, dar cravaşa îl corectă curînd. Se încinse o luptă crîncenă, pentru mine de-a dreptul primejdioasă, între călăreţ şi cal. Întrebuinţai toate mijloacele de care dispuneam, puţina dibăcie şi neîndestulătoarea mea pricepere de atunci, precum şi forţa genunchilor mei şi, în fine, biruii. Cînd descălecai, îmi tremurau picioarele de încordare, iar calul, leoarcă de sudoare, părea nins cu spumă. Asculta acum de fiecare îndemn al meu.

Pe negustor îl cuprinse grija de cal. Porunci să fie învelit în pături şi plimbat încet de dîrlogi ; apoi se întoarse către mine :

— Asta, domnule, nu mi-aş fi închipuit-o ! Credeam că o să vă întindeţi pe jos la prima smucitură. Fireşte că nu-mi datoraţi nimic şi, dacă vreţi să-mi faceţi o favoare, mai poftiţi şi cuminţiţi-mi pînă la urmă bestia. Nu mă zgîrcesc la zece dolari ; animalul e de rasă şi, dacă învaţă să asculte, realizez o afacere bună.

— Cum doriţi. Mi-ar face chiar multă plăcere ! răspunsei.

De cînd descălecasem, Henry nu mai scoase o singură vorbă, mulţumindu-se să mă privească şi să clatine din cap. Apoi îşi lovi palmele şi strigă :

— Acest *greenhorn* e fără îndoială nemaipomenit, sau măcar neobişnuit ! Mai-mai să-l înăbuşe din strînsoare pe bietul animal în loc să cadă plăcintă în nisip ! Cine v-a învăţat călăria, *sir ?*

— Întîmplarea. O întîmplare care mi-a potrivit între pulpe un armăsar unguresc de pustă, atît de sălbatic, încît nu răbda pe nimeni în spinare. L-am domolit încetul cu încetul, dar mi-am pus şi viaţa-n joc.

— Mulţumesc de asemenea creaturi ! Atunci se cuvin laude bătrînului meu jilţ care n-are nimic împotrivă cînd mă odihnesc în el. Haideţi ! M-a prins ameţeala. Dar nu de florile-mărului v-am văzut cum trageţi şi călăriţi. Vă puteţi bizui pe asta !

Plecarăm fiecare spre casele noastre. În timpul acelei zile şi în următoarele două, meşterul nu s-a mai arătat şi nici eu nu avui prilejul să trec pe la el ; dar în a treia zi, după prînz, m-a căutat acasă ; ştia că era ziua mea liberă.

— Aţi avea chef să faceţi o plimbare cu mine ?

— Încotro ?

— La un gentleman căruia i-ar face plăcere să vă cunoască.

— De ce tocmai pe mine ?

— Nu-i greu de ghicit : omul n-a mai văzut pînă azi un *greenhorn.*

— Atunci merg ! O să mă cunoască dumnealui, n-aveţi grijă !

Henry mă privea cu atîta şiretenie, încît bănuiam că-mi pregătise o surpriză. Străbăturăm cîteva străzi şi ne oprirăm la un birou în care se intra din stradă printr-o uşă mare de sticlă. Meşterul mi-o luă repede înainte ; nici nu-mi lăsase vreme să citesc firma aurie zugrăvită pe geam. Dar desluşi ceva ca „Office şi Surveying", adică birou şi măsurători de terenuri. Aflai curînd că nu mă înşelasem.

Înăuntru, trei domni ne primiră foarte prietenos şi curtenitor ; pe mine mă cercetară din cale-afară de curioşi. Mesele erau încărcate cu hărţi, cu planuri. Printre mese — tot soiul de instrumente de măsurat. Ne aflam la un serviciu de geodezie.

Nu înţelegeam ce scop urmărea prietenul meu cu această vizită ; n-avea de făcut nici o comandă şi nici vreo informaţie de cerut ; părea să fi venit numai de dragul unei discuţii amicale. În orice caz, conversaţia luă în curînd un curs vioi şi nu s-ar fi zis că avea vreo legătură cu obiectele de pe masă ; îmi convenea, fiindcă puteam astfel să particip mai activ la discuţii decît în cazul cînd s-ar fi abordat subiecte pur americane sau de altă natură, care nu-mi erau încă destul de familiare.

Henry părea să se intereseze de astă dată deosebit de mult de ştiinţa măsurării terenurilor ; voia să ştie totul, şi eu mă lăsai cu plăcere antrenat în discuţie ; în cele din urmă, ajunsesem să răspund eu la întrebări, să descriu întrebuinţarea diverselor instrumente, să explic felul cum se desenează hărţile şi cum se ridică planurile. Eram într-adevăr un *greenhorn* desăvîrşit, căci nu le ghicisem intenţiile. Abia după ce mă pronunţasem cu privire la natura şi la deosebirile dintre metoda de stabilire a coordonatelor pe de o parte şi metoda polară şi diagonală pe de altă parte, dintre măsurătoarea perimetrelor şi procedeul repetării, după ce explicasem calculul trigonometric şi observasem că cei trei domni îi fac cu ochiul meşte-

rului Henry — abia atunci lucrul îmi deveni suspect; mă ridicai de la locul meu, arătîndu-mi intenţia de a pleca. Bătrînul nu se împotrivi. La despărţire furăm salutaţi şi mai amical ca la început.

Ne depărtasem suficient ca să nu ne mai zărească funcţionarii din birou. Atunci Henry se opri locului, îmi puse mîna pe umăr şi, în timp ce faţa îi strălucea de satisfacţie, îmi strigă:

— *Sir*, domnule, omule, tinere, *greenhorn* ce sînteţi, mi-aţi făcut o mare bucurie! Sînt de-a dreptul mîndru de dumneavoastră!

— De ce?

— Aţi întrecut cu mult atît recomandările mele cît şi aşteptările acelor oameni.

— Recomandări? Aşteptări? Nu înţeleg!

— Nici nu-i nevoie. Dar chestiunea e cît se poate de simplă. Aţi afirmat nu de mult, că vă pricepeţi în topografie, şi, pentru a mă convinge că n-a fost doar o fanfaronadă, v-am introdus la acei gentlemeni, buni cunoscuţi de-ai mei, ca să vă sondeze. A fost o încercare mai mult decît binevenită; le-aţi arătat ce vă poate căpăţîna!

— Fanfaronadă? Mister Henry, dacă mă credeţi capabil de aşa ceva, nici n-am să mai trec pe la dumneavoastră!

— Nu vă faceţi de rîs! Doar n-o să-i răpiţi unui nătărău bătrîn ca mine bucuria de a vă vedea! Ştiţi: din pricina asemănării cu feciorul meu... Aţi mai fost pe la geambaş?

— Zilnic.

— Şi i-aţi călărit dereşul?

— Da.

— Iese ceva din calul ăsta?

— Cred şi eu! Mă tem însă că eventualul cumpărător nu se va înţelege cu el tot atît de bine. Calul s-a obişnuit cu mine şi pe oricare altul îl aruncă jos.

— Mă bucură, mă bucură nespus! Aşadar, nu vrea să fie încălecat decît de un *greenhorn*... Haideţi acum cu mine pe uliţa asta dosnică. Ştiu aici un faimos *dining-house*, un birt, unde se mănîncă bine şi se bea şi mai bine. Se cade sărbătorit examenul pe care l-aţi trecut astăzi cu atîta succes.

Nu-l puteam înţelege pe bătrîn; părea cu totul schimbat. El, singuraticul, omul atît de retras, să cineze într-un *dining-house*! Pînă şi la faţă arăta altfel, iar glasul îi era mai limpede, mai tineresc ca de obicei. Examen, aşa spusese. Cuvîntul m-a surprins, dar poate că-l folosea fără a-i da vreo importanţă.

De atunci venea zilnic pe la mine şi mă trata ca pe un prieten drag pe care ţi-e teamă să nu-l pierzi. Dar nu-mi îngăduia ca, pe temeiul acestei simpatii, să mă umflu în pene; avea totdeauna frîna pregătită, şi aceasta era fatalul cuvînt *greenhorn*.

În chip cu totul ciudat se schimbase în acest răstimp şi purtarea familiei unde lucram ca meditator. Părinţii îmi acordau în mod vizibil mai multă atenţie, iar copiii deveniseră mai afectuoşi. Îi surprindeam aruncîndu-mi priviri al căror tîlc nu izbuteam să-l dezleg; le-aş putea numi pline de dragoste amestecată cu regrete.

Cam la trei săptămîni de la curioasa noastră vizită în biroul mai suspomenit, stăpîna casei mă rugă să nu ies seara în oraş, deşi era ziua mea liberă, ci să iau cina în familie. Ca motiv al acestei neobişnuite invitaţii mi-a invocat faptul că vor fi de faţă mister Henry şi alţi doi domni, dintre care unul se numeşte Sam Hawkens şi e, în lumea vestului, o personalitate. Eu, ca un *greenhorn* ce mă aflam, nu auzisem de acest nume, totuşi mă bucurai la gîndul că voi cunoaşte un adevărat *westman*, şi încă unul atît de renumit.

Cum eram de-ai casei, nu trebuia să aştept mai întîi sunetul clopoţelului, aşa că intrai în sufragerie cu cîteva minute mai devreme. Spre surprinderea mea, constatai că aspectul obişnuit al încăperii fusese transformat ca pentru o festivitate. Mica Emmy, fetiţa de cinci ani, se afla singură în sufragerie şi îşi vîrîse degetul în compotul de mure. Cum mă zări, şi-l retrase, ştergîndu-l în grabă de buclele ei blonde. Cînd, privind-o mustrător, o ameninţai cu degetul, alergă spre mine şi-mi gînguri cîteva cuvinte la ureche. Ca să-i iert purtarea, îmi destăinui secretul pe care, în ultimele zile, îl ţinuse ascuns în inimioara ei. Crezui că nu înţeleg bine, dar la stăruinţele mele, copila repetă: „Serbarea ta de bun rămas".

Ospăţul meu de despărţire! Cu neputinţă! Cine ştie prin ce confuzie ajunsese copilul să înţeleagă anapoda rostul acestei mese. Am ascultat-o zîmbind.

Se auziră apoi voci în salonaşul de alături; sosiseră oaspeţii, iar eu trecui dincolo pentru a-i saluta. Veniseră tustrei în acelaşi timp, aşa cum se înţeleseseră — fapt pe care îl aflai

mai tîrziu. Henry mă prezentă unui bărbat tînăr, cam rigid și stîngaci, care se numea mister Black, și apoi lui Sam Hawkens, omul din vest.

Omul din vest! Mărturisesc deschis că, în clipa cînd privirea mea uluită se opri asupra lui, trebuie că arătam foarte puțin deștept. O astfel de apariție nu mai întîlnisem de cînd sînt. Firește că, mai tîrziu, am văzut altele și mai și. Era omul și așa destul de ciudat, dar ciudățenia lua proporții prin faptul că aici, în acest salon luxos, dumnealui se înfățișa ca și cînd s-ar fi aflat departe, în plin vest sălbatic, și anume, cu pălăria pe cap și cu pușca în mînă. Imaginați-vă cum arăta:

Sub borul lat al pălăriei de pîslă, atîrnînd melancolic — pălărie care, în ce privește vechimea, culoarea și forma, ar fi provocat dureri de cap și celui mai calm observator — se detașa dintr-o pădure de păr — barbă și mustăți — un cogeamite nas de dimensiuni aproape înspăimîntătoare, care ar fi putut servi cu cinste de arătător oricărui cadran solar. Din pricina acestei bărbi uriașe, în afara organului olfactiv atît de măreț edificat, nu se vedeau pe restul figurii decît doi ochișori mici, isteți, înzestrați cu o mobilitate neobișnuită și cu o expresie de șiretenie șăgalnică. Ne uitam unul la altul cu aceeași atenție; abia mai tîrziu aflai de ce prezentasem atîta interes pentru dînsul.

Așadar, această porțiune superioară a făpturii sale se planta pe un trup invizibil pînă la genunchi, pierdut într-o haină de vînătoare din piele de țap, destinată pe cît se părea unei persoane mult mai voluminoase și dînd acestui om mărunțel o înfățișare de copil care, în joacă, și-ar fi pus halatul bunicului. De sub veșmîntul acesta mai mult decît abundent, se ițeau o pereche de picioare subțiri, încovoiate ca secera, scufundate în niște jambiere rupte și atît de vechi, încît trebuie să fi ostenit pînă atunci cel puțin două decenii, după care ieșeau la iveală cizmele indiene; într-acestea, la nevoie, posesorul ar fi putut intra cu totul.

Faimosul *westman* ținea în mînă o flintă pe care numai cu cea mai mare precauție aș fi atins-o; semăna mai curînd a măciucă decît a pușcă. În acele clipe, cu greu mi-aș fi putut închipui o caricatură mai șarjată a vreunui vînător de prerie, dar nu avea să treacă mult timp pînă să recunosc pe deplin valoarea acestui original omuleț.

După ce mă cercetă atent, îl întrebă pe meșterul de puști, cu o voce subțirică de copil:

— O fi ăsta tînărul *greenhorn* de care mi-ați vorbit, mister Henry?

— *Yes!* încuviință meșterul.

— *Well!* Nu-mi displace. Nădăjduiesc să-i placă și dumisale Sam Hawkens, hi-hi-hi-hi!

Cu acest rîs pițigăiat și neobișnuit pe care, mai tîrziu, aveam să-l aud de mii de ori, își întoarse fața către ușa care tocmai se deschidea. Intrară stăpînul și stăpîna casei, salutîndu-l pe vînător cu deosebită prietenie, ceea ce dădea de bănuit că nu-l întîlneau acum pentru întîia oară... Apoi furăm invitați să trecem în sufragerie.

Am dat urmare invitației. Spre mirarea mea, Sam Hawkens nici nu-și scosese pălăria. Abia după ce ni se indicaseră locurile la masă, arătă spre pușcociul lui și zise:

— Un adevărat *westman*, și cu atît mai mult eu, nu-și lasă niciodată pușca din ochi. Pe mult stimata mea Liddy am s-o agăț acolo, de cîrligul perdelei.

Așadar, pușcociul se chema Liddy. Mai tîrziu am aflat că era în obiceiul oamenilor din vest să-și trateze armele ca pe niște ființe dragi și să le boteze.

Agăță deci pușca și dădu să-și anine alături faimoasa pălărie; cînd și-o scoase, constatai cu groază că toată podoaba lui capilară rămăsese în fundul pălăriei. Țeasta lui jupuită de piele și roșie ca sîngele era într-adevăr înfricoșătoare. Doamnei îi scăpă un țipăt și copiii se porniră să urle cît îi ținea gura. Dar Sam se întoarse către noi și rosti calm:

— Nu vă speriați, doamnelor și domnilor! Nu e nimic grav. Aveam propriul meu păr în deplină proprietate și îl purtam cu cinste din anii copilăriei, de pe cînd mergeam încă de-a bușilea; nici un avocat din lume n-ar fi îndrăznit să-mi pună în discuție dreptul la părul din cap, pînă au tăbărît pe mine o duzină sau două de pawnes, băștinași de pe Mississippi, și mi l-au smuls cu piele cu tot. A fost o senzație a dracului de neplăcută, dar am suportat-o cu vrednicie, hi-hi-hi-hi! M-am dus apoi la Tekama și mi-am cumpărat un alt scalp, dacă nu mă-nșel îi zice „perucă", și m-a costat destule blănuri de biber, trei baloturi grele. Nu-i nimic. Pielea cea nouă

e mult mai practică, mai ales în timpul verii ; o pot scoate la nevoie, cînd transpir, hi-hi-hi-hi !

Își cocoță pălăria pe flintă și își potrivi peruca la loc, pe cap. Apoi își scoase haina și o așeză pe spătarul scaunului. Haina, care fusese țesută și cîrpită de foarte multe ori, petic peste petic, ajunsese atît de țeapănă și de groasă, încît cu greu s-ar fi lăsat străpunsă de o săgeată indiană.

Acum picioarele lui subțiri și strîmbe se vedeau pe de-a-n-tregul. Partea de sus a trupului îi era strînsă într-un surtuc de piele, vînătoresc. La brîu purta un cuțit și două pistoale. După ce se înapoie la locul lui, îmi aruncă întîi mie, apoi doamnei de gazdă, o privire șireată și glăsui :

— N-ar vrea cumva *my lady*, pînă a nu ne pune pe mîncat, să-l informeze pe acest *greenhorn* despre ce e vorba, dacă nu mă-nșel ?

Expresia „dacă nu mă-nșel" era un tic. Doamna consimți, se întoarse către mine, arătă spre celălalt oaspete, mai tînăr, și începu :

— Desigur, nu știți încă, domnule, că mister Black este succesorul dumneavoastră.

— Suc... ceso... rul meu ? bîlbîii eu uluit.

— Da ! sărbătorim astăzi plecarea dumneavoastră din această casă, nu-i așa, și ne-am văzut nevoiți să căutăm un alt meditator.

— Plecarea... mea... ?

Astăzi mulțumesc soartei că n-am fost fotografiat în clipa aceea, căci trebuie să fi arătat ca o personificare a zăpăcelii.

— Da, *sir*, plecarea dumneavoastră ! îmi surîse ea cu o bună dispoziție pe care n-o prea găseam la locul ei, pentru că mie nu-mi venea de loc să zîmbesc. Ar fi trebuit, poate — urmă ea — să stabilim mai întîi un termen, dar pentru că v-am îndrăgit cu toții, n-am fi vrut să vă întîrziem în căutarea norocului. Regretăm din toată inima că plecați și vă facem cele mai bune urări. Plecați, în numele Domnului, chiar mîine.

— Să plec ? Mîine ? Încotro ? îngăimai cu greutate.

Atunci Sam Hawkens, care ședea lîngă mine, mă bătu pe umăr și răspunse rîzînd :

— Încotro ? Cu mine, spre vestul sălbatic. Ați trecut cu laude examenul, hi-hi-hi-hi ! Ceilalți experți pornesc călare mîine în zori și n-au timp să vă aștepte ; trebuie să veniți fără multă vorbă. Eu, Dick Stone și Will Parker am fost an-

gajați călăuze de-a lungul lui Canadian River pînă în New Mexico. Nu cred că ați prefera să rămîneți un *greenhorn* și să stați mereu în același loc !

Atunci mi-a căzut ca un văl de pe ochi. Așadar, totul fusese pus la cale dinainte ! Expert topograf ! Poate pentru noile drumuri de fier aflate în proiect. Ce idee grozavă ! Nici n-a mai fost nevoie să-i descos ; căpătai lămuririle fără să le mai cer ; bătrînul, bunul meu Henry, mă apucă de mînă și-mi zise :

— V-am mai spus, de altfel, de ce mi-ați căzut cu tronc la inimă. Vă aflați aci la oameni cumsecade, însă o slujbă de meditator, *sir*, nu e potrivită pentru dumneavoastră. Trebuie să plecați în vest. Am intervenit pentru asta la „Atlantic and Pacific Company" și, fără să bănuiți, ați fost supus unui examen. L-ați trecut cu bine. Iată angajamentul !

Îmi întinse hîrtia ; dintr-o ochire, citii salariul meu probabil, și simțeam că-mi sar ochii din orbite.

— Veți porni călare ; vă trebuie așadar un cal bun. Am cumpărat dereșul pe care l-ați îmblînzit ; păstrați-l din partea mea. Și de arme e nevoie ; vă ofer doborîtorul meu de urși, pe care eu nu-l pot folosi, dar cu care dumneavoastră ați tras drept în centrul discului. Ei, *sir*, ce spuneți ?

Mai întîi n-am spus nimic ; apoi, cînd mi-a revenit graiul, am încercat să refuz darurile, însă fără succes. Acești oameni atît de buni hotărîseră să mă facă fericit și un refuz al meu i-ar fi rănit adînc. Spre a curma, cel puțin pentru moment, orice alte formalități, doamna luă loc la masă, încît ne văzurăm obligați să-i urmăm exemplul ; atacarăm bucatele și discuția fu întreruptă.

Abia după cină aflai ce trebuia să știu. Calea ferată avea să parcurgă distanța de la Saint Louis prin Indian Territory, New Mexico, Arizona și California, pînă la coasta Pacificului. Se elaborase un plan de cercetare și de măsurare în secțiuni aparte a acestui lung traseu. Secțiunea căreia fuseserăm repartizați eu și alți trei experți, sub conducerea unui inginer-șef, se afla între ținutul de la izvoarele lui Rio Pecos și cursul sudic al lui Canadian River. Cele trei călăuze încercate, Sam Hawkens, Dick Stone și Will Parker trebuiau să ne conducă într-acolo, unde ne aștepta un întreg detașament de oameni ai vestului, bărbați curajoși, însărcinați cu securitatea noastră. Firește că mai contam și pe sprijinul trupelor din forturi. Era, în orice caz, inutil ca lucrurile ce le aflam în acea seară

să mă mai tulbure. Mă liniştea în acelaşi timp faptul că oamenii se îngrijiseră pînă în cele mai mici amănunte chiar şi de echipamentul meu. Nu-mi mai rămînea altceva de făcut decît să mă prezint colegilor care mă aşteptau în locuinţa inginerului-şef. Mă dusei acolo, însoţit de Henry şi de Sam Hawkens, şi mă bucurai de o primire cît se poate de amicală. Ştiau că fusesem luat prin surprindere şi, ca urmare, nu-mi reproşară întîrzierea.

După ce, în dimineaţa următoare, îmi luasem rămas bun de la gazdele mele, îl căutai pe Henry. Acesta îmi opri repede avalanşa de mulţumiri, scuturîndu-mi mîna cu toată căldura şi adresîndu-mi-se în felul lui aspru :

— Tacă-vă clanţa, *sir !* Dacă vă trimit pe alte meleaguri, apoi vreau ca *gun*-ul meu să aibă iarăşi un cuvînt de spus. Cînd vă întoarceţi, binevoiţi a pofti pînă la mine să-mi povestiţi cîte aţi petrecut şi învăţat. Se va vedea atunci dacă aţi rămas ceea ce sînteţi şi nu vă credeţi a fi, — adică un *greenhorn* cum scrie la carte !

Zicînd acestea, mă împinse pe uşă afară. Dar, înainte de a o închide, îi zării ochii înlăcrimaţi...

C A P I T O L U L II

KLEKIH-PETRA

Ne aflam către sfîrşitul superbei toamne nord-americane şi, de mai bine de trei luni, în plină activitate. Dar nu ne îndeplinisem încă sarcinile, în timp ce oamenii din celelalte sectoare se întorseseră în bună parte acasă. Întîrzierea noastră se datora următoarelor două împrejurări :

Întîi de toate lucram într-o regiune foarte dificilă. Linia ferată trebuia să treacă prin prerii şi să urmeze cursul sudic al lui Canadian River ; aşadar, direcţia ce ni se indicase ducea pînă la izvoarele fluviului şi pornea de la New Mexico peste văi şi trecători. Dar sectorul nostru se găsea între Canadian River şi New Mexico şi ne revenea nouă misiunea de a stabili pe teren direcţia prevăzută. Pentru aceasta făceam drumuri lungi călare, cu multă pierdere de vreme şi umblam mult pe jos, executînd măsurători complicate. Toate astea înainte de a putea trece la construcţia propriu-zisă. În plus, regiunea era foarte primejdioasă, mişunau diferite triburi de indieni, kiowaşi, comanşi, apaşi, care nici nu voiau să audă de o cale ferată pe pămînturile lor. Trebuia să fim atenţi, să ne ferim, să fim în permanentă stare de alarmă, ceea ce, bineînţeles ne stînjenea mult activitatea şi încetinea ritmul.

Din pricina indienilor eram nevoiţi să renunţăm la vînat. Altminteri i-am fi pus pe urmele noastre. Ne procuram cele necesare transportîndu-le din Santa Fé în care cu boi. Dar şi acest mijloc de aprovizionare era, din păcate, foarte nesigur. Ne vedeam adeseori obligaţi ca, în aşteptarea carelor, să întrerupem măsurătorile.

Alte greutăţi proveneau din însăşi componenţa grupului nostru. Am arătat în primul capitol că, la Saint Louis, fusesem întîmpinat cît se poate de amical de către inginerul-şef şi cei

trei experţi. Primirea de care m-am bucurat atunci mă îndreptăţea să sper într-o conlucrare rodnică ; dar mă aştepta o cruntă dezamăgire.

Colegii mei erau nişte veritabili yankei, care vedeau în mine un *greenhorn* şi un *dutshmann*, cuvînt rostit cu intenţie injurioasă, cum ai spune „şoacăţ". Urmăreau să cîştige bani, fără să le pese prea mult dacă-şi îndeplinesc conştiincios datoria. Şi iată că eu le stăteam în cale. Simpatia ce mi-o arătaseră la început mi-au retras-o cît se poate de repede. Ce-i drept, faptul nu mă demoraliza şi-mi vedeam de treabă. În scurt timp mi-am dat seama că nici cunoştinţele lor nu erau prea strălucite ; îmi repartizau cele mai grele lucrări şi îşi făceau viaţa cît mai uşoară. Eu le acceptam. Totdeauna am fost de părere că omul e cu atît mai puternic, cu cît duce mai multe sarcini în spinare.

Mister Bancroft, inginerul-şef, era cel mai pregătit dintre toţi ; din păcate, îi plăcea prea mult rachiul. Sosiseră de la Santa Fé cîteva butoiaşe pline şi de-atunci Bancroft se ocupa mai mult de alcool decît de instrumentele de măsurat. Se întîmpla uneori să zacă beat-turtă cîte o jumătate de zi pe pămîntul gol. Riggs, Marcy şi Wheeler, cei trei experţi, suportau, ca şi mine de altfel, o cîtime din costul băuturii şi, pentru a nu rămîne în pagubă, beau şi ei pe întrecute. Fireşte că nici aceşti gentlemeni nu se aflau totdeauna în cea mai bună formă. Cum eu nu consumam nici o picătură de rachiu, ajunsesem să duc greul muncii, pe cînd dumnealor beau cu schimbul şi dormeau ca să-şi alunge ameţeala. Dintre toţi, Wheeler îmi era totuşi mai apropiat ; avea măcar atîta bun-simţ ca să recunoască eforturile pe care eu, fără a fi obligat, le depuneam în locul lor. E limpede că, în asemenea condiţii, lucrul suferea.

Nici restul grupului nu lăsa mai puţin de dorit. La sosirea noastră, găsirăm în sector pe *westmanii* care ne aşteptau. Eu, ca novice, nutream la început o stimă deosebită pentru aceşti oameni, dar constatai mult prea curînd că aveam de-a face cu nişte inşi de un nivel moral foarte scăzut.

Le revenea misiunea de a face de gardă şi de a ne ajuta în muncă. Din fericire, timp de trei luni nu se întîmplă nimic şi nu avui prilejul de a apela la această foarte îndoielnică apărare. Iar în ce priveşte ajutorul în muncă, pot să afirm

fără exagerare că-şi dăduseră întîlnire aici doisprezece dintre cei mai înrăiţi pierde-vară ai Statelor-Unite.

Nu e greu de înţeles că, în astfel de împrejurări, stăteam extrem de prost cu disciplina.

Bancroft era, după titlu şi sarcină, şeful nostru, şi îşi dădea chiar aerul de a fi. Numai că nimeni nu-l asculta. Cînd emitea un ordin, rîdeau de el. Atunci pornea să înjure cum n-am mai auzit om înjurînd şi alerga la butoiaşul cu rachiu, unde-şi afla răsplata pentru efortul făcut. Nici Riggs, Marcy şi Wheeler nu se purtau altfel. Aveam deci toate motivele să iau în mîinile mele frîul, dar o făceam pe nesimţite. Un ins ca mine, tînăr şi lipsit de experienţă, n-ar fi fost luat în serios. Dacă m-aş fi încumetat, nedibaci, să le vorbesc de sus şi să dau ordine, atunci totul s-ar fi soldat cu un hohot de rîs. Trebuia să procedez cu prudenţă, asemenea unei soţii inteligente care ştie să-şi strunească şi să-şi conducă bărbatul nărăvaş fără ca el să-şi dea seama. E drept că aceşti *westmani* jumătate sălbăticiţi şi greu de astîmpărat nu mă scoteau din *greenhorn ;* totuşi se lăsau, în mod inconştient, conduşi de mine ; îi făceam să creadă că nu se supuneau decît propriei lor voinţe.

Aveam, în acest sens, un sprijin excelent în Sam Hawkens şi în ceilalţi doi însoţitori, Dick Stone şi Will Parker. Erau tustrei oameni întregi şi, ceea ce nu puteam şti încă la prima mea întîlnire cu micul Sam — la Saint Louis — erau toţi bărbaţi încercaţi, săritori, deştepţi şi curajoşi, renumiţi pînă hăt departe. Se ţineau mai mult în preajma mea, izolaţi de ceilalţi, dar aşa fel, ca să nu-i jignească. Mai ales Sam Hawkens, cu toată înfăţişarea lui caraghioasă, ştia să se impună acelui colectiv îndărătnic şi de cîte ori, cu tonul lui jumătate aspru, jumătate glumeţ, dobîndea ascultare, mă făcea să înţeleg că-mi acordă asistenţă în vederea scopului ce-l urmăream.

Se statorniciseră între el şi mine, în mod tacit, relaţii pe care cel mai bine le-aş defini prin cuvîntul „suzeranitate". Mă luase sub protecţia lui ca pe un om căruia n-ar fi nevoie să-i ceri în prealabil părerea. Eu eram *greenhornul,* iar el încercatul om din vest, ale cărui vorbe şi fapte urma să le consider infailibile. De cîte ori aveam timp şi se ivea prilejul, îmi oferea sfaturi teoretice şi practice în tot ce interesa existenţa mea de om al vestului. Şi dacă astăzi, credincios adevărului, trebuie să recunosc că Winnetou mi-a fost dascăl în clasele superioare, mărturisesc cinstit că Sam Hawkens m-a

instruit în cursul elementar. Mi-a confecţionat cu propria-i mînă un lasso şi îngăduia să mă exersez cu această periculoasă unealtă asupra măruntei sale făpturi şi asupra calului său. Cînd mi-am însuşit, în fine, îndemînarea de a strînge fără greş, dintr-o aruncătură, laţul în jurul ţintei, s-a bucurat din inimă şi mi-a strigat :

— Foarte frumos, tînărul meu *sir* ; aşa e bine ! Numai să nu vă îngîmfaţi de pe urma laudelor mele ! Un profesor trebuie să laude din cînd în cînd şi pe cel mai netot dintre elevii săi. Am fost dascălul multor tineri *westmani* care au învăţat meşteşugul mai repede ca dumneavoastră, însă cu stăruinţă veţi ajunge, poate, peste şase-opt ani, să ieşiţi din stadiul *greenhornului*. Pînă atunci, vă puteţi mîngîia cu vechiul adevăr că prostul poate uneori să-l ajungă, ba chiar să-l întreacă pe deştept, dacă nu mă-nşel !

Spunea toate astea la modul cel mai serios din lume şi eu mă prefăceam că-l cred ; ştiam însă că altele erau gîndurile lui.

Din toate învăţămintele lui, cele practice îmi erau îndeosebi necesare, pentru că eram atît de prins în treburile zilnice, încît dacă n-ar fi fost Sam Hawkens, n-aş fi găsit răgazul să mă exersez în diversele meşteşuguri specifice vînătorului de prerie. De altfel, ţineam exerciţiile astea în cel mai mare secret ; le făceam la o asemenea depărtare de tabără, încît nu puteam fi observaţi. Sam hotărîse aceasta şi cînd l-am întrebat de ce, mi-a răspuns :

— De dragul dumneavoastră, *sir* ! Sînteţi atît de neîndemînatic, încît mi-ar fi ruşine dacă v-ar zări dumnealor. Acuma ştiţi de ce, hi-hi-hi-hi ! Să nu vă faceţi inimă rea !

Prin urmare, în ce priveşte mînuirea armelor şi pregătirea fizică, nimeni din tot colectivul n-ar fi dat un ban pe mine ; faptul însă nu mă supăra cîtuşi de puţin.

Cu toate obstacolele pomenite, ajunserăm în cele din urm atît de departe, încît, peste o săptămînă, am fi putut realiza joncţiunea cu sectorul vecin. Pentru a transmite mai departe această ştire, ne trebuia un curier. Bancroft luă misiunea asupră-şi. Va face drumul călare luîndu-şi însoţitor pe unul din *westmani*. Se mai făcuseră comunicări şi mai înainte, cu alte ocazii ; eram în permanentă legătură prin curieri atît cu sectorul din spatele nostru, cît şi cu cel din faţă. Ştiam că inginerul însărcinat cu conducerea întregului şantier era un om foarte capabil.

Sosi şi dimineaţa de duminică în care Bancroft hotărîse să pornească la drum. Crezu necesar să golească mai întîi un păhărel împreună cu fîrtaţii lui. Numai eu nu fusesem chemat, iar Hawkens, Stone şi Parker nu dădură urmare invitaţiei. Se încinse un chef teribil, aşa cum bănuisem. Şi cheful se prelungi pînă cînd Bancroft abia mai reuşea să lege două vorbe. Camarazii de beţie ţinură pasul cu el şi, pînă la urmă, nu erau mai puţin piliţi decît şeful. Cine să mai plece la drum în asemenea stare ? Indivizii făcură şi acum ceea ce obişnuiau să facă şi în alte ocazii : se retraseră în tufişuri şi adormiră buştean.

Cum s-o descurcăm ? Curierul trebuia să plece şi oamenii ăştia aveau să doarmă mult şi bine, pînă seara. Aş fi preferat să pornesc chiar eu ; dar puteam s-o fac ? Eram convins că, pînă la înapoierea mea, cel puţin patru zile lucrul ar fi rămas pe loc. Pe cînd mă sfătuiam cu Sam Hawkens, acesta arătă cu mîna spre apus şi zise :

— Nu mai e nevoie să plecaţi, *sir*. Puteţi preda mesajul celor doi oameni care sosesc acum. Iată-i !

Zării într-adevăr doi călăreţi care se apropiau. Erau doi albi şi într-unul din ei îl recunoscui pe bătrînul *scout*, cercetaşul care mai fusese de cîteva ori pe şantierul nostru şi ne adusese veşti de la sectorul învecinat. Alături călărea un bărbat mai tînăr care nu purta haine de *westman*. Pe acesta nu-l mai văzusem.

Le ieşii în întîmpinare. Cînd ajunsei în dreptul lor, călăreţii se opriră şi tînărul se interesă de numele meu. Auzind cum mă cheamă, mă privi amical şi zise :

— Aşadar dumneavoastră sînteţi tînărul gentleman care face aici toată treaba, în timp ce alţii trîndăvesc ! Îmi daţi voie să mă recomand, *sir*. Sînt White.

Era însuşi şeful sectorului învecinat unde urma să fie trimis curierul nostru. Trebuia să existe un motiv serios ca să se deplaseze chiar dînsul pînă aici. Descălecă, îmi întinse mîna după care îşi plimbă privirea peste tabăra noastră, căutînd parcă pe cineva. Îi zări pe oamenii adormiţi prin tufişuri, cu butoiaşul de rachiu alături şi un zîmbet amar i se ivi pe faţă.

— Sînt beţi ? întrebă el.

Confirmai cu capul.

— Toţi ?

— Da. Mister Bancroft se pregătea să plece spre dumneavoastră şi, la despărţire, a oferit cîte un păhărel. Am să-l trezesc şi...

— Staţi ! mă opri. Lăsaţi-l să doarmă ! Prefer să stau de vorbă cu dumneavoastră în absenţa lor. Să ne retragem mai la o parte. Nu-i treziţi ! Cine sînt cei trei bărbaţi cu care eraţi adineauri ?

— Sam Hawkens, Will Parker şi Dick Stone, însoţitorii noştri încercaţi, călăuze.

— Ah, Hawkens, vînătorul acela mărunţel şi ciudat ! Vrednic om ! Am auzit de numele lui. Să vină tustrei cu noi.

Făcui semn celor trei, după care întrebai :

— Aţi venit în persoană, mister White. E ceva important care v-a adus încoace ?

— Nimic altceva decît dorinţa de a face puţină rînduială ; aş vrea să stăm de vorbă. Noi am terminat, ne-am realizat sarcinile în sectorul nostru. Aici însă, la dumneavoastră, lucrul întîrzie.

— Terenul e dificil şi...

— Ştiu, ştiu ! mă întrerupse. Din păcate, ştiu totul. Dacă n-aţi fi depus dumneavoastră singur eforturi întreite, Bancroft s-ar mai găsi cu lucrările ca la început.

— Nu e cazul, mister White. Cum de-aţi ajuns la concluzia greşită că numai eu singur aş fi activ ? Este, în orice caz, de datoria mea...

— Domol, *sir*, domol ! Au circulat curieri între noi şi au văzut ce se petrece. Am tras cu urechea la comentariile lor. Sînteţi prea generos apărîndu-i pe aceşti beţivani. Totuşi, vreau să cunosc întreg adevărul. Şi cum, din cîte aud şi văd, sînteţi un om prea discret ca să-mi dezvăluiţi realitatea, vă voi scuti de întrebări ; mă voi adresa lui Sam Hawkens. Hai să ne aşezăm !

Ajunsesem la corturile noastre. White se aşeză pe iarbă şi ne îndemnă să-i urmăm exemplul. Apoi începu să-i iscodească pe rînd, pe Sam Hawkens, pe Stone şi pe Parker. Ii mărturisiră totul, fără să îngroaşe de loc adevărul. Totuşi, aruncai şi eu din cînd în cînd o vorbă pentru a îndulci anume asprimi şi a-mi apăra colegii, deşi intervenţiile mele nu reuşeau să influenţeze impresia lui White. Dimpotrivă, mă rugă în cîteva rînduri să nu mă mai ostenesc degeaba.

După ce află totul, îmi ceru să-i arăt desenele şi jurnalul de şantier. Nu eram obligat să-i satisfac cererea. O făcui însă pentru a nu-l jigni şi pentru că vedeam că-mi acordă multă încredere. Cercetă totul cu luare-aminte, iar eu — luat de întrebări — nu putui nega faptul că eram unicul autor al desenelor şi al însemnărilor. Ceilalţi nu interveniseră nici măcar cu o virgulă, necum cu vreun cuvînt.

— Dar de aici nu reiese munca ce a prestat-o fiecare — constată el. Aţi mers prea departe cu lăudabila dumneavoastră colegialitate !

Sam Hawkens se amestecă în vorbă, zîmbind cu tîlc :

— Băgaţi-i mîna în buzunarul de la piept, mister White ! Veţi găsi o drăcie de tinichea în care au locuit cîndva sardele. Peştii au dispărut şi acuma cutia e plină de hîrtii. E jurnalul lui intim, dacă nu mă-nşel. Acolo lucrurile sună altfel decît în rapoartele oficiale menite să muşamalizeze trîndăvia colegilor.

Sam ştia că-mi făcusem însemnări personale şi că le purtam într-o cutie goală de sardele. Îmi era penibil că mă dăduse de gol. White mă rugă să-i arăt hîrtiile. Să fi refuzat ? Meritau oare colegii să fac şi munca lor, fără să aud un cuvînt de mulţumire şi apoi să mai şi trec faptul sub tăcere ? Nu voiam să le provoc neplăceri, dar nici să mă port urît cu White. Ii dădui, deci, însemnările, cu condiţia de a nu dezvălui nimănui conţinutul lor. Citi, îmi restitui jurnalul şi zise :

— De fapt, ar trebui să iau aceste file şi să le predau la locul cuvenit. Colegii dumneavoastră sînt nişte netrebnici, care n-ar merita drept plată nici un dolar ; în schimb, dumneavoastră ar trebui să încasaţi onorariul întreit. În fine, cum doriţi ! Vă atrag doar atenţia că veţi face bine păstrînd cu grijă aceste notiţe. Vă vor fi cîndva de folos. Şi acum, hai să-i trezim pe faimoşii gentlemeni !

Se ridică în picioare şi dădu alarma. „Gentlemenii" ieşiră la iveală cu ochii cîrpiţi de somn şi cu feţele buhăite. Bancroft era gata să facă urît că i se tulburase somnul, dar deveni cuviincios după ce-l informai că a sosit mister White de la sectorul vecin. Nu se văzuseră pînă atunci şi prima grijă a lui Bancroft fu să-i ofere musafirului un pahar de rachiu ; dar nu dădu peste omul potrivit. White se folosi de prilej pentru a trece la un perdaf, înţelege cum Bancroft, desigur, nu mai înghi-

ţise pînă atunci. Era atît de uluit, încît amuţi pentru o vreme. Apoi se repezi la White, îl apucă de braţ şi se răsti la el:

— Hei, domnule, fără multă vorbă! Vreau să ştiu cum vă cheamă ?!

— Aţi auzit doar! Mă cheamă White.

— Şi ce sînteţi, mă rog ?

— Inginerul-şef al sectorului învecinat.

— Şi are cineva dintre noi dreptul să se amestece în treburile dumneavoastră ?

— Cred că nu.

— Păi, vedeţi! Mă numesc Bancroft şi sînt inginerul-şef al acestui sector. Nimeni nu are dreptul să-mi poruncească. Şi cu atît mai puţin dumneavoastră!

— Într-adevăr, stăm amîndoi pe aceeaşi treaptă ierarhică — răspunse calm White. Nici unul din noi nu poate să-i ordone celuilalt. Dar cînd constată că se aduc pagube întreprinderii în care lucrează amîndoi, atunci are datoria să-l facă atent pe colegul său. Scopul vieţii dumneavoastră pare să fie butoiul cu rachiu. Am numărat aici şaisprezece oameni care, acum două ore, cînd am sosit, erau cu toţii beţi, aşa că...

— Două ore ? îl întrerupse Bancroft. Sînteţi de atîta vreme aici ?

— Întocmai. Am cercetat desenele şi m-am interesat de autorul lor. Păi, aţi dus-o aici ca trîntorii, în timp ce un singur om, cel mai tînăr dintre toţi, a cărat în spinare tot greul!

Atunci Bancroft se repezi spre mine şi-mi şuieră printre dinţi:

— Asta dumneata i-ai spus-o, şi nimeni altul! Încearcă să negi, mincinos ordinar şi perfid!

— Nu — răspunse White. Tînărul dumneavoastră coleg s-a purtat ca un gentleman şi nu v-a vorbit decît de bine. V-a luat apărarea şi vă sfătuiesc să-i cereţi scuze.

— Să-i cer scuze ? Nici prin gînd nu-mi trece! rînji batjocoritor Bancroft. Acest *greenhorn* nu poate deosebi un triunghi de un pătrat şi-şi vîră în cap că e expert. Dacă n-am progresat, e din pricina lui. Toate le face pe dos şi ne trage îndărăt. Şi acum, în loc s-o recunoască, ne mai şi bîrfeşte în faţa altora. Aşteaptă numai, că...

Nu mai continuă. Răbdasem luni de zile în tăcere şi-i lăsasem pe aceşti oameni să mă creadă cum voiau. Acum sosise

clipa să le arăt că se înşală. Îl apucai deci pe Bancroft de braţ şi-l strînsei atît de tare, încît, de durere, înghiţi în sec.

— Mister Bancroft, aţi băut prea mult şi aţi dormit prea puţin. Sînteţi încă beat, aşadar consider că n-aţi spus nimic.

— Eu, beat ? Eşti nebun! se răţoi el.

— Da, beat! Căci dac-aţi fi treaz şi aţi profera injuriile cu bună ştiinţă, aş fi nevoit să vă culc la pămînt ca pe un derbedeu obraznic. Înţeles ? Mai susţineţi că sînteţi treaz ?

Continuam să-i strîng braţul. Desigur, nu şi-ar fi închipuit vreodată că ar putea să se teamă de mine; dar acum era limpede că se speriase. Nu-i lipsea forţa fizică, dar expresia feţei mele părea să-l înspăimînte... Chemă în ajutor pe şeful celor doisprezece *westmeni* care ne fuseseră ataşaţi pentru securitate:

— Mister Rattler, puteţi răbda ca omul acesta să mă ameninţe ? Oare nu sînteţi aici pentru a ne apăra ?

Acest Rattler era un găligan înalt, lat în spete, care părea să aibă o forţă cît trei-patru oameni la un loc, un tip brutal şi totodată colegul preferat întru beţie al lui Bancroft. Nu mă putea suferi şi se folosi bucuros de prilej ca să-şi dea arama pe faţă. Se apropie grăbit, îmi apucă braţul, în timp ce eu îl mai strîngeam pe-al lui Bancroft, şi răspunse:

— Nu, mister Bancroft, asta n-o pot răbda. Băieţaşul însă nu şi-a rupt încă primii ciorăpei şi cutează să ne înfrunte pe noi, oameni în toată firea, să ne insulte, să ne bîrfească. Ia mîna, băiete de pe mister Bancroft, altminteri îţi arăt eu ce *greenhorn* de nimica îmi eşti!

Provocarea mă viza pe mine. De altfel, preferam să mă răfuiesc cu el decît cu inginerul-şef... Îmi smulsei braţul din strînsoarea lui:

— Eu băieţaş, eu *greenhorn ?!* Retrage-ţi imediat cuvintele, mister Rattler, că de nu, te culc la pămînt!

— Tu, pe mine ? rîse el. Ia te uită *greenhornul*, neghiobul care îşi închipuie că...

Nu mai putu continua; îl lovii cu pumnul în tîmplă. Omul se prăbuşi ca un sac şi rămase aşa, buimăcit. Cîteva clipe, domni tăcere adîncă; apoi, unul din camarazii lui Rattler strigă:

— *All devils!* Pe toţi dracii! Să privim liniştiţi cum veneticul ăsta îl loveşte pe şef ? Ticălosul! Pe el, băieţi!

Se năpusti asupra mea. Îi împlîntai piciorul în burtă. E un mijloc sigur pentru a-l doborî pe adversar din prima clipă. Numai că trebuie să te reazemi bine în celălalt picior. Individul se prăbuşi. Îngenuncheai rapid lîngă dînsul şi îi repezii în tîmplă pumnul meu nimicitor. Mă ridicai apoi, scosei pistoalele de la brîu şi strigai :

— Cine vine la rînd ? Să poftească !

Întreaga bandă a lui Rattler ar fi avut, desigur, chef să răzbune înfrîngerea camarazilor. Se uitau întrebători unul la altul. Dar eu îi prevenii :

— Ascultaţi ce vă spun : cine face un singur pas spre mine sau pune mîna pe armă, se alege cu un glonţ în scăfîrlie ! Credeţi ce poftiţi despre un *greenhorn*. Mi-e totuna ; dar în ce mă priveşte, vreau să vă asigur că mă pot măsura oricînd cu vreo doisprezece *westmeni* ca voi !

Atunci Sam Hawkens trecu lîngă mine şi rosti :

— Eu, Sam Hawkens, vreau să vă previn la rîndul meu, dacă nu mă-nşel, că acest tînăr *greenhorn* se află sub deplina mea ocrotire. Cine cutează să se atingă de un fir de păr din capul lui se alege cu un glonţ în burtă. Vorbesc foarte serios ; băgaţi la cap, hi-hi-hi-hi !

Dick Stone şi Will Parker găsiră de cuviinţă să se posteze de-a dreapta şi de-a stînga mea, ca să arate că sînt şi ei, întru totul, de părerea lui Sam Hawkens. Atitudinea lor i-a intimidat pe agresori. Se depărtară murmurînd în barbă blesteme şi ameninţări şi ocupîndu-se apoi cu stăruinţă de camarazii loviţi, ca să-i readucă în simţiri.

Bancroft înţelese că e mai cuminte să se strecoare în cortul lui şi să dispară. White mă urmărise tot timpul cu ochii holbaţi. Clătină din cap şi zise cu o uimire nereţinută :

— Dar, *sir*, e îngrozitor ! N-aş vrea cu nici un preţ să cad în mîinile dumneavoastră. Ar trebui să vi se spună Shatterhand, ceva ca Pumn-de-fier, dacă reuşiţi dintr-o singură lovitură să doborîţi o namilă de om, tare ca stejarul. N-am mai văzut aşa ceva !

Porecla păru să-i placă mărunţelului Hawkens. Chicoti voios :

— Shatterhand, hi-hi-hi-hi ! Nu-i decît un *greenhorn* şi iată că are şi un supranume. Şi încă unul grozav ! Deh, cînd Sam Hawkens se ocupă de un *greenhorn*, apoi să ştiţi că scoate ceva dintr-însul, dacă nu mă-nşel. Shatterhand, Old Shatterhand,

Bătrînul Pumn-de-fier ! Seamănă taman cu Old Firehand, Bătrînul Mînă-de-foc, şi ăla om al vestului, zdravăn ca ursul. Voi ce ziceţi, Dick, Will ?

Nu apucai să aud răspunsul lor, deoarece îmi îndreptasem toată atenţia asupra lui White, care, luîndu-mă de mînă şi trăgîndu-mă mai la o parte, zise :

— Îmi place de dumneavoastră, *sir !* N-aţi dori să veniţi cu mine ?

— Chiar dac-aş dori, nu am voie, mister White.

— De ce ?

— Datoria mea e să rămîn aici.

— *Pshaw !* Îmi asum răspunderea.

— Asta nu ajunge, dacă eu însumi nu-mi iau răspunderea. Am fost trimis aici, în acest sector, şi n-am dreptul să-l părăsesc pînă nu terminăm lucrările.

— Le termină Bancroft, împreună cu ceilalţi.

— Dar cînd şi cum ? Nu, nu ! Trebuie să rămîn aici.

— Gîndiţi-vă că vă aflaţi în primejdie !

— Cum aşa ?

— Mai întrebaţi ? Doar v-aţi făcut din aceşti oameni nişte duşmani de moarte.

— Eu nu le-am făcut nimic.

— Asta-i adevărat sau, mai bine zis, a fost adevărat pînă mai adineauri. Acum, însă, i-aţi buşit pe doi dintre ei şi duşmănia lor va fi cruntă.

— Se poate, dar nu mă tem. Tocmai pumnii mei le impun respect ; nu vor îndrăzni să mă provoace ; de altfel, Hawkens, Stone şi Parker sînt de partea mea.

— Cum doriţi. Voinţa e raiul omului, dar nu o dată se transformă în iad. Aş fi avut nevoie de dumneavoastră. Nu veţi refuza, sper, să mă însoţiţi măcar o bucată de drum ?

— Cînd ?

— Imediat.

— Vreţi să şi plecaţi, mister White ?

— Da. Am găsit aici o situaţie care-mi taie pofta să rămîn mai mult decît e nevoie.

— Totuşi, trebuie să mîncaţi ceva înainte de plecare, *sir !*

— Nu e cazul. Avem în coburi alimente berechet.

— Şi nu vă luaţi rămas bun de la Bancroft ?

— N-am chef.

— Păi, aţi venit ca să discutaţi cu dînsul chestiuni de serviciu.

— Negreşit. Însă astea le pot discuta şi cu dumneavoastră. Voi găsi mai multă înţelegere. Aş vrea, înainte de toate, să vă previn împotriva pieilor-roşii.

— V-au ieşit cumva în drum ?

— N-am văzut decît urmele lor. Acum e sezonul în care caii sălbatici, adică mustangii, precum şi bizonii pornesc spre miazăzi ; băştinaşii îşi părăsesc satele şi se apucă de vînat, ca să-şi procure carne. Kiovaşii nu sînt primejdioşi ; cu ei ne-am înţeles în privinţa căii ferate. Însă comanşii şi apaşii nu vor să ştie de nimic. Aceştia nu trebuie să ne zărească. În ce mă priveşte, mi-am încheiat lucrările în sector şi părăsesc regiunea. Grăbiţi-vă să terminaţi şi aici ! Terenul devine din zi în zi mai primejdios. Puneţi şaua pe cal şi întrebaţi-l pe Sam Hawkens dacă nu vrea să ne însoţească.

Sam Hawkens era, fireşte, gata la datorie.

De fapt, aş fi vrut să lucrez. Dar era duminică... O zi de odihnă mi se cuvenea şi mie. Intrai deci în cortul lui Bancroft şi îl informai că astăzi nu voi lucra şi că plec împreună cu Sam Hawkens.

— Ci du-te la dracu' şi rupeţi-vă gîtul amîndoi ! îmi răspunse mînios.

N-aş fi bănuit atunci că această urare avea cît pe-aci să se împlinească.

Trecuseră zile de cînd nu mai urcasem în şa. Dereşul meu necheză bucuros cînd îi legai harnaşamentul. Se dovedise a fi un cal minunat şi eram de pe acum nerăbdător să-l informez şi pe bătrînul Henry, meşterul în puşti, despre valoarea calului ce mi-l dăduse în dar.

Călăream voioşi în acea frumoasă dimineaţă de toamnă, discutînd despre perspectivele marii construcţii feroviare şi despre multe altele. White îmi dădu sfaturi privind joncţiunea cu sectorul lui, şi, către prînz, poposirăm lîngă un curs de apă, ca să ne înfruptăm niţel. White şi cercetaşul care-l însoţea porniră apoi mai departe, în timp ce noi mai zăbovirăm puţin tăifăsuind.

Înainte de a încăleca şi a face cale-întoarsă, mă aplecai să beau apă din căuşul palmei. Zării atunci, prin transparenţa cristalină a apei, o urmă pe fundul pîrîului. Părea să fie urma

unui picior de om. I-o arătai şi lui Sam. Dînsul o cercetă cu luare-aminte şi rosti :

— Mister White a avut multă dreptate cînd ne-a prevenit împotriva indienilor.

— Crezi că e o urmă de indian ?

— Clar ! un mocasin, adică un fel de cizmă indiană. Cum vă simţiţi, *sir ?*

— Eu ? Neschimbat !

— Ei, aş ! Doar trebuie să vă simţiţi mai altfel, nu ştiu cum ! Trebuie să cugetaţi la cîte ceva.

— La ce altceva să cuget decît că a trecut pe aici o piele-roşie ?!

— Aşadar, nu vă e frică de loc ?

— Nici nu-mi pasă !

— Nu vă îngrijorează măcar ?

— Nici asta.

— Deh, nu cunoaşteţi pieile-roşii !

— Sper să-i cunosc. Sînt, desigur, la fel cu ceilalţi oameni, şi anume duşmani faţă de duşmanii lor şi prieteni faţă de prieteni. Cum nu intenţionez să-i întîmpin cu duşmănie, presupun că n-aş avea motive să mă tem.

— Nu sînteţi decît un *greenhorn* şi aşa veţi rămîne toată viaţa. Să nu vă bizuiţi prea mult pe imaginaţie în ceea ce priveşte felul de a vă purta cu indienii, pentru că o să iasă pe dos. Ceea ce urmează să se întîmple nu e în voia dumneavoastră. Veţi afla în curînd adevărul şi n-aş dori ca lecţia ce-o veţi primi să vă coste o ciozvîrtă bună de carne din propriul dumneavoastră trup, dacă nu chiar viaţa !

— Cam cînd crezi să fi trecut indianul pe-aici ?

— Să tot fie vreo două zile. O să-i găsim urmele şi în iarbă, dacă nu s-or fi şters între timp.

— Să fi fost o iscoadă ?

— O iscoadă, da, în căutarea de bivoli. Cum în clipa de faţă domneşte pacea între triburile din partea locului, nu poate fi vorba de un războinic în misiune. Individul a fost cît se poate de neprevăzător, probabil un tînăr.

— Cum aşa ?

— Un războinic încercat nu calcă într-o apă atît de puţin adîncă şi nu lasă urme care să nu se şteargă imediat. O asemenea prostie n-o poate realiza decît un prostănac, un *greenhorn* roşu, precum dumneavoastră sînteţi unul alb, hi-hi-hi-hi !

Şi *greenhornii* albi sînt de obicei încă mai neghiobi decît cei roşii. Să ţineţi minte asta, *sir !*

Chicoti reţinut, mai mult în sinea lui, apoi se pregăti să încalece. Acestui Sam, dragul de el, îi plăcea să-şi arate afecţiunea faţă de mine, amintindu-mi cu orice prilej că mă socoteşte un neisprăvit.

Am fi putut să ne întoarcem pe acelaşi drum, dar în calitatea mea de expert aveam datoria să studiez terenul. Făcurăm de aceea un drum paralel.

Dădurăm astfel într-o vale destul de largă, cu vegetaţie bogată ; povîrnişurile, străjuind jur împrejur, erau acoperite la poale cu tufăriş, iar în creştet cu păduri. Valea era întinsă, cam de o jumătate de oră de mers, şi atît de lină, încît o puteai cuprinde cu ochiul pînă la capăt. Abia înaintaserăm cîţiva paşi, că Sam îşi struni calul şi îşi pironi privirile în zare.

— *High-day !* Văleu ! exclamă el. Uite-i ! Chiar ei sînt. Capul coloanei !

— Cine ? întrebai.

Vedeam departe, în faţa noastră, vreo optsprezece-douăzeci de puncte negre, care se deplasau încet.

— Ei, cine ! mă îngînă Sam, foindu-se neliniştit în şa. Nu vă e ruşine să mai puneţi asemenea întrebări ? Ah, da, am uitat că sînteţi un *greenhorn* colosal ! Indivizi de teapa dumneavoastră nu văd nici cu ochii holbaţi. Aveţi, vă rog, bunătatea, preastimate *sir*, să ghiciţi ce sînt punctuleţele alea la care s-au oprit frumoşii dumneavoastră ochi !

— Să ghicesc ? Hm ! Le-aş lua drept căprioare, dacă n-aş şti că animalele acestea trăiesc în turme sau în grupuri de cel mult zece laolaltă ; afară de asta, dacă ţin seama de distanţă, trebuie să constat că sălbăticiunile de colo, oricît de mărunte ar părea, sînt totuşi mai mari decît căprioarele.

— Căprioare, hi-hi-hi-hi ! rîse el. Căprioare aici, la izvoarele Canadian-Riverului ?! Asta le întrece pe toate ! Dar raţionamentul de la coadă nu e chiar atît de prost. Într-adevăr, animalele de colo sînt mult mai mari decît căprioarele.

— Ah, dragă Sam, n-or fi cumva bivoli ?

— Fireşte că bivoli ! Bizoni autentici, veritabili, care au pornit în pribegie ; sînt cei dintîi pe care-i văd anul acesta. Dar aflaţi că mister White avea dreptate : bizoni şi indieni. N-am văzut decît o urmă de picior indian, în schimb, bivolii, iată-i

în mărime naturală în faţa ochilor noştri. Mai aveţi ceva de spus în această problemă ?

— Să mergem în direcţia lor !

— Bineînţeles.

— Să-i privim !

— Să-i privim ? Adică să căscăm gura la ei ? întrebă el, în timp ce mă măsura chiorîş şi surprins.

— Da. N-am mai văzut bizoni şi aş dori să-i văd mai de aproape.

Se deşteptase în mine interesul zoologului ; lui Sam lucrul i se părea de-a dreptul bizar. Îşi împreună mîinile a mirare şi zise :

— Să-i vedeţi şi atît, să-i cercetaţi... Întocmai ca un băieţaş care se zgîieşte prin crăpătura cuştii la iepurii de casă ! Of, *greenhorn*, cîte mi-a fost dat să pătimesc de pe urma dumneavoastră ! Eu, unul, nu vreau să-i privim, ci să-i vînăm. Înţelegeţi ? Să-i vînăm !

— Azi, în sfînta zi de duminică ?

Întrebarea mi-a scăpat de pe buze fără să gîndesc. Sam se mînie de-a binelea şi se răsti la mine :

— Binevoiţi, rogu-vă, să vă ţineţi gura ! Ce-i pasă unui *westman* de duminică, atunci cînd îi răsar în faţă primii bivoli ! Aici e vorba de carne, înţeles ? Şi încă ce fel de carne, dacă nu mă înşel ! Pulpa de bizon e mai grozavă decît ambrozia din cer sau cum dracu-i zice, din care se înfruptau vechii zei ai grecilor. Trebuie să-mi asigur o pulpă de bizon, fie şi cu preţul vieţii ! Vîntul bate în direcţia noastră ; asta-i bine. Aici, pe stînga, în partea de nord a văii, e soare mult ; în dreapta e umbră ; dacă ne adăpostim acolo, bivolii n-or să ne zărească uşor. Haideţi !

Îşi cercetă arma, pe „Liddy“ a lui, ca să se convingă dacă ambele ţevi sînt în ordine, şi îşi îndemnă calul spre sud. Îmi examinai şi eu doborîtorul de urşi. Observîndu-mă, Sam îşi opri calul şi întrebă :

— Nu, zău, vă bate gîndul să participaţi la vînătoare, *sir ?*

— Fireşte.

— Lăsaţi-vă de năzbîtii, dacă nu doriţi ca, în zece minute, să fiţi fleaşcă ! Bizonul nu e un canar, să-l ţii pe deget şi să-l pui să cînte. Înainte de a vă încumeta la asemenea ispravă, trebuie să mai treacă multe vijelii şi zile senine peste Munţii Stîncoşi.

— Dar vreau să...

— Tăceţi din gură şi ascultaţi ce vă spun ! mă întrerupse el cu un ton pe care nu-l mai folosise faţă de mine. N-am chef să vă am pe conştiinţă. Ar fi să vă aruncaţi singur în gura morţii. Altă dată faceţi ce poftiţi. Acum, însă, nu vă permit !

Dacă nu ne-am fi avut atît de bine, i-aş fi dat un răspuns usturător ; aşa însă, mă mulţumii să tac şi călării la pas către poalele pădurii. Revenind la un ton mai blînd, Sam ţinu să mă lămurească :

— Sînt vreo douăzeci de capete, precum văd eu. Dar închipuiţi-vă că vă aflaţi în faţa unei mulţimi de o mie de bizoni mugind prin savană ! Am văzut şi turme de cîte zece mii de capete, dacă nu mai multe. Asta era, ca să zic aşa, pîinea indianului ; albii i-au răpit-o. Băştinaşul cruţă vînatul, fiindcă acesta îi asigură hrana ; doboară atît cît îi trebuie. Albul, în schimb, s-a năpustit asupra turmelor ca o fiară de pradă ; după ce s-a săturat, încă mai ucide, numai pentru a vărsa sînge. Dacă mai durează mult, nu rămîne urmă de bivol şi apoi, în scurtă vreme, dispare şi ultimul indian. Mai mare jalea ! La fel se întîmplă cu hergheliile de cai. Găseai mii de mustangi laolaltă. Azi abia dacă întîlneşti cirezi de cîte o sută de capete.

Între timp, fără a fi observaţi, ajunseserăm cam la patru sute de paşi de turmă. Hawkens opri calul. Bizonii păşteau sub deal liniştiţi. Cel mai aproape de noi era un taur bătrîn, uriaş, pe care îl priveam cu uimire. Măsura, de bună seamă, vreo doi metri în înălţime şi trei în lungime ; pe atunci nu mă pricepeam încă să apreciez greutatea unui bizon ; astăzi pot spune că taurul acela cîntărea pe puţin treizeci de chintale. O masă uriaşă de carne. Dăduse peste o băltoacă de nămol şi se bălăcea într-însa.

— Ăsta e conducătorul turmei — îmi şopti Sam. E cel mai primejdios dintre toţi. Cine îl atacă trebuie mai întîi să-şi fi semnat testamentul. Eu mi-am ales bivoliţa aia tînără din dreapta. Fiţi atent unde o pocnesc ! Sub lopăţica umărului, pieziş, în inimă ; e procedeul cel mai sigur, exceptînd împuşcătura în ochi. Dar cine-i nebunul care să iasă în faţa bizonului ca să-l împuşte în ochi ! Staţi aici şi pitiţi-vă, cu cal cu tot, după tufişuri ! Cînd mă vor zări, bizonii or s-o ia la fugă. Vor trece chiar pe aici. Nu cumva să vă părăsiţi locul înainte de mă întorc eu şi vă strig !

Aştepta pînă mă strecurai cu calul între tufişuri, după care porni călare, încet, fără zgomot. Mă simţeam nu ştiu cum. Citisem adeseori cum se vînează bizonul ; în privinţa asta nu mai avem ce afla, dar e o mare diferenţă între hîrtia pe care se tipăresc asemenea descrieri şi ţinutul sălbatic unde se desfăşoară vînătoarea. Vedeam pentru întîia oară bizoni. Ce sălbăticiuni mai vînasem pînă atunci ? S-ar zice că nici una, în comparaţie cu aceste fiinţe gigantice şi atît de primejdioase. Părea că aş fi în totul de acord cu interdicţia lui Sam de a participa şi eu la vînătoare ; dar avea să se întîmple contrariul. La început, mă hotărîsem să observ şi să trag cu urechea ; acum însă, simţeam un imbold puternic la acţiune. Sam pusese ochii pe o bivoliţă tînără. Ruşine ! îmi ziceam. Pentru aşa ceva nu-ţi trebuie curaj ; un bărbat adevărat alege taurul cel mai puternic !

Calul meu deveni foarte neastîmpărat ; juca mereu din copite ; nu mai văzuse nici el bizoni, îi era frică şi încerca s-o ia din loc. Abia de-l puteam reţine. Nu era oare mai potrivit să-l mîn pe urmele taurului ? Stăteam liniştit, chibzuind în sinea mea, cumpănind între da şi nu. Hotărîrea o luai sub inspiraţia momentului.

Sam se apropiase pînă la vreo trei sute de paşi de turmă. Dădu apoi pinteni calului şi porni în galop pe lîngă taurul cel grozav în direcţia bivoliţei. Animalul încremenise şi nu mai avu timpul să fugă ; Sam o ajunse din urmă ; văzui cum trage din goană. Bivoliţa tresări şi îşi înclină capul. Nu apucai să mai observ dacă se prăbuşise, deoarece ochii mei fură atraşi în altă parte.

Taurul se încordă uitîndu-se după Sam Hawkens. Ce animal puternic ! Capul mare, fruntea bombată, coarnele scurte dar viguroase, încovoiate în afară, coama deasă şi încîlcită în jurul grumazului masiv şi al pieptului musculos. Înfăţişării sale de o forţă brutală, elementară, i se adăugă acum încordarea supremă, ameninţătoare a greabănului. Da, era o făptură extrem de periculoasă ; dar la vederea ei, simţeam pur şi simplu îndemnul de a măsura dibăcia omului cu marea forţă sălbatică, dezlănţuită.

Am vrut, n-am vrut ? Nu ştiu nici eu. Sau poate că dereşul o zbughise cu mine-n spinare ! Ţîşni de după tufişuri şi dădu s-o ia la stînga ; eu îl mînai spre dreapta, în direcţia taurului.

Acesta mă auzi şi se întoarse către mine ; zărindu-mă, îşi lăsă capul în pămînt pentru a lua în coarne cal şi călăreţ. Sam răcnea din toate puterile, dar nu mai aveam răgazul să-mi opresc ochii asupra lui. Nici să trag nu era posibil ; pe de o parte, bizonul nu se afla în bătaia puştii, pe de altă parte — calul nu voia să mă asculte ; se repezea înspăimîntat de-a dreptul în coarnele vrăjmaşe. Ca să ne prindă în coarne, taurul se înţepeni pe picioarele dindărăt, depărtate, şi îşi repezi capul cu putere în sus ; încordîndu-mi toată fiinţa, izbuti să-l abat un pic pe dereşul meu ; se avîntă dintr-un salt arcuit tocmai dincolo, în spatele taurului ; o clipă doar, şi coarnele mi-ar fi atins piciorul. Sărirăm drept în băltoaca unde taurul se bălăcea mai înainte ; îmi dădui seama de situaţie şi mă eliberai din scări ; norocul meu, căci dereşul alunecă şi ne prăbuşirăm. Nici astăzi nu-mi dau seama de iuţeala cu care se petrecuseră toate, dar ştiu că mă ridicasem în picioare lîngă băltoacă, fără să las puşca din mînă. Taurul se răsuci şi înaintă în salturi stîngace în direcţia calului care se sculase între timp şi se pregătea de fugă. Astfel, bizonul, ajungînd în dreptul ţevii, îmi oferea coasta lui drept ţintă ; luai arma la ochi ; sosise clipa ca doborîtorul meu de urşi să-şi spună pentru întîia oară cuvîntul. Încă un salt, şi bizonul ajunse lîngă dereşul meu ; apăsai pe trăgaci ; taurul se opri din plină goană. Să fi fost numai spaima bubuiturii, sau îl nimerisem ? Nu ştiam ; trăsei al doilea glonţ. Animalul ridică încet capul, scoase un muget care-mi pătrunse toate mădularele, se clătină cîteva clipe, apoi se prăbuşi.

Îmi venea să chiui de bucuria izbînzii, dar aveam altceva mai important de făcut. Calul meu, lipsit de călăreţ, o luase la vale, spre dreapta, în timp ce Sam Hawkens, de cealaltă parte a văii, galopa de zor, urmărit de un alt taur nu cu mult mai mic.

Trebuie să ştiţi că bizonul, odată stîrnit, îl urmăreşte pe vînător şi se ia la întrecere în viteză cu calul. El desfăşoară în acest scop un curaj şi o perseverenţă pe care nimeni nu i le-ar bănui.

Astfel, şi acest taur se ţinea strîns pe urmele călăreţului. Hawkens era nevoit să gonească în zigzag, făcînd piruete îndrăzneţe, ceea ce obosea calul ; oricum, n-ar fi putut rezista cît bizonul. Era, deci, nevoie urgentă de ajutor. Nu-mi rămînea vreme să controlez dacă taurul meu era mort sau nu ; încărcai repede ambele ţevi ale doborîtorului de urşi şi alergai în partea cealaltă a văii. Sam mă văzu ; căută să se apropie şi îşi îndreptă calul în direcţia mea. A fost o mare greşeală, căci sălbăticiunea, care nu-l slăbea de loc, se trezi deodată într-o situaţie avantajoasă ; calul alerga pieziş prin faţa ei. Văzui cum îşi pune capul în pămînt şi cu o singură izbitură din coarne aruncă în sus şi cal şi călăreţ ; apoi, în timp ce victimele se rostogoleau la pămînt, nu le dădu răgaz, continuînd să-i atace cu furie. Sam strigă după ajutor. Mă aflam la vreo sută şi cincizeci de paşi depărtare şi nu mai aveam timp de pierdut. Fireşte că mai de aproape împuşcătura ar fi fost mai sigură ; dar încă o clipă de şovăială, şi Sam ar fi fost zdrobit. Chiar greşind ţinta, speram să alung totuşi dihania de lîngă prietenul meu. Mă proptii în picioare, luai la ochi omoplatul stîng al fiarei — şi trăsei. Bivolul îşi înălţă capul, de parc-ar fi voit să adulmece, şi se răsuci fără grabă. Mă văzu şi se repezi spre mine, dar cu oarecare încetineală, încît izbutii să-mi încarc iarăşi arma. Eram gata să trag tocmai cînd bestia ajunsese la vreo treizeci de paşi de mine. Dar nu mai putea ; fuga ei încetinise cu mult ; venea cu capul atîrnînd, cu ochii injectaţi şi dilataţi peste măsură, venea tot mai aproape, mai aproape, ca o fatalitate oarbă. Atunci îngenuncheai şi dusei arma la ochi. La gestul meu, bizonul se opri în loc şi îşi înălţă puţin capul ca pentru a mă vedea mai bine. Ochii lui fioroşi se aflau în bătaia puştii mele ; îi slobozii un glonţ în ochiul drept, altul în cel stîng. O scurtă cutremurare, şi animalul căzu.

Sării repede în picioare, ca să alerg în ajutorul lui Sam. Dar nu mai era nevoie. Omuleţul gonea spre mine.

— Hello ! îi strigai. Mai trăieşti ? Nu eşti rănit ?

— Nicidecum ! mă asigură el. Numai şoldul drept mă doare în urma căzăturii. Ori te pomeneşti că-i stîngul, dacă nu mă-nşel. Nu-mi prea dau seama.

— Şi calul ?

— E pierdut. Mai răsuflă, bietul, însă taurul l-a sfîrtecat. Trebuie să-i curmăm suferinţa, să-l împuşcăm. Sărmanul dobitoc ! Cu bizonul cum stăm ? E mort ?

— Sper ; hai să ne convingem.

Ceea ce şi făcurăm. Era mort de-a binelea. Atunci Hawkens, oftînd din adîncul rărunchilor, zise :

— Dar ştiu că mi-a dat de furcă boul ăsta bătrîn şi brutal ! Orice vacă m-ar fi tratat cu mai multă delicateţe. Deh, nu te poţi aştepta de la bou să se poarte ca o doamnă, hi-hi-hi-hi !

— Cum de i-a venit ideea năstruşnică să se lege de dumneata ?

— Păi, n-aţi văzut cum ?

— Nu.

— Ei, doborîsem bivoliţa, şi abia putui reţine calul, care mă ducea în galop către taurul ăsta uriaş. Individul s-a supărat şi a dat să mă ia în coarne. Am apelat la Liddy şi am tras repede glonţul ce mai rămăsese pe ţeavă. Se pare însă că n-am izbutit să-l cuminţesc pe adversar, căci îmi arătă o dragoste grozavă, căreia pas de-i mai răspunde ! Mă hărţuia în fel şi chip, încît nu aveam vreme să-mi încarc puşca. O zvîrlii cît colo, că tot nu mai folosea la nimic ; trebuia să am mîinile libere, ca să-mi stăpînesc mai bine calul, dacă nu mă-nşel. Biata gloabă, a făcut ce-a putut, dar n-a reuşit să scape.

— Pentru că ai greşit şi ai cotit brusc. Trebuia să călăreşti în cerc ; ai fi putut să-ţi salvezi calul.

— Să-l salvez ? Vorbiţi ca un moşneag sfătos. Nu mă aşteptam din partea unui *greenhorn !*

— *Pshaw !* Au şi *greenhornii* partea lor bună !

— Nu zic ba. Dacă nu eraţi aici, zăceam acum ca şi sărmanul meu cal, zdrobit şi sfîrtecat. Hai să-l vedem.

Îl găsirăm într-o stare jalnică. Măruntaiele îi atîrnau afară ; gemea de durere. Sam ridică de jos puşca pe care o lepădase, o încărcă şi-i dărui bietului animal lovitura de graţie. Apoi îi scoase harnaşamentul şi spuse :

— De-acum pot să-i ţin locul şi să duc şaua în spinare. Iată ce ponoase tragi, dacă-ţi pui mintea cu un bou !

— Ei, da ! Şi de unde iei alt cal ?

— Numai grija asta să-mi rămînă ! N-am decît să prind unul, dacă nu mă-nşel.

— Un mustang ?

— Da. Bizonii se află aici, în drum spre miazăzi. Curînd se ivesc şi caii ; cunosc eu regula.

— Mă laşi să asist la capturarea mustangului ?

— Fireşte ! Trebuie s-o învăţaţi şi pe asta. Ia să-l cercetăm niţel pe taurul ăl bătrîn ! Poate că mai trăieşte. Asemenea Matusalemi au de obicei şapte vieţi.

Animalul era mort. Acum, că zăcea nemişcat, puteam măsura mai bine formele lui colosale. Sam îşi plimbă ochii pe toată acea enormă suprafaţă inertă şi făcu o mutră indescriptibilă. Clătină din cap :

— De necrezut ! Absolut neverosimil ! Ştiţi unde l-aţi lovit ?

— Unde ?

— Exact la fix. E un exemplar dintre cei mai vîrstnici şi, desigur, aş fi cumpănit de zece ori pînă a mă da la el. Ştiţi ce sînteţi, *sir ?*

— Ce ?

— Cel mai uşuratic ins de pe faţa pămîntului. Asta sînteţi !

— Oho !

— Întocmai, cel mai uşuratic din cîţi trăiesc pe lume.

— N-am suferit nicicînd de asemenea boală.

— Atunci v-aţi îmbolnăvit acum. E clar ? Vă dădusem dispoziţii să nu vă atingeţi de bizoni, să staţi pitulat în tufiş. De ce n-aţi respectat ordinul ?

— Nu ştiu nici eu.

— Aşa ! Va să zică, nici nu ştiţi de ce. Asta nu înseamnă a fi uşuratic ?

— Nu cred. Va fi fost vreun motiv temeinic.

— Atunci trebuie să-l cunoaşteţi !

— Poate chiar faptul că mi-ai dat un ordin şi că eu, din principiu, nu mă supun la ordine.

— Prin urmare, dacă cineva vă poartă de grijă şi vă previne împotriva primejdiei, atunci vă încăpăţînaţi şi vă aruncaţi orbeşte într-însa ?

— Doar n-am venit aici, în vest, ca să mă feresc de primejdiile locului !

— Foarte bine. Însă dumneavoastră nu sînteţi decît un *greenhorn* şi trebuie să vă păziţi. Şi dacă n-aţi voit să mă ascultaţi, de ce v-aţi legat tocmai de animalul ăsta uriaş, de ce nu de o bivoliţă, colea mărunţică ?

— Fiindcă procedez cavalereşte.

— Cavalereşte ! Ia te uită la *greenhorn-ul* ăsta, care mi-o face pe cavalerul, dacă nu mă-nşel, hi-hi-hi-hi !

Se ţinea de burtă şi rîdea. Pe urmă, printre hohote :

— Dacă vi se năzare că sînteţi cavaler, faceţi-o cel puţin pe Toggenburg. Pentru un Bayard sau un Roland n-aveţi stofă.

Îndrăgostiţi-vă de o bivoliţă şi aşteptaţi zilnic în soarele amurgului

„Pînă ce iubita vine
şi în vale se aţine“.

Şi chiar în cazul ăsta s-ar putea să vă pomeniţi, spre seară, în calitate de hoit devorat de lupi şi de vulturii negri. Un *westman*, cînd se apucă de o treabă, nu umblă cu cavalerisme. Important e să iasă cu folos.

— Păi, acesta e şi cazul meu.

— Cum adică ?

— Am ales taurul, fiindcă are mai multă carne decît o bivoliţă.

Mă privi o clipă descumpănit, apoi strigă :

— Mai multă carne ? Iată că tinerelul a ucis taurul pentru carnea lui, hi-hi-hi-hi ! Îmi vine să cred că v-aţi îndoit de curajul meu cînd am ochit bivoliţa.

— Asta nu, deşi ar fi fost mai curajos să alegi un exemplar puternic.

— Ca să mă îndop cu carne de taur ? Vai, *sir*, că grozav de deştept îmi sînteţi ! Taurul ăsta poartă pe puţin optsprezece-douăzeci de ani în spinare. E un munte de piele şi oase, de tendoane şi vine. Carnea de pe dînsul nu se mai cheamă carne ; e tare ca pielea tăbăcită ; puteţi s-o fierbeţi sau s-o frigeţi o săptămînă încheiată, că tot nu e bună de mestecat. Orice *westman* cu experienţă preferă bivoliţa, pentru că are o carne gingaşă, gustoasă. Iată deci o dovadă în plus că sînteţi un *greenhorn* perfect. N-am avut timp să vă urmăresc. Ia spuneţi, vă rog, cum s-a desfăşurat atacul dumneavoastră asupra taurului ?

Îi povestii. După ce terminai, mă fixă cu ochii holbaţi de mirare, clătină iarăşi din cap şi rosti drept concluzie :

— Coborîţi în vale şi aduceţi calul ! Avem nevoie de el ca să transportăm carnea. O luăm cu noi.

Îi ascultai îndemnul. Sincer vorbind, eram dezamăgit de purtarea lui. Înregistrase istorisirea mea fără să scoată un cuvînt. Mă aşteptasem măcar la o vorbă de laudă. Dar el se mulţumi să tacă şi mă trimise după cal. Totuşi, nu-i purtam pică. Nu eram omul care să pună prea mare preţ pe laude.

Adusei calul. Sam îngenunche lîngă bivoliţa răpusă, îi jupui cu îndemînare coapsa dindărăt şi scoase la iveală carnea.

— Aşa ! făcu el satisfăcut. Avem deseară o friptură cum de mult n-am păpat. Coapsa asta şi harnaşamentul le încărcăm în spinarea calului dumneavoastră. Carnea o împărţim cu Will şi Dick. Ceilalţi, dacă li-e poftă, n-au decît să vină încoace şi să ia rămăşiţele.

— Dacă stîrvul nu va fi consumat între timp de vulturi şi de alte dihănii !

— Aşa ? Mare deştept, n-am ce zice ! Doar îl acoperim cu crengi şi, pe deasupra, cu bolovani. Numai ursul sau vreo altă namilă ar fi în stare să-l dezvelească.

Tăiai cîteva crengi groase din tufişul apropiat, adusei şi bolovani. Acoperirăm leşul bivoliţei, apoi încărcarăm halca de carne şi harnaşamentul în spinarea calului meu. Întrebai :

— Dar taurul ?

— Ce să facem cu el ?

— Nu ne poate folosi ?

— Absolut de loc.

— Nici pielea ?

— Sînteţi cumva tăbăcar ? Eu nu !

— Totuşi, am citit undeva că pieile de bizon netăbăcite se pot păstra în aşa-numitele „caches“.

— Aşa, aţi citit ? Păi, dac-aţi citit, înseamnă că trebuie să fie adevărat, pentru că tot ceea ce scrie despre vestul sălbatic e adevărat, colosal de adevărat, nezdruncinat de adevărat, hi-hi-hi-hi ! E drept că există aici oameni care vînează animalele pentru pielea lor ; am fost şi eu printre ei. Dar noi nu ne ocupăm cu aşa ceva şi nu e cazul să cărăm după noi o piele grea şi mare cît toate zilele.

Pornirăm. Deşi pe jos, am ajuns într-o jumătate de oră la tabăra noastră, situată chiar în apropierea văii unde vînasem primul, mai bine zis primii doi bizoni din viaţa mea.

Faptul că ne întorceam pe jos, precum şi lipsa calului lui Sam stîrniră senzaţie.

— Am vînat bizoni şi un taur mi-a spintecat calul — lămuri Hawkens.

— Bizoni, bizoni, bizoni ! izbucniră glasuri din toate părţile. Unde ? Spuneţi, unde ?

— La jumătate de oră de aici. Am adus o coapsă. Restul vă aparţine.

— Luăm noi restul, nici o grijă ! strigă bucuros Rattler, care se purta ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat între noi. Unde se află ?

— Mergeţi călare pe urmele lăsate de noi şi o să-l găsiţi. Doar aveţi şi ochi, dacă nu mă-nşel !

— Cîte exemplare erau ?

— Douăzeci.

— Şi cîţi bivoli aţi răpus ?

— O bivoliţă.

— Atît ? Şi ceilalţi ?

— Au luat-o din loc. Căutaţi-i. Eu, unul, nu i-am întrebat pe unde vor să se plimbe, hi-hi-hi-hi !

— O bivoliţă ! Doi vînători şi, din douăzeci de capete, împuşcă numai o bivoliţă ! observă cineva cu dispreţ.

— Faceţi mai mult dacă vă ţin curelele, *sir !* Probabil că i-aţi fi doborît pe toţi şi chiar de două ori pe-atîţia. De altfel, veţi mai găsi acolo o pereche de tauri bătrîni, de cîte două decenii fiecare, împuşcaţi de tînărul nostru gentleman.

— Tauri ! Tauri bătrîni ! se auziră exclamaţii. Să tragi în nişte tauri de douăzeci de ani ! Numai un *greenhorn* e capabil de asemenea prostie !

— Mă rog, puteţi să şi rîdeţi, dar mai întîi mergeţi şi vedeţi taurii cu pricina. Aflaţi că *greenhorn*-ul mi-a salvat viaţa.

— Ei ? Cum asta ?

Erau curioşi să asculte povestea. Dar Sam le răspunse :

— N-am chef de istorisiri. Să vă spună dînsul dacă vrea. Şi dacă vreţi carne, mergeţi de v-o luaţi.

Soarele dădea în asfinţit. Închipuindu-şi că nici eu n-aveam poftă de taclale, oamenii încălecară şi o luară din loc. Plecară toţi ; nimeni nu voia să rămînă. Nu aveau încredere unul în celălalt. În lumea vînătorilor cinstiţi, unde domnesc raporturi amicale, fiece vînat aparţine tuturor ; însă acest spirit de echipă lipsea aici. Am aflat pe urmă că, la înapoiere, se aruncaseră cu toţii, ca nişte sălbatici, asupra bivoliţei, încercînd fiecare, cu certuri şi blesteme, să-şi taie o cît mai mare şi mai bună halcă de carne.

Pe cînd erau plecaţi, Sam şi cu mine descărcarăm de pe cal poverile — coapsa de bizon şi harnaşamentul. Apoi mă depărtai cu dereşul meu, ca să-i scot zăbala şi să-l priponesc. Îmi

făcui un timp de lucru, pe cînd Sam, dincolo, găsi momentul potrivit să povestească lui Parker şi lui Stone aventura noastră. Între noi se afla un cort. Astfel, colegii nu mă văzură cînd mă apropiai. Din spatele cortului îl auzeam limpede pe Sam :

— Aşa e cum vă spun, puteţi să mă credeţi. Se apucă flăcăul şi se leagă de cel mai mare şi mai puternic dintre tauri. Ei, şi îl doboară dintr-un foc ca un vînător de clasa întîi. Fireşte, l-am făcut de uşuratic, l-am şi ocărît. Asta numai aşa, ca să nu şi-o ia în cap. Acum ştiu însă cu cine am de-a face.

— Şi eu — consimţi Stone. Să vedeţi ce *westman* iese dintr-însul !

— Şi ce repede ! completă Parker.

— *Yes !* întări Hawkens. Măi băieţi, aflaţi că e născut pentru aşa ceva. Pe cuvînt că e născut ! Şi are nişte muşchi, domnule ! N-a tras el deunăzi carul nostru, ăla greu, singur, fără nici un ajutor ? ! Unde izbeşte, nu mai răsare iarba. Dar îmi făgăduiţi ?

— Ce ? întrebă Parker.

— Nici o laudă faţă de el !

— Şi de ce ?

— Ca să nu-l apuce fumurile.

— A, nu !

— Ba da ! Băiatul e modest, n-am ce zice. Dar nu e bine să-l lauzi pe om în faţă ; se strică şi cel mai bun caracter. Să-i spuneţi, ca şi pînă acum, *greenhorn*. De fapt, chiar şi este, cu toate calităţile sale de *westman*. Însuşirile trebuiesc dezvoltate, omul trebuie să mai înveţe şi să mai treacă prin multe încercări.

— Totuşi i-ai mulţumit că ţi-a salvat viaţa ?

— Nici gînd !

— Zău ? Îmi închipui ce părere şi-o fi făcut despre tine !

— Nu-mi pasă de părerea lui, dacă nu mă-nşel. Desigur că mă socoteşte o canalie tîmpită, nerecunoscătoare. Nu face nimic. Principalul e să nu-l apuce ifosele şi să rămînă om. Ca să fiu sincer, zău că-mi venea să-l îmbrăţişez şi să-l sărut !

— Ptiu ! Să-l săruţi ! Îmbrăţişarea, mai treacă-meargă, dar sărutul... Asta nu !

— Şi de ce, mă rog ? se indignă Sam.

— Mai întrebi ? Nu te-ai uitat niciodată în oglindă ? Nu te-ai privit în vreo apă limpede, ca să-ţi admiri graţioasa mutră ? Obrazul ăsta, barba, şi mai ales nasul ! Cui i se nă-

zare, omule, să te sărute pe locul unde s-ar presupune că ai gură ? Pentru asemenea ispravă se cere un ins lovit de insolaţie ori cu creierul congelat !

— Hm ! Află că e tare drăguţ ceea ce spui. Sînt, va să zică, urît ! Şi tu drept cine te crezi ? Doar nu-ţi închipui că eşti frumos ? Scoate-ţi-o din cap ! Îţi dau cuvîntul meu că, dacă ne-am prezenta amîndoi la un concurs de frumuseţe, eu m-aş alege cu premiul întîi, iar tu cu un loz necîştigător, hi-hi-hi-hi ! Dar nu de asta-i vorba, ci de *greenhornul* nostru. N-am găsit cu cale să-i mulţumesc şi nici n-am s-o fac. În schimb, frigem coapsa şi-i dăm porţia cea mai bună. I-o tai cu mîna mea. Merită omul ! Iar mîine, ştiţi ce-am de gînd ?

— Ce ? se interesă Stone.

— Îi fac o mare bucurie.

— Cum anume ?

— Îl las să prindă un mustang.

— Te duci după mustangi ?

— Păi, am nevoie de un cal. Deocamdată, pentru vînătoare, mi-l împrumuţi pe-al tău. Cum astăzi s-au ivit bizonii, înseamnă că vin şi mustangii. Cred că ajunge s-o iau călare către prerie, unde am lucrat alaltăieri şi am jalonat drumul. Trebuie să se găsească acolo mustangi ; ăştia au obiceiul să iasă în larg.

Plecai de lîngă cort şi, trecînd pe după un tufiş, mă apropiai din cealaltă parte de cei trei vînători. Nu voiam să le dau de bănuit că aş fi ascultat discuţia.

Încinserăm focul, apoi băturăm în pămînt, de ambele laturi, cîte o crăcană şi sprijinirăm în ele frigarea, de fapt o cracă vînjoasă şi dreaptă. Fîrtaţii înfipseră în ea coapsa de bivoliţă şi Sam Hawkens, cu deosebită măiestrie, porni să răsucească încet şi cu grijă frigarea. Mă amuzam în taină de înfăţişarea lui caraghioasă.

După ce se întoarseră cu ce mai rămăsese din bivoliţă, Rattler şi ceilalţi ne urmară pilda. Aprinseră cîteva focuri, însă acolo, la ei, lucrurile nu se desfăşurau la fel de paşnic. Fiecare era grăbit să-şi frigă mai repede porţia de carne ; se produse înghesuială şi harţă. Pînă la urmă, fură nevoiţi să mănînce carnea pe jumătate crudă.

Mie mi se rezervase într-adevăr bucata cea mai bună ; cîntărea pe puţin trei livre şi o mîncai toată. Dar aceasta nu făcu pe nimeni să mă creadă mîncău ; dimpotrivă, consumam

totdeauna mai puţin ca alţii. Pentru un neiniţiat în materie, ar fi de necrezut ce cantitate uriaşă de carne poate şi chiar trebuie să înghită un *westman* pentru a-şi demonstra virtuţile.

Hrănindu-se normal, un om are nevoie, în afară de materii anorganice, de anume raţii de albumină şi carbonaţi, pe care şi le procură în cantitate suficientă dacă trăieşte într-o regiune civilizată. Omul din vest, care nu pătrunde sau nu are timp să poposească, uneori luni de zile, într-un ţinut populat, se hrăneşte exclusiv cu carne lipsită de carbonaţi ; este deci nevoit să mestece porţii enorme pentru a-şi asigura organismul cu cele necesare. Că astfel consumă prea multă albumină care nu ajută nutriţiei — aceasta îl lasă rece. Am văzut un bătrîn vînător devorînd la prînz nu mai puţin de opt livre de carne, şi cînd l-am întrebat dacă e sătul, mi-a răspuns zîmbind :

— N-am încotro, s-a isprăvit carnea. Dacă aţi binevoi să-mi daţi o bucată din porţia dumneavoastră, n-aţi avea mult de aşteptat pînă să dispară.

În timp ce mîncam, *westmenii* de dincolo discutau despre vînătoarea noastră de bizoni. Părea că, după ce găsiseră hoiturile celor doi tauri, îşi făcuseră cu totul altă idee despre „prostia“ ce o săvîrşisem.

A doua zi dimineaţă, mă prefăcui că vreau să încep lucru. Atunci se apropie de mine Sam :

— Lăsaţi instrumentele, *sir*. Avem ceva mai interesant de făcut.

— Ce anume ?

— O să aflaţi. Pregătiţi-vă, ieşim călare.

— Să ne plimbăm ? Întîi munca şi apoi...

— *Pshaw* ! Aţi muncit destul. De altfel, cred că pînă la amiază sîntem înapoi. Atunci puteţi, din partea mea, să măsuraţi şi să calculaţi cît vă place.

Îl înştiinţai pe Bancroft şi pornirăm. Pe drum, Sam o făcea pe misteriosul, iar eu simulam că nu ştiu despre ce e vorba. Am parcurs traseul măsurat de noi, pînă am ajuns în preria de care pomenise Sam în ajun.

Să tot fi numărat în lăţime vreo două mile engleze şi de două ori pe-atît în lungime ; era înconjurată de coline împădurite. Tăiată de un pîrîu destul de lat, preria nu ducea lipsă de umezeală şi era bogată în ierburi grase. Ieşeai spre nord printr-o mică trecătoare, între doi munţi, iar la sud se întindea o vale. Hawkens se opri pentru cîteva clipe şi măsură

întinderea cu ochi scrutători. Apoi ne urmarăm drumul de-a lungul pîrîului, către nord. Deodată, Sam scoase o exclamaţie. Îşi struni calul de împrumut, descălecă, trecu apa şi grăbi către un loc unde iarba era călcată. Cercetă locul, se înapoie, urcă din nou în şa şi porni iar, însă nu spre nord, ci cotind în unghi drept ; astfel ajunserăm, peste puţin, la marginea de vest a preriei. Aici Sam descălecă şi îşi lăsă calul să pască după ce îl priponi cu grijă. De cînd descoperise urma, nu mai scosese o vorbă. Dar pe chipul lui bărbos răsărise o lumină aidoma soarelui revărsat peste ţinutul acela împădurit. În sfîrşit, mă îndemnă şi pe mine :

— Descălecaţi, *sir*, şi legaţi-vă bine calul ! Vom aştepta aici.

— De ce să-l leg ? întrebai eu, deşi cunoşteam motivul.

— Fiindcă altminteri s-ar putea să-l pierdeţi. Am văzut de multe ori cum, în asemenea situaţii, caii o zbughesc.

— Ce fel de situaţii ?

— Adică, nu ghiciţi ?

— Hm !

— Încercaţi !

— Mustangi ?

— Cum de v-aţi gîndit tocmai la mustangi ? întrebă el, cîntărindu-mă din ochi.

— Păi, am citit.

— Ce ?

— Dacă nu-i legi bine, caii domesticiţi fug şi se alătură celor sălbatici.

— Dracu' să vă ia ! Toate le-aţi citit ! Prin urmare, nu-i chip să vă fac o surpriză. De aceea îmi plac oamenii care nu ştiu să citească.

— Ai plănuit vreo surpriză ?

— Desigur.

— O vînătoare de mustangi ?

— Ei da !

— N-ar fi fost posibil. Surpriza presupune să nu te aştepţi dinainte la ea. Or, dumneata, în orice caz, trebuia să mi-o divulgi încă înainte de apariţia cailor.

— Asta-i drept, hm ! Aflaţi că mustangii au şi fost pe-aici.

— Te referi la urme ?

— Întocmai. Au trecut ieri. O avangardă. Cum s-ar spune, cercetaşii. Trebuie să ştiţi că animalele astea sînt grozav de

deştepte. Au ofiţeri ca în armată, iar căpetenia e, de obicei, un armăsar încercat, puternic şi curajos. Fie că pasc sau se găsesc în deplasare, herghelia e totdeauna flancată de armăsari ; urmează iepele şi abia la mijloc se află mînjii. Asta pentru ca armăsarii să poată apăra mamele şi puii. V-am mai arătat în cîteva rînduri cum se prinde mustangul cu un lasso. Aţi reţinut ?

— Fireşte.

— V-ar plăcea să prindeţi unul ?

— Da.

— Atunci, *sir*, vi se oferă prilejul chiar astăzi, înainte de prînz !

— Mulţumesc. N-am să mă folosesc de ocazie.

— *All devils* ! Pe toţii dracii ! De ce nu ?

— N-am nevoie de încă un cal.

— Un *westman* nu se întreabă dacă are sau nu are nevoie de încă un cal !

— Acela nu e un *westman* cinstit cum mi-l închipui eu.

— Şi, mă rog, cum ar trebui să fie ?

— Mi-ai vorbit ieri de vînătorii de stîrvuri, de albii care ucid în masă bizoni, fără să aibă nevoie de carnea lor. Consider că o asemenea faptă e o fărădelege faţă de animale şi faţă de oamenii roşii cărora li se răpeşte hrana. Eşti de acord ?

— Sînt !

— La fel cu caii. Nu vreau să le răpesc libertatea, fără să am conştiinţa că o fac de nevoie.

— Frumos, *sir*, foarte frumos ! Aşa s-ar cuveni să gîndească, să vorbească şi să facă orice om şi creştin. Dar cine v-a spus că trebuie neapărat să capturaţi un mustang, să-i răpiţi libertatea ? V-aţi exersat în mînuirea lasso-ului şi e vorba să încercaţi acuma pe viu. Limpede ?

— Asta-i cu totul altceva. Sînt de acord.

— Bun. În schimb, pentru mine, lucrul e serios. Trebuie să-mi fac rost de un cal. V-am mai spus-o şi repet : să vă ţineţi bine în şa, să vă struniţi bine calul în clipa cînd lasso-ul se strînge şi urmează smucitura. Dacă nu, veţi fi aruncat din şa ; mustangul o ia la goană şi vă trage după el, cu cal, cu tot. Atunci vă pomeniţi fără cal şi ajungeţi pedestraş de rînd, cum sînt eu în clipa de faţă.

Ar fi vrut să continue, dar tăcu deodată şi-mi arătă cu mîna defileul dintre cei doi munţi situaţi la capătul nordic al pre-

riei. Apăruse acolo un cal, unul singur, un cal liber. Se plimba încet, fără să se atingă de ierburi, își întoarcea capul cînd într-o parte, cînd în alta, și trăgea aerul pe nări.

— Îl vedeți ? șopti Sam.

De emoție, vorbea în șoaptă, deși calul nu putea să ne simtă.

— Nu vă spuneam eu că sosesc ? Ăla de colo e un cercetaș, care a luat-o înaintea hergheliei pentru a vedea dacă ținutul e sigur. Viclean armăsar ! Cum scrutează și adulmecă în toate direcțiile ! Pe noi nu ne poate auzi, ne bate vîntul în față ; tocmai de aceea am ales locul acesta.

Deodată, mustangul porni la trap ; alergă înainte, o coti la dreapta, pe urmă la stînga, și dispăru în defileul de unde apăruse.

— L-ați observat bine ? întrebă Sam. Cît de chibzuit se poartă și cum folosește fiecare tufiș sau ridicătură de teren ca să nu fie văzut ! Un cercetaș indian n-ar face-o mai bine.

— Adevărat. Sînt de-a dreptul uluit !

— Acum s-a întors la ai săi, ca să raporteze patrupedului său comandant că nu e nici o primejdie. Dar se înșală, hi-hi-hi-hi ! Pun rămășag că în cel mult zece minute vor fi aici. Băgați de seamă ! Știți cum o să procedăm ?

— Ei ?

— Dumneavoastră călăriți repede înapoi, către ieșirea din prerie, și așteptați acolo. Iar eu o iau călare în jos și mă ascund în pădure. Cînd sosește herghelia, o las să treacă și mă reped apoi pe urmele ei. Atunci caii o vor lua la goană înspre dumneavoastră ; ieșiți deci la iveală și mustangii fug îndărăt, în direcția mea. Îi hăituim așa încolo și încoace, pînă ce ne alegem doi cai din cei mai buni ; pe aceștia îi prindem ; îl păstrez pe cel care mi-o plăcea mai mult, iar celuilalt îi dăm drumul. Sîntem înțeleși ?

— Nu mă pricep de loc la vînătoarea de cai ; în schimb, dumneata ești meșter, deci trebuie să-ți execut întocmai poruncile.

— *Well*, aveți dreptate. Am ținut destui mustangi între coapsele mele ; i-am strunit și stăpînit ; pot spune că n-ați nimerit-o rău zicîndu-mi „meșter". Și acum, plecați de-aici, altminteri trece timpul și noi nu am ajuns încă la fața locului.

Încălecarăm din nou și o pornirăm în direcții diferite ; el spre nord, eu spre sud, pînă la intrarea prin care pătrunsesem în prerie. Cum doborîtorul meu de urși era prea greoi pentru acțiunea ce ne aștepta, stînjenindu-mi mișcările, m-aș fi lipsit deocamdată de el ; dar citisem și auzisem că un *westman* serios se desparte numai atunci de pușca lui cînd e absolut sigur că nu-l pîndește nici un pericol. Ceea ce, evident, nu era cazul. În orice clipă se putea ivi un indian sau o sălbăticiune ; îmi păstrai de aceea pușca, strîngîndu-i cureaua ca să nu mă lovească în timpul mersului.

Acum așteptam cu înfrigurare apariția cailor. Mă oprisem la marginea preriei, lîngă pădure, legasem capătul lasso-ului de oblînc și lațul mi-l așezasem dinainte, ca să-l am la îndemînă.

Hotarul de jos al preriei era atît de departe, încît din locul unde mă aflam n-aș fi putut zări apariția mustangilor. Animalele nu puteau să intre în cîmpul meu vizual decît după ce Sam i-ar fi gonit spre mine.

Nu trecu nici un sfert de oră și zării în depărtare o mulțime de puncte negre care se îngroșau repede în timp ce urcau panta. Mai întîi de mărimea unor rîndunele, păreau să capete pe rînd dimensiunile unor pisici, apoi ale unor cîini sau viței, pînă cînd se apropiară suficient ca să-și arate proporțiile reale. Erau mustangii, care, în goană sălbatică, se îndreptau spre mine.

Măreață era priveliștea ce-mi ofereau aceste splendide animale ! Coamele lor fluturau în vînt, cozile păreau niște penaje în zbor. Erau cel mult trei sute de capete, și totuși pămîntul se cutremura sub copitele lor. Un armăsar bălan alerga înaintea celorlalți, un exemplar minunat, care te ispitea să-l prinzi ; dar nici unui vînător din prerie nu i-ar trece prin gînd să călărească pe un bălan : animalul, vizibil de departe, l-ar trăda dușmanului.

Sosise momentul să mă arăt. Ieșii dintre copaci și efectul se produse fulgerător : bălanul din fruntea hergheliei sări îndărăt, ca și cînd ar fi fost lovit de un glonț ; herghelia se opri brusc ; un fornăit puternic și înfricoșat. Asta însemna : „Escadron, stînga-mprejur !" Și bălanul o luă la goană către coada hergheliei pentru a-și întoarce trupa înapoi, la baza de pornire.

Îi urmam la pas ; nu eram grăbit. Știam că Sam îi va goni iarăși în direcția mea. Între timp, mă izbi un amănunt pe care căutam să-l deslușesc. Deși mustangii nu se opriseră în fața mea decît o fracțiune de secundă, mi se păruse totuși că unul dintre ei n-ar fi cal, ci catîr. Poate mă înșelam, însă aveam impresia că nu. Mi-am propus să fiu atent a doua oară. Ca-

tîrul se găsea în primele rînduri, chiar după conducătorul bălan ; părea deci nu numai acceptat de ceilalţi mustangi, dar şi investit cu un rang înalt.

Nu trecu mult, şi herghelia se apropie iarăşi de mine, dar văzîndu-mă, făcu din nou calea întoarsă. Jocul acesta se repetă încă o dată şi atunci constatai că nu mă înşelasem : era un catîr printre ei, un catîr şarg, cu dungi negre pe spinare. Făcea asupră-mi o impresie foarte bună. În pofida capului său mare şi a urechilor lungi, era un animal deosebit de frumos. Catîrii sînt mai potoliţi decît caii, au călcătura mai sigură şi nu ameţesc pe marginea prăpastiei. Aceste calităţi trag considerabil în cumpănă. Fireşte că trebuie ţinut cont şi de încăpăţînarea lor. Am văzut catîri care preferau să fie biciuiţi de moarte decît să se mişte cu un pas, deşi nu erau împovăraţi şi nici drumul nu era rău. Nu voiau, şi basta !

Mi se părea că acest catîr dădea dovadă de multă vitalitate. Ochii îi luceau mai inteligent, mai scăpărător decît cei ai cailor ; de aceea, mi-am pus în gînd să-l prind. Se vede treaba că fugise de la stăpînul său, în toiul unei vînători de cai sălbatici, şi rămăsese în familia mustangilor.

Şi iată că Sam gonea din nou spre mine întreaga trupă. Ne apropiasem atît de mult unul de celălalt, încît ne vedeam clar. Mustangii nu mai aveau încotro : nici să înainteze, nici să se întoarcă. Se repeziră, deci, în lături. Îi urmăream pas cu pas. Herghelia se despărţi în două şi îl văzui pe catîr la mijloc. Alerga împreună cu bălanul. Era un animal neobişnuit de iute şi de perseverent. Mă aţinui în apropiere. Sam părea să fi pus ochii pe acelaşi grup.

— Haide, ne aruncăm în mijlocul lor, *sir !* Eu o iau pe stînga, dumneavoastră pe dreapta ! îmi strigă el.

Dădurăm pinteni cailor. Nu numai că ţinurăm pasul cu mustangii, dar ne şi apropiarăm de ei cu atîta iuţeală, încît îi ajunserăm din urmă înainte să fi atins liziera pădurii. Acolo, în pădure, nu le convenea să intre. Se întoarseră şi încercară să treacă de noi. Ca să le tăiem calea, gonirăm unul spre celălalt ; caii se îngrămădiră ca un cîrd de orătănii în care a pătruns uliul. Bălanul şi catîrul ţîşniră dintre ai lor, galopînd printre noi ; ne luarăm după ei. Îl auzii pe Sam, care-şi rotea lasso-ul în jurul capului, gata să-l lanseze :

— Va să zică tot *greenhorn* aţi rămas ! Şi veţi rămîne în veci !

— De ce ?

— Aţi pus ochii pe bălan. Curat ca un *greenhorn,* hi-hi-hi-hi!

I-am răspuns, dar nu mă auzi. Rîsul lui zgomotos îmi acoperi cuvintele. Poftim, crede că-l urmăresc pe bălan ! N-are decît s-o creadă ! Lăsai catîrul în pace şi mînai în lături, unde mustangii sforăiau şi nechezau speriaţi, învălmăşindu-se şi alergînd fără ţintă. Sam se apropiase de catîr tocmai bine ca să poată arunca lasso-ul. Laţul nimeri precis şi se încolăci în jurul gîtului. Acum, călăreţul trebuia să strîngă zdravăn frîul şi, aşa cum mă sfătuise atît de grijuliu pe mine, să schimbe direcţia calului cu o sută optzeci de grade, ca să reziste smuciturii în clipa cînd lasso-ul se va fi întins la maximum. Sam procedă întocmai, dar cu o secundă prea tîrziu ; calul lui încă nu se întorsese bine şi încă nu se proptise în picioare, cînd smucitura, extrem de puternică, îl smulse din loc. Sam Hawkens zbură din şa, făcu o tumbă splendidă prin aer şi căzu la pămînt. Calul îşi reveni şi alergă de-a lungul lasso-ului care, în felul acesta, se destinse. Iar catîrul, care se ţinuse tare, profită de răgaz ; porni la galop trăgînd după sine şi calul — lasso-ul fiind bine legat de oblînc — şi o luă spre largul preriei.

Dădui fuga la Sam, să văd dacă nu e rănit. Omuleţul se ridicase între timp şi îmi strigă speriat :

— La naiba ! Uite că mîrţoaga lui Dick Stone o şterge cu catîr cu tot ! Nici măcar adio nu mi-a spus, dacă nu mă-nşel !

— Eşti lovit ?

— Nu. Descălecaţi rapid şi daţi-mi calul dumneavoastră. Am nevoie de el.

— La ce ?

— Se înţelege că pentru a-i ajunge pe fugari. Hai, descălecaţi, fără vorbă !

— Mă opun categoric ! Rişti să mai faci o tumbă şi atunci s-ar duce dracului amîndoi caii.

Îmi îndemnai calul iarăşi pe urmele catîrului, care o luase o bună bucată înainte, dar intrase în conflict cu calul lui Sam. Unul trăgea într-o parte, altul în cealaltă şi se încurcau reciproc, legaţi fiind de acelaşi lasso. Îi ajunsei deci repede din urmă. Nici nu găsii necesar să mă folosesc de lasso-ul meu, ci apucai lasso-ul lui Sam, care lega amîndouă animalele, şi mi-l înfăşurai bine în jurul mîinii. Acum eram sigur că voi supune catîrul. Îl lăsai mai întîi să alerge, pe urmă pornii la galop

cu ambii cai după el. Totodată trăgeam din ce în ce mai tare de funie, încît laţul se strîngea necontenit. Puteam să dirijez astfel animalul, să-l stăpînesc destul de bine. Mă prefăcui că slăbesc lasso-ul şi îl îndemnai pe catîr să facă un ocol şi să ajungă în dreptul lui Sam. În sfîrşit, strînsei laţul cu atîta putere, încît fugarul nu mai avu scăpare. Îşi pierdu răsuflarea şi căzu.

— Ţineţi-l bine pînă pun mîna pe ticălos. Apoi daţi-i drumul ! îmi strigă Sam.

Sări şi, în ciuda faptului că animalul căzut zvîrlea violent din picioare, se lipi de el.

— Acum ! ordonă Sam.

Slobozii strînsoarea. Catîrul îşi reveni şi se săltă în sus. Atunci Sam, la iuţeală, se cocoţă în spinarea lui. Animalul stătu cîteva clipe nemişcat, ca încremenit de spaimă ; începu apoi să sară ba înainte, ba îndărăt. Deodată, se repezi brusc, pe toate patru picioarele, în lături, se cabră ca o pisică furioasă. Dar Sam, mărunţelul, se ţinu bine.

— Nu mă dă el jos ! îmi strigă. Acum o să-şi încerce ultima şansă şi o s-o ia la goană. Aşteptaţi aici ; îl potolesc eu şi-l aduc înapoi !

De data asta, Sam se înşelă. Catîrul nu o luă la goană, ci se aruncă fulgerător la pămînt, dîndu-se de-a berbeleacul. Bietul Sam ! Putea să-i frîngă gîtul. Fu nevoit să descalece. Coborîi şi eu de pe cal, apucai lasso-ul care se tîra pe pămînt şi-l înfăşurai în jurul unei tufe puternice. Între timp, catîrul, eliberat de călăreţ, sări din nou în picioare. Încercă s-o zbughească, dar tufa rezista ; lasso-ul se încordă şi laţul se strînse în jurul gîtului ; animalul se prăbuşi iarăşi la pămînt.

Retras mai la o parte, Sam Hawkens îşi pipăia coastele, şoldurile şi făcea o mutră de parcă ar fi mîncat varză acră cu magiun de prune. Zise :

— Lăsaţi-o dracului de bestie ! Pe asta n-o domoleşte nimeni, dacă nu mă-nşel.

— Atît ar mai lipsi ! Nu mă las eu umilit de un catîr al cărui tată n-a fost gentleman, ci măgar sadea. Va trebui să asculte. Fii atent !

Slobozii lasso-ul şi mă aşezai, cu picioarele desfăcute, pe animalul culcat. Cum simţi că-şi recapătă răsuflarea, se şi ridică de jos cu mine în spinare. Acum, înainte de orice, era nevoie de o puternică strînsoare a genunchilor, şi întru aceasta

îl depăşeam cu mult pe micul Sam. Coastele calului trebuie să se moaie între coapsele călăreţului ; animalul îşi simte mădularele strivite şi se înspăimîntă de moarte. În timp ce catîrul, după vechea-i metodă, încerca să mă arunce la pămînt, cum procedase adineauri cu Sam, apucai lasso-ul ce-i atîrna de gît şi îl făcui colac, ţinîndu-l strîns lîngă laţ. De cîte ori observam că animalul dădea să se culce, spoream strînsoarea laţului ; cu această manevră şi cu forţa genunchilor ţineam catîrul în picioare. Era o luptă cruntă, cum s-ar spune, corp la corp ; nădușeam din toţi porii, dar catîrul asuda şi mai tare ; trupul îi era leoarcă şi botul împroşca fulgi mari de spumă. Mişcările îi deveniseră mai slabe şi mai necontrolate ; fornăitul mînios trecu într-un fel de tuse seacă. Apoi animalul se culcă sub mine, nu din voia lui, ci din slăbiciune. Rămase aşa, liniştit, cu ochii daţi peste cap. Atunci răsuflai şi eu adînc ; mă simţeam ca şi cînd s-ar fi rupt în mine toate vinele şi tendoanele.

— *Heavens*, cerule, ce om ! strigă Sam. Sînteţi mai tare chiar decît animalul ăsta ! De-ar fi să vă priviţi în oglindă, v-aţi speria.

— Cred şi eu !

— V-au ieşit ochii din cap, buzele vi s-au umflat, fălcile s-au învineţit.

— Asta pentru că un *greenhorn* nu se dă bătut cu una, cu două, pe cîtă vreme un meşter în vînatul mustangilor, fiind mai deştept, se lasă păgubaş. Bineînţeles, după ce i se întîmplă ca propriul său cal să se agaţe de un catîr şi s-o pornească, în doi, la plimbare.

Mă privi mai mult decît jalnic şi mă rugă plîngăreţ :

— Ci tăceţi odată, *sir !* Vă asigur că şi cel mai destoinic vînător o poate păţi la fel. Aţi avut ieri şi azi două zile bune.

— Sper să mai apuc şi altele. În schimb, pentru dumneata au fost tare proaste. Ce-ţi fac, ca să spun aşa, oscioarele ?

— Habar n-am ! Le voi cerceta mai tîrziu. De îndată ce mă simt mai bine, mă apuc să le număr. Deocamdată, îmi par zdrobite. De cînd mă ştiu, n-am încălecat asemenea dobitoc. Sper că l-aţi învăţat minte !

— Nu-l vezi cum zace sfîrşit de puteri, mai-mai să ţi se rupă inima ! Să-i punem şaua şi zăbala. Îl încaleci şi porneşti spre casă.

— Păi, o să-şi arate iar năravul !

— Ba de loc! A pătimit destul. E un animal deştept şi o să te poţi felicita că l-ai prins.

— Cred şi eu. De altfel, pusesem de la început ochii pe el. În schimb, dumneavoastră, alegîndu-l pe bălan, aţi făcut o mare prostie.

— Eşti convins?

— Fără îndoială.

— Nu asta te întreb. Vreau să ştiu dacă eşti convins că-l alesesem pe bălan.

— Atunci, pe care?

— Tot pe catîr.

— Ei, las-o încurcată!

— Oi fi eu *greenhorn*, dar atîta lucru ştiu şi eu: un cal bălan nu se potriveşte cu vînătorul din vestul sălbatic. Catîrul, însă, mi-a plăcut de la prima ochire.

— Vă pricepeţi la cai, nimic de zis!

— Aş dori să te pricepi şi dumneata tot atît de bine la oameni, dragă Sam! Şi acum vino să ridicăm animalul de jos.

Am sculat catîrul în picioare. Stătea supus şi tremura tot. Nu se împotrivi nici cînd i-am pus şaua, nici cînd i-am vîrît zăbala între dinţi. Şi cînd Sam îl încălecă, dădu ascultare frîului, ca un cal domestic, obişnuit cu călăria.

— A mai avut stăpîn — constată mărunţelul. Şi stăpînul trebuie să fi fost un bun călăreţ. E evident. O fi fugit de acasă. Ştiţi ce nume-i dau?

— Ei?

— Mary. Am călărit cîndva un catîr cu numele ăsta. Ce nevoie să-mi mai bat capul ca să-i găsesc alt nume?!

— Aşadar, catîrul Mary şi puşca Liddy?

— Exact. Drăguţ, nu-i aşa? Iar acum, daţi-mi voie să vă cer un mare hatîr.

— Bucuros. Ce doreşti?

— Să nu vorbiţi nimănui despre păţania mea! Vă voi fi profund recunoscător.

— Prostii! Doar e un lucru de la sine înţeles şi nu e nevoie de recunoştinţă.

— Totuşi vi se cuvine. Ce-ar mai rîde banda din tabără dacă ar afla cum s-a procopsit Sam Hawkens cu noua şi graţioasa lui Mary! Ar face un haz teribil. Dacă nu divulgaţi nimic, am să...

— Taci, te rog! l-am întrerupt. E păcat să-ţi mai baţi gura în legătură cu afacerea asta. Eşti dascălul şi prietenul meu. Nu mai am nimic de adăugat.

Ochişorii lui mici şi jucăuşi se umeziră şi îl auzii strigînd cu entuziasm:

— Da, sînt prietenul dumneavoastră, *sir*. Şi dac-aş şti că mă îndrăgiţi niţeluş, ar fi o nespusă bucurie şi mîngîiere pentru bătrîna mea inimă.

Îi întinsei mîna:

— Dragă Sam, pot să-ţi fac această bucurie. Fii sigur că-mi eşti foarte apropiat, să zicem ca un... Ei! ca un unchi cumsecade şi curajos. Îţi ajunge?

— Pe deplin, *sir*, pe deplin! Sînt fericit. Şi de fericire sînt gata să vă satisfac, chiar acum, orice dorinţă. Vreţi... vreţi... de pildă, s-o mănînc pe Mary, sub ochii dumneavoastră, cu piele şi păr cu tot? Sau preferaţi să mă transform în marinată, să mă fac tocană şi să mă înghit eu însumi? Sau...

— Stai! l-am oprit, amuzat. Ar fi să te pierd în ambele cazuri; în primul rînd, ai crăpa, în al doilea, ai muri de indigestie, pentru că ţi-ai consuma şi peruca, iar stomacul n-ar mistui-o. Mi-ai făcut destule servicii şi sper să-mi mai faci destule şi de-aci încolo. Rămîi, aşadar, în viaţă, împreună cu Mary, şi mai bine vezi să ajungem cît mai repede în tabără. Vreau să lucrez.

— Să lucraţi! Ca şi cînd aici aţi fi stat degeaba! Dacă nici asta n-a fost muncă, atunci nu mai ştiu cum să-i zic.

Legai cu lasso-ul calul lui Dick Stone de-al meu, şi pornirăm. Mustangii, fireşte, dispăruseră de mult; catîrul asculta supus de călăreţul său, încît Sam exclamă de repetate ori în cursul drumului:

— Are şcoală Mary asta! Şcoală bună! Simt şi constat la fiece pas că voi călări, de azi încolo, ca niciodată. Îşi aminteşte cele învăţate mai demult şi uitate apoi în familia mustangilor. Cred că n-are numai temperament, ci şi caracter.

— Şi dacă nu-l are, poţi să i-l formezi dumneata. Nu-i încă prea bătrînă.

— Cam cîţi ani îi daţi?

— Cinci, nu mai mulţi.

— Exact părerea mea. Voi controla mai pe urmă dac-am apreciat bine. Numai dumneavoastră vă datorez animalul. Am avut două zile rele, foarte rele, iar dumneavoastră glo-

rioase. Aţi fi bănuit oare că veţi învăţa atît de repede, una după alta, şi vînătoarea de bizoni, şi cea de mustangi ?
— De ce nu ? Aici, în vest, trebuie să te aştepţi la orice. Sper să-mi însuşesc şi alte soiuri de vînătoare.
— Hm ! Da. Vă urez să vă descurcaţi la fel de bine. Mai cu seamă ieri viaţa vă atîrna de un fir de păr. Prea v-aţi expus. Nu uitaţi că sînteţi un *greenhorn*. Şade băiatul cuminte, lasă să se apropie taurul, şi-l plesneşte drept în ochi ! Unde s-a mai pomenit aşa ispravă ? Sînteţi încă ageamiu, nesocotiţi puterea bizonului. Altă dată fiţi mai prudent şi nu vă încredeţi prea mult în ştiinţa dumneavoastră ! Vînătoarea de bizoni e extrem de primejdioasă. N-o întrece decît una singură.
— Care ?
— Cea de urşi.
— Nu cumva te referi la ursul negru cu botul galben ?
— La baribal ? Nicidecum ! Acela e un animal paşnic şi blajin, pe care l-ai putea deprinde să calce rufe şi să tricoteze. Mă refer la ursul „grizzly", ursul cenuşiu din Munţii Stîncoşi. Cum aţi citit de toate, probabil că l-aţi întîlnit şi pe dumnealui prin cărţi.
— Da.
— Bucuraţi-vă că nu v-a ieşit în cale. Cînd se ridică în labele dinapoi, e cel puţin cu două picioare mai înalt ca dumneavoastră ; dintr-o muşcătură vă face capul chisăliţă, iar cînd e atacat şi îl apucă furia, nu se lasă pînă nu-l sfîşie şi nu-l nimiceşte pe adversar.
— Sau adversarul pe el.
— Oho ! din nou iese la iveală cît de uşuratic sînteţi. Vorbiţi de ursul acesta puternic şi de neînvins cu o nepăsare de parc-ar fi vorba de ursuleţul spălător, mărunt şi paşnic.
— Nu-l subapreciez chiar atîta. Însă de neînvins, cum zici dumneata, nu cred să fie. Orice fiară poate fi învinsă, deci şi ursul grizzly.
— Şi asta aţi citit-o ?
— Da.
— Hm ! Nu cred că tocmai cărţile multe prin care aţi umblat sînt pricina neseriozităţii de care daţi dovadă. Sînteţi doar un băiat destul de înţelegător, dacă nu mă-nşel. Aţi fi în stare să atacaţi un grizzly aşa cum aţi făcut ieri cu bizonii ?
— Dacă n-aş avea încotro, da !

— Dacă n-ar avea încotro ! Auzi neghiobie ! Orice om are încotro, numai să vrea.
— Adică, dacă e laş, o poate lua la sănătoasa. Asta vrei să spui ?
— Aici nu e vorba de laşitate. Nu e nici o ruşine să fugi din faţa unui grizzly. Şi, dimpotrivă, dacă-l stîrneşti, e curată sinucidere.
— În cazul acesta, părerile noastre diferă. Dacă mă atacă prin surprindere şi nu-mi lasă timp să fug, trebuie să mă apăr. Dacă se dă la un prieten, trebuie să-i sar prietenului în ajutor. Iată două împrejurări în care nu pot şi n-am dreptul s-o şterg. Afară de asta, îmi închipui că un *westman* curajos atacă ursul grizzly chiar dacă nu e strictă nevoie, pentru a face inofensivă o fiară atît de periculoasă şi, la urma urmei, pentru coapsele şi labele ei, care trebuie că au un gust delicios.
— Sînteţi incorigibil şi mă tem pentru pielea dumneavoastră. Să-i mulţumiţi cerului dacă n-o să faceţi nicicînd cunoştinţă cu asemenea coapse şi labe ! Deşi sînt convins că nu există pe lume delicatesă mai gustoasă ; întrece pînă şi carnea de bivoliţă.
— Cred că aici n-ai motive să tremuri pentru soarta mea. Ori există şi prin părţile astea urşi cenuşii ?
— De ce n-ar exista ? Ursul grizzly se plimbă prin întregul masiv muntos ; urmează cursul apelor şi pătrunde uneori pînă-n prerie. Pe cine-l simte, vai de capul lui ! Mai bine să nu vorbim !
N-am fi bănuit nici unul că în ziua următoare vom relua tema şi încă la un mod cu totul diferit, căci sălbăticiunea atît de temută ne va ieşi în cale. De altminteri, nici nu mai aveam timp de taifas ; ajunseserăm la tabără. În lipsa noastră, echipa înaintase cu măsurătoarea o bună bucată de drum. Bancroft şi cei trei experţi ai săi se puseseră temeinic pe treabă ; voiau să arate ce pot. Apariţia noastră stîrni senzaţie.
— Un catîr, un catîr ! De unde-l ai, Hawkens ? Ia spune ! De unde ?
— Mi-a fost expediat direct pe adresa mea — răspunse Sam cu toată seriozitatea.
— Imposibil ! De la cine, cum ?
— Prin poştă, recomandat expres, cu banderolă şi timbru de doi cenţi. Doriţi să vă arăt ?

Unii izbucniră în rîs, alții înjurau. Dar Sam își atinsese scopul : nu-l mai întrebară nimic. Nu știu dacă barem cu Dick Stone și cu Will Parker s-a dovedit mai comunicativ, căci m-am alăturat repede echipei, apucîndu-mă de măsurători. Pînă în asfințit, înaintarăm atît de departe, încît a doua zi dimineață ar fi fost să continuăm măsurătorile în valea unde apăruseră bizonii. Seara, discutînd cu Sam, îl întrebai dacă nu cumva există riscul de a fi opriți din lucru de către alți bizoni, care, după toate aparențele, își aveau drumul pe-acolo. Noi făcuserăm cunoștință cu o trupă de avangardă ; ne puteam aștepta să apară și grosul turmei. Dar Sam era de altă părere :

— Nici pomeneală, *sir !* Bizonii nu sînt mai proști decît mustangii. Avangărzile fugărite de noi și-au avertizat întreaga trupă. Vor lua, cu siguranță, altă direcție și se vor feri cu străşnicie să mai treacă pe-aici.

Cum se crăpă de ziuă, ne mutarăm tabăra în partea superioară a văii. Hawkens, Stone și Parker n-au participat la mutarea corturilor : Sam își pusese în gînd să-și mai dreseze catîrul, iar Stone și Parker îl însoțiră în prerie, spre locul unde fusese capturat animalul și care se preta destul de bine pentru antrenamente de călărie.

Noi, experții, ne ocuparăm mai întîi cu fixarea jaloanelor, la care ne ajutară și cîțiva dintre oamenii lui Rattler, în timp ce dînsul, împreună cu alți chiulangii hoinăreau prin împrejurimi. Am ajuns pînă în zona unde doborîsem cei doi tauri. Spre mirarea mea, constatai că taurul cel bătrîn dispăruse. Cercetarăm terenul și descoperirăm o dîră lată, care se pierdea în pădurice ; iarba fusese călcată pe o lățime de vreo doi coți.

— Extraordinar ! Cum e posibil ? exclamă Rattler. Cînd am fost aici după carne, i-am cercetat îndeaproape pe amîndoi taurii. Erau morți. Și uite că bătrînul mai era în viață !

— Crezi ? îl întrebai.

— Păi ! Ori vă-nchipuiți că un bivol mort mai poate să se scoale și să plece ?

— Nu e musai să plece. S-ar putea să-l care cineva.

— Așa ? Și cine, mă rog ?

— Niște indieni, de pildă. Am descoperit mai sus urma unui picior de indian.

— Zău ? Multă minte mai zace în capul unui *greenhorn !* Pe unde dracu' să fi venit indienii ?

— Or fi venit pe undeva.

— Păi, sigur ! Se vede că au căzut din cer. Altminteri, ar trebui să le zărim urmele. Or, așa, e imposibil să fie vorba de indieni. Adevărul e că bivolul a mai avut viață în el și, cînd s-a trezit, a luat-o tîrîș spre pădurice ; acolo, desigur că și-a dat duhul. Hai să vedem !

Porni cu oamenii lui de-a lungul dîrei. Se aștepta, probabil, să merg și eu. Dar nu m-am dus. Îmi displăcuse aroganța cu care mi-a vorbit. Și, apoi, aveam treabă. În fond, mi-era indiferent ce-a devenit hoitul bătrînului taur. Mă apucai de lucru. Dar nici n-am atins bine jalonul, că din pădurice străbătură concomitent cîteva strigăte de spaimă. Răsunară vreo trei împușcături, după care vocea lui Rattler :

— Sus, în copaci, iute ! Altfel sînteți pierduți ! Asta nu știe să se cațăre !

Care „ăsta" ? De cine vorbea ? În clipa aceea unul din oamenii lui Rattler țîșni din pădurice, ca și cînd moartea l-ar fi apucat de mînecă.

— Ce-i, ce s-a întîmplat ? îi strigai.

— Un urs, un urs uriaș, un grizzly ! anunță el, în timp ce gonea ca din pușcă pe lîngă mine.

Atunci se auzi un glas îngrozit, cutremurător :

— Ajutor, ajutor ! Văleu, m-a prins !

Așa nu urlă decît un om care vede cum se cască înaintea lui gura morții. Omul se afla, deci, în mare primejdie ; trebuia să-i vin în ajutor. Dar cum ? Îmi lăsasem pușca în cort, ca să nu mă deranjeze la lucru. Nu fusese o imprudență, de vreme ce noi, experții, ne aflam sub ocrotirea unor oameni înarmați. Să mă fi repezit mai întîi pînă la cort ? Între timp, bietul om ar fi fost sfîșiat. Trebuia să sar imediat în ajutorul lui. Nu aveam la mine decît cuțitul și cele două pistoale. Dar ce fel de arme sînt astea împotriva unui urs grizzly ? Acesta e o rudă apropiată a ursului din peșteri, specie azi dispărută, și aparține mai mult timpurilor preistorice decît prezentului. Atinge o lungime de nouă picioare. Mai tîrziu aveam să răpun namile din acestea care cîntăreau cîte cinci sute de kilograme. Forța mușchilor săi e colosală ; tîrăște după el cu ușurință un cerb, un mînz sau o juncă de

bizon. Călărețul nu poate să-i scape decît dacă posedă un cal extrem de iute și rezistent la fugă ; altfel, ursul cenușiu îl ajunge din urmă. Datorită uriașei sale puteri, curajului și perseverenței fără margini, răpunerea unui grizzly este considerată de indieni ca un act de vitejie supremă.

Mă năpustii, așadar, în pădurice. Urma ducea pînă departe în interior, unde creșteau copaci înalți. Pînă acolo îl tîrîse ursul pe taur. Și tot de acolo venise. Iată de ce nu-i zăriserăm urma ; se ștersese sub greutatea hoitului tîrît.

Clipa era grea. În spate vociferau colegii mei, experții, alergînd spre corturi ca să-și aducă armele ; în fața mea țipau *westmenii* și răcnetul celui căzut în ghearele ursului sfîșia văzduhul.

Mă apropiam în salturi ; auzeam acum și mormăitul ursului. De fapt, expresia nu e proprie, pentru că tocmai asta îl deosebește pe uriașul grizzly de celelalte specii de urși : dihania nu mormăie. Sunetul ce-l scoate la mînie sau durere e un horcăit, o gîfîială ciudată, puternică, precipitată.

În sfîrșit, ajunsei la fața locului. Iată și trupul bizonului, complet sfîrtecat. În dreapta și în stînga mea strigau *westmanii* urcați în copaci și simțindu-se acolo în oarecare siguranță, pentru că nu s-a mai văzut, decît rareori, ca un grizzly să se cațere în copac. Drept în față, dincolo de leșul taurului, cineva încercase să se urce într-un copac, dar fusese surprins de urs. Omul atîrna acum sprijinit cu pieptul de o cracă și îmbrățișînd trunchiul copacului, în timp ce ursul, ridicat în două labe, rîcîia cu ghearele coapsa și pîntecul nenorocitului. Bietul om era sortit morții ! Nu-l mai puteam salva și, dacă m-aș fi întors în acea clipă, nimeni n-ar fi avut dreptul să-mi reproșeze ceva. Însă priveliștea mă impresiona teribil. Ridicai de jos una din puștile abandonate de *westmeni*. Din păcate, nu mai avea gloanțe. Atunci mă răsucii brusc, sării peste hoitul bizonului și, din toate puterile de care dispuneam, izbii în căpățîna ursului cu patul puștii. Ridicolă încercare ! Pușca se sfărîmă ca sticla ; nici cu securea de măcelărie nu crăpi o asemenea țeastă. Obținui totuși un oarecare succes : abătui atenția ursului de la victima sa. Fiara întoarse capul spre mine, nu grăbit, cum ar proceda o felină sau un cîine sălbatic, ci alene, ca și cînd s-ar fi mirat de tentativa mea neghioabă. Măsurîndu-mă cu ochii lui mici și înfundați, ursul părea să chibzuiască dacă face să rămînă lîngă victima lui, sau să se ia

după mine. Aceste clipe îmi salvară viața, căci mă fulgeră o idee, singura care mi-ar fi putut ajuta în situația dată. Scosei unul din pistoale, mă apropiai de urs, care nu-și întorsese decît capul spre mine — și trăsei patru gloanțe la rînd, drept în ochi, așa cum făcusem, nu departe de-aici, cu cel de-al doilea taur. Firește că totul s-a petrecut mai repede ca gîndul. Apoi sării în lături și, urmărind mișcările ursului, scosei de la brîu cuțitul de vînătoare.

Rămînînd pe loc, aș fi plătit cu viața, căci fiara orbită țîșni de lîngă copac și se aruncă în direcția unde stătusem cu o clipă mai înainte. Nu dădu de mine și, cu suflarea otrăvită, cu izbituri năprasnice de labă, porni să mă caute. Se agita ursul ca scos din minți, se răsucea pe toate patru labele, scormonea pămîntul, făcea salturi dezordonate, însă nu reușea să mă găsească, pentru că, spre norocul meu, țintisem perfect și îl orbisem. S-ar fi putut conduce după miros, dar era stăpînit de atîta furie, încît nu mai uza de simțurile și de instinctul lui.

În cele din urmă, își îndreptă atenția asupra rănilor sale, neglijînd pe vrăjmașul care i le provocase. Se așeză și, ridicînd capul, își trecu labele din față peste ochii însîngerați. Horcăia și își arăta colții. Mă apropiai repede și-i vîrîi de două ori cuțitul între coaste. Întinse o labă spre mine, dar sării în lături. Nu-l nimerisem în inimă și mai avu putere să mă caute, stăpînit de un nou acces de furie. Toate acestea durară vreo zece minute. Fiara pierduse mult sînge și era vizibil istovită. Se așeză iarăși ca să-și pipăie ochii. Profitai de prilej ca să-i aplic alte două lovituri de cuțit. De astă dată nimerii mai bine. Ursul căzu, pe cînd eu mă retrăsei iarăși. Apoi se ridică și făcu, horcăind, cîțiva pași înainte, se clătină, căzu iar, dădu să se ridice pe labele dindărăt, însă nu mai avu putere și se rostogoli de cîteva ori, într-un efort zadarnic de a se pune pe picioare. În sfîrșit, se întinse cît era de lung și rămase nemișcat.

— Slavă Domnului ! exclamă Rattler, de sus, din copac. Gata cu bestia ! Am scăpat dintr-o primejdie grozavă.

— Nu prea sesizez ce fel de primejdie vă păștea — i-am răspuns. Doar ați avut destulă grijă de pielea voastră. Puteți coborî !

— Nu, încă nu. Vezi mai întîi dacă ursul e mort de-a binelea.

— E mort.

— De unde ştii ? Habar n-ai ce dîrzenie zace într-însul. Hai, vezi odată !

— S-o fac pentru dumneata ? Dacă vrei să te convingi, cercetează-l personal. Doar eşti un *westman* renumit, pe cînd eu nimic altceva decît un *greenhorn*.

Acestea zise, mă apropiai de camaradul lui, care rămăsese agăţat în copac. Nu mai răcnea, nici nu mişca. Chipul îi era crispat de groază şi ochii, larg deschişi, mă fixau ca de sticlă. Carnea de pe ambele coapse îi fusese smulsă pînă la os ; din pîntec îi ieşeau măruntaiele. Îmi stăpînii tulburarea şi îi strigai :

— Dă-ţi drumul ! Te ajut să cobori !

Nu-mi răspunse şi nu trădă în nici un fel că m-ar fi înţeles. Mă adresai camarazilor lui, cerîndu-le să-mi dea o mînă de ajutor. Însă faimoşii *westmeni* nu se lăsară convinşi să coboare din copac pînă n-am urnit ursul din loc, întorcîndu-l de cîteva ori, ca să le dovedesc că e mort. Abia atunci se lăsară în jos şi-mi ajutară să-l coborîm pe camaradul lor atît de groaznic mutilat. Nu era lucru uşor. Bietul om se cramponase de trunchiul copacului şi cu greu i-am descleştat mîinile. Murise.

Acest sfîrşit tragic nu părea să-i tulbure pe „vitejii" lui Rattler ; plecară fără să le pese nici de camaradul ucis, nici de urs. Iar şeful le spuse :

— S-a întors macazul ! A vrut ursul să ne mănînce, şi cînd colo, îl vom frige noi. Hai, băieţi, repede, să-l jupuim de piele, să alegem carnea de pe coapse şi labe !

Scoase cuţitul şi îngenunche lîngă urs, gata de operaţie. Nu m-am sfiit să intervin :

— Trebuia să-ţi arăţi vitejia încercîndu-ţi cuţitul asupra ursului viu. Acum ai întîrziat. Nu te mai osteni degeaba !

— Cum ? sări el ca ars. Te opui să-mi tai şi eu o ciosvîrtă ?

— Exact, mister Rattler.

— Cu ce drept ?

— Cu dreptul celui care a răpus ursul.

— Zău ? Care *greenhorn* poate ucide un grizzly cu cuţitul ? Noi l-am împuşcat. Cum l-am zărit, am şi tras în el.

— Şi v-aţi cocoţat de urgenţă în copaci ! Asta da, e adevărat, foarte adevărat !

— Dar gloanţele noastre îl nimeriseră ; de pe urma lor a pierit, nu din cîteva înţepături pe care dumneata i le-ai aplicat pe cînd îşi dădea duhul. Ursul ne aparţine şi facem cu el ce poftim. Asta e !

Dădu chiar să se pună pe treabă. Dar îl prevenii :

— Jos mîna, mister Rattler ; altminteri te-nvăţ eu să ţii seama de vorbele mele. Ai înţeles ?

Îşi înfipse totuşi cuţitul în blana ursului. Atunci îl apucai — aşa cum îngenunchease lîngă animalul răpus — cu ambele mîini de şolduri, îl ridicai în aer şi-l repezii într-un copac, de-i trosniră ciolanele. În acea clipă de mînie, nu-mi păsa dacă-i frîngeam vreun mădular. Pe cînd Rattler mai zbura pe sus, îmi smulsesem de la brîu cel de-al doilea pistol cu încărcătura neatinsă, ca să fac faţă unui eventual atac. Rattler se puse din nou pe picioare şi, fulgerîndu-mă cu ochii turbaţi, îşi juca în aer cuţitul. Strigă :

— Asta mi-o plăteşti ! M-ai lovit şi altă dată ; am eu grijă să nu se mai întîmple !

Dădu să mai facă un pas spre mine, dar îl ameninţai cu pistolul :

— Dacă mai faci un pas, îţi găuresc scăfîrlia ! Jos cuţitul ! Număr pînă la trei. Aşadar : unu... doi...

Ţinea cuţitul strîns în mînă, şi aş fi tras cu adevărat, poate nu chiar în cap, dar i-aş fi găurit mîna cu două-trei gloanţe. Trebuia, în sfîrşit, să-i impun respectul. Noroc că n-a mai fost nevoie să descarc pistolul. În momentul critic, răsună o voce străină :

— Aţi înnebunit, oameni buni ? Sînteţi doar albi. Ce motiv aveţi să vă duşmăniţi într-atîta ? ! Staţi !

Privirăm în direcţia de unde venea glasul şi văzurăm un bărbat ivit dintre copaci. Era scund, uscăţiv, cocoşat. Purta veşminte şi arme ca ale pieilor-roşii. Nu se deosebea bine dacă e alb sau băştinaş. Profilul lui prelung aducea parcă a indian, pe cînd culoarea feţei, deşi arsă de soare, părea să fi fost totuşi albă. Avea capul descoperit ; pletele negre îi atîrnau pînă pe umeri. Îmbrăcămintea se alcătuia din pantaloni de piele, dintr-o cămaşă vînătorească, tot de piele, şi din nişte mocasini simpli. Era înarmat cu puşcă şi cuţit. Ochii îi erau deosebit de inteligenţi şi, cu toată statura lui diformă, omul nu apărea de loc ridicol. De altfel, numai oamenii răutăcioşi şi obtuzi strîmbă din nas cînd observă un defect sau o infirmitate fizică. Rattler aparţinea acestui soi de oameni. Zărindu-l pe noul venit, pufni în rîs :

— Hello, de unde ai răsărit, pocitanie ? E posibil, oare, ca aici, în frumosul nostru vest, să existe şi asemenea creaturi ?

Străinul îl măsură îndelung, apoi răspunse calm şi măsurat :

— Fii mulţumit că ai trupul sănătos. De altfel, nu trupul e principalul, ci inima şi mintea. Or, în privinţa asta, nu mă sfiesc să mă compar cu dumneata.

Schiţă cu mîna un gest de dispreţ şi se întoarse spre mine :

— Dar ştiu că aveţi ceva putere, *sir !* Ce tur de forţă să proiectezi în aer, la o asemenea distanţă, pe un ins atît de greu ! Mă tem că nu prea aveţi pereche. O plăcere să priveşti, zău aşa !

Pipăi cu vîrful cizmei hoitul ursului şi continuă, cu o nuanţă de regret :

— Aşadar, iată exemplarul după care umblam noi ! Am venit prea tîrziu. Păcat !

— Aţi vrut să-l vînaţi ? întrebai.

— Da. I-am descoperit ieri urma şi am bătut regiunea de-a lungul şi de-a latul, în cruciş, în curmeziş. Iar acum, cînd am ajuns, în sfîrşit, la faţa locului, trebuie să constatăm că lucrul s-a făcut şi fără noi.

— Observ, *sir*, că vorbiţi la plural. Nu sînteţi singur ?

— Nu. Mai sînt încă doi gentlemeni.

— Cine ?

— Vă voi spune după ce voi afla cine sînteţi dumneavoastră. Ştiţi că pe aceste meleaguri nu poţi fi niciodată destul de prudent. Te întîlneşti mai curînd cu oameni răi decît cu semeni cumsecade.

Rostind acestea, îşi mută privirea spre Rattler şi spre ai lui. Apoi reluă, amical :

— În definitiv, un gentleman se cunoaşte din prima clipă şi-ţi cîştigă pe loc încrederea. Am ascultat din întîmplare ultima parte a discuţiei voastre şi-mi dau oarecum seama cum stau lucrurile.

— Sînt experţi *sir* — îl lămurii. Un inginer-şef, patru specialişti, trei călăuze şi 12 *westmeni* însărcinaţi cu securitatea.

— Hm ! Nu prea faceţi impresia unui bărbat care are nevoie de ocrotire. Va să zică, sînteţi experţi. Vă aflaţi aici în interes de serviciu ?

— Da.

— Şi ce însărcinări aveţi ?

— Măsurăm şi jalonăm traseul pentru o cale ferată.

— Care va trece prin această regiune ?

— Exact.

— Aţi cumpărat, aşadar, terenul ?

Ochii îi deveniră mai ageri, chipul mai grav. Părea că interogatoriul lui are motive serioase.

— Sînt angajat pentru măsurători — îi explicai. Muncesc în branşa mea şi nu mă preocup de alte probleme.

— Da, da ! Sper însă că ştiţi care e situaţia. Terenul pe care vă aflaţi aparţine indienilor apaşi din tribul mescalerilor. Pot să afirm cu toată hotărîrea că aceştia nici nu au vîndut pămîntul, nici nu l-au cedat în vreun fel oarecare.

— Şi ce te privesc pe dumneata lucrurile astea ? interveni Rattler cu glas răstit. Nu te băga unde nu-ţi fierbe oala. Vezi-ţi de treburile dumitale !

— Asta şi fac, *sir*, pentru că sînt eu însumi un apaş, un mescalero.

— Dumneata ? ! Îţi arde de glume ? Trebuie să fie cineva orb ca să nu observe că eşti alb !

— Vă înşelaţi. Decît să vă luaţi după pielea mea, mai bine întrebaţi-mă de nume. Mă cheamă Klekih-Petra.

În limba apaşilor, ale cărei dialecte nu le cunoşteam pe atunci, acest nume înseamnă „părintele alb". Rattler părea să mai fi auzit numele, căci, afectînd o admiraţie ironică, făcu un pas înapoi şi exclamă :

— Ah, Klekih-Petra, vestitul dascăl al apaşilor ! Păcat că sînteţi cocoşat ; trebuie că nu-i uşor să-i convingeţi pe idioţii ăia roşii ca să nu vă ia în rîs.

— O, nu face nimic, *sir*. Sînt obişnuit ca idioţii să rîdă de mine. În schimb, oamenii cu mintea întreagă n-o fac. Şi acum, că ştiu cine sînteţi şi ce căutaţi, pot să vă spun cine sînt însoţitorii mei. Cel mai bine ar fi să vi-i arăt.

Strigă un cuvînt indian şi dinăuntrul păduricii se iviră două făpturi extrem de interesante ; se apropiau de noi încet, cu prestanţă. Erau indieni, tată şi fiu după asemănare.

Cel în vîrstă avea trupul bine legat şi statura mai mult decît mijlocie. Atitudinea lui respira nobleţe şi mişcările trădau o mare agilitate fizică. Chipul lui grav, autentic indian, era mai puţin prelung şi colţuros decît al majorităţii băştinaşilor. Privea calm, aproape blajin, cu o concentrare lăuntrică profundă care impunea, probabil, respect membrilor de rînd ai

tribului. Umbla cu capul descoperit. Părul negru, lung şi împletit, se aduna ca un coif împodobit cu o pană de vultur, semn al rangului său de şef, de căpetenie. Purta mocasini, jambiere cu ciucuri şi un surtuc de vînătoare din piele durabilă, croit simplu. La cingătoare avea un cuţit şi cîteva pungi pline cu acele mărunţişuri de care un om al vestului nu se poate lipsi. Punguliţa cu „medicamente" îi atîrna de gît alături de „pipa păcii" cu vatra scobită în lut sfînt. Strîngea în mînă o puşcă cu două ţevi şi cu partea lemnoasă prinsă în ţinte de argint. Era arma care, mai tîrziu, sub denumirea „Puşca de argint", avea să aducă fiului său, Winnetou, o uriaşă celebritate.

Tînărul purta veşminte aidoma cu ale tatălui său, dar lucrate cu mai multă eleganţă. Mocasinii — împodobiţi cu păr de porc ghimpos, iar jambierele şi surtucul de vînătoare — tivite cu fir roşu. Şi de gîtul lui atîrna o punguliţă cu „medicamente" şi un calumet, adică pipa păcii. Drept arme avea, ca şi bătrînul, un cuţit şi o puşcă cu două ţevi. Umbla şi el cu capul descoperit şi cu părul strîns în chică. Numai pana de vultur lipsea. Atît de lung îi era părul, încît, în ciuda strînsorii, cădea bogat şi greu pînă pe umeri. L-ar fi invidiat orice femeie cu asemenea păr des, frumos şi negru ca abanosul. Chipul acestui tînăr apărea şi mai nobil decît al bătrînului, iar pielea obrajilor, de un arămiu deschis, reflecta nuanţe uşoare de bronz. Avea, pe atunci, după cum am ghicit şi mi s-a confirmat mai tîrziu, exact vîrsta mea şi făcu asupră-mi, chiar din prima clipă, o impresie profundă. Presimţeam că e un suflet bun şi înzestrat cu înalte calităţi. Ne cîntăream reciproc cu priviri lungi, cercetătoare, şi mi se părea că desluşesc în ochii lui serioşi, umbriţi, catifelaţi, un licăr prietenos, asemenea unui salut pe care soarele l-ar trimite, printre nori, pămîntului.

— Iată prietenii şi însoţitorii mei — rosti Klekih-Petra. Acesta e Inciu-Ciuna, adică „Soarele cel bun", marea căpetenie a mescalerilor, recunoscut ca şef şi de celelalte triburi de apaşi. Iar aici stă Winnetou, fiul lui, care, cu toată tinereţea, numără de pe acum mai multe fapte vitejeşti decît zece vieţi de războinici luate laolaltă. Numele lui va fi cîndva celebru pe tot cuprinsul savanelor şi al Munţilor Stîncoşi.

Prezentarea suna cam exaltat, însă — după constatările mele de mai tîrziu — nu era de loc exagerată. Rattler rîse în batjocură :

— Un ţingău ca ăsta să fi comis atîtea fapte ? Zic dinadins „comis", căci isprăvile lui trebuie să fi fost numai hoţii, pungăşii, tîlhării. Las' că ştim noi. Roşii nu se ţin decît de furturi şi prădăciuni.

Era o insultă gravă. Cei trei străini se prefăcură a nu-l fi auzit. Se apropiară de urs şi îl priviră atent. Klekih-Petra se aplecă să-l vadă mai îndeaproape.

— A murit de cuţit, nu de glonţ ! constată el.

Ascultase, probabil, disputa cu Rattler şi voia să confirme că adevărul e de partea mea.

— Rămîne de văzut — replică Rattler. Ce ştie un dascăl cocoşat despre vînătoarea de urşi ? Jupuim fiara de piele şi atunci vedem limpede care a fost rana mortală. Nu permit nici unui *greenhorn* să-mi fure dreptul meu.

Winnetou se aplecă şi el asupra ursului, pipăi rănile şi, ridicîndu-se, mă întrebă :

— Cine i-a înfipt cuţitul ?

Vorbea o englezească foarte curată.

— Eu — am răspuns.

— De ce tînărul meu frate alb nu a tras cu puşca ?

— Nu aveam la mine decît cuţitul.

— Dar văd aici nişte puşti !

— Astea nu-mi aparţin. Stăpînii lor le-au părăsit şi s-au căţărat în copaci.

— Cînd umblam pe urmele ursului, am auzit din depărtare un răcnet de spaimă. De unde venea glasul acela ?

— De aici.

— Uf ! Numai veveriţele şi nevăstuicile se refugiază în pomi cînd se apropie duşmanul. Bărbatul, însă, trebuie să lupte şi dacă are curaj va găsi şi puterea de a învinge, oricît de primejdios ar fi animalul. Tînărul meu frate alb a dovedit curaj. Atunci de ce i se spune *greenhorn* ?

— Fiindcă mă aflu pentru întîia oară şi de puţină vreme aici, în vest.

— Feţele palide sînt oameni ciudaţi. La ei un tînăr care cutează, înarmat doar cu cuţitul, să se apropie de ursul grizzly, e poreclit *greenhorn* ; în schimb, cei care, de frică, se cuibăresc prin copaci şi urlă îngroziţi, se cred niste *westmeni* destoinici.

Oamenii roşii sînt mai drepţi. La ei, viteazul nu trece drept laş, nici laşul drept viteaz.

— Fiul meu a rostit adevărul — încuviinţă tatăl într-o englezească mai puţin corectă. Acest tînăr curajos cu faţa albă nu mai e un *greenhorn*. Cine ucide în felul acesta un grizzly merită cinstirea unui erou. Iar dacă o face pentru a-şi salva camarazii care s-au refugiat în copaci, atunci trebuie să se aştepte la mulţumiri şi nu la ofense din partea lor. *Howgh!* Să ieşim în cîmp deschis şi să vedem ce caută feţele palide în acest ţinut.

Cîtă deosebire între însoţitorii noştri albi şi aceşti indieni atît de dispreţuiţi! Fără să fi avut vreo obligaţie, doar din spirit de dreptate, oamenii roşii au intervenit în favoarea mea. Gestul cerea şi curaj. Nu erau decît trei la număr şi se expuneau unei primejdii reale. Ce-ar fi fost dacă *westmenii* noştri şi-ar fi ieşit din pepeni?! La aceasta, însă, păreau a nu se fi gîndit.

Trecură încet, demn, pe lîngă noi şi ieşiră din pădurice. Îi urmarăm. Inciu-Ciuna observă jaloanele înfipte în pămînt, se opri, îşi întoarse calm privirea spre mine şi întrebă:

— Ce se petrece aici? Vor feţele palide să măsoare pămîntul?

— Da.

— În ce scop?

— Se va construi un drum pentru calul de foc.

Din ochii lui fugi liniştea, calmul acela meditativ. Luceau mînioşi acum. Mă întrebă precipitat:

— Te numeri şi tu printre oamenii însărcinaţi să măsoare pămîntul?

— Da.

— Şi ai lucrat?

— Da.

— Şi eşti plătit?

— Da.

Mă cîntări din ochi, dispreţuitor. Şi glasul său trădă revoltă cînd se adresă lui Klekih-Petra:

— Învăţăturile tale sînt frumoase, dar nu se potrivesc cu viaţa. Iată un tînăr alb cu inimă vitează şi cu ochi cinstiţi. Dar cînd îl întrebi ce caută aici, afli că e plătit ca să ne fure pămîntul. Oamenii albi pot fi mai plăcuţi sau mai urîţi la faţă, dar toţi au unul şi acelaşi suflet.

Sincer vorbind, n-aş fi găsit argumente în apărarea mea; mă simţeam ruşinat pînă-n adîncul conştiinţei. Şeful indian avea dreptate; era întocmai cum spusese dînsul. Cum să mă mai mîndresc de profesiunea mea de topograf, cu principiile morale şi cu credinţa în Dumnezeu?

Inginerul Bancroft rămăsese în cort împreună cu ceilalţi trei experţi. Urmăriră de acolo, printr-o deschizătură, lupta mea cu ursul. Abia cînd ne văzură sosind, riscară să iasă din ascunziş; se arătară surprinşi, chiar uimiţi de prezenţa celor trei indieni; fireşte că ne întîmpinară cu întrebări. Voiau să afle cum am scăpat de urs. Atunci Rattler se grăbi să spună:

— Noi l-am doborît. I-am scurtat zilele cu puşca. Îi mîncăm la prînz labele, iar pulpa o păstrăm pentru deseară.

Cei trei străini se uitară la mine, să vadă dacă permit asemenea lăudăroşenii mincinoase.

— Eu susţin — observai calm — că ursul a pierit de cuţitul meu. Iată aci trei cunoscători care confirmă faptul. Dar poate că atîta nu-i de ajuns. Cînd se întorc Hawkens, Stone şi Parker, să decidă ei şi mă voi supune. Pînă atunci, ursul rămîne neatins.

— Pe dracu'! Doar n-o să mă iau după judecata lor! explodă Rattler. Mă duc cu oamenii mei, spintec ursul şi cui se încumetă să-mi stea împotrivă, îi ciuruiesc burta cu pistolul!

— Nu mai face pe grozavul, mister Rattler, că acuşi îţi moi oasele! Eu nu mă tem de pistolul dumitale cum te-ai temut dumneata de urs. Pe mine nu mă faci să mă caţăr în pomi; asta să-ţi intre-n cap! Vreţi să vă duceţi în pădure? Mă rog, n-am să vă reţin. Dar aştept să vă ocupaţi de camaradul vostru ucis, care trebuie înmormîntat. Doar n-o să-l lăsaţi acolo!

— Cum, a murit cineva?. întrebă speriat Bancroft.

— Da, Rollins — răspunse Rattler. Bietul om a plătit cu viaţa din cauza prostiei altuia. S-ar fi putut salva.

— Ce vorbeşti?! Din a cui prostie?

— Era gata să se urce, ca şi noi, în copac; ar fi avut tot timpul. Dar acest *greenhorn* s-a repezit prosteşte şi a stîrnit fiara. Ei, şi ursul, înfuriat, s-a năpustit pe bietul Rollins şi a rupt carnea de pe el.

De astă dată Rattler mersese prea departe cu calomnia. De mirare, îmi pierise glasul. Să înfăţişezi astfel lucrurile

chiar în prezenţa mea ! Eram la capătul răbdării. Mă adresai, deci, hotărît, lui Rattler :

— Asta-i convingerea dumitale, mister ?

— *Yes !* făcu el fără să şovăie. Şi, aşteptîndu-se la un atac, îşi scoase pistolul.

— Va să zică Rollins s-ar fi putut salva, dar l-am împiedicat eu ?

— *Yes !*

— Eu ştiu însă că ursul îl înşfăcase încă înainte de sosirea mea.

— Minciună !

— *Well,* atunci ai să simţi adevărul !

Acestea zise, i-am smuls cu mîna stîngă pistolul şi cu dreapta i-am tras o palmă, încît a zburat vreo şase-opt paşi şi s-a rostogolit la pămînt. Sări însă în picioare, trase cuţitul din teacă şi se repezi la mine ca o fiară turbată. Parai lovitura cu braţul stîng şi îl izbii cu pumnul drept în obraz. Pramatia căzu buştean la picioarele mele.

— Uf, uf ! făcu mirat Inciu-Ciuna, uitînd, de admiraţie, obişnuitul calm indian. Dar în clipa următoare se şi văzu pe faţa lui că regretă acest omagiu necontrolat.

— Asta zic şi eu ! Figura lui Shattterhand ! constată expertul Wheeler.

Eu nu-i pierdeam din ochi pe camarazii lui Rattler. Erau vădit furioşi, dar nimeni nu îndrăznea să mă atace. Mormăiau, înjurau între ei, şi atît.

— Ocupaţi-vă mai serios de Rattler, mister Bancroft — mă adresai inginerului-şef. Nu i-am făcut nici un rău şi-mi caută ceartă cu lumînarea. Mă tem să nu ajungem aici, în tabără, la ciomăgeală şi chiar la omor. Concediaţi-l. Sau, dacă preferaţi, plec eu.

— Oho, *sir,* chiar aşa de prost nu stau lucrurile !

— Ba da, chiar foarte prost. Iată aci cuţitul şi pistolul lui. Cînd îşi va veni în fire, nu i le restituiţi pînă nu se va fi calmat. Vă declar solemn : nu fac decît să-mi apăr pielea, şi dacă mă mai ameninţă cu arma, îl împuşc fără multă vorbă. Dumneavoastră mă numiţi *greenhorn,* dar cunosc şi eu legile preriei. Pe acela care mă ameninţă cu cuţitul sau cu glonţul am dreptul să-l împuşc pe loc.

Fireşte că rostisem toate acestea nu numai pentru Rattler, ci şi pentru *westmenii* lui, care tăceau cu toţii mîlc.

Acum Inciu-Ciuna îi vorbi inginerului-şef :

— Urechea mea a auzit că eşti mai-marele peste aceste feţe palide. Aşa e ?

— Da — confirmă inginerul.

— Atunci, aş vrea să discut cu tine.

— Ce ?

— Ai s-o afli. Văd că stai în picioare. Cînd se adună la sfat, bărbaţii trebuie să şadă.

— Vrei să fii oaspetele nostru ?

— E cu neputinţă. Cum să-ţi fiu eu oaspete, cînd de fapt tu te afli pe pămîntul meu, în pădurile mele, în preria mea ? Cine sînt feţele palide de colo, care se apropie ?

— De-ai noştri.

— Atunci să vină şi ei la sfat.

Sam, Dick şi Will se întorceau de la călărie. Ca *westmeni* încercaţi, nu-i prea miră prezenţa indienilor, dar se arătară îngrijoraţi aflînd cine anume erau tatăl şi fiul.

— Şi cine-i a treia persoană ? mă întrebă Sam.

— Klekih-Petra, aşa îl cheamă. Rattler i-a zis dascăl.

— Klekih-Petra, învăţătorul ? Ah, îl ştiu din auzite, dacă nu mă-nşel. E un tip misterios, un alb care trăieşte de mult printre apaşi. Pare să fie misionar sau chiar popă. Mă bucură că-l văd. Lasă că-i aflu eu odată rostul, hi-hi-hi-hi !

— Dacă va fi şi el de acord.

— Doar n-o să mă muşte de nas ! S-a mai întîmplat ceva ?

— S-a întîmplat.

— Adică ?

— Ceva foarte serios.

— Ei, hai, daţi-i drumul !

— Am săvîrşit o faptă de care m-ai prevenit alaltăieri.

— Habar n-am despre ce spuneţi ! V-am prevenit eu de multe.

— Ursul grizzly.

— Cum... unde... ceee ? ! A trecut pe-aici ?

— Şi ce mai urs !

— Dar unde ? Glumiţi, desigur !

— Nu glumesc de loc. Aici, jos, în pădurice. Tîrîse după el hoitul taurului celui bătrîn.

— Formidabil ! Şi aşa ceva să se petreacă tocmai în absenţa mea ! Aveţi victime ?

— A murit un om, unul Rollins.

— Şi dumneavoastră ? Mă-ntreb ce-aţi făcut ? Sper că v-aţi ţinut deoparte.
— Da.
— Excelent ! Dar nu prea-mi vine să cred.
— Crede şi fii liniştit. Ursul nici nu m-a zgîriat măcar. În schimb, am reuşit să-i bag de patru ori cuţitul între coaste.
— Deştept, n-am ce zice ! Nu cumva l-aţi atacat cu cuţitul ?
— Ce era să fac ? N-aveam puşca la mine.
— Guguman ! *Greenhorn!* Auzi dumneata, îşi cară pînă aici cogeamite doborîtorul de urşi, iar cînd răsare ursul, apelează la cuţit în loc să tragă cu puşca ! Cine-ar crede ! Şi cum s-a întîmplat ?
— Cum-necum, însă Rattler susţine că dînsul a răpus fiara, nu eu.
Îi povestii amănuntele, precum şi conflictul cu Rattler.
— Uşuratic mai sînteţi ! mă mustră Sam. Nici n-a văzut individul cum arată un grizzly, şi se repede la el, ca şi cînd ar avea de-a face cu un căţeluş ! Trebuie să văd şi eu chiar acum, pe loc, animalul. Dick, Will, haide ! Să judecăm ce ispravă va fi făcut iarăşi *greenhornul* ăsta !
Era gata să plece. Dar tocmai atunci Rattler îşi reveni din leşin şi Sam îl avertiză :
— Ascultă-ncoa ! mister Rattler, am o vorbuliţă ! Te-ai legat iarăşi de prietenul meu. Dacă mai îndrăzneşti o dată, voi avea grijă să fie şi ultima oară. Răbdarea mea s-a sfîrşit. Ţine minte !
Plecă, însoţit de Stone şi de Parker. Furios şi crispat, Rattler mă săgetă cu privirea plină de ură, dar nu rosti un cuvînt. Semăna cu o bombă gata să explodeze.
Indienii şi Klekih-Petra se aşezaseră tustrei în iarbă. Inginerul-şef şedea în faţa lor. Discuţia încă nu începuse. Voiau să aştepte înapoierea lui Sam şi să-i asculte concluzia. Omuleţul reveni în grabă, strigînd încă de departe :
— Ce neghiobie să tragi într-un grizzly şi să fugi ! Dacă nu te ţine cureaua, nu tragi, îi dai pace. Atunci nici el nu te atacă. Sărmanul Rollins ! Arată îngrozitor ! Ei, cine a doborît ursul ?
— Eu ! sări Rattler.
— Dumneata ? Cu ce ?

— Cu puşca.
— *Well*, e adevărat. Aşa a fost.
— Cred şi eu !
— Ursul a murit împuşcat.
— Aşadar, îmi aparţine ! Aţi auzit, oameni buni ? Sam Hawkens mi-a dat dreptate ! triumfă Rattler.
— Cum să nu ! Glonţul dumitale a trecut pe lîngă căpăţîna ursului şi i-a ciupit vîrful urechii. Or, se ştie că un biet ursuleţ ca ăsta, vreau să spun un grizzly, moare subit dintr-o ciupitură, hi-hi-hi-hi ! Şi dac-aţi tras mai mulţi într-însul, atunci aflaţi că, de spaimă, aţi nimerit pe de lături ; numai un singur glonţ i-a zgîriat urechea ; altă urmă de glonţ nu există. În schimb, se constată patru răni adînci provocate de cuţit : două lîngă inimă şi alte două chiar în inimă. Ei, cine a înjunghiat ursul ?
— Eu ! mă anunţai.
— Singur ?
— Singur.
— Atunci vînatul e al dumneavoastră. Dar procedînd în spirit de echipă, dumneavoastră luaţi blana, iar carnea se împarte tuturor. Cum anume o împărţim, hotărîţi personal. Aşa e obiceiul în vestul sălbatic. Ce-ai de spus, mister Rattler?
— Du-te dracului !
Blestemă printre dinţi şi o luă în direcţia carului, unde se afla butoiaşul cu rachiu. Îl văzui umplîndu-şi paharul şi golindu-l dintr-o dată. Bănuiam că va bea pînă la neştire.
Aşadar, chestiunea fusese lămurită. Acum Bancroft îl invită pe şeful indian să-şi formuleze dorinţa.
— Nu e o dorinţă. E ordin — răspunse semeţ Inciu-Ciuna.
— Nu primim ordine ! îl corijă, la fel de semeţ, inginerul.
Pe chipul apaşului trecu o umbră ; dar se stăpîni şi reluă pe un ton reţinut :
— Fratele meu alb va fi atît de bun să-mi răspundă la cîteva întrebări, dar să-mi spună adevărul. Are el o casă în ţara lui ?
— Am.
— Poate şi o grădină ?
— Da.
— Şi ar îngădui fratele meu ca vreun vecin să taie drum prin această grădină ?
— Nu.

— Țările de după Munții Stîncoși și de la răsărit de Mississippi sînt ale fețelor palide. Ce-ați zice dacă indienii ar veni acolo și s-ar apuca să construiască o cale ferată?
— Ar fi alungați.
— Fratele meu grăiește adevărat. Iată însă că fețele palide vin aici, pe pămîntul nostru, ne răpesc mustangii, ne ucid bivolii, caută aur și pietre scumpe. Iar acum mai vor să taie și un drum lung pentru calul lor de foc. Pe acest drum vor veni din ce în ce mai mulți, vor năvăli asupra noastră, ne vor lua și puținul cu care am rămas. Ce să facem în cazul acesta?
Bancroft tăcea.
— Nu cumva drepturile noastre pot fi călcate în picioare? Vă ziceți creștini, vorbiți de iubirea între semeni. Și, în același timp, credeți că aveți dreptul de a fura și jecmăni, iar nouă ne cereți purtare cinstită. Așa arată dragostea? Susțineți că Dumnezeul vostru e părintele tuturor oamenilor, fie roșii sau albi. Nu cumva pentru noi e tată vitreg și pentru voi tată bun? Oare nu e aceasta țara oamenilor roșii? Ne-ați răpit-o. Și ce am primit în schimb? Jale, jale și restriște! Ne mînați îndărăt și ne înghesuiți mereu mai mult; peste puțin ne vom înăbuși. De ce o faceți? De nevoie? Nu vă ajunge locul? Alta e pricina. În țările voastre mai încap foarte mulți oameni, dar lăcomia nu vă dă pace. Fiecare din voi rîvnește să stăpînească o țară; pe cînd omului roșu, adevăratului stăpîn, nu-i lăsați un locșor unde să-și culce capul. Klekih-Petra, care șade aici, lîngă mine, mi-a vorbit de cartea voastră sfîntă. Cică ar scrie într-însa că cel dintîi om a avut doi feciori, din care unul l-a răpus pe celălalt și sîngele a strigat la cer. Ce se întîmplă acum cu cei doi frați, cel roșu și cel alb? Nu sînteți voi ucigașul Cain, iar noi sărmanul Abel, al cărui sînge strigă la cer? Și încă mai pretindeți să ne lăsăm uciși fără să lovim la rîndul nostru? Nu! Noi ne apărăm și ne vom apăra! Ne-ați alungat din loc în loc, tot mai departe și mai departe. Acum ne-am așezat aici. Credeam să ne odihnim, în sfîrșit, și să răsuflăm. Și uite că veniți iarăși ca să treceți drumul de fier prin inima noastră. Oare nu avem și noi același drept pe care-l ai tu asupra casei și grădinii tale? Dac-ar fi să ne luăm după legile noastre, ar trebui să vă ucidem pe toți. Dar noi nu cerem decît ca măcar legile voastre să ne considere oameni ca și pe voi. Faceți oare așa? Nu! Legile

voastre au două fețe. Le întoarceți după cum vă place. Tu zici că vrei să tai pe aici un drum. Ne-ai cerut permisiunea?
— N-am nevoie de ea.
— Și de ce nu ai nevoie? Sînteți aici în țara voastră?
— Așa cred.
— Greșești. Ne-ai cumpărat cumva pămîntul?
— De ce să-l cumpăr?
— Ți l-am dăruit?
— Mie unuia, nu.
— Nici altcuiva. Dacă ești om cinstit și te-a trimis cineva să construiești aici drumul, trebuia să-l întrebi mai întîi cu ce drept o face. Și dacă ți-ar fi spus că are acest drept, atunci să-i fi cerut dovezi. Tu, însă, nici nu l-ai întrebat, nici dovezi nu i-ai cerut. Vă interzic să mai înaintați cu măsurătorile!
Rostise ultimele cuvinte apăsat, cu dîrză hotărîre. Acest om mă uluia. Citisem multe cărți despre indieni, despre felul lor de a vorbi, dar încă nu auzisem o asemenea cuvîntare. Inciu-Ciuna se exprima într-o englezească limpede, curentă; logica lui, ca și vocabularul erau cele ale unui om cultivat. Să-i fi datorat oare aceste cunoștințe lui Klekih-Petra, „învățătorul"?
Inginerul-șef se afla în mare încurcătură. Dac-ar fi vrut să fie cinstit și sincer, n-ar fi găsit nici o ripostă acestor învinuiri. Ce-i drept, încercă să le combată, dar nu avea la îndemînă decît false subtilități, răstălmăciri, sofisme. Iar cînd șeful indian îl puse din nou la punct, strîmtorîndu-l, Bancroft apelă la mine:
— Dar, *sir*, nu auziți ce se discută? Interveniți și dumneavoastră, rostiți un cuvînt!
— Mulțumesc, mister Bancroft; dar eu mă găsesc aici nu în calitate de avocat, ci de expert. Procedați și în această chestiune după propria dumneavoastră voință. Eu am sarcina să măsor terenul, nu să țin discursuri.
Atunci șeful apașilor interveni categoric:
— Nici nu aștept discursuri. Am declarat că nu vă tolerez aici. Doresc să vă întoarceți chiar astăzi de unde ați venit. Hotărîți dacă vă supuneți sau nu. Eu și fiul meu Winnetou vă lăsăm singuri. Revenim după un răgaz pe care fețele palide îl numesc o oră. Atunci îmi veți da răspunsul. Dacă părăsiți aceste locuri, rămînem frați; dacă nu, dezgro-

păm securea războiului. Aceasta o spune Inciu-Ciuna, căpetenia tuturor apaşilor. Am zis! *Howgh!*

Howgh este o expresie indiană, care întăreşte cele spuse, un fel de „amin", sau italienescul „basta", adică aşa rămîne, aşa va fi şi nu altfel.

Se ridică şi Winnetou îi urmă exemplul. Plecară, depărtîndu-se fără grabă şi dispărînd apoi după un cot al văii. Klekih-Petra rămase locului. Inginerul-şef îi ceru sfatul. La care „învăţătorul" răspunse:

— Faceţi cum credeţi, *sir*! Personal, sînt cu totul de părerea şefului. Se comite o adevărată crimă faţă de rasa roşie. Dar fiind şi eu alb, ştiu că indianul se opune în van. Dacă veţi pleca, mîine vor veni alţii care să ducă la capăt opera voastră. Mă simt totuşi dator să vă previn: Inciu-Ciuna nu glumeşte.

— Încotro s-a dus?

— După cai, ca să-i aducă încoace.

— Aţi venit călare?

— Bineînţeles. Am ascuns caii după ce observasem apropierea ursului. Vizuina unui grizzly n-o cauţi călare.

Se ridică şi plecă de lîngă noi pentru a evita alte întrebări şi stăruinţe. Mă luai totuşi după el.

— Îmi permiţi, *sir*, să vă însoţesc? Vă promit să nu vă deranjez întru nimic, nici cu vorba, nici cu fapta. O fac numai pentru că mă interesează enorm Inciu-Ciuna şi Winnetou.

Nu mă grăbii să-i mărturisesc că şi dînsul îmi stîrneşte mult interes.

— Poftim — acceptă Klekih-Petra — însoţiţi-mă cîţiva paşi. M-am izolat de albi şi de preocupările lor; nici nu mai vreau să ştiu de ei. Dar dumneavoastră îmi plăceţi. Haide să ne plimbăm împreună. S-ar părea că sînteţi cel mai înţelegător dintre toţi oamenii aceştia. Oare mă-nşel?

— Sînt cel mai tînăr aici şi îmi lipseşte abilitatea. Poate că nici n-am să ajung vreodată prea abil. Pesemne că de aceea şi fac impresia unui om cu inimă bună şi cu bun simţ.

— Nu aveţi destulă abilitate? Orice american este mai mult sau mai puţin versat în materie.

— Nu sînt american.

— Dar ce, dacă nu vă supără întrebarea?

— Nu am nici un motiv să-mi reneg patria. Sînt german.

— German? înălţă el mirat capul. Atunci, dragul meu compatriot, fii binevenit! Se vede că de aceea m-am simţit din prima clipă atras către dumneata... Priveşte-mă, aşadar: sînt un german care a devenit apaş desăvîrşit! Nu ţi se pare ciudat?

— Nicidecum. Drumurile pe care apucă omul par uneori ciudate, dar sînt, de fapt, foarte fireşti.

— Cele mai mari minuni sînt consecinţele unor legi naturale şi cele mai obişnuite fenomene ale naturii sînt mari minuni. Un german, un om studiat, un învăţat, şi acum indian în toată regula; pare miraculos, nu-i aşa? Dar împrejurările care m-au adus aici sînt într-adevăr foarte fireşti.

Chiar dacă la început acceptase cu oarecare rezervă să-l însoţesc, acum părea bucuros să-şi descarce inima. Mi-am dat foarte curînd seama că are un caracter deosebit, dar am evitat să-i pun vreo întrebare, oricît de neînsemnată, privind trecutul lui. În ciuda discreţiei sale, Klekih-Petra se interesă îndeaproape de condiţiile existenţei mele. I-am dat explicaţii amănunţite, aşa cum părea să aştepte din parte-mi. Ne depărtasem nu prea mult de corturi şi ne aşezarăm la umbra unui arbore. Acum puteam să-i observ mai bine trăsăturile feţei şi expresia. Viaţa săpase brazde adînci pe figura lui, desene ale mîhnirii, dungi chinuite ale îndoielii, zigzaguri ale sărăciei, grijilor şi privaţiunilor. De cîte ori ochii acestui om trebuie să fi privit cu încruntare, cu mînie, cu teamă sau desperare! Dar acum ochii săi erau limpezi şi calmi ca nişte lacuri de pădure cu adîncimi străvezii şi netulburate.

După ce aflase despre mine tot ce l-ar fi putut interesa, dădu din cap şi rosti gînditor:

— Te afli abia la începutul luptei de al cărei sfîrşit mă apropii eu. Numai că, pentru dumneata, lupta va fi exterioară, nu un zbucium profund al conştiinţei... La mine a fost altfel. Eu l-am pierdut pe Dumnezeu de cînd mi-am părăsit patria... Am pribegit din ţară în ţară, am încercat de toate, fără să-mi găsesc nicăieri linişte. De cîte ori nu m-am aflat în pragul sinuciderii!

Pentru a-mi întări sufletul, m-am retras de lume şi de oameni şi m-am refugiat la marginile civilizaţiei... Aici l-am găsit pe omul roşu împotrivindu-se desperat pieirii. Vedeam ucigaşi zdrobindu-i pieptul; mi se chircea inima de durere, de revoltă, şi mînie. Soarta îi era pecetluită; nu-l puteam

salva. Dar m-am dus printre apaşi şi m-am deprins cu felul lor de a fi. Am fost primit cu încredere şi am dobîndit succese. Aş vrea să-l cunoşti mai bine pe acest Winnetou care, de fapt, e opera mea. Tînărul acesta e deosebit de capabil. Dac-ar fi fost fiul vreunui domnitor european, ar fi ajuns un mare comandant de oşti sau un glorios prinţ al păcii. Dar ca urmaş al unei căpetenii de indieni, se va pierde împreună cu întreaga lui rasă. De-aş fi cel puţin pînă în ziua morţii alături de el, în orice pericol sau nenorocire! Doar e copilul meu spiritual; îl iubesc mai mult decît pe mine însumi şi, dacă mi-ar fi dat norocul să-mi nimerească în inimă glonţul care i-ar fi destinat, atunci aş muri bucuros în locul lui...

Tăcu şi îşi înclină fruntea. Eram adînc mişcat. Îmi dădeam seama că, după o asemenea mărturisire, orice replică ar suna strident. Îi luai mîna într-a mea şi i-o strînsei cu toată căldura. Îmi înţelese gestul, încuviinţă din cap şi-mi strînse la rîndul lui mîna. Trecu un lung răstimp pînă să reia vorba.

— Nu ştiu ce m-a făcut să-ţi destăinuiesc toate astea. Te văd acum pentru întîia oară şi poate că nu ne vom mai revedea. Dar uite, ciudat, mi s-a muiat deodată inima şi mă simt trist. E o „tristeţe" care nu mă doare. Mă simt ca şi cum ar cădea frunzele de toamnă. Oare această frunză a vieţii mele cum se va rupe ea din arborele veşniciei? Se va desprinde lin, firesc şi paşnic? Sau se va frînge prea timpuriu?

Privi melancolic în josul văii. Se zăreau venind de acolo Inciu-Ciuna şi Winnetou. Veneau călare, ducînd de frîu şi calul lui Klekih-Petra. Ne ridicarăm în picioare şi pornirăm spre tabără. Ajunserăm o dată cu apaşii. Rattler stătea sprijinit de car, buhăit şi aprins la faţă; se holba la noi. Băuse atît de repede şi fără măsură, încît atinsese limita; nu mai putea. Groaznic om, decăzut şi cretinizat! Avea o privire rea şi vicleană, ca un taur gata de atac. Am hotărît în sinea mea să nu-l pierd din ochi.

Inciu-Ciuna şi Winnetou descălecară şi veniră spre noi. Stăteam acum cu toţii într-un cerc larg.

— Cum s-au hotărît fraţii mei albi: rămîn sau pleacă? întrebă căpetenia.

Inginerul-şef plasă o idee de compromis care se născuse între timp în capul lui:

— Chiar dacă am vrea să plecăm, ne mai trebuie cîtva timp pînă primim ordinul cuvenit. Expediez chiar astăzi un curier la Santa Fé pentru noi dispoziţii. Abia după aceea voi fi în măsură să vă dau răspunsul.

Ideea nu era chiar proastă; pînă să se întoarcă curierul, am fi putut termina lucrările. Dar şeful apaşilor o respinse ferm:

— N-am să aştept atîta. Fraţii albi trebuie să-mi răspundă imediat.

Între timp, Rattler îşi umpluse încă un pahar cu rachiu şi se apropia de noi. Credeam că se va lega de mine, dar el se adresă indienilor, bălăbănindu-şi limba în gură:

— Dacă *indsmenii* trag un pa'ar cu mine, atunci le facem pe plac şi ne cărăm, al'minteri ţţţ! Să înceapă ăsta tînăru'. Uite, mă Winnetou, bea apa de foc!

Şi-i întinse paharul. Winnetou refuză şi se dădu cu un pas înapoi.

— Cum, mă, nu vrei să tragi o duşcă cu mine? Va să zică mă ofensezi? Na! Îţi arunc rachiul în faţă, indian afurisit! Dacă nu-ţi convine să-l bei, atunci linge-l!

Înainte ca vreunul dintre noi să-l fi putut opri, beţivanul zvîrli conţinutul paharului cu rachiu în obrazul tînărului apaş. Pentru indieni un asemenea gest e o jignire cumplită, şi totuşi beţivanul se bucură de toleranţă; Winnetou îi repezi doar un pumn în faţă, atît de puternic, încît provocatorul căzu la pămînt.

Apoi Rattler se ridică, făcînd vizibile eforturi. Mă pregăteam să intervin, bănuind că va trece la acte de violenţă. Dar nu se petrecu nimic. Îl fixă doar ca turbat pe tînărul apaş şi, clătinîndu-se printre blesteme, se întoarse la butoiul lui.

Winnetou îşi şterse faţa şi, ca şi tatăl său, păstră o expresie neschimbată, împietrită, care nu trăda de loc furtuna dinăuntru.

— Mai întreb o dată — reluă Inciu-Ciuna — întreb pentru ultima oară: vor părăsi feţele palide, încă astăzi, această vale?

— Nu avem voie să plecăm — fu răspunsul.

— Atunci plecăm noi. Pace nu mai poate fi.

Mai făcui o încercare de conciliere, dar în van; cei trei se îndreptară spre caii lor. Atunci răsună glasul lui Rattler:

— Cărați-vă la naiba, potăi roșii ! Dar pentru pumnul ce l-am primit, tu, ăla tînărul, ai să-mi plătești !
Neașteptat de repede, judecînd după starea în care se găsea, își smulse pușca din car și o puse la ochi, țintind asupra lui Winnetou. Acesta stătea nemișcat și fără nici o acoperire. Glonțul amenința să-l lovească. Totul se petrecuse cu atîta iuțeală, încît nici o eschivă nu l-ar fi putut salva. Atunci Klekih-Petra strigă, cuprins de spaimă :
— La o parte, Winnetou !
Sări în fața tînărului apaș, ocrotindu-l. Pușca trosni, Klekih-Petra, descumpănit de forța loviturii, își duse mîna la piept, se clătină cîteva clipe și căzu. Dar în același moment se prăbuși și Rattler, izbit în obraz de pumnul meu. Mă repezisem la el pentru a-l împiedica să tragă. Însă prea tîrziu. Exclamații de groază izbucniră din toate piepturile. Numai cei doi indieni rămaseră tăcuți. Îngenuncheară lîngă omul care-și jertfise viața în numele dragostei pentru prietenul său, și-i cercetară în liniște rana. Glonțul îl lovise foarte aproape de inimă ; sîngele țîșnea gîlgîind. Mă apropiai și eu în grabă. Klekih-Petra zăcea cu ochii închiși ; fața îi pălea din ce în ce, pustiindu-se.
— Ia-i capul pe genunchi — l-am îndemnat pe Winnetou. Dacă va deschide ochii și te va zări, moartea îi va fi mai ușoară.
Winnetou mă ascultă fără a rosti un cuvînt. Nici nu clipea. Privea țintă la fața muribundului. Acesta își ridică încet pleoapele și îl văzu aplecat asupra lui ; un surîs fericit se răspîndi pe chipul său palid. Șopti :
— Winnetou, si ya Winnetou — fiul meu Winnetou !
Privirea-i aproape stinsă păru să caute pe cineva. Mă recunoscu, și-mi vorbi în germană :
— Rămîi cu el... credincios lui... opera mea... s-o continui...
Își întinse brațul a rugă. Îi luai mîna într-a mea.
— Așa va fi. Te asigur. Așa va fi !
Înfățișarea lui deveni ciudată, nefirească ; rosti cu vocea din ce în ce mai slabă :
— Frunza mea cade... frîntă... nu lin... ușor... e ultima ispășire... mor așa... așa... cum am dorit...
Își împreună mîinile ; încă un șuvoi de sînge izbucni din rană ; capul îi căzu într-o parte. Își dăduse sufletul.

Își dorise să moară cîndva pentru Winnetou. Cît de repede i s-a împlinit dorința !
Winnetou culcă în iarbă capul mortului, se ridică încet și-l privi întrebător pe Inciu-Ciuna. Am rupt tăcerea :
— Iată-l acolo pe ucigaș. Eu l-am lovit. Faceți cu el ce credeți de cuviință !
— Apă de foc !
Doar atît, trei cuvinte, rosti șeful apașilor. Dar cu cîtă înverșunare și dispreț !
— Vreau să fiu prietenul și fratele vostru. Merg cu voi.
Vorbele îmi scăpară de pe limbă aproape fără voia mea.
Inciu-Ciuna mă scuipă în obraz ca pe o scîrbă :
— Cîine rîios ! Tîlhar plătit de-ai tăi ca să ne furi pămîntul ! Încearcă numai să ne urmezi, că te fărîm !
Pe oricare altul, dacă mi-ar fi vorbit astfel, l-aș fi luat în pumni. Și totuși, de ce n-am ripostat ? Simțeam oare că merit, ca un intrus, ca un nechemat în țară străină, această corecție ? Am tolerat-o poate mai mult din instinct. Dar prietenia nu mai puteam să le-o ofer, în ciuda făgăduinței ce o dădusem lui Klekih-Petra.
Coechipierii mei amuțiseră asistînd la cele întîmplate. Se întrebau ce vor face apașii. Aceștia, făcînd totală abstracție de prezența noastră, suiră cadavrul pe cal și-l legară strîns de șa ; apoi încălecară, potriviră trupul mortului în așa fel, încît făcea impresia unui călăreț viu și, în sfîrșit, porniră, susținîndu-l de ambele părți, în pasul măsurat și solemn al cailor. Nu proferară nici o injurie, nici un cuvînt de răzbunare ; nici nu-și mai întoarseră privirile spre noi ; și tocmai faptul acesta era de rău augur, mai rău decît în cazul cînd ne-ar fi amenințat cu o moarte cumplită.
— A fost groaznic și perspectiva se arată și mai gravă ! observă Sam Hawkens. Uite-l colo pe ticălos ; tot mai zace în nesimțire de pe urma rachiului și a pumnului dumneavoastră. Ce facem cu el ?
Nu dădui nici un răspuns. Pusei șaua pe cal și pornii în neștire. Trebuia să fiu singur ca să-mi revin cît de cît după acest înfricoșat coșmar ce se derulase într-o jumătate de oră.
Se întuneca de-a binelea cînd, ostenit și lînced, zdrobit trupește și sufletește, mă înapoiam în tabără...

CAPITOLUL III

WINNETOU ÎNCĂTUŞAT

În timpul absenţei mele, pentru a nu fi obligaţi să care ursul la prea mare distanţă, oamenii îşi mutară tabăra în apropierea păduricii unde zăcea namila ucisă de mine. Era un grizzly atît de greu, încît a fost nevoit de efortul conjugat a zece bărbaţi voinici pentru a-l scoate din pădurice şi a-l tîrî pînă la focul ce fusese încins.

Cu toată ora tîrzie, la întoarcerea mea, toţi, afară de Rattler, erau încă treji. Nelegiuitul îşi continua somnul beţiei; a trebuit să fie dus pe sus, şi căzu în iarbă ca un butuc. Sam jupuise ursul, lăsînd carnea neatinsă. După ce-am descălecat şi mi-am dus calul la conovăţ, venii şi eu lîngă foc.

— Pe unde-mi umblaţi, *sir?* mă întrebă Sam. V-am aşteptat în chinuri; ne lăsa gura apă şi nu-l puteam căsăpi pe moş Martin fără să fiţi de faţă. Deocamdată l-am dezbrăcat de blană. Mare meşter o fi fost blănarul; i-a croit-o exact pe măsură; nici pomeneală de cută, hi-hi-hi-hi! Sper că veţi fi de acord, nu-i aşa? Ei, şi acum stabiliţi, vă rog, cum să-l împărţim. Am vrea să frigem o bucăţică înainte de culcare.

— Îl împărţiţi cum credeţi! -am răspuns. Carnea e a tuturor.

— *Well*, atunci să vă spun ceva. Partea cea mai bună sînt labele; nu se află pe lume ceva mai gustos. Numai că trebuie să stea un timp pînă se fezandează. Delicioase devin labele ursului abia cînd viermii încep să colcăie în ele. Dar nu putem aştepta pînă atunci; mă tem că apaşii vin curînd să ne tulbure masa. E de preferat deci să frigem chiar de îndată labele şi să ne desfătăm cu ele înainte ca pieile-roşii să ne vină de hac. Aveţi ceva împotrivă, *sir?*

— Nu, nimic.

— *Well*, atunci să ne apucăm de treabă; poftă de mîncare avem, dacă nu mă-nşel.

Detaşă labele de restul trupului şi întocmi porţii, cîte una de fiecare persoană. Mie îmi reveni porţia cea mai bună, tăiată de la un picior din faţă; o înfăşurai în hîrtie şi o pusei deoparte, pe cînd ceilalţi se grăbiră să-şi frigă hartanele lor. E drept că-mi era foame, însă oricît de paradoxal ar părea, nu aveam poftă de mîncare. Din pricina călăriei îndelungi şi obositoare, simţeam nevoia să mănînc, dar îmi era cu neputinţă să iau ceva în gură. Nu reuşeam să alung din minte scena crimei. Mă vedeam alături de Klekih-Petra; îi auzeam glasul ca într-o ultimă spovedanie, şi mă obsedau ultimele sale vorbe rostite ca într-o presimţire a apropiatei morţi. Da, frunza vieţii sale nu s-a desprins cu uşurinţă şi lin; fusese smulsă cu forţa, şi anume de către un semen de-al lui. Şi de ce, şi în ce fel! Ucigaşul zăcea acolo, încă beat şi năuc. Aş fi vrut să-l împuşc, dar îmi era scîrbă de dînsul. Acelaşi dezgust îi determinase, probabil, şi pe cei doi apaşi să nu-l răsplătească pe merit. „Apa de foc", atît spusese Inciu-Ciuna, cu cel mai adînc dispreţ. Cîte învinuiri, cîte imputări nu cuprindeau aceste cuvinte!

Dacă mă consola totuşi ceva în această sîngeroasă întîmplare, era faptul că bietul Klekih-Petra murise lîngă inima celui drag şi că propria-i inimă captase glonţul destinat lui Winnetou. Dar rugămintea lui de a-i continua opera, de a face legămînt de prietenie cu tînărul apaş? De ce să-mi fi adresat tocmai mie această rugăminte? Cu puţine minute înainte îşi exprimase îndoiala că am putea să ne revedem vreodată; aşadar, nu credea că drumul vieţii mele ar putea duce în lumea apaşilor; şi iată că, pe neaşteptate îmi încredinţează o sarcină a cărei îndeplinire e în strînsă legătură cu această lume. Să fi fost o vorbă spusă la întîmplare? Sau li-e dat muribunzilor, în clipa cînd se despart de viaţă, cînd o aripă a sufletului lor flutură deja „dincolo", să întrevadă viitorul? S-ar zice că aşa este, pentru că, mai tîrziu, mi-a fost menit să-i împlinesc într-adevăr dorinţa, deşi acum se părea că întîlnirea cu Winnetou nu-mi poate aduce decît pierzania.

Şi de ce, mai ales, m-am grăbit să-i dau muribundului promisiunea mea? Din milă? Probabil. Dar mai exista un mo-

tiv, chiar dacă în clipa respectivă nu eram conştient de el; Winnetou mă impresionase profund, ca nimeni altul pînă atunci. Era exact de vîrsta mea, şi totuşi cît de superior mie! Sesizasem aceasta din prima clipă... Limpezimea gravă, mîndră a ochilor săi catifelaţi, siguranţa calmă a ţinutei şi a fiecărui gest, precum şi umbra melancolică a unei mîhniri adînci şi tainice pe care credeam că o desluşesc pe chipul lui frumos şi tînăr mă cuceriseră subit. Cît de impunătoare îi era purtarea, ca şi aceea a tatălui său! Orice alt om, fie alb sau roşu, s-ar fi năpustit de îndată asupra ucigaşului şi l-ar fi omorît; ei însă nu l-au învrednicit cu nici o privire, şi chipurile lor n-au tresărit măcar, n-au trădat nici o fărîmă din ceea ce se petrece în adîncul inimii. Şi pe asemenea oameni îi duşmănim!... Şedeam aşa, tăcut, în timp ce colegii mîncau cu poftă carnea friptă; şedeam ghemuit lîngă foc şi-mi scurmam gîndurile; pînă ce Sam Hawkens mă trezi din meditaţie:

— Ce-i cu dumneavoastră, *sir?* Nu vă e foame?

— Nu mănînc.

— Aşa? Şi vă dedaţi la exerciţii intelectuale! N-ar trebui să vă lăsaţi în voia acestui obicei. Şi pe mine mă zgîndăreşte întîmplarea de adineauri, ba chiar foarte mult; însă un *westman* trebuie să se deprindă cu asemenea incidente. Nu degeaba li se spune acestor ţinuturi *the dark and bloody grounds*, adică întunecoase şi însîngerate. Vă asigur că terenul de aici e îmbibat la fiece pas cu sînge, iar insul care posedă un nas atît de simţitor, încît nu suportă mirosul sîngelui, mai bine rămîne acasă şi bea apă îndulcită. Nu vă puneţi povestea la inimă şi daţi-mi lăbuţa aceea, să v-o frig.

— Mulţumesc, Sam; nu, zău, nu mănînc! V-aţi decis ce faceţi cu Rattler?

— Am discutat, fireşte, cazul.

— Ei, şi ce pedeapsă aţi stabilit?

— Pedeapsă?! Credeţi că e nevoie de pedeapsă?

— Hotărît lucru.

— Aşa! Şi cum socotiţi să procedăm? Să-l ducem cumva la San Francisco, la New York sau la Washington, şi să-l dăm în judecată pentru crimă?

— Fleacuri! Noi înşine sîntem autoritatea care are dreptul să-l judece. Trebuie să se supună legilor vestului.

— Ia te uită cîte ştie acest *greenhorn* despre legile vestului sălbatic! Nu cumva v-aţi ostenit pînă încoace, din bătrîna Germanie, ca s-o faceţi pe judecătorul suprem? Ori sînteţi rudă cu Klekih-Petra sau măcar prieten?

— Ştii bine că nu.

— Iată punctul principal. Într-adevăr, vestul sălbatic are legile sale specifice, trainice. Vestul cere ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, sînge pentru sînge, cum scrie în biblie. Dacă se săvîrşeşte un omor, cel îndreptăţit poate să-l ucidă pe făptaş fără întîrziere, sau ia fiinţă un tribunal care dă verdictul şi-l execută imediat. Astfel ne debarasăm de ticăloşii care, altminteri, ar sări în capul vînătorilor cinstiţi.

— Ei bine, să alcătuim un tribunal.

— Pentru asta e nevoie mai întîi de un acuzator.

— Eu voi fi acuzatorul.

— Cu ce drept?

— Cu dreptul omului care nu poate tolera ca o asemenea crimă să nu fie pedepsită.

— *Pshaw!* Vorbiţi exact ca un *greenhorn*. Vă puteţi constitui acuzator în două ipoteze: mai întîi, dacă cel ucis v-a fost rudă, prieten sau camarad; ceea ce nu e cazul, aţi recunoscut şi dumneavoastră. În al doilea rînd, aţi putea deveni acuzator al ucigaşului dacă aţi fi chiar dumneavoastră cel ucis, hi-hi-hi-hi! Sînteţi cumva respectivul?

— Ascultă, Sam, chestiunea nu e dintre acelea care se pretează la spirite!

— Ştiu, ştiu! Am precizat lucrurile numai pentru a nu da loc la confuzii; fiindcă, în cazul unui omor, cel dintîi care ar avea dreptul sfînt de a cere pedepsirea ucigaşului ar fi, desigur, însăşi victima. Prin urmare, nu aveţi nici o justificare să vă erijaţi în acuzator şi ne aflăm cu toţii în aceeaşi situaţie. Iar unde nu există acuzator, nu poate fi nici judecător. Lipseşte, aşadar, temeiul de a forma un tribunal.

— Va să zică, Rattler să scape nepedepsit?!

— Nicidecum. Nu vă pripiţi! Vă dau cuvîntul meu că-şi va primi răsplata tot atît de sigur cum glonţul plecat din buna mea Liddy îşi atinge ţinta. Las' că vor avea grijă apaşii.

— Atunci pedeapsa ne va lovi şi pe noi!

— Foarte probabil. Dar vă imaginaţi că, ucigîndu-l pe Rattler, am evita primejdia? Toţi sîntem o apă. Apaşii nu-l consideră numai pe el drept asasin, ci şi pe noi; cu siguranţă că, dacă le cădem în mîini, ne tratează ca atare.

— Chiar dacă ne dezbărăm de el?

— Chiar şi atunci. Ne curăţă fără să întrebe dacă Rattler se mai află printre noi. Dar cum aţi vrea să scăpăm de el ?

— Să-l alungăm.

— În privinţa asta, ne-am şi sfătuit. Am ajuns la concluzia că, mai întîi, n-avem dreptul să-l alungăm din mijlocul nostru şi, al doilea, chiar de-am avea un asemenea drept, n-ar fi cuminte s-o facem.

— Zău, Sam, nu te-nţeleg ! Dacă un om nu mi-e pe plac, mă despart de el. Dar încă un ucigaş ! Sîntem oare obligaţi să tolerăm mai departe printre noi o astfel de canalie şi pe deasupra un beţivan înrăit, care ne poate provoca noi şi noi încurcături ?

— Din păcate, sîntem obligaţi. Rattler a fost angajat, ca şi noi, adică eu, Stone, şi Parker, pentru paza dumneavoastră, şi numai cei care l-au angajat, care îl plătesc au calitatea să-l concedieze. Trebuie să ne menţinem în cadrul legal.

— Cadru legal ! Faţă de cine ? Faţă de un om care calcă în picioare zi de zi legile umane !

— Ei, şi ! Admit că teza dumneavoastră e foarte justă ; totuşi, nu trebuie să comitem o greşeală, sub pretext că altul a comis o crimă, vă spun cinstit : înainte de toate, respectul autorităţii. De aceea noi, *westmenii*, care ţinem eventual loc de autoritate, avem toate motivele să ne păstrăm reputaţia neştirbită. Şi pe urmă, daţi-mi voie să vă întreb, ce-ar face Rattler dacă l-am alunga ?

— Îl priveşte !

— Şi pe noi de asemenea ! Căci am fi în orice clipă ameninţaţi ; aproape sigur că ar umbla să se răzbune. E de preferat, deci, să rămînă printre noi, sub ochii noştri, decît să-l gonim, şi pe urmă dumnealui să ne dea tîrcoale şi să expedieze cui vrea el cîte un glonţ în cap. Sper că acum veţi fi şi dumneavoastră de acord.

Vorbind astfel, mă privi cu tîlc şi-mi făcu semn cu ochiul către oamenii lui Rattler. Îl pricepui bine : dacă l-am pedepsi, probabil că aceştia ar face cauză comună cu banditul.

Îmi spuneam şi eu la fel. Nu aveam nici o încredere în ei. De aceea i-am răspuns lui Sam :

— Înţeleg. După ce mi-ai expus situaţia, recunosc şi eu că e preferabil ca lucrurile să meargă de la sine. Acum însă, mă îngrijorează apaşii. Nu încape îndoială că vor reveni ca să ne-o plătească.

— Se vor întoarce, de bună seamă, şi aceasta cu atît mai sigur, cu cît n-au proferat nici o ameninţare. Au procedat nu numai foarte demn, dar şi foarte înţelept. Dacă s-ar fi răzbunat pe loc, şi presupunînd că n-am fi ripostat, ceea ce nu prea cred, atunci numai Rattler şi-ar fi luat porţia. Dar ei ne condamnă pe toţi, pentru că ştiu că Rattler e dintre-ai noştri şi pentru că, din pricina măsurătorilor, ne socotesc duşmani trimişi aici ca să le răpească ţara şi avutul. Iată de ce s-au stăpînit şi ne-au părăsit fără să ridice măcar un deget împotriva noastră. Cu atît mai sigur e că se vor întoarce pentru a pune mîna pe noi toţi. Dacă izbutesc, atunci ne aşteaptă o moarte chinuitoare şi lungă, fiindcă stima de care se bucura la ei Klekih-Petra cere o îndoit şi întreit de cumplită răzbunare.

— Şi toate astea din pricina unui beţivan ! Vor veni, desigur, în număr mare.

— Absolut ! Întrebarea e cînd vor veni. Am avea încă timp să ne retragem ; ar însemna însă să lăsăm totul în părăsire şi lucrul, aproape gata, să rămînă neterminat.

— Asta trebuie s-o evităm, chiar dacă n-ar fi decît pe jumătate posibil.

— Cînd puteţi încheia lucrările, dacă-i daţi zor ? Cum credeţi ?

— Cam în cinci zile.

— Hm ! După cîte ştiu, apaşii nu au prin împrejurimi nici o aşezare ; cei mai apropiaţi mescaleri se află cel puţin la trei zile călare de aici. Dacă nu mă-nşel, Inciu-Ciuna şi Winnetou, ţinînd seama de transportul cadavrului, vor avea de călărit cam patru zile înainte de a-şi mobiliza oamenii, apoi trei zile pentru înapoiere, fac în total şapte. Prin urmare, dacă apreciaţi că vă trebuie cinci zile, sînt de părere că puteţi îndrăzni să continuaţi măsurătorile.

— Şi dacă socoteala dumitale e greşită ? Cei doi apaşi pot, deocamdată, să lepede cadavrul într-un loc sigur şi să se întoarcă pentru a ne lovi pe ascuns. E foarte probabil. La fel, s-ar putea să întîlnească în drum o trupă de-a lor ; e chiar de presupus că au prieteni pe-aproape ; m-ar mira ca doi indieni, şi pe deasupra căpetenii, să plece din satul lor fără nici un fel de însoţitori. Şi cum sezonul vînătorii de bizoni a început, mai apare şi eventualitatea ca Inciu-Ciuna şi Winnetou să facă parte dintr-un grup de vînători aflaţi prin împrejurimi, de care s-au despărţit vremelnic. Toate acestea

trebuiesc luate în seamă, dacă e să judecăm lucrurile cu toată prudenţa.

Sam Hawkens clipi cu unul din ochişorii lui, se strîmbă a mirare şi exclamă :

— *Good luck!* Deştept mai sînteţi şi, vai, prea înţelept aţi grăit ! Astăzi puiul e cu mult mai isteţ decît găina, dacă nu mă-nşel. Dar, ca să fiu sincer, ceea ce-aţi spus nu-i chiar de lepădat. Vă dau deplină dreptate. Trebuie să socotim toate probabilităţile. De aceea e necesar să aflăm încotro au apucat-o cei doi apaşi. Cum se crapă de ziuă, le iau urma.

— Merg şi eu — se oferi Will Parker.

— Şi eu ! sări Dick Stone.

Sam Hawkens se gîndi o clipă, apoi răspunse :

— Rămîneţi frumuşel pe loc. E nevoie să staţi aici. Înţeles ?

Şi se uită semnificativ spre oamenii lui Rattler. Avea dreptate. Dacă aceşti inşi dubioşi rămîn aici de capul lor, n-ar fi exclus ca, de îndată ce şeful s-ar trezi, să se dedea la scene neplăcute. Era deci mai bine ca Stone şi Parker să nu plece din tabără.

— Totuşi, Sam, nu te poţi hazarda de unul singur ! obiectă Will.

— Aş putea, dac-aş vrea. Dar nu vreau ! replică Sam. Găsesc eu însoţitor.

— Pe cine ?

— Pe *greenhornul* ăsta.

Şi arătă spre mine.

— Nu, nu-i permit să plece — se opuse inginerul-şef.

— De ce, mister Bancroft ?

— Am nevoie de el.

— Aş putea să ştiu pentru ce anume ?

— Pentru lucru, se înţelege. Ca să terminăm în cinci zile, ne trebuiesc toate forţele. Nu mă pot lipsi de nimeni.

— Ah, da, toate forţele... Pînă acum n-aţi prea folosit toate forţele ; mai curînd a trebuit să muncească unul singur pentru toţi ; ei bine, să lucreze acum toţi pentru unul.

— Mister Hawkens, doar n-ai de gînd să-mi porunceşti ?! Îţi interzic !

— Să nu exagerăm. O simplă remarcă e departe de-a fi un ordin.

— Dar aşa sună !

— Posibil, nu vreau să vă contrazic. Cît despre lucrările dumneavoastră, nu cred să întîrzie chiar atît de mult, dacă mîine veţi avea patru inşi în loc de cinci. Înţelegeţi, nu-i aşa, că am un anume motiv să-l iau cu mine pe acest tînăr *greenhorn*, poreclit Old Shatterhand.

— Îmi dai voie să aflu şi eu motivul ?

— De ce nu ? Vreau să vadă şi dînsul cum mă furişez pe urmele indienilor, să înveţe cum se desluşeşte o urmă ; ar putea să-l intereseze şi să-i folosească.

— Dar pe mine nu mă interesează.

— Ştiu. Mai am însă şi un alt motiv ; drumul pe care urmează să pornesc e pe alocuri destul de primejdios. Aşadar, e în avantajul nostru reciproc să fiu însoţit de un fecior zdravăn, care, pe deasupra, ştie să şi mînuiască perfect doborîtorul de urşi.

— Nu pricep întrucît acest lucru ar fi în avantajul nostru.

— Nu ? Mă miră. Sînteţi, de altfel, un gentleman neobişnuit de inteligent — răspunse Sam, nu fără o nuanţă de ironie. Ce-aţi zice, de pildă, dac-aş da peste nişte duşmani ce se îndreaptă spre tabăra noastră şi care mi-ar face felul ? Cine v-ar mai putea pune în gardă asupra primejdiei ce vă paşte ? Aţi fi atacaţi prin surprindere şi ucişi toţi pînă la unul. Dar avîndu-l cu mine pe acest *greenhorn*, care cu mîinile lui de cucoană poate culca la pămînt, dintr-o lovitură, pe cel mai puternic adversar, am toate şansele să mă întorc teafăr. Sînteţi de acord ?

— Hm ! Înţeleg.

— Şi acum vine principalul : trebuie să-l iau mîine cu mine ca să nu se işte iarăşi cine ştie ce conflict care s-ar termina prost. Ştiţi că Rattler îi poartă pică. Şi cînd acest amator de rachiu se va dezmetici dimineaţa, e foarte probabil să se repeadă la omul care l-a scos din funcţiune astăzi pentru a doua oară. Trebuie, cel puţin mîine, să-i ţinem departe unul de altul. Vi-l las pe Rattler, de care n-am nevoie, şi-l iau pe dumnealui. Mai aveţi ceva împotrivă ?

— N-am. Să plece.

— *Well.* Sîntem înţeleşi ! constată Sam şi, întorcîndu-se spre mine, continuă : Aţi auzit ce treabă grea vă aşteaptă mîine. Se prea poate să n-avem clipă de răgaz nici pentru mîncare sau odihnă. Vă întreb în consecinţă, dacă nu v-aţi hotărît să devoraţi barem o părticică din laba de urs.

— Ei, în cazul acesta, hai să încerc !

— Încercaţi. Ajunge şi atît. Cunosc eu problema, hi-hi-hi-hi ! O singură încercare, şi nu vă mai opriţi pînă nu consumaţi toată porţia. Daţi-o încoace, să v-o frig. Un *greenhorn* nu se pricepe în astfel de operaţii. Fiţi atent şi învăţaţi cum se procedează ! Altă dată, de-ar fi să mai prepar asemenea delicatesă, nu păpaţi nimic ; o mănînc eu toată.

Sam, dragul de el, nu vorbea fără temei : de îndată ce opera fu gata şi dădui de gustul friptutii, mă năvăli o poftă de mîncare cum de mult nu încercasem ; uitai de preocupările mele şi mîncai, şi mîncai pînă la ultima firimitură.

— Aţi văzut ! se bucură Sam. Pariez că e mult mai plăcut să mănînci dintr-un grizzly decît să te lupţi cu el. Aţi constatat-o pesemne şi singur. Acum mai tăiem cîteva bucăţi zdravene din coapsă şi le punem la frigare. Mîine le luăm la drum ca provizii ; în asemenea deplasări se poate să n-ai timp pentru vînătoare şi nici posibilitatea să aprinzi focul. Dumneavoastră, *sir*, culcaţi-vă şi trageţi un pui de somn ; pornim în revărsat de zori şi avem nevoie de toată vigoarea trupului.

— *Well*, mă duc la culcare. Dar mai întîi, ia spune, ce cal ţi-ai ales pentru mîine ?

— Ce cal ? Nici unul.

— Atunci ?

— Auzi întrebare ! Vă imaginaţi că am să încalec un crocodil sau ca să zic aşa, vreo altă pasăre ? Călăresc pe catîrul meu, pe Mary.

— Eu n-aş face-o.

— Şi de ce, mă rog ?

— Încă nu-ţi cunoşti suficient animalul.

— În schimb, mă cunoaşte el. Îmi poartă un respect grozav, dobitocul, hi-hi-hi-hi !

— Totuşi, la o expediţie cum e aceea de mîine, nu strică să fim foarte prevăzători, să chibzuim cu grijă. Un cal nesigur poate să strice totul.

— Într-adevăr ? rîse Sam.

— Da — subliniai. Ştiu că fornăitul unui cal poate costa viaţa călăreţului.

— Ah, ştiţi şi asta ? Deştept băiat, n-am ce zice ! Tot din cărţi aţi cules-o ?

— Exact.

— Mi-am închipuit ! Trebuie că e nespus de interesant să citeşti asemenea cărţi. Dacă n-aş fi *westman*, m-aş duce în est, m-aş instala comod pe o canapea şi aş citi numai poveşti frumoase despre indieni. Cred că aşa poţi ajunge grăsun şi rotofei, deşi nu te-alegi cu laba de urs decît pe hîrtie. Sînt foarte curios dacă bunii gentlemeni care scriu asemenea istorii au trecut vreodată dincolo de Mississippi !

— Probabil că majoritatea au trecut.

— Aşa ? Credeţi ?

— Cred.

— Eu nu. Am serioase motive să mă îndoiesc.

— Şi motivele ar fi... ?

— Vi le spun, *sir*. Ştiam şi eu cîndva scrisul, dar l-am uitat ; astăzi n-aş mai fi în stare să-mi aştern numele pe hîrtie sau pe tăbliţa de şcolar. O mînă care a strunit atîta vreme caii, a tras cu puşca, a mînuit cuţitul şi lasso-ul nu se mai pretează să mîzgălească pe hîrtie tot felul de bazaconii. Un *westman* sadea cu siguranţă că a uitat scrisul ; iar dacă nu eşti *westman*, ce te apuci, mă rog, să scrii despre lucruri pe care nu le cunoşti ? !

— Hm ! Ca să scrii o carte despre vest nu e nevoie să stai aici pînă se înţepenesc degetele şi nu mai poţi scrie.

— Hodoronc-tronc ! Ce-am susţinut eu ? Am spus că numai un *westman* destoinic ar putea scrie ca lumea, adică potrivit adevărului ; dar vedeţi, un astfel de om nu se apucă să scrie.

— De ce ?

— Fiindcă nu-i trece prin minte să părăsească vestul ăsta, unde nu se prea găsesc călimări. Preria e ca marea : cine a cunoscut-o şi a îndrăgit-o nu se mai desparte de ea. Toţi aceşti scriitoraşi n-au habar ce înseamnă vestul ; dacă l-ar fi cunoscut, n-ar fi şters-o de aici pentru a înnegri apoi cu cerneală sute de pagini. Asta-i părerea mea şi tare mă tem că am dreptate.

— Nu prea. Cunosc, de pildă, pe unul care a îndrăgit aceste locuri şi vrea să ajungă vînător iscusit. Se va întoarce, totuşi, din cînd în cînd, în lumea civilizată, ca să scrie cărţi despre vestul sălbatic.

— Ce vorbiţi ! Cine-o fi ? întrebă Sam privindu-mă curios.

— Ai putea să-l ghiceşti.

— Să-l ghicesc ? Zău ? Nu cumva chiar dumneavoastră ?
— Eu.
— Măi, să fie ! Vreţi, prin urmare, să intraţi în tagma trîntorilor care scriu cărţi ?
— Eventual.
— Lăsaţi-vă, *sir*, de ideea asta, vă rog din tot sufletul. Dacă vă apucaţi de asemenea lucru, atunci vă duceţi pe copcă, zău aşa !
— Mă îndoiesc.
— Iar eu o susţin sus şi tare. Pot să şi jur ! strigă el cu patimă. Aveţi măcar cea mai slabă idee de viaţa ce vă aşteaptă ?
— De ce n-aş avea ?
— Ei ?
— Călătoresc prin lume, cunosc ţări şi popoare şi mă întorc, din timp în timp, acasă, în patrie, ca să aştern netulburat pe hîrtie impresiile şi întîmplările trăite.
— Şi cu ce scop, pentru Dumnezeu ? Asta n-o înţeleg.
— Cu scopul de a fi un mentor al cititorilor mei şi, între altele, ca să cîştig parale.
— *Zounds !* Mentor al cititorilor ! Şi să cîştige parale ! *Sir*, sînteţi într-o ureche, dacă nu mă-nşel ! Cititorii nu vor învăţa nimic de la dumneavoastră, fiindcă nu vă pricepeţi la nimic. E posibil oare ca un *greenhorn* împăiat să ajungă mentorul cititorilor săi ? Vă asigur că nu veţi găsi cititori nici de leac ! Şi explicaţi-mi, vă rog, de ce adică, pentru numele tuturor sfinţilor, tocmai dumneavoastră v-aţi băgat în cap să deveniţi mentor, şi încă mentorul unor cititori inexistenţi ?! Nu există destui dascăli pe lumea asta ? E nevoie să sporiţi tagma lor ?
— Ascultă-ncoa', Sam, a fi dascăl e o profesiune extrem de serioasă, chiar sacră.
— *Pshaw !* Un *westman* e mult mai important, de mii de ori mai important ! Asta o ştiu, pentru că sînt şi eu *westman*, cîtă vreme dumneavoastră abia dacă aţi deprins să vă ştergeţi nasul. Încît va trebui să mă opun categoric intenţiei dumneavoastră de a deveni mentorul cititorilor şi de a cîştiga pe deasupra şi bani ! Ce idee ! Absolut fistichie ! Ia spuneţi, cît costă o carte din acelea pe care aţi vrea s-o scrieţi ?

— Un dolar, doi, chiar trei, depinde cît e de mare.
— Bun ! Şi cît costă o blană de biber ? Cam cît ? Un puitor de capcane cîştigă incomparabil mai mult decît un mentor al cititorilor care, dac-ar avea nenorocul să vă citească, n-ar învăţa decît prostii. Vreţi să cîştigaţi bani ! Aici, în vest, e o treabă cît se poate de uşoară. Banul se află peste tot, în prerie, în pădurile virgine, printre stînci şi în fundul apelor. Şi ce trai mizerabil aţi duce ca scriitor ! În locul apei limpezi din izvoarele vestului, aţi bea cerneală neagră şi cleioasă ; v-aţi roade pana de gîscă în loc să degustaţi labe de urs şi coapse de bivol ; deasupra capului aţi avea nu cerul albastru, ci tavanul scund, coşcovit ; sub picioare, în locul ierbii moi şi verzi, o duşumea de scînduri, numai bună să provoace dureri de şale. Aici călăriţi pe un dereş, dincolo pe un fotoliu desfundat. Aici, pe ploaie sau furtună, puteţi culege mană cerească ; acolo, la primul strop de ploaie, vă acoperiţi capul cu umbrele roşii sau verzi. Aici sînteţi un om liber, voios, cu arma în mînă ; acolo staţi ghemuit la masa de scris şi vă irosiţi puterile chinuind condeiul sau creionul... ei, mă opresc aici, ca să nu fulger şi mai tare. Însă dacă v-aţi pus cu adevărat în gînd să deveniţi mentorul cititorilor, atunci sînteţi omul cel mai de plîns din cîţi trăiesc pe faţa pămîntului !

Se enervase de-a binelea ; ochişorii lui scăpărau şi obrazul, cît se vedea din desişul bărbii, i se colorase în rubiniu, ca şi vîrful nasului. Bănuiam ce-l supărase atîta şi aş fi vrut s-o aflu chiar din gura lui ; turnai deci untdelemn peste foc :

— Totuşi, dragă Sam, sînt convins că ţi-ar face şi dumitale plăcere dacă mi-aş atinge scopul şi aş deveni scriitor.
— Plăcere ? Mie ? Scutiţi-mă de nerozii ! Ar fi cazul să ştiţi că nu înghit asemenea glume !
— Nu-i nici o glumă. Vorbesc serios.
— Serios ? Atunci să mă lovească trăsnetul, dacă nu mă-nşel, ce găsiţi serios aici ? Ce anume să-mi facă plăcere ?
— Dumneata însuţi.
— Eu ?
— Îţi va face plăcere, pentru că în cărţile mele va fi vorba de dumneata.
— De mine... de mine ? repetă el, în timp ce ochii miraţi i se dilatau din ce în ce.

— Întocmai, de dumneata. Doar am să te pomenesc în povestirile mele.

— Să mă pomeniţi ? Adică să scrieţi despre ceea ce fac şi spun ?

— Da. Relatez întîmplările prin care am trecut şi, ţinînd seama că am fost împreună, iată că apare şi Sam Hawkens în cărţile mele, aidoma celui din faţa mea.

Atunci Sam apucă arma, aruncă deoparte carnea pe care o ţinuse deasupra focului, luă o atitudine cruntă şi-mi strigă :

— Vă întreb cu toată seriozitatea şi de faţă cu aceşti martori, dacă intenţionaţi să comiteţi într-adevăr fapta cu pricina !

— Fireşte !

— Aha ! În cazul acesta, vă poftesc să retrageţi imediat cele spuse şi să vă legaţi sub jurămînt că renunţaţi la idee !

— De ce ?

— Fiindcă altminteri vă împuşc sau vă crăp capul cu bătrîna mea Liddy pe care, cum vedeţi, o ţin în mîini. Aşadar : vreţi ori nu ?!

— Nu vreau !

— Atunci lovesc ! strigă el, ameninţîndu-mă cu patul puştii.

— Dă-i drumul ! am răspuns calm.

Arma atîrnă cîteva clipe deasupra capului meu ; apoi Sam o coborî, o azvîrli în iarbă şi, împreunîndu-şi a desperare mîinile, se jelui :

— Omul ăsta e trăsnit, e nebun de-a binelea ! Am bănuit eu încă din primul moment cînd mi-a spus că intenţionează să scrie cărţi şi să fie mentorul cititorilor săi ; şi uite că acum bănuiala se adevereşte. Numai un descreierat poate sta imperturbabil şi cu atîta sînge rece, în timp ce Liddy îi vîjîie deasupra capului. Ce să faci cu asemenea om ? Cred că n-are leac !

— Nu-i nevoie de nici un leac, Sam dragă ! l-am liniştit. Mintea mea e cît se poate de întreagă.

— Atunci de ce vă încăpăţînaţi ? De ce preferaţi să vă zdrobesc oasele decît să rostiţi jurămîntul pe care vi-l cer ?

— *Pshaw !* Sam Hawkens nu se va atinge de mine. Asta o ştiu.

— Ştiţi ? Va să zică ştiţi ! Şi, din păcate, ştiţi adevărul. Mai degrabă m-aş curăţa pe mine, decît să mă ating de un fir de păr din capul dumneavoastră.

— Iar jurăminte nu fac. Pentru mine, cuvîntul e ca şi un jurămînt. În plus, nu îngădui nimănui să-mi stoarcă vreo promisiune prin ameninţări, chiar dacă acestea vin din partea nobilei Liddy. Chestiunea cu cărţile nu-i aşa de idioată cum crezi. De altfel, dumneata n-ai de unde să cunoşti problema, dar ţi-o explic eu altă dată, cînd voi dispune de timp.

— Mulţumesc ! rosti Sam anevoie, în timp ce-şi relua locul şi punea carnea iarăşi la fript. N-am nevoie de lămuriri în chestiuni ce nu pot fi lămurite. Mentorul cititorilor ! Să cîştigi bani ca făcător de cărţi ! Caraghios !

— Nu uita onoarea, Sam !

— Ce fel de onoare ? întrebă el, întorcîndu-şi brusc faţa spre mine.

— Onoarea de a fi citit de atîta lume. Ajungi renumit.

Sam ridică în aer halca de carne şi se răsti :

— Ci încetaţi odată, *sir*, că de nu, vă arunc drept în cap hartanul ăsta ce cîntăreşte pe puţin douăsprezece livre ! Acolo e locul lui, pentru că sînteţi mai prost decît cel mai tîmpit dintre urşii grizzly. Să-ţi cîştigi faima scriind cărţi ! Cine-a auzit vreodată o gugumănie mai jalnică ! Eu nu, zău că nu ! Ce ştiţi dumneavoastră despre faimă ! Să vă spun eu cum ajunge cineva renumit. Iată blana de urs ; vă îmbrăcaţi într-însa ; îi tăiaţi urechile şi le fixaţi la pălărie ; îi smulgeţi ghearele şi dinţii ; vă faceţi din ele o salbă şi v-o atîrnaţi de gît. Aşa procedează orice alb sau indian peste care a dat norocul să răpună un grizzly. Atunci, pe unde trece, lumea exclamă : „Uitaţi-vă la bărbatul acela ! S-a bătut cu un urs cenuşiu !" Şi pretutindeni i se face loc cu plăcere şi cu adînc respect şi numele lui zboară din cort în cort, din ţinut în ţinut. Aşa devii renumit. Înţeles ? Ei, încercaţi acum să vă puneţi cărţile la pălărie şi să vă agăţaţi de gît o salbă de istorioare ! Ce va spune lumea ? E nebun, nebun de legat ! Iată cum arată faima de scriitor !

— Dar Sam, ce te înfierbînţi atîta ? Nici n-ar trebui să-ţi pese de treburile mele.

— Să nu-mi pese ? Drace, peste ce om am dat, dacă nu mă înşel ! Îl iubesc ca pe un fiu, îi sînt devotat pînă la nebunie, şi dumnealui ar vrea să nu-mi pese ! Asta-i culmea,

ba mai mult, e chiar culmea culmilor! Individul are forţă de bivol, muşchi de mustang, tendoane şi vine de cerb, ochi de şoim, auz de şoarece şi un creier de cinci-şase livre, dacă e să judecăm după fruntea lui. Trage ca un puşcaş cu experienţă, călăreşte ca un duh al savanei şi, în ciuda faptului că n-a văzut vreun bizon sau grizzly în viaţa lui, se năpusteşte asupra lor ca şi cînd ar avea de-a face cu nişte purceluşi de mare. Şi un asemenea tip, un vînător de prerie, un individ croit parcă anume să fie *westman* şi care de pe acum întrece pe cîte unul care a colindat savana timp de două decenii, va să zică un om ca ăsta ţine să se întoarcă acasă şi să scrie cărţi! Ei, să nu-ţi pierzi minţile? Mai e de mirare că un *westman* cinstit şi care-i poartă de grijă îşi iese din pepeni?

Şi zicînd acestea, mă privea fix, provocator. Voia să-mi stoarcă un răspuns, dar nu-i dădui nici unul. Îl înfundasem de-a binelea.

Luai şaua, mi-o aşezai sub cap în loc de pernă şi mă culcai.

— Ei, ce purtare-i asta? se răţoi Sam, ţinînd încă friptura în mînă. Oare nu merit răspuns?

— Ba da! îl asigurai. Noapte bună, Sam. Somn uşor!

— Vreţi să dormiţi?

— Fireşte. Nu m-ai sfătuit chiar dumneata să dorm?!

— Ce-a fost, a trecut, *sir*; acum, însă, n-am isprăvit discuţia.

— Ba da!

— Ba nu; mai am o vorbă cu dumneavoastră.

— În schimb eu nu mai am nimic de întrebat. Am aflat tot ce-am vrut să aflu.

— Ce adică?

— Exact ceea ce te-ai străduit să-mi explici pînă acum.

— M-am străduit? Sînt curios la ce vă referiţi. Daţi-i drumul!

— O, nu e decît faptul că sînt născut să fiu *westman* şi că de pe acum întrec pe cîte un vînător care a colindat savana timp de două decenii.

Scăpă din mînă halca de carne, tuşi încurcat şi, în cele din urmă, rosti înecîndu-se:

— Pe toţi... dracii... Tinerelul ăsta... acest *greenhorn*... m-a... hm-hm-hm!

— Noapte bună, Sam Hawkens, somn uşor! repetai şi mă întorsei cu spatele

Atunci veni mînios spre mine şi mă apostrofă:

— Ei da, vă dedaţi somnului, fiinţă demnă de ştreang ce-mi sînteţi! E mai bine aşa. Cît staţi cu ochii deschişi, îl duceţi de nas pe orice om de treabă. Între noi doi totul s-a sfîrşit! Aţi scrîntit-o cu mine! Acum vă cunosc pe de-a-ntregul. Sînteţi un şarlatan de care trebuie să mă feresc!

Vorbise pe tonul cel mai hotărît cu putinţă. Dac-ar fi fost să-l iau în serios, ar fi trebuit să cred că între noi se sfîrşise într-adevăr totul. Dar nu trecu o jumătate de minut şi îi auzii vocea blîndă, aproape duioasă:

— Noapte bună, *sir!* Trageţi un somn bun, ca să vă refaceţi puterile pînă v-oi trezi.

Ce om bun, ce drăguţ şi cumsecade era totuşi bătrînul meu Sam Hawkens!

Am dormit buştean. Cînd am fost trezit, Parker şi Stone erau în picioare; ceilalţi mai dormeau adînc; Rattler, printre ei. Mîncarăm carne, băurăm apă proaspătă, adăparăm caii şi pornirăm, după ce Sam dădu celorlalţi doi, pe scurt, sfaturi de comportare în toate cazurile posibile. Soarele încă nu răsărise cînd plecarăm în această misiune cu destule şanse de a deveni primejdioasă. Primul meu drum călare în calitate de cercetaş! Eram curios cum se va termina. Cîte asemenea drumuri n-am făcut mai tîrziu!

Am luat-o, bineînţeles, la vale, pe lîngă pădure, în direcţia în care dispăruseră cei doi apaşi. Urmele se mai vedeau în iarbă; pînă şi eu, *greenhornul*, le puteam desluşi; duceau spre miazănoapte, pe cîtă vreme noi trebuia să-i căutăm pe apaşi la miazăzi. Trecînd de cotitura văii, acolo unde pădurea începea să urce în pantă, am dat de un luminiş născut probabil datorită invaziei unor insecte dăunătoare; într-acolo ducea urma. Un drum lung lega luminişul de o prerie semănînd cu un acoperiş verde, uşor înclinat spre miazăzi. Şi aici urma era vizibilă. După cum reieşea, apaşii făcuseră un ocol. De sus, de pe coama acestui acoperiş, zărirăm înaintea noastră o întindere largă, netedă, acoperită de iarbă, care părea să nu aibă ieşire spre sud. Deşi de la plecarea apaşilor trecuseră aproape trei sferturi din zi, urmele lor se mai vedeau, în linie dreaptă, de-a lungul şesului. Sam, care pînă atunci nu sco-

sese o vorbă, clătină din cap și murmură în barba sa stufoasă :

— Urmele astea nu-mi plac de loc, absolut de loc!

— În schimb mie îmi plac! am răspuns.

— Fiindcă sînteți un *greenhorn*, precum ați dovedit-o din nou aseară! Și-a băgat în cap tinerelul că aș fi vrut să-l laud și să-l compar cu un vînător de prerie! Să vezi și să nu crezi! Îmi ajung cele ce-ați rostit adineauri, ca să-mi dau seama cu cine stau de vorbă. Vă plac, așadar, urmele? Cum de nu! Fiindcă se înșiră atît de frumos înaintea noastră, încît și un orb le-ar putea prinde cu mîna. Mie însă, bătrîn hoinar prin savană, îmi par foarte suspecte.

— Mie nu.

— Tacă-vă pliscul, preastimate *sir!* Nu v-am luat ca însoțitor ca să mă zăpăciți cu copilăriile! Cînd doi indieni își lasă urmele în văzul tuturor, nu e lucru curat, mai ales după ce ne-au părăsit cu gînduri vrăjmașe. Îmi vine să cred că ne-au pregătit o cursă! Prevăzuseră doar că ne vom lua după urmele lor; e la mintea orișicui.

— Și în ce-ar consta cursa?

— Încă nu se poate ști.

— Și unde s-o fi aflînd?

— Firește că la miazăzi. Prea ne-au înlesnit calea într-acolo! Dacă n-ar fi făcut-o dinadins, își luau osteneala să șteargă urmele.

— Hm!

— De ce mormăiți? se interesă Sam.

— Nu-i nimic.

— Totuși sună ca și cînd ați avea ceva pe limbă.

— Mă tem să vorbesc.

— De ce?

— Am toate motivele să-mi țin pliscul; altminteri, mai poți crede că vreau într-adevăr să te zăpăcesc, deși pentru un asemenea lucru, declar deschis, nu am nici talent, nici dispoziție.

— Ia nu mai îndrugați verzi și uscate! Între amici nu se cîntărește fiece vorbă. Doar vreți să învățați ceva; dacă nu vorbiți, cum o să fie cu putință? Prin urmare: ce înseamnă acel „hm!" de adineauri?

— Nu sînt de părerea dumitale. Nu cred într-o cursă.

— Așa! Și pe ce temei?

— Inciu-Ciuna și Winnetou vor să ajungă la ai lor ca să-i repeadă fără întîrziere împotriva noastră; în plus, ei transportă pe căldura asta un cadavru. Iată două motive care îi determină să se grăbească, altminteri și leșul ar intra în putrefacție și ei s-ar întoarce prea tîrziu la tabăra noastră. În asemenea condiții nu mai au timp să șteargă urmele. După părerea mea, aceasta e singura explicație a faptului că urmele lor sînt atît de vizibile.

— Hm! făcu de astă dată Sam.

— Și chiar dacă n-am dreptate — continuai eu — încă putem să ne luăm fără grijă după aceste urme. Cît timp ne aflăm în șesul întins, n-avem de ce ne teme; zărim de departe orice dușman și ne asigurăm retragerea.

— Hm! făcu Sam din nou, privindu-mă pieziș. Vorbeați de cadavru. Credeți că pe căldura asta l-au cărat cu ei?

— Așa cred.

— Nu l-or fi îngropat undeva, în drum?

— Nu. Victima se bucura la ei de mare cinste. După obiceiul lor, Klekih-Petra trebuie înmormîntat cu toată pompa. De-ar fi cu putință, solemnitatea și-ar afla încununare prin execuția ucigașului, chiar în timpul înmormîntării. Vor amîna deci ceremonia și se vor grăbi să ne prindă, pe Rattler și pe noi. După cum îi cunosc, trebuie să ne așteptăm la o astfel de acțiune.

— Aha, după cum îi cunoașteți? S-ar părea că v-ați născut în țara apașilor!

— Lasă prostiile!

— Atunci de unde dracu' îi cunoașteți?

— Din cărțile acelea pe care le desfizi.

— *Well!* Să călărim mai departe.

Sam nu-mi împărtăși opinia cu privire la raționamentele mele, doar barba îi zvîcnea nițel în timp ce mă iscodea cu coada ochiului. Cunoșteam zvîcnetul acesta: însemna că nu-i convine să accepte ceva neprevăzut.

Goneam în galop peste cîmp. Era una din acele savane cu iarba măruntă, cum se găsesc multe între izvoarele Canadian Riverului și cele ale lui Rio Pacos. Urmele se prelungeau în trei șiruri ca și cînd ar fi fost trase cu o greblă. Prin urmare, că-

lăreţii înaintaseră în flanc, ca şi la plecarea din tabără. Trebuie că le venea foarte greu să menţină atîta drum cadavrul în poziţia iniţială, şezînd în şa ; pînă în clipa aceea nu descoperisem nici un semn din care să reiasă că s-ar fi oprit pentru a-şi uşura povara. Dar judecam în sinea mea că semnul ar trebui să apară nu peste multă vreme.

În sfîrşit, Sam Hawkens crezu că sosise momentul să-şi reia rolul de instructor. Îmi explică ce formă ar avea urmele dacă cei doi călăreţi ar înainta la pas, la trap sau în galop ; lucrul era sesizabil fără efort.

După o jumătate de oră părea că pădurea s-ar întinde de-a curmezişul cîmpiei, dar nu era decît aparenţă, provocată de o cotitură a savanei. Înaintînd în acea direcţie, constatarăm curînd că pădurea rămînea de fapt în stînga noastră. Copacii erau atît de rari, încît o întreagă trupă călare ar fi putut să treacă printre ei, răspîndită ; apaşii însă îşi ţineau tustrei caii alăturaţi, ceea ce nu le-ar fi permis trecerea decît prin ruperea formaţiei. Era deci limpede că, voind să treacă în bloc, fură nevoiţi să facă un ocol pe care îl urmarăm şi noi, bucuroşi, deoarece pe-aici aveam drum deschis. Ce-i drept, mai tîrziu — după o bună „instruire" — nu m-aş fi ţinut de această urmă, ci aş fi luat-o de-a dreptul printre copaci şi, scurtînd drumul, aş fi regăsit-o dincolo.

Preria, ca o fîşie acoperită de tufişuri izolate, se îngusta din ce în ce. Atinserăm locul unde poposiseră apaşii. Era un fel de poiană cu stejari şi fagi subţiri, drepţi. Ocolirăm cu băgare de seamă poiana, apropiindu-ne iarăşi abia după ce ne încredinţarăm că indienii o părăsiseră de mult. La o margine observarăm că iarba e strivită şi călcată. O cercetare mai atentă ne conduse la concluzia că apaşii descălecaseră aici şi coborîseră cadavrul din şa, culcîndu-l în iarbă. Pătrunseseră apoi în poiană, tăiaseră cîteva crăci de stejar şi le curăţaseră de frunze ; acestea mai zăceau împrăştiate pe jos.

— Ce-or fi făcut oare cu crăcile alea ? Cum credeţi ? întrebă Sam, privindu-mă ca un profesor pe elevul său.

— O targă sau o năsălie pentru mort — am răspuns fără şovăire.

— De unde ştii ? Tot din carte ?

— Nu, din capul meu.

— Cum aşa ?

— Mă aşteptam de mult la un semn ca ăsta. Nu e lucru uşor să sprijini atîta vreme un cadavru înţepenit în şa. Trebuiau deci să se oprească undeva şi să-şi uşureze sarcina.

— Judecata nu-i rea. Se găsesc şi asemenea lucruri prin cărţile dumneavoastră, *sir* ?

— Fireşte că nu textual şi nici cu referiri exacte la cazul de faţă. Depinde însă de cel care citeşte şi de modul cum pricepe. Se pot învăţa multe în acest fel şi se pot aplica în cazuri similare.

— Foarte ciudat ! Parc-ar fi trăit totuşi cîndva, în vest, autorii cu pricina ! De altfel, sînt şi eu de părerea dumneavoastră. Să vedem dacă nu greşim.

— Cred că n-au făcut o năsălie, ci mai curînd un fel de targă, pe care o tîrăsc după ei.

— De ce ?

— Ca să transporţi mortul pe năsălie sau pe o targă obişnuită, e nevoie de doi cai alăturaţi sau dispuşi unul în spatele celuilalt ; dar apaşii nu au decît un singur cal disponibil ; pentru o targă din asta, tîrîtoare, ajunge.

— Just. Dar targa ar lăsa o urmă foarte vizibilă, ceea ce ar fi în dezavantajul lor. În orice caz, e de presupus că au trecut pe aici ieri, pe înserate. Vedem noi imediat dacă au mas pe loc ori şi-au continuat drumul în cursul nopţii.

— Eu sînt de părere că nu au înnoptat aici ; aveau un îndoit motiv să se grăbească.

— Foarte just. Aşadar, să vedem !

Descălecarăm şi, ducîndu-ne caii de frîu, pornirăm încet de-a lungul urmelor. Acestea arătau acum altfel : se prelungeau tot în trei şiruri, dar nu ca mai înainte. La mijloc, dîra lată care provenea de la copitele cailor era însoţită de două dungi laterale, pricinuite de targă. Prin urmare, targa se compunea din două suporturi şi din crăci aşezate de-a curmezişul, peste care fusese culcat şi legat cadavrul.

— De aci încolo — observă Sam — au călărit unul în urma celuilalt. Trebuie să fi avut vreo pricină anume, căci locul e destul de larg pentru doi călăreţi alăturaţi. Să vedem mai departe.

Încălecarăm iar şi pornirăm la trap ; mă tot frămîntam să găsesc pricina pentru care vor fi călărit într-un singur şir. În sfîrşit, dădui de adevăr.

— Deschide bine ochii ! mă adresai lui Sam. Urma asta va suferi curînd o modificare menită să scape atenţiei noastre.

— Cum aşa, o modificare ?

— Da, da. Ei au confecţionat targa nu numai pentru a-şi uşura înaintarea şi a nu mai fi nevoiţi să sprijine leşul, ci şi în vederea unei manevre. Se vor despărţi.

— Ce vă trece prin cap ? Să se despartă ! Nici prin vis nu li se năzare, hi-hi-hi-hi ! rîse el.

— Prin vis, nu, dar au luat hotărîrea în stare de trezie.

— Ia spuneţi, cum aţi scornit asemenea năzbîtie ? Dac-aţi scos-o din cărţi, înseamnă că ele vă zăpăcesc de-a binelea.

— Asta nu scrie în cărţi ; e raţionamentul meu. Fireşte, tot ca urmare a lecturilor, pentru că, citind cu atenţie, mi-am însuşit temeinic cuprinsul.

— Hai, s-auzim !

— Pînă acum ai făcut dumneata pe profesorul ; acuma să-ţi pun eu cîteva întrebări.

— Vor fi fiind grozave ! Sînt curios să le aud !

— De ce obişnuiesc indienii să călărească uneori unul după altul, de unde şi expresia „în şir indian" ? Doar nu din comoditate sau de plăcere ?

— Pentru ca urmăritorul să nu poată ghici numărul călăreţilor.

— Păi vezi ! Cred că acelaşi motiv i-a îndemnat şi pe apaşii noştri să nu călărească alături.

— M-aş mira.

— Atunci de ce-ar călări în şir indian, cînd e loc berechet pentru trei sau chiar mai mulţi cai alăturaţi ?

— Întîmplător. Sau poate din pricina mortului. Unul e călăuză şi merge înainte ; apoi vine calul cu targa şi urmează al doilea călăreţ, care are sarcina să observe ca targa să nu se desfacă şi să nu cadă cadavrul.

— O fi ! Dar nu uita că oamenii sînt grăbiţi să se întoarcă la tabăra noastră. Transportul mortului cere timp prea mult ; aşadar, unul ar trebui s-o ia repede înainte, ca să-i mobilizeze mai devreme pe războinici.

— Fantezia vă joacă renghiul. Susţin şi repet că nici prin gînd nu le-ar trece să se despartă.

La ce bun să mă cert cu Sam ? De altfel, se putea să mă înşel, dînsul fiind un cercetaş încercat, pe cînd eu, colea, un

greenhorn. De aceea tăcui. Dar nu pierdeam din vedere nici un petic de drum.

Nu trecu mult şi ajunserăm la un curs de apă cu albia netedă, largă şi complet secată. Era, de fapt, una din acele gîrle care primăvara absorb apele munţilor şi apoi, după scurgerea lor rămîn secate în tot restul anului. Malurile erau joase, iar albia plină de pietriş netezit de ape ; ici şi colo se aflau straturi de nisip fin. Urmele duceau de-a curmezişul albiei.

În timp ce traversam încet albia, examinam pas cu pas prundişul şi nisipul. Dacă judecasem bine adineauri, atunci chiar aici ar fi fost locul potrivit pentru despărţirea celor doi apaşi. Unul din ei ar fi trebuit să străbată o porţiune din albie mînîndu-şi calul nu pe nisip, ci pe piatră, ca să nu se întipărească paşii. Astfel ar fi putut să dispară fără a lăsa urmă. Iar dacă celălalt şi-ar fi continuat drumul trăgînd calul cu targa după el, încă am fi putut lua urma celor doi cai drept a celor trei de mai înainte.

Mă ţineam după Sam Hawkens. Trecuserăm aproape dincolo, cînd zării într-un strat de nisip, lîngă o îngrămădire de pietre, o adîncitură rotundă cu marginile surpate spre interior, cam de mărimea unei ceşti mari de cafea. Pe atunci nu aveam încă privirea destul de ageră, nici perspicacitatea şi experienţa pe care mi le-am însuşit ulterior ; dar ceea ce mai tîrziu aş fi afirmat şi dovedit, acuma puteam să ghicesc : era o urmă de copită. Piciorul calului alunecase de pe grămada de pietriş în nisip. Totuşi tăcui. Abia cînd, ajunşi la celălalt mal, Sam dădu să-şi continue drumul de-a lungul urmei, l-am oprit :

— Fii bun şi ia-o la stînga, Sam !

— Pentru ce ?

— Vreau să-ţi arăt ceva.

— Ce anume ?

— Ai să vezi imediat. Vino cu mine !

Am luat-o călare pe malul albiei secate ; malul era crescut cu iarbă. După nici două sute de paşi, văzurăm în nisip urmele unui cal urcînd apoi desluşit prin iarbă, către miazăzi.

— Ce e asta, Sam ? îl întrebai, mîndru că eu, novicele, avusesem dreptate.

Părea că ochişorii lui dau să se ascundă în orbite şi faţa lui şireată se lungi a mirare.

— Călcătură de cal ! răspunse el.
— De unde o fi răsărit ?
Se uită în lungul albiei secate și, cum nu văzu nici un alt semn, răspunse :
— În orice caz, vine de-aici, din gîrlă.
— Firește. Și cine să fi fost călărețul ?
— Dracu' știe !
— Să ți-o spun eu.
— Ei, cine ?
— Unul din cei doi apași.
Fața i se lungi și mai mult, performanță de care, pînă atunci, nu-l crezusem capabil. Exclamă :
— Cu neputință !
— Ba uite că da ! S-au despărțit, așa cum am presupus. Hai să ne întoarcem îndărăt, la prima urmă. Dac-o s-o examinăm cu atenție, vom constata că provine numai de la doi cai.
— Ar fi uluitor ! Hai să vedem. Sînt grozav de curios !
Făcurăm cale-ntoarsă, de astă dată cu și mai multă băgare de seamă. Și, într-adevăr, se vedea că din acel punct nu-și continuaseră drumul decît doi dintre cai. Sam tuși încurcat, mă examină bănuitor și mă întrebă :
— Cum naiba v-a trecut prin cap că urma se va abate de aici, din albia asta seacă, și tocmai spre stînga ?
— Am zărit o călcătură de copită jos, în nisip și, după poziția ei, am dedus restul.
— Ce vorbiți ! Ia să-mi arătați și mie călcătura !
L-am condus pînă acolo. Sam mă privi și mai neîncrezător ca înainte și izbucni :
— *Sir*, n-aveți de gînd să-mi spuneți odată adevărul ?
— Cum să nu ! Crezi că te-am mințit vreodată ?
— Hm ! Păreți un om cinstit și iubitor de adevăr ; dar acum nu vă mai cred. Adică n-ați mai fost niciodată în prerie ?
— Nu.
— Și nici, în general, prin vestul sălbatic ?
— Nici.
— Nici în Statele Unite ?
— Niciodată.
— Va fi existînd cumva o altă țară cu prerii și savane, ceva ca vestul nostru sălbatic ? Veți fi trecut pe-acolo ?

— N-am fost nicăieri. Am ieșit acum pentru prima oară dintre granițele patriei mele.
— Atunci să vă ia dracu ! Sînteți o enigmă !
— Oho, Sam Hawkens ! Asta-i vorbă de prieten, cum te pretinzi a-mi fi ?
— Ei, nu mi-o luați în nume de rău, dar în asemenea situații îmi sare țandăra ! Pică un *greenhorn* în vest, fără să fi auzit nici cum crește iarba, nici cum cîntă puricele și, la prima sa deplasare în calitate de cercetaș, îl face pe însuși bătrînul Sam Hawkens, coțcarul, să roșească de rușine. Ca într-o astfel de situație să-ți păstrezi sîngele rece, ar trebui să fii vara eschimos și iarna groenlandez, dacă nu mă-nșel. Cînd eram bobocel ca dumneavoastră, ehei, că deștept mă mai credeam ; iar acum, la bătrînețe, pesemne că m-oi fi prostit de tot. Tristă afacere pentru un *westman* care posedă și el porția lui de orgoliu !
— Lasă, nu ți-o pune și dumneata la inimă.
— Oho, ușor de spus, dar costă ! Trebuie să recunosc că ați avut dreptate. Cum se face ?
— Se face că am gîndit logic și am dedus. O încheiere justă e de mare însemnătate.
— Ce e aia ? Răsucești cheia ?
— Nu, omule, vreau să spun concluzia.
— Nu înțeleg ; e prea complicat pentru mine.
— Uite, am tras următoarea concluzie : cînd indienii călăresc în șir, o fac pentru a-și acoperi urmele. Deci, apașii noștri doreau același lucru, adică să ascundă una din urme. Pricepi ?
— Desigur.
— Această concluzie justă m-a condus la descoperirea de adineauri. Un *westman* adevărat trebuie, înainte de toate, să judece logic. Să-ți mai ofer, ca exemplu, o altă concluzie. Vrei ?
— De ce nu !
— Dumneata te numești Hawkens. Asta înseamnă, dacă nu greșesc, „șoim“ ?
— *Yes*.
— Atunci, ascultă : șoimul se hrănește cu șoareci de cîmp. E adevărat ?
— Întocmai ; dacă-i prinde.

— Şi acum, concluzia : şoimul mănîncă şoareci de cîmp ; dumneata te numeşti Hawkens, deci te hrăneşti cu şoareci de cîmp.

Sam căscă gura mare, pesemne ca să aspire aer şi idei, mă privi un răstimp ca năuc, apoi explodă :

— *Sir*, mă luaţi peste picior ? Nu permit ! Nu sînt o paiaţă căreia să-i sari în spinare. M-aţi jignit, *sir*, m-aţi jignit adînc cu această calomnie infernală, precum că aş mînca şoareci şi încă şoareci de cîmp. Îmi veţi da satisfacţie. Ce părere aveţi despre duel ?

— Excelentă !

— Bun ! Aveţi studii, nu-i aşa ?

— Da.

— Prin urmare, îmi puteţi da satisfacţie. Vă voi trimite secundanţii mei. Înţeles ?

— E clar. Însă dumneata posezi studii superioare ?

— Nu.

— Atunci nu eşti calificat şi, în loc de secundanţi, am să-ţi trimit „terţianţii" şi „cvartanţii" mei, adică elevi din clasa a treia şi a patra gimnazială. E limpede ?

— Nu, nu înţeleg ! îngăimă el, făcînd o mutră confuză.

— Păi, dacă nu înţelegi şi nici măcar nu ştii ce însemnătate au în materie de duel secundanţii dumitale sau „terţianţii" şi „cvartanţii" mei, atunci n-ai nici o calitate să mă provoci. Dar am să-ţi ofer de bunăvoie o satisfacţie.

— Care ?

— Îţi dăruiesc blana ursului meu grizzly.

Ochişorii lui se luminară subit.

— Dar vă trebuie şi dumneavoastră !

— Nu-mi trebuie. Ţi-o dăruiesc.

— Pe cuvînt ?

— Da.

— *High-day*, primesc cu ambele mîini ! Mulţumesc, *sir*, mulţumesc din suflet ! Hello, ce-o să mai crape ăia de ciudă ! Ştiţi ce-o să-mi fac ?

— Ei ?

— Un surtuc de vînătoare nou-nouţ, din piele de grizzly ! Un triumf ! Mi-l croiesc cu mîna mea. Mă pricep grozav la costume vînătoreşti. Uitaţi-vă la ăsta de pe mine, ce frumos l-am reparat !

Îmi arătă, mîndru, sacul antediluvian în care era vîrît. Cîrpise pielea petic peste petic, încît nostimada de surtuc se îngroşase cît scîndura.

— Dar — adăugă el în marea lui bucurie — urechile, ghearele şi dinţii sînt ale dumneavoastră ; nu-mi folosesc la haină şi, afară de asta, v-aţi cucerit trofeele cu riscul vieţii. Vă fac din ele o salbă splendidă ; sînt meşter în materie. Vreţi ?

— Vreau.

— Bravo ! În felul acesta vom avea fiecare bucuria lui. Sînteţi într-adevăr un băiat destoinic ; straşnic băiat ! Va să zică, îi dăruiţi lui Sam Hawkens blana de grizzly. De acum încolo puteţi, din parte-mi, să afirmaţi că mănînc şi şobolani, tot nu mă mai scoateţi din fire. Chiar şi în chestia aia cu cărţile... încep să-mi dau seama că nu sînt, la urma urmei, atît de proaste cum credeam la început ; s-ar putea totuşi să înveţi cîte ceva din ele. Şi vreţi, într-adevăr, să scrieţi o carte ?

— Poate şi mai multe.

— Cu întîmplări trăite ?

— Da.

— Şi veţi aduce vorba şi de mine ?

— Am să-i zugrăvesc pe prietenii mei cei mai de seamă ; ţin să le ridic un monument.

— Hm-hm ! Cei mai de seamă ! Un moment ! Cred că n-am auzit bine. Adică, şi eu... ?

— Numai dacă vrei. Altminteri, nu.

— Ascultaţi-mă, *sir* : vreau ! Chiar vă rog să mă pomeniţi şi pe mine.

— Bine, aşa voi face.

— Minunat ! Dar atunci oferiţi-mi încă o plăcere.

— Care ?

— Veţi scrie chiar despre toate întîmplările ce le-am trăit împreună ?

— Da.

— Rogu-vă, deci, săriţi peste chestia asta, ştiţi, cu bifurcarea urmelor ! Hawkens... şi să nu descopere asemenea fapt ! Ar însemna să mă ruşinez de toată lumea care v-ar citi cărţile. Dacă sînteţi amabil, treceţi peste afacerea asta. În schimb, puteţi evoca în linişte şoarecii şi guzganii. Mi-e indiferent ce vor crede oamenii despre alimentaţia mea ; numai să nu spună despre mine că aş fi un *westman* care îi pierde urma indianului ; asta m-ar mîhni peste măsură.

— Şi, totuşi, ceea ce-mi ceri nu se poate, dragă Sam.
— Nu ? Şi de ce, mă rog ?
— Pentru că fiecare personaj din cartea mea trebuie zugrăvit aşa cum e în realitate. Prefer să nu te pomenesc de loc.
— Nu, nu, nu ! Eu, unul, vreau să intru în carte, să fiu partout ! La urma urmei, nu e rău cînd scrii adevărul întreg. Cusururile mele vor fi învăţătură şi mîngîiere pentru cititorii dumneavoastră, care n-or mai fi puţin proşti ca mine, hi-hi-hi-hi ! Eu însă, care ştiu că rămîn pictat în carte, mă voi strădui să nu mai fac boacăne în viitor. Sîntem înţeleşi ?
— Perfect.
— Atunci să ne continuăm drumul.
— Pe care urmă ? Pe cea abătută ?
— Nu, pe cealaltă.
— Bine. E a lui Winnetou.
— De unde ştiţi ?
— Unul dintre apaşi se deplasează mai încet, avînd în seamă cadavrul. Celălalt, însă, grăbeşte ca să-şi adune mai curînd oştenii. Şi acesta trebuie să fie căpetenia.
— *Yes !* Sînt de aceeaşi părere. Inciu-Ciuna nu ne interesează deocamdată. Să-l urmăm deci pe fiul său.
— De ce tocmai pe el ?
— Vreau să aflu dacă a mai făcut vreun popas ; asta mi-ar folosi. Haideţi, *sir !*
Pornirăm la trap şi făcurăm drum destul de lung fără să se întîmple nimic deosebit. Chiar şi descrierea ţinutului prin care treceam ar fi lipsită de interes. Abia cu un ceas înaintea amiezii Sam se opri şi zise :
— Ajunge. Ne putem întoarce. Şi Winnetou a călărit fără popas toată noaptea ; înseamnă că au mare zor şi ne putem aştepta curînd la un atac, poate chiar înăuntrul celor cinci zile cît mai aveţi de lucru.
— Ar fi foarte rău.
— Fără îndoială. Dacă întrerupem lucrările şi o ştergem, atunci rămîne treaba neterminată ; iar dacă stăm pe loc, ne iau apaşii prin surprindere şi lucrul tot rămîne baltă. Să discutăm serios cu Bancroft ce avem de făcut.
— Ar mai fi o soluţie.
— Nu prea ştiu care.

— Să ne punem deocamdată în siguranţă şi apoi, după retragerea apaşilor, să ne întoarcem şi să isprăvim ce-a mai rămas.
— Poate ar merge şi aşa. Vom asculta şi părerea celorlalţi. Trebuie să ne grăbim, să ajungem la tabără pînă nu se înnoptează.
O luarăm înapoi pe acelaşi drum pe care am venit. Nu ne cruţarăm caii, dar dereşul meu se păstra destul de vioi, iar „noua Mary“ se purta ca şi cum abia părăsise grajdul. Lăsarăm în urmă o bună bucată de drum şi dădurăm de o apă curgătoare ; acolo ne-am adăpat caii şi aveam de gînd să le lăsăm un ceas de odihnă. Descălecarăm şi ne lungirăm în iarbă, între tufişuri.
Tăceam. Ne spuseserăm tot ce aveam să ne spunem. Eu mă gîndeam la Winnetou şi la probabila încăierare cu el şi cu apaşii lui. Sam Hawkens închisese ochii şi... vai, dormea tun ! Îi urmăream mişcările ritmice ale pieptului. Nu dormise prea mult în noaptea precedentă. Aici putea să-şi permită odihna, căci eu vegheam şi, de altfel, nu observasem nicăieri nimic suspect.
Şi iată, mi se oferi un exemplu de ceea ce înseamnă agerimea simţurilor atît la oameni, cît şi la animalele din vestul sălbatic. Catîrul se înfundase în tufăriş, încît nu-l mai vedeam ; ronţăia frunzele de pe ramuri ; nu era un animal sociabil, evita caii şi prefera singurătatea. Dereşul meu se afla în apropiere şi, cu dinţii lui tăioşi, secera iarba fragedă. Sam dormea dus, precum ştiţi.
Deodată, catîrul sforăi scurt şi neobişnuit ; era ca un semnal de alarmă. Cît ai clipi, Sam se deşteptă şi sări în picioare.
— Dormeam. Mary m-a trezit. Se apropie un om sau un animal. Unde-i catîrul ?
— Aici, în tufăriş. Vino !
Ne-am tîrît printre tufe şi am descoperit-o pe Mary ascunsă după ramuri ; asculta cu atenţie. Urechile lungi i se mişcau nervoase şi coada îi flutura ba încolo, ba încoace. Zărindu-ne, s-a liniştit ; coada şi urechile s-au astîmpărat. Catîrul acesta fusese cu siguranţă cîndva în mîini foarte bune şi Sam se felicita că l-a prins în locul vreunui mustang.
Privirăm prin rămuriş şi iată — şase indieni călare veneau în şir, dinspre nord, pe urmele noastre. În frunte, un om de

statură nu prea înaltă, dar vînjos ; ținea capul plecat și părea să nu-și ridice ochii din pămînt. Purtau cu toții jambiere de piele și cămăși de lînă închise la culoare, fiind înarmați cu flinte, cuțite și tomahawkuri, niște ghioage indiene. Fețele lor, desenate cu o dungă albastră și una roșie străluceau de unsoare.

Mă și pregătisem de apărare, cînd Sam, fără a-și stăpîni măcar glasul, exclamă :

— Ce coincidență fericită, *sir* ! Asta ne salvează !

— Ne salvează ? Cum așa ? De ce nu vorbești mai încet ? Călăreții sînt foarte aproape și ne pot auzi cu ușurință !

— Păi asta și vreau, să ne audă. Sînt din tribul Kiowa. Cel din frunte e Bao, adică pe limba lor, vulpe ; e un luptător viteaz și foarte șiret, după cum îl arată și numele. Căpetenia acestor oameni se numește Tangua, un indian foarte activ și bun prieten cu mine. Îi vezi, și-au vopsit obrajii în culorile războiului ; probabil că sînt iscoade. Eu, unul, n-am auzit însă de nici un conflict recent între triburi.

Cuvîntul „Kiowa“ se pronunță Che-i-o-vee“. Această spiță a pieilor-roșii pare să fie un amestec de indieni „jojoni“ cu alții de prin Pueblo ; li s-au indicat rezervații înăuntrul teritoriului indian, dar multe grupări izolate, așa-numitele Panhandle, mai rătăcesc prin pustiurile din Texas, ajungînd pînă la New Mexico. Aceste grupări sînt bine înzestrate cu cai și au foarte buni călăreți. Oamenii sînt porniți pe jaf și prezintă un serios pericol pentru albi. De aceea, coloniștii din regiunile de frontieră sînt dușmanii lor cei mai neîmpăcați. Kiowașii se află mereu în dușmănie cu diferitele triburi ale apașilor, pentru că nu cruță nici viața, nici avutul acestor frați de-ai lor. Într-un cuvînt, sînt niște bande de tîlhari. Cum de-au ajuns așa, nu e locul să ne întrebăm.

Cele șase iscoade se apropiaseră între timp de noi. Nu mă prea dumeream cum aveau ei să ne salveze. Șase oameni ne-ar fi putut ajuta puțin sau chiar de loc. Dar aveam să aflu curînd gîndurile lui Sam. Deocamdată eram bucuros că-i cunoștea și că, prin urmare, nu erau motive de teamă.

Veniseră pe urmele noastre, care duceau în tufăriș, și simțiră, firește, prezența unor oameni. Își smuciră degrabă caii, neobișnuit de puternici și de iuți, și o luară înapoi la galop, pentru a ieși din eventuala bătaie a puștilor noastre. Atunci Sam părăsi ascunzișul, își făcu mîinile pîlnie la gură și scoase

un strigăt ascuțit, pătrunzător, care părea să le fie cunoscut, căci își opriră numaidecît caii și se uitară îndărăt. Sam repetă strigătul și le făcu semn cu mîna. Indienii păreau să priceapă și semnul. Îl recunoscuseră pe Sam care, cu statura lui deosebită, putea fi lesne identificat, și veniră în galop pînă la noi. Eu mă postasem între timp lîngă Sam. Indienii se repeziră valvîrtej asupra noastră, de parc-ar fi vrut să ne calce în picioarele cailor ; dar nu ne clintirăm din loc. Atunci se opriră la un pas de noi, săriră din șa și lăsară caii în voie.

— Sam, fratele nostru alb, e aici ? întrebă șeful. Cum se face c-a ieșit în calea prietenilor și fraților săi roșii ?

— Dimpotrivă, Bao, vulpea șireată, mi-a ieșit în cale ; s-a luat după urmele mele.

— Am crezut că sînt ale cîinilor roșii pe care-i căutăm ! răspunse vulpea într-o englezească stricată, dar destul de inteligibilă.

— Despre ce cîini vorbește fratele meu roșu ?

— Despre apașii din tribul mescalerilor.

— De ce le ziceți cîini ? Oare frații mei, viteji kiowași, au vreo neînțelegere cu ei ?

— A fost dezgropată securea războiului între noi și acești lupi rîioși.

— O, mă bucură ! Rog pe frații mei să se așeze ; am să le spun lucruri importante.

Vulpea mă privi cercetător și întrebă :

— Pe această față palidă n-am mai văzut-o ; e încă tînăr ; să fie oare vreun războinic de-ai voștri ? Și-a cucerit vreun nume ?

Dacă Sam ar fi pronunțat numele meu german, n-ar fi obținut nici un efect. Dar își aminti în clipa aceea vorbele lui Wheeler și răspunse :

— Acest prieten și frate al meu cel mai scump a sosit nu de mult de dincolo de apa cea mare și este un vestit războinic al neamului său. Nu văzuse în viața lui un bizon sau un urs, și totuși, chiar alaltăieri s-a luptat cu doi tauri și i-a răpus ca să-mi salveze viața ; ieri l-a înjunghiat cu cuțitul pe un grizzly din Munții Stîncoși și nu s-a ales nici măcar cu o zgîrietură.

— Uf, uf ! exclamară indienii cu admirație, iar Sam continuă pe un ton cam exaltat :

— Glonţul lui nu greşeşte niciodată ţinta şi în braţul lui zace atîta putere, încît doboară pe orice duşman dintr-o lovitură de pumn. De aceea oamenii albi din vest i-au dat numele de Old Shatterhand.

Astfel am fost botezat, fără să mi se ceară consimţămîntul, cu un nume sonor şi războinic pe care, de atunci încolo, aveam să-l port în vestul sălbatic.

Vulpea îmi întinse mîna şi rosti prietenos :

— Dacă Old Shatterhand îngăduie, îi vom fi prieteni şi fraţi. Nouă ne plac bărbaţii care-şi zdrobesc duşmanul dintr-o singură lovitură. Vei fi binevenit în corturile noastre.

Asta însemna, cu alte cuvinte : „Avem nevoie de haimanale ca tine, vînjoase ; vino deci la noi. Ai s-o duci bine dacă vei fura şi prăda împreună cu noi şi în folosul nostru".

Am înţeles tîlcul. I-am răspuns cam în doi peri şi cu acel aer de demnitate pe care, mai tîrziu, aveam să mi-l însuşesc pe deplin :

— Îmi sînt dragi oamenii roşii, căci ei, ca şi feţele palide, sînt fiii Marelui Spirit. Sîntem fraţi şi trebuie să ne ajutăm unii pe alţii împotriva tuturor duşmanilor care nu ne respectă !

Un zîmbet de satisfacţie trecu peste chipul lui mînjit de unsoare şi de vopsele. Mă asigură, la rîndu-i :

— Old Shatterhand a vorbit bine. Să fumăm pipa păcii !

Se aşezară cu toţii lîngă noi, pe malul apei. Bao, vulpea şireată, scoase o pipă al cărei miros dulce-înţepător îmi izbi încă de departe nasul, şi o umplu cu un amestec ce părea să conţină morcovi tocaţi, frunze de cînepă, ghindă pisată şi măcriş. Îi dădu foc, se ridică în picioare, trase un fum şi îl suflă mai întîi la cer, apoi la pămînt :

— Sus e lăcaşul duhului cel bun, iar pe pămînt creşte verdeaţa şi dobitoacele menite războinicilor kiowaşi.

Mai trase de patru ori din pipă şi, suflînd fumul spre miazăzi, miazănoapte, răsărit şi apus, continuă :

— În cele patru zări locuiesc oameni roşii şi albi care stăpînesc pe nedrept verdeaţa şi dobitoacele. Dar îi vom căuta şi vom lua ce-i al nostru. Am zis ! *Howgh* !

Ce discurs ! Cu totul altfel decît cele pe care le citisem pînă atunci sau pe care aveam să le ascult mai pe urmă adeseori. Kiowaşul declara fără echivoc că socoteşte toată această faună şi floră, cu produsele ei, proprietate exclusivă a tribului său şi că, deci, consideră jaful nu numai ca un drept, ci chiar ca o datorie a sa ! Şi eu să devin prietenul acestor oameni ! Dar e o vorbă : „Cine intră în horă trebuie să joace".

Vulpea îi întinse lui Sam nelipsita pipă a păcii. Hawkens trase cu vitejie cele şase fumuri rituale şi zise :

— Marele Spirit nu ţine seama de culoarea pielii, căci oamenii se pot vopsi ca să-l înşele ; el se uită în inima lor. Inima războinicilor din vestitul trib Kiowa e vitează, neînfricată şi credincioasă. Iar inima mea e legată de-a lor precum catîrul meu de copacul unde l-am priponit. Aşa va rămîne în veci, dacă nu mă-nşel. Am zis ! *Howgh !*

Asta era get-beget Sam Hawkens, omuleţul isteţ şi vesel care ştia să aleagă partea convenabilă din orice lucru sau împrejurare. Discursul lui fu răsplătit cu „uf-uf-uf !" unanim şi repetat. Din păcate, comise infamia de a trece asupră-mi acea puturoasă pipă de argilă. Eram nevoit să muşc şi eu din mărul pădureţ, silindu-mă să nu-mi pierd nobila demnitate şi atitudinea bărbătească. Fumez cu multă plăcere şi niciodată o ţigară de foi nu mi s-a părut prea tare. Am încercat cu succes pînă şi faimoasa mahorcă, acea tocătură ordinară care şi-a dobîndit reputaţia datorită gustului ei insuportabil ; cine o fumează trebuie să fie sprijinit de trei oameni ca să-şi menţină echilibrul ; de aceea i se şi spune „tutun de trei inşi". Speram, prin urmare ca nici pipa asta indiană a păcii să nu mă dea gata. Mă ridicai, făcui cu stînga un gest ceremonios şi trăsei primul fum. Într-adevăr, toată vegetaţia pomenită mai sus, morcovii, cînepa, ghinda şi măcrişul fumegau într-nsa. Dar nu prevăzusem un al cincilea component principal ; acum mă trăsnea mirosul şi gustul lui ; parcă venea de la un papuc de pîslă ars. Suflai şi eu fumul la cer, la pămînt, apoi declamai :

— De la cer ne vine raza soarelui şi ploaia ; de acolo ne vine mana şi belşugul. Pămîntul primeşte căldura şi umezeala şi ne dăruie în schimb bizoni şi mustangi, urşi şi cerbi, dovleci şi porumb, şi mai ales nobila plantă din care se prepară chinichinicul ce răspîndeşte din pipa păcii mireasma dragostei şi a înfrăţirii.

Citisem undeva că indienii numesc acel amestec de tutun „chinichinic", şi m-am grăbit să-mi etalez cunoştinţele. Mi-am umplut iarăşi gura cu fum şi l-am suflat către cele patru puncte cardinale. Acum mirosul părea şi mai complicat ; cred că în mixtură intra şi sacîz, precum şi ceva unghii de la degetele

picioarelor. După ce făcui această delicioasă descoperire, continuai :

— În apus se înalţă Munţii Stîncoşi şi la răsărit se întind şesurile ; la miazănoapte strălucesc lacurile, la miazăzi se leagănă apa cea mare a oceanului. Dacă mi-ar aparţine mie pămînturile dintre cele patru hotare, le-aş dărui pe toate războinicilor kiowaşi, căci ei sînt fraţii mei. Fie ca în acest an ei să vîneze de şase ori atîţia bivoli şi de cincizeci de ori atîţia grizzly cîţi oameni numără neamul Kiowa. Crească boabele porumbului cît dovlecii, iar dovleacul fie de douăzeci de ori mai mare ca pînă acum. Am zis ! *Howgh !*

Pe mine nu mă costa nimic să le adresez asemenea urări superbe, în schimb ei se bucurară, ca şi cînd urările s-ar fi împlinit aievea. Cuvîntarea mi se păru cea mai măiastră din cîte rostisem în viaţa mea, şi într-adevăr fu primită cu un entuziasm fără precedent, dacă ţinem seama de calmul obişnuit al indienilor. Atît de multe încă nu le urase şi nu le dorise nici un om, şi mai ales un alb. De aceea exclamaţiile de recunoştinţă se repetară la nesfîrşit. Vulpea îmi strînse de cîteva ori mîna, mă asigură de prietenia lui întru toţi vecii şi, la fiecare „*howgh, howgh*", căsca o gură atît de mare, încît izbutii la un moment dat să scap de luleaua păcii, vîrîndu-i-o între dinţii lui galbeni şi lungi. Atunci tăcu, inhalînd cu evlavie memorabila mireasmă.

A fost prima mea „oficiere sfîntă" în lumea indienilor, căci a fuma pipa păcii înseamnă la ei un act solemn cu temeiuri serioase şi cu consecinţe la fel de serioase. De cîte ori nu mi-a fost dat, mai tîrziu, să fumez calumetul, fiind, în acele ocazii, perfect conştient de rostul şi de gravitatea ritualului. De astă dată, însă, procedura m-a dezgustat şi apropo de inima lui Sam, „legată... ca şi catîrul de copac" mi s-a părut de-a dreptul caraghioasă. Mîinile îmi duhneau a „tutun" şi mă bucuram din suflet că pipa odihneşte între dinţii indianului şi nu în gura mea. Ca să uit de gustul pipei, am scos din buzunar o ţigară de foi şi mi-am aprins-o. Cu cîtă poftă şi lăcomie mă priviră kiowaşii ! Vulpea făcu ochii mari şi scăpă pipa din gură ; ca războinic încercat, avu prezenţa de spirit s-o prindă din zbor şi să şi-o vîre din nou între dinţi, dar i se citea pe faţă că, în clipa aceea, o ţigară de foi i-ar fi făcut mai mare plăcere decît o mie de pipe ale păcii îndesate cu chinichinic.

Cum tabăra noastră se afla în permanentă legătură cu Santa Fé, de unde carul cu boi ne aproviziona cu cele necesare, nu-mi cădea greu să-mi fac rost de ţigări. Erau relativ ieftine şi le preferam rachiului după care umblau ceilalţi şi se îmbătau ca neoamenii. Dimineaţa luasem cu mine cîteva ţigări, cît să-mi ajungă pe vreo două zile, în eventualitatea că am fi întîrziat ; puteam deci să satisfac pofta vădită a indienilor, oferindu-le cîte un trabuc. Vulpea îşi lepădă repede pipa şi-şi aprinse ţigara ; oamenii lui, în schimb, procedară altfel ; nu se mulţumiră să-şi vîre în gură numai vîrful trabucului, ci-l înghesuiră cu totul între fălci, apucîndu-se de mestecat. Gusturile diferă de la om la om. O zicală spune că unuia îi place popa şi altuia preoteasa ; constatai şi de astă dată că nu e o vorbă goală şi-mi jurai ca de aici încolo să nu le mai dau de fumat nici un obiect necomestibil.

Acum, cu toate formalităţile îndeplinite, indienii se aflau în cea mai bună dispoziţie, aşa că Sam debută cu întrebarea :

— Fraţii mei spun că între ei şi apaşii mescaleri a fost dezgropată securea războiului. Eu n-am auzit nimic în această privinţă. De cînd a fost dezgropată ?

— De un răstimp căruia feţele palide îi spun două săptămîni. Fratele meu Sam poate că a fost undeva, departe, într-un ţinut singuratic, de aceea n-a auzit.

— E adevărat. Însă neamurile voastre trăiau în pace. Mă întreb din care pricină au pus fraţii mei mîna pe arme ?

— Cîinii de apaşi au ucis patru oameni de-ai noştri.

— Unde ?

— Lîngă Rio Pecos.

— Păi, corturile voastre nu se află acolo.

— Nu, însă acolo sînt corturile mescalerilor.

— Şi ce căutau războinicii voştri prin acele locuri ?

Vulpea se gîndi o clipă înainte de a mărturisi adevărul :

— O ceată de războinici kiowaşi s-a dus într-o noapte să pună mîna pe caii apaşilor. Dar cîinii aceia puturoşi puseseră pază bună ; s-au apărat şi au ucis viteji de-ai noştri. Iată pricina pentru care am dezgropat securea războiului.

Prin urmare, kiowaşii încercaseră să fure caii, însă au fost descoperiţi şi alungaţi. Cine, decît ei înşişi, erau de vină dacă acţiunea s-a soldat cu moartea cîtorva războinici ? Şi totuşi apaşii urmau să fie pedepsiţi, deşi fuseseră în dreptul lor să-şi apere bunurile. Le-aş fi spus-o eu de la obraz acestor hai-

manale! Eram chiar pe punctul s-o fac, dar mă opri un gest discret al lui Sam. Acesta își reluă întrebările :

— Știu oare apașii că ați pornit împotriva lor ?

— Dar ce, își închipuie cumva fratele meu că ne-am grăbit să le dăm de veste ? Venim pe ascuns, năvălim asupra lor, ucidem cîți putem și luăm cît ne trebuie, animale și lucruri.

Asta depășea orice limită ! Nu mă stăpînii să-l întreb :

— De ce rîvnesc vitejii mei frați să se facă stăpîni peste caii apașilor ? După cîte știu, neamul bogat al kiowașilor are chiar mai mulți cai decît e nevoie pentru războinicii săi.

Vulpea mi se uită drept în ochi și zîmbi :

— Tînărul meu frate Old Shatterhand vine de dincolo de apa cea mare și n-are de unde să știe cum gîndesc și cum trăiesc cei de dincoace. Avem cai mulți, nu-i vorbă. Dar ne-au sosit niște oameni albi care sînt gata să cumpere o mulțime de cai, încît prisosul nu ne ajunge. Ei ne-au vorbit de hergheliile apașilor și ne-au făgăduit pentru un cal din aceia tot atîtea mărfuri și rachiu cît pentru unul de-al nostru. Ei, și atunci, războinicii noștri s-au dus să ia caii apașilor.

Iată, deci, adevărul ! Cine erau vinovații principali pentru victimele de pînă acum și pentru sîngele ce urma să mai curgă ? Niște geambași albi, care oferă kiowașilor rachiu în schimbul cailor furați și-i îndeamnă la jaf ! Nu mai reușeam să-mi stăpînesc revolta, însă Sam îmi făcu un semn foarte energic și se informă în continuare :

— Fratele meu, Bao, a venit încoace ca iscoadă ?

— Da.

— Și cînd sosesc războinicii voștri ?

— Sînt în urma noastră, preț de o zi călare.

— Cine-i conduce ?

— Însuși Tangua viteazul, căpetenia noastră.

— Cîți oameni aduce ?

— De două ori cîte o sută.

— Și credeți că-i veți surprinde pe apași ?

— Ne vom năpusti asupra lor ca vulturul asupra ciorilor care nici nu apucă să-l zărească.

— Fratele meu se înșală. Apașii știu că războinicii kiowași au de gînd să-i atace.

Vulpea clătină din cap a neîncredere și răspunse :

— De unde să știe ? Ajung, oare, urechile lor pînă la corturile kiowașilor ?

— Da.

— Nu-l înțeleg pe fratele Sam. Să fie bun și să mă lămurească.

— Apașii au urechi care umblă și călăresc. Am văzut chiar ieri două asemenea perechi. Au fost la corturile voastre și au ascultat.

— Uf ! Două perechi ? Adică două iscoade ?

— Chiar așa.

— Atunci trebuie să mă întorc fără întîrziere la Tangua. N-a luat cu el decît două sute de războinici ; nici n-ar fi nevoie de mai mulți, dacă apașii n-ar bănui nimic. Dar dacă au prins de veste, atunci numărul trebuie sporit.

— Se pare că frații mei n-au chibzuit temeinic lucrurile. Inciu-Ciuna, căpetenia apașilor, e un războinic foarte priceput. De îndată ce oamenii lui i-au ucis pe cei patru kiowași, a și prevăzut că veți căuta să le răzbunați moartea și s-a pregătit să vă ia prin surprindere.

— Uf, uf ! Chiar dînsul ?

— Da, împreună cu fiul său, Winnetou.

— Uf, și ăsta ! Să fi știut, le-am fi prins noi pe amîndouă potăile ! Acum vor strînge mulțime de războinici ca să ne întîmpine. Am să-i dau de veste numaidecît lui Tangua, să stea pe loc și să cheme noi ajutoare. Ar dori frații mei, Sam și Old Shatterhand, să ne însoțească ?

— Firește.

— Atunci să încalece repede.

— Încet, încet ! Mai avem încă o vorbă foarte însemnată.

— Las' că vorbim pe drum.

— Nu. Mergem împreună, dar nu la Tangua, ci la tabăra noastră.

— Aici fratele meu se înșală.

— Nu mă înșel ; ascultă ce-ți spun ! Vreți să-l prindeți de viu pe Inciu-Ciuna, căpetenia apașilor ?

— Uf ! exclamă kiowașul ca electrizat, în timp ce oamenii lui își ascuțeau urechile. Sam adăugă :

— Și pe Winnetou de asemenea ?

— Uf, uf ! E cu putință ?

— Chiar foarte ușor.

— Dacă nu l-aș cunoaște pe fratele meu Sam, aș crede că limba lui s-a pornit pe glume, ceea ce nu i-aș îngădui.

— *Pshaw!* Vorbesc foarte serios. Îi puteţi prinde pe amîndoi vii şi nevătămaţi.
— Cînd ?
— Credeam pînă adineauri că s-ar putea în vreo cinci, şase sau şapte zile. Acuma te asigur însă că se poate mult mai curînd.
— Unde ?
— Chiar la tabăra noastră.
— Dar nici nu ştim unde se află.
— O să vedeţi. După cele ce-am să vă spun, veţi veni bucuroşi.
Sam le vorbi despre sectorul nostru, despre scopul ce-l urmărim împotriva căruia kiowaşii nu aveau nimic de obiectat. Apoi le istorisi întîlnirea cu cei doi apaşi. Şi adăugă :
— Mă miram să-i văd pe cei doi şefi singuri şi crezui la început că au plecat la vînătoare de bizoni şi că s-au despărţit vremelnic de ceata lor. Dar acum ştiu bine cum stau lucrurile. Veniseră în cercetare. Şi dacă înşişi conducătorii apaşilor o fac pe iscoadele, înseamnă că nu se joacă şi iau lucrurile în serios. Acum se află în drum spre satul lor. Winnetou a rămas în urmă din pricina leşului, în schimb Inciu-Ciuna a luat-o înainte şi, la nevoie, o să gonească pînă-i crapă calul, numai să-şi adune cît mai repede războinicii.
— Atunci trebuie să-l înştiinţez pe Tangua în mare grabă.
— Fratele meu să aibă răbdare şi să mă asculte pînă la capăt! Apaşii vor căuta să se răzbune îndoit : mai întîi pe voi, pe urmă pe noi, pentru că l-am ucis pe omul lor alb, Klekih-Petra. Vor trimite contra voastră o mulţime mare de războinici şi un grup mai mic împotriva noastră ; aici, cu cea de-a doua trupă, vor veni Inciu-Ciuna şi Winnetou, gîndind că, abia după ce vor fi isprăvit cu noi să se pună în fruntea armatei celei mari. Prin urmare, vino de vezi tabăra, ca să ştii unde ne găsim. Apoi, dă fuga la căpetenia ta şi poveşteşte-i cele auzite de la mine. Vă întoarceţi pe urmă la tabăra noastră cu cei două sute de războinici, şi aşteptaţi acolo pînă-l prindeţi pe Inciu-Ciuna cu mica lui ceată. Sînteţi două sute de viteji, în timp ce dînsul va avea cel mult cincizeci de oameni. Mai adaugă-ne şi pe noi, albii, douăzeci la număr, care, fireşte că vom sări în ajutorul vostru. Va fi, aşadar, o joacă să-i batem pe apaşi. Iar dacă-i aveţi în mînă pe amîndoi conducătorii, e ca şi cînd întregul trib ar fi al vostru. Atunci

puteţi să le cereţi orice şi veţi primi după pofta inimii. Recunoaşte fratele meu ce prilej bun i s-a ivit ?
— Da. Gîndurile fratelui meu Sam sînt foarte înţelepte şi vor fi primite cu bucurie de căpetenia noastră. Nu mă îndoiesc că vom face întocmai cum spune fratele meu alb.
— Atunci să plecăm imediat şi să călărim vîrtos, ca să ajungem în tabără pînă-n seară !
Încălecarăm — caii se odihniseră între timp — şi pornirăm în galop. De astă dată nu ne mai ţineam de urmele apaşilor ; dimpotrivă, ne feream de ele. O luarăm de-a dreptul, fără nici un ocol, peste cîmp.
Mărturisesc că nu eram de loc încîntat de comportarea şi de planul lui Sam ; eram mai curînd contrariat şi supărat. Winnetou, nobilul Winnetou şi tatăl său, avînd o ceată de numai cincizeci de luptători, să fie atraşi în cursă ! Dacă planul izbuteşte, atunci cele două căpetenii şi apaşii lor sînt pierduţi ! Cum de-a putut Hawkens să imagineze un asemenea plan ? Ştie doar cît de simpatic îmi e Winnetou, i-am spus-o chiar eu ; pe de altă parte, însuşi Sam îl preţuieşte mult pe tînărul fiu al lui Inciu-Ciuna.
Pe drum, toate încercările mele de a mă apropia de Sam, fie şi numai pentru cîteva clipe, fără să atrag atenţia kiowaşilor, se dovediră zadarnice. Aş fi vrut să-l decid la o abandonare sau modificare a planului. Sam, însă, părea să-mi ghicească intenţia şi nu se dezlipea cu nici un pas de şeful iscoadelor, ceea ce îmi sporea şi mai mult supărarea. Deşi nu sînt de felul meu un om cu toane, totuşi, cînd ajunserăm în amurg la tabără, mă găseam în cea mai rea dispoziţie. Am coborît de pe cal, i-am scos şaua şi, îmbufnat, m-am trîntit în iarbă, ştiind bine că nu era momentul oportun pentru o explicaţie cu Sam. Acesta avea aerul că nu observase semnele ce-i făcusem ; istorisea celor din tabără cum ne-am întîlnit cu kiowaşii şi ce avea să se mai întîmple. Oamenii se speriaseră la apariţia pieilor-roşii ; cu atît mai bucuroşi erau acum, aflînd că indienii aceştia sînt prietenii şi aliaţii noştri şi că nu mai e cazul să ne temem de apaşi. Ocrotiţi de cei două sute de kiowaşi, ne puteam continua lucrul fără a risca să fim loviţi prin surprindere.
Kiowaşii fură trataţi cu ospitalitate, primiră carne de urs din belşug şi, în fine, plecară. Aveau de gînd să călărească toată noaptea pentru a ajunge cît mai repede la ai lor. Abia

după ce se depărtară, Sam se apropie de mine, se lungi alături şi îmi zise cu obişnuita lui morgă de superioritate :

— Astă-seară, *sir*, arătaţi cam plouat. Pesemne că nu vă simţiţi prea bine, poate un pic de greaţă de la stomac sau o indigestie sufletească, hi-hi-hi-hi ! Care din ele să fie ? Cred că ultima. Nu ?

— O fi ! i-am răspuns, prea puţin amical.

— Aşadar, vi se topeşte inima. Spuneţi-mi ce s-a întîmplat, că vă găsesc eu leacul.

— M-ar bucura să-l găseşti, Sam, dar mă cam îndoiesc.

— Pot, pot ! Bizuiţi-vă pe mine !

— Atunci, ia spune, cum ţi-a plăcut Winnetou ?

— Mie, grozav ! Cred că şi dumneavoastră.

— Şi vrei să-l împingi la pierzanie ! Cum se împacă una cu alta ?

— La pierzanie ? ! Să-l împing eu la pierzanie ? ! Asta nici prin vis nu i-a trecut bravului fecior al tatălui meu.

— Păi, nu făcuşi planul să fie prins ?

— Exact !

— Şi nu înseamnă asta pierzania lui ?

— Nu mai umblaţi după fantome, *sir* ! Winnetou mi-a căzut atît de drag, încît, dacă s-ar afla în primejdie, mi-aş risca şi viaţa ca să-l salvez.

— Atunci de ce-l atragi în cursă ?

— E o măsură de apărare împotriva lui şi a războinicilor săi.

— Şi pe urmă ?

— Pe urmă, hm ! Tare-aţi dori, mi se pare, să săriţi în ajutorul tînărului !

— Nu că aş dori, ci o voi face ! Dacă va fi prins, îl voi elibera. Şi dacă vor ridica armele asupra lui, am să-i vin în ajutor şi am să lupt pentru el. Ţi-o declar deschis !

— Zău ? Chiar aşa veţi face ?

— Aşa ! Am făgăduit solemn unui muribund şi pentru mine, care nu calc o promisiune cît de măruntă, un astfel de cuvînt echivalează cu un angajament sacru.

— Mă bucură, mă bucură foarte mult. În privinţa asta, sîntem absolut de acord.

— Atunci spune-mi — stăruii eu cu nerăbdare — cum se potrivesc vorbele frumoase cu intenţiile dumitale perfide ?

— Prin urmare, asta vă interesează ? Ehei, bătrînul Sam Hawkens a băgat el bine de seamă pe drum că vreţi să-i vorbiţi. Dar nu se putea ; ar fi însemnat să cadă baltă întregul meu plan atît de frumos ticluit. Sînt cu totul alt om şi gîndesc cu totul altfel decît s-ar părea. Doar n-am să permit oricui să mi se uite în cărţi, hi-hi-hi-hi ! Însă pentru dumneavoastră le pot da pe faţă. O să mă ajutaţi chiar, împreună cu Dick Stone şi cu Will Parker, dacă nu mă-nşel. Aşadar : după părerea mea, Inciu-Ciuna şi Winnetou nu au fost pe-aici numai în cercetare, ci trebuie să fi lăsat dispoziţii războinicilor ca, între timp, să se înarmeze şi să vină după ei. Dacă socotim că bătrînul, ca şi Winnetou, de altfel, a călărit toată noaptea, înseamnă că a şi parcurs o bună bucată de drum şi că mîine dimineaţă, sau cel mai tîrziu pe la amiază, se va întîlni cu ai săi ; altminteri, nu şi-ar obosi calul pînă într-atîta. E de presupus că se va întoarce aici poimîine seara. Înţelegeţi în ce pericol ne aflăm şi cît e de aproape ? Noroc că le-am descoperit urma ! Altfel, în nici un caz nu m-aş fi aşteptat să se înapoieze atît de repede. Şi iarăşi noroc că ne-au ieşit kiowaşii în drum, de-am putut afla de la ei situaţia ! Vor veni aici cei două sute de călăreţi ai lor şi...

— Am să-l previn pe Winnetou de primejdia ce-l aşteaptă din partea kiowaşilor ! l-am întrerupt pe Sam.

— Pentru Dumnezeu, să n-o faci ! strigă el. Asta ne-ar strica totul, pentru că apaşii, evitînd cursa, ne-ar strînge de gît şi pe noi, şi pe kiowaşi. Nu ! Ei trebuiesc într-adevăr prinşi, trebuiesc făcuţi să-şi vadă moartea cu ochii. Pe urmă, cînd îi vom elibera în taină, ne vor fi cu atît mai recunoscători şi vor renunţa la răzbunare. Cel mult, dacă ni-l vor cere pe Rattler, şi asta nu le-aş refuza-o. Acum, ce mai aveţi de spus, mofturosule gentleman ?

I-am întins mîna bucuros :

— Sînt pe deplin împăcat, dragul meu Sam. Ce să zic, ai brodit-o bine.

— Nu-i aşa ? Sam Hawkens, cum susţinea cineva, o fi mîncînd el şoareci de cîmp, dar poseda şi calităţi, hi-hi-hi-hi ! Va să zică, sîntem iarăşi prieteni ?

— Da, bătrîne Sam !

— Ei, acum culcaţi-vă pe o parte şi dormiţi sănătos. Mîine avem mult de lucru. Eu mă duc să-i informez pe Stone şi pe Parker, ca să cunoască şi ei situaţia.

Bătrînelul ăsta de Sam era într-adevăr un tip admirabil, un om de zahăr. De altfel, cuvîntul „bătrînel" nu trebuie luat chiar textual. Abia dacă numără cîţiva ani peste patruzeci; dar cadrul acela de barbă care-i ascundea aproape întreaga figură, nasul acela teribil care se înălţa între ochişorii lui ca un turn de observaţie, şi surtucul de piele, cîrpit şi răscîrpit, gros şi ţeapăn ca scîndura, îl făceau să pară mult mai bătrîn decît era în realitate.

De altfel, cred că e locul să stărui asupra cuvîntului „old", care înseamnă bătrîn sau vechi. Şi în alte limbi cuvîntul acesta e utilizat nu numai pentru a releva vîrsta, ci şi ca o expresie de alint. Un „vechi prieten" nu e numaidecît şi bătrîn; după cum adesea oameni tineri îşi spun unul altuia „bătrîne", în sens de vechi prieten. Pe urmă, cuvîntul mai are şi altă semnificaţie. În vorbirea curentă spunem cu simpatie: bătrîne crai, bătrîne ursuz, bătrîne cîrcotaş sau bătrîne palavragiu. Aici „bătrîn" serveşte de întărire sau de gradaţie. Calitatea substantivului e astfel subliniată sau relevată la superlativ.

Aşa se întîmplă în vest cu cuvîntul „old". Unul din cei mai vestiţi vînători ai preriei era Old Firehand. De cîte ori punea puşca la ochi, glonţul nimerea fără greş, ucigător; de aici şi porecla de Firehand. Calificativul „old" scotea şi mai mult în evidenţă faimoasa lui îndemînare. De altfel, şi mie porecla Shatterhand mi s-a atribuit împreună cu adjectivul „old".

După ce plecă Sam, încercai să adorm, dar multă vreme nu izbutii. Oamenii din tabără aşteptau acum bucuroşi sosirea kiowaşilor, comentînd evenimentul în discuţii aprinse şi zgomotoase; în asemenea condiţii, ar fi fost o minune să pot adormi. În plus, nici propriile mele gînduri nu-mi dădeau pace. Hawkens vorbise cu atîta siguranţă de planul lui, încît părea că un eşec ar fi exclus; eu, însă, nu-i împărtăşeam pe deplin optimismul. Voiam să-i eliberăm pe Winnetou şi pe tatăl său. Dar despre ceilalţi apaşi nici nu venise vorba. Urmau aceştia să rămînă cumva în mîinile duşmanului, în timp ce conducătorii lor vor fi salvaţi? Mi se părea nedrept. Pe de altă parte, numai noi singuri, adică patru inşi, cu greu am fi reuşit — sau chiar de loc — să-i eliberăm pe toţi apaşii, mai ales că operaţia trebuia executată în strict secret, pentru a nu deştepta bănuieli. Şi apoi, în ce chip vor ajunge apaşii în mîinile kiowaşilor? Mă tot întrebam şi nu găseam răspuns. Fără luptă, fireşte că nu; aşadar, era de presupus că tocmai cei doi şefi, pe care intenţionam să-i salvăm, se vor apăra cu mai mare îndîrjire şi se vor expune astfel cei dintîi pieirii. Cum să împiedicăm aceasta? În cazul că se vor apăra şi nu se vor da prinşi, atunci kiowaşii probabil că-i vor ucide; or, asta nu trebuia să se întîmple.

Mă frămîntam în chip şi fel, mă răsuceam cînd pe o parte, cînd pe alta, fără a găsi o soluţie. O singură nădejde mă linişti în cele din urmă: speram că micul, isteţul Hawkens va găsi o ieşire. În orice caz, mă hotărîsem să vin în ajutorul celor doi conducători ai apaşilor şi, la nevoie, să-i ocrotesc cu propriul meu trup. În sfîrşit, adormii.

În dimineaţa următoare, am lucrat pe traseu cu îndoită rîvnă, ca să recuperez lipsa mea din ajun. Cum toată lumea îşi dădea osteneala, am avansat cu lucrările mai mult ca oricînd. Rattler se ţinea deoparte. Se foia ba ici, ba colo, fără nici o treabă, iar *westmenii* lui îl tratau cu prietenie, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat. Această atitudine a lor mi-a întărit convingerea că, în cazul unui nou conflict cu Rattler, nu m-aş putea bizui pe ei. Pînă spre seară, deşi dădusem de un teren mai accidentat, măsurasem o porţiune de două ori mai mare ca în alte zile. De aceea, imediat după cină, ne culcarăm cu toţii, osteniţi. Bineînţeles că tabăra se mutase şi ea o dată cu înaintarea lucrărilor.

A doua zi, ne-am dovedit la fel de harnici, dar pe la amiază furăm tulburaţi. Sosiră kiowaşii. Iscoadele lor găsiseră cu uşurinţă noua aşezare a taberei, datorită urmelor foarte vizibile pe care le-am lăsat cu ocazia mutării.

Aceşti indieni erau nişte bărbaţi puternici, cu înfăţişare de luptători; aveau cai excelenţi şi purtau cu toţii, fără excepţie, puşti, cuţite şi tomahawkuri. Am numărat mai mult de două sute de oameni. Comandantul lor, de o statură cu adevărat impunătoare, avea trăsături severe, întunecate şi nişte ochi crunţi, prădalnici, care nu anunţau nimic bun. În ochii aceştia mocnea o cumplită sete de jaf şi de măcel. Se numea Tangua, nume care însemna şef sau căpetenie. Era deci de presupus că nimeni dintre kiowaşi nu se putea măsura cu el. Cercetîndu-i chipul şi ochii, mă gîndeam la soarta ce i-ar aştepta pe Inciu-Ciuna şi pe Winnetou dacă ar ajunge în mîinile lui. Şi mă cuprinse groaza.

Venea în calitate de amic şi de aliat al nostru, dar se purta puţin prietenos faţă de noi. Ca să fac o comparaţie, atitudinea

lui amintea mai degrabă pe tigrul care se întovărăşeşte cu un leopard pentru a vîna împreună, sfîşiindu-şi apoi aliatul. Sosise împreună cu „Vulpea", şeful iscoadelor, în fruntea trupei sale şi, descălecînd, nu ne salută, ci făcu cu braţul un gest poruncitor, după care ne pomenirăm înconjuraţi de călăreţii săi. Urcă din nou pe cal şi se apropie de carul nostru ; dădu poclitul la o parte şi îşi aruncă privirea înăuntru. Părea că lucrurile îl atrag, pentru că mai descălecă o dată şi se sui în car, inspectîndu-i atent conţinutul.

— Oho ! făcu atunci Sam Hawkens, care stătea lîngă mine. Ăsta pare să ne considere, împreună cu avutul nostru, ca pe o pradă bună încă înainte de-a fi schimbat vreo vorbă, dacă nu mă-nşel. Dacă-şi imaginează cumva că Sam Hawkens e atît de prost, încît să dea stîna pe seama lupului, apoi se înşală amarnic. Îl lămuresc eu imediat.

— Fără imprudenţe, Sam ! îl rugai. Ăştia două sute de găligani ne copleşesc.

— Ca număr, da, ca minte, nicidecum, hi-hi-hi-hi ! răspunse el.

— Dar ne-au înconjurat !

— *Well*, asta văd şi eu. Sau credeţi că n-am ochi ? După cît se pare, nu ne-am ales prea bine aliatul. Faptul că ne-a înconjurat mă face să bănui că ar dori să ne bage în cofă cu apaşi cu tot, sau chiar să ne înfulece. Numai că îmbucătura o să-i cadă greu la stomac ; Sam Hawkens vă asigură. Haideţi cu mine şi veţi auzi cum discută bătrînul Sam cu asemenea pramatii. Îl cunosc de mult pe Tangua şi, chiar dacă nu m-a zărit pînă acum, va fi ştiind desigur că mă aflu şi eu pe-aici. Purtarea sa nu numai că mă jigneşte pe mine, dar le deschide celorlalţi pofta. Uitaţi-vă un pic la haimanalele lui, ce aere bătăioase îşi dau şi cum ne sfidează ! Am să le arăt îndată că Sam Hawkens e şi el prezent. Veniţi !

Cu puştile în mîini ne apropiarăm de carul în care scormonea Tangua. Ca să fiu sincer, nu mă simţeam prea liniştit. Cum am ajuns, Sam întrebă pe un ton de avertisment :

— Are cumva poftă vestitul şef al tribului Kiowa să ajungă într-o clipă în veşnicele plaiuri ale vînătoarei ?

Tangua, care stătea aplecat cu spatele spre noi, se îndreptă de şale, se întoarse şi spuse răstit :

— De ce mă tulbură feţele palide cu întrebări prosteşti ? Tangua va domni cîndva ca mare căpetenie în veşnicele plaiuri ale vînătoarei, dar va mai trece lungă vreme pînă să ajungă acolo.

— S-ar putea ca vremea să nu fie mai lungă decît un minut.

— Cum aşa ?

— Coboară din car şi am să-ţi spun ; dar iute de tot !

— Nici nu mă mişc de-aici !

— Bine ! Atunci nu-ţi rămîne decît să zbori în aer !

Şi, zicînd acestea, Sam se răsuci, prefăcîndu-se că pleacă. Atunci indianul sări repede din car, îl apucă pe Sam de braţ şi strigă :

— Să zbor eu în aer ? De ce rosteşti, Sam Hawkens, asemenea vorbe ? Şi împotriva cui ?

— Împotriva morţii care te-ar fi înhăţat dacă mai întîrziai acolo sus cîteva clipe.

— Uf ! Moartea e în car ?

— Da.

— Unde ? Arată-mi-o !

— Poate mai tîrziu. Oare iscoadele tale nu te-au informat pentru ce ne aflăm aici ?

— Ba da. Vreţi să tăiaţi drum calului de foc care slujeşte feţelor palide.

— Întocmai ! Un astfel de drum trece peste rîuri şi prăpăstii şi stînci pe care le aruncă în aer. Cred că ştii !

— Ştiu. Dar ce-are a face cu moartea care zici că mă pîndeşte ?

— Foarte mult ; mai mult decît îţi închipui. Ai aflat, pesemne cu ce aruncăm în aer stîncile care stau în drumul calului de foc ? Crezi că-i vorba de praful de puşcă pe care îl folosiţi şi voi ?

— Nu. Feţele palide se folosesc de altă născocire, cu care pot nărui munţi întregi.

— Întocmai ! Şi născocirea de care vorbeşti se află aici, în carul nostru. Ce-i drept, e împachetată cu grijă, dar cine nu ştie să umble cu asemenea pachet, acela e pierdut de la prima atingere : explodează în mîinile lui şi-l rupe în mii de bucăţi.

— Uf, uf ! făcu indianul, speriat de-a binelea. Şi erau chiar lîngă mine, acolo, pachetele ?

— Atît de aproape, încît, dacă nu săreai repede jos, te-ai şi afla de pe acum în veşnicele plaiuri ale vînătoarei. Şi ce-ar mai fi rămas din tine ? Nici măcar punga cu „medicamente",

nici moţul scalpului, nimic, absolut nimic, afară de nişte fărîme de carne şi de os. Şi în halul ăsta, cum ai fi putut să mai domneşti ca mare căpetenie în veşnicele plaiuri ale vînătoarei ? Rămăşiţele tale ar fi fost călcate şi zdrobite în picioare de caii tuturor duhurilor.

După credinţa pieilor-roşii, cine ajunge pe lumea cealaltă, adică în veşnicele plaiuri ale vînătoarei, fără moţul scalpului şi fără „medicamente", acela e întîmpinat cu dispreţ de vitejii morţi înaintea lui şi, în timp ce aceştia se desfată cu cele mai alese mîncăruri indiene, el trebuie să se ascundă umilit de ochii lor. Ce blestem, aşadar, să ajungi dincolo fărîmiţat şi dus de vînturi ca o pulbere ! Cu tot tenul lui arămiu, se vedea bine că indianului îi pierise sîngele din obraz.

— Uf ! exclamă el. Ce bine că m-ai vestit la timp ! Dar de ce ţineţi născocirea voastră acolo, în car, unde se află atîtea lucruri de folos ?

— Ai vrea să lăsăm asemenea pachete scumpe jos, pe pămînt, unde s-ar strica şi, la orice atingere, ar putea să dezlănţuie cea mai cumplită nenorocire ? Ţi-o spun numai ţie : chiar şi acolo, în car, sînt destul de primejdioase. Dac-ar exploda vreun pachet, sare totul în aer, praful se-alege de cîte se află primprejur.

— Şi din oameni ?

— Fireşte că şi din oameni, şi din animale, într-un ocol care ar putea cuprinde de două ori cîte o sută de cai.

— Atunci să-i vestesc iute pe războinicii mei, nu cumva să se apropie vreunul de carul ăsta afurisit.

— Aşa să faci ! Te rog chiar s-o faci, ca nu cumva să ne ducem toţi pe copcă din pricina unei neatenţii ! Vezi şi tu cîtă grijă vă port, fiindcă pe războinicii din neamul Kiowa eu îi socotesc prietenii noştri. Şi, totuşi, s-ar zice că m-am înşelat. Cînd prietenii se întîlnesc, ei se salută şi fumează pipa păcii. Doar n-oi fi vrînd ca tocmai astăzi să încalci obiceiul ?

— Păi ai fumat pipa cu Vulpea, cercetaşul meu !

— Am fumat numai eu şi acest războinic alb de lîngă mine. Ceilalţi nu. Dacă nu-i saluţi şi pe ei, va trebui să bănuiesc că prietenia voastră nu e sinceră.

Tangua rămase o clipă pe gînduri şi căută un pretext :

— Ne aflăm pe picior de război şi de aceea n-am luat cu mine chinichinul păcii.

— Căpetenia kiowaşilor vorbeşte una, în timp ce inima lui simte alta. Eu văd punga cu chinichin agăţată de cingătoarea ta şi punga pare că-i plină. Nouă nu ne trebuie tutunul tău, avem destul dintr-al nostru. De altfel, nici nu e nevoie să fumeze toţi : tu fumezi în numele tău şi al războinicilor tăi, iar eu în numele meu şi al albilor aci de faţă ; atunci legămîntul de prietenie cuprinde pe toţi bărbaţii prezenţi.

— De ce, adică, să mai fumăm noi doi, care sîntem de multă vreme fraţi ? Sam Hawkens n-are decît să-şi închipuie că am fumat cu toţii calumetul.

— Cum vrei ! Dar atunci întoarcem şi noi foaia şi nu mai pui mîna pe apaşi.

— Ce, vrei să le dai de veste ? întrebă Tangua cu o sclipire de mînie în ochi.

— Nu ; aşa ceva nu-mi trece prin cap ; ei sînt duşmanii noştri şi vor să ne ucidă. Dar n-am să-ţi spun în ce fel îi poţi prinde.

— Pentru asta n-am nevoie de tine ; ştiu şi eu ce am de făcut.

— Oho ! Nu cumva ştii cînd şi din ce parte sosesc şi unde îi puteţi găsi ?

— Aflu eu ! Trimit iscoadele mele.

— Asta n-ai s-o faci ; eşti destul de deştept ca să-ţi dai seama că apaşii vor descoperi urmele iscoadelor tale şi se vor pregăti de luptă. Vor fi atenţi la fiecare pas ; şi atunci mă întreb dacă-i mai puteţi prinde ; pe cîtă vreme, potrivit planului meu, îi luaţi pe nepregătite, îi împresuraţi şi îi prindeţi de vii, dacă nu mă-nşel.

Observai că explicaţiile nu-şi greşiseră ţinta. După un scurt răgaz de gîndire, Tangua declară :

— Am să vorbesc cu războinicii mei.

Acestea zise, plecă de lîngă noi. Se duse la Bao şi făcu semn cîtorva din oameni să se apropie ; văzurăm apoi cum se sfătuiesc între ei.

— Judecînd după faptul că individul ţine să se sfătuiască mai întîi cu ai lui, veţi recunoaşte, desigur, că nu ne poartă gînd bun ! mi se adresă Sam.

— Se poartă urît cu dumneata ; doar îi eşti prieten şi nu i-ai făcut nici un rău.

— Prieten ? Ce ştiu ăştia despre prietenie ? Nişte haimanale, care trăiesc numai din furtişaguri. Eşti prietenul lor cît

timp n-au ce lua de la tine. Dar aici avem un car plin cu provizii şi cu alte lucruri de mare preţ pentru indieni. Cercetaşii s-au grăbit să-l informeze pe şeful lor şi, din acea clipă, era hotărît să fim jefuiţi.

— Şi acum ?

— Acum ? Hm ! Acum nu mai avem nici o grijă.

— M-ar bucura.

— Cred că sîntem asiguraţi. Îi cunosc eu. Strălucită idee mi-a venit să-i vîr în cap individului că avem aici, în car, un fel de pulbere teribilă, hi-hi-hi-hi ! Venise convins că toate lucturile de acolo îi sînt menite ca pradă. Văzurăţi doar : numai ce-a sosit, s-a şi dus de-a dreptul la car. Acum însă, mai mult ca sigur că nimeni nu va cuteza să se apropie de lucrurile noastre. Ba eu trag nădejde că spaima cu care i-am procopsit ne va prinde bine şi mai tîrziu. O să-mi bag în buzunar o cutie de sardele şi-i fac să creadă că e plină cu dinamită. Parcă aveţi şi dumneavoastră o cutie la fel, în care păstraţi hîrtii. N-ar strica să-mi reţineţi ideea şi s-o folosiţi la nevoie.

— Bine ! Vreau să sper că efectul va fi cel dorit. Ce părere ai în legătură cu pipa păcii ?

— Erau decişi să n-o fumeze cu noi ; acum, însă, cred că haimanalele vor reveni la gînduri mai bune. Argumentul meu s-a înfipt în creierul şefului şi dînsul îi va convinge şi pe ceilalţi. Dar pe viitor, nici vorbă să le acordăm încredere.

— Prin urmare, Sam, vezi şi dumneata că am avut dreptate alaltăieri. Ai vrut să-ţi realizezi planul cu ajutorul kiowaşilor şi iată că ne-ai aruncat în braţele lor. Sînt curios ce-o să mai iasă.

— Absolut nimic, în afara celor prevăzute de mine. Vă puteţi bizui pe Sam Hawkens. E clar că Tangua se pregătise de jaf ; apoi intenţiona să iasă în întîmpinarea apaşilor. Dar acum trebuie să recunoască, vrînd-nevrînd, că nici apaşii nu-s atît de proşti, încît să se lase prinşi şi măcelăriţi. I-am şi spus, de altfel, că oamenii lui Inciu-Ciuna vor descoperi urmele iscoadelor kiowaşe. Şi atunci, mai va să-i prindă pe apaşi ! Doar n-o să-i cadă-n mînă ca nişte orătănii oarbe ale preriei ! Iată-l că a terminat consfătuirea ; vine încoace. Acum se va lămuri totul.

Am descifrat rezultatul încă înainte ca Tangua să se fi apropiat de noi căci, în urma unor comenzi ale lui Bao, cercul se desfăcu şi oamenii descălecară. Aşadar, nu mai eram înconjuraţi. Tangua se înfăţişă mai puţin încruntat.

— M-am sfătuit cu războinicii mei — zise el. N-au nimic împotrivă să fumez calumetul cu fratele meu Sam, ca şi cum l-aş fuma cu fiecare dintre voi.

— Nici nu mă aşteptam la altceva : te ştiu doar nu numai bărbat viteaz, ci şi înţelept. Războinicii kiowaşi să alcătuiască o jumătate de cerc şi să se uite cum schimbăm între noi fumul păcii şi al prieteniei.

Zis şi făcut. Tangua şi Sam Hawkens fumară pipa păcii după ritualul cunoscut, pe urmă noi, albii, le strînserăm pe rînd mîna tuturor indienilor. Puteam deduce că, măcar azi şi în zilele imediat următoare, nu vor unelti împotriva noastră. Bineînţeles că nu puteam prevedea gîndurile şi acţiunile lor de mai tîrziu.

Dacă spun „a fuma" calumetul sau pipa păcii, mă folosesc de expresia uzuală la noi. Indianul însă nu spune „a fuma" tutun, ci „a bea" tutun. De fapt, îl şi bea, judecînd după felul cum înghite fumul, îl colectează în stomac şi apoi îl elimină încet, în doze mici.

În această privinţă se aseamănă cu turcii, care nici ei nu spun „a fuma". Pe turceşte tutunului îi zice tütün ; cînd fumează pipa, turcii spun „ciubic icimec" ; iar „icimec" nu înseamnă a fuma, ci a bea.

Pentru cîtă cinste se bucură pipa la indieni stă mărturie şi faptul că în limba triburilor Iemes, ca şi în toate dialectele apaşilor, cuvîntul care o defineşte e identic cu acela de şef, de căpetenie. În limba Iemes căpeteniei îi zice „Fui" şi pipei „Fuişaş" ; la apaşi, căpeteniei i se spune „natan", iar pipei „natan-ţe". Sufixul „ţe", adică piatră, e valabil atît pentru pipa făcută din pămînt ars, cît şi pentru aceea cioplită din piatră. Vatra pipei destinată a servi de calumet se confecţionează din argilă sfîntă, adusă de la carierele din Dakota.

Tangua — după ce încheiarăm acest pact, să-i zic provizoriu — ceru convocarea unei mari consfătuiri la care să participe toţi albii. Propunerea nu-mi surîdea, pentru că am fi întîrziat iarăşi lucrările noastre pe traseu ; or, acestea nu trebuiau neglijate. De aceea îl rugai pe Sam să obţină amînarea consfătuirii pentru deseară. De altfel, auzisem, citisem chiar că o asemenea discuţie indiană — dacă nu e curmată

de vreo primejdie — poate să dureze la nesfîrşit. Hawkens vorbi cu Tangua şi mă informă apoi :

— Ca orice indian veritabil, nu se lasă abătut de la dorinţa lui. Apaşii vor întîrzia încă mult, aşa că dînsul cere organizarea unui sfat la care eu să-mi expun planul şi, după care, toată lumea să se aşeze pe mîncat. Evident, provizii nu ne lipsesc, iar kiowaşii şi-au adus destulă pastramă în samarele cailor. Din fericire, am obţinut totuşi ca numai eu, Dick Stone şi Will Parker să participăm la sfat ; voi, ceilalţi, vă puteţi vedea de lucru.

— Ce înseamnă : puteţi ? Ca şi cînd am avea nevoie de permisiunea indienilor ! Las' că-i fac eu să priceapă că mă consider absolut liber şi că ordinele lor nu mă ating.

— Nu-mi stricaţi socotelile, *sir !* Mai bine treceţi cu vederea. Dacă vrem ca totul să decurgă normal, atunci nu e cazul să-i îndîrjim împotrivă-ne.

— Doresc totuşi să particip şi eu la consfătuire !

— Nu-i nevoie.

— Dimpotrivă, cred că este. Trebuie să ştiu ce se va hotărî.

— O să aflaţi mai pe urmă.

— Şi dacă stabiliţi o acţiune cu care eu nu pot fi de acord ?

— De acord ? Dumneavoastră ? Ia te uită, bravul *greenhorn !* Şi-a vîrît în cap că Sam Hawkens nu poate lua nici o decizie fără învoirea lui ! Te pomeneşti că trebuie să vă solicit aprobarea cînd vreau să-mi tai unghiile sau să-mi dreg pingelele ?

— N-o lua chiar aşa. Înţeleg să mă asigur că nu veţi lua hotărîri care să pună în primejdie viaţa celor doi apaşi.

— În privinţa asta, vă puteţi încrede în bătrînul Sam Hawkens. Aveţi cuvîntul meu că vor ieşi din afacerea asta cît se poate de sănătoşi. Ajunge atît ?

— Da. Respect cuvîntul dumitale ; dacă l-ai dat, vei avea grijă să-l şi ţii.

— *Well !* Vedeţi-vă, aşadar, de treabă ; fiţi sigur că lucrurile vor evolua exact ca şi în prezenţa nasului dumneavoastră !

A trebuit să mă supun, deoarece ţineam mult ca măsurătorile să fie duse pînă la capăt încă înaintea ciocnirii cu apaşii. Ne apucarăm cu mare zel de lucru pe porţiunea noastră şi făcurăm progrese deosebite ; Bancroft şi cei trei subalterni ai săi depuneau eforturi serioase. Era, de altfel, efectul îndemnurilor mele.

Îi convinsesem de faptul că trebuie să muncim cu toată sîrguinţa, pentru că, altminteri, apaşii ar putea sosi înainte ca noi să fi încheiat lucrările, şi atunci ne-am pune pielea-n joc : am fi expuşi atît apaşilor cît şi kiowaşilor. În schimb, dacă terminăm lucrul mai devreme, putem să spălăm putina şi să ne adăpostim, salvînd şi schiţele topografice. Le pusesem în vedere toate acestea. Iată de ce oamenii lucrau cu un avînt şi cu o perseverenţă de care nu mai dăduseră dovadă pînă atunci. Îmi atinsesem deci scopul. În sinea mea, însă, nici prin vis nu-mi trecea s-o şterg. Eram neliniştit pentru Winnetou. Ceilalţi n-aveau decît să procedeze după bunul lor plac, eu eram ferm decis să nu părăsesc locul înainte de a mă asigura că Winnetou e în afară de pericol.

De fapt, munca mea era dublă. Trebuia să lucrez la măsurători, să ţin registrul şi totodată să întocmesc schiţele. Le desenam în două exemplare. Unul era destinat inginerului-şef, în calitatea sa de conducător al şantierului, pe celălalt mi-l păstram în secret, ca să-l folosesc la nevoie. Situaţia noastră era atît de primejdioasă, încît o asemenea măsură de precauţie se justifica pe deplin.

Aşa cum bănuisem, consfătuirea s-a prelungit pînă seara ; s-a încheiat abia cînd întunericul ne sili şi pe noi să întrerupem lucrul. Kiowaşii se aflau în excelentă dispoziţie, Sam Hawkens comiţînd greşeala — sau, poate, avînd buna inspiraţie — de a le oferi tot restul nostru de rachiu. Nici nu se gîndise măcar să ceară în prealabil învoirea lui Rattler. Fuseseră aprinse cîteva focuri în jurul cărora chefuiau indienii, caii păşteau pe aproape, în timp ce santinelele orînduite de şeful kiowaşilor străjuiau prin întuneric.

Aşezat lîngă Sam şi nedespărţiţii lui tovarăşi, Parker şi Stone, îmi consumam cina şi-mi plimbam privirea deasupra taberei, care, mie, ca novice, îmi oferea o imagine cu totul inedită. Făcea impresia unui lagăr de război. Mă uitam la chipurile indienilor şi, examinîndu-le pe rînd, nu descopeream nici unul capabil de milă sau de îndurare în faţa duşmanului. Rachiul nostru nu le-a ajuns decît pentru cinci-şase înghiţituri de fiecare ; n-am observat să se fi îmbătat careva ; totuşi, apa-de-foc, cu care se întîlneau atît de rar, stîrnise oarecare agitaţie. Erau mai vioi şi vorbeau mai tare ca de obicei.

Fireşte că l-am descusut pe Sam în ce priveşte rezultatul consfătuirii.

— Puteţi fi mulţumit ! mă asigură el. Celor doi protejaţi ai dumneavoastră nu li se va întîmpla nimic.

— Şi dacă se apără ?

— Nici nu vor apuca să se apere ; vor fi prinşi şi legaţi încă înainte de a-şi da seama ce se petrece !

— Aşa ? Şi cum îţi închipui lucrul ăsta, bătrîne Sam ?

— Foarte simplu. Apaşii vor veni pe un drum binecunoscut. Aţi putea să-l ghiciţi, *sir* ?

— Fără îndoială. E firesc să caute mai întîi locul unde ne-au întîlnit prima oară şi să se orienteze apoi după urmele noastre.

— Just ! Nu sînteţi chiar atît de prost precum arătaţi. Aşadar cunoaştem primul fapt de care avem nevoie, adică direcţia dinspre care urmează să-i aşteptăm. Al doilea fapt important este momentul sosirii.

— Pe acesta nu-l putem cunoaşte precis, dar îl putem deduce.

— Da, cine posedă ceva grăunţe în cap-îl poate într-adevăr deduce ; dar numai cu deducţia n-am făcut mare lucru. Cel care, într-o asemenea situaţie, acţionează după presupuneri, îşi cam riscă pielea. Certitudine, deplină siguranţă, iată ce ne trebuie.

— O putem obţine numai dacă trimitem iscoade înaintea lor ; dar soluţia aceasta dumneata ai respins-o, dragul meu Sam. Susţineai că urmele iscoadelor ne-ar trăda.

— Dacă iscoadele ar fi indiene ! Reţineţi, *sir* ; dacă ar fi indiene ! Că noi, albii, ne aflăm aici, nu e nici un secret pentru apaşi. Dacă dau de urma unui alb, faptul nu le trezeşte bănuieli. Dar cu urmele indiene ar fi cu totul altfel ; avertizaţi, apaşii s-ar feri ca de foc. În calitate de mare deştept, vă puteţi uşor imagina ce bănuieli s-ar naşte în capetele lor.

— Că războinicii kiowaşi sînt prin apropiere ?

— Perfect, aţi ghicit ! Dacă nu mi-ar fi grijă de bătrîna mea perucă, aş scoate cu mare respect pălăria în faţa dumneavoastră. Vă rog să consideraţi gestul ca şi făcut.

— Mulţumesc, Sam ! Vreau să sper că acest respect nu se va spulbera curînd ! am răspuns la fel de ironic. Dar să mergem mai departe ! Eşti, aşadar, de părere să nu trimitem cercetaşi indieni, ci albi ?

— Da, însă nu mai mulţi, doar unul singur.

— Ajunge atît ?

— Aflaţi că e vorba de un individ pe care mă pot bizui, şi anume Sam Hawkens, dacă nu mă-nşel, cel care mănîncă şoareci de cîmp, hi-hi-hi-hi ! Poate că aţi auzit de dumnealui ?

— Cum să nu ! încuviinţai zîmbind. Dacă preia chiar dînsul sarcina, sîntem fără grijă. Nu se lasă el prins de apaşi.

— Prins, nu, în schimb se lasă văzut.

— Ce vorbeşti ? Vrei să te vadă ?

— Vreau.

— Atunci te fac prizonier sau te omoară.

— Nu fac ei una ca asta pentru nimic în lume. Sînt prea deştepţi. Le ies în cale şi mă port în aşa fel încît să nu le treacă prin minte că s-ar afla pe-aici şi alţii în afară de noi. Şi cînd m-or vedea plimbîndu-mă tacticos, sub ochii lor, vor fi încredinţaţi că nu ne aşteptăm la nimica rău şi că trăim mai liniştiţi ca în sînul lui Avraam. Nici nu se vor atinge de mine ; vor avea interesul să mă întorc în tabără, ca să nu se nască aici bănuiala că mi s-a întîmplat ceva. Îşi vor spune că, oricum, le voi cădea în mînă mai tîrziu.

— Dar, Sam dragă, e posibil ca ei să te vadă fără ca şi dumneata să-i vezi...

— *Sir* — se zbîrli el în glumă — dacă mă gratulaţi cu o asemenea palmă morală, totul s-a sfîrşit între noi ! Eu, şi să nu-i văd ! Ochişorii lui Sam Hawkens o fi ei mici, dar sînt grozav de ageri. E drept că apaşii nu vor sosi cu grămada ; vor trimite mai întîi iscoade ; însă nici ăştia nu-mi scapă ; îmi aleg un locşor de unde nu se poate să nu-i zăresc. Ştiţi, există porţiuni de teren unde nici cel mai grijuliu cercetaş nu găseşte acoperire ; e obligat să iasă în cîmp deschis. Iar eu mă plasez într-un asemenea sector şi pîndesc. De îndată ce descopăr iscoadele, vă dau de veste, pentru ca în momentul cînd se vor furişa lîngă tabără, să vă arătaţi cu toţii calmi şi nepăsători.

— Dar or să-i vadă şi pe kiowaşi şi se vor grăbi să-şi înştiinţeze şeful.

— Pe cine să-i vadă ? Pe kiowaşi ? Omule, *greenhorn* şi preaonorate boboc, vă imaginaţi cumva că Sam Hawkens are vată sau sugativă în loc de creier, hai ? Voi fi avut eu din timp grijă să ajungă invizibil, să nu se vadă nici picior

de kiowaş. Înţeles ? Aceşti foarte dragi prieteni ai noştri se vor ascunde bine de tot, pentru ca la momentul oportun să răsară ca din pămînt. Iscoadele apaşilor nu trebuie să zărească aici pe nimeni altul decît persoanele ce se aflau în tabără la prima vizită a lui Winnetou şi a tatălui său.

— Ei da, atunci se schimbă lucrurile !

— Nu-i aşa ? Iscoadele n-au decît să ne dea tîrcoale şi să se convingă că nu bănuim nimic. Apoi, după ce vor pleca, mă furişez eu pe urmele lor şi pîndesc sosirea grosului. Desigur că nu vor veni ziua, ci după căderea nopţii, folosindu-se de întuneric, ca să se apropie cît mai mult de tabără. Atunci, vitejii noştri apaşi vor năvăli peste noi.

— Şi ne vor lua prizonieri sau, mai ştii, ne vor masacra ; dacă nu pe toţi, barem pe unii !

— *Sir,* zău că mă scîrbiţi ! Vă pretindeţi om cu studii şi nu cunoaşteţi cel mai simplu adevăr : dacă vrei să nu fii prins, trebuie s-o iei la sănătoasa ! Asta o ştie în zilele noastre pînă şi iepurele, ba şi acea mică, pişcătoare insectă, care obişnuieşte să sară de şase sute de ori cît lungimea trupului ei. Singur dumneavoastră aţi rămas ageamiu în materie ! Hm ! Oare în multele cărţi pe care le-aţi mestecat nu scrie aşa ceva ?

— Nu scrie nimic, fiindcă un *westman* curajos nu sare de şase sute de ori cît lungimea trupului său, ca insecta dumitale. Va să zică eşti de părere s-o luăm la sănătoasa ?

— Da. Vom aprinde, fireşte, un foc de tabără ca să fim cît se poate de bine observaţi. Cît va arde focul, apaşii se vor ţine ascunşi. Iar după ce se stinge treptat şi se face întuneric, o luăm la picior şi-i anunţăm pe kiowaşi să se pitească prin apropiere. Atunci apaşii se aruncă asupra taberei noastre şi... nu mai găsesc ţipenie de om, hi-hi-hi-hi ! Îi apucă o mirare grozavă şi, de bună seamă, încing la rîndul lor focul ca să ne poată dibui. Acum, însă, îi vedem noi în lumină, cum ne văzuseră ei adineauri. Şi roata se întoarce : din atacanţi ajung să fie împresuraţi. Ai, şi ce spaimă pe ei ! Şi ce lovitură ! Va rămîne de pomină multă vreme. Şi lumea va zice : „Toate astea le-a pus la cale Sam Hawkens, dacă nu mă-nşel !"

— Mă rog, n-ar fi rău, cu condiţia ca lucrurile să se petreacă exact după imaginaţia dumitale.

— Aşa va fi şi nu altfel ; am eu grijă.

— Şi pe urmă ? Îi eliberăm în taină pe apaşi ?

— În orice caz, pe Inciu-Ciuna şi pe Winnetou.

— Şi ceilalţi ?

— Vom căuta să eliberăm pe cît mai mulţi, dar cu condiţia să nu ne trădăm.

— Şi cu restul ce se întîmplă ?

— Nimic prea grav, *sir,* vă pot încredinţa. În prima clipă, kiowaşii se vor gîndi mai puţin la apaşi ; se vor grăbi să-i prindă pe fugari, adică pe noi. Şi dacă totuşi s-ar arăta lacomi de sînge, apoi las' pe mine, mai e şi Sam Hawkens aici ! Dar nu face să ne spargem de pe acuma capetele pentru cele ce s-ar petrece mai tîrziu ; barem pe-al dumneavoastră l-aţi putea folosi mai rentabil. Ce-o să mai fie vedem atunci. Important e să găsim, înainte de toate, un loc potrivit pentru realizarea planului ; nu ne putem refugia la întîmplare, oriunde. Mă ocup eu mîine în zori de problema asta. Azi am tot vorbit ; de mîine intrăm în acţiune.

Avea dreptate. Să tot discuţi şi să făureşti planuri era pentru moment de prisos ; nu ne rămînea deci altceva de făcut decît să aşteptăm desfăşurarea evenimentelor.

Era o noapte cam neplăcută. Se iscase un vînt care dădu treptat în furtună şi, către dimineaţă, se lăsă un frig neobişnuit în acele ţinuturi. Ne aflam aproximativ pe latitudinea Damascului şi totuşi frigul ne trezi din somn. Sam Hawkens scrută cerul apoi conchise :

— Pesemne că astăzi se va petrece un fenomen rar prin partea locului. Va ploua, dacă nu mă-nşel. Şi asta e spre binele nostru.

— În ce privinţă ? întrebai eu.

— Nu bănuiţi ? Uitaţi-vă numai primprejur, cîtă iarbă culcată ! Sosind, apaşii ar putea trage imediat concluzia că pe aici au trecut de curînd mai mulţi oameni şi cai decît numără tabăra noastră. Ploaia însă va îndrepta iarba şi va şterge urmele care, altminteri, ar mai fi vizibile trei-patru zile. Mă duc repede să-i lămuresc pe kiowaşi şi să-i iau cu mine.

— Şi mergeţi în căutarea unui loc potrivit pentru atac ?

— Da. La drept vorbind, aş putea să-i las deocamdată aici şi să-i chem mai tîrziu, după ce voi fi găsit eu locul ; dar

e mai bine să plec de pe acum, pentru ca urmele să dispară curînd. Între timp, voi, ăştilalţi, vă puteţi continua lucrările.

Sam împărtăşi căpeteniei kiowaşilor planul său şi acesta îl aprobă. După puţin, indienii, împreună cu Sam şi cu cei doi tovarăşi ai lui, porniră călare. Se înţelege că locul pe care urmau să-l aleagă trebuia să se afle chiar pe traseul nostru, al topografilor, adică pe linia ce-o aveam de măsurat. În felul acesta economiseam timp şi nici nu dădeam de bănuit apaşilor.

Veneam încet în urma călăreţilor ; înaintam pas cu pas, pe măsură ce înaintau lucrările. Către amiază, profeţia lui Sam se împlini ; începu să plouă. Dar o ploaie cum numai pe această latitudine se poate porni din an în paşte. Părea că se revarsă un ocean din tărie.

În toiul acestui potop, Sam, Dick şi Will se întoarseră din cercetare. Îi observarăm abia cînd se aflau la zece-doisprezece paşi de noi, atît de deasă era perdeaua de apă. Găsiseră un loc potrivit. Parker şi Stone urmau să ni-l arate ; iar Hawkens, după ce-şi luă merinde suficiente, plecă, în pofida furtunii, ca să se aşeze la pîndă. Porni pe jos, fără catîr ; astfel se putea ascunde mai lesne. Privindu-l cum dispare îndărătul perdelei de ploaie, aveam sentimentul că o catastrofă se apropia de noi cu paşi grăbiţi.

Pe cît de sălbatică a fost ploaia, ca o rupere de nori, pe atît de repede încetă năvala apei. Zăgazurile cerului se închiseră brusc şi soarele străluci iarăşi, ca în alte zile, deasupra lumii. Reluarăm lucrul întrerupt.

Ne aflam într-o savană lină, nu prea mare, înconjurată în trei părţi de dumbravă ; din loc în loc se zărea cîte un tufiş. Terenul era foarte prielnic pentru lucrările noastre ; înaintam cu repeziciune. Constatai totodată că Sam Hawkens prevăzuse cu multă precizie efectele ploii : deşi kiowaşii trecuseră călări chiar pe locul unde ne aflam, totuşi nu se vedea nici o urmă de copită. Venind în căutarea noastră, apaşii n-ar fi putut bănui că avem în apropiere două sute de aliaţi.

Pe înnoptate, cînd lucrul încetă, Stone şi Parker ne informară că ne găsim de fapt în vecinătatea prezumtivului cîmp de bătălie. Mi-ar fi plăcut să-l cercetez şi eu, dar se făcuse prea tîrziu.

A doua zi dimineaţa pătrunserăm repede cu lucrul pînă la un pîrîu destul de lat, din care se alcătuia un fel de bazin, probabil veşnic plin cu apă, pe cîtă vreme albia pîrîului era îndeobşte jumătate secată. Ploaia de ieri umpluse însă albia pînă-n margini. Către acest bazin ducea o limbă îngustă de savană, tivită pe ambele laturi cu copaci şi tufe, şi înaintînd ca o peninsulă spre mijlocul apei ; îngustă la început, peninsula se lărgea treptat, luînd aproximativ forma unui cerc. Semăna cu o tigaie, a cărei coadă ţinea de mal. În partea opusă a bazinului se înălţa o colină uşoară, împădurită.

— Iată locul ales de Sam Hawkens — lămuri Stone, rotindu-şi privirile cu aerul unui cunoscător. Nici nu se putea ceva mai bun pentru planul nostru.

Mă simţii, desigur, îndemnat să scrutez fiecare colţişor.

— Unde se găsesc kiowaşii, mister Stone ? întrebai.

— Ascunşi, foarte bine ascunşi ! răspunse el. V-aţi osteni degeaba să daţi de cea mai mică urmă a lor, deşi ei ne văd la perfecţie şi ne observă orice mişcare.

— Totuşi, unde sînt ?

— Aşteptaţi niţel, *sir !* Mai întîi să vă explic de ce Sam, pişicherul, a ochit tocmai locul acesta. Savana pe care am străbătut-o are multe tufişuri răzleţe. Faptul acesta e în avantajul apaşilor ; ne pot urmări neobservaţi, se pot ascunde în spatele tufişurilor. Vedeţi apoi limba aceea de pămînt care se întinde încoace. Dacă încingem aici un foc de tabără, se luminează toată fîşia, chiar şi adîncul savanei de unde urmează să vină apaşii ; focul îi va atrage ; se vor apropia uşurel de noi, pitulîndu-se în dosul copacilor şi tufelor. Vă asigur, domnilor, că nu se găseşte teren mai bun pentru a ne lăsa atacaţi de indieni !

Faţa lui uscăţivă, lunguiaţă, înăsprită de vînt şi soare, strălucea de satisfacţie. Inginerul-şef, în schimb, nu-i împărtăşea de loc entuziasmul şi dădu sceptic din cap :

— Ce fel de om eşti şi dumneata, Stone ! Te topeşti de bucurie că vom fi atacaţi atît de frumos ! În ce mă priveşte, vă spun pe şleau : Am s-o şterg de-aici !

— Ca să cădeţi cît mai sigur în mîinile apaşilor ! Nu vă lăsaţi purtat de asemenea gînduri năstruşnice, mister Bancroft ! Cum să nu fiu încîntat de locul ăsta, care înlesneşte apaşilor să ne prindă, pentru ca pe urmă să-i prindem noi în capcană ! Uitaţi-vă un pic dincolo, peste apă. Sus, pe colină, în mijlocul pădurii, sînt pitiţi kiowaşii. Observatorii lor s-au

cățărat în copaci și nici vorbă că ne-au și zărit. Tot așa îi vor zări pe apași, căci de sus ei cuprind cu ochii savana pînă hăt-departe.

— Dar dacă vom fi atacați, ce ne folosește nouă că kiowașii se află tocmai dincolo de apă, ascunși în pădure ? obiectă inginerul-șef.

— E numai o manevră, pentru ca iscoadele apașilor să nu descopere adevărata situație. Însă de îndată ce vor fi trecut, kiowașii coboară încoace și se ascund în peninsulă, unde nu pot fi observați.

— Și vrei să zici că apașii nu se pot duce acolo ?

— Ar putea, însă nu le permitem noi.

— Înseamnă să-i alungați. Atunci, cum vreți să nu vă observe ? Se cam contrazic lucrurile, mister Stone.

— Ba de loc ! E drept, nu trebuie să avem aerul că-i căutăm ; îi lăsăm să se apropie de peninsulă. Dar aceasta, în locul unde se îmbină cu malul, nu are mai mult de treizeci de pași lățime ; ei bine, acolo postăm caii noștri și baricadăm trecerea.

— Baricadă de cai ? E cu putință ?

— Firește. Priponim caii de copaci și vă asigur că nici un indian nu se mai apropie, căci animalele l-ar trăda prin sforăitul lor. Astfel, iscoadele cercetează jur împrejur, dar în peninsulă nu se încumetă. După ce se întorc ca să-i cheme pe-ai lor, hop și kiowașii părăsesc pădurea de pe colină și se ascund în peninsulă, printre arbori. Iar trupa apașilor se furișează încoace și așteaptă să ne culcăm și să adormim.

— Și dacă nu așteaptă pînă ne culcăm ? intrai și eu în vorbă. Ne-ar tăia orice posibilitate de retragere.

— Nici atunci n-am fi în pericol — mă asigură Stone. Ne sar kiowașii în ajutor cît ai bate din palme.

— Numai că asta înseamnă vărsare de sînge și noi vrem s-o evităm.

— Deh, *sir*, aici, în vest, nu contează o picătură de sînge în plus. Dar nu vă faceți griji ! Exact același motiv îi va reține și pe apași să ne atace cît sîntem treji. O să-și spună, desigur, și ei că ne vom apăra și, chiar dacă nu sîntem decît douăzeci de inși, vor cădea destui dintre-ai lor înainte ca noi să încetăm lupta. Nu, ei caută să-și cruțe, ca și noi, sîngele și viața. De aceea vor aștepta pînă ne vom fi culcat ; iar noi lăsăm focul să se stingă și ne retragem pe întuneric în peninsulă.

— Și pînă atunci ce facem ? Ne continuăm lucrările ?

— Da, numai că la ora decisivă trebuie să fiți aici.

— Dacă-i așa, să nu ne pierdem vremea. Haideți, domnilor, să mai lucrăm un pic !

Își urmară invitația, deși nu prea le ardea de muncă. Sînt convins că ar fi preferat să spele putina. Dar în cazul acesta, lucrul ar fi rămas neisprăvit și, conform clauzelor contractului, nimeni n-ar mai fi putut pretinde vreo plată. Or, ca să renunțe la banii lor, ar fi fost prea mult. Unde mai pui că apașii tot i-ar fi ajuns din urmă. Își dădeau seama oamenii că, totuși, aici se aflau în mai mare siguranță și de aceea rămaseră pe loc.

În ce mă privește, mărturisesc deschis că nu așteptam cu prea mare calm evenimentele. Mă stăpînea o tulburare, o stare febrilă, un fel de trac pe care-l resimte ostașul înainte de a primi botezul focului. Nu-mi era frică, o, nicidecum. În fond, aș fi avut mai multe motive de teamă atunci cînd am răpus bizonul și ursul. Acum, însă, era vorba de oameni și acest lucru mă tulbura. Îmi păsa mai puțin de viața mea ; aș fi știut să mi-o apăr la nevoie ; dar ce te faci cu Inciu-Ciuna și cu Winnetou ? Mă gîndisem în ultimele zile atît de mult la Winnetou, încît îmi devenise și mai familiar decît înainte ; îl îndrăgisem, fără prezența și prietenia lui ; desigur, un proces psihic ciudat, dacă nu chiar enigmatic. Și încă un fapt curios : aveam să aflu mai tîrziu de la Winnetou că și dînsul se gîndise mult la mine în aceeași vreme.

Neliniștea nu mă părăsi nici în timpul lucrului ; eram însă convins că, în clipele hotărîtoare, va dispărea subit. De aceea socotind că, oricum, ciocnirea e inevitabilă, doream să se declanșeze cît mai curînd.

Dorința aceasta avea să mi se împlinească. Abia trecuse de amiază, cînd îl zăririm pe Sam Hawkens că se îndreaptă spre noi. Omulețul era vizibil obosit, dar ochișorii lui șireți jucau neobișnuit de veseli deasupra obrajilor împăduriți.

— Totu-i în regulă, nu-i așa ? îl întrebai. Se vede cît de colo, dragă Sam.

— Zău ? rîse el. Unde scrie ? Pe nasul meu sau în imaginația dumneavoastră ?

— Imaginaţie ? *Pshaw!* Cine ţi se uită în ochi nu mai are nici un dubiu.

— Aşa, va să zică, mă trădează ochii. E bine s-o ştiu, ca să mă păzesc în alte ocazii. Dar aveţi dreptate. Toate au mers strună, chiar mai bine decît mă aşteptam.

— Înseamnă că ai văzut iscoadele ?

— Ce iscoade ?! Întreaga trupă am văzut-o. Şi nu numai atît. Am şi auzit-o, adică am tras cu urechea la vorbele apaşilor.

— Ai tras cu urechea ? Ah, atunci spune repede ce-ai aflat!

— Nu e timpul, nici locul. Strîngeţi instrumentele, duceţi-le în tabără şi aşteptaţi-mă acolo ! Vin şi eu. Dar mai înainte, mă reped la kiowaşi, să le spun ce am aflat şi ce au de făcut.

Trecu albia pîrîului, dincolo de bazin, şi dispăru în pădurea de pe colină. Iar noi ne-am strîns lucruşoarele şi am pornit spre tabără ca să-l aşteptăm. Nici nu l-am văzut, nici nu i-am simţit paşii cînd, deodată, ne pomenirăm iarăşi cu el. Stătea ţanţoş în mijlocul nostru şi ne muştruluia :

— Iată-mă, *my lords!* Ce dracu', nu mai aveţi ochi, nici urechi ? Şi un elefant vă poate lua prin surprindere, deşi paşii lui se aud de la un sfert de ceas depărtare !

— În orice caz, n-ai prea călcat cu paşi de elefant ! i-am răspuns.

— Posibil. Am vrut numai să vă demonstrez cum te poţi apropia de oameni, fără ca ei să bage de seamă. Şedeaţi cu toţii liniştiţi, nu scoteaţi o vorbă ; şi totuşi, în tăcerea asta, n-aţi auzit cînd m-am strecurat printre voi. Uite-aşa a fost şi ieri, cînd m-am furişat lîngă apaşi.

— Haide, povesteşte cum a fost !

— *Well,* o să auziţi numaidecît ! Întîi să mă aşez, că-s tare ostenit. Mi s-au deprins picioarele cu călăria şi nu mai ţin la marş. De altfel, decît infanterist, e mai nobil să fii la cavalerie, dacă nu mă-nşel.

Se aşeză lîngă mine, clipi din ochi pe rînd la fiecare şi, subliniind cu capul silabă cu silabă, rosti plin de importanţă :

— Aşadar, în astă seară porneşte jocul !

— Chiar azi ? întrebai eu şi mirat, şi bucuros, fiindcă doream să se hotărască odată. Atunci e bine, chiar foarte bine !

— Hm ! S-ar zice că ardeţi de nerăbdare să cădeţi în braţele apaşilor ! Dar vă dau dreptate : e bine aşa, mă bucur şi eu că nu mai avem mult de aşteptat. Nu e tocmai plăcut să aştepţi un lucru care poate să iasă pe dos.

— A apărut vreun motiv de îngrijorare ?

— Absolut nimic. Dimpotrivă, sînt sigur că o să meargă totul ca pe roate. Însă orice om cu experienţă ştie că şi cel mai bun copil poate să ajungă pînă la urmă o pramatie. Aşa şi cu evenimentele. Planul cel mai bun poate da greş dintr-o simplă întîmplare.

— Dar în cazul nostru avem a ne teme de ceva ?

— Nu. Din cîte am auzit acolo, succesul nostru e asigurat.

— Ce-ai auzit, spune odată !

— Ia-o încet, fără grabă, tinere *sir!* Toate la rîndul lor. Nu vă pot spune ce-am auzit şi aflat pînă nu veţi şti ce s-a petrecut mai înainte. Deci : am pornit în toiul furtunii. N-am aşteptat să treacă, deoarece ploaia, fie şi potop, tot nu pătrunde prin surtucul meu, hi-hi-hi-hi ! Alergai pînă aproape de terenul unde fusese tabăra noastră, cînd ne-au vizitat cei doi apaşi ; dar am fost nevoit să mă ascund repede, pentru că zărisem trei indieni adulmecînd locul. Sînt iscoadele apaşilor, mi-am zis ; nu se vor deplasa mai departe, pentru că misiunea lor e să cerceteze numai locul acesta. Aşa şi era. Tot cotrobăiră pe acolo fără să-mi găsească urma şi se aşezară sub copaci, unde umezeala nu pătrunsese ca în afara pădurii. Să tot fi şezut aşa vreo două ceasuri. Iar eu îi pîndeam pitit sub arbore. Doar trebuia să le aflu intenţiile. Şi iată că soseşte o trupă călare ; oamenii au feţele vopsite în culorile războiului. I-am recunoscut de îndată : Inciu-Ciuna şi Winnetou cu apaşii lor.

— Cîţi erau ?

— Exact cîţi bănuisem. Am numărat cam vreo cincizeci. Iscoadele au ieşit din adăpost şi au dat raportul. Apoi au luat-o înainte şi toată trupa s-a pus încet în mişcare. Bănuiţi, desigur, domnilor, că Sam Hawkens s-a ţinut scai de ei. Ploaia spălase urmele paşilor, dar ţăruşii pe care i-aţi înfipt acolo s-au dovedit a fi călăuze foarte precise. Mi-aş dori să am parte totdeauna de asemenea călăuze sigure. Dar apaşii ăştia sînt extrem de prudenţi ; la fiece cot al pădurii, după fiece tufiş, puteau să dea peste noi ; de aceea se deplasau încet de tot. Înaintau cu multă dibăcie şi precauţie ; îmi făcea

o adevărată plăcere să-i studiez şi mă gîndeam, ca şi în alte ocazii, că indienii apaşi sînt superiori tuturor celorlalte neamuri roşii. Inciu-Ciuna e al dracului de priceput, iar Winnetou nu se lasă mai prejos. Cea mai neînsemnată mişcare a lor era calculată. Nu suflau nici o vorbă ; se înţelegeau numai prin semne. După ce străbătură două mile, începu să se lase seara. Indienii descălecară, îşi priponiră caii şi se afundară în pădure ; acolo voiau să poposească pînă-n zori.

— Şi acolo ai tras cu urechea ? întrebai eu.

— Da. Indienii, băieţi deştepţi, n-au aprins nici un foc ; pe de altă parte, Sam Hawkens, tot deştept, şi-a spus că nu e rău aşa, pentru că va fi protejat de întuneric. M-am strecurat printre copaci şi, neavînd alta la îndemînă, m-am tîrît pe propria mea burtă, pînă am ajuns atît de aproape, încît auzeam toate vorbele lor.

— Şi ai înţeles totul ?

— Ce întrebare ! Dacă afirm că se auzea fiece cuvînt !

— Vreau să spun dacă se serveau de jargonul lor anglo-indian.

— Nu se serveau, ci discutau între ei, dacă nu mă-nşel, şi anume în dialectul mescalerilor pe care îl cunosc şi eu binişor. Mă deplasai încet-încet pînă în apropierea celor două căpetenii. Schimbau arar cîte un cuvînt scurt şi cu miez, cum fac de obicei indienii.

— Ei, hai, dă-i drumul, omule ! stăruii eu, văzînd că iarăşi se opreşte.

— Mă rog, ţineţi-vă bine, *sir*, că-i dau drumul ! Aflaţi că au ce au cu noi. Vor să ne captureze.

— Va să zică, nu umblă să ne ucidă ?

— Ei, ar vrea ei aşa, cîte puţin, dar nici chiar dintr-o dată. Mai întîi cată să ne ia prizonieri fără să ne vatăme ; apoi ne duc în satele mescalerilor, lîngă Rio Pecos ; acolo ne leagă la stîlpul torturii şi, în cele din urmă, ne prăjesc de vii. *Well*, cam în felul crapilor pe care-i prinzi, îi duci acasă, îi ţii în apă şi-i hrăneşti, pentru ca la urmă să-i fierbi în tot soiul de mirodenii. Mă întreb, zău, ce gust o fi avînd bătrînul Sam, mai ales dacă-l frige la tigaie împreună cu surtucul lui vînătoresc, hi-hi-hi-hi !

Rîse oarecum tainic, înfundat, în barbă. Apoi continuă :

— Au pus ochii în special pe mister Rattler, care şade aici printre voi încîntat şi radios, ca şi cînd l-ar aştepta toate

deliciile raiului. Da, mister Rattler, te-ai vîrît într-o ciorbă de care eu unul nu mi-aş atinge gura. Vei fi pus la frigare, afumat, înţepat, otrăvit, înjunghiat, împuşcat, tras pe roată şi spînzurat, din toate pe rînd şi cîte puţin ca să mai rămîi niţel în viaţă şi să poţi degusta în voie toate chinurile şi modurile de a muri. Iar dacă totuşi nu te vei hotărî să mori, atunci te vor aşeza în aceeaşi groapă cu Klekih-Petra pe care l-ai ucis. Şi vei fi înmormîntat de viu.

— Dumnezeule mare ! Aşa au vorbit ? întrebă Rattler, pălind de groază.

— Fireşte că aşa. De altfel, o şi meriţi, n-am ce-ţi face. Îţi doresc numai ca, după ce vei fi trecut prin toate torturile, să te laşi de nelegiuiri. Dar cred că n-o să le mai repeţi. Cadavrul lui Klekih-Petra a fost dat pe mîna unui vraci ca să-l ducă acasă. Trebuie să ştiţi că indienii ăştia din sud ştiu să-şi trateze morţii şi să-i conserve în aşa fel, încît să reziste lungă vreme la descompunere. Am văzut cu ochii mei nişte mumii de copii indieni care, după mai bine de un secol, arătau ca şi cînd ar fi murit abia ieri. Dacă vom cădea cu toţii prizonieri, atunci, mister Rattler, ni se va oferi şi nouă plăcerea de a urmări cum te transformi de viu într-o astfel de mumie.

— Eu nu mai stau aici ! izbucni Rattler. Plec imediat ! Nu mă prind ei pe mine !

Se şi pregătea s-o şteargă ; dar Sam Hawkens îl trase îndărăt şi-l preveni :

— Nu te clinti, dacă ţii la viaţă ! Ascultă ce-ţi spun : probabil că apaşii au şi ocupat împrejurimile. Le-ai cădea de-a dreptul în braţe.

— Vorbeşti serios, Sam ? îl întrebai eu.

— Nu e nici o născocire : am toate motivele să presupun că aşa este. Nu m-am înşelat eu nici în alte privinţe. Apaşii au pregătit într-adevăr o întreagă oştire cu care cele două căpetenii urmează să-i atace pe kiowaşi după ce vor fi terminat cu noi. Numai aşa se explică faptul că s-au întors încoace atît de repede. N-au mai avut nevoie să facă drumul pînă la corturile lor pentru a-şi mobiliza oamenii. Au întîlnit pe parcurs trupele pornite împotriva kiowaşilor, i-au predat vraciului ajutat de cîţiva oameni cadavrul lui Klekih-Petra şi, luînd cu sine un grup de cincizeci de călăreţi destoinici, s-au întors încoace.

— Dar unde se află trupele destinate să-i atace pe kiowaşi ?
— Nu ştiu. În privinţa asta n-au suflat o vorbă. De altfel, pentru noi faptul n-are nici o importanţă.
Aici bătrînul Sam greşea. Nu era de loc lipsit de importanţă pentru noi unde se găsea grosul trupelor apaşe. Dovada ne-a fost servită cîteva zile mai tîrziu. Sam continuă :
— După ce aflasem destule date, m-aş fi putut porni imediat încoace, însă noaptea e dificil să ştergi urmele ; apaşii le-ar fi descoperit dimineaţa ; în plus, mă ispitea gîndul să-i studiez şi la lumina zilei. Am rămas deci toată noaptea pitit în pădure şi, după ce apaşii au pornit la drum, m-am luat frumuşel după ei. I-am urmărit pînă la vreo şase mile depărtare de aici, apoi am făcut un ocol, ca să ajung la voi neobservat de nimeni. *Well*, acum ştiţi totul.
— Prin urmare, nu te-au zărit de loc ?
— Nu.
— Şi ai avut grijă să nu-ţi descopere urma ?
— Păi cum !
— Dar plănuiai parcă să te laşi văzut şi...
— Ştiu, ştiu ! Aş fi făcut-o, însă nu mai era necesar, pentru că... ia staţi ! Aţi auzit ceva ?
Fusese ca un ţipăt de vultur, repetat de trei ori.
— Astea sînt iscoadele kiowaşilor — lămuri Sam. Stau acolo sus, căţăraţi în copaci. Ne-am înţeles să dea semnalul cînd pătrund apaşii în savană. Haideţi, *sir*, să vă încerc agerimea ochilor.
Invitaţia mă privea pe mine. Sam se ridică de jos, eu îmi luai arma, gata să-l urmez.
— Staţi ! strigă el. Fără armă ! Deşi un *westman* nu se desparte de puşca lui, aici regula va suferi o excepţie ; trebuie să ne prefacem că nu bănuim nici un pericol şi că umblăm să strîngem vreascuri pentru foc. Din comportarea noastră, apaşii vor trage concluzia că vom poposi aici peste noapte ; şi concluzia aceasta ne va fi de folos.
Pornirăm împreună agale, aparent nepăsători, şi trecurăm printre şirurile de copaci şi de tufe, peste pajişte, pînă în savană. Ne apucarăm de strîns vreascuri, rotindu-ne pe furiş privirea ca să-i descoperim pe apaşi. Dacă se aflau pe aproape, atunci probabil că şedeau pitulaţi după tufişurile răspîndite prin savană.

— Ai zărit vreunul ? l-am întrebat pe Sam după cîtva timp.
— Nu — răspunse el.
— Nici eu.
Scrutam cu atenţie încordată împrejurimile, dar nu desluşeam nimic. Şi totuşi aveam să aflu mai tîrziu de la Winnetou că el însuşi era culcat într-un tufiş la cel mult cincizeci de paşi de noi. Nu ajunge să ai ochi buni, mai trebuie să-i fi exersat, ceea ce pe atunci nu era de loc cazul meu. Astăzi l-aş recunoaşte pe Winnetou chiar şi după gîzele care, fiind atrase de prezenţa lui, ar forfoti în jurul tufişurilor cu pricina.
Ne înapoiarăm deci fără nici un rezultat. Apoi toţi împreună ne puserăm pe strîns vreascuri pentru un foc de tabără. Am adunat mai mult decît era necesar.
— E bine aşa — observă Sam. Trebuie să lăsăm şi apaşilor cogeamite grămada pentru ca să poată aprinde la rîndul lor focul, după ce vor năvăli în tabără şi vor constata că am dispărut.
Între timp, se lăsase din nou seara. Sam, ca omul cel mai experimentat dintre noi, se cuibări în faţă de tot, acolo unde se desprindea din savană fîşia de pajişte la capătul căreia ne aflam. Pîndea sosirea cercetaşilor, care, desigur, avea să se apropie pentru a spiona noua noastră tabără. Aprinsesem focul şi vîlvătăile îşi aruncau lumina pînă în adîncul savanei. Ce ageamii şi fără experienţă ! — trebuie să-şi fi zis apaşii despre noi. Focul indica inamicului, încă de departe, drumul spre tabără.
Cinarăm, ca de obicei, frugal şi ne culcarăm, ca şi cînd ne-am fi simţit în cea mai deplină siguranţă. Armele zăceau aruncate la oarecare distanţă, dar în direcţia peninsulei, ca să le putem ridica din mers, în retragerea plănuită. Peninsula însă, aşa cum hotărîse Sam, era barată de caii noştri.
Să tot fi trecut vreo trei ore de la căderea nopţii şi iată că Sam, tăcut ca o umbră, se strecură încet pînă la noi şi ne şopti :
— Vin iscoadele, doi inşi, unul pe stînga, celălalt pe dreapta. I-am auzit şi văzut.
Veneau, aşadar, din ambele părţi ale pajiştii, ţinîndu-se mereu îndărătul tufărişului. Sam se aşeză lîngă noi şi începu să pălăvrăgească cu glas tare vrute şi nevrute. Noi îl susţineam

care mai de care şi încinserăm o discuţie însufleţită ; voiam să-i convingem astfel pe cercetaşi că se pot apropia fără grijă. Ştiam că ne observă cu atenţie de după tufişuri, dar ne feream din răsputeri să aruncăm măcar o privire spre ascunzişurile lor.

Acum trebuia, înainte de toate, să sesizăm momentul cînd vor pleca. Nu-i puteam nici auzi, darămite vedea ; şi totuşi, nu trebuia să mai întîrziem nici o clipă după plecarea lor, pentru că era de aşteptat ca, după puţin, întreaga trupă să se furişeze încoace. Între timp kiowaşii urmau să ocupe peninsula. Era deci preferabil să nu aşteptăm, ci să acţionăm în aşa fel, încît iscoadele să se grăbească şi să plece la ai lor. De aceea, Sam se ridică şi, prefăcîndu-se că merge după lemne, se îndreptă spre unul din tufişuri ; eu îl imitai, luînd-o spre alt tufiş. Acum puteam fi sigur că iscoadele părăsiseră locul. Sam îşi făcu mîinile pîlnie la gură şi orăcăi de trei ori ca broasca. Era semnalul convenit cu kiowaşii. Aici, în apropierea pîrîului, un orăcăit de broască nu putea stîrni bănuieli. Apoi Sam se strecură din nou la postul lui de observaţie, pentru a ne ţine la curent asupra mişcărilor trupei inamice.

La nici două minute de la semnalul lui Sam, se şi arătară sute de războinici. Părăsiseră mai dinainte pădurea pentru ca, la semnalul convenit, adică orăcăitul de broască, să se afle cît mai aproape ; ajunseră la pîrîu şi-l trecură dintr-un salt. Se tîrau ca şerpii, în spatele nostru, prin umbră, pînă în inima peninsulei. Totul se desfăşură cu atîta îndemînare şi repeziciune, încît în mai puţin de trei minute trecu de noi şi ultimul kiowaş.

Nu-l mai aşteptam decît pe Sam. Sosi şi el, spunîndu-ne în şoaptă :

— Se apropie apaşii din ambele laturi, exact cum am înţeles din discuţiile lor. Nu mai puneţi lemne pe foc ! Vom avea grijă să nu se stingă de tot, să mai rămînă niţel jar ca indienii să poată înteţi iarăşi focul.

Îngrămădirăm restul de lemne şi vreascuri în jurul focului, în aşa fel, încît jarul rămas să nu arunce lumină asupra noastră în momentul cînd vom lua-o la goană. Pe urmă, fiecare dintre noi avea să se transforme într-un actor mai mult sau mai puţin talentat. Ştiam că cincizeci de apaşi ne pîndesc din imediată apropiere şi totuşi trebuia s-o facem pe naivii. Multe depindeau de clipa următoare, chiar şi viaţa noastră. Porneam de la presupunerea că apaşii vor aştepta pînă ce, după toate aparenţele, vom fi adormit. Şi dacă ne înşelam ? Dacă ne vor ataca mai repede ? E drept că dispuneam de ajutorul celor două sute de kiowaşi. Dar intervenţia lor ar fi declanşat o bătălie, care ar fi costat sînge şi vieţi omeneşti. Ne ameninţa, poate, o catastrofă, dar şi de data aceasta se confirma felul meu de a fi : eram calm, mai calm ca înaintea unei partide de şah sau de domino. Îi studiam cu mare interes pe ceilalţi. Rattler se lungise la pămînt, cu faţa în jos şi se făcea că doarme. Frica morţii îl prinsese cu ghearele ei de gheaţă. Faimoşii lui *westmeni*, cu chipurile livide, se holbau unii la alţii ; nu reuşeau să articuleze decît frînturi de fraze, silindu-se totuşi să ia parte la discuţiile noastre. Will Parker şi Dick Stone se purtau atît de tacticos, încît ai fi zis că nu există picior de apaş pe toată faţa pămîntului. Sam Hawkens se întrecea în glume şi rîdea cu o poftă grozavă de propriile lui spirite.

După ce trecu în felul acesta o jumătate de ceas, puteam fi siguri că atacul urma să se producă într-adevăr abia după ce vom fi adormit ; altminteri, apaşii l-ar fi dezlănţuit de mult. Focul scăzuse tare, încît am socotit oportun să nu mai zăbovim. Căscai de cîteva ori, mă întinsei de-mi trosniră mădularele şi vorbii :

— Sînt obosit, vreau să dorm. Dumneata ce faci, Sam Hawkens ?

— N-am nimic împotrivă ; trag şi eu un somn — îmi răspunse. De altfel, şi focul e pe sfîrşite... Noapte bună !

— Noapte bună ! ne urară, la rîndul lor, Stone şi Parker ; apoi, ne căutarăm cîte un loc potrivit, ca pentru odihnă, cît mai departe de foc, dar avînd grijă să nu dăm nimic de bănuit. Şi rămaserăm aşa culcaţi.

Flacăra se micşora din ce în ce, pînă se stinse cu totul ; numai jarul de sub cenuşă mai licărea mocnit, dar pînza de lumină se împiedica în grămezile de vreascuri dimprejur. Ne aflam în plin întuneric. Acum trebuia să ne punem în siguranţă, tiptil, fără cel mai mic zgomot. Îmi luai puşca şi mă depărtai tîrîş ; Sam se tîra lîngă mine ; ceilalţi ne urmau. Ajunşi lîngă cai, înghiontii anume pe cîte unul ca să mişte şi să tropote, acoperind astfel orice alt zgomot care ne-ar fi putut trăda. Izbutirăm, într-adevăr, să ajungem pînă la kiowaşii care pîndeau ca nişte pantere încordate, setoase de luptă.

— Ascultă, Sam — șoptii eu — dacă vrem să cruțăm pe cele două căpetenii ale apașilor, atunci nici un kiowaș nu trebuie să-i descopere. Ești de acord ?

— Da.

— Pe Winnetou îl iau în seama mea ; dumneata, Stone și Parker aveți grijă de Inciu-Ciuna.

— Dumneavoastră singurel să vă ocupați de unul, iar noi, cîteșitrei, de celălalt ? N-ar fi prea just, dacă nu mă-nșel.

— E just. Cu Winnetou mă descurc eu repede ; voi, însă, trebuie să săriți toți trei, pentru ca Inciu-Ciuna să nu apuce a se apăra ; altminteri, dacă-i dăm răgaz și prilej de luptă, bătrînul poate să cadă rănit sau chiar ucis.

— *Well*, aveți dreptate ! Hai să mai avansăm un pic, să fim cei dintîi, pentru ca nici un kiowaș să nu ne-o ia înainte.

Făcurăm cîțiva pași și ne oprirăm mai aproape de foc. Așteptam cu mare încordare strigătul de luptă al apașilor, căci atacul părea iminent. După obiceiul lor, căpetenia dă semnalul printr-un țipăt, iar trupa îl îngînă apoi zgomotos. Țipetele urmăresc să-l intimideze pe dușman, să-i taie curajul. Ca să imiți strigătul acesta de luptă, folosit de majoritatea triburilor indiene, scoți în falset un „hiiiiiih !“ prelungit și, în același timp, îți lovești cu palma buzele, scurt, repetat, provocînd astfel un tril prelung și ascuțit.

Kiowașii se aflau și ei în aceeași stare de tensiune. Toți căutau să fie primii și se înghesuiau mereu în față, împingîndu-ne și pe noi înainte. Lucrul putea să ne devină fatal ; ne apropiam prea mult de apași ; de aceea, eu, unul, doream din toată inima ca să se producă, în sfîrșit, atacul.

Dorința mi se împlini. Răsună acel „hiiiiiih !“ strident, sfredelitor, care îmi pătrunse în carne și-n oase, însoțit de un urlet îngrozitor, ca o dezlănțuire a iadului. Deși pămîntul fusese muiat de ploaie, auzirăm totuși pași repezi și sărituri. Apoi — cîteva clipe de tăcere. Nimic nu se mișca în jur. S-ar fi putut auzi, vorba ceea, bîzîitul unei muște. În sfîrșit, tună glasul lui Inciu-Ciuna. Rosti un singur cuvînt : „Ko !“

Acesta înseamnă „foc“, adică „încingeți focul“. Jarul de sub cenușă mai mocnea și crăcile uscate se aprindeau lesne. Apașii executară ordinul și aruncară vreascuri peste jar. În cîteva clipe, vîlvătăile se înălțară spre cer, luminînd terenul.

Inciu-Ciuna și Winnetou stăteau împreună și războinicii făcură la iuțeală cerc în jurul lor, dar constatară uimiți că noi dispăruserăm.

— Uf, uf, uf ! exclamară toți.

Winnetou, deși atît de tînăr, dovedi cu acest prilej acea prezență de spirit pe care mai tîrziu i-am admirat-o de atîtea ori. Judecă, probabil, că ne găsim prin apropiere și că ei, apașii luminați de vîlvătăile focului, sînt în dezavantaj față de noi și ne oferă o țintă sigură. De aceea comandă :

— *Tatișa ! Tatișa !*

Asta însemna : „Depărtați-vă, depărtați-vă !“ Se pregătea și el să se pună mai la adăpost, însă i-o luai înainte. Din patru-cinci salturi ajunsei lîngă războinicii care-l înconjurau. Îmbrîncind în stînga și-n dreapta ca să-i tai calea, pătrunsei în mijlocul cercului împreună cu Hawkens, Stone și Parker. Tocmai cînd strigase acel *Tatișa ! Tatișa !* pregătindu-se să sară, Winnetou se pomeni față în față cu mine și, preț de cîteva clipe ne uitarăm unul în ochii celuilalt. Iute ca fulgerul duse mîna la brîu ca să-și tragă cuțitul, dar pumnul meu îl și lovi în tîmplă. Se clătină și se prăbuși. Văzui cum, în același timp, Sam, Will și Dick îl înșfăcau pe Inciu-Ciuna.

Apașii răcneau de mînie, dar glasurile lor fură acoperite de urletul înfricoșat al kiowașilor care se aruncau în luptă. Două sute de kiowași se năpustiră împotriva celor aproximativ cincizeci de apași ! Adică patru contra unu ! Și, totuși, luptătorii lui Winnetou rezistau cu vitejie. Trebuia, în primul rînd, să-mi apăr propria piele și să-i țin la distanță pe apași, căci mă aflam chiar în mijlocul lor ; de aceea mă răsuceam ca o sfîrlează lovind în toate părțile. Nu mă serveam însă decît de pumni, pentru că nu voiam să rănesc și cu atît mai puțin să ucid pe careva. Doborîsem vreo patru-cinci inși și putui, în sfîrșit, să-mi trag răsuflarea ; de altfel, și puterile începuseră să-mi slăbească. În cîteva minute, lupta era sfîrșită. Doar în cîteva minute ! Dar într-o astfel de încăierare minutele sînt extrem de lungi.

Inciu-Ciuna zăcea la pămînt, legat cobză, iar alături de el, Winnetou, fără simțire ; îl legarăm și pe dînsul. Nici un apaș nu scăpase, mai ales datorită faptului că erau cu toții oameni

viteji, care nu concepeau să fugă şi să-şi părăsească şefii căzuţi în captivitate. Mulţi dintre ei fuseseră răniţi, dar şi dintre kiowaşi cam tot atîţia ; din păcate, aceştia din urmă numărau şi trei morţi, iar apaşii chiar cinci. Fireşte că acest rezultat sîngeros nu intrase în planurile noastre ; dar împotrivirea energică a apaşilor îi silise pe kiowaşi să-şi folosească armele mai vîrtos decît am fi dorit.

Războinicii învinşi fură legaţi. N-a fost nevoie de cine ştie ce eforturi ; dacă punem la socoteală şi oamenii noştri, eram patru sau chiar cinci contra unu. Trei kiowaşi îl ţineau pe adversar, şi un al patrulea sau al cincilea îl lega.

Morţii fură duşi mai deoparte ; kiowaşii răniţi primeau asistenţă din partea camarazilor lor, în timp ce noi, albii, îi pansam pe apaşii în suferinţă. Bineînţeles că eram întîmpinaţi de priviri întunecate şi vrăjmaşe ; ba unii răniţi se şi împotriveau fiind prea mîndri pentru a accepta servicii din partea duşmanilor ; preferau să sufere, să sîngereze. Faptul nu mă neliniştea însă prea mult, pentru că rănile erau îndeobşte uşoare.

Treaba terminată, ne-am pus mai întîi întrebarea unde să-i adăpostim la noapte pe prizonieri. Aş fi vrut să le creez condiţii cît mai suportabile. Dar iată că Tangua, căpetenia kiowaşilor, se răsti la mine :

— Cîinii ăştia nu vă aparţin ! Sînt ai noştri ! Eu singur le hotărăsc soarta.

— Şi ce anume hotărăşti ? întrebai eu.

— Îi ducem în satele noastre ; dar pentru că mai avem o răfuială cu neamul lor şi ne aşteaptă un drum lung, doar n-o să-i cărăm cu noi peste tot. Îi punem la stîlpul chinurilor.

— Pe toţi ?

— Pe toţi !

— Asta n-o mai cred.

— De ce ?

— Pentru că te-ai înşelat şi adineauri.

— Cînd ?

— Cînd ai spus că apaşii vă aparţin vouă. Or, nu-i adevărat.

— Ba e adevărat !

— Ba nu. După legile vestului, prizonierul aparţine aceluia care l-a prins. Luaţi-vă, deci, apaşii pe care i-aţi prins ; n-am nimic împotrivă. Dar ceilalţi sînt ai noştri.

— Ho-hi ! Deştept mai vorbeşti ! Aţi vrea, după cît înţeleg, să rămîneţi cu Inciu-Ciuna şi cu Winnetou ?

— Fireşte !

— Şi dacă nu-i las ?

— O să-i laşi !

Tangua îmi vorbea pe un ton duşmănos ; eu îi răspundeam calm şi hotărît. Atunci îşi scoase cuţitul, îl înfipse pînă la prăsele în pămînt şi, fulgerîndu-mă cu privirea, zise :

— Încercaţi să puneţi mîna pe un singur prizonier şi trupurile voastre vor fi una cu pămîntul acesta în care mi-am înfipt cuţitul. Am zis ! *Howgh !*

Ameninţarea era cît se poate de serioasă. Eu însă i-aş fi arătat că nu mă sperie, dacă Sam Hawkens n-ar fi fost atît de înţelept să-mi arunce o privire cu tîlc, recomandîndu-mi prudenţă. De aceea tăcui.

Apaşii legaţi zăceau în jurul focului şi ar fi fost cel mai simplu lucru să-i lăsăm chiar acolo, unde puteau fi supravegheaţi fără multă bătaie de cap. Dar Tangua voia să-mi demonstreze că se consideră stăpînul lor absolut şi că poate proceda după placul lui ; dădu deci ordin să fie legaţi în picioare de cîte un copac.

Ceea ce se şi făcu, desigur, fără delicateţe, cum oricine îşi poate imagina. Kiowaşii procedară brutal, fără menajamente, străduindu-se să pricinuiască prizonierilor cît mai multe suferinţe. Totuşi, nimeni dintre apaşi nu-şi trădă durerea. Erau crescuţi şi deprinşi să îndure orice chin. Cel mai crunt se purtară kiowaşii cu cele două căpetenii ; strînseră legăturile atît de tare, încît sîngele părea gata să ţîşnească din trupurile lor învineţite.

Era cu neputinţă ca vreunul din prizonieri să se elibereze prin sforţări proprii şi să fugă ; totuşi, Tangua a rînduit străji puternice jur împrejurul taberei.

Focul reînteţit ardea, cum am mai spus, la capătul pajiştii care se întindea ca o fîşie către malul apei. Ne culcarăm şi noi lîngă foc. Ne pusesem în gînd să nu admitem aici prezenţa nici unui kiowaş, pentru că orice prezenţă de acest fel ar fi îngreuiat, dacă nu chiar împiedicat, eliberarea lui Winnetou şi a tatălui său ; dar nici kiowaşii nu doreau să se culce aici. Nu se arătaseră ei nici la sosire prea amicali faţă de noi, darămite acum, după disputa dintre mine şi Tangua. Privirile

lor reci, aproape dispreţuitoare, nu ne inspirau nici o încredere ; ne gîndeam că ar fi extrem de bine dac-am reuşi să ne descotorosim de ei, fără o ciocnire prealabilă.

Aprinseră şi ei cîteva focuri la oarecare depărtare, în savană, şi se culcară în jurul lor. Vorbeau între ei nu în jargonul uzitat între albi şi roşii, ci în graiul tribului lor, ca să nu-i putem înţelege. Nici faptul acesta nu era de bun augur. Se considerau stăpîni pe situaţie şi se purtau cu noi asemenea leului de menajerie care tolerează în preajma lui o javră de căţel.

Planul nostru era cu atît mai greu de realizat, cu cît numai patru inşi trebuiau să fie la curent cu el, şi anume Sam Hawkens, Dick Stone, Will Parker şi cu mine. Pe ceilalţi nici nu doream, nici nu era indicat să-i iniţiem în secretul nostru ; probabil că s-ar fi opus şi ne-ar fi zădărnicit acţiunea, sau şi mai mult, i-ar fi informat pe kiowaşi. Se lungiseră aici, lîngă noi şi trebuia să aşteptăm pînă adorm cu toţii. Din această pricină, şi luînd în considerare faptul că o reuşită a planului nu ne-ar mai fi îngăduit multă vreme odihna, Sam fu de părere că n-ar strica să aţipim şi noi cît de cît. În pofida tulburării mele sufleteşti, avui într-adevăr norocul să adorm imediat. După un răstimp, Sam mă trezi. Pe atunci încă nu ştiam să citesc timpul după poziţia stelelor, dar cred că era puţin după miezul nopţii. Însoţitorii noştri dormeau, focul se stinsese. Dincolo, kiowaşii nu întreţineau decît un singur foc. Celelalte pieriseră. Prin urmare, puteam discuta între noi, dar numai în şoaptă. Sam îmi spuse la ureche :

— Înainte de toate, să hotărîm care din noi patru vor pleca. Doi oameni ajung.

— Fireşte că unul sînt eu ! i-am răspuns răspicat.

— Oho, nu vă pripiţi, stimate *sir !* E o treabă foarte periculoasă.

— Ştiu.

— Şi vreţi să vă riscaţi viaţa ?

— Da.

— *Well !* Sînteţi un flăcău de nădejde, dacă nu mă-nşel. Dar ne mai aşteaptă şi alt pericol, în afară de riscul vieţii.

— La ce te referi ?

— Succesul acţiunii noastre depinde de persoanele care o execută.

— Just.

— Mă bucur că sînteţi de acord ; de aceea sper că veţi renunţa la colaborarea dumneavoastră.

— Nici nu mă gîndesc.

— Fiţi rezonabil, *sir !* Lăsaţi lucrurile pe seama mea şi a lui Dick Stone !

— Mă opun !

— Sînteţi încă tinerel în materie. Ceea ce ştiţi dumneavoastră din arta furişării e un nimic, un zero.

— Posibil. Dar voi dovedi chiar astăzi că se poate să execuţi bine şi un lucru la care nu te pricepi. Trebuie numai voinţă.

— Nu ajunge, mai trebuie şi talent, *sir*, da, talent ! Şi dibăcie, de care nu dispuneţi. Cu asta te naşti, şi apoi te perfecţionezi. Exerciţiul, iată ce vă lipseşte !

— Să facem o încercare.

— Adică, vreţi să probăm ?

— Da.

— Şi care-ar fi proba ?

— De pildă, ştii dumneata dacă Tangua doarme ?

— Nu ştiu.

— Totuşi e foarte important s-o ştim. Nu-i aşa ?

— Este. Mă strecor eu mai tîrziu pînă la el.

— Nu, asta o fac eu.

— Dumneavoastră ? De ce ?

— De probă.

— Ah, aşa ? Şi dacă vă simte ?

— N-ar fi prea grav ; am un pretext foarte plauzibil. Vreau să controlez dacă străjile îşi fac datoria.

— *Well*, aşa mai merge. Dar ce folos de asemenea probă ?

— Vreau să cuceresc încrederea dumitale. Dacă experienţa reuşeşte, cred că n-o să te mai opui ca Winnetou să cadă în seama mea.

— Hm ! În chestiunea asta mai vorbim.

— Mă rog. Aşadar, pot să plec şi să iscodesc ce face Tangua ?

— Plecaţi, dar fiţi foarte atent ! Dacă vă simte, atunci mai devreme sau mai tîrziu va cădea la bănuială că sînteţi vinovat de evadarea lui Winnetou, că dumneavoastră l-aţi eliberat.

— Şi nu se va înşela prea mult.

— Camuflaţi-vă în dosul copacilor și tufelor, nu treceţi prin zona luminată de focul lor de tabără, căutaţi mereu întunericul.

— Am să-l caut, Sam.

— Sper. Pe puţin treizeci de kiowaşi sînt încă treji, fără a mai socoti şi santinelele. Dacă reuşiţi să treceţi neobservat, veţi primi laudele mele sincere ; voi întrezări atunci posibilitatea ca, odată şi odată, peste vreo zece ani, să ajungeţi un *westman* adevărat, deşi pînă acum, în ciuda bunelor mele sfaturi, tot *greenhorn* aţi rămas ; şi încă unul cum nu se găseşte mai ageamiu şi mai papă-lapte în nici un panoptic din lume, hi-hi-hi-hi !

Îmi potrivii bine cuţitul şi pistolul, ca să nu le pierd cumva pe drum şi pornii tîrîş. Astăzi, cînd istorisesc întîmplarea, îmi dau seama de întreaga răspundere ce mi-o asumasem cu atîta dezinvoltură şi nesocotinţă. Doream cu ardoare să mă apropii de Tangua, fără să-l trezesc din somn.

Îmi era drag Winnetou şi aş fi vrut să i-o arăt măcar printr-un gest care implică riscul vieţii. Se ivea acum cea mai bună ocazie ; puteam să-l salvez. Mă ambiţionam s-o fac eu, eu şi nimeni altul ! Şi iată că Sam, cu neîncrederea lui, mi se punea în cale ! Voia să facă el împreună cu Dick Stone isprava la care eu visam atît de mult. Chiar dacă izbuteam să mă furişez neobservat pînă la căpetenia kiowaşilor, încă nu eram sigur că voi fi risipit îndoielile lui Sam. Iată de ce m-am hotărît să nu-l mai consult şi să nu-i mai cer aprobarea în această chestiune. Voi acţiona cu de la mine putere şi îmi voi realiza dorinţa. Nu ! Nu la Tangua mă voi duce, ci chiar la Winnetou.

Puneam astfel în joc nu doar propria-mi viaţă, dar şi pe aceea a tovarăşilor mei. Dac-aş fi fost prins asupra faptului, s-ar fi terminat cu toţi ! Mărturisesc că întrezăream şi atunci care ar fi consecinţele, dar, pornit pe fapte mari, precum mă îndemnau anii mei tineri, trecui peste orice rezervă.

Citisem multe despre arta furişării şi auzisem şi mai multe de cînd mă aflam în vestul sălbatic. Îndeosebi Sam îmi explicase şi chiar îmi demonstrase practic metoda. L-am imitat. Cît priveşte dibăcia necesară în asemenea situaţie, eram într-adevăr boboc. Dar asta nu mă împiedica să cred pe deplin în reuşită.

Mă tîram pe burtă prin tufăriş. Între tabăra noastră şi copacii de care fuseseră legaţi Inciu-Ciuna şi Winnetou erau cam vreo cincizeci de paşi. De fapt, ar fi trebuit să nu ating pămîntul decît cu degetele de la mîini şi cu vîrful cizmelor ; dar pentru acest procedeu e nevoie de o rezistenţă a degetelor de la picioare şi de la mîini, cum numai după lungi exerciţii poţi dobîndi şi de care nu dispuneam pe atunci. Mă tîram deci pe genunchi şi pe coate ; semănam la mers cu un patruped. Pînă a mă sprijini de pămînt, pipăiam locul ca nu cumva să nimeresc vreo uscătură şi, strivind-o sub greutatea trupului, să provoc un zgomot cît de mărunt. Înainte de a mă strecura printre crengi sau pe sub ele, îmi deschideam drum, dîndu-le uşurel la o parte. Avansam încet, foarte încet, dar avansam.

Apaşii fuseseră legaţi de copacii înşiruiţi pe ambele laturi ale pajiştii. Privind dinspre tabără, cele două căpetenii se găseau pe latura stîngă. Copacii respectivi se înălţau chiar pe marginea pajiştii. Cam la patru-cinci paşi depărtare, cu ochii la prizonieri, şedea un kiowaş însărcinat să-i păzească, avîndu-se în vedere rangul şi importanţa lor. Faptul acesta mă stînjenea serios, ba putea chiar să împiedice îndeplinirea planului ; mă uitam la santinelă şi mă gîndeam cum să procedez ca să-i atrag, fie şi pentru cîteva clipe, atenţia în altă parte. Aş fi putut arunca o piatră, dar, din păcate, nu se găsea nici una prin apropiere.

Făcusem abia jumătate din drum... Deodată, zării înaintea mea un petic de pămînt mai luminos. Era ca o licărire. Mă tîrîi pînă acolo şi, spre marea mea bucurie, dădui peste o groapă mică plină cu nisip, măsurînd în diametru cam vreo doi coţi. Probabil că apele bazinului, umflate de ploaie, se revărsaseră pînă acolo şi astfel groapa se umpluse cu nisip. Îmi vîrîi cîţiva pumni de nisip în buzunar şi mă furişai mai departe.

Cam după o bună jumătate de oră, ajunsei, în fine, la vreo patru paşi în spatele lui Winnetou şi al tatălui său. Copacii nu atingeau grosimea unui trup de om. Nu m-aş fi putut apropia de tot dacă, din fericire, nu s-ar fi nimerit chiar la picioarele copacilor un rămuriş înfrunzit care-mi păru suficient ca să mă apere de privirea santinelei. Trebuie

adăugat că la cîțiva pași mai încolo creștea un mărăcine înalt, care de asemenea putea să-mi fie de folos.

Mă strecurai mai întîi pînă în dreptul lui Winnetou și rămăsei vreo două-trei minute nemișcat, supraveghind santinela. Kiowașul era obosit, își ținea ochii mai mult închiși; cu mare greutate își învingea somnul.

În primul rînd, mă interesa cum și în ce fel era legat Winnetou. Plimbîndu-mi cu prudență palma peste trunchiul copacului, atinsei piciorul și pulpa prizonierului. Mai mult ca sigur că Winnetou simți atingerea ; mă temeam să nu facă vreo mișcare și să mă trădeze astfel prezența, dar nu se întîmplă nimic : Winnetou era mult prea inteligent și dispunea de un perfect spirit de orientare. Constatai că legăturile îi înfășurau gleznele și, în plus, picioarele îi erau prinse într-o curea petrecută în jurul copacului ; era deci necesar să tai în două locuri cu cuțitul.

Îmi ridicai privirea și, la lumina palidă a focului, observai că mîinile îi erau prinse la spate cu o curea, de ambele laturi ale trunchiului. Aici nu era nevoie decît de o singură tăietură.

În clipa aceea îmi veni în minte un amănunt la care nu mă gîndisem. Dacă-i desfăceam legăturile, era de așteptat ca Winnetou să evadeze cu mare grabă, ceea ce m-ar fi expus unei grave primejdii. Mă frămîntam în fel și chip cum să evit acest lucru, dar nu găseam soluția ; eram nevoit să iau riscul asupra mea și, dacă apașul ar fi fugit, să mă salvez și eu cu aceeași repeziciune.

Și totuși, cît de mult mă înșelam în ce-l privește pe Winnetou ! Nu-l cunoșteam îndeajuns. Mai tîrziu, discutînd despre eliberarea lui, tînărul apaș îmi împărtăși gîndurile ce-l preocupaseră în acele clipe. Simțise că-l pipăie cineva și crezuse mai întîi că e un om de-al lui. Știa bine că întregul detașament fusese prins, dar se gîndea că, poate, vreo iscoadă sau un curier să fi sosit pe neașteptate în urma lor, pentru a le aduce vești de la grosul trupei. Era deci aproape sigur că va fi eliberat și aștepta intervenția cuțitului mîntuitor. Dar nu-și schimbă de loc poziția și nu făcu, deocamdată, nici o mișcare, pentru că nici în ruptul capului nu l-ar fi părăsit pe tatăl său. Pe de altă parte, nu voia ca printr-un gest necugetat să-l pună în primejdie pe salvator.

Începui cu legăturile de jos și tăiai curelele. Culcat cum eram, nu-mi sta în putință să ajung pînă la legăturile de sus, și chiar dacă ajungeam, operația ar fi cerut multă atenție ca să nu-l rănesc pe Winnetou la mîini. Trebuia, deci, să mă ridic în picioare, și atunci m-ar fi zărit paznicul. Dar nu degeaba îmi umplusem buzunarele cu nisip ! Știam o metodă cu care să-i distrag atenția santinelei. Niște pietricele mi-ar fi prins și mai bine. În sfîrșit, aruncai nițel nisip înspre tufa de mărăcini. Se produse ca un foșnet sec. Kiowașul se întoarse, privi într-acolo, dar se liniști curînd. Cel de-al doilea jet de nisip îi stîrni îngrijorarea. Dacă e vreun șarpe veninos care se strecoară pe-acolo ? Indianul se ridică și cercetă cu atenție locul. Se aplecase cu spatele spre noi. Mă sculai fulgerător în picioare și tăiai legătura de la mîinile lui Winnetou. Țin minte că privirea mi se opri un moment impresionată de părul lui frumos, împletit spre creștet în formă de coif și căzînd apoi bogat și greu pe umeri. Apucai cu stînga o șuviță subțire de păr, o retezai cu dreapta, și mă pitii iarăși la pămînt.

De ce am tăiat șuvița ? Pentru ca, la nevoie, să-mi țină de mărturie că eu sînt omul care l-a eliberat.

Spre marea mea bucurie, Winnetou nu se mișcă din loc ; părea încremenit în vechea lui poziție. Șuvița de păr o făcui inel răsucind-o în jurul degetului și o băgai în buzunar. Apoi mă furișai lîngă Inciu-Ciuna, cercetîndu-i legăturile. Era, ca și Winnetou, legat în curele și imobilizat de copac ; nu se mișcă nici el sub atingerea mîinilor mele. Procedînd ca și adineauri, i-am desfăcut mai întîi legăturile de la picioare. Am repetat apoi jocul cu nisipul aruncat în mărăcini, derutînd atenția santinelei ; reușii astfel să slobod din chingi și mîinile lui Inciu-Ciuna. Chibzuit ca și fiul său, rămase în totală nemișcare.

Judecai că e mai bine să nu las pe jos curelele tăiate, pentru ca să nu le găsească cineva. Cu nici un preț nu trebuiau să afle kiowașii modul în care s-a petrecut eliberarea prizonierilor. Găsind bucățile de curea, ar fi căzut la bănuială împotriva noastră. Adunai deci curelele cu care fusese legat Inciu-Ciuna și, strecurîndu-mă din nou lîngă Winnetou, le culesei de jos și pe celelalte ; le îndesai în buzunar și pornii îndărăt spre tabără.

Desigur că, observînd dispariţia celor doi apaşi, santinela ar fi dat alarma ; or, în acest caz eu nu trebuia să mă mai aflu prin apropiere. Însemna, deci, să mă grăbesc. Mă tîrîi tot mai adînc în tufăriş pînă ce, chiar şi sculat în picioare, nu mai puteam fi zărit. Mă ridicai, furişîndu-mă la fel de precaut, însă mult mai repede ; astfel, ajunsei lîngă tabără. Abia aici mă lăsai iarăşi pe burtă şi străbătui tîrîş restul drumului.

Cei trei tovarăşi ai mei căzuseră la mari griji în legătură cu soarta mea. Cînd am apărut lîngă ei, Sam îmi şopti :

— Cît pe-aici să ne-apuce frica, *sir* ! Ştiţi cît timp aţi lipsit ?

— Ei ?

— Aproape două ore.

— Exact. O jumătate de oră dus, o jumătate întors şi o oră întreagă am zăbovit la faţa locului.

— Şi de ce-aţi stat acolo atît de mult ?

— Trebuia să mă conving temeinic dacă Tangua doarme.

— Cum aţi procedat ?

— L-am fixat cu ochii timp de o oră şi, constatînd că nu mişcă, m-am convins că doarme într-adevăr.

— Va să zică aşa ! Superb, n-am ce spune ! Aţi auzit, Dick, Will ? Ca să se convingă dacă un indian e treaz sau doarme, s-a zgîit la el o oră încheiată, hi-hi-hi-hi ! Este şi rămîne un *greenhorn* fără leac ! Ce naiba, chiar nu aveţi nici un picuş de creier în cap ca să fi găsit o metodă mai bună ? Aţi întîlnit în drum destule vreascuri, nu-i aşa ?

— Am întîlnit, desigur.

— Păi, n-aveaţi decît să vă apropiaţi de Tangua şi să-i zvîrliţi în nas o aşchiuţă sau nişte ţărînă ; dacă era treaz, se mişca numaidecît. Fireşte, aţi aruncat şi dumneavoastră ceva, dacă nu mă-nşel, adică priviri şi iar priviri, timp de o oră, hi-hi-hi-hi !

— O fi, dar vorba e : am trecut proba ?

Între timp urmăream cu privirea încordată pe cei doi apaşi. Mă miram că stăteau şi acuma rezemaţi de copaci, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Ar fi putut de mult s-o ia din loc. Motivul pentru care n-au fugit aveam să-l aflu mai tîrziu. Era foarte simplu. Winnetou se aştepta ca, după ce l-am dezlegat pe dînsul şi după ce-l voi fi eliberat pe tatăl său, le voi da un semnal. La fel, dar într-o consecuţie inversă, presupunea şi Inciu-Ciuna ; aştepta şi el nemişcat, crezînd că mai am de lucru cu fiul său. Cum semnalul nu se produsese, Winnetou pîndi clipa cînd santinela îşi închise iarăşi ochii osteniţi, şi mişcă un braţ, dîndu-i a înţelege tatălui că nu mai e legat ; Inciu-Ciuna îi răspunse în acelaşi chip ; acum ştiau amîndoi cum stau lucrurile şi o luară la goană fără întîrziere.

— Da, proba e trecută — recunoscu Sam Hawkens. Aţi stat lîngă şeful kiowaşilor şi l-aţi observat timp de o oră încheiată, fără să fiţi prins.

— Prin urmare, prezintă destulă încredere ca să mă ocup şi eu de eliberarea lui Winnetou ; n-o să mai tremuri că am să fac prostii...

— Nu ! Vă imaginaţi că-i puteţi smulge din captivitate pe cei doi apaşi bombardîndu-i timp de o oră cu privirea ?

— Nici chiar aşa ! Le tăiem legăturile.

— Vorbiţi ca şi cînd ar fi vorba să tăiem o cracă din tufiş. Nu vedeţi că e un kiowaş acolo, care face de santinelă ?

— Văd, cum să nu văd !

— Kiowaşul acela face exact ce-aţi făcut şi dumneavoastră, *sir* ! îi priveşte. Or, încă nu v-aţi copt suficient ca, în pofida vigilenţei sale, să-i puteţi elibera pe cei doi prizonieri. E o treabă atît de grea, încît nu ştiu, zău, dacă eu însumi aş izbuti s-o scot la capăt. Judecaţi niţel, *sir* ! Numai furişarea pînă acolo e un adevărat tur de forţă şi cînd, în cele din urmă, ajungi teafăr la ţintă, atunci abia... *good luck* ! Dar ce-i asta ?

Îşi aruncase privirea în direcţia celor doi apaşi şi amuţi brusc. Ambii prizonieri dispăruseră de lîngă copaci. O jucai pe neştiutorul şi întrebai cu naivitate :

— Ce s-a întîmplat ? De ce nu-ţi continui reflexiile ?

— De ce ? Fiindcă... fiindcă... E aievea, sau mi se pare ?

Îşi frecă ochii şi urmă :

— Dumnezeule, n-oi fi avînd vedenii ! Dick, Will, ia uitaţi-vă niţel acolo şi spuneţi-mi dacă-i mai zăriţi pe Winnetou şi pe Inciu-Ciuna !

Se întoarseră şi ei cu faţa spre locul cu pricina şi erau tocmai pe punctul să-şi exprime uluirea, cînd santinela, constatînd lipsa prizonierilor ce-i fuseseră încredinţaţi, dădu un strigăt puternic şi ascuţit. Toţi kiowaşii se treziră din somn. Santinela ţipa, relatîndu-le, pe limba lor, cele întîmplate ; nu înţelegeam, dar bănuiam ce spune ; apoi se iscă un tumult de nedescris.

Toţi, chiar şi albii, alergară către copacii aceia. Îi urmai şi eu, căci trebuia să apar cu totul străin de întîmplarea petrecută. Avui însă răgazul să-mi întorc buzunarul pe dos şi să-l scutur de nisip.

Ce păcat că nu i-am putut scăpa decît pe Winnetou şi pe Inciu-Ciuna! Cu cîtă satisfacţie aş fi dat drumul şi altor prizonieri, chiar tuturora! Ar fi fost însă curată neghiobie să încerc măcar o astfel de acţiune.

Peste două sute de oameni înconjuraseră locul unde, cu puţin înainte, se mai găseau cei doi fugari. Se stîrnise o hărmălaie şi un urlet care-mi demonstrau cît se poate de clar ce plăcere m-ar fi aşteptat dac-aş fi fost descoperit. În cele din urmă, Tangua ordonă linişte şi dădu însărcinările cuvenite; cel puţin jumătate din oamenii lui se împrăştiară cu mare zor pe cuprinsul savanei şi, cu tot întunericul, porniră în căutarea evadaţilor. Tangua făcea spume la gură de mînios ce era. Îl lovi pe paznic cu pumnul în obraz şi-i smulse de la gît săculeţul cu „medicamente" călcîndu-l în picioare. Asta însemna că bietul om îşi pierduse cinstea. Era dezonorat.

Cuvîntul „medicamente" nu trebuie luat în sens medicinal de leacuri sau droguri. Expresia a intrat în vocabularul indian după venirea albilor. Medicamentele folosite de albi le erau cu totul necunoscute pieilor-roşii, iar efectele lor erau puse în seama unor farmece, a unei forţe tainice, supranaturale. De atunci, tot ce ţinea de vrăjitorie, de inexplicabil, tot ce considerau ei a fi urmarea unei intervenţii oculte, era denumit „medicament". Fireşte că fiecare trib are în graiul său şi o expresie proprie. Astfel, în graiul mandanşilor medicamentul se cheamă *hopenes*, în cel al tuskarorilor *yunniuh queht*, în tribul picioarelor-negre i se spune *nehtova*, la siuşi *vehcon* şi la niccareşi *vehrootih*.

Orice adult, orice războinic poartă la dînsul un „medicament". Adolescentul care devine bărbat şi vrea să fie primit în rîndurile războinicilor dispare într-o bună zi şi se retrage în singurătate. Acolo posteşte într-una, nu bea, nu mănîncă, doar meditează asupra nădejdilor, dorinţelor şi planurilor sale de viitor. Încordarea spiritului legată cu asemenea privaţiuni fizice îl transpune într-o stare febrilă care îl face să nu mai deosebească aparenţa de realitate. I se pare că un har divin a coborît asupra lui; visul e pentru el o revelaţie supranaturală. Odată ajuns în acest stadiu, tînărul aşteaptă să-i apară în faţa ochilor primul lucru care-l ispiteşte, fie în vis, fie aievea, şi apariţia respectivă devine amuletul lui sfînt pentru cîte zile va trăi: este „medicamentul" lui. Dacă-i apare, să zicem, un liliac, nu se lasă pînă nu prinde unul viu. Dacă izbuteşte, se întoarce la tribul lui şi depune prada în mîinile vraciului care o „prepară". Liliacul tăbăcit îşi găseşte apoi locul într-o punguliţă cît se poate de originală, mai deosebită de altele. Punga se păstrează în permanenţă la gît şi constituie averea cea mai de preţ. Cine pierde „medicamentul" acela îşi pierde şi onoarea. Nefericitul ghinionist se poate reabilita numai dacă ucide un duşman cu faimă, îi ia medicamentul de la gît şi, arătînd tuturora trofeul cucerit, devine el însuşi proprietarul lui.

Vă puteţi dar închipui ce cumplită era pedeapsa pentru străjerul căruia Tangua îi smulsese punga călcîndu-i-o în picioare. Bietul om nu suflă un cuvînt de scuză sau de protest. Îşi luă puşca şi dispăru printre copaci. Din acea clipă era ca şi mort pentru tribul lui şi nu mai putea fi repus în drepturi decît în cazul relatat mai sus.

Furia şefului se abătu nu numai asupra santinelei vinovate, ci şi asupra mea. Se repezi la mine şi răcni:

— Îi cereai pe cîinii ăia pentru tine. Du-te acum şi adu-i!

Voiam să evit orice răspuns, dar Tangua mă apucă de braţ şi strigă:

— N-auzi ce-ţi poruncesc? Du-te şi prinde-i!

Mă smucii din strînsoarea lui:

— Îţi închipui că ai dreptul să-mi porunceşti?

— Da, eu sînt căpetenia taberei şi toată lumea trebuie să-mi dea ascultare!

Atunci am scos din buzunar cutia de sardele şi i-am arătat-o:

— Vrei să-ţi răspund cum se cuvine şi să te arunc în aer împreună cu războinicii tăi? Dacă mai scoţi o vorbă nesocotită, dau drumul la „medicament" să vă spulbere pe toţi!

Eram curios dacă farsa va stîrni efectul dorit. Ehei, şi ce mai efect a produs! Tangua se dădu cîţiva paşi îndărăt şi exclamă:

— Uf, uf! Păstrează-ţi medicamentul şi fii neam de cîine, ca orice apaş!

Insulta n-aş fi trecut-o uşor cu vederea dacă n-aş fi ţinut seama de furia lui extremă şi de numărul covîrşitor al oamenilor săi.

Noi, albii, ne înapoiarăm în tabără, unde întîmplarea fu, bineînţeles, discutată şi întoarsă pe toate feţele, fără ca vreunul să găsească o explicaţie. Eu îmi păstram secretul faţă de toţi, chiar şi faţă de Sam, Dick şi Will. Mă şi bucuram în sinea mea că numai eu cunosc adevărul despre dispariţia neaşteptată a celor doi prizonieri, în timp ce dînşii se frămîntau în zadar.

Şuviţa de păr a lui Winnetou aveam s-o port la mine în toate drumeţiile, prin vestul sălbatic. Şi o mai port şi astăzi...

C A P I T O L U L IV

DE DOUĂ ORI ÎN GHEARELE MORŢII

Comportarea kiowaşilor, deşi nu-i puteam socoti duşmani declaraţi, ne îngrijora totuşi. Am hotărît aşadar ca, după culcare, să facem de gardă cîte unul pe schimb, din oră-n oră, pînă dimineaţa. Indienii nu trecură cu vederea măsurile noastre de precauţie şi, fireşte, se cam supărară, devenind şi mai puţin prietenoşi.

Spre revărsatul zorilor, furăm treziţi de către omul nostru de gardă. Kiowaşii căutau urmele prizonierilor evadaţi, pe care în cursul nopţii nu le putuseră descoperi. În sfîrşit, le găsiră ; urmele duceau spre locul unde apaşii îşi lăsaseră caii înainte de atac, punîndu-i, fireşte, sub supravegherea unor paznici. Inciu-Ciuna şi Winnetou dispăruseră acum împreună cu paznicii ; plecaseră călare. Restul cailor rămase pe loc. Aflînd cum stau lucrurile, Sam Hawkens făcu una din mutrele lui de şmecher şi mă întrebă :

— Aţi putea să ghiciţi, *sir*, de ce căpeteniile apaşilor au procedat astfel ?

— Da. Ghicitoarea nu e de loc grea.

— Oho, *sir* ! Un *greenhorn* ca dumneavoastră să nu-şi închipuie că tam-nesam, din pură întîmplare, va găsi răspunsul just. Ca să te descurci cu întrebarea mea se cere experienţă.

— Am experienţă.

— Dumneavoastră aveţi experienţă ?! Haida-de ! Aş fi curios să ştiu de unde aţi luat-o. Poate că-mi lămuriţi şi mie chestiunea.

— Şi de ce n-aş lămuri-o ? Experienţa de care vorbesc am luat-o din cărţi.

— Cărţi şi iarăşi cărţi ! Nu zic, se mai întîmplă să ai noroc şi să te alegi cu cîte ceva folositor din ele, dar asta nu

înseamnă că ai sorbit înțelepciunea cu linguroiul. Vă dovedesc eu imediat că n-aveți habar de nimic și că sînteți clei. Așadar: de ce ambii șefi evadați și-au luat numai caii lor, lăsîndu-i pe ceilalți priponiți?

— Au făcut-o spre binele prizonierilor rămași aici.

— Aha! Și cum vine asta?

— Vor avea și ei nevoie de cai.

— Credeți? Și cam în ce fel s-ar putea folosi niște oameni captivi, de caii lor?

Întrebările sale nu-mi jigneau orgoliul; așa era Sam. I-am răspuns foarte calm:

— Sînt plauzibile două ipoteze. Fie că șefii evadați se vor întoarce curînd cu forțe suficiente, bine înarmați, pentru a-și elibera întregul detașament și, în acest caz, ce rost ar fi avut să care după ei animalele? Ca să le aducă înapoi? Fie că războinicii kiowași nu vor întîrzia aci pînă la sosirea apașilor, grăbindu-se să plece împreună cu prizonierii. În cazul acesta, situația prizonierilor ar fi ușurată datorită cailor; n-ar fi nevoiți să facă drumul pe jos. Pe lîngă că deplasarea pe cai va fi mai puțin dificilă, apare și speranța ca, în drum către satele kiowașilor, să fie eliberați de-ai lor. Altminteri, fără cai, n-ar fi exclus ca domnii kiowași să-i ucidă chiar aici, la repezeală, ca să se descotorosească de ei.

— Hm! Nu-i chiar atît de proastă brodeala pe cît m-aș fi așteptat de la o specie ca dumneavoastră. Ați omis însă o a treia ipoteză. E posibil ca și așa, cu toată prezența cailor, prizonierii să fie uciși.

— Nu, asta nu e posibil!

— Măi-măi! Cum îndrăzniți, stimate *sir*, să infirmați o ipoteză emisă de creierul lui Sam Hawkens?

— Fiindcă Sam Hawkens pare să fi uitat că mă găsesc și eu aici.

— Zău? Adică sînteți și dumneavoastră aici? Chiar de-adevăratelea? Considerați, pesemne, că preaonorata dumneavoastră prezență e ceva cu totul deosebit, ceva care zguduie mapamondul!

— Vreau să spun că, atîta timp cît mă găsesc aici și pot să mișc barem un deget în apărarea lor, prizonierii nu vor fi uciși.

— Serios? Păi atunci sînteți un individ colosal, hi-hi-hi-hi! Kiowașii numără două sute de bărbați și dumneavoastră singurel, pe deasupra și *greenhorn* îi împiedicați să procedeze după pofta lor?

— Sper că n-am să fiu singur.

— Nu? Și pe cine mai contați?

— Pe dumneata; pe Dick Stone și Will Parker. Am cea mai mare încredere în voi; sînt convins că vă veți opune cu toată energia unui asemenea masacru.

— Aha! Prin urmare aveți încredere în noi! Primiți, vă rog, toată recunoștința mea. Nu e un fleac să te bucuri de încrederea unui astfel de om. Bineînțeles că sînt grozav de onorat, dacă nu mă-nșel!

— Ascultă, Sam, nu mi-e de glumă și n-am poftă să mă las antrenat în zeflemele. Cînd e în joc viața atîtor oameni, gluma încetează. Mă fulgeră cu ochișorii lui ironici, șireți, apoi zise:

— *Thounder-storm*! Va să zică o luați în serios? Și, în cazul ăsta, firește că trebuie să devin mai grav. Dar sînt curios cum înțelegeți dumneavoastră să vă realizați intenția? Pe alții nu ne putem bizui; n-am fi decît patru inși care să înfrunte, eventual, două sute de kiowași. Credeți că vom scăpa cu fața curată?

— Nici nu mă interesează dacă și cum vom scăpa. Ceea ce știu e că nu voi îngădui ca, în prezența mea, să se comită o crimă monstruoasă.

— Și totuși se va comite; cu singura deosebire că printre cei plecați în lumea de apoi veți fi și dumneavoastră. Sau, poate, vă puneți nădejdea în noua poreclă: Old Shatterhand? Credeți probabil că veți lichida cu pumnul două sute de războinici indieni?

— Prostii! Nu eu mi-am dat porecla; pe de altă parte știu bine că numai noi, patru inși, nu ne putem bate cu două sute de adversari. Dar crezi că e neapărat nevoie să folosim forța? Stratagema e adeseori mai eficace.

— Așa? Ați cules-o și pe asta din lecturi?

— Da.

— Mi-am închipuit. Altfel cum ați fi ajuns un flăcăiaș atît de deștept! Tare-aș vrea să văd și eu odată cum o faceți pe șmecherul, cam ce mutră veți fi avînd. Vă asigur că, în cazul dat, nu veți obține nimic cu șmecheria dumneavoastră. Kiowașii își vor face mendrele fără să ia în seamă dacă arătăm mai severi sau mai șireți.

— Bine! Văd că nu e nici o nădejde în voi; atunci mă simt obligat să acţionez singur.

— Pentru numele lui Dumnezeu, *sir*, lăsaţi năzbîtiile! Nu care cumva să lucraţi de unul singur; vă atrag atenţia să ne urmaţi întru toate. Nu vreau să spun că n-aş fi de partea apaşilor dacă i-ar ameninţa vreo primejdie, însă nu mi-e în obicei să mă reped cu capul în zid. Aflaţi de la mine că zidul e totdeauna mai tare în raport cu scăfîrlia.

— Nici mie nu-mi trece prin gînd să vreau imposibilul. Acuma încă nu ştim ce au hotărît kiowaşii în legătură cu prizonierii lor, deci nu trebuie să ne spargem capul de pomană. Mai tîrziu însă, dacă vom fi nevoiţi să trecem la acţiune, vom găsi şi metoda potrivită.

— Se poate; numai că un om serios nu trebuie să mizeze pe inspiraţia momentului. De fapt, întîmplările imprevizibile nici nu mă interesează deocamdată. Avem însă de-a face cu o problemă foarte precisă: cum procedăm în cazul că apaşii urmează a fi ucişi?

— Pur şi simplu nu permitem.

— Asta nu spune nimic, e zero. Nu permitem... Exprimaţi-vă mai clar!

— Ne opunem categoric.

— N-ar avea nici un efect.

— Atunci îl oblig pe Tangua să se supună voinţei mele.

— Şi cum?

— Dau cu el de pămînt şi-i ţin cuţitul la gît, dacă altminteri nu se poate.

— Şi-l înjungheaţi?

— Dacă nu se supune, da!

— *All devils*, pe toţi dracii, sînteţi turbat de-a binelea! se burzului Sam. Zău că aţi fi în stare!...

— Te asigur că am s-o şi fac.

— Asta e... asta e...

Tăcu. Mai întîi speriat, apoi îngrijorat, făcu feţe-feţe pînă se decise, în sfîrşit:

— Aflaţi că ideea nu-i de lepădat. Să-i pui lui Tangua cuţitul la gît este, în cazul de faţă, singura metodă ca să obţii ceea ce vrei. Uite că şi un *greenhorn* poate avea uneori, ca să spun aşa, o mică idee! Pe asta o reţinem.

Ar mai fi continuat, însă Bancroft se apropiase de noi, cerîndu-mi să trec la lucru. Inginerul avea dreptate. Nu trebuia să pierdem nici o singură oră dacă voiam să terminăm lucrările înainte de sosirea lui Inciu-Ciuna şi Winnetou cu trupa lor.

Desfăşurarăm o activitate intensă şi încordată pînă la ceasul prînzului. Atunci Sam Hawkens se apropie de mine şi-mi zise:

— Îmi pare rău că trebuie să vă tulbur, *sir*, dar kiowaşii par să aibă un oarecare plan în legătură cu prizonierii.

— Un oarecare plan? Asta-i foarte vag. Ştii cumva ce au de gînd?

— Presupun, dacă nu mă-nşel. Se pare că-i vor pune la stîlpul torturii şi-i vor ucide.

— Cînd? Chiar acum, sau mai tîrziu?

— Acuşica, de bună seamă; altminteri nu mă grăbeam să vă anunţ. S-au luat măsuri din care trag concluzia că apaşii urmează a fi chinuiţi. Şi, după toate semnele, tortura va începe foarte curînd.

— Asta trebuie zădărnicit! Unde-i Tangua?

— Printre oamenii săi.

— Să-l scoatem de acolo, să-l ademenim. Preiei sarcina, Sam?

— O preiau, dar cum o scot la capăt?

Aruncai o privire îndărăt şi scrutai terenul. Kiowaşii nu se mai aflau pe locul unde poposiserăm în ajun. Urmaseră şi ei traseul nostru şi îşi improvizaseră o tabără la liziera unei pădurici. Rattler şi oamenii lui se găseau tot acolo; Sam Hawkens se învîrtise în preajma lor, îi spionase, în vreme ce Parker şi Stone rămăseseră în preajma mea. Între mine şi tabăra kiowaşilor se afla un desiş de tufe tocmai potrivit pentru realizarea planului: eram ferit de ochii kiowaşilor. Îi dădui lui Sam soluţia:

— Îl anunţi pe Tangua că vreau să-i comunic ceva, dar nu pot părăsi lucrul. Atunci va veni.

— Sper. Dar dacă-şi ia însoţitori?

— Îi las în seama dumitale, a lui Parker şi Stone; de Tangua mă ocup eu. Pregătiţi curele, ca să-i legăm. Totul trebuie făcut la iuţeală şi, pe cît posibil, fără nici un zgomot.

— *Well!* Nu ştiu dacă planul dumneavoastră e fără cusur, dar fie cum doriţi, pentru că altul mai bun nu-mi vine în minte. Ne riscăm viaţa, nu-i vorbă; dar avînd în vedere că

n-am chef deocamdată să mor, cred că vom scăpa ieftin, ca să zic aşa, cu vînătăi la ochi, hi-hi-hi-hi !

Chicotind mai mult în sinea lui, cum îi era felul, Sam se depărtă. Deşi stimaţii mei colegi nu se găseau la prea mare distanţă de mine, totuşi nu ne-au putut auzi discuţia. Nici nu mă gîndeam să-i pun la curent cu planul meu ; eram convins că mi-ar pune beţe-n roate. Ţineau mai mult la propria lor viaţă decît la salvarea prizonierilor.

Eram pe deplin conştient de miza ce-o puneam în joc. Să-i previn pe Dick Stone şi pe Will Parker de primejdia la care urmează să-i expun ? Sau să acţionez fără a-i informa în prealabil ? M-am decis să-i întreb dacă nu preferă să rămînă în afara jocului. Dar Stone îmi răspunse :

— Ce idee, *sir* ! Ne luaţi drept nişte mişei care îşi părăsesc prietenul la ananghie ? Ceea ce plănuiţi e o ispravă demnă de un *westman* adevărat ; vom participa cu plăcere. Nu-i aşa, bătrîne Will ?

— Da ! încuviinţă Parker. Sînt curios dacă noi ăştia patru izbutim să ţinem piept celor două sute de indieni. Parcă-i şi văd cum se reped la noi şi urlă neputincioşi.

Lucram liniştit şi trăgeam numai din cînd în cînd cu coada ochiului ca să văd ce se petrece îndărătul meu ; deodată, aud glasul lui Stone :

— Fiţi gata, *sir* ! Sosesc !

Ridicai capul, Sam se întorcea împreună cu Tangua. Din păcate, îi însoţeau încă trei kiowaşi.

— Fiecare ia în primire cîte unul — hotărîi. Şeful rămîne pe seama mea. Îi strîngeţi de beregată ca să nu ţipe ; dar nu vă grăbiţi, aşteptaţi pînă încep eu !

Cu pasul rar pornii în întîmpinarea lui Tangua, urmat de Stone şi de Parker. Socotii aşa fel, încît să ne întîlnim tocmai acolo unde tufărişul ne ferea cel mai bine de ochii celorlalţi kiowaşi. Tangua era încruntat. Mi se adresă cu duşmănie :

— Faţa palidă numită Old Shatterhand m-a chemat încoace. Ai uitat că eu sînt căpetenia kiowaşilor ?

— Nu, n-am uitat — i-am răspuns scurt.

— Nu trebuia să mă chemi la tine, ci să vii tu. Dar îţi iert nesocotinţa pentru că eşti de puţin timp în ţara asta şi mai ai de învăţat buna purtare. Ce vrei să-mi spui ? Dar fii scurt, că n-am vreme !

— Ce treburi grozave te aşteaptă ?

— Cîinii de apaşi vor fi făcuţi să urle.

— Cînd ?

— Chiar acum.

— De ce vă grăbiţi ? Credeam c-o să-i duceţi la wigwamurile, la colibele voastre şi acolo, în faţa cinstitelor voastre *squaw*, a nevestelor, şi sub ochii copiilor voştri îi veţi supune la cazne şi-i veţi ucide.

— Aşa aveam de gînd, dar ne-am fi încurcat treburile războiului. De aceea îi omorîm chiar azi.

— Să n-o faci, te rog !

— N-ai de ce mă ruga ! se răsti el.

— Oare n-ai voi să vorbeşti cuviincios ca şi mine ? Ţi-am adresat numai o rugăminte. Dac-aş fi încercat să-ţi poruncesc, ai fi avut, poate, motive să-mi răspunzi grosolan.

— Din partea ta nu primesc nici porunci, nici rugăminţi. Doar n-am să-mi schimb hotărîrea de dragul unei feţe palide !

— Poate ţi-o schimbi totuşi ! Cine ţi-a dat dreptul să ucizi prizonierii ? Nu vreau să-ţi aud răspunsul ; îl cunosc dinainte, şi n-o să ne certăm din pricina asta ; dar e o deosebire între a ucide pe cineva fără a-i provoca suferinţe şi între a-l supune la o moarte chinuitoare. Cît ne aflăm noi aici, nu vom îngădui să se petreacă aşa ceva.

Tangua îşi înălţă capul şi spuse cu dispreţ :

— Nu veţi îngădui ? Dar ce-ţi închipui că eşti ? O broască rîioasă care încearcă să-l înfrunte pe ursul Munţilor Stîncoşi, asta eşti ! Prizonierii îmi aparţin şi fac cu ei ce-mi place.

— Numai cu ajutorul nostru i-aţi prins ; avem asupra lor aceleaşi drepturi ca şi voi ! Vă cerem, aşadar, să-i lăsaţi în viaţă !

— Cere ce pofteşti, cîine alb ! Eu scuip pe vorba ta !

Scuipă cu scîrbă la picioarele mele şi dădu să plece. Dar pumnul meu îl fulgeră atît de năprasnic, încît se prăvăli pe moment. Avea totuşi ţeasta dură ; nu-l ameţisem de tot ; mai încercă să se ridice. A trebuit să mă aplec asupra lui şi să-i mai aplic o lovitură ; între timp, i-am scăpat din atenţie pe colegii mei.

Cînd mă ridicai, Sam Hawkens tocmai îngenunchea lîngă un indian, strîngîndu-l de gît. Stone şi Parker se luptau cu alt kiowaş ; al treilea, însă, o luase la goană, strigînd cît îl ţinea gura.

Sării în ajutorul lui Sam. După ce l-am legat cobză pe indian, făcîndu-l inofensiv, observai că Dick şi Will terminaseră şi ei treaba lor.

— N-aţi lucrat cu prea mult cap — îi mustrai eu. De ce l-aţi scăpat pe-al treilea ?

— Stone şi cu mine ne-am repezit amîndoi la acelaşi ins — răspunse Parker. Am pierdut astfel vreo două secunde, timp în care păcătosul a reuşit să fugă.

— Nu face nimic — ne consolă Sam. Atîta doar că răfuiala va începe mai curînd. Să nu ne batem capul cu asta. În două-trei minute kiowaşii vor fi aici. Să folosim răgazul ca să creăm o zonă liberă între noi şi ei.

Îl legarăm la repezeală şi pe Tangua. Cei trei experţi priviseră spectacolul, îngheţaţi de spaimă, iar inginerul-şef, după o clipă de buimăceală, alergă spre noi, strigînd indignat :

— Ce-aţi făcut, nebunilor ? Ce-aveţi cu indienii ? Or să ne omoare pe toţi !

— Chiar aşa, *sir*, o păţiţi fără doar şi poate, dacă nu intraţi imediat în acţiune alături de noi — îl avertiză Sam. Chemaţi-vă oamenii şi veniţi aici. Vă ocrotim noi.

— Voi să ne ocrotiţi ?! Asta-i prea de tot...

— Tăcere ! i-o tăie Sam. Ştim foarte bine ce-avem de făcut. Dacă nu vă ţineţi de noi, sînteţi pierduţi ! Aşadar, repede !

Înşfăcarăm pe cei trei indieni legaţi şi-i cărarăm o bucată de drum pînă în preria deschisă ; acolo îi culcarăm pe pămînt. Bancroft şi cei trei experţi veniră după noi. Ne-am ales o haltă provizorie chiar în cîmp deschis ; eram astfel în mai bună siguranţă decît pe un teren imposibil de stăpînit cu privirea.

— Cine va trata cu kiowaşii după ce sosesc ? Poate eu ?

— Nu, *sir* — protestă Sam. Asta e treaba mea : dumneavoastră încă nu cunoaşteţi bine talmeş-balmeşul indiano-englez. Dar să-mi staţi în ajutor la momentul potrivit : vă prefaceţi că acuşi-acuşi băgaţi cuţitul în pieptul lui Tangua.

Nu termină bine vorba că şi auzirăm ţipetele furioase ale kiowaşilor şi, după cîteva momente, apărură lîngă tufărişul care ne slujise de perdea. Goneau sărind peste tufe şi se apropiau de noi. Cum însă nu toţi fugeau cu aceeaşi viteză, grămada se răsfira şi oamenii înaintau oarecum izolaţi unul de

altul. Faptul acesta ne convenea : o masă compactă ar fi fost mai greu s-o ţinem în loc.

Bravul Sam le ieşi înainte, făcîndu-le semn cu mîinile ca să se oprească. Îl auzeam strigîndu-le ceva, dar nu înţelegeam ce. Intervenţia lui Sam nu avu deîndată efectul aşteptat ; el repetă strigătul de cîteva ori, pînă ce kiowaşii din faţă se opriră, imitaţi apoi şi de ceilalţi. Sam le vorbea, arătînd mereu spre noi. Îi rugai atunci pe Stone şi Parker să-l ridice pe Tangua în picioare, iar eu luai poziţia în faţa lui, ca şi cînd l-aş ameninţa cu cuţitul. Indienii scoaseră un ţipăt de spaimă.

Sam le vorbea în continuare ; deodată, unul din ei, pesemne un ajutor al căpeteniei, ieşi din rînduri şi, alături de Sam, veni cu paşi demni spre noi. Cînd ajunse în dreptul nostru, Sam îi arătă pe cei trei kiowaşi legaţi şi-i spuse :

— Vezi că ţi-am spus adevărul adevărat. Ei se află cu totul în puterea noastră.

Kiowaşul, care nu-şi ascundea tulburarea, îi privi lung pe cei trei prizonieri şi răspunse :

— Războinicii aceia doi mai trăiesc, dar căpetenia pare să fi murit.

— Nu e mort. L-a doborît pumnul lui Old Shatterhand. Acum zace în nesimţire. Dar îşi revine el. Aşteaptă deci lîngă noi, aici. Cînd Tangua se va trezi, şi îşi va descleşta limba, vom ţine sfat. Dar bagă de seamă, nu cumva să ridice vreun kiowaş arma împotriva noastră, pentru că atunci cuţitul lui Old Shatterhand îi va găuri inima lui Tangua. Fii sigur de asta.

— Cum de ridicaţi mîna împotriva noastră, care vă sîntem prieteni ?

— Prieteni ? Nici tu nu crezi în vorbele tale.

— Ba cred. N-am fumat oare cu voi pipa păcii ?

— Am fumat, însă nu mai credem într-o astfel de pace.

— De ce ?

— Oare datina kiowaşilor spune ca să-i jigniţi pe prietenii şi fraţii voştri ?

— Nu.

— Ei, Tangua l-a jignit pe Old Shatterhand, aşa că nu vă putem socoti fraţi. Uite că începe să se mişte !

Tangua, pe care Stone şi Parker îl culcaseră între timp iarăşi la pămînt, începu, într-adevăr, să se agite. După puţin,

deschise ochii şi se uită pe rînd la fiecare din noi, ca şi cum ar fi încercat să-şi amintească cele petrecute. Apoi, revenindu-şi pe deplin, strigă :

— Uf, uf, Old Shatterhand m-a doborît ! Cine m-a legat ?

— Eu ! mă grăbii să răspund.

— Să mi se desfacă legăturile ! Poruncesc !

— Adineauri n-ai vrut să-mi asculţi rugămintea. Iată că acum nu ascult eu de poruncile tale. N-ai nici un drept să ne ordoni !

Ochii i se opriră mînioşi asupra mea. Scrîşni :

— Taci, băieţandrule, că de nu, te strivesc !

— Tăcerea ţi-ar prii mai degrabă ţie decît mie. M-ai jignit, de aceea te-am culcat la pămînt. Old Shatterhand nu lasă nepedepsit pe nimeni, dacă-l face de broască rîioasă şi de cîine alb. Cată să te potoleşti şi să te porţi cuviincios, altminteri poate să-ţi meargă şi mai rău.

— Vă cer să mă sloboziţi ! Dacă nu, atunci războinicii mei vă vor strivi, vă vor şterge de pe faţa pămîntului !

— Atunci ai să mori tu primul. Fii atent : acolo se află oamenii tăi ; dacă vreunul face un singur pas spre noi, îţi găuresc inima cu cuţitul. Am zis ! *Howgh* !

Rezemai vîrful cuţitului de pieptul său. Trebuia să recunoască, în sfîrşit, că se afla la discreţia noastră şi că, la nevoie, îmi voi pune în aplicare avertismentul.

Urmă o pauză, în răstimpul căreia Tangua îşi roti năprasnic ochii, de parc-ar fi voit să ne înghită ; în sfîrşit, se sili să-şi stăpînească furia şi întrebă cu glas mai temperat :

— Şi acum, ce vreţi de la mine ?

— Nimic peste ceea ce te-am rugat adineauri : să nu-i omorîţi pe apaşi la stîlpul chinurilor.

— Poate vreţi să nu-i ucidem de loc ?

— Mai pe urmă puteţi face cu ei ce doriţi, dar cîtă vreme ne aflăm aici, laolaltă, să nu-i atingeţi cu nimic !

Tăcu iarăşi un răstimp. Deşi vopsit în culorile războiului, i se citeau totuşi pe faţă şi mînia, şi ura, şi cruzimea, şi neputinţa. Mă aşteptam ca dialogul nostru să mai dureze mult timp ; de aceea, nu mică mi-a fost mirarea auzindu-l :

— Fie după dorinţa ta. Voi merge chiar şi mai departe, dacă primeşti propunerea pe care am să ţi-o fac.

— Ce propunere ?

— Mai întîi, află că nu-mi pasă de cuţitul tău. Nu vei îndrăzni să mă atingi, pentru că războinicii mei te-ar sfîşia pe loc. Oricît de voinici aţi fi, nu vă puteţi pune cu două sute de duşmani. De aceea, îmi vine să şi rîd de ameninţările tale. Te-aş putea refuza fără nici o teamă : tot nu mi-ai face nimic. Şi totuşi, cîinii de apaşi n-or să piară la stîlpul chinurilor. Mai mult : îţi făgăduiesc chiar să nu-i ucid în nici un fel dacă te prinzi să lupţi pentru ei pe viaţă şi pe moarte.

— Să lupt ? ! Cu cine ?

— Cu un războinic pe care-l voi alege eu.

— Cu ce armă ?

— Numai cu cuţitul. Dacă te doboară el, apaşii vor pieri ; dacă-l ucizi tu, apaşii vor rămîne în viaţă.

— Şi atunci îi eliberezi ?

— Da.

Bănuiam că nutreşte un gînd ascuns. Mă considera, probabil, cel mai periculos dintre albii de faţă şi plănuia să mă facă inofensiv. Era doar limpede că va alege un meşter în mînuirea cuţitului. Totuşi, fără a sta mult pe gînduri, i-am răspuns :

— Sînt gata. Stabilim condiţiile, fumăm pipa jurămîntului, după care lupta poate să înceapă numaidecît.

— Ce mai e şi asta ? interveni Sam Hawkens. Nu pot admite nici în ruptul capului să vă angajaţi într-o asemenea luptă, *sir* ! E o prostie !

— Nu e nici o prostie, dragă Sam.

— Cea mai teribilă din cîte există ! O luptă dreaptă şi cinstită presupune ca şansele să fie egale, ceea ce nu e cazul.

— Ba este !

— Ba de loc ! Aţi mai luptat vreodată cu cuţitul, pe viaţă şi pe moarte ?

— Nu.

— Păi vedeţi ! Adversarul va fi, desigur, un neîntrecut mînuitor al cuţitului. Şi apoi, gîndiţi-vă la urmările luptei. Dacă veţi fi ucis, vor muri şi apaşii. În schimb, dacă-l învingeţi pe adversar, moare careva ? Nimeni !

— Ai dreptate, însă apaşii vor fi salvaţi de la moarte şi eliberaţi.

— Şi credeţi că aşa va fi ?

— Desigur. Fumăm calumetul, deci jurăm.

— Să-i creadă dracu' jurămintele viclene ! Şi chiar dac-ar fi sincer, ce alta sînteţi dumneavoastră decît un *greenhorn* şi...

— Mai slăbeşte-mă cu *greenhornul* dumitale, dragă Sam ! îl oprii din vorbă. Ai mai avut ocazia să constaţi că acest *greenhorn* ştie ce face...

Mă mai contrazise totuşi o bucată de timp. Dick Stone şi Will Parker mă sfătuiau, la rîndul lor, să renunţ. Dar am rămas neclintit în hotărîrea mea. În cele din urmă, Sam strigă supărat :

— Ei bine, fie ce-o fi ! Din partea mea, n-aveţi decît să vă daţi cu capul de toţi pereţii ! Nu mă mai opun. Dar voi fi atent ca lupta să se desfăşoare cinstit ; vai de acela care-ar încerca să vă tragă sau să ne tragă pe sfoară ! Îl trăsnesc cu Liddy a mea şi mi ţi-l arunc bucăţele pînă-n nori, să rămînă agăţat în vecii vecilor, dacă nu mă-nşel !

Convenirăm apoi următoarele : lupta se va da pe un teren apropiat, neacoperit de iarbă ; se va desena în nisip semnul 8, adică o figură din două cercuri suprapuse ; adversarii vor ocupa fiecare cîte un cerc din care nu au voie să iasă în timpul luptei ; nu se admite nici o cruţare ; unul din doi trebuie să moară, iar cel căzut nu va fi răzbunat de-ai săi. Celelalte condiţii ale luptei, ca şi consecinţele ei, au fost stabilite fără multă greutate.

După ce ne-am pus de acord, Tangua fu dezlegat şi fumarăm calumetul. I-am eliberat apoi pe însoţitorii săi ; se întoarseră împreună la trupa lor pentru a-i informa pe războinici despre cele convenite.

Inginerul-şef şi ceilalţi trei experţi mă cam luară la rost, însă nu le dădui atenţie. Nici Sam, Dick şi Will nu mă aprobau, dar cel puţin nu se certau cu mine. Hawkens îmi spuse cu îngrijorare :

— Aţi fi avut ceva mai bun de făcut decît să intraţi în ciorba asta, *sir* ! Am spus întotdeauna şi repet : sînteţi un om uşuratic, extraordinar de uşuratic ! Ce-o să cîştigaţi dacă vă ucide, hai ? Răspundeţi, vă rog !

— Ce-o să cîştig ? Fireşte, moartea, şi nimic mai mult.

— Şi nimic mai mult ? Mai faceţi şi glume proaste pe deasupra. Moartea e tot ce se poate întîmpla cuiva, căci după moarte nu ţi se mai întîmplă nimic.

— Ba da !

— De pildă, ce ?

— Înmormîntarea.

— Tacă-vă gura, stimate *sir* ! Dacă, pe lîngă toate supărările mele, nu mai ştiţi altceva decît să mă enervaţi, atunci regret profund că mi-am irosit dragostea pentru o fiinţă nevrednică.

— Eşti, într-adevăr, necăjit, dragă Sam ?

— Cum naiba să nu fiu ? Şi mai daţi-le naibii de întrebări idioate ! Aproape sigur că veţi fi şters dintre cei vii, absolut şters ! Şi-atunci ce-mi rămîne de făcut la bătrîneţele mele ? Ei, ce-am să mă fac ? Îmi trebuie şi mie un *greenhorn* cu care să mă cert cînd şi cînd. Ce-o să se întîmple cu mine ? Cu cine mă mai iau la harţă dacă veţi fi înjunghiat ?

— Găseşti un alt *greenhorn.*

— Uşor de spus. Nu mai găsesc eu cît oi trăi un *greenhorn* atît de perfect şi de incorigibil. Dar un lucru vă declar, *sir :* dacă vi se întîmplă o nenorocire, apoi kiovaşii ăştia n-au să mă uite cît or trăi ! Mă reped în mijlocul lor ca un Uhland turbat şi...

— Roland, dragă Sam, Roland îl cheamă ! îl corectai.

— Mi-e indiferent dacă voi fi un Uhland sau un Roland turbat ; principalul e că nu permit să fiţi înjunghiat. Şi, afară de asta, cum rămîne cu generozitatea dumneavoastră, *sir ?* După cîte ştiu, aveţi inima bună şi nu vă place să măcelăriţi oamenii. Nu cumva vă bate gîndul să-l cruţaţi pe individ ?

— Hm, hm !

— Hm, hm ? Aici nu e vorba de nici un hm-hm, ci de viaţă şi moarte, *sir !*

— Ce-ar fi să-l rănesc şi atît ?

— Doar aţi auzit că asta nu contează.

— Mă gîndesc să-l vatăm aşa fel, încît să nu mai poată continua lupta.

— Contează la fel de puţin. Înseamnă că nu l-aţi ucis şi trebuie să reluaţi lupta cu alt adversar. Aţi înţeles doar că aici numai moartea rezolvă problema. Unul din voi trebuie să moară. Trebuie ! Dacă izbutiţi să-l scoateţi pe adversar din luptă, trebuie să-i daţi lovitura de graţie, să-l ucideţi ; altminteri, totul n-are nici o valoare. Să nu vă mustre cugetul pentru atîta lucru ! Dacă vreţi să ajungeţi un *westman* întreg, atunci cuţitul va mai avea să guste din carne omenească. Nu uitaţi că toţi kiowaşii ăştia sînt nişte mişei şi tîlhari, că ei sînt vinovaţi pentru tot ce se întîmplă acum, că totul porneşte de la tentativa lor de a fura caii apaşilor. Ucigînd un ticălos,

veţi salva vieţile atîtor apaşi cumsecade; cruţîndu-l, sînteţi pierdut. Ţineţi minte toate acestea, dacă nu mă-nşel! Spuneţi-mi acum, cu deplină sinceritate: vreţi să vă aruncaţi în luptă ca un adevărat *westman*, care nu leşină de frică şi nici de milă cînd vede curgînd o picătură de sînge? Făgăduiţi-mi, ca să mă liniştesc!

— Dacă asemenea făgăduială te poate linişti, atunci fii sigur că n-am să-l cruţ, pentru că nici dînsul n-o să mă trateze mai blînd. În felul acesta, voi salva de la moarte o mulţime de vieţi omeneşti. De fapt, e un duel. Dincolo, în lumea veche, cavalerii cei mai semeţi se înfruntă pentru te miri ce. Aici e în joc mult mai mult. Iar adversarul meu nu e cavaler, ci bandit şi ucigaş. Te asigur, deci, că nu voi umbla cu mănuşi, nici cu scrupule deşarte.

— Perfect! Iată o vorbă care-mi place; acum privesc lucrurile cu mai mult calm; şi totuşi, mă simt ca şi cînd propriul meu fiu ar fi dus la tăiere. Mai degrabă m-aş bate eu în locul dumneavoastră. Îmi permiteţi, *sir?*

— Nu, bunul meu Sam. Mai întîi, ca să fiu sincer, cred că e mai bine să piară un *greenhorn* decît un *westman* destoinic cum eşti dumneata, şi al doilea...

— Încă o dată, *sir*, ţineţi-vă pliscul! Nu se face gaură-n cer dacă moare un hodorog bătrîn ca mine. Dar un om atît de tînăr...

— Ei, acuma ţine-ţi dumneata gura! l-am întrerupt, la rîndul meu. Va să zică, în al doilea rînd, ar fi cu totul dezonorant şi laş să mă retrag şi să cedez locul altcuiva. De altfel, Tangua nici n-ar admite schimbul; pe mine mă vizează.

— Păi tocmai asta nu-mi place! A pus ochii tocmai pe dumneavoastră. Vreau să sper că barca lui o s-o ia razna în pofida vîslaşului. Atenţie: iată-i că sosesc!

Indienii se apropiau fără grabă. Nu erau toţi două sute: o parte rămăseseră să-i păzească pe apaşi. Tangua îşi conduse războinicii prin faţa noastră, pînă la terenul de luptă. Ajunşi acolo, se rînduiră în trei sferturi de cerc, al patrulea sfert urmînd să fie ocupat de albi; ceea ce şi făcurăm. Din rîndurile pieilor-roşii se desprinse un bărbat cu trupul de-a dreptul herculean şi lepădă toate armele ce le avea asupra lui, păstrînd numai cuţitul. Apoi se dezbrăcă pînă la brîu, dezvelindu-şi bustul. Cine i-ar fi văzut musculatura, desigur că m-ar fi deplîns. Tangua îl conduse pînă în mijlocul rondului format de indieni şi rosti cu glas puternic, în care suna siguranţa victoriei:

— Acesta este Metan-Acva (Cuţit-Fulger), cel mai voinic luptător din tribul Kiowa. Nimeni n-a reuşit pînă astăzi să scape de cuţitul lui; sub lovitura lui, duşmanul se prăbuşeşte ca trăsnit. Iată omul care va lupta cu Old Shatterhand, faţa palidă.

— *All devils!* îmi şopti Sam. Ăsta e un adevărat Goliat! Ascultaţi ce vă spun, dragul meu *sir*, s-a zis cu dumneavoastră!

— *Pshaw!*

— Nu vorbiţi prostii! Scoateţi-vă gărgăunii din cap! Există o singură metodă care vă poate înlesni victoria.

— Care?

— Nu vă lăsaţi antrenat într-o luptă mai îndelungată; provocaţi un deznodămînt rapid; altminteri, obosiţi şi... gata! Cum staţi cu pulsul?

Mă apucă de încheietura mîinii şi-mi numără pulsaţiile. Zise apoi:

— Har Domnului, nu mai mult de şaizeci. Aşadar, pulsul e în regulă. Nu sînteţi tulburat? Nu vă e de loc frică?

— Asta ar mai lipsi! Tulburarea şi frica într-un moment cînd viaţa depinde de sîngele rece şi de ochiul calm! Numele acestui uriaş e la fel de grăitor ca şi statura lui. Acum îmi explic de ce Tangua mi-a propus să lupt cu cuţitul pentru salvarea apaşilor: pentru că omul lui e atît de voinic şi neînvins în mînuirea cuţitului. Dar vom vedea dacă este într-adevăr imbatabil.

În timp ce schimbam în şoaptă aceste vorbe, mă dezbrăcai şi eu pînă la brîu. E drept că o astfel de clauză nu fusese prevăzută, dar nu voiam să dau impresia că rămîn îmbrăcat, pentru ca haina să-mi ţie de scut, fie el cît de iluzoriu. Am predat lui Sam doborîtorul de urşi şi pistolul, apoi am păşit în mijlocul cercului. Bunul, bătrînul meu Hawkens! Îi auzeam bătăile inimii. În schimb, eu nu simţeam pic de teamă. Încrederea în forţele tale, iată cea dintîi condiţie în faţa primejdiei.

Cu mînerul unui tomahawk fu desenat în nisip un opt mare, după care căpetenia ne invită să ne ocupăm locurile. Cuţit-Fulger mă cîntări cu o privire plină de dispreţ şi rosti cu voce tare:

— Slăbănogul cu faţa albă tremură de frică. Să vedem, va avea curajul să intre în acest rotocol ?

Nu sfîrşi bine vorba, că mă şi aflai într-unul din cercuri, şi anume în cel dinspre miazăzi. L-am ales pe acesta pentru că aveam astfel soarele în spate, în timp ce adversarul îl avea în faţă şi razele îi stînjeneau vederea. Accept că n-am procedat întru totul cinstit, dar îi datoram o replică pentru că mă batjocorise afirmînd că aş tremura de frică. Ar fi fost ridicol ca, din gentileţe, să-i cedez locul mai convenabil. Repet că era vorba de viaţă şi de moarte. E într-adevăr groaznic să ucizi un om, dar în situaţia dată, orice menajament putea să-mi fie fatal. Eram, deci, ferm hotărît să-l ucid pe acest Samson. În pofida numelui şi a staturii sale impunătoare, îmi păstrasem sîngele rece ; nu aveam motive să mă simt în inferioritate, deşi nu mai practicasem o asemenea luptă.

— Uite că îndrăzneşte ! îşi rîse el iarăşi de mine. Cuţitul meu îl va lovi în plin. Marele Spirit i-a luat minţile şi mi-l dă în seamă !

La indieni, asemenea prologuri sînt uzuale. Dac-aş fi tăcut, m-ar fi socotit drept laş ; de aceea i-am răspuns :

— Lupţi numai cu gura, dar eu aştept cu cuţitul pregătit. Ocupă-ţi locul, dacă nu te temi !

Atunci se repezi dintr-un salt în celălalt cerc şi strigă furios :

— Eu să mă tem ? Eu, Metan-Acva ? Auzit-aţi, războinici ai neamului Kiowa ? Am să-l dau gata din prima lovitură pe cîinele ăsta alb !

— Ba te curăţ eu din prima lovitură ! Mai bine taci ! Ar trebui să-ţi zică nu Metan-Acva, ci Avat-Ya, adică Gură-Mare.

— Avat-Ya, Avat-Ya ! Javră împuţită, mai ai curajul să mă batjocoreşti ?! Ei bine, vulturii să-ţi mănînce măruntaiele !

Această ultimă ameninţare era extrem de nesocotită : făcuse o mare greşeală, atrăgîndu-mi, de fapt, atenţia asupra modului în care avea să-şi folosească arma. Eram avertizat : nu avea să-mi ţintească inima, ci-şi pregătea cuţitul ca să-mi spintece burta printr-o lovitură de jos în sus.

Stăteam faţă-n faţă atît de aproape, încît ar fi fost suficient să ne aplecăm puţin, ca să ne atingem cu vîrful cuţitului. Indianul îşi înfipse privirea în ochii mei. Braţul drept îi atîrna în jos ; ţinea cuţitul în aşa fel, încît mînerul se proptea

în degetul mic, iar lama, cu tăişul în sus, se strecura între degetul arătător şi cel gros. Prin urmare, presupunerea mea era justă : îşi pusese în gînd să mă spintece jos şi să-mi rupă pîntecele ; altminteri, dac-ar fi voit să lovească de sus, ar fi ţinut cuţitul invers.

Acum ştiam direcţia loviturii, dar principalul era să prevăd momentul. Pe acesta i-l puteam ghici în privire. Cunoşteam acea tresărire a ochilor, efemeră, dar specifică în asemenea ocazii. Coborîi pleoapele pentru a-i da iluzia că se află în siguranţă şi-l observai printre gene, cu mare atenţie.

— Împinge odată, cîine ! mă provocă el.

— Nu te mai răţoi, mucosule, ci dă-i drumul ! i-am răspuns.

Era o insultă gravă, care impunea fie o replică usturătoare, fie chiar atacul. Indianul alese calea din urmă. O dilatare de-o clipă a pupilelor sale mă preveni ; kiowaşul îşi repezi fulgerător braţul drept în care ţinea cuţitul şi încercă să-mi spintece burta. Dac-aş fi scontat o lovitură în sens invers, adică de sus, aş fi fost iremediabil pierdut ; aşa însă, am parat lovitura şi, în aceeaşi clipă, i-am înfipt cuţitul meu în antebraţ, rănindu-l.

— Cîine rîios ! urlă el, smulgîndu-şi braţul ; de spaimă şi durere scăpă din mînă cuţitul.

— Lasă vorba şi luptă ! i-am strigat, ridicîndu-mi iarăşi braţul şi... lama cuţitului meu îi lunecă în inimă pînă la plăsele. Am scos-o numaidecît. Lovitura fusese atît de adîncă şi precisă, încît un şuvoi de sînge, gros cît degetul, mă izbi drept în obraz. Uriaşul se bălăbăni cîteva momente, încercă să strige, neizbutind să scoată decît un geamăt surd, şi se prăbuşi fără suflare la pămînt.

Urlete înfricoşate se ridicară din rîndurile kiowaşilor. Doar Tangua, căpetenia, rămase tăcut. Se apropie, se plecă asupra adversarului meu, îi pipăi rănile, se ridică apoi şi mă privi cu o expresie pe care n-am s-o uit niciodată. Era într-însa un amestec de furie, oroare, teamă, admiraţie şi descumpănire. Dădu să se depărteze în tăcere. Dar eu îl strigai :

— Vezi că mă aflu în cercul meu ! În schimb, Metan-Acva l-a părăsit pe-al său şi zace dincolo. Cine-a învins ?

— Tu ! răspunse el mînios şi plecă. Dar nu făcu decît cincişase paşi, că se şi întoarse şuierîndu-mi printre dinţi : Eşti un fiu al Spiritului negru şi necurat. Vraciul nostru o să-ţi dezlege farmecele şi atunci nu ne mai scapi : te jupuim de piele.

— Fă ce poftești cu vraciul tău ! Deocamdată, împlinește-ți cuvîntul dat !
— Care cuvînt ? întrebă el în batjocură.
— Că nu-i veți ucide pe apași !
— Nu-i vom ucide. Ce-am spus, rămîne spus.
— Și vor fi liberi ?
— Da, vor fi liberi. Tangua, căpetenia kiowașilor, își ține cu sfințenie cuvîntul.
— Atunci mă duc împreună cu prietenii mei ca să-i dezlegăm pe prizonieri.
— Asta o fac eu, cînd va sosi vremea.
— Păi, vremea a și sosit. Am învins !
— Taci ! Am stabilit noi oare vreun termen pentru eliberarea lor ?
— N-am stabilit nici un termen, dar se înțelege de la sine că...
— Taci ! se răsti el iarăși la mine. Termenul îl hotărăsc eu. Nu-i ucidem pe cîinii de apași. Nu. Dar cine ne-ar scoate vinovați pe noi, dacă dînșii ar pieri din lipsă de hrană și de apă ? Ce vină aș avea, dacă ar crăpa cu toții de foame și de sete înainte de a fi eliberați ?
— Canalie ! îi strigai în obraz.
— Cîine, dacă mai sufli o vorbă, te...
Voia să-și continue amenințarea, dar se opri și se uită speriat în ochii mei ; expresia lor nu prezicea nimic bun. Îi completai eu, în schimb, fraza întreruptă :
— ...te zdrobesc cu pumnul, ticălosule, mincinosule nerușinat !
Se feri cîțiva pași îndărăt, scoase cuțitul și răcni :
— Las' că nu te mai apropii de mine cu pumnul tău ! Îndrăznește, și te spintec fără milă !
— Astea le-am mai auzit și de la Cuțit-Fulger, și iată-l colea, mort. Ai s-o pățești și tu la fel. În ce privește soarta apașilor, am să discut cu frații mei albi. Să nu te atingi de un fir de păr din capul lor, că s-a zis cu tine și cu toți kiowașii tăi ! Știi doar că vă putem arunca pe toți în aer !
Rostind acestea, mă dusei la Sam care, din cauza tămbălăului ce-l făceau kiowașii, nu putuse auzi disputa dintre mine și Tangua. Omulețul sări în întîmpinarea mea, mă strînse în brațe și exclamă cu entuziasm :

— Bine-ați venit, bine-ați venit, *sir !* Vă întîmpin cu acest salut ca pe unul care s-a întors din împărăția morții. Omule, prietene, odorule, tinere și *greenhorn* drag, ce creatură mai sînteți ! N-a văzut individul în viața lui bizoni și mi ți-l răpune pe cel mai vînjos din toată cireada ! N-a întîlnit nici în somn vreun grizzly, și cînd colo îl înjunghie ca pe un mielușel ! Nu i-a ieșit vreodată un mustang în cale, și-mi înhață cu lasso-ul tocmai pe nobila mea Mary ! Iar acuma, colac peste pupăză, se proptește în fața celui mai voinic și mai abil cuțitar kiowaș și, dintr-o lovitură, îi străpunge inima fără să piardă în schimb nici un strop de sînge ! Măi Dick, Will, ia veniți încoace și uitați-vă la ucenicul ăsta ! Ce să facem cu el ?
— Îl înaintăm calfă — zîmbi Stone.
— Calfă ? Ce vrei să spui ?
— A dovedit și de astă dată că nu mai e *greenhorn ;* a terminat cu ucenicia. Să-l promovăm calfă. Mai încolo s-ar putea să ajungă și meșter.
— Adică să nu mai fie *greenhorn ?* Să-l ridicăm în rang ? Măi, dacă deschizi și tu o dată gura, cel puțin nu-mi veni cu bazaconii ! Individul e un *greenhorn* get-beget, altminteri cum s-ar fi încumetat să lupte cu indianul acela uriaș și dibaci ? Numai că oamenii ușuratici au noroc, după cum țăranii cei mai proști recoltează cartofii cei mai mari. Așa e și cu individul de față : prost, ușuratic, *greenhorn !* Că mai trăiește, nu e nicidecum meritul lui, ci al prostiei de care e în stare, dacă nu mă-nșel. Cînd a pornit lupta, mi-a stat inima în loc. Abia dacă mai răsuflam ; toate gîndurile îmi fugeau la testamentul acestui *greenhorn.* Ei, și veni lovitura și indianul se prăbuși ! În sfîrșit, ce mai calea-valea, am învins ! Viața și libertatea apașilor sînt asigurate.
— Te cam înșeli, Sam ! intervenii eu, de loc supărat pentru tratamentul ce-mi aplica.
— Mă-nșel ? Cum asta ?
— În cuvîntul ce ni l-a dat, Tangua și-a lăsat o portiță deschisă și se folosește acum de ea.
— Bănuiam eu că umblă cu viclenii ! Despre ce portiță e vorba ?
I-am reprodus cuvintele lui Tangua. Era atît de indignat, încît porni glonț către șeful kiowașilor ca să-l trag la răspundere. Mă folosii de răgaz ca să mă îmbrac și să-mi reiau armele.

Kiowaşii nu se îndoiseră o clipă că faimosul lor Cuţit-Fulger mă va da gata. Deznodămîntul atît de surprinzător îi umpluse de umilinţă, dar şi de furie. S-ar fi năpustit asupra noastră, dacă gestul nu le-ar fi fost interzis ; fusese doar convenit, chiar şi consfinţit prin fumatul pipei, că luptătorul înfrînt nu va fi răzbunat de ai săi. Legămîntul îi imobiliza. Se gîndeau, în tot cazul, să născocească un alt pretext împotriva noastră. Deocamdată, nu se grăbeau, căci erau siguri de noi. Îşi stăpîneau pînă una-alta ciuda, avînd, de altminteri, destulă treabă şi bătaie de cap cu mortul. Tangua se afla printre ei şi intervenţia lui Sam Hawkens fireşte că nu găsi urechi prea atente şi binevoitoare. Se întoarse morocănos şi ne vesti :

— Individul, ce mai, nu vrea să-şi ţină cuvîntul. Şi-a pus probabil în gînd să-i ucidă pe prizonieri prin înfometare. Şi asta, după opinia lui, nu înseamnă a ucide. Noi însă avem ochii deschişi, dacă nu mă-nşel, şi o să le tragem clapa, hi-hi-hi-hi !

— Numai dacă nu ne-o trag ei nouă ! observai. E foarte greu să-i aperi pe alţii cînd tu însuţi ai nevoie de apărare.

— Mi se pare, *sir*, că vă cam sperie roşii ăştia !

— *Pshaw !* Ştii doar că nu sînt mai fricos ca tine.

— Ştiu, dar e o deosebire : atunci cînd eu devin prudent, dumneavoastră vă repeziţi ca taurul în pînza roşie, iar cînd curajul e într-adevăr necesar, vă apucă temerile. Aşa e orice *greenhorn*. De fapt, cum vedeţi cele întîmplate ?

— Ce anume ?

— Lupta aceea cu cuţitul.

— Cred că ai motive să fii mulţumit.

— Lăsaţi asta. Mă refer la unele mustrări.

— Mustrări ? Din partea cui ? Poate a dumitale ?

— Cerule, dar greu mai pricepeţi ! Spuneţi-mi sincer, *sir*, v-aţi aflat vreodată pe eşafod, dincolo, în lumea veche, în calitate de ucigaş ?

— Nu cred. Cel puţin nu-mi amintesc ! am răspuns în doi peri.

— Va să zică n-aţi ucis niciodată un om ?

— Nu.

— Aţi săvîrşit deci astăzi primul omor. Şi, mă rog, în ce stare psihică vă aflaţi ? Asta mă interesează.

— Hm ! Nu chiar plăcută. Prevăd că n-o să-mi fie uşor să mă găsesc şi altă dată în postura de a ucide. Ceea ce simt acuma seamănă mult a mustrare de conştiinţă.

— Nu vă necăjiţi şi alungaţi din cap prostiile ! Aici vi se poate întîmpla oricînd ca, în pofida dorinţei, să fiţi nevoit a ucide pentru a vă salva propria viaţă. Într-un asemenea caz, trebuie... *heavens*, o, ceruri, uite că se iveşte cazul ! exclamă el, pe neaşteptate. Iată-i pe apaşi ! Sosesc ! O să curgă sînge, nu glumă. Pregătiţi-vă de bătălie, domnii mei !

Într-adevăr, din direcţia unde se aflau prizonierii şi paznicii lor, răsună acel „Hiiiiiiih !“ strident şi prelung, strigătul de luptă al apaşilor. Inciu-Ciuna şi Winnetou, împotriva oricăror aşteptări, se şi înapoiaseră. Apaşii năvăliră în tabăra kiowaşilor. Cei care se aflau printre noi ciuliră speriaţi urechile ; apoi Tangua strigă din toate puterile :

— Duşmanii s-au năpustit asupra fraţilor noştri ! Iute, să le venim în ajutor !

Dădu să se repeadă, dar Sam i se aşeză în drum :

— Nu vă duceţi acolo ! Rămîneţi aici. Sîntem împresuraţi cu toţii. Doar nu-ţi închipui că cei doi şefi ai apaşilor sînt atît de proşti, încît să atace numai santinelele, fără să ştie cum şi unde vă aflaţi ? Într-o clipă...

Vorbi repede, precipitat, însă nu putu sfîrşi fraza, deoarece jur împrejur se ridică iarăşi acel strigăt de luptă care pătrundea pînă-n măduva oaselor. E drept că, după cum am mai spus, ne găseam în largul preriei, dar peste tot creşteau tufişuri la adăpostul cărora apaşii se strecuraseră neobservaţi. Luaţi de treburile noastre, ne-am trezit deodată încercuiţi. Goneau acum spre noi cu grămada, în salturi, din toate părţile. Kiowaşii trăgeau în ei, mai nimereau pe cîte unii, dar atît de puţini, încît nici nu conta. Curînd, începură şi atacanţii să tragă.

— Nu omorîţi nici un apaş, absolut nici unul ! le strigai eu lui Sam, Dick şi Will.

Vacarmul luptei ajunse în preajma noastră. Noi tuspatru ne ţineam deoparte, însă inginerul-şef şi cei trei experţi se angajară în luptă şi căzură ucişi. Era îngrozitor. Aţintindu-mi privirea înainte, nu văzui ce se petrece în spatele meu. Ne pomenirăm atacaţi de o ceată numeroasă. Le strigarăm noi că le sîntem prieteni, dar în van. Se repeziră asupra noastră

cu tomahawkuri şi cuţite, încît a trebuit să ne apărăm, să lovim, deşi cu totul alta ne fusese dorinţa. Am doborît cîţiva inşi cu patul armei, ceea ce le-a impus respect celorlalţi. Ne lăsară în pace.

Profitînd de răgaz, aruncai o privire împrejur. Nu era nici un kiowaş care să n-aibă de luptat în acelaşi timp cu vreo cîţiva adversari. Sam cîntări la rîndul lui situaţia şi-mi strigă :

— Hai s-o ştergem repede în tufăriş !

Îmi arătă tufele de care am mai pomenit în cîteva rînduri şi fugi într-acolo. Dick Stone şi Will Parker îl urmară. Am şovăit cîteva momente privind către locul unde zăceau cei trei experţi ucişi. Erau doar albi de-ai noştri şi regretam sincer că nu le-am putut veni în ajutor. Acum totul era prea tîrziu. O luai şi eu spre tufăriş. Dar pînă să-mi ajung ţinta, răsări ca din pămînt Inciu-Ciuna.

Venise împreună cu Winnetou în fruntea detaşamentului de apaşi însărcinat să atace tabăra şi să-i elibereze pe prizonieri. Sarcina fiind îndeplinită, cele două căpetenii porniră în control spre celălalt detaşament, care tăbărîse asupra noastră. Inciu-Ciuna o luase cu mult înaintea fiului său. Cînd s-o cotească după un tufiş, mă zări.

— Tîlhar de pămînturi ! îmi strigă şi se năpusti asupra mea, încercînd să mă zdrobească cu patul puştii sale ţintuite în argint. Am încercat să-i vorbesc spre a lămuri situaţia, dar el nu mă ascultă şi se repezi iarăşi la mine. Ce aveam să fac ? Să mă las rănit sau chiar ucis ? Trebuia să forţez şi eu nota. Se pregătea tocmai să sară asupra mea, cînd aruncai din mînă arma cu care-i parasem pînă atunci loviturile, îl apucai cu stînga de beregată şi cu pumnul drept îl trăsnii în tîmplă. Era figura mea preferată. Inciu-Ciuna scăpă puşca din mînă, horcăi scurt şi căzu. Deodată, lîngă mine, se auzi un strigăt de triumf :

— Acesta-i Inciu-Ciuna, căpetenia cîinilor de apaşi ! O să-mi folosească pielea de pe ţeasta lui ; am să-l scalpez !

Întorcîndu-mă, văzui pe Tangua, şeful kiowaşilor, care din nu ştiu ce motiv apucase acelaşi drum cu mine. Îşi aruncă arma cît colo, scoase cuţitul şi se năpusti asupra apaşului ce zăcea în nesimţire. Dădu să-l scalpeze. Îi prinsei braţul şi poruncii :

— Jos mîna ! Eu l-am învins, aşadar eu îi hotărăsc soarta, numai eu !

— Taci, păduche alb ! răcni Tangua. N-am să-ţi cer învoire, apaşul e al meu ! Dă-mi drumul, că de nu...

Fulgeră cuţitul spre mine şi mi-l înfipse în încheietura mîinii stîngi. Nu voiam să-l tai la rîndul meu cu cuţitul ; am încercat să-l înşfac şi să-l trag în lături, dar n-am izbutit ; atunci l-am strîns de gît pînă s-a muiat de tot şi a rămas în mişcare. M-am aplecat asupra lui Inciu-Ciuna, căruia îi înroşisem faţa cu sîngele ce-mi curgea din rană. În clipa aceea auzii un foşnet în spatele meu şi întorsei repede capul. Această mişcare mă salvă de la moarte. O lovitură cumplită cu patul puştii îmi fulgeră umărul. Dacă nimerea în cap, mi-l crăpa în zece. Omul care mă lovise era Winnetou.

Cum am mai spus, tînărul apaş rămăsese în urma tatălui său. Ieşind de după tufăriş, mă văzuse îngenunchind lîngă Inciu-Ciuna, care zăcea în nesimţire, cu obrazul pătat de sînge. Atunci se repezi la mine ca să mă facă zob cu patul puştii, dar spre norocul meu nimeri în umăr. Nereuşindu-i lovitura, lepădă puşca, scoase cuţitul de la brîu şi se năpusti asupra mea.

Mă aflam într-o situaţie cît se poate de precară. Lovitura îmi zdruncinase tot trupul şi-mi paralizase braţul. Aş fi încercat să-l lămuresc pe Winnetou, dar totul se petrecea atît de repede, încît nu mai aveam timp de explicaţii. Văzui cum îşi înalţă cuţitul şi-mi ţinteşte inima. Cu o uşoară fentă evitai lovitura fatală : lama cuţitului îmi pătrunse în buzunarul stîng de la piept, se abătu din cauza cutiei de sardele în care, după cum ştiţi, îmi păstram documentele, trecu pe lîngă gît şi mi se înfipse în gură, străpungîndu-mi limba. Winnetou îşi smulse repede cuţitul şi, strîngîndu-mă de beregată, se pregăti pentru o nouă lovitură. Teama morţii dublează puterile ; nu mă puteam folosi decît de o singură mînă, aveam un singur braţ valid. Izbutii şi de astă dată. Încleştîndu-i mîna dreaptă, o strînsei cu atîta forţă, încît de durere lăsă să-i scape cuţitul. Pe urmă îl apucai de braţul stîng, lîngă cot, şi i-l răsucii, silindu-l să-mi elibereze gîtul. Îmi încordai iute genunchii izbindu-l cu toată puterea şi răsturnîndu-l cu faţa la pămînt. În clipa următoare, mă şi aflam în spinarea lui.

Trebuia acum să-l imobilizez ; dacă se ridica, eram pierdut. Cu un genunchi îl apăsam de-a curmezişul pe ambele coapse, cu celălalt îi striveam braţul. Cu mîna sănătoasă îl strîngeam de ceafă, în timp ce el, cu mîna liberă, încerca — din fericire zadarnic — să apuce din nou cuţitul. Se încinse o luptă cu adevărat titanică. Închipuiţi-vi-l pe Winnetou, care nu mai fusese învins pînă atunci şi nici nu mai avea să fie de atunci încolo, cu mlădierea lui ca de şarpe, cu muşchii lui de fier, cu tendoanele de oţel. Am fi avut acum prilejul să ne explicăm ; din cîteva vorbe s-ar fi putut lămuri lucrurile. Dar limba îmi era spintecată, sîngele îmi ţîşnea în şuvoaie din gură şi, cînd încercai să vorbesc, nu scosei decît o bîiguială confuză. Winnetou făcea sforţări uriaşe ca să se scuture de mine, dar eu îl apăsam cu o greutate implacabilă. Gîfîia din ce în ce mai tare, în timp ce eu îl strîngeam de beregată oprindu-i răsuflarea. Să fi continuat pînă se înăbuşe ? Nu, în nici un caz ! Îi dădui o clipă de răgaz, ca să-şi tragă sufletul. Atunci îşi înălţă puţin capul. Era tocmai ce doream : doi-trei pumni la rînd şi Winnetou se linişti, buimac. Îl biruisem, în sfîrşit, pe el, invincibilul. Căci faptul că-l mai trîntisem cîndva la pămînt nu se putea numi victorie : atunci nu ne aflasem în luptă.

Răsuflai adînc şi cu toată grija, ca să nu înghit sîngele care-mi umplea gura. Trebuia s-o ţin mereu deschisă pentru ca şuvoiul să se scurgă afară. Şi buzele îmi sîngerau destul de abundent.

Cînd să mă ridic, răsună în spatele meu o înjurătură indiană. Mă pomenii cu un pat de puşcă în cap şi căzui leşinat.

Mi-am revenit abia seara. Zăcusem deci multă vreme în leşin. Mai întîi, am crezut că visez : mă prăbuşisem parcă în armătura de piatră a unei roţi de moară. Moara stătea, roata nu se mişca, împiedicată fiind de trupul meu. Apa clocotea deasupră-mi şi năvălea asupra roţii, strivindu-mă din ce în ce mai tare ; mi se părea că voi fi măcinat. Mă dureau toate mădularele, dar cel mai rău mă chinuiau capul şi umărul. Treptat, începui să-mi dau seama că starea în care mă aflam nu e în totul nici realitate, nici vis. Clocotul şi ţiuitul acela nu era provocat de nici o cădere de apă, ci se năşteau doar în capul meu datorită loviturii ce mă culcase la pămînt ; iar durerea din umăr nu provenea de la roata morii, ci de la izbitura ce mi-o aplicase Winnetou. Gura îmi sîngera încă şi sîngele ameninţa să-mi inunde gîtlejul, să mă sufoce ; un horcăit stăruitor mă trezi de-a binelea. Era horcăitul meu.

— Se mişcă ! Slavă Domnului, se mişcă ! auzii glasul lui Sam.

— Exact, am observat şi eu — întări Dick Stone.

— Iată că deschide ochii ! E în viaţă, trăieşte ! adăugă Will Parker.

Într-adevăr, deschisesem ochii. Dar ceea ce văzui în prima clipă nu era de loc încurajator. Ne găseam în acelaşi loc unde se desfăşurase lupta. Jur împrejur aveam vreo douăzeci de focuri de tabără, pe lîngă care mişunau pe puţin cinci sute de apaşi. Erau şi mulţi răniţi. Observai şi un număr considerabil de morţi. O stivă de cadavre, unii apaşi, alţii kiowaşi. Primii pierduseră unsprezece, iar ceilalţi treizeci de oameni. Nu fugise nimeni. Tangua se afla printre ai săi. Cadavrele inginerului-şef şi ale celor trei experţi nu le vedeam nicăieri. Fuseseră ucişi fiindcă se apăraseră orbeşte.

La mică depărtare de noi zăcea un om încovrigat, ca şi cînd ar fi fost supus torturii de altădată pe aşa-numitul butuc spaniol. Era Rattler. Apaşii îl legaseră astfel pentru a-l chinui. Rattler gemea şi, cu tot caracterul său urît, imoral, provoca milă. Oamenii lui nu mai trăiau. Fuseseră împuşcaţi cu prilejul primului atac. Numai pe el îl lăsaseră în viaţă ; ca ucigaş al lui Klekih-Petra, avea să moară încet şi chinuitor.

Eu eram legat de mîini şi de picioare, ca şi Parker şi Stone culcaţi la stînga mea. În dreapta zăcea Sam Hawkens, cu picioarele legate ; mîna dreaptă îi era prinsă la spate ; în schimb stînga îi fusese lăsată liberă, pentru ca — lucru ce-l aflai mai tîrziu — să-mi poată veni în ajutor.

— Să mulţumim cerului, iubite *sir*, că v-aţi revenit ! exclamă el, în timp ce, cu mîna slobodă, îmi mîngîia obrazul. Cum de aţi fost răpus ?

Voiam să-i explic, dar nu eram în stare ; mi se umpluse gura de sînge.

— Scuipaţi-l afară ! mă îndemnă Sam.

Scuipai, dar abia reuşii să îngăim cîteva cuvinte nelămurite şi gura mi se umplu iarăşi. Din cauza acestei hemoragii abundente, eram total istovit. Rostii nişte fraze trunchieate, cu pauze interminabile şi cu o voce atît de slabă, încît Sam cu greu mă înţelese :

— Inciu-Ciuna luptat... pe urmă Winnetou... înțepat limbă... patul puștii... cap... nu știu cine...

Restul vorbelor se înecară. Abia atunci observai că zăceam într-un lac de sînge.

— Păcatele mele! Cine-ar fi bănuit așa ceva? Ne-am fi predat bucuroși, dar apașii nici gînd să ne asculte. Ne-am retras în tufăriș, ca să așteptăm acolo, poate le trece mînia, dacă nu mă-nșel. Credeam că ați procedat la fel; v-am căutat peste tot, dar în zadar. Atunci m-am tîrît pînă la marginea tufărișului, sperînd că vă găsesc acolo. Și iată, un grup zgomotos de apași îi înconjuraseră pe Inciu-Ciuna și pe Winnetou, care păreau morți. Și-au revenit însă curînd. Iar dumneavoastră zăceați lîngă ei ca și cînd ați fi murit. M-am speriat așa de tare, încît i-am chemat imediat pe Will Parker și pe Dick Stone; alergarăm tustrei încoace, să vedem dacă mai trăiți. Ei, și ne-au prins numaidecît. I-am explicat lui Inciu-Ciuna că sîntem prietenii apașilor și că aseară avusesem chiar de gînd să-i eliberăm. Dar el mi-a rîs în față cu dispreț; numai lui Winnetou îi datorez faptul că mi-au lăsat liberă mîna asta. Tot el v-a bandajat gîtul, altminteri, nu v-ați mai fi revenit; vi s-ar fi scurs tot sîngele, dacă nu mă-nșel. A pătruns tare adînc cuțitul?

— Prin... limbă — îngăimai eu.

— Drace! Asta-i periculos. Vă așteaptă niște friguri care, deși îmi displac profund, aș prefera să treacă asupră-mi, avînd în vedere că un urs bătrîn ca mine le suportă mai ușor decît un *greenhorn* care, bănuiesc, n-a văzut pînă acum sînge decît în cîrnați. Sper că nu aveți și alte răni.

— Lovituri... patul puștii... cap... umăr...

— Așadar, v-au lucrat serios. Eu credeam că numai cuțitul e de vină. Vai, că tare vă mai vîjîie pesemne capul! Dar trece. Bine că nu v-au făcut terci și dramul de minte pe care-l aveați. Tot pericolul e în rana de la limbă, care nu poate fi pansată. Am să...

Mai mult nu putui auzi. Leșinai din nou.

Cînd m-am trezit din leșin, mă aflam în mers; auzeam tropotul multor cai și am deschis ochii. Zăceam — închipuiți-vă! — pe blana ursului grizzly ucis de mine. Devenise un fel de hamac atîrnat între doi cai care mă transportau. Eram culcat atît de adînc în blană, încît nu vedeam decît capetele celor doi cai și cerul de deasupra; altceva nimic. Soarele era

sus și mă frigea ca plumbul topit scurgîndu-mi-se în toate vinele. Gura — umflată și plină de sînge năclăit. Aș fi vrut să-l scuip, dar limba refuza orice mișcare.

— Apă, apă! voiam să strig, deoarece setea mă chinuia îngrozitor. Dar nu puteam scoate nici o șoaptă și nici un sunet. Îmi spuneam că s-a isprăvit cu mine și mă sileam, ca orice muribund, să cuget la Dumnezeu și la cele de dincolo de viață; dar leșinai din nou...

Se făcea că luptam cu indieni, cu bizoni și cu urși, călăream spre moarte prin stepe pustii, înotam la nesfîrșit pe oceane fără țărmuri... Mă stăpîneau frigurile traumatice cu care lungă vreme m-am luptat între viață și moarte. Auzeam din cînd în cînd, ca de la mare depărtare, glasul lui Sam Hawkens; zăream uneori doi ochi noptatici și catifelați, ochii lui Winnetou; apoi muream, eram culcat în sicriu și înmormîntat; bulgări de țărînă se rostogoleau parcă peste capacul sicriului și zăceam așa o lungă, lungă veșnicie sub pămînt și în nemișcare, pînă ce capacul se ridicase iarăși ca de la sine și neauzit, plutind în înălțimi și mistuindu-se. Răsări deasupra-mi un cer senin; iar cei patru pereți ai mormîntului se retraseră în adînc. Era oare posibil? Era aievea? Îmi trecui mîna peste frunte și...

— Aleluia, aleluia! Învie din morți, zău că învie! jubilă Sam.

Îmi răsucii nițel capul.

— Vedeți, și-a dus mîna la frunte! Și-a întors capul! strigă el.

Se aplecă peste mine. Chipul îi radia fericire; vedeam asta limpede, în pofida bărbii care îi ascundea mai toată fața.

— Mă recunoașteți, *sir*, iubite *sir*? întrebă el. Ați deschis ochii și v-ați mișcat. Va să zică ați înviat din morți. Mă vedeți?

Voiam să-i răspund, dar nu puteam, mai întîi din pricina lipsei totale de vlagă și apoi din cauza limbii care-mi atîrna în gură ca de plumb. Mă mulțumii să dau din cap.

— Și mă auziți? insistă Sam.

Dădui iarăși din cap.

— Uitați-vă la el... priviți încoace... uitați-vă!

Fața lui dispăru, în schimb apărură capetele lui Stone și Parker. Bravii mei camarazi! Aveau ochii înlăcrimați de

bucurie. Dădură să-mi vorbească, dar Sam îi împinse la o parte.

— Lăsaţi-mă pe mine ! Eu discut, eu !

Îmi prinse amîndouă mîinile, le apăsă de acel sector al bărbii unde, după toate probabilităţile, era situată gura, şi mă iscodi cu duioşie :

— Vă e foame, *sir ?* Vă e sete ? Aţi putea să mîncaţi ceva sau să beţi ?

Făcui din cap un semn de refuz ; nu simţeam nici cea mai mică nevoie să mănînc. Mă aflam într-o stare de sfîrşeală care nu mai reclama nici măcar un strop de apă.

— Nu zău, chiar nu vreţi ? Păi, e posibil ? Ştiţi cîtă vreme aţi zăcut ?

A mişcat uşor din umeri.

— Trei săptămîni, trei săptămîni încheiate ! Închipuiţi-vă ! De altfel, nici nu ştiţi ce s-a mai petrecut, nici unde vă aflaţi ! Aţi trecut prin nişte friguri grozave din cauza rănii ; apoi v-au înţepenit muşchii. Apaşii, ce mai, erau gata să vă îngroape. Dar eu nu vă puteam crede mort. Atîta m-am rugat de ei, încît Winnetou, sfătuindu-se cu tatăl său, a obţinut învoirea să vă îngroape abia după ce veţi intra în putrefacţie. Asta i-o datorăm lui Winnetou şi intervenţiei sale. Trebuie să-l caut şi să-l invit încoace !

Am închis ochii şi am continuat să zac, dar nu în mormînt, ci într-o istovire plăcută, într-o pace netulburată. Aş fi vrut să rămîn la nesfîrşit în această stare... Deodată, auzii nişte paşi. O mînă mă pipăi şi-mi mişcă braţul ; recunoscui apoi vocea lui Winnetou :

— Oare Sam Hawkens nu se înşală ? Să se fi trezit într-adevăr Selki Lata ? (Old Shatterhand, în traducere indiană.)

— Da, da ! Am văzut tustrei cu ochii noştri. Ne-a răspuns chiar la întrebări, a mişcat din cap.

— Mare minune ! Ar fi fost însă mai bine dacă minunea nu se întîmpla. S-a întors din moarte ca să plece iarăşi fără întoarcere. Veţi muri cu toţii împreună.

— Dar el e cel mai bun prieten al apaşilor !

— M-a doborît în două rînduri !

— A fost nevoit.

— Nu trebuia s-o facă.

— Ba da : prima oară, ca să te salveze pe tine ; kiowaşii te-ar fi ucis în luptă. A doua oară a fost silit să se apere împotriva ta. Voiam să ne predăm de bună voie, dar n-am putut ; oamenii tăi nici nu ne luau în seamă vorbele.

— Asta o spune Hawkens numai ca să-şi salveze pielea.

— Ba nu. Vorbesc adevărul curat !

— Limba ta minte. Tot ce-mi îndrugi ca să scapi de o moarte chinuitoare nu face decît să mă convingă şi mai mult de faptul că ne-aţi fost duşmani încă şi mai răi decît kiowaşii. Te-ai furişat printre noi şi ai tras cu urechea. Dac-ai fi fost prietenul nostru, ne-ai fi prevenit şi n-am fi fost atacaţi acolo şi legaţi de copaci lîngă malul apei.

— Dar v-aţi fi răzbunat pe noi pentru moartea lui Klekih-Petra şi chiar dacă n-aţi fi făcut-o, drept mulţumită că v-am prevenit, totuşi ne-aţi fi împiedicat să continuăm şi să terminăm lucrările.

— Nici aşa nu le mai puteţi continua. Născoceşti motive în care nici copiii n-ar crede. Ori îţi închipui că Inciu-Ciuna şi Winnetou sînt mai proşti decît copiii ?

— Departe de mine un asemenea gînd. Păcat că Old Shatterhand a leşinat iarăşi. Dac-ar fi în putere şi ar putea grăi, ţi-ar da şi el mărturie că nu spun decît adevărul adevărat.

— Fireşte, ar simţi ca şi tine. Toate feţele palide sînt mincinoase şi viclene. Am cunoscut un singur alb în inima căruia sălăşluieşte adevărul : acela era Klekih-Petra, pe care voi ni l-aţi răpit. Cu acest Old Shatterhand era cît pe-aci să mă înşel. Curajul şi forţa lui îmi stîrniseră admiraţie. Ochii lui păreau sinceri şi credeam să-l pot iubi. Dar nu e decît un tîlhar de pămînturi, ca şi toţi ceilalţi. Nu v-a împiedicat să ne atrageţi în cursă, în schimb m-a lovit în două rînduri cu pumnul. De ce oare Marele Spirit o fi adus pe lume asemenea om cu inima ipocrită ?

Simţindu-i atingerea mîinii, încercasem să-l privesc ; dar în apatia mea trupul refuzase să se supună voinţei. Părea eteric sau alcătuit dintr-o plămadă insensibilă, incapabil de a percepe realitatea concretă. Acum însă, ascultînd părerile lui Winnetou despre mine, reuşii să-mi ridic pleoapele şi să-l privesc. Era neînarmat şi îmbrăcat într-un veşmînt uşor de pînză, iar în mîini ţinea o carte cu titlu mare, aurit : Hiawatha. Acest indian, fiul unui popor considerat „sălbatic", nu numai

că ştia carte, dar avea şi gust pentru literatură aleasă. Celebrul poem al lui Longfellow în mîinile unui apaş! Nici n-aş fi visat un asemenea tablou!

— A deschis iar ochii! exclamă Sam, şi Winnetou se întoarse spre mine. Se apropie, îşi aţinti îndelung privirea în ochii mei şi întrebă:

— Poţi vorbi?

Negai cu o clătinare din cap.

— Te mai doare trupul?

Acelaşi răspuns.

— Fii cinstit cu mine! Cînd revii din moarte, nu trebuie să minţi. E adevărat că voi patru aţi vrut să ne salvaţi?

Dădui de două ori din cap în semn de confirmare.

Atunci Winnetou făcu cu mîna un gest de dispreţ şi vorbi pe un ton extrem de indignat:

— Minciună, minţi!!! Dacă mi-ai fi mărturisit adevărul, poate că aş fi crezut o clipă că eşti un astfel de om, să te poţi îndrepta; l-aş fi rugat pe tatăl meu, Inciu-Ciuna, să-ţi dăruiască viaţa. Dar nu meriţi să intervin pentru tine, trebuie să mori. Îţi vom da îngrijire atentă ca să te faci sănătos cît mai curînd, să ajungi în depline puteri şi să poţi îndura chinurile ce te aşteaptă. Bolnav şi slab cum eşti, ai muri prea repede, şi asta n-ar fi pedeapsă.

Nu-l mai puteam privi, pleoapele îmi căzură grele peste ochi. Ah, de-aş fi putut să vorbesc! Sam, acest Sam Hawkens de obicei atît de şiret, pleda prea puţin convingător. Eu aş fi vorbit altfel. Ca şi cînd mi-ar fi ghicit gîndul, Sam se adresă din nou tînărului apaş:

— Ţi-am dovedit doar limpede şi fără putinţă de tăgadă că am fost alături de voi. Războinicii voştri urmau să fie ucişi în chinuri şi, pentru a-i salva, Old Shatterhand s-a luptat cu Cuţit-Fulger şi l-a răpus. Va să zică şi-a pus viaţa-n joc pentru voi şi acum, drept răsplată, vreţi să-l torturaţi şi să-l omorîţi?!

— Nu mi-ai dovedit nimic; pînă şi această istorie e o minciună.

— Întreabă-l pe Tangua, căpetenia kiowaşilor, care se află în mîinile voastre.

— L-am întrebat.

— Şi ce-a spus?

— Că minţi. Old Shatterhand nu l-a răpus pe Cuţit-Fulger. Războinicii noştri l-au ucis în timpul atacului.

— Încă o dovadă de cîtă răutate zace în sufletul lui Tangua. El ştie că noi eram, în ascuns, de partea voastră. Acuma vrea să se răzbune pe noi ducîndu-ne la pieire.

— A jurat pe Marele Spirit, de aceea îl cred pe dînsul, nu pe voi. Îţi repet şi ţie ceea ce i-am spus adineauri lui Old Shatterhand: Dacă aţi mărturisi deschis adevărul, aş interveni pentru viaţa voastră. Klekih-Petra, care mi-a fost ca un părinte, prieten şi dascăl, a sădit în inima mea simţămîntul păcii şi al milei. Nu sînt setos de sînge, iar tatăl meu, căpetenia, îmi împlineşte totdeauna dorinţele. Iată, n-am omorît încă pe nici unul din kiowaşii pe care-i ţinem aici ca prizonieri. Nu cu viaţa îi vom face să plătească, ci cu caii şi cu armele, cu corturile şi cu păturile lor. A mai rămas să ne înţelegem în privinţa preţului răscumpărării, şi atît. Rattler însă, ucigaşul lui Klekih-Petra, trebuie să moară. Iar în ce vă priveşte, deşi îi sînteţi tovarăşi, am mai fi îngăduitori dacă aţi vorbi sincer. Dar cum nu vreţi, vă aşteaptă aceeaşi soartă.

Era o replică lungă a taciturnului Winnetou, cum nu aveam să mai aud altele decît rareori şi numai în ocazii de mare importanţă. Aşadar, soarta noastră îi stătea la inimă mai mult chiar decît găsea cu cale să mărturisească.

— Dar cum e posibil să ne declarăm duşmanii voştri, cînd de fapt vă sîntem prieteni?! insistă Sam.

— Taci! Văd că ţi-ai pus în gînd să mori cu o mare minciună pe buze. V-am lăsat pînă acum mai liberi decît pe ceilalţi prizonieri, ca să-l puteţi ajuta pe Old Shatterhand. Dar nu meritaţi cruţare; de acum înainte, veţi fi trataţi mai aspru. Urmaţi-mă! Am să vă arăt locul ce vă e destinat; de aci încolo, nu aveţi voie să-l părăsiţi.

— Asta nu, Winnetou, să nu faci una ca asta! se rugă Sam îngrozit. Nu pot să mă despart de Old Shatterhand!

— Vei putea. Îţi poruncesc! Voinţa mea e lege!

— Dar te implorăm... Cel puţin să...

— Tăcere! îl puse la respect apaşul. Să nu mai aud nici un cuvînt în această chestiune! Mă urmaţi, sau pun războinicii mei să vă lege şi să vă ducă pe sus?

— Sîntem în puterea voastră şi, prin urmare, nevoiţi să te ascultăm. Cînd ne vei îngădui să-l revedem pe Old Shatterhand ?

— În ziua morţii lui şi a voastră.

— Mai înainte nu ?

— Nu !

— Atunci, pînă a te urma, dă-ne voie să ne luăm rămas bun de la el !

Îmi cuprinse mîna şi simţii barba lui stufoasă atingîndu-mi fruntea ; mă sărută. Parker şi Stone făcură la fel. Plecară apoi tustrei împreună cu Winnetou. Rămăsei o vreme singur, pînă veniră cîţiva apaşi şi mă ridicară ; nu ştiam încotro mă duc ; eram prea slăbit ca să mai deschid ochii. În timp ce mă transportau, am adormit.

Nu ştiu cît a durat somnul. A fost un somn tămăduitor, adînc şi lung. Cînd m-am trezit, nu mi-a mai fost greu să deschid ochii, nu mai eram nici pe departe atît de vlăguit. Puteam să mişc niţel limba şi să-mi duc mîna la gură ca să mă şterg de sînge şi puroi.

Spre mirarea mea, mă aflam într-o odaie pătrată, cu pereţi de zid. Lumina pătrundea printr-o intrare fără uşă. Patul meu se rezema de peretele opus. Aici se găseau cîteva blănuri de grizzly aşezate una peste alta ; o foarte frumoasă cuvertură indiană de Santillo îmi acoperea trupul. În colţ, lîngă intrare, şedeau două femei indiene, una în vîrstă, alta tînără. Mă îngrijeau şi mă păzeau totodată. Bătrîna era scofîlcită, urîtă, cum ajung cele mai multe *squaw*, adică femei roşii — ca urmare a vieţii lor trudnice. Ele îndeplinesc toate muncile, chiar şi cele mai grele, în timp ce bărbaţii se ocupă de război şi de vînătoare, iar în restul timpului nu fac nici o treabă. Tînăra era frumoasă, ba chiar foarte frumoasă. Îmbrăcată în veşminte europene, ar fi stîrnit admiraţie în orice salon civilizat. Purta un fel de cămaşă lungă de un albastru-deschis, strîns încheiată la gît şi cu mijlocul prins într-o centură din piele de şarpe cu clopoţei. Nu avea nici o podoabă, cum ar fi, de pildă, mărgelele de sticlă sau monedele ieftine cu care se gătesc de obicei femeile indiene. Singura-i podoabă era părul minunat, lung, împletit în două cozi grele, negre-albăstrii, ce-i cădeau pînă pe şolduri. Părul acesta mi-l amintea pe-al lui Winnetou. De altfel, şi trăsaturile feţei semănau cu ale lui. Aceiaşi ochi negri-catifelaţi, pe jumătate ascunşi sub gene lungi, umbroase, ca nişte taine de nepătruns. Şi nici urmă de pomeţii aceia proeminenţi, specifici fizionomiei indiene. Obrajii gingaşi, de un oval cald şi plin, se încheiau la bărbie cu o gropiţă care ar fi făcut farmecul oricărei europene. Vorbea în şoaptă cu bătrîna, probabil pentru a nu mă trezi din somn ; cînd surîdea cu gura-i frumoasă, uşor întredeschisă, dinţii albi, asemenea celui mai curat fildeş, sclipeau între buzele-i roşii. Nasul fin, cu nări delicate, ar fi trădat mai curînd o obîrşie greacă decît indiană. Tenul, de un arămiu-deschis, părea suflat cu lumină argintie. Să tot fi avut optsprezece ani, şi aş fi pus rămăşag că e sora lui Winnetou.

Cele două *skuaws* lucrau la o centură de piele albă, pe care o împodobeau cu arabescuri şi cusături roşii.

Mă ridicai în capul oaselor ; da, mă ridicai, şi nu mi-a fost de loc greu s-o fac, deşi înaintea ultimei etape de somn nici nu izbuteam să deschid ochii de slăbiciune. Bătrîna auzi mişcarea, mă privi şi, arătîndu-mă cu degetul, exclamă :

— Uf ! Aguan inta-hinta !

„Uf" este o exclamaţie de mirare şi „aguan inta-hinta" înseamnă „e treaz". Fata îşi ridică privirea de la lucrul ei şi, văzînd că şed, se apropie de patul meu.

— Te-ai trezit, aşadar ! spuse ea, folosind, spre marea mea surpriză, o englezească destul de corectă. Ai vreo dorinţă ?

Deschisei gura ca să-i răspund. Dar mi-am adus aminte că nu pot vorbi şi că uitasem pentru moment starea în care mă găsesc. Totuşi, aşezîndu-mă mai comod, judecai în sine-mi că s-ar putea să-mi fi revenit şi graiul. Făcui o încercare şi reuşii :

— Da, am chiar... mai multe... dorinţe.

Vai, cît mă bucuram să-mi aud iarăşi glasul ! Îmi suna mie însumi ca străin ; cuvintele ieşeau precipitate, şuierătoare ; îmi provocau dureri în fundul gurii ; dar erau totuşi cuvinte şi le rosteam eu, care timp de trei săptămîni nu fusesem în stare să pronunţ o silabă.

— Vorbeşte încet sau numai prin semne — mă sfătui ea. Nşo-ci vede că vorbitul îţi face rău.

— Nşo-ci e numele tău ? o întrebai.

— Da.

— Har celui ce ţi l-a dat ! Nu se putea un nume mai potrivit ; eşti ca o zi frumoasă de primăvară, cînd primele flori ale anului încep să-şi dăruie mireasma.

Nşo-ci înseamnă „zi-frumoasă". Fata se îmbujoră uşor la faţă şi îmi aminti :

— Ai vrut să-mi vorbeşti de dorinţele tale.

— Spune-mi mai întîi dacă stai aici din pricina mea.

— Da, am poruncă să te îngrijesc.

— Cine te-a trimis ?

— Winnetou, fratele meu.

— Mi-am închipuit că ţi-e frate. Semeni leit cu tînărul şi viteazul luptător.

— Dar tu ai vrut să-l ucizi ! ?

Era numai pe jumătate o afirmaţie. Fata mă scruta din ochi, parc-ar fi vrut să-mi citească sufletul.

— Nu-i adevărat ! i-am răspuns.

— El nu te crede şi te socoteşte vrăjmaşul lui. L-ai doborît de două ori, pe el, neînvinsul !

— O dată pentru a-l salva şi a doua oară pentru că trebuia să mă apăr. Îl îndrăgisem încă din prima clipă.

Ochii ei se aţintiră iarăşi prelung într-ai mei. Apoi rosti :

— El n-are încredere în tine, iar eu sînt sora lui. Te mai doare gura ?

— Acum nu.

— Poţi să înghiţi ceva ?

— Să încerc. Ai voie să-mi aduci apă de băut ?

— Da, şi pentru spălat. Îţi aduc numaidecît.

Ieşi împreună cu bătrîna. Ce însemnau toate acestea ? Ce interpretare să le fi dat ? Winnetou ne considera duşmanii lui, nu credea în asigurările noastre, şi totuşi a pus-o pe sora lui să îmi poarte de grijă ! Motivul l-am descoperit abia mai tîrziu.

După puţin, cele două *squaw* se înapoiară. Tînăra ducea un vas de forma unei cupe din argilă cafenie şi amintind meşteşugul olarilor pueblo indieni. Vasul era plin cu apă limpede. Mă socotea încă prea slab ca să beau fără ajutorul ei, aşa că-mi duse vasul la gură. Înghiţeam greu, chiar foarte greu ; suportam dureri mari ; dar mergea, trebuia să meargă ; băui cu înghiţituri mici şi cu pauze mari, pînă golii toată cupa.

Cîtă putere îmi dădu apa ! Nşo-ci observă efectul şi-mi zise :

— Ţi-a făcut bine. Mai tîrziu îţi aduc şi altceva. Trebuie să-ţi fie tare sete şi foame. Vrei să te speli ?

— Oare voi putea ?

— Încearcă !

Bătrîna aduse apă într-o coajă de dovleac tăiat în două. Nşo-ci mi-o aşeză lîngă pat şi-mi dădu o împletitură dintr-o scoarţă de copac, albă şi fină, semănînd cu un prosop. Am încercat să mă spăl, dar n-am reuşit din cauza slăbiciunii. Atunci fata muie un capăt al prosopului în apă şi mi-l trase pe obraz, pe mîini — mie, presupusului duşman de moarte al fratelui şi al părintelui ei. Cînd sfîrşi, mă întrebă cu un surîs blînd şi cu vădită compasiune :

— Ai fost totdeauna uscăţiv ca acum ?

Uscăţiv ? Ah, la asta nici nu mă gîndisem ! Trei lungi săptămîni de febră şi, pe deasupra, leşinul cataleptic care sfîrşeşte de obicei cu moartea ! Apoi nemîncat şi fără un strop de apă ! Normal că toate acestea nu puteau trece fără urme. Îmi umflai obrajii şi răspunsei :

— N-am fost niciodată slab.

— Atunci priveşte-ţi chipul în apă !

Mă uitai în tigva de dovleac şi mă speriai de-a binelea : din apă răsărea un cap scheletic, de strigoi.

— Ce minune că mai trăiesc ! strigai aproape fără să vreau.

— Aşa spune şi Winnetou. Ai suportat şi drumul lung călare pînă aici. Spiritul cel mare şi bun ţi-a dăruit multă putere ; altul n-ar fi dus-o aşa cinci zile încheiate.

— Cinci zile ? Dar unde ne aflăm ?

— La noi, în pueblo, la Rio Pecos.

„Pueblo" este o aşezare de piatră, un fel de cetate indiană.

— Oare s-au întors şi războinicii voştri care fuseseră luaţi prizonieri ?

— Da, toţi. Ei locuiesc nu departe de pueblo.

— Sînt şi prizonierii kiowaşi aici ?

— Sînt şi ei. De fapt, ar fi meritat să fie ucişi. Orice alt trib i-ar fi chinuit şi omorît, dar bunul Klekih-Petra, care a fost dascălul nostru, ne-a învăţat blîndeţea Marelui Spirit. Dacă ne plătesc preţul răscumpărării, atunci kiowaşii se pot întoarce acasă.

— Şi cei trei tovarăşi ai mei ? Ştii unde se află ?

— Într-o odaie ca asta, numai că sînt legaţi şi nu au lumină.

— Cum le merge ?

— Nu le lipseşte nimic ; cine va muri la stîlpul caznelor are nevoie de putere ca să reziste mult, să se chinuiască. Altminteri n-ar fi pedeapsă.

— Deci îi aşteaptă moartea ? Trebuie să moară ?

— Trebuie.

— Şi eu ?

— Şi tu !

Glasul ei nu trăda nici o urmă de compătimire. Era oare această fiinţă frumoasă atît de insensibilă, încît să nu o mişte moartea unui om ?

— Spune-mi, n-aş putea vorbi cu ei ? o rugai.

— E interzis.

— Nici să-i văd măcar o dată, de departe ?

— Nici.

— Atunci poate îmi îngădui să le dau un semn de viaţă ?

— Nici asta nu se poate.

— Numai o vorbă, ca să afle cum mă simt...?

Cumpăni o clipă, apoi răspunse :

— Am să-l rog pe Winnetou, fratele meu, să fie informaţi din cînd în cînd despre starea ta.

— Va trece Winnetou pe la mine ?

— Nu.

— Vreau să-i vorbesc ceva !

— Dar el nu are ce să-ţi vorbească.

— Ceea ce vreau să-i spun e de mare însemnătate.

— Pentru el ?

— Pentru mine şi pentru tovarăşii mei.

— Nu va veni. Dar îi comunic eu, dacă e un lucru pe care mi-l poţi încredinţa.

— Nu, îţi mulţumesc ! Aş putea să ţi-l spun şi ţie ; ţi-aş încredinţa chiar totul, totul. Dar dacă Winnetou e prea mîndru ca să discute cu mine, atunci nici eu n-am să-i vorbesc prin mijlocitor.

— N-ai să-l vezi decît în ziua morţii tale. Noi plecăm acum. Dacă doreşti sau ai nevoie de ceva, dă-ne un semn. O să-l auzim şi va veni cineva imediat.

Scoase din buzunar un fluieraş mic de argilă şi mi-l dădu. Apoi ieşi împreună cu bătrîna.

Se poate oare imagina o situaţie mai ciudată decît aceea în care mă găseam ? Bolnav de moarte, urma să fiu bine îngrijit ca să-mi recapăt puterea de a îndura o moarte lungă şi chinui-

toare ! Iar cel care-mi pregătea sfîrşitul poruncise să fiu îngrijit de însăşi sora lui, nu de vreo bătrînă slută şi murdară !

Cred că nu e nevoie să adaug că discuţia mea cu Nşo-ci nu s-a desfăşurat chiar atît de simplu cum am descris-o. Articularea cuvintelor îmi provoca dureri. Vorbeam anevoie şi trebuia să fac pauze lungi şi dese pentru a-mi trage sufletul. Asta m-a obosit. După ce plecă „Zi frumoasă“, adormii numaidecît.

Trecură astfel cîteva ceasuri. La deşteptare, mi-era o sete cumplită şi o foame de lup. M-am folosit de fluieraşul acela fermecat. Imediat apăru bătrîna — pesemne că veghease afară, lîngă uşă — îşi iţi capul şi mă întrebă ceva. N-am desluşit decît cuvintele „işa“ şi „iştla“, dar nici pe acestea nu le înţelegeam. De fapt, mă întreba dacă vreau să mănînc sau să beau. Făcui semne mimînd băutul şi mestecatul, după care femeia dispăru. Peste puţin, sosi Nşo-ci cu o strachină de lut şi cu o lingură. Îngenunche lîngă patul meu şi-mi dădu să mănînc, lingură cu lingură, ca şi cum ai hrăni un copil care încă nu se descurcă singur. Indienii înapoiaţi nu folosesc asemenea vase şi tacîmuri ; dar bietul Klekih-Petra fusese şi în această privinţă un dascăl al apaşilor.

În strachină era zeamă de carne foarte concentrată şi amestecată cu mălai pe care indienii îl prepară anevoie, măcinînd boabele între două pietre. Dar în gospodăria lui Inciu-Ciuna exista o morişcă de mînă care, mai tîrziu, mi-a fost prezentată ca o raritate şi pe care o construise Klekih-Petra.

Fireşte că-mi era şi mai dificil să mănînc decît să beau ; suportam cu mare greu durerile şi-mi venea să ţip la fiecare îmbucătură. Dar natura cerea hrană şi, dacă nu voiam să mor de inaniţie, trebuia să mănînc. Îmi dădeam chiar osteneală să nu se observe suferinţa mea ; totuşi, de durere, îmi dădeau lacrimile şi pe acestea nu le puteam stăpîni. Nşo-ci îmi sesiză suferinţa şi, după ce birui şi ultima lingură, îmi spuse :

— Eşti slab că abia te mai ţii, dar ai voinţă şi dîrzenie de viteaz. Măcar de te năşteai apaş, şi nu o faţă palidă mincinoasă !

— Eu nu mint. Nu mint niciodată. Ai s-o recunoşti şi tu cîndva !

— Mult aş vrea să te cred ; dar nu a fost decît o singură faţă palidă pe lume care vorbea cinstit, şi anume Klekih-Petra, pe care l-am iubit cu toţii. Era urît, dar avea mintea limpede şi

o inimă bună, frumoasă. Voi l-aţi ucis fără să vă fi jignit măcar ; de aceea trebuie să muriţi şi să fiţi îngropaţi împreună cu el.

— Cum ? Nu l-aţi îngropat încă ?

— Nu.

— Dar nu e posibil să se fi păstrat leşul atîta timp !

— Se află într-un coşciug bine închis, în care nu pătrunde aerul. Ai să vezi şi tu coşciugul înainte de a muri.

După această consolare fata plecă. Este, oricum, o nespusă mîngîiere ca, sortit schingiuirilor şi morţii, să poţi admira mai întîi sicriul altuia ! De fapt însă, nici nu luam în serios apropierea morţii. Ba eram sigur că voi trăi. Posedam doar o mărturie infailibilă pentru a demonstra nevinovăţia noastră, şi anume şuviţa ce o tăiasem din părul lui Winnetou pe cînd îl eliberam din captivitate.

Dar mai era oare la mine ? Nu cumva mi-a fost luată ? Mă îngrozii la gîndul acesta. În scurtele mele clipe de trezie nu-mi trecuse prin minte că indienii obişnuiesc să-şi jefuiască prizonierii. Trebuia, deci, să-mi controlez buzunarele.

Mai purtam pe mine aceleaşi haine cu care căzusem în mîinile apaşilor. Nu mă dezbrăcaseră, nu-mi luaseră nimic din veşminte. Îşi poate oricine imagina ce înseamnă să zaci trei săptămîni încheiate aşa, îmbrăcat, în arsura rănilor. Sînt împrejurări prin care treci aievea, dar pe care nu le poţi istorisi într-o carte. Cititorii desigur că-l invidiază pe omul care a călătorit mult, care a trecut prin ciur şi dîrmon ; dar dac-ar afla chiar toate lucrurile, atunci s-ar feri ca de foc să-i calce pe urme. De cîte ori nu primesc scrisori de la cititori entuziaşti, admiratori ai cărţilor mele, prin care mă anunţă că vor să întreprindă şi ei asemenea călătorii ! Mă întreabă de cheltuieli, de echipament ; pe unii îi interesează ce cunoştinţe trebuie să-ţi însuşeşti în prealabil şi ce limbi e bine să înveţi. Pe aceşti domni, care se dau în vînt după aventuri, îi vindec repede vorbindu-le deschis şi trăgînd perdeaua de pe faptele ce le trecusem sub tăcere.

Îmi controlai deci buzunarele şi, spre plăcuta mea surpriză, găsii totul neatins ; numai armele îmi fuseseră luate. Scosei la iveală cutia de sardele ; hîrtiile se găseau la locul lor şi, printre ele, şuviţa din părul lui Winnetou. O strînsei cu grijă şi mă culcai liniştit. Către seară, cum mă trezii — deşi nu dădusem semnalul — Nşo-ci se înfăţişă iarăşi cu bucate şi cu

apă proaspătă. Mîncam acum fără ajutorul ei şi, în răstimp, îi puneam fel de fel de întrebări ; ea îmi răspundea după caz cu da sau nu, ori prefera să tacă. I se dăduseră, desigur, indicaţii stricte de comportare. Erau multe pe care nu trebuia să le ştiu. Am întrebat-o cum se face că mi-au fost lăsate toate lucrurile.

— Fratele meu Winnetou a poruncit astfel — mă lămuri ea.

— Cunoşti şi pricina ?

— Nu, nu l-am întrebat. Dar pot să-ţi istorisesc altceva mai interesant.

— Ce anume ?

— Le-am văzut pe cele trei feţe palide care au fost prinse o dată cu tine.

— Le-ai văzut cu ochii tăi ? întrebai cu bucurie.

— Da. Am fost să le dau de veste că te simţi mai bine şi că în curînd vei fi sănătos. Atunci, acela ce poartă numele Sam Hawkens m-a rugat să-ţi dau ceva din partea lui, un lucru pe care ţi l-a pregătit în timpul celor trei săptămîni cît ai zăcut bolnav de moarte.

— Ce lucru ?

— L-am întrebat pe Winnetou dacă pot să ţi-l aduc şi el a încuviinţat. Iată-l. Trebuie că eşti un om puternic şi viteaz dacă îndrăzneşti să înfrunţi ursul cenuşiu numai cu cuţitul în mînă. Sam Hawkens mi-a povestit totul.

Îmi dădu o salbă confecţionată din dinţii şi ghearele acelui grizzly ; nu lipseau nici vîrfurile urechilor.

— Cum de a reuşit să meşterească o asemenea salbă ? întrebai mirat. Fără nici o sculă ? Sau i-aţi lăsat cuţitul şi celelalte lucruri ?

— Nu. Numai ţie nu ţi s-a luat nimic. Însă Winnetou, aflînd de la dînsul că ar dori să facă o salbă, i-a înapoiat ghearele şi dinţii ursului, dîndu-i şi sculele necesare. Pune-ţi salba la gît, fiindcă n-ai să te bucuri multă vreme de ea.

— Adică trebuie să mor curînd ?

— Da.

Îmi luă salba din mînă şi mi-o petrecu după gît. Din acea zi am purtat-o mereu, cît am stat în vestul sălbatic. I-am răspuns frumoasei indiene :

— Darul acesta puteai să mi-l aduci şi mai tîrziu. Nu era nici o grabă, căci sper să-l port încă mulţi ani de-aci încolo.

— Greşeşti. Timpul e scurt, foarte scurt.

— Nu cred. Războinicii voştri nu mă vor ucide.

— Ba da ! S-a hotărît în sfatul bătrînilor.

— Atunci or să-şi schimbe hotărîrea cînd vor afla că sînt nevinovat.

— Ei nu-ţi dau crezare !

— Le voi dovedi şi mă vor crede.

— Dovedeşte, dovedeşte ! M-aş bucura mult, foarte mult să aflu că nu eşti un mincinos şi un trădător ! Spune-mi, ce dovadă ai, să-l înştiinţez pe fratele meu Winnetou.

— Să vină la mine şi va afla.

— N-are să vină.

— Atunci am să tac. N-am obiceiul să cerşesc nimănui prietenia şi nici să vorbesc prin mijlocirea unui om care mă poate vizita personal.

— Ce aspri mai sînteţi şi voi, războinicii ! Cu cîtă bucurie ţi-aş fi adus iertarea lui Winnetou ! Însă n-ai s-o capeţi.

— N-am nevoie de iertare, de vreme ce n-am comis nici o faptă care ar trebui iertată. Am să te rog totuşi să-mi faci un alt serviciu.

— Şi anume ?

— Dacă ai prilejul să-l mai vezi pe Sam Hawkens, spune-i să fie fără grijă. Cum mă fac sănătos, ne dobîndim libertatea.

— Asta n-o mai cred ! E o speranţă deşartă.

— Nu e speranţă. Sînt absolut sigur. Vei vedea mai tîrziu că am dreptate.

Convingerea cu care vorbeam o făcu să renunţe la răspuns ; plecă fără să mai spună nimic.

Aşadar, închisoarea în care mă aflam era situată lîngă Rio Pecos, în orice caz, într-o vale lăuntrică, pentru că, ori de cîte ori privirea îmi scăpa dincolo de uşă, se izbea pe peretele unei stînci nu prea depărtate ; or, valea lui Rio Pecos trebuia să fie mult mai întinsă. Mi-ar fi plăcut să vizitez acest pueblo în care vieţuiam. Dar cum să mă scol din pat ? Şi chiar dac-aş fi reuşit să mă ţin pe picioare şi să mă deplasez, nu ştiam dacă mi-era îngăduit să părăsesc încăperea.

Cînd se făcu întuneric, intră bătrîna şi se aşeză într-un colţ. Adusese o lampă făcută dintr-o tărtăcuţă golită şi o ţinu aprinsă toată noaptea. Bătrîna avea de împlinit muncile mai grele, în timp ce Nşo-ci reprezenta, cum s-ar spune, principiul ospitalităţii.

Mi-am petrecut noaptea într-un somn adînc, întremător, şi dimineaţa m-am trezit mai înviorat. În ziua aceea mi se dădu de mîncare nu mai puţin de şase ori ; tot zeamă de carne cu mălai. Era un aliment pe cît de nutritiv, pe atît de uşor de digerat, care avea să-mi fie servit şi în zilele următoare, pînă ce am ajuns să mestec mai bine şi să consum hrană mai solidă, îndeosebi carne.

Sănătatea îmi revenea văzînd cu ochii. Muşchii se refăceau şi umflătura din gură scădea rapid. Nşo-ci rămase mereu aceeaşi, prietenoasă, grijulie, deşi convinsă că mi se apropie sfîrşitul. De cîte ori se credea neobservată, surprindeam în ochii ei o privire tristă, ca un fel de întrebare mută, stăruind asupră-mi. Părea că începe să-i fie milă de mine. Greşisem, deci, crezînd-o fără inimă.

Mă hotărîi s-o întreb dacă pot să-mi părăsesc odaia a cărei intrare era veşnic deschisă ; îmi răspunse negativ. Totodată, mă informă că, zi şi noapte, neobservaţi de mine, doi paznici făceau de serviciu în faţa intrării şi că voi fi păzit şi de-aci încolo. Dacă n-am fost legat, faptul se datora stării mele de slăbiciune ; după părerea ei, însă, urma să fiu legat cît de curînd în curele.

Această ştire m-a îndemnat să fiu prudent. Ce-i drept, îmi puneam nădejdea în şuviţa de păr ; era totuşi posibil să dau greş pe această cale ; într-o asemenea eventualitate, trebuia să mă bizui pe mine, pe forţa mea fizică, şi această forţă trebuia antrenată. Dar cum ?

Numai în timpul somnului zăceam întins pe blănurile de urs ; altminteri, şedeam sau umblam cîte puţin prin cameră. I-am explicat frumoasei Nşo-ci că nu sînt obişnuit să şed pe moale şi am rugat-o să-mi procure, dacă poate, un pietroi. Dorinţa mea ajunse la urechile lui Winnetou, care-mi trimise bolovani de diferite mărimi. Cel mai mare cîntărea, fără îndoială, un chintal. Cu aceşti bolovani făceam exerciţii ori de cîte ori mă aflam singur în odaie. Faţă de îngrijitoarea mea simulam încă slăbiciune ; în realitate, după numai paisprezece zile, eram în stare să ridic cu uşurinţă, de cîteva ori la rînd, pietroiul cel mai greu. Făceam serioase progrese şi, la sfîrşitul celei de-a treia săptămîni, îmi simţii forţele pe deplin restabilite.

Se împliniseră, deci, şase săptămîni de cînd mă aflam aici şi nu-mi parvenise încă nici o ştire despre eliberarea prizonierilor kiowaşi. Era o performanţă să hrăneşti atîta timp două sute de oameni! Oricum, kiowaşii îşi vor plăti hrana cu vîrf şi îndesat. Cu cît vor rămîne mai multă vreme aici fără să accepte condiţiile apaşilor, cu atît mai ridicat va fi preţul răscumpărării.

Era într-o frumoasă şi însorită dimineaţă de toamnă tîrzie, cînd Nşo-ci îmi aduse gustarea şi, în timp ce îmbucam, se aşeză lîngă mine, contrar obiceiului ei din ultimele zile de a se depărta imediat. Ochii i se opriră asupra mea cu licăriri neliniştite. Mă învălui într-o privire blîndă şi o lacrimă i se rostogoli pe obraz.

— Plîngi? o întrebai. S-a întîmplat ceva care te mîhneşte?

— Se va întîmpla astăzi.

— Ce?

— Kiowaşii au fost eliberaţi şi pleacă. Trimişii lor au sosit azi-noapte la malul rîului şi au adus toate avuţiile cerute de noi drept despăgubire.

— Şi asta te întristează? Ar trebui să te bucuri că pleacă, în sfîrşit, după ce v-au îndeplinit condiţiile.

— Nu ştii ce vorbeşti, nici nu bănuieşti măcar ce te aşteaptă! Plecarea kiowaşilor va fi sărbătorită; adică tu şi cei trei tovarăşi ai tăi veţi fi legaţi la stîlpul caznelor.

Presimţeam de mult că se apropie deznodămîntul, şi totuşi tresării aflînd înfricoşătoarea veste. Aşadar, sosise ziua hotărîtoare, poate chiar ultima din viaţa mea! Ce-mi va aduce oare această zi pînă la căderea serii? Mă prefăcui nepăsător şi mîncai aparent liniştit; isprăvind, îi dădui strachina. O luă, se ridică şi voi să iasă. Se întoarse însă din prag, veni iar lîngă mine, îmi întinse mîna şi, fără a-şi mai reţine lacrimile, rosti:

— E ultima oară că-ţi mai pot vorbi. Te las cu bine! Ţi se spune Old Shatterhand şi eşti un războinic viteaz. Să te ţii tot aşa de dîrz cînd te vor supune la chinuri! Nşo-ci e foarte mîhnită de moartea ta; dar se va bucura nespus dacă durerea nu-ţi va smulge nici un strigăt, nici un vaiet. Fă-mi, te rog, bucuria şi mori ca un erou!

După această rugăminte, se grăbi să părăsească odaia. Mă apropiai de ieşire ca s-o urmăresc din ochi. Dar mă pomenii cu două ţevi de puşcă îndreptate spre mine; cei doi paznici îşi făceau datoria. Dacă mai înaintam un pas, desigur că m-ar

fi împuşcat sau poate că m-ar fi rănit numai, ca să nu pot merge mai departe. La o evadare nici nu puteam visa; aş fi eşuat, fără îndoială, cu atît mai mult cu cît nici nu cunoşteam locurile. M-am retras deci iarăşi în închisoarea mea.

Ce-mi rămînea de făcut? În orice caz, cel mai bun lucru era să aştept liniştit desfăşurarea evenimentelor şi, la momentul oportun, să încerc efectul ce l-ar produce şuviţa de păr. Mi-a fost suficientă privirea pe care am aruncat-o afară, ca să mă conving că orice gînd de fugă ar fi curată nebunie. Citisem, ce-i drept, multe despre aşezările pueblo, dar nu văzusem încă nici una. Ele sînt ridicate în scop de apărare şi, în ce priveşte construcţia lor, corespund în totul destinaţiei.

Îndeobşte, un pueblo e durat în golurile adînci ale stîncilor, din piatră tare şi din cărămidă. Clădirile se compun din mai multe caturi al căror număr variază după specificul locului. Etajul suprapus e zidit mai înăuntru, încît acoperişul celui inferior îi alcătuieşte un fel de platformă. Întregul oferă priveliştea unei piramide cu etaje, care, spre vîrf, sînt din ce în ce mai adînc săpate în stîncă. Prin urmare, parterul este cel mai ieşit înafară şi cel mai întins, pe cînd etajele superioare se îngustează mereu. Caturile acestea nu sînt legate laolaltă, ca la noi, prin trepte interioare; se ajunge la ele din exterior, pe scări mobile, sprijinite de zid, care pot fi îndepărtate la nevoie. Dacă se apropie vreun duşman, scara dispare şi el nu va putea să urce decît folosindu-se de o scară proprie; dar în acest caz, va trebui să ia cu asalt fiecare etaj în parte, fiind expus focului pe care îl deschid apărătorii de pe platforma superioră, bine adăpostiţi în faţa gloanţelor inamice.

Într-un asemenea pueblo-piramidă mă aflam eu, şi anume — după aprecierea mea — la etajul opt sau nouă. Cum aş fi putut coborî ca să evadez de aici, cînd pe fiecare platformă vegheau indienii? Nu. Trebuia să rămîn locului. Mă trîntii, aşadar, pe pat, şi aşteptai. Erau ceasuri grele, aproape insuportabile; timpul înainta cu paşi de melc şi se făcu aproape amiază, fără să fi intrat cineva la mine; se adevereau astfel spusele fetei. În sfîrşit, auzii mişcîndu-se afară cîţiva oameni. Winnetou pătrunse în odaie, însoţit de cinci apaşi. Rămăsei culcat şi, în aparenţă, nepăsător. Mă cercetă cu ochi stăruitori şi rosti:

— Old Shatterhand să-mi spună dacă s-a făcut sănătos.

— Nu de tot — răspunsei.

— Dar, precum aud, graiul i-a revenit ?
— Da.
— Şi poţi umbla ?
— Cred.
— Ştii să înoţi ?
— Puţin.
— Atunci e în regulă ; va trebui să înoţi. Ai aflat în ce zi fusese hotărît să ne revedem ?
— În ziua morţii mele.
— Ai reţinut bine. Ziua a sosit. Scoală-te, vei fi legat.

Ar fi fost o copilărie să nu dau urmare ordinului. Aveam de-a face cu şase indieni, care, fără prea multă dificultate, m-ar fi luat pe sus. Aş fi fost în stare, nu-i vorbă, să dobor pe unul sau pe altul, dar astfel n-aş fi reuşit decît să-i înfurii şi mai mult pe camarazii lor. Mă ridicai deci din pat şi întinsei mîinile ; mi le-au legat în faţă ; apoi mi-au pus curele la picioare, dar aşa fel, încît să pot merge încet şi chiar să urc la nevoie cu paşi mărunţi. Pe urmă am fost scos afară, pe platformă.

De aici ducea o scară la etajul imediat inferior ; nu era o scară de felul celor folosite la noi, ci un stîlp gros de lemn cu crestături adînci alcătuind un fel de trepte. Trei apaşi mi-o luară înainte ; a trebuit să-i urmez, ceea ce — în pofida curelelor — nu-mi cădea peste măsură de greu ; în spate veneau ceilalţi doi apaşi. Am coborît astfel de la etaj la etaj. Pe fiecare din platforme stăteau femei şi copii, mă priveau curioşi, tăcuţi, coborînd apoi în urma noastră. Pînă să ajungem deasupra parterului, se alcătuise un convoi de cîteva sute de persoane ; era publicul dornic să se desfete la spectacolul morţii.

Nu greşisem în presupunerile mele ; acest pueblo era situat într-o vîlcea îngustă, laterală, care dădea în valea largă a lui Rio Pecos. În direcţia aceea mă duceau acum pe mine. Pecos nu e un rîu prea mare ; în timpul verii şi al toamnei apele sale sînt şi mai sărace decît iarna şi primăvara ; are însă şi locuri adînci, unde apa nu scade în nici un anotimp ; acolo există şi o vegetaţie abundentă — ierburi şi copaci — fapt care-i determină pe indieni să se aşeze în aceste locuri unde găsesc întotdeauna nutreţ pentru cai.

Priveliştea unui asemenea loc se întindea înaintea ochilor mei. Albia rîului era largă de aproximativ o jumătate de oră de mers ; pe ambele maluri, la dreapta şi la stînga noastră, creştea tufăriş şi pădure străbătută de pajişti verzi. Chiar în faţa noastră pădurea era tăiată pe amîndouă malurile ; nu m-am întrebat de ce, nu aveam timp să meditez. În locul unde vîlceaua pe care o traversasem răspundea în valea largă a rîului, răsărea o fîşie de nisip de vreo cinci sute de metri lăţime, ducînd în linie dreaptă la rîu şi continuînd apoi pe malul celălalt ; semăna cu o dungă aurie trasă perpendicular peste valea verde. Pe această dungă de nisip nu creştea fir de iarbă, nici tufă, nici copac, cu excepţia unui cedru uriaş înfipt în pămîntul sterp şi străjuind malul opus. Datorită rezistenţei lui, arborele înfruntase toate toanele naturii care croise de-a curmezişul văii acea limbă de nisip. Nu se afla chiar lîngă mal, ci la oarecare distanţă, şi fusese ales de Inciu-Ciuna ca să joace un anume rol în spectacolul de azi.

De partea astălaltă a rîului domnea o vie mişcare. Zării mai întîi carul nostru cu boi, pe care apaşii îl luaseră ca pradă. Dincolo de dunga stearpă de pămînt păşteau caii kiowaşilor, aduşi ca preţ al eliberării din captivitate. Acolo se înălţau corturile şi erau expuse feluritele arme intrînd, de asemenea, în preţul răscumpărării. Se afla acolo şi Inciu-Ciuna împreună cu oamenii care aveau să calculeze valoarea tuturor lucrurilor aduse de kiowaşi. Tangua era cu ei ; fusese eliberat şi dînsul împreună cu războinicii săi. O scurtă privire asupra acestei mulţimi îmbrăcate în veşminte fantastice, predominant roşii, îmi vădi prezenţa unui număr de minimum şase sute de apaşi.

Văzînd că ne apropiem, se adunară şi formară repede mai multe şiruri dispuse într-un semicerc larg în jurul carului cu boi spre care eram condus. Li se alăturară şi kiowaşii.

Odată ajuns, îi văzui pe Sam Hawkens, pe Stone şi pe Parker legaţi fedeleş, însă nu de car, ci de nişte stîlpi înfipţi adînc în pămînt. Un al patrulea stîlp îşi aştepta victima ; aici mă legară pe mine. Aşadar, aceştia erau stîlpii de tortură, la care urma să ne încheiem viaţa în mod jalnic, în chinuri şi batjocuri ! Stîlpii se înşirau pe un singur rînd, la intervale mici, aşa fel încît să putem comunica între noi. După mine venea Sam, apoi Stone şi Parker. Prin preajmă zăceau numeroase legături de vreascuri. Urmau să fie adunate la picioarele noastre şi aprinse ca să ardem în vîlvătăile focului, după ce vom fi trecut prin celelalte torturi.

Prietenii mei nu păreau să se fi chinuit în timpul prizonieratului ; arătau bine hrăniţi, numai că nu dădeau semne de voioşie.

— Ah, *sir*, iată-vă şi pe dumneavoastră ! mă întîmpină Sam. E o tevatură jalnică, nespus de jalnică, la care au de gînd să ne supună. Nu cred să rezistăm. Din asemenea chinuri cu greu se poate scăpa. Şi, în plus, se pregătesc să ne şi frigă, dacă nu mă-nşel. Ce spuneţi de afacerea asta, *sir* ?

— Ai vreo nădejde de salvare, Sam ?

— Nu văd cine-ar putea să ne smulgă de-aici. Mi-am frămîntat mintea săptămîni de-a rîndul, dar n-am găsit nici o soluţie. Am zăcut pe întuneric, într-o văgăună de piatră, şi pe deasupra legaţi cobză şi cu paznici în jur. Cum să scapi în asemenea condiţii ? ! Dar dumneavoastră cum aţi dus-o ?

— Foarte bine !

— Cred şi eu ; vi se citeşte pe faţă. V-au îndopat cum se îndoapă gîscanii pentru sfîntul Martin. Şi cu limba cum staţi ?

— Binişor. Precum auzi, pot vorbi ; umflătura, cît mai este, va trece şi ea curînd.

— Sînt convins ! Drăguţa de ea va fi astăzi radical vindecată ; nici urmă nu va rămîne. Dar nici din Old Shatterhand nu se va alege decît un pumn de cenuşă. Şi totuşi, chiar dacă nu văd vreo salvare, nu mă prea simt ca în pragul morţii. Mă credeţi ori nu, dar nici măcar nu mi-e teamă, nici nu mă frămînt. Mă simt ca şi cum indienii ăştia nu ne-ar vrea răul, ca şi cum de undeva, pe neaşteptate, ar trebui să apară un salvator.

— Posibil ! Nici eu nu mi-am pierdut speranţa. Aş pune chiar rămăşag că, deseară, la capătul acestei zile tragice, ne vom găsi într-o foarte bună dispoziţie.

— Asemenea vorbă nu poate ieşi decît din gura dumneavoastră, pentru că sînteţi un *greenhorn* desăvîrşit. Auzi, într-o foarte bună dispoziţie ! Prostii ! Nici nu mă gîndesc la una „foarte bună". I-aş mulţumi Domnului dacă deseară m-aş simţi barem într-un oarecare fel.

— Ţi-am repetat de atîtea ori şi ţi-am dovedit că *greenhornii* de soiul meu sînt cu totul altfel de indivizi decît ai voştri.

— Aşa ? Şi la urma urmei ce vreţi să spuneţi ? Parcă folosiţi un ton ciudat. Aţi găsit vreo idee potrivită ?

— Da.

— Cînd ? Care ?

— În seara cînd Winnetou şi tatăl său au fugit din prizonierat.

— Va să zică atunci ? Nici o scofală ! Ideea de atunci nu mai poate folosi astăzi ; doar nu aveaţi cum să prevedeţi că vom fi cazaţi aici, la apaşi, în nişte condiţii atît de agreabile. Şi cum îi zice, mă rog, ideii dumneavoastră ?

— Şuviţa de păr.

— Şuviţa de păr ? repetă Sam uluit. Ia spuneţi-mi, *sir*, cum staţi cu mansarda ? Aveţi cumva un cuib de şoareci în cap ?

— Nu cred.

— Atunci ce-mi veniţi cu şuviţa de păr ? V-a oferit vreo iubită de pe vremuri cosiţa ei şi vreţi să le-o faceţi cadou apaşilor ?

— Dimpotrivă, e de la un bărbat.

Mă privi ca şi cum s-ar fi îndoit de sănătatea mea psihică şi, clătinînd din cap, zise :

— Ascultaţi-mă, scumpe *sir*, vă lipseşte o doagă. Rana de la cap trebuie să fi lăsat urme. Probabil că şuviţa de păr o purtaţi în creier, nu în buzunar. Eu, unul, nu pricep cum un smoc de păr ne-ar putea salva de stîlpii ăştia.

— Hm ! Vezi că ideea aparţine unui *greenhorn* şi trebuie să aşteptăm în linişte pînă să-şi dovedească valoarea. Iar în ce priveşte stîlpii, te asigur că cel puţin eu unul n-am să rămîn veşnic legat.

— Fireşte ! După ce ajungeţi cenuşă, nu vă mai ţine nimeni legat de stîlp.

— *Pshaw !* Îmi vor da drumul încă înainte de a începe tortura.

— Zău ? Şi pe ce vă bizuiţi ?

— Mă vor pune să înot.

— Să înotaţi ? întrebă el, aruncîndu-mi iarăşi o privire cu coada ochiului, ca un psihiatru pacientului său.

— Da, să înot. Şi asta nu se poate dacă eşti legat de stîlp. Trebuie, deci, să-mi redea libertatea de mişcare.

— La naiba ! Cine v-a informat ?

— Winnetou.
— Şi cînd o să înotaţi ?
— De bună seamă azi, chiar îndată.
— *Good luck !* Dacă v-a spus-o însuşi Winnetou, înseamnă că mijeşte printre nori o rază de soare. Pesemne că va trebui să vă cuceriţi dreptul la viaţă.
— Aşa cred.
— Atunci vor proceda la fel şi cu noi ; nu-mi închipui să facă o excepţie cu dumneavoastră. Deci, situaţia nu e chiar atît de desperată cum credeam.
— Sînt de aceeaşi părere. Probabil că ne vom putea salva.
— Oho ! Nu vă faceţi iluzii prea mari ! Dacă e vorba să ne cucerim libertatea, ne vor pune la încercări din cele mai grele. Cunosc însă şi cazuri cînd unii prizonieri s-au salvat în felul acesta. Ştiţi să înotaţi, *sir* ?
— Da.
— Bine ?
— Suficient ca să nu-mi fie frică de nici un indian.
— Vă previn încă o dată : nu vă faceţi iluzii ! Aştia înoată ca şoarecii de apă, ca peştii !
— Şi eu ca vidra, care prinde peştii şi-i mănîncă.
— Prea vă lăudaţi !
— De loc. Înotul a fost unul din sporturile mele preferate. Ştii ce se cheamă a călca apa ?
— Am auzit.
— Ştii şi cum se procedează ?
— Nu, n-am văzut niciodată.
— Atunci e posibil să vezi chiar azi. Dacă mi se dă ocazia să-mi salvez viaţa înot, aproape că nu mă îndoiesc de reuşită.
— Vă urez din inimă, *sir !* Să sperăm că ni se oferă şi nouă asemenea prilej. Ar fi, oricum, mai bine decît să rămînem agăţaţi de stîlp. Prefer să cad în luptă, decît să fiu chinuit pînă la moarte.

Nimeni nu ne împiedica să vorbim : Winnetou nu ne lua în seamă ; discuta cu tatăl său şi cu Tangua ; iar războinicii care mă conduseră pînă aici menţineau ordinea mulţimii rînduite în semicerc.

În faţă şedeau copiii, iar în spatele lor fetele şi femeile ; printre ele şi Nşo-ci, care îşi lua rareori privirea de la mine. Veneau la rînd băieţandrii şi apoi războinicii adulţi. Cînd Sam pronunţă ultimele cuvinte, ordinea devenise perfectă.

Inciu-Ciuna, care se afla lîngă Winnetou şi Tangua înăuntrul semicercului, îşi înălţă capul şi rosti cu glasul tare, încît auzeam fiece cuvînt :

— Fraţii mei roşii, surori, copii şi chiar voi, bărbaţi din tribul Kiowa, luaţi seama la ceea ce vă spun !

Făcu o pauză şi, constatînd că atenţia tuturor era îndreptată asupra lui, continuă :

— Feţele palide sînt duşmanii oamenilor roşii ; se află rareori printre ei cîte unul ai cărui ochi să ne privească limpede şi cu prietenie. Cel mai nobil dintre aceşti puţini a venit cîndva încoace, la poporul apaşilor, ca să-i fie prieten şi părinte. Noi i-am dat numele de Klekih-Petra, părintele alb. Fraţii şi surorile mele l-au cunoscut şi l-au iubit. Să mărturisească deschis aici !

— *Howgh* ! răsună ca un cor solemn.

Căpetenia îşi reluă discursul :

— Klekih-Petra a fost învăţătorul nostru în toate cîte nu le ştiam, dar care ne sînt de folos şi binevenite ; ne-a vorbit şi de credinţa albilor, şi de Marele Spirit care îi naşte şi îi veghează pe toţi oamenii. Acest Mare Spirit a poruncit ca roşii şi albii să fie fraţi şi să se iubească. Dar i-au împlinit oare albii voinţa ? Ne-au adus oare dragoste ? Nu ! Fraţii şi surorile mele să mărturisească !

— *Howgh !* răsună din nou.

— Au venit, de fapt, ca să ne prade avutul, să ne jefuiască. Ei pot s-o facă, pentru că sînt mai tari ca noi. Acolo unde altădată păşteau bizonii şi mustangii, ei au ridicat oraşe şi zidării de unde pornesc toate relele în care ne zbatem. Pe unde vîna altădată omul roşu, străbătînd codrul străvechi şi călărind prin savană, goneşte astăzi calul de foc şi trage după el sumedenie de care uriaşe, pline cu duşmani trimişi să ne ucidă. Şi dacă omul roşu fuge din calea lui şi se retrage să flămînzească şi să moară în pace pe locurile ce i-au mai rămas, nu trece mult şi iarăşi îl calcă feţele palide, îl alungă şi-l hăituiesc pentru a croi calului de foc alte drumuri pe glia noastră strămoşească. Am întîlnit asemenea feţe palide şi le-am vorbit paşnic. Le-am spus că ţara e a noastră şi nu a lor. N-au avut cum să nege şi au trebuit să recunoască. Dar cînd le-am cerut să se întoarcă acasă şi să renunţe de bună voie a mai deschide drum calului de foc pe imaşurile noastre,

nu ne-au ascultat şi l-au ucis pe Klekih-Petra, omul iubit şi cinstit de noi. Fraţii şi surorile mele să întărească cele spuse!

— *Howgh!* răsună iarăşi, într-un glas, confirmarea.

— Am adus aici trupul său neînsufleţit şi l-am păstrat pînă în ziua răzbunării. Klekih-Petra va fi înmormîntat şi, împreună cu el, vom îngropa pe ucigaşi. De asemenea, i-am prins şi pe aceia care se aflau cu ucigaşul cînd a săvîrşit crima. Ei sînt prietenii lui şi ne-au dat pe mîna kiowaşilor. Dar tăgăduiesc fapta lor mîrşavă. Orice alt neam de oameni roşii, cunoscînd faptele ştiute de noi, ar osîndi pe loc aceste feţe palide la moarte chinuitoare. Noi însă vrem să urmăm sfaturile lui Klekih-Petra şi să fim judecători drepţi. Cum ei nu vor să-şi recunoască vina şi susţin că nu ne-au fost duşmani, haide să-i ascultăm şi le hotărîm pe urmă soarta. Fraţii şi surorile mele să dea dezlegarea cuvenită!

— *Howgh!* se înălţă de jur împrejur aprobarea.

— Auziţi, *sir?* Sună a bine! îmi şopti Sam. Dacă vor să ne asculte, înseamnă că nu stăm chiar atît de prost. Sper să-i putem convinge de nevinovăţia noastră. Am să-i lămuresc şi ne vor da drumul.

— Află, dragă Sam, că nu vei reuşi — i-am răspuns.

— Nu? Şi din care motiv? N-oi fi eu bun de gură?

— O, nicidecum! Cred că-ţi turuie gura încă din leagăn; dar iată-ne de şase săptămîni prizonieri şi în tot răstimpul acesta n-ai izbutit să le schimbi părerea despre noi.

— Dar nici dumneavoastră, *sir!*

— Fireşte că nu. Întîi de toate, n-am putut vorbi, şi pe urmă, cînd să mişc şi eu limba, nici un indian nu s-a mai apropiat de mine. Vei recunoaşte că n-a fost chip nici să încerc o pledoarie în faţa vreunuia din şefi.

— Nici să nu încercaţi!

— De ce?

— Fiindcă n-o să iasă nimic. Sînteţi un *greenhorn* prea naiv în asemenea chestiuni; o să ne înfundaţi şi mai rău. Ce-i drept, dispuneţi de nişte muşchi grozavi, dar ăştia nu ne folosesc în cazul de faţă. Aici e nevoie, în primul rînd, de experienţă, de agerime a minţii, de şiretenie, adică de o seamă de însuşiri care vă lipsesc. În fond, n-aveţi nici o vină: aşa v-a făcut natura. Dar tocmai de aceea zic să nu vă amestecaţi. Lăsaţi apărarea în seama noastră.

— Atunci, dragă Sam, nu-mi rămîne decît să-ţi urez mai mult succes ca pînă acum!

— Nici o grijă; veţi auzi cu urechile proprii cît de bine o întorc.

Dialogul s-a desfăşurat nestingherit; audierea noastră încă nu începuse. Inciu-Ciuna şi Winnetou se întreţineau pe şoptite cu Tangua, cercetîndu-ne din cînd în cînd cu privirea. Discutau, aşadar, despre noi. Ochii celor doi şefi ai apaşilor se întunecau treptat, se aspreau, în timp ce înfăţişarea şi gesturile kiowaşilor trădau stăruinţa sa evidentă de a-i convinge pe interlocutori de vinovăţia noastră. Cine ştie ce minciuni îndruga pentru a ne duce la pierzanie! În sfîrşit, se apropiară de noi. Apaşii se opriră la dreapta noastră, iar Tangua se postă lîngă mine, în stînga. Cu voce tare, ca toată lumea să-l audă, Inciu-Ciuna ni se adresă:

— Aţi înţeles ce-am spus adineauri. Mărturisiţi adevărul şi pe urmă apăraţi-vă. Răspundeţi la întrebările mele. Faceţi parte dintre oamenii albi care au lucrat la măsurători pentru calul de foc?

— Da — se grăbi Sam să confirme. Însă trebuie să ştii că noi ăştia trei n-am făcut măsurători, ci am fost trimişi pentru gardă. Iar în ce-l priveşte pe al patrulea, pe Old Shatterhand, cum i se mai spune...

— Taci! îl întrerupse căpetenia. Să răspunzi numai la întrebările mele şi să nu scoţi o vorbă de prisos! Altminteri, pun să te biciuiască pînă-ţi plesneşte pielea! Prin urmare, faceţi parte dintre acei albi? Scurt: da sau nu?

— Da! rosti Sam, scurt, pentru a scăpa de bici.

— Old Shatterhand a lucrat şi el la măsurători?

— Da.

— Şi voi făceaţi de strajă?

— Da.

— Înseamnă că sînteţi şi mai răi; cine îi apără pe hoţi şi pe tîlhari acela merită pedeapsă îndoită. Ucigaşul Ratller e de-al vostru?

— Da, însă trebuie să ştii că nu i-am fost prieteni...

— Taci, cîine! îl repezi Inciu-Ciuna. Îmi răspunzi la întrebare, nimic mai mult. Cunoşti legile vestului sălbatic?

— Da.

— Cum se pedepsesc hoţii de cai?

— Cu moartea.

— Ce e mai de preț: un cal, sau pămîntul cel mare al apașilor?

Sam tăcu, pentru a nu-și pronunța el însuși sentința de moarte.

— Vorbește, că de nu, te biciuiesc pînă la sînge!

Atunci mărunțelul, curajosul Sam mîrîi:

— N-ai decît! Lovește! Sam Hawkens nu e omul care să vorbească silit!

Auzindu-l, îmi întorsei fața spre el și-l rugai:

— Vorbește, Sam. E mai bine pentru noi!

— *Well* — îmi răspunse — dacă doriți, voi accepta să vorbesc, deși ar trebui să tac.

— Spune: ce-i mai important, un cal, sau pămîntul nostru?

— Pămîntul.

— Prin urmare, unul care fură pămînt merită mai curînd moartea decît hoțul de cai. Iar voi tocmai asta vreți: să ne furați pămîntul. Pe deasupra, mai sînteți și tovarășii ticălosului care l-a omorît pe Klekih-Petra. Aceasta înăsprește pedeapsa. Ca hoți de pămînt ați fi fost uciși fără cazne; dar ca ucigași, veți fi schingiuiți la stîlpul caznelor pînă veți muri. Totuși n-am încheiat încă șirul isprăvilor voastre. Ne-ați dat sau nu pe mîinile dușmanilor noștri kiowași?

— Nu!

— Minți!

— Spun adevărul!

— N-ai venit tu după noi călare, împreună cu Old Shatterhand, după ce v-am părăsit?

— Da.

— Iată dovada sigură a dușmăniei!

— Ba nu-i așa. Voi ne-ați amenințat și, după toate regulile de aici, din vestul sălbatic, trebuia să ne încredințăm că nu v-ați ascuns prin apropiere. Ați fi putut să vă ascundeți și să deschideți focul asupra noastră. Numai de aceea v-am urmărit.

— De ce nu ai făcut-o singur? De ce l-ai luat și pe Old Shatterhand?

— Ca să-l învăț cum se citesc urmele; dînsul e abia ucenic.

— Dacă dorințele vă erau atît de pașnice și nu ne-ați urmărit decît din prevedere, atunci de ce i-ați chemat în ajutor pe kiowași?

— Pentru că am văzut că ai luat-o repede înainte. Voiai să-ți aduci războinicii și să ne ataci.

— Și aveați mare nevoie de ajutorul kiowașilor?

— Firește.

— Altă cale nu găseați?

— Nu.

— Iarăși minți! N-aveați decît să vă supuneți poruncii mele, să părăsiți locul, și ați fi scăpat teferi.

— Nu puteam pleca înainte să fi terminat lucrul.

— Așa, va să zică, voiați să duceți furtul pînă la capăt, deși v-am prevenit. Pentru asta i-ați chemat în ajutor pe kiowași. Dar cine îi ațîță pe dușmani împotriva noastră dovedește că și el ni-e dușman, deci trebuie ucis. Iată încă un temei ca să vă condamnăm la moarte! Dar nici măcar nu ați lăsat pe seama kiowașilor ca ei singuri să ne atace și să ne biruie; i-ați sprijinit și voi. Recunoști?

— N-am vrut decît să împiedicăm vărsarea de sînge.

— Îți rîzi de mine? Nu ne-ai ieșit tu înainte la întoarcerea noastră?

— Da.

— Și nu ne-ai iscodit?

— Da.

— Și n-ai stat toată noaptea în preajma noastră? Da ori ba?

— Așa e.

— Nu ai condus tu fețele palide pînă la rîu, ademenindu-ne acolo? Nu i-ai ascuns pe kiowași în pădure ca să poată sări apoi asupra noastră?

— E adevărat, însă trebuia...

— Taci! Vreau un răspuns scurt, nu pălăvrăgeli. Ne-ați atras într-o cursă? Al cui a fost vicleșugul?

— Al meu.

— De astă dată ai spus adevărul. Unii de-ai noștri au fost răniți, alții omorîți, restul prinși. Și totul din pricina voastră. Sîngele vărsat vă dovedește vinovăția. Iată încă un temei ca să fiți dați morții.

— În planul meu era...

— Ține-ți gura! Nu te-am întrebat nimic. Marele și bunul Spirit ne-a trimis un salvator neștiut și nevăzut. Eu și fiul meu Winnetou am fost eliberați. Ne-am furișat pînă la caii

noştri, dar nu am luat decît doi, cît ne trebuia. Restul l-am lăsat acolo fraţilor noştri prizonieri pentru ca, după ce-i vom fi scos în libertate, să se folosească de ei. Am pornit în goană ca să ne adunăm războinicii şi să-i zdrobim pe kiowaşi. Le descoperiserăm urmele, de aceea ne-am putut întoarce chiar a doua zi să tăbărîm asupra duşmanului. A curs iarăşi mult sînge ; numărăm în totul şaisprezece morţi, fără a mai socoti chinul răniţilor. Aşadar, încă un temei ca să fiţi omorîţi. Să nu vă aşteptaţi nici la iertare, nici la milă şi...

— Nu cerem iertare, ci dreptate ! îl întrerupse Sam. Pot să...

— N-ai de gînd să taci odată, cîine ? i-o tăie Inciu-Ciuna mînios. Să vorbeşti numai cînd te întreb. De altfel, am terminat cu tine şi cu voi toţi. Dar pentru că vorbeşti de dreptate, nu veţi fi osîndiţi numai după spusele tale ; am să vă aduc şi un martor. Tangua, căpetenia kiowaşilor, să binevoiască a-şi înălţa glasul şi să depună mărturie. Sînt aceste feţe palide prietenii noştri ?

— Nu — răspunse kiowaşul, pe chipul căruia se citea clar satisfacţia că lucrurile iau o întorsătură atît de primejdioasă pentru noi.

— Au vrut albii să ne cruţe ?

— Nu. M-au aţîţat împotriva voastră, m-au îndemnat să nu avem milă de voi şi să vă ucidem pe toţi.

Acest neadevăr mă scoase pur şi simplu din sărite şi mă făcu să renunţ la tăcerea mea. Îi strigai în obraz :

— Ceea ce spui e o minciună atît de mare şi de sfruntată, încît, de-aş avea o singură mînă liberă, te-aş face una cu pămîntul !

— Cîine împuţit ! urlă Tangua. Ba eu am să te fac !

Ridică pumnul, gata să lovească. I-am răspuns :

— Loveşte, dacă nu ţi-e ruşine să dai într-un om care nu se poate apăra ! Voi vorbiţi de ascultare şi de dreptate ? Asta înseamnă a fi ascultat ? Asta se cheamă dreptate, cînd nu ai voie să rosteşti ceea ce ai de spus ? Pasămite avem dreptul să ne apărăm ? Cum adică s-o facem ? Sub ameninţarea de a fi biciuiţi la sînge dacă scoatem un singur cuvînt în plus faţă de ceea ce vreţi să auziţi ? Inciu-Ciuna se poartă ca un judecător nedrept. Ne pune întrebări şi ne sileşte să dăm răspunsuri care ne-ar duce la pieire ; alte răspunsuri nu ne îngăduie. Cînd vrem să lămurim adevărul, ne întrerupe, ne interzice apărarea

şi ne ameninţă cu bătaia. Nu ne trebuie asemenea ascultare şi dreptate. Mai bine schingiuiţi-ne, că tot v-aţi pregătit pentru asta ! Nu veţi stoarce din noi nici un geamăt de durere !

— Iuf, iuf ! răsună cu admiraţie un glas de femeie. Era sora lui Winnetou.

— Iuf, iuf, iuf ! repetară, ca un ecou, mulţi dintre apaşi.

Curajul le impune indienilor ; ei îl admiră chiar şi la duşmani ; de aci exclamaţiile pe care le auzeam. Continuai :

— Întîlnindu-i întîia oară pe Inciu-Ciuna şi pe Winnetou, inima îmi spunea că sînt oameni viteji şi drepţi, pe care i-aş putea stima şi iubi. M-am înşelat. Nu sînt cu nimic mai buni decît ceilalţi, de vreme ce dau ascultare unui mincinos şi nu vor să audă adevărul. Sam Hawkens s-a lăsat intimidat, dar mie nici nu-mi pasă de ameninţările voastre ; dispreţuiesc pe oricine dacă-şi bate joc de prizonieri, profitînd de faptul că nu se pot apăra. De-aş fi liber, v-aş vorbi cu totul altfel !

— Cîine, mă faci pe mine mincinos ? strigă Tangua. Îţi zdrobesc oasele !

Ţinea puşca în mînă. O întoarse cu patul spre mine şi dădu să mă lovească, dar Winnetou sări la el :

— Căpetenia kiowaşilor să facă bine şi să stea liniştit ! Old Shatterhand a vorbit foarte îndrăzneţ, dar cu o parte din vorbele lui sînt şi eu de acord. Inciu-Ciuna, părintele meu, şeful apaşilor, să-i dea cuvîntul ca să termine ce are de spus !

Tangua fu nevoit să se potolească, iar Inciu-Ciuna hotărî să satisfacă dorinţa fiului său. Se apropie de mine şi-mi zise :

— Old Shatterhand e ca o pasăre de pradă care mai loveşte cu ciocul şi după ce-a fost prinsă. Nu l-ai doborît tu în două rînduri pe Winnetou ? Nu m-ai năucit şi pe mine cu pumnul tău ?

— Şi crezi că am făcut-o de bună voie ? Oare n-am fost silit să lovesc ?

— Silit ? ! făcu el mirat.

— Da. Am vrut să ne predăm fără nici o vărsare de sînge, dar războinicii voştri nici n-au stat să ne asculte. S-au năpustit asupra noastră şi ne-au obligat la apărare. Şi, totuşi, întreabă-i dacă i-am rănit măcar, deşi îi puteam ucide. Am preferat să ne retragem, să fugim din calea lor, decît să lovim. Pe urmă ai venit tu şi m-ai atacat, fără să dai ascultare vorbelor mele. A trebuit să mă apăr şi aş fi putut să te tai cu

cuţitul sau să te împuşc, dar n-am făcut decît să te ameţesc cu pumnul, fiindcă îţi sînt prieten şi voiam să te cruţ. Atunci a apărut Tangua, căpetenia kiowaşilor ; s-a repezit să-ţi jupoaie capul. Pentru că l-am împiedicat, a tăbărît pe mine, dar l-am învins. Ţi-am cruţat viaţa astfel, şi scalpul. Apoi...

— Javra blestemată ! Spune la minciuni ca şi cînd ar avea o sută de limbi diferite în gură ! tună Tangua furios.

— Eşti sigur că minte ? îl întrebă Winnetou.

— Da ! Fratele meu roşu cred că nu se îndoieşte de spusele mele !

— Chiar atunci am sosit şi eu — lămuri Winnetou. Tu zăceai la pămînt, alături de tatăl meu. Ăsta-i adevărul. Old Shatterhand să continue !

— Aşadar, îl doborîsem pe Tangua pentru a-l salva pe Inciu-Ciuna. Atunci a sosit Winnetou. Nu-l observasem, şi dînsul mă lovi cu patul puştii ; însă nu mă nimeri în cap. Apoi, cu cuţitul, îmi străpunse gura şi limba. Nu mai puteam vorbi, altminteri i-aş fi spus că mi-e drag, că vreau să-i fiu prieten şi frate. Eram rănit. Braţul îmi atîrna ca mort. Totuşi, am reuşit să-l dobor. Zăcea, ca şi Inciu-Ciuna, sub ochii mei. Aş fi putut să-i ucid pe amîndoi. Am făcut-o, oare ?

— Ai fi făcut-o — interveni Inciu-Ciuna — dar un războinic de-al nostru te-a doborît cu patul puştii.

— Nu, n-aş fi ucis. Oare aceste trei feţe palide, care se găsesc lîngă mine, nu vi s-au predat de bună voie ? S-ar fi predat ei, oare, dacă vă socoteau duşmani ?

— Nu mai aveau încotro. Au văzut că nu e scăpare şi au găsit că e mai cuminte să se predea. Recunosc că în cuvîntul tău pare a fi ceva demn de crezare ; dar cînd l-ai doborît prima dată pe fiul meu Winnetou, atunci nimeni nu te-a silit.

— Ba da.

— Cine ?

— Simţul meu de prevedere. Voi sînteţi războinici foarte viteji ; cu siguranţă că v-aţi fi apărat şi aţi fi fost răniţi sau chiar ucişi. Am vrut să împiedicăm aceasta. De aceea l-am scos din luptă pe Winnetou, iar pe tine au tăbărît aceşti prieteni albi. Sper că vei crede acum în vorbele mele.

— Minciuni, nimic decît minciuni ! se amestecă Tangua. Eu tocmai mă apropiam cînd te-a doborît la pămînt. Nu eu, ci el a vrut să te scalpeze. M-am repezit să-l opresc, dar am căzut sub pumnul lui în care locuieşte parcă Marele Spirit al

răului, căci nimeni nu-i poate ţine piept, nici cel mai puternic dintre oameni.

Mă întorsei din nou spre Tangua şi rostii hotărît :

— Da, în faţa pumnului meu nu rezistă nimeni. Totuşi, nu-l folosesc decît pentru a nu vărsa sînge de om. Pe tine însă, dacă va mai fi să ne înfruntăm, n-am să te năucesc cu pumnul, ci am să te împuşc. N-o să te mai alegi cu o simplă ameţeală. Ţine minte ce-ţi spun !

— Tu să te înfrunţi cu mine ? ! rîse el batjocoritor. Ai să arzi şi-ţi vom împrăştia cenuşa în toate vînturile !

— Asta să ţi-o scoţi din cap ! Voi fi liber mai curînd decît îţi închipui, şi atunci am să-ţi cer socoteală.

— Pot să ţi-o dau de pe acum. Aş vrea ca vorbele tale să se împlinească. M-aş bate bucuros cu tine, ca să te fac praf şi pulbere.

Inciu-Ciuna puse capăt acestui intermezzo :

— Old Shatterhand e prea încrezător în sine dacă-şi închipuie că va fi iarăşi slobod. Să se gîndească la cîte învinuiri îi stau împotrivă ; chiar dacă renunţăm la vreuna, încă nu înseamnă că soarta lui se schimbă. El susţine o seamă de lucruri, dar nu aduce nici un fel de dovezi în sprijinul lor.

— Nu l-am doborît eu pe Rattler cînd a tras asupra lui Winnetou şi glonţul l-a nimerit pe Klekih-Petra ? Nici asta nu e o dovadă ?

— Nu. Ai făcut-o, poate, din alte pricini. Mai ai ceva de spus ?

— Deocamdată, nimic... Vom vedea mai tîrziu.

— Vorbeşte, căci pe urmă n-ai să mai poţi !

— Nu, acum nu vorbesc. Dar mai pe urmă vă veţi deschide urechile, căci Old Shatterhand nu e omul ale cărui vorbe să nu fie luate în seamă. Deocamdată păstrez tăcerea ; sînt curios să aud ce sentinţă veţi pronunţa împotriva noastră.

Inciu-Ciuna îmi întoarse spatele şi făcu un semn. Cîţiva războinici ieşiră din semicerc şi, împreună cu cele trei căpetenii, se aşezară la sfat. Tangua îşi dădea, fireşte, toată silinţa ca să-i determine la cel mai greu verdict. Între timp, mai puturăm schimba între noi cîteva cuvinte.

— Sînt curios ce mai pun la cale — vorbi Dick Stone. În tot cazul, nimic bun.

— Ne vor frînge oasele, desigur — întregi Will Parker.
— Cred și eu ! întări Sam Hawkens. Aștia nici nu visează că le-am putea face buoata ! De altfel, *sir*, n-ați pledat rău ! Mă și miram de Inciu-Ciuna.
— De ce ?
— Că v-a lăsat să trăncăniți atîta. Mie mi-a închis gura de la bun început.
— Crezi, într-adevăr, că am trăncănit, Sam ?
— Oho !
— Mulțumesc de compliment !
— Eu numesc trăncăneală orice discurs fără rezultat, dacă nu mă-nșel. Și rezultatul e nul, ca și al străduințelor mele, de altfel.
— Sînt de altă părere.
— Mă rog, dar fără temei.
— Ba cu foarte mult temei. Winnetou mi-a vorbit de încercarea cu înotul ; era un lucru hotărît. De aceea cred că interogatoriul a fost numai formal atît de aspru, pentru a ne băga în sperieți. Sentința, însă, va fi mai blîndă.
— *Sir*, nu mai umblați cu fantezii ! Trageți chiar nădejde să vi se ofere ocazia de a scăpa înot ?
— Da.
— Ridicol, absolut ridicol ! Desigur, dacă asta e hotărîrea, vă vor pune să înotați ; dar știți și încotro ?
— Ei ?
— În gura morții, na ! Cînd veți fi dus dintre vii, amintiți-vă de vorbele mele, hi-hi-hi-hi !
Omulețul acesta ciudat reușea, chiar într-o asemenea situație gravă, să facă glume îndoielnice și să chicotească. Dar veselia lui nu dură mult, căci sfatul apașilor luă sfîrșit ; războinicii care participaseră la consfătuire se retraseră în semicerc, iar Inciu-Ciuna pronunță cu voce tare sentința :
— Războinici ai apașilor și ai kiowașilor, ascultați hotărîrea ce am luat în legătură cu aceste patru fețe palide, prizonierii noștri ! În Sfatul bătrînilor ne-am fost înțeles mai dinainte să-i mînăm în apă, să-i lăsăm să se zbată și apoi să-i ardem. Dar Old Shatterhand, cel mai tînăr dintre ei, a rostit cuvinte din care a răzbătut pe alocuri înțelepciunea bătrînească. Deși ar merita moartea, se pare totuși că nu ne-au purtat gînduri chiar atît de rele cum bănuisem. Iată de ce

n-am rămas la hotărîrea noastră ; vom lăsa ca Marele Spirit să judece între noi și ei.
Tăcu o clipă, desigur, pentru a spori încordarea asistenței. Sam profită de ocazie, strecurîndu-mi observația sa :
— Mii de trăsnete ! Devine interesant, cît se poate de interesant ! Știți, *sir*, ce vrea să spună ?
— Bănuiesc.
— Ei ?
— O luptă în doi. O judecată divină, cum s-ar zice. Am ghicit ?
— Așa e. În orice caz, e vorba de un duel. Dar între cine și cine ? Sînt grozav de curios !
Șeful apașilor își reluă discursul :
— Acela pe care îl cheamă Old Shatterhand pare a fi cel mai de seamă dintre ei ; vom pune așadar hotărîrea în mîinile lui. Iar din partea noastră vom alege, de asemenea, pe cel mai mare în rang. Acela sînt chiar eu, Inciu-Ciuna, căpetenia apașilor.
— Auzi, drace ! Dumneavoastră și el ! șopti Sam agitat la culme.
— Iuf, iuf, iuf ! se auziră exclamații de mirare din rîndurile indienilor.
Erau surprinși că însuși Inciu-Ciuna se oferea să lupte. S-ar fi putut sustrage primejdiei care, desigur, îl pîndea și pe el ; ar fi putut însărcina pe un altul. De altfel, șeful apașilor se și grăbi să explice :
— Inciu-Ciuna și Winnetou au fost atinși în faima lor, fiind doborîți de Old Shatterhand dintr-o singură lovitură de pumn. Trebuie ștearsă rușinea ; de aceea unul din noi va lupta cu această față palidă. Winnetou se cade să renunțe, pentru că eu sînt mai în vîrstă și am rangul cel mai înalt. Fiul meu consimte. Ucigîndu-l pe Old Shatterhand, voi spăla și onoarea lui o dată cu a mea.
Făcu o pauză nouă.
— Bucurați-vă, *sir* ! îmi șopti Sam. Oricum, veți muri mai ușor decît mine. Ați vrut să-l cruțați și acum, în tot cazul, veți dispărea de pe fața pămîntului !
— Asta rămîne de văzut.
— Nu mai am ce vedea. Știu de pe acum. Vă închipuiți că veți lupta cu arme egale ?

— Nu-mi fac iluzii.

— Well! În asemenea cazuri se stabilesc condiţii prin care albul e dinainte sortit pieirii. Dacă pe undeva, cîndva, scapă vreunul cu viaţă, atunci e o excepţie care întăreşte regula. Fiţi atent!

Inciu-Ciuna reluă explicaţiile:

— Îl vom dezlega pe Old Shatterhand; dînsul va coborî în apă şi va trebui să treacă rîul înot. Armă n-o să-i dăm. Eu îl urmez avînd cu mine drept armă numai tomahawkul. Dacă Old Shatterhand ajunge viu pe celălalt mal, adică la cedrul din luminişul de colo, atunci e salvat şi tovarăşii lui vor fi eliberaţi. Se vor putea duce oriîncotro doresc. În schimb, dacă îl ucid înainte de a fi ajuns la ţintă, atunci şi ceilalţi sînt meniţi morţii, dar fără cazne, fără a fi arşi, ci prin împuşcare. Toţi războinicii aci de faţă să arate că au înţeles cuvintele mele şi să le întărească.

— *Howgh*! veni răspunsul ca dintr-un singur glas.

Vă puteţi lesne imagina în ce agitaţie ne aflam, nu atît eu, cît Sam, Dick şi Will. Cu vocea sugrumată, Hawkens spuse:

— Vulpoii ăştia de apaşi au întors-o bine. Pentru că vă ţin drept cel mai grozav dintre noi, poftim la înot! E absurd! Nu de alta, dar sînteţi un *greenhorn!* Să mă lase pe mine! Să le arăt eu cum umblă Sam Hawkens prin apă ca păstrăvii. Dar aşa? Fiţi atent la ceea ce vă spun, *sir*: viaţa noastră depinde de dumneavoastră! Dacă pierdeţi partida şi va fi să murim, atunci pe cuvîntul meu că nu vă mai vorbesc în vecii-vecilor, dacă nu mă-nşel!

— Nu-ţi face griji, bătrîne Sam! l-am liniştit. Voi face tot ce-mi stă în putinţă. Contrar părerii dumitale, cred că apaşii n-au făcut o alegere proastă. Sînt sigur că mie îmi va veni mai uşor să vă salvez decît ţi-ar veni dumitale.

— Să sperăm! Aşadar, pe viaţă şi pe moarte! Nu cumva să-l cruţaţi pe Inciu-Ciuna! Nici să nu vă treacă prin cap asemenea idee!

— Vom vedea!

— Asta nu-i un răspuns; aici nu e nimic de văzut. Dacă-l cruţaţi, sînteţi pierdut şi ne ducem cu toţii dracului. Nu cumva vă bizuiţi pe pumnul dumneavoastră?

— Da!

— N-are nici o valoare, e absolut inutil! Nu veţi ajunge să vă luptaţi corp la corp.

— Dimpotrivă, sînt convins că vom ajunge.

— Nici gînd!

— Păi, atunci cum va încerca să mă omoare?

— Cu tomahawkul, fireşte. Ştiţi doar că arma asta e bună nu numai în lupta de aproape; e la fel de primejdioasă şi la distanţă; indienii sînt atît de pricepuţi în mînuirea ei, încît, aruncînd-o de la o sută de paşi, îţi zboară vîrful degetului. Inciu-Ciuna n-o să vă toace cu securea; o va azvîrli după dumneavoastră şi din prima aruncătură veţi fi lichidat. Vă rog să mă credeţi; oricît de bun înotător aţi fi, nu veţi ajunge teafăr la mal. Chiar în timpul înotului vă va trăsni cu tomahawkul în cap, sau mai curînd în ceafă, pentru ca moartea să fie mai sigură. În această afacere nu vă mai ajută nici dibăcia, nici forţa atletică.

— Ştiu şi eu, dragă Sam. Dar mai ştiu că, în unele împrejurări, un gram de şiretenie valorează mai mult decît o tonă de muşchi.

— Şiretenie? Cum naiba veţi găsi tocmai şiretlicul salvator? Bătrînul Sam Hawkens e recunoscut drept şmecher fără pereche, şi totuşi nu prea vede cum l-aţi putea învinge printr-un şiretlic pe însuşi şeful apaşilor. Ce-ţi ajută toată viclenia din lume, cînd ai de-a face cu un tomahawk bine mînuit?!

— Las' că ajută, Sam, ajută!

— Ei bine, cum?

— Ai să vezi sau, mai bine spus, n-ai să poţi vedea nimic. Dar îţi declar de pe acum că sînt aproape sigur de izbîndă.

— Ia nu vă mai făliţi atît! Vorbiţi aşa, numai ca să ne uşuraţi inima.

— Nu-i adevărat.

— Ba da. Vreţi să ne consolaţi! Dar ce folos de iluzii, cînd clipa următoare le va destrăma!

— Hai, linişteşte-te odată! Am eu un plan, şi încă unul grozav.

— Plan? Asta mai lipsea! Aici nu există alt plan decît acesta: înotaţi către malul opus şi, pînă-l atingeţi, vă doboară tomahawkul.

— Te înşeli. Judecă bine. Dacă, de pildă, mă înec, atunci sîntem salvaţi.

— Înec... salvaţi ! *Sir*, vorbiţi aiurea, ca în ceasul morţii !

— Las' că ştiu eu ce spun. Bagă de seamă : dacă mă înec, nu ne mai paşte nici o primejdie.

Am rostit aceste cuvinte la mare repezeală, căci tustrei şefii se îndreptau spre noi. Inciu-Ciuna vorbi :

— Îl dezlegăm acum pe Old Shatterhand, dar să nu-şi închipuie că va putea fugi ! Cîteva sute de oameni sînt gata să-l urmărească.

— Nici nu mă gîndesc ! i-am răspuns. Chiar dac-aş putea fugi, ar fi o laşitate să-mi părăsesc tovarăşii.

Îmi desfăcură legăturile ; mişcai braţele ca să le încerc mobilitatea. Apoi zisei :

— E o mare cinste pentru mine să mă întrec la înot cu vestita căpetenie a apaşilor sau, mai bine zis, să înot pe viaţă şi pe moarte. În schimb, pentru dînsul nu e nici o cinste.

— Şi de ce nu ?

— Fiindcă nu sînt un adversar demn de el. M-am scăldat uneori în gîrlă şi mi-am dat multă osteneală să nu cad la fund. Dar să trec înot un rîu atît de lat şi de adînc, asta întrece puterile mele.

— Iuf, iuf ! Nu mă bucur de loc. Eu şi Winnetou sîntem cei mai buni înotători din tribul nostru. Ce preţ are o izbîndă asupra unui înotător aşa de prost ?

— Unde mai pui că eşti înarmat, şi eu nu ! Plec aşadar în întîmpinarea morţii. Tovarăşii mei s-au resemnat, la rîndul lor. Aş vrea totuşi să ştiu cum se va desfăşura lupta. Cine va intra primul în apă ?

— Tu !

— Şi tu mă vei urma ?

— Da.

— Şi cînd va fi să mă ataci cu tomahawkul ?

— Cînd mi-o plăcea ! îmi răspunse zîmbind, ca maestrul care vede în faţa sa un cîrpaci.

— Atunci mă vei lovi chiar în apă ?

— Da.

Mă prefăceam mereu mai neliniştit, mai îngrijorat şi deprimat ; întrebai în continuare :

— Va să zică, tu ai dreptul să mă omori. Dar eu pe tine ?

Făcu o mutră din care se vădea limpede răspunsul : „Sărmane vierme, ce-ţi veni ? Aiurezi în spaima morţii !" Apoi, cu voce tare :

— E vorba să înoţi şi să te lupţi pe viaţă şi pe moarte. Prin urmare, mă poţi ucide şi tu, căci altminteri n-ai reuşi să ajungi pînă la codrul de colo.

— Şi moartea ta nu-mi va căşuna nici un rău ?

— Nu. Dacă te ucid, atunci şi tovarăşii tăi vor trebui să moară ; în schimb, dacă mă răpui tu pe mine, şi ajungi la cedru, atunci nimeni nu mai rămîne prizonier, toţi sînteţi oameni liberi. Haide !

Îmi întoarse spatele, iar eu îmi lepădai surtucul şi cizmele. Scosei din buzunar şi din brîu toate lucruşoarele mele şi le aşezai pe pămînt. Între timp, Sam mă căina :

— O să iasă rău, *sir*, foarte rău ! Dacă v-aţi vedea în oglindă ! Şi cu ce glas miorlăit aţi pus ultimele întrebări ! Mi se rupe inima de dumneavoastră şi de noi !

Nu puteam să-i răspund, pentru că m-ar fi auzit cele trei căpetenii ; dar eu ştiam de ce mă prefăcusem atît de plîngăreţ. Voiam să-i inspir lui Inciu-Ciuna siguranţă şi, de fapt, cum s-ar zice vulgar, să-l duc de nas.

— Încă o întrebare ! îl rugai eu, înainte de a-l urma. Ne restituiţi lucrurile noastre dacă scăpăm cu viaţă ?

Rîse scurt, nerăbdător, căci întrebarea i se părea de-a dreptul năstruşnică, şi răspunse :

— Da, vă dăm totul înapoi.

— Totul ?

— Totul !

— Şi caii ? Şi armele ?

Atunci se răsti, scos din răbdări :

— Ţi-am spus doar : totul ! Sau n-ai urechi de auzit ? Broasca vrea să se întreacă la zbor cu vulturul şi-l întreabă ce va obţine după victorie ! Dacă înoţi la fel de prost precum întrebi, atunci îmi pare rău că nu ţi-am oferit o babă să te măsori cu ea !

Înaintarăm spre mal, trecînd prin semicercul care se deschise în faţa noastră. O văzui de aproape pe Nşo-ci şi desluşii în ochii ei un salut de adio. Indienii ne urmară şi se aşezară pe jos, comod, ca să asiste în tihnă la un spectacol atît de interesant.

Se înţelege că mă aflam în cel mai mare pericol. Oricum aş fi înotat, de-a dreptul sau în zigzag, scăpare nu aveam ; tomahawkul, mînuit de căpetenia apaşilor, nu putea greşi.

Nu exista decît o singură soluţie : să mă scufund. Şi în meşteşugul ăsta, din fericire, nu eram de loc ageamiu cum bănuia Inciu-Ciuna.

Dar nu ajungea să mă scufund şi atît. Trebuia, din timp în timp, să scot capul pentru a trage aer ; şi atunci m-aş fi oferit ca ţintă tomahawkului. Am decis să nu apar la suprafaţă sub ochii indienilor. Dar cum s-o fac ? Cercetai cu privirea lungul malului şi descoperii, cu multă satisfacţie, că natura îmi stă în ajutor.

Ne găseam, cu am mai spus, pe acea panglică de nisip, dar nu chiar la mijlocul ei. La capăt, fîşia se ridica în pantă către pădure, de care mă despărţea vreo sută de paşi. Mai încolo, în sus, rîul făcea o cotitură, ascunzîndu-se privirii mele. Dincoace, în jos, capătul fîşiei de nisip se afla cam la patru sute de paşi depărtare.

Dacă săream în apă şi nu mai apăream la suprafaţă, s-ar fi crezut că m-am înecat şi am fost dus la vale ; atunci apaşii mi-ar fi căutat corpul în josul rîului ; salvarea era deci în direcţia opusă, în susul apei. Zării mai întîi un loc unde apa rosese malul pe dedesubt ; mi s-a părut foarte potrivit pentru un scurt popas. Puţin mai încolo era o grămadă de buşteni, trunchiuri de copaci răsturnaţi, care îmi ofereau şi ele adăpost. Deocamdată însă, era bine s-o joc pe speriatul.

Inciu-Ciuna se dezbrăcă pînă la brîu şi rămase numai în nişte pantaloni uşori, specifici indienilor ; îşi vîrî tomahawkul în cingătoare, după ce şi-o golise de toate celelalte obiecte, şi apoi rosti :

— Să începem ! Haide, sări !

— N-aş putea să încerc mai întîi cît de adîncă e apa ? întrebai sfios.

Un zîmbet ca de silă i se ivi pe faţă ; ceru să i se aducă o suliţă şi o vîrî în apă. Nu atingea fundul. Era tocmai pe placul meu, dar mă arătai şi mai speriat ; mă lăsai pe vine şi îmi răcorii fruntea cu apă, ca unul ce se teme să nu-l lovească damblaua dac-ar intra înfierbîntat în apa rece. În spatele meu se stîrni un murmur unanim de ironie şi dispreţ, semn sigur că mi-am atins scopul. Iar Sam mă imploră :

— Pentru Dumnezeu, *sir*, mai bine vă întoarceţi ! Nu mai suport priveliştea asta ! Prefer să ne jupoaie de vii, decît să asist la un spectacol lamentabil !

Fără să vreau, îmi veni în minte Nşo-ci ; mă gîndeam ce părere şi-o fi făcînd despre mine. Întorsei capul. Chipul lui Tangua era numai batjocură ; Winnetou stătea cam încruntat, cu buza de sus răsfrîntă, de i se vedeau dinţii ; părea furios că-mi dăruise cîndva simpatie. Iar sora lui ţinea ochii plecaţi ; nici nu se mai uita la mine.

— Eu sînt gata ! rosti cu glas poruncitor Inciu-Ciuna. Ce te mai codeşti ? Intră în apă !

— Oare trebuie numaidecît ? întrebai eu. Nu s-ar putea şi altfel ?

Atunci izbucni un hohot de rîs peste care se înălţă glasul lui Tangua :

— Daţi-i drumul broscoiului ! Lăsaţi-l în viaţă ! Nici un războinic n-ar trebui să se atingă de un laş ca ăsta !

Iar Inciu-Ciuna mă repezi, mîrîind ca un tigru întărîtat :

— Sări în apă, că de nu, îţi reped pe loc tomahawkul în ceafă !

Mă arătai extrem de speriat şi, aşezîndu-mă pe mal, mă prefăcui că lunec aproape fără voie în apă, mai întîi cu picioarele, apoi cu coapsele.

— Ci bagă-te odată ! mă somă iarăşi Inciu-Ciuna, lovindu-mă cu piciorul în spate.

Asta şi aşteptasem. Îmi înălţai braţele a neputinţă, strigai de spaimă şi căzui bîldîbîc în apă. Dar din clipa aceea orice prefăcătorie înceta. Dădui de fund şi, aplecîndu-mi capul, începui să înot, bineînţeles dedesubt, luînd-o în susul rîului, spre malul opus. Aproape concomitent auzii un zgomot îndărătul meu ; Inciu-Ciuna sărise şi el în apă. Mi s-a povestit mai tîrziu că avusese de gînd să-mi lase mai întîi un avans, apoi să mă urmărească în direcţia malului opus şi să-mi înfigă securea. Dar de laş ce eram, a renunţat la prima sa intenţie şi a sărit în apă imediat după mine, ca să mă lichideze îndată ce-aş apărea la suprafaţă. N-avea rost să-şi piardă timpul cu un asemenea om de nimic.

Ajuns în scobitura aceea din mal, ca sub o streaşină, îmi ridicai la aer capul pînă în dreptul gurii. Nu mă putea zări nimeni, afară de Inciu-Ciuna care se afla în apropiere. Observai bucuros că dînsul privea în altă direcţie. Îmi umplui plămînii cu aer şi mă dădui iarăşi la fund, înotînd mai departe. Am ajuns apoi în dreptul grămezii de lemnărie şi, la

adăpostul ei, am ieşit la suprafaţă, pentru a inhala o nouă porţie de aer. Eram atît de bine ascuns, încît mă încumetai să-mi prelungesc popasul. Îl văzui pe Inciu-Ciuna cum plutește pe apă ca rechinul gata să se năpustească asupra prăzii. Îmi mai rămînea ultima, dar şi cea mai lungă etapă pînă la liziera pădurii, unde tufărişul se lăbărţase peste mal, deasupra apei. Ajunsei şi acolo cu bine. Ocrotit de vegetaţie, sării pe uscat.

Trebuia, fireşte, să ajung la cotitura rîului pomenită mai sus şi apoi să-mi continui drumul înot. O luai deci la goană de-a lungul malului, în direcţia respectivă. Dar înainte de a porni, mă uitai o dată prin tufiş, la mulţimea de oameni pe care-i păcălisem. Strigau şi gesticulau, în timp ce Inciu-Ciuna, tot aşteptînd să răsar din apă, înota fără noimă în toate sensurile, deşi era evident că n-aş fi putut rămîne atîta timp la fund fără să mă înec. Îşi amintea oare Sam Hawkens, în acele clipe, vorba mea : dacă mă înec, sîntem salvaţi ?

Fugii prin pădure cu toată viteza de care eram capabil, pînă lăsai în urmă cotul rîului ; apoi intrai iarăşi în apă şi ajunsei nespus de bucuros la punctul dorit. Fireşte că izbînda se datora vicleşugului meu, faptului că apaşii ajunseră să mă creadă un prost înotător, un ins care se teme grozav de apă. Era, de altfel, un vicleşug destul de grosolan, dar care a prins ; indienii s-au lăsat păcăliţi, deşi — din cît mă cunoscuseră pînă atunci — n-ar fi avut motive să mă creadă laş.

Acum coborîi pînă la capătul pădurii. Adăpostit iarăşi după tufăriş, observai, spre marea mea satisfacţie, că numeroşi indieni săriseră în apă şi, cu suliţele, sondau adîncimea ca să descopere leşul lui Old Shatterhand. Puteam, aşadar, să mă deplasez în toată liniştea pînă la cedru şi să cîştig astfel întrecerea. Dar n-am făcut-o, căci nu mă mulţumea să cîştig partida numai datorită şiretlicului ; voiam să-i dau lui Inciu-Ciuna o lecţie şi să-l oblig la recunoştinţă.

Căpetenia apaşilor înota într-una, ba în sus, ba în jos, căutîndu-mă ; dar nici prin gînd nu-i trecea să-şi îndrepte ochii spre celălalt mal. Coborîi din nou în apă şi mă lăsai pe spate ; îmi ţineam la suprafaţă numai nasul şi gura. Vîsleam rar şi încet cu braţele, înaintînd lin, pentru ca nimeni să nu mă observe. Dar ajuns cam în dreptul mulţimii, mă

dădui iarăşi la fund şi ţîşnii deodată la vedere, călcînd apa şi strigînd din răsputeri :

— Sam Hawkens, Sam Hawkens, am cîştigat... cîştigat !

Mă ţineam drept în picioare ca şi cînd aş fi mers pe uscat. Indienii mă auziră şi-şi holbară ochii. Vai, ce strigăt se dezlănţui ! Părea că mii de diavoli s-ar fi pornit să zbiere pe întrecute. Cine a auzit vreodată o asemenea izbucnire n-o mai uită cît trăieşte. Cum mă zări, Inciu-Ciuna pornit înot spre mine, lopătînd avan cu braţele sale puternice. Nu trebuia să întind prea mult gluma ; mă apropiai din nou de celălalt mal, mă căţărai pe uscat şi rămăsei în aşteptare.

— Daţi-i drumul, *sir*, mai departe ! Haide, la cedru !

Da, nimeni nu mă mai putea împiedica să ajung la cedru ; nici chiar Inciu-Ciuna nu era în stare să mă oprească ; dar voiam să-i dau lecţia de care am pomenit ; de aceea nu mă depărtai înainte ca el să fi ajuns la vreo patruzeci de paşi de mine. Abia atunci dădui fuga în direcţia cedrului. Dacă mai eram în apă, m-ar fi învăţat minte tomahawkul lui Inciu-Ciuna ; dar acum eram convins că şeful apaşilor nu se poate servi de arma aceasta decît cu condiţia să se urce pe mal.

Arborele se înălţa la trei sute de paşi depărtare de rîu. Cam la jumătatea drumului, pe care l-am străbătut în salturi repezi, mă oprii din nou şi privii îndărăt. Inciu-Ciuna ieşea tocmai din apă ; căzuse, astfel, în cursa pe care i-am întins-o. Să mă ajungă din urmă nu mai putea, decît cel mult cu tomahawkul. Îl trase afară din cingătoare şi alergă spre mine. Dar nici nu mă mişcai din loc. Abia cînd se apropie primejdios de mult, îi întorsei spatele, ca şi cînd aş vrea s-o iau la fugă. Ce mi-am zis ? Cîtă vreme stau pe loc şi-i urmăresc orice mişcare, nu va repezi securea după mine, pentru că aş putea să mă feresc cu iuţeală. În schimb, dacă-i întorc spatele, prefăcîndu-mă că fug, situaţia se schimbă. Or, eu am tot interesul ca tomahawkul să nu rămînă în mîinile sale ! Îmi jucai deci rolul şi numai după vreo douăzeci de salturi mă oprii brusc să văd ce face.

Exact ! Ca să poată ţinti cu precizie, Inciu-Ciuna tocmai îşi rotea tomahawkul deasupra capului. În clipa următoare, îl şi aruncă. O săritură în lături — şi securea zbură pe lîngă mine, înfigîndu-se adînc în nisip.

Planul meu se realizase. Alergai într-acolo, ridicai securea şi, în loc să mă grăbesc la cedrul salvator, ieşii calm în întîmpinarea apaşului. Dădu un strigăt de furie şi se repezi înnebunit la mine. Înălţai atunci tomahawkul, ameninţînd :

— Opreşte-te, Inciu-Ciuna ! Te-ai înşelat din nou în privinţa lui Old Shatterhand ! Vrei să-ţi retez capul cu propria-ţi secure ?

Stătu şi-mi strigă :

— Cîine, cum de mi-ai scăpat din apă ? Spiritul cel rău ţi-a venit şi acum în ajutor !

— Să nu crezi în cuvintele tale ! Dacă se poate vorbi aici de vreun spirit, atunci numai bunul Manitu m-a ocrotit.

Ochii lui mă fixau, ascunzînd parcă o hotărîre tainică. De aceea l-am prevenit :

— Pîndeşti clipa ca să mă ataci prin surprindere ; ţi se citeşte în ochi. Dar să nu încerci, pentru că te-ar paşte moartea ! Eu nu-ţi doresc nici un rău ! Şi tu, şi Winnetou îmi sînteţi într-adevăr dragi ; dar dacă mă ataci, trebuie să mă apăr. Ştii doar că sînt mai puternic decît tine, chiar şi neînarmat ; or acuma, priveşte, am şi tomahawkul ! Fii deci cuminte şi...

Nu putui continua. Furia îi răpise judecata. Se aruncă asupra mea cu mîinile întinse ca nişte gheare uriaşe, răşchirate. Crezu că m-a prins, dar mă eschivai, ghemuindu-mă ; şi propria-i greutate, menită să mă strivească, îl trînti de pămînt. Într-o clipă sării pe el, îi imobilizai cu genunchii ambele braţe, îl apucai cu mîna stîngă de gît şi, jucînd în dreapta tomahawkul, vorbii hotărît :

— Inciu-Ciuna, te rogi de mine ca să te cruţ ?

— Nu !

— Atunci îţi retez capul !

— Ucide-mă, cîine ! gîfîi el, sforţîndu-se inutil să scape de sub apăsarea mea.

— Nu, tu eşti tatăl lui Winnetou şi vreau să-ţi trăieşti veacul, dar trebuie să te pun la respect. Mă sileşti s-o fac.

Îl lovii în cap cu latul securii ; un geamăt, apoi mădularele lui tresăriră convulsiv şi se întinseră ca ţepene. Dincolo, indienii avură impresia că l-aş fi ucis pe Inciu-Ciuna. Se înălţă un huiet şi mai grozav ca adineauri. Cu cingătoarea mea îi legai strîns braţele de trup. Îl cărai în spinare pînă la cedrul

cu pricina şi-l culcai acolo. Trebuia să fac şi drumul acesta inutil : potrivit înţelegerii noastre, eram obligat să ajung la cedru. Îl lăsai pe Inciu-Ciuna lîngă copac şi alergai îndărăt, căci observasem că mulţi indieni, în frunte cu Winnetou, înotau încoace. În cazul că aveau de gînd să-şi calce cuvîntul dat, situaţia putea deveni primejdioasă pentru mine şi pentru tovarăşii mei. De aceea, ajuns la rîu, le strigai :

— Înapoi ! Căpetenia voastră trăieşte ; nu i-am făcut nimic ! Dar dacă vă apropiaţi, îl ucid. Să vină numai Winnetou. Vreau să vorbesc cu el.

Apaşii nu ţinură seama de avertismentul meu. Însă Winnetou se înălţă deasupra apei, pentru a fi văzut de toţi, şi rosti cu glas tare cîteva cuvinte pe care nu le-am înţeles. Lui îi dădură ascultare şi făcură cale-ntoarsă. Winnetou se apropie singur de mine. L-am aşteptat la mal şi, pe cînd ieşea din apă, i-am spus :

— Ai făcut bine că le-ai poruncit să se întoarcă, altminteri îl puneau pe tatăl tău în mare primejdie.

— L-ai omorît cu tomahawkul ?

— Nu. Doar l-am ameţit un pic, fiindcă n-a vrut să se predea.

— Ai fi putut să-l ucizi. Era doar în mîinile tale !

— Eu nu ucid cu plăcere nici pe vrăjmaşii mei, dar încă pe tatăl lui Winnetou, al lui Winnetou care mi-e drag ! Uite aici arma lui ! Hotărăşte tu dacă am învins şi dacă cuvîntul dat mie şi tovarăşilor mei va fi respectat.

Apucă tomahawkul din mîna mea şi mă privi îndelung, ca dus pe gînduri. Ochii i se înduioşară parcă, expresia lor creştea pînă la admiraţie. Nu se mai putu reţine şi exclamă :

— Ce fel de om mai e şi Old Shatterhand acesta ! Cine să-l înţeleagă ?

— Chiar tu însuţi vei începe să mă înţelegi.

— Îmi predai arma fără să ştii dacă ne vom respecta sau nu cuvîntul ! Ai fi putut s-o păstrezi pentru apărare. Ştii că în felul acesta te dai pe mîinile mele ?

— *Pshaw !* Nu mi-e teamă. Pentru orice eventualitate, am braţele şi pumnii. Dar Winnetou nu e un viclean, ci un războinic nobil, care nu-şi calcă niciodată cuvîntul.

Atunci Winnetou îmi întinse mîna şi mă privi cu ochii sclipind :

— Ai dreptate ! Eşti liber, împreună cu celelalte feţe palide, afară de omul pe care îl cheamă Rattler. Văd că-mi acorzi încredere, de aceea trebuie să mă încred şi eu în tine !

— Ai să te convingi şi vei avea încredere în mine cum am şi eu în tine ; mai aşteaptă niţel. Acuma haide la tatăl tău.

— Da, să mergem ! Trebuie să-l îngrijesc ; unde loveşte Old Shatterhand, acolo e primejdie de moarte, chiar dacă n-a fost în intenţia lui să ucidă.

Ne apropiarăm de cedru şi îi dezlegarăm braţele lui Inciu-Ciuna. Winnetou îi cercetă starea şi stabili :

— Trăieşte, dar o să-şi revină tîrziu şi îl va durea multă vreme capul. Nu mai am timp să stau aici ; îi trimit îndată cîţiva oameni. Fratele meu Old Shatterhand să mă urmeze.

Era pentru întîia oară că mă numea „frate“. De cîte ori, mai pe urmă, n-am auzit din gura lui cuvîntul acesta şi cît de serios îl gîndea şi-l rostea întotdeauna, cît de cinstit şi adevărat !

Ne întoarserăm la rîu şi-l traversarăm înot. Indienii ne aşteptau pe mal, urmărindu-ne cu atenţia încordată. Acum abia, văzînd cum înotăm prieteneşte, umăr lîngă umăr, îşi dădeau seama nu numai că sîntem împăcaţi, dar şi ce mult se înşelaseră în privinţa mea cînd mă făcuseră obiectul zeflemelei şi batjocurii lor.

Ieşind la mal, Winnetou îmi luă mîna şi vorbi cu glas tare :

— Old Shatterhand a biruit ! El ca şi cei trei tovarăşi ai lui sînt liberi !

— Iuf, iuf, iuf ! exclamară apaşii.

Numai Tangua stătea deoparte şi se uita la noi cu ochi bîntuiţi de umbre. Cu el mai aveam o răfuială, nu atît pentru a-i plăti minciuna şi încercarea de a ne da morţii, cît pentru soarta acelor albi cu care s-ar mai fi putut întîlni în viitor.

Winnetou trecu pe lîngă el, cu mine alături, fără a-i arunca o singură privire. Mă conduse la stîlpii de care erau legaţi camarazii mei.

— Aleluia ! strigă Sam. Am scăpat ! Nu mai murim, măi omule, prietene, tinere, *greenhorn* ce sînteţi ! Cum de-aţi făcut toate astea ?

Winnetou îmi dădu cuţitul lui şi-mi spuse :

— Taie-le legăturile. Meriţi s-o faci cu mîna ta !

Le-am tăiat. Cum se văzură liberi, se aruncară la pieptul meu şi mă strînseră în trei perechi de braţe, gata-gata să-mi strivească oasele. Sam îmi sărută chiar mîna şi, în timp ce lacrimile i se rostogoleau din ochişori în stufărişul bărbii, declară solemn :

— *Sir*, dacă am să vă uit vreodată, atunci să mă înghită cu păr cu tot şi cu piele primul urs ce-mi va ieşi în cale ! Cum dracu' aţi reuşit ? Aţi dispărut deodată, nu ştiu cum. Vă temeaţi de apă ca de foc şi ne aşteptam să cădeţi la fund ca un pietroi.

— Nu ţi-am spus eu că, dacă mă înec, sîntem salvaţi ?

— A spus asta Old Shatterhand ? se miră Winnetou. Aşadar totul n-a fost decît un şiretlic ?

— Da — încuviinţai eu.

— Va să zică fratele meu îşi pregătise planul. După cîte înţeleg, a înotat pe sub apă în sus şi a ieşit în cealaltă parte. Fratele meu nu e numai puternic ca ursul, dar şi viclean ca vulpea de prerie ; duşmanii ar trebui să se ferească de el !

— Oare nu mi-a fost şi Winnetou duşman ?

— Ba da, însă acum s-au schimbat lucrurile.

— Aşadar, mă crezi pe mine, nu pe mincinosul de Tangua ?

Se uită lung, stăruitor la mine, ca şi adineauri cînd ne aflam pe malul celălalt, îmi întinse mîna şi-mi vorbi :

— Ochii tăi sînt calzi şi pe chipul tău nu citesc făţărnicia. De aceea te cred.

Între timp mă îmbrăcasem. Scosei din buzunar cutia de sardele :

— De astă dată, fratele meu Winnetou judecă bine ; am să i-o dovedesc. Poate va recunoaşte lucrul ce vreau să-i arăt.

Desfăcui cutia şi-i arătai şuviţa de păr. Dădu s-o apuce, dar ezită.

— E o şuviţă din părul meu ! Cine ţi-a dat-o ?

— Inciu-Ciuna spunea că, pe cînd eraţi legaţi de arborii aceia, Spiritul cel bun v-a trimis un salvator nevăzut. Da, era nevăzut, căci trebuia să se ferească de ochii kiowaşilor ; acum nu mai are nevoie să se ascundă de ei. Acum mă vei crede şi tu că nu ţi-am fost duşman, ci prieten !

— Tu... chiar tu ne-ai dezlegat ! Prin urmare ţie îţi datorăm libertatea şi viaţa ! izbucni Winnetou uluit de-a binelea, el, care nu ştia ce înseamnă a fi surprins sau uimit.

Mă luă de mînă şi mă conduse la Nşo-ci, care stătea nemişcată la locul ei şi nu ne pierdea o clipă din ochi. Winnetou mă împinse uşurel pînă în faţa ei şi vorbi cu emoţie în glas :

— Nșo-ci, iată-l pe viteazul care ne-a eliberat în taină, pe mine și pe tatăl tău, din mîinile kiowașilor ! Sora mea să-i mulțumească !

Acestea zise, mă îmbrățișă și mă sărută pe amîndoi obrajii. Nșo-ci îmi întinse mîna și nu rosti decît un singur cuvînt :

— Iartă !

În loc să-mi mulțumească, îmi cerea iertare ! Pentru ce ? Am înțeles : ea mă nedreptățise în sinea ei. Ea, care mă îngrijise, ar fi trebuit să mă cunoască mai bine decît ceilalți, și totuși, pe cînd jucam rolul fricosului, mă crezuse într-adevăr un papă-lapte. Mă ținuse drept un nevrednic și neputincios. Acum, pentru a-și repara greșeala, i se părea mai potrivit să-mi ceară iertare decît să-mi mulțumească la îndemnul lui Winnetou. I-am strîns mîna și i-am răspuns :

— Nșo-ci să-și amintească de cele ce i-am spus. Acum vorbele mele s-au împlinit. Vrei, sora mea, să-mi dărui încredere de acum înainte ?

— Îl cred din tot sufletul pe fratele meu alb !

Tangua se afla în preajmă. I se citea pe față mînia. Mă apropiai de el și, privindu-l țintă în ochi, întrebai :

— Este oare Tangua, căpetenia kiowașilor, un mincinos ordinar, sau îi place adevărul ?

— Vrei să mă jignești ? se răsti el.

— Nu. Vreau să știu doar cu cine am de-a face. Răspunde !

— Old Shatterhand să afle că-mi place adevărul.

— Vedem noi ! Zici că obișnuiești să te ții de cuvînt ?

— Da.

— Așa și trebuie. Cine spune una și face alta e un ticălos. Îți amintești ce mi-ai spus ?

— Cînd ?

— Cînd eram legat.

— Am spus de toate.

— Într-adevăr. Dar bănuiești, desigur, la care din vorbele tale mă refer.

— Nu.

— Atunci să-ți amintesc eu. Spuneai că vrei să te răfuiești cu mine.

— Am spus eu asta ? întrebă el, ridicînd sprîncenele a mirare.

— Da. Și ai declarat că tare ți-e poftă să te încaieri cu mine, fiindcă știi dinainte că mă faci praf.

Se vede că tonul meu îl punea pe gînduri, căci îmi răspunse șovăind :

— Nu-mi amintesc să fi rostit asemenea lucruri. Old Shatterhand trebuie să fi înțeles greșit.

— Winnetou era de față și poate să întărească.

— E adevărat — întări bucuros Winnetou. Tangua voia să ajungă la o răfuială cu Old Shatterhand și s-a lăudat că e gata să se bată cu el și să-l zdrobească.

— Recunoști că ai pronunțat asemenea vorbe ? Le menții ?

— Îmi ceri tu asta ?

— Da. M-ai făcut broscoi și laș ; m-ai ponegrit și ți-ai dat osteneala să mă duci la pieire. Cine cutează să se poarte astfel, acela trebuie să aibă și curajul de a se lupta cu mine.

— *Pshaw!* Nu mă înfrunt decît cu oameni de rangul meu.

— Sînt și eu o căpetenie !

— Dovedește !

— Bine ! Dacă refuzi să-mi dai socoteală, ți-o dovedesc spînzurîndu-te de primul copac.

Să amenințí pe un indian cu spînzurătoarea e una din injuriile cele mai grele. Își smulse imediat cuțitul de la brîu și strigă :

— Cîine, vrei să te tai ?

— Da. Însă nu așa, tam-nesam, cum ți-ar conveni ție, ci în luptă dreaptă, bărbat contra bărbat, cuțit contra cuțit.

— Nici prin gînd nu-mi trece. N-am nimic de-a face cu Old Shatterhand !

— Dar adineauri, cînd eram legat cozbă și nu puteam să mă apăr, aveai de-a face, lașule !

Dădu să se repeadă la mine, dar Winnetou sări între noi și vorbi :

— Fratele meu Old Shatterhand are dreptate. Tangua l-a batjocorit și trebuie să-i dea socoteală. Dacă nu vrea, înseamnă că e un nemernic și merită să fie alungat din mijlocul nostru. Asta trebuie hotărît pe loc, să nu spună nimeni că războinicii apașilor au ținut în ospeție niște lași. Ce are de gînd căpetenia kiowașilor ?

Pînă a răspunde, Tangua își roti privirea în jur. Apașii erau aproape de patru ori mai mulți decît kiowașii ; în plus, aceștia din urmă se aflau pe teritoriul gazdelor ; să încerce a stîrni o nouă bătălie era cu neputință acum, cînd venise să plătească răscumpărarea și cînd, de fapt, mai era pe jumătate prizonier.

— Să mă mai gîndesc — zise kiowaşul, ocolind răspunsul.
— Un războinic netemător nu mai stă pe gînduri într-un astfel de caz. Ori primeşti lupta, ori eşti o cîrpă.
Atunci Tangua se încrîncenă din nou :
— Tangua cîrpă ? Cine îndrăzneşte să mi-o spună ? Acuşi îi vîr cuţitul în burtă !
— Eu, eu o spun ! răsună glasul lui Winnetou, calm şi cu mîndrie. Eu o spun, fiindcă nu respecţi cuvîntul pe care l-ai dat lui Old Shatterhand.
— Îl respect !
— Adică eşti gata de luptă ?
— Da !
— Imediat ?
— Fără nici o amînare ! Abia aştept să-i văd culoarea sîngelui !
— Perfect ! Atunci să se hotărască arma cu care veţi lupta.
— Şi cine hotărăşte ?
— Old Shatterhand.
— De ce ?
— Fiindcă l-ai jignit.
— Ba eu hotărăsc.
— Tu ?
— Eu, eu ! Am fost şi eu jignit ! Şi, pe deasupra, sînt o căpetenie, nu un alb oarecare ca dînsul. Am rang mai mare.
— Old Shatterhand e cu mult mai mare decît o căpetenie a pieilor-roşii.
— Asta spune şi el, dar cum o dovedeşte ? Fără dovezi, degeaba !
Am intervenit pentru a pune capăt disputei :
— Să aleagă Tangua ; mi-e totuna cu ce armă îl voi zdrobi.
— N-ai să mă zdrobeşti ! tună el mînios. Crezi că am să aleg lupta cu pumnul în care te pricepi să-i dobori pe toţi, sau am să aleg cuţitul cu care l-ai înjunghiat pe Cuţit-Fulger, sau cumva tomahawkul cu care l-ai răpus pe însuşi Inciu-Ciuna ?
— Dar ce atunci ?
— Puşca. Vom trage unul asupra celuilalt. Glonţul meu îţi va pătrunde în inimă.
— Bine. Sînt de acord. Dar cred că fratele meu Winnetou a înţeles cele mărturisite acum de Tangua ?
— Ce ?

— Că am luptat cu Cuţit-Fulger şi l-am înjunghiat. Am făcut-o pentru a-i salva de la cazne pe apaşii prizonieri. Numai că Tangua a tăgăduit pînă acum adevărul. Se vede că n-am greşit făcîndu-l de mincinos.
— Mincinos ? Eu ? urlă kiowaşul. Asta mi-o plăteşti cu viaţa ! Puştile încoace ! Repede ! Începem imediat lupta. Vreau să-i astup botul acestei potăi care latră !
Prinse puşca în mînă. Winnetou trimise un apaş în pueblo să-mi aducă şi mie arma şi muniţiile. Fuseseră păstrate în bună regulă, căci Winnetou — deşi mă credea duşman — se îngrijise cu atenţie de toate lucrurile mele. Acum mi se adresă :
— Fratele meu alb să-mi spună de la ce depărtare şi cîte focuri veţi trage.
— Mi-e indiferent — am răspuns. Cine a ales arma să hotărască şi restul !
— Da, eu hotărăsc — se grăbi Tangua. Tragem de la două sute de paşi cîte focuri vor fi necesare pînă ce unul din noi va cădea fără să se mai ridice.
— Bine ! consimţi Winnetou. Voi băga eu de seamă. Trage unul, apoi celălalt. Aşadar, pe rînd. Eu veghez cu puşca în mînă ; dacă vreunul trage înainte de a-i veni rîndul, îl ucid cu un glonţ în cap. Cine face începutul ?
— Eu, fireşte ! strigă kiowaşul.
Winnetou era de altă părere :
— Tangua vrea să aibă toate avantajele de partea sa. Să tragă Old Shatterhand primul.
— Nu ! am răspuns. Facă-se voia lui. Trage el un foc, pe urmă eu, şi basta.
— Ba nu — se împotrivi Tangua. Tragem într-una pînă cade unul din doi.
— Bineînţeles ; numai că tu ai să cazi din primul meu glonţ.
— Lăudărosule !
— *Pshaw !* De fapt nu trebuie să te ucid, dar n-am nici o plăcere. Pedeapsa cea mai uşoară va fi să te schilodesc. Îţi voi sfărîma genunchiul drept. Ţine minte !
— Aţi auzit ? hohoti el. O faţă palidă, căreia şi prietenii îi spun *greenhorn*, se făleşte că, de la două sute de paşi, are să mă împuşte în genunchi ! Rîdeţi, oameni buni ! Rîdeţi, că aveţi de ce !
Îşi roti ochii peste mulţime, provocator — însă nimeni nu rîse. Atunci adăugă :

— Vă temeţi de el ! Dar veţi vedea cum îl fac de batjocura lumii. Haide, să numărăm două sute de paşi !

Între timp, mi se aduse doborîtorul meu de urşi. Îmi cercetai arma : era în cea mai bună stare. Amîndouă ţevile erau încărcate. Pentru a fi şi mai sigur, slobozii ambele focuri şi încărcai iarăşi arma, cu atenţia cuvenită unei asemenea împrejurări. Sam se apropie de mine, plîngîndu-se :

— *Sir*, am o sută de probleme să le discut cu dumneavoastră, şi nu găsesc prilejul ! Acum doar una : vreţi într-adevăr să ochiţi în genunchi ?

— Da.

— Numai atît ?

— Îi ajunge.

— Nu, hotărît nu ! O asemenea scîrbă trebuie stîrpită, dacă nu mă-nşel. Gîndiţi-vă numai cîtă vină are şi cîte s-au petrecut din cauza tentativei sale de a fura caii apaşilor !

— Aceeaşi vină o poartă şi albii care l-au îndemnat la furt.

— Să nu-i fi ascultat ! De-aş fi în locul dumneavoastră, i-aş găuri scăfîrlia. Fără îndoială că el va ţinti în cap !

— Sau în piept ; sînt convins că aşa va face.

— Dar nu va nimeri. Puşcoacele ăstora nu fac două parale.

Distanţa fusese măsurată şi ne deplasarăm fiecare spre locurile noastre. Eram calm, ca întotdeauna ; în schimb, Tangua nu înceta să-mi arunce sumedenie de ocări, imposibil de redat. Atunci Winnetou, care se postase pe margine, la jumătatea distanţei dintre noi, îl preveni :

— Căpetenia kiowaşilor să tacă şi să fie atent ! Număr pînă la trei, apoi se trage ! Dar cine o ia înainte numai cu o clipită, pe acela îl fulger cu un glonţ în cap !

Lesne de închipuit că toată asistenţa era cuprinsă de o încordare fără margini. Se aşezaseră în două şiruri pe dreapta şi pe stînga, despărţiţi de o pîrtie largă, la capetele căreia ne aflam noi. Se lăsase o tăcere adîncă.

— Începe căpetenia kiowaşilor ! rosti Winnetou şi numără : Unu... doi... trei !

Stăteam liniştit, oferind adversarului pieptul. De la primele cuvinte ale lui Winnetou, şeful kiowaşilor îşi duse arma la ochi, ţinti cu atenţie — apoi trase. Glonţul trecu şuierînd pe lîngă mine. Nu se auzi nicăieri nici o şoaptă, nici un comentariu.

— Acum va trage Old Shatterhand — mi se adresă Winnetou. Unu... doi...

— Opreşte ! l-am întrerupt. Eu am stat în faţa lui Tangua drept şi cinstit, fără a mă clinti din loc ; dar el uite cum stă, pe jumătate întors ; nu-mi arată faţa, ci coasta.

— Ce, n-am voie ?! răspunse Tangua. Cine mă poate opri ? Nu s-a hotărît cum să stăm.

— E drept — am răspuns. Tangua poate sta cum îi place. El îmi întoarce coasta ca să am o ţintă mai mică şi crede că astfel îmi va fi mai greu să-l ochesc : dar se înşală amarnic. Aş fi putut să trag imediat, fără nici o vorbă, dar vreau să fiu cinstit cu el. Am să-l lovesc în genunchi, cu condiţia ca să se întoarcă cu faţa la mine : altminteri, dacă rămîne aşa, îi voi zdrobi amîndoi genunchii. Iată deci diferenţa ! Să stea cum pofteşte, dar să nu zică pe urmă că nu l-am prevenit !

— Nu mai trage cu vorba, trage cu puşca ! mă luă el peste picior, neglijîndu-mi avertismentul şi rămînînd în aceeaşi poziţie.

— Trage, Old Shatterhand ! repetă Winnetou. Unu... doi... trei !

Arma trosni. Tangua scoase un strigăt avan, scăpă din mînă puşca, îşi desfăcu braţele, se bălăbăni o vreme — şi căzu.

— Iuf, iuf, iuf ! răsună pretutindeni şi mulţimea se îngrămădi să vadă unde l-am nimerit.

Mă apropiai şi eu ; toată lumea îmi făcea loc, dîndu-se cu respect la o parte.

— Genunchii, amîndoi genunchii ! auzeam de peste tot.

L-am găsit pe Tangua tăvălindu-se pe jos de durere. Winnetou se aplecase asupra lui şi-i cerceta rana. Îmi zise :

— Glonţul a pătruns exact cum a prevăzut fratele meu : amîndoi genunchii sînt zdrobiţi. Tangua nu va mai umbla călare după avutul altora.

Cînd rănitul mă zări, dădu să-mi arunce un puhoi de înjurături. Dar mă răstii la el atît de energic, încît tăcu pentru cîteva clipe.

— Ţi-am spus dinainte ce se va întîmpla şi n-ai vrut să-mi asculţi sfatul. Eşti singur de vină !

Se îndîrjea să nu geamă ; ca indian, nu-i era îngăduit să se vaite, oricît de mare ar fi fost suferinţa ; îşi muşca buzele şi se uita sălbatic în pămînt. Apoi spuse, scrîşnind din dinţi :

— Sînt rănit. Nu mă pot întoarce acasă. Trebuie să rămîn aici, printre apaşi.

Dar Winnetou clătină din cap şi răspunse ferm :

— Ba trebuie să te întorci acasă ; n-avem loc aici pentru hoţii de cai şi pentru ucigaşii oamenilor noştri. Noi nu ne-am răzbunat prin vărsare de sînge ; ne-am mulţumit cu dobitoace şi cu diferite lucruri. Mai mult nu ne poţi cere. Nici un kiowaş nu mai are ce căuta la noi în pueblo.

— Dar nu pot călări !

— Old Shatterhand era şi mai greu rănit ; nici el nu putea călări. Totuşi a trebuit să vină cu noi. Învaţă de la el şi-ţi va folosi ! Kiowaşii voiau să plece încă astăzi din ţinutul nostru. Să plece aşadar ! Cine va întîrzia pînă mîine lîngă păşunile noastre va avea soarta pe care i-aţi dorit-o voi lui Old Shatterhand ! Am zis ! *Howgh !*

Mă luă de mînă şi mă duse cu el. Cînd ieşeam din îmbulzeală, Inciu-Ciuna tocmai venea înot, împreună cu cei doi oameni care îi fuseseră trimişi de Winnetou. Acesta se grăbi să-l întîmpine, iar eu plecai în căutarea lui Sam Hawkens, Dick Stone şi Will Parker.

— În sfîrşit ! În sfîrşit vă putem vedea şi noi în mijlocul nostru ! se bucură Sam. Dar înainte de toate, ia spuneţi : ce-a fost cu părul acela pe care i l-aţi arătat lui Winnetou ?

— I-l tăiasem eu.

— Cînd ?

— Pe cînd îi dezlegam, pe el şi pe Inciu-Ciuna.

— Adică... dracu' să mă ia ! Dumneavoastră... un *greenhorn*... i-aţi... i-aţi eliberat ?

— Eu.

— Fără să ne suflaţi o vorbuliţă ? !

— Nu era nevoie.

— Dar cum, păcatele mele, aţi reuşit ?

— Aşa, după metoda mea de *greenhorn.*

— Nu-mi vorbiţi în dodii, *sir !* Doar asta era o treabă grozav de anevoioasă !

— Într-adevăr, pînă şi dumneata te îndoiai că ai putea s-o scoţi la capăt.

— Şi aţi lucrat de unul singur ! Zău că nu pricep : ori nu am cap, ori mi-a îngheţat mintea !

— Prima ipoteză, Sam, prima e cea justă !

— Lăsaţi glumele ! Auzi ce pramatie ! Îi eliberează pe şefii apaşi, duce cu el o şuviţă fermecată şi nu scapă o vorbă ! Te uiţi la mutra asta cumsecade şi nu te poţi dumeri ! Să mai ai încredere în oameni ? ! Şi unde mai pui cele petrecute azi ! Una însă n-o înţeleg şi pace. Parcă vă înecaserăţi şi, hocus-pocus, aţi înviat !

I-am istorisit totul, după care Sam izbucni :

— Omule, prietene, *greenhorn,* ticălos şi porc-de-cîine fără pereche, dacă nu mă-nşel ! Trebuie totuşi să vă mai întreb : chiar n-aţi călcat vreodată măcar aşa, de leac, prin vestul sălbatic ?

— Nu.

— Nici prin Statele Unite ?

— Nici.

— Atunci să vă înţeleagă dracu', nu eu ! Sînteţi un boboc sadea şi iaca, toate vă merg strună ! Zău dacă am întîlnit vreodată o puşlama mai teribilă ! Şi nici nu am încotro, sînt obligat să vă laud. Ce mai încolo, aţi întors-o de minune, hi-hi-hi-hi ! Viaţa noastră atîrna de un fir de păr, mai bine zis de o şuviţă. Dar dacă vă laud, nu care cumva să vă umflaţi în pene ! O să mai faceţi destule prostii, şi încă gogonate. M-aş mira să iasă din dumneavoastră, în cele din urmă, un *westman* onorabil !

Ar fi continuat astfel încă mult şi bine, dar Winnetou şi Inciu-Ciuna se apropiară de noi. Ca şi fiul său cu puţin înainte, conducătorul apaşilor mă privi atent şi grav în ochi :

— Am auzit totul de la Winnetou. Fii liber şi iartă-ne. Eşti un războinic foarte viteaz şi foarte isteţ la minte. Înţelept e acela care-ţi cîştigă prietenia. Vrei să fumezi cu noi pipa păcii ?

— Da, vreau să fiu prietenul şi fratele vostru !

— Atunci urmaţi-mă sus, în pueblo, tuspatru, împreună cu fiica mea Nşo-ci. Voi alege o locuinţă vrednică pentru biruitorul meu. Winnetou rămîne aici, ca să facă ordine.

Urcarăm cu toţii, ca oameni liberi, scările cetăţii piramidale, aceeaşi pe care o părăsisem ca prizonieri, pentru a fi duşi la execuţie.

„ZI-FRUMOASĂ"

Reîntors la pueblo, îmi dădui, în sfîrşit, seama cît de semeaţă şi masivă era această aşezare de piatră. Se afirmă că băştinaşii ar fi incapabili de cultură ; dar nişte oameni care au fost în stare să mute asemenea coloşi de stîncă şi să dureze cetăţi inexpugnabile în raport cu armele de atunci, nu se puteau afla pe cea mai joasă treaptă a culturii. Nu accept, dar nici nu contest teoria după care indienii de astăzi nu ar fi urmaşii acelor neamuri de demult ; însă chiar dac-ar fi aşa, nu văd întemeiată afirmaţia cum că indienii ar fi inapţi de o evoluţie spirituală. Fireşte că, răpindu-le şi spaţiul, şi timpul, îi sileşti la decădere şi dispariţie.

Urcarăm scările pînă la platforma a treia, în spatele căreia se aflau cele mai bune încăperi ale clădirii. Acolo locuia Inciu-Ciuna cu cei doi copii ai săi ; acolo ni se oferi şi nouă găzduire.

Odaia mea era spaţioasă. Ca şi celelalte, nu avea ferestre şi primea lumină numai prin uşă ; dar canaturile erau atît de depărtate unul de altul şi atît de ridicate, încît vizibilitatea era foarte bună. Odaia nu avea nici o mobilă, dar Nşo-ci aduse imediat blănuri, cuverturi şi alte lucruri, creîndu-mi o ambianţă cît se poate de plăcută. Hawkens, Stone şi Parker căpătară tustrei o cameră asemănătoare.

După ce „odaia musafirilor" oferită mie fu aranjată şi mă putui instala comod, „Zi-Frumoasă" îmi aduse o pipă a păcii admirabil sculptată, împreună cu tutunul necesar. O umplu chiar dînsa şi o aprinse. Trase din ea cîteva fumuri şi rosti :

— Calumetul acesta ţi-l trimite Inciu-Ciuna, părintele meu. Lutul l-a adus chiar el de la steiul sfînt, iar eu am scobit vatra pipei. Încă nu a fost atinsă de buzele nimănui. Te rugăm s-o primeşti în dar şi să-ţi aminteşti de noi cînd vei fuma dintr-însa.

— Bunătatea voastră n-are margini — am răspuns. Aproape că mă pune în încurcătură, căci nu ştiu cum să răsplătesc un asemenea dar.

— Ne-ai dat pînă acum atît de mult, încît nu-ţi putem mulţumi de ajuns ; ai salvat în două rînduri viaţa lui Inciu-Ciuna şi a lui Winnetou, fratele meu. Amîndoi au căzut de două ori în mîinile tale şi nu i-ai ucis. Chiar şi astăzi ai fi putut să-l omori pe Inciu-Ciuna şi n-ai făcut-o. De aceea inimile noastre bat pentru tine şi vrem să ne fii frate, să îngădui ca războinicii noştri să te socotească unul de-ai lor.

— Atunci s-ar împlini dorinţa mea cea mai arzătoare. Inciu-Ciuna este o căpetenie şi un războinic vestit, iar pe Winnetou l-am îndrăgit din prima clipă. Mi-ar face nu numai o mare cinste, ci şi o mare bucurie să mă numesc fratele unor astfel de oameni. Aş vrea ca şi tovarăşii mei să aibă parte de aceeaşi bucurie.

— Dacă o doresc, atunci îi vom socoti ca şi cum s-ar fi născut apaşi.

— Vă mulţumim. Aşadar, tu însăţi ai plămădit vatra pipei din argilă sfîntă ? Ce măiestre îţi sînt mîinile !

Fata roşi la auzul acestor laude şi răspunse :

— Ştiu că soţiile şi fiicele feţelor palide sînt încă mai iscusite şi mai îndemînatice ca noi. Dar stai, să-ţi mai aduc ceva.

Ieşi şi se întoarse cu pistolul şi cuţitul meu, cu muniţiile şi cu toate celelalte lucruri în afara celor ce le purtam prin buzunarele hainelor şi de care nici nu se atinseseră. Îi mulţumii, constatai că nu lipseşte absolut nimic şi întrebai :

— Oare veţi înapoia şi camarazilor mei toate lucrurile ?

— Da, totul. Cred că le-au şi primit ; eu te slujesc pe tine, iar Inciu-Ciuna se îngrijeşte de ei.

— Dar ce se întîmplă cu caii noştri ?

— Sînt aici. Îţi vei călări iarăşi calul, iar lui Sam Hawkens i-o dăm înapoi pe Mary.

— Ah, cunoşti şi numele catîrului ?

— Da, ştiu şi cum se cheamă flinta lui cea veche : îi zice Liddy. Am stat adeseori de vorbă cu el, dar nu ţi-am spus nimic. E un mare glumeţ şi un vînător iscusit.

— E şi mai mult decît atît : un tovarăş credincios, gata de jertfă, pe care nu se poate să nu-l iubeşti. Dar aş vrea să te întreb ceva : o să-mi spui cinstit adevărul ?

— Nşo-ci nu minte ! răspunse ea mîndră şi totuşi cu simplitate. Ţie mai ales nu-ţi va spune niciodată o minciună.

— E adevărat că războinicii voştri le-au luat prizonierilor kiowaşi toate lucrurile ce le aparţineau ?

— Da.

— Şi celor trei camarazi ai mei ?

— Da.

— Atunci de ce nu le-au luat şi pe-ale mele ? Nici nu s-au atins de buzunare.

— Aşa a poruncit Winnetou, fratele meu.

— Ştii şi de ce ?

— Pentru că îi erai drag.

— Deşi mă socotea duşman ?

— Da. Spuneai adineauri că l-ai îndrăgit şi tu din prima clipă ; la fel s-a întîmplat şi cu dînsul. I-a părut tare rău că e nevoit să te socotească duşman, şi nu numai duşman...

Se opri. Ar fi voit să mai adauge ceva, dar îi era teamă să nu mă jignească.

— Vorbeşte mai departe ! o îndemnai.

— Nu.

— Atunci am să vorbesc în locul tău. Faptul că mă socotea duşman încă nu-l durea prea mult ; chiar şi un duşman poate fi demn de preţuire ; însă el mă credea mincinos, prefăcut, viclean. N-am dreptate ?

— Ai spus-o.

— Sper că acum îşi recunoaşte greşeala. Mai spune-mi, rogu-te, ce s-a întîmplat cu Rattler, ucigaşul lui Klekih-Petra ?

— Îl leagă chiar acum la stîlpul caznelor.

— Ce ? Chiar în clipa asta ?

— Da.

— Şi nu mi-ai spus nimic ? ! De ce ?

— Winnetou a voit astfel.

— Care e motivul ?

— Socoate că ochii tăi nu vor fi în stare să privească, nici urechile să asculte cele ce se vor petrece.

— Poate că nu s-a înşelat. Şi, totuşi, voi izbuti să privesc şi să ascult dacă se va ţine seama de dorinţa mea.

— Care anume ?

— Spune-mi mai întîi în ce loc va fi supus caznelor.

— Jos, la rîu, unde ai stat şi tu. Inciu-Ciuna v-a adus aici pe tuspatru ca să nu observaţi ceea ce se întîmplă.

— Dar eu doresc să fiu de faţă ! Ce cazne îl aşteaptă ?

— Toate cîte ştim să le aplicăm prizonierilor. Omul acela e cel mai rău dintre feţele palide care au căzut vreodată în mîinile noastre. Fără nici o pricină l-a ucis pe părintele alb, atît de iubit şi de cinstit la noi, dascălul lui Winnetou. De aceea, nu va muri ca alţii în caznele obişnuite, ci va fi supus tuturor chinurilor pe care le cunoaştem şi pe care le vom încerca pe rînd asupra lui.

— Asta nu trebuie să faceţi. E lipsit de omenie !

— Îşi merită soarta !

— Ai putea să stai acolo şi să te uiţi ?

— Da !

— Tu, care eşti o fată gingaşă ?

Îşi plecă genele lungi. Rămase un timp cu ochii în pămînt, apoi îşi ridică privirea serioasă, aproape mustrătoare, şi răspunse :

— Te miră ?

— Da. O femeie nu trebuie să vadă asemenea lucruri.

— La voi aşa este ?

— Aşa.

— Vorbeşti adevărat ?

— Desigur.

— Nu vorbeşti adevărat, dar nici mincinos nu eşti, pentru că a fost din neştiinţă, fără să-ţi dai seama. Te înşeli.

— Şi tu eşti de altă părere ?

— Da !

— Oare cunoşti mai îndeaproape ca mine pe femeile şi fetele noastre ?

— Poate că tu nu le cunoşti îndeajuns ! Nu-i aşa că la voi se îngăduie ca diferiţi oameni curioşi să fie de faţă cînd criminalii stau înaintea judecătorului ?

— Da.

— Pe cît ştiu, acolo se înghesuie mai multe femei decît bărbaţi. E locul acela potrivit pentru o *squaw ?* E frumos din partea ei să se lase mînată de curiozitate ?

— Nu.

— Şi cînd ucideţi voi pe un răufăcător, cînd îl spînzuraţi, de pildă, sau îi tăiaţi capul, nu vin femeile albe ca să vadă şi ele cum se face ?

— Asta se obişnuia mai demult, în alte vremuri.

— Şi acum e interzis ?

— Da.

— Şi bărbaţilor ?

— Şi lor.

— Înseamnă că e oprit pentru toţi deopotrivă ! Şi dac-ar fi îngăduit, atunci şi femeile ar lua parte. O, femeile albe nu sînt chiar atît de gingaşe cum crezi tu ! Ele sînt foarte tari în faţa suferinţei, dar numai atunci cînd îi doare pe alţii, fie oameni, fie dobitoace. Eu însă n-am fost pe la voi, dar Klekih-Petra ne-a lămurit. Pe urmă, Winnetou a cutreierat marile oraşe de la răsărit şi, după ce s-a întors, mi-a povestit totuşi, şi ce-au văzut ochii, şi ce-a simţit inima. Ştii tu ce fac femeile voastre cu animalele pe care au de gînd să le fiarbă sau să le frigă pentru mîncare ?

— Ce ?

— Le jupoaie de vii [1] ; le scot măruntaiele cît sînt încă în viaţă [2] şi le aruncă în apă fierbinte. Şi mai ştii ce fac vracii albilor ?

— Ce anume ?

— Aruncă în apă clocotită cîini vii ca să vadă cît mai trăiesc aşa. Le jupoaie pielea opărită. Le scot ochii şi le taie limba ; le spintecă trupurile ; îi chinuiesc în fel şi chip ca să scrie apoi cărţi despre bietele fiinţe.

— Asta se cheamă vivisecţie şi se face spre binele ştiinţei.

— Ştiinţă ! Klekih-Petra mi-a fost şi mie învăţător, de aceea înţeleg acest cuvînt... Dar aceste *squaw* ale voastre nu aud oare cum strigă durerea din bietele făpturi ? Nu ţin ele în odăile lor păsări închise în colivii ? Nu ştiu ele ce chinuri îndură sărmana pasăre ? Nu vin oare femeile albe cu miile la curse şi privesc cum caii îşi scot sufletul de alergătură ? Nu aleargă ele să vadă cum boxerii îşi strivesc feţele pînă la sînge? Eu nu sînt decît o fată tînără, nepricepută şi socotită de voi drept „sălbatică" ; dar îţi pot spune încă multe despre ceea ce fac gingaşele voastre *squawuri* fără să simtă tulburarea pe care aş simţi-o eu. Numără, te rog, miile de femei albe, delicate, frumoase, care-şi chinuiesc de moarte sclavii şi care zîmbesc drăguţ cînd o slujnică neagră e biciuită ! Or, în cazul nostru, e vorba de un criminal, de un ucigaş, care trebuie să-şi ispăşească nelegiuirea. Şi dacă vreau să fiu de faţă, tu mă condamni ! E cumva urît din partea mea să privesc liniştită cum piere un astfel de ticălos ? Şi chiar dac-ar fi urît, cine-i de vină că noi, oamenii roşii, ne-am obişnuit ochii cu asemenea privelişti ? Oare nu albii ne silesc să nu avem milă faţă de cruzimile lor ?

— Nu cred ca un judecător alb să condamne pe un prizonier roşu la stîlpul caznelor.

— Judecător ! Nu te supăra dacă repet cuvîntul pe care l-am auzit de atîtea ori din gura lui Hawkens : *greenhorn !* Tu nu cunoşti ţinuturile noastre. Unde găseşti aici judecători în înţelesul pe care tu îl dai acestui cuvînt ? Judecător e cel tare, iar cel slab e judecat. N-ar strica să te informezi despre cîte se petrec la focurile de tabără ale albilor. Oare toţi indienii aceia nenumăraţi, care au căzut în lupta contra năvălitorilor albi, au avut o moarte uşoară, dintr-un glonţ sau dintr-o lovitură de cuţit ? Cîţi din ei n-au fost chinuiţi înainte de-a muri ! Şi care alta era vina lor decît aceea de a-şi fi apărat drepturile ? Iar acum, cînd urmează să-şi primească osînda un ucigaş, eu să stau departe numai pentru că sînt o *squaw*, o fată ? E adevărat, a fost cîndva şi altfel la noi, dar ne-aţi învăţat să privim cum curge sîngele şi să nu clipim din ochi. Mă voi duce acolo şi voi fi de faţă cînd ucigaşul lui Klekih-Petra îşi va primi pedeapsa !

O cunoscusem pe frumoasa şi tînăra indiană ca pe o fiinţă blîndă, liniştită. Acum i se iviră fulgere în ochi şi obrajii îi ardeau ; părea imaginea vie a unei zeiţe a răzbunării, care nu cunoştea mila. Stătea dinainte-mi parcă şi mai frumoasă ca de obicei. S-o fi condamnat ? Cu ce drept ?

— Atunci du-te ! i-am spus. Dar merg şi eu.

— Mai bine rămîi aici ! stărui dînsa, vorbind iarăşi cu glasul ei potolit. Inciu-Ciuna şi Winnetou nu doresc să fi acolo.

— S-ar supăra pe mine ?

— Nu. Deşi nu o doresc, totuşi nu te vor alunga. Eşti fratele nostru.

[1] La ţipari.
[2] La raci.

— Atunci merg, şi ei mă vor ierta.
Cînd, însoţit de Nşo-ci, am ieşit pe platformă, Sam Hawkens se afla acolo. Trăgea din pipa lui veche şi scurtă, aşa-zisă de savană. Primise şi el tutun.
— Acuma da, s-au mai schimbat lucrurile, *sir* — constată el zîmbind. Pînă mai adineauri eram prizonieri şi acum trăim ca boierii. E o diferenţă ! Cum vă simţiţi în noua situaţie ?
— Bine, mulţumesc ! i-am răspuns.
— Şi mie-mi merge admirabil. Ne-a servit şeful în persoană. E o atenţie excepţională, dacă nu mă-nşel.
— Unde-i Inciu-Ciuna ?
— S-a întors la rîu.
— Ştii ce se petrece acolo ?
— Îmi închipui.
— Ce-ţi închipui ?
— Drăguţii de kiowaşi şi-or fi luînd rămas bun.
— Nu asta.
— Păi atunci, ce ?
— Rattler va fi torturat.
— Rattler ? Şi noi stăm aici ? Trebuie să văd şi eu ! Haideţi, *sir*, să coborîm repede !
— Domol ! Te simţi dumneata în stare să asişti la un asemenea spectacol fără să ţi se facă pielea zgîrci şi s-o iei la picior ?
— Cum adică pielea zgîrci ? Că mare *greenhorn* mai sînteţi, dragă *sir* ! Cînd veţi fi de mai multă vreme aici, în vest, n-o să vă mai treacă prin gînd s-o luaţi la picior. Individul îşi merită soarta şi va fi executat după legea indienilor. Asta-i tot !
— Dar e o cruzime !
— *Pshaw !* Să nu-mi pomeniţi de cruzime cînd e vorba de un specimen ca ăsta ! Oricum, trebuie lichidat. Sau nici cu moartea nu sînteţi de acord ?
— Ba da. Însă scurt, repede. Totuşi e om !
— Cine omoară fără cel mai mic motiv acela nu e om. Era beat ca un porc.
— Tocmai. E o circumstanţă atenuantă ; nu ştia ce face.
— Nu mai vorbiţi ca un caraghios ! Fireşte, la voi în ţară stau domnii juraţi şi judecă acordînd circumstanţe atenuante pentru orice crimă comisă în stare de beţie. De fapt, ar trebui înăsprită pedeapsa, *sir ;* da, da, înăsprită ! Cine se îmbată pînă

la inconştienţă şi se aruncă apoi ca o fiară asupra aproapelui său, acela să-şi primească pedeapsa îndoit. Rattler nu-mi inspiră nici un pic de milă. Nu uitaţi cum s-a comportat chiar faţă de dumneavoastră !...
— Totuşi, ca să-i curm suferinţele, am să-i trag un glonţ în inimă.
— Ca să-i curmaţi suferinţele ? Pentru Dumnezeu, să nu faceţi una ca asta ! Veţi stîrni împotriva dumneavoastră pe toţi apaşii. E dreptul lor sacru să decidă felul pedepsei ; dacă interveniţi, atunci s-a isprăvit cu prietenia noastră abia încheiată ! Aşadar veniţi cu noi ?
— Da.
— Bine. Dar fără prostii ! Mă duc să-i chem pe Dick şi pe Will.
Intră în odaie şi se întoarse peste puţin împreună cu cei doi camarazi. Coborîrăm etajele. Nşo-ci o luase înainte şi nu era de văzut. Cînd trecurăm din vîlcea în valea cea mare, nu mai găsirăm picior de kiowaş. Plecaseră călare, împreună cu şeful lor rănit. Ca măsură de precauţie, Inciu-Ciuna trimisese iscoade pe urmele lor, ca nu cumva să se întoarcă pe furiş şi să se răzbune.
Am pomenit mai sus că acolo se afla şi carul nostru cu boi. Acum apaşii formaseră un cerc larg în jurul lui. La mijloc se găseau cele două căpetenii şi cîţiva războinici. Era şi Nşo-ci ; discuta cu Winnetou. Deşi fiica şefului, totuşi nu-i era îngăduit să se amestece în probleme care intrau exclusiv în competenţa bărbaţilor. Dacă se afla acolo şi nu între femei, însemna că venise cu o comunicare foarte importantă. Am observat cum, zărindu-ne, fata îi atrase atenţia lui Winnetou asupra noastră, apoi îşi reluă locul în rîndurile *squawurilor.* Prin urmare, îi vorbise de noi. Winnetou despică cercul războinicilor, se apropie de grupul nostru şi ne spuse hotărît :
— De ce n-au rămas fraţii mei albi sus, în pueblo ? Oare nu le plac odăile în care i-am găzduit ?
— Ba ne plac — i-am răspuns — şi mulţumim fratelui nostru pentru grija ce ne-o poartă. Ne-am întors pentru că am auzit că Rattler va fi executat chiar acum. Aşa e oare ?
— Da.
— Totuşi, nu-l văd nicăieri.
— E în car, lîngă trupul lui Klekih-Petra.
— Şi ce fel de moarte îl aşteaptă ?

— Va muri în cazne.
— Aceasta e ultima voastră hotărîre ?
— Da.
— Ochiul meu nu poate privi asemenea faptă !
— Tocmai de aceea Inciu-Ciuna, părintele meu, v-a condus în pueblo. De ce v-aţi întors ? De ce vrei să vezi ceea ce ochiul tău nu e în stare să privească ?
— Sper să fiu de faţă la moartea lui fără să-mi închid ochii de groază... Te rog, liniştiţi-vă mînia şi faceţi aşa ca să moară repede !
— Hotărîrea e luată şi trebuie dusă la îndeplinire.
— Trebuie ?
— Da, trebuie.
— Aşadar, nu e nici un mijloc să-mi văd şi eu dorinţa împlinită ?
Winnetou îşi aţinti privirea gravă în pămînt ; apoi răspunse :
— Există unul.
— Care ?
— Înainte de a i-l spune fratelui meu alb, am să-l rog să nu se folosească de acest mijloc, pentru că l-ar coborî mult în ochii războinicilor mei.
— Cum adică ?
— Nu te-ar mai preţui cît aş vrea eu.
— Va să zică, e vorba de un mijloc nedemn, necinstit ?
— După credinţa oamenilor noştri, da.
— Spune-mi-l, totuşi !
— Ar trebui să invoci recunoştinţa ce ţi-o datorăm.
— Ah ! Nici un om corect nu face asta !
— Tu ne-ai dăruit viaţa. Dacă te-ai folosi de dreptul ce ţi se cuvine de pe urma faptei tale, atunci m-ai obliga şi pe mine, şi pe tatăl meu Inciu-Ciuna să-ţi împlinim dorinţa.
— În ce fel ?
— Am ţine încă un sfat şi i-am convinge pe războinicii noştri să-ţi acorde răsplata ce ne-o ceri. Pe urmă însă, tot ce ai făcut pentru noi şi-ar pierde valoarea. Merită oare Rattler asemenea jertfă din partea ta ?
— Fireşte că nu !
— Fratele meu îşi dă seama că vorbesc deschis. Eu ştiu ce gînduri şi simţiri sălăşluiesc în mintea şi în inima ta ; însă războinicii mei nu le-ar înţelege. Un bărbat care cere să fie răsplătit cade în dispreţul lor. S-ar cuveni oare ca Old Shatterhand, care poate ajunge un neîntrecut războinic al apaşilor, să plece chiar astăzi din mijlocul nostru, alungat cu scîrbă de războinicii mei ?
Îmi venea greu să răspund. Inima îmi poruncea să stărui în rugămintea mea ; raţiunea însă, ori mai bine zis mîndria, se opunea. Pe Winnetou îl înduioşă dilema în care mă zbăteam. El zise :
— Am să-i vorbesc tatălui meu Inciu-Ciuna. Tu aşteaptă aici !
Se depărtă.
— Nu mai călcaţi în străchini, *sir* ! mă imploră Sam. Habar n-aveţi ce se află în joc : poate chiar viaţa.
— Asta în nici un caz !
— Ba da ! Chiar ăsta-i adevărul. Indianul te dispreţuieşte dacă-i aminteşti de binele făcut şi îi ceri răsplată. Îţi satisface el, nu-i vorbă, rugămintea, însă pe urmă nici nu se mai uită la tine. Am fi, într-adevăr, nevoiţi să plecăm chiar astăzi de aici, iar kiowaşii, ştiţi doar, se află în faţa noastră. Nici nu mai e cazul să vă explic ce s-ar întîmpla.
Inciu-Ciuna şi Winnetou discutară o vreme foarte serios între ei ; apoi se apropiară de mine. Căpetenia vorbi :
— Dacă nu ne-ar fi povestit Klekih-Petra o mulţime de lucruri despre credinţa voastră, te-aş socoti un om cu care mi-ar fi ruşine să stau de vorbă. Aşa însă, pricep foarte bine dorinţa ta ; numai că războinicii mei n-o vor înţelege şi te vor dispreţui...
Se uită apoi în ochii fiului său şi acesta îi susţinu privirea. Se înţelegeau. Discutau numai din ochi. Inciu-Ciuna mi se adresă din nou :
— Ucigaşul acesta te duşmănea şi pe tine ?
— Da.
— L-ai iertat ?
— Da.
— Atunci ascultă ce-ţi spun : Vrem să aflăm dacă a mai rămas într-însul o cît de mică urmă de omenie. În caz că da, mă voi strădui să-ţi împlinesc dorinţa fără a-ţi căşuna vreun neajuns. Aşezaţi-vă deci tuspatru aici şi aşteptaţi cele ce urmează. Îţi voi face un semn ; atunci te vei duce la ucigaş şi-l vei pofti să-ţi ceară iertare. Dacă o face, îi dăruim o moarte uşoară.

— Pot să i-o spun şi lui ?
— Da.
Inciu-Ciuna şi Winnetou se întoarseră la locul lor şi noi ne aşezarăm.
— De necrezut — constată Sam — ca însuşi şeful să vă facă pe plac. Se vede că vă bucuraţi de multă preţuire.
— Nu de asta e vorba. Motivul e altul.
— Care ?
— Influenţa lui Klekih-Petra, care stăruie şi după moartea lui... Sînt curios ce-o să se întîmple.
— O să vedeţi îndată. Fiţi atent !
Apaşii deteră la o parte coviltirul de pe car şi scoaseră la vedere un fel de ladă, de care era legat un om.
— Sicriul — mă lămuri Sam Hawkens. E construit din buşteni scobiţi prin ardere şi învelit în piei ude. Uscîndu-se, pielea se strînge în jurul sicriului şi nu mai pătrunde pic de aer.
Nu departe, acolo unde vîlceaua răspundea în valea cea largă, se înălţa un fel de cadru pătrat din piatră, deschis în faţă şi lipit de o stîncă. Alături, o grămadă de bolovani aduşi anume. Apaşii transportau acum sicriul spre acest cadru de piatră. Iar de sicriu era legat Rattler.
— Ştiţi ce rost au bolovanii aceia ? mă întrebă Sam.
— Bănuiesc.
— Ei ?
— Se pregăteşte un mormînt.
— Just ! Un mormînt dublu.
— Şi pentru Rattler ?
— Da. Ucigaşul e înmormîntat împreună cu victima sa, ceea ce dacă ar fi cu putinţă, ar trebui să se întîmple cu orice asasin.
— Groaznic ! Să stai legat de sicriul victimei şi să ştii că te afli de fapt în propriu-ţi mormînt !
— Încep să cred că-l compătimiţi într-adevăr. Că aţi intervenit pentru el, mai înţeleg, dar să vi se rupă şi inima de milă, asta-i prea de tot !
Acum sicriul fu ridicat în aşa fel, încît Rattler stătea în picioare. Om şi sicriu fură legaţi cu curele de stîncă. Indienii — bărbaţi, femei şi copii — se apropiară şi formară un semicerc. Se lăsase tăcere, o tăcere plină de aşteptări. Winnetou şi Inciu-Ciuna stăteau pe dreapta, respectiv pe stînga sicriului. Căpetenia îşi înălţă glasul :

— Războinicii apaşilor s-au adunat aici spre a fi judecători, căci o mare, grea pierdere a lovit neamul nostru. Şi pentru aceasta, vinovatul va plăti cu viaţa.
În felul propriu indienilor, cu bogăţie de imagini, Inciu-Ciuna vorbi despre meritele lui Klekih-Petra, despre caracterul şi activitatea lui, istorisind apoi cu de-amănuntul cum se petrecuse crima. Evocă şi acţiunea care a dus la prinderea lui Rattler ; în sfîrşit, sublinie că ucigaşul va fi torturat şi pe urmă, aşa cum se află acum legat de coşciug, va fi îngropat de viu împreună cu mortul. La aceste cuvinte, îmi aruncă o privire şi-mi făcu semnul pe care-l aşteptam.
Ne ridicarăm în picioare, îndreptîndu-ne spre ei ; acolo furăm prinşi de îndată în semicercul mulţimii. Înainte, din depărtare, nu-l putusem vedea destul de bine pe osîndit ; acum mă aflam în faţa lui şi, oricît de infam şi păcătos îl ştiam, încercai totuşi un adînc sentiment de milă.
Sicriul era lat cît două trupuri omeneşti şi măsura în lungime cinci coţi. Arăta ca un buştean tăiat cu ferăstrăul dintr-un trunchi gros de copac şi învelit apoi în piele. Rattler fusese legat cu spatele de sicriu, aşa fel încît braţele îi atîrnau în jos, iar picioarele îi erau desfăcute. Se vedea pe chipul lui că nu suferise nici de foame, nici de sete. Nu putea vorbi, căci îi vîrîseră un căluş în gură. Şi capul îi era imobilizat. Cînd am sosit, Inciu-Ciuna îi scoase căluşul din gură şi mi se adresă :
— Fratele meu alb a dorit să-i vorbească ucigaşului. Poftim !
Rattler, văzînd că sînt liber, îşi imagina, probabil, că m-am împrietenit cu indienii. De aceea credeam că mă va ruga să intervin în favoarea lui. Dar el, îndată ce scăpă de căluş, se oţărî la mine :
— Ce doreşti ? Ia-o din loc ! Nu vreau să am de-a face cu dumneata !
— Ştii că ai fost condamnat la moarte, domnule Rattler — i-am răspuns liniştit. În privinţa asta nu mai e nimic de făcut. Trebuie să mori. Dar vreau să-ţi...
— Pleacă de-aici, cîine, pleacă ! mă apostrofă el şi dădu să mă scuipe în obraz ; dar neputînd să-şi mişte capul, nimeri alături.
— Prin urmare, va trebui să mori — continuai netulburat. Întrebarea e însă cum vei muri, şi asta depinde de dumneata. S-a hotărît să fii schingiuit, torturat pe îndelete în tot cursul

zilei de azi, poate şi mîine. Consider că e îngrozitor şi n-aş voi să se întîmple. La rugămintea mea, Inciu-Ciuna e gata să-ţi uşureze moartea, dacă vei îndeplini condiţia de care depinde, după părerea lui, acordarea acestei favori.

Făcui o pauză, crezînd că voi fi întrebat care e condiţia. Însă Rattler proferă o înjurătură atît de grosolană, încît mi-e cu neputinţă s-o reproduc.

— Condiţia e să-mi ceri iertare — explicai mai departe.

— Iertare ? ! Să-ţi cer ţie iertare ? ! strigă el. Mai bine îmi muşc limba şi îndur toate chinurile pe care le-au născocit mizerabilii ăştia roşii !

— Foarte bine, mister Rattler ; nu eu am pus condiţia, căci n-am nevoie să ascult rugămintea dumitale. Inciu-Ciuna a voit-o şi, avînd sarcina să ţi-o comunic, m-am executat. Judecă situaţia în care te afli şi ceea ce te aşteaptă ! Te ameninţă cumplite încercări şi chinuri, de care ai putea să scapi rostind un singur cuvînt : „iertare !"

— Nici nu mă gîndesc, auzi, niciodată ! Niciodată ! Şi cară-te la naiba de-aici ! Nu sufăr în ochi mutra ta ticăloasă ! Du-te unde a înţărcat dracul oile, şi chiar mai departe !

— Dacă-ţi fac voia şi mă duc, atunci va fi prea tîrziu pentru dumneata, căci de întors nu mă mai întorc. Fii, deci, om de înţeles şi pronunţă cuvinţelul cu pricina.

— Nu, nu, nu ! urlă el.

— Te rog, pentru binele dumitale !

— Şterge-o, îţi spun, cară-te odată ! Pe toţi dracii, de ce sînt legat ? Să am mîinile libere, ţi-aş arăta eu drumul !

— *Well !* Fie după dorinţa dumitale. Dar ţine minte : dacă mă chemi pe urmă, nu mai vin !

— Să te chem eu pe tine ? Scoate-ţi-o din cap, om de nimic ce eşti ! Haide, ia-ţi valea ! Umblă odată, m-auzi ? !

— Bine, mă duc. Dar mai întîi o întrebare : Ai vreo dorinţă ? Vreau să ţi-o împlinesc. Să transmit cuiva un salut ? Ai, poate, rude cărora să le spun un cuvînt din partea dumitale ?

— Du-te în fundul iadului şi spune acolo că eşti un ticălos blestemat. Ai trecut de partea indienilor şi m-ai dat pe mîna lor. Pentru asta să-ţi...

— Te înşeli — l-am întrerupt. Va să zică, n-ai nici o dorinţă înaintea morţii ?

— Am una : să mă urmezi cît mai curînd. Asta mi-e singura dorinţă !

— Mă rog. Atunci, am terminat...

Inciu-Ciuna mă luă de mînă, mă duse deoparte şi-mi zise :

— Tînărul meu frate alb recunoaşte, deci, că ucigaşul acesta nu merită compătimire...

Nu i-am răspuns. Ce-aş fi putut spune ? Nu mă aşteptasem la o astfel de atitudine din partea lui Rattler. Se dovedise altădată atît de laş şi de fricos, încît îl apucau bîţîielile cînd se pomenea de stîlpii de tortură. Şi iată că se purta acum ca şi cînd nu s-ar sinchisi de nici o cazná din lume.

— Asta nu e curaj — constată Sam — ci turbare, furie neputincioasă, atîta tot.

— Furie ? Împotriva cui ?

— Împotriva dumneavoastră, *sir*. Crede că l-aţi dat pe mîna pieilor-roşii. Nu ne-a mai văzut din ziua în care am fost luaţi prizonieri ; în schimb, ne vede acum liberi pe toţi patru ; indienii ne arată prietenie, în timp ce dînsul e condamnat la moarte. Are deci toate motivele să creadă că am trişat. Dar aşteptaţi să înceapă tortura, şi o să vedeţi cum îşi schimbă cîntecul. Notaţi, vă rog, ce vă spun, dacă nu mă-nşel...

Apaşii nu ne lăsară să aşteptăm prea mult debutul acestei jalnice operaţii. De fapt, avusesem intenţia să plec ; cum însă nu văzusem pînă atunci un asemenea spectacol, mă hotărîi să asist atîta cît aş fi în stare să suport priveliştea.

Spectatorii se aşezară jos. Un grup de tineri războinici păşi înainte purtînd cuţite în mîini ; ei se opriră cam la cincisprezece paşi în faţa lui Rattler. Aruncară cuţitele în direcţia lui, dar ferindu-se să-l lovească ; lamele se înfipseră toate în sicriul de care era legat osînditul. Primul cuţit nimeri în stînga, altul în dreapta piciorului, la o distanţă aproape insesizabilă. Următoarele două se înfipseră puţin mai sus, şi tot astfel pînă ce ambele picioare fură încadrate în două şiruri de cuţite.

Pînă atunci, Rattler îşi păstrase oarecum calmul. Acuma însă cuţitele fulgerau mereu mai sus, desenînd conturul trupului său. Începu să-i fie frică. La fiece aruncătură de cuţit striga de spaimă. Şi strigătele sporeau în intensitate pe măsură ce indienii ţinteau mai sus.

După ce şi bustul îi fusese astfel îngrădit, veni rîndul capului. Un cuţit vîjîi în dreapta gîtului, aproape atingîndu-l şi

fixîndu-se în lemnul sicriului ; altul pătrunse pe partea stîngă. Şi aşa mai departe, pînă ce în jurul feţei, de la umeri la creştet, n-a mai rămas nici un loc neacoperit. Apoi cuţitele fură scoase pe rînd. Nu era decît un prolog executat de oameni tineri care îşi demonstrau abilitatea în ce priveşte tragerea la ţintă precis şi cu sînge rece. Treaba isprăvită, se întoarseră la locurile lor şi se aşezară.

Inciu-Ciuna alese apoi cîţiva oameni mai vîrstnici care aveau să ţintească şi ei, însă de la treizeci de paşi distanţă. Cînd cel dintîi fu gata să arunce cuţitul, căpetenia se apropie de Rattler, arătă un anume loc pe braţul lui drept, şi ordonă :

— Aici !

Cuţitul zbură şi pătrunse cu precizie în locul indicat, găurind muşchiul braţului şi împlîntîndu-se în sicriu. Jocul devenea serios. Rattler scoase un urlet ca şi cum ar fi fost rănit de moarte. Următorul cuţit îi străpunse acelaşi muşchi al braţului stîng. Urletul crescu. A treia şi a patra lovitură vizau ambele coapse şi nimeriră exact în punctele indicate, pe rînd, de Inciu-Ciuna. Sîngele nu apărea, căci Rattler rămăsese îmbrăcat în costumul lui ; pe de altă parte, indienii aveau grijă să ţintească numai acele locuri unde rana nu era primejdioasă. Altminteri, ar fi însemnat să scurteze spectacolul.

Poate că Rattler nici nu luase în serios intenţia indienilor de a-l ucide ; acuma însă, trebuia să recunoască, deznădăjduit, că se înşelase. Mai încasă cîteva cuţite în antebraţ şi în pulpă. Dacă înainte urlase doar din timp în timp, acum zbiera fără încetare.

Spectatorii şuierau şi huiduiau, manifestîndu-şi dispreţul. Un indian, pus la stîlpul caznelor, se poartă cu totul altfel. De îndată ce începe tortura menită să se încheie cu moartea lui, osînditul intonează cîntecul său din urmă, în care îşi glorifică faptele şi îi desfide pe călăi. Cu cît cresc suferinţele, cu atît se înteţesc invectivele, blestemele ce le aruncă ; dar niciodată nu va scoate un geamăt sau un strigăt de durere. Odată mort, duşmanii îi laudă vitejia şi-l depun în mormînt cu toate onorurile indiene. Este şi pentru ei o cinste să fi contribuit la o moarte glorioasă.

Cu totul altfel se petrec lucrurile cînd e vorba de un laş care ţipă şi urlă la cea mai mică suferinţă, ba mai cere şi îndurare. Să chinuieşti un asemene om nu e o cinste, ci aproape o

ruşine. De aceea, pînă la urmă, nici un războinic adevărat nu se mai pretează să continue operaţia. Condamnatul e ucis la repezeală, trecînd fără slavă de la viaţă la moarte.

Rattler era un astfel de laş. Rănile sale erau încă uşoare, inofensive. Ce-i drept, îi provocau dureri, dar nici pe departe nu era încă vorba de suplicii îngrozitoare. Totuşi urla şi ţipa de parc-ar fi căzut în cuptoarele iadului şi, printre strigătele sale învălmăşite, răzbătea uneori numele meu. Mă chema la dînsul. Atunci Inciu-Ciuna porunci o pauză şi mă îndemnă :

— Tînărul meu frate alb să se apropie de osîndit şi să-l întrebe de ce ţipă aşa. Doar cuţitele încă nu i-au provocat atîta suferinţă.

— Da, *sir*, veniţi încoace ! strigă Rattler. Trebuie să vă vorbesc !

Mă apropiai de el şi-l întrebai :

— Ce mai doreşti de la mine ?

— Smulgeţi-mi cuţitele din braţe şi din pulpe !

— N-am voie.

— Dar am să mor ! Cine poate îndura atîtea răni ?

— Ciudat ! Credeai, cumva, că vei rămîne în viaţă ?

— Păi dumneavoastră nu trăiţi ?

— Eu n-am ucis pe nimeni.

— Şi eu ce vină am ? Ştiţi că eram beat.

— Fapta rămîne faptă. Te-am sfătuit de multe ori să nu bei. Nu m-ai ascultat. Acuma suporţi consecinţele.

— Sînteţi un om crud şi fără inimă ! Haide, interveniţi pentru mine !

— Am şi făcut-o. Spune „iertare" şi vei muri repede, fără chinuri.

— Să mor repede ! Dar eu nu vreau să mor nicicum ! Vreau să trăiesc, să trăiesc, să trăiesc !

— Imposibil !

— Cum aşa, nu e nici o scăpare ?

— Nu.

— Nici o scăpare... nici una... nici o scăpare !

Strigase aceste cuvinte din fundul bojocilor, după care începu o văicăreală şi un bocet insuportabil. Mă depărtai.

— Nu plecaţi, *sir*, staţi lîngă mine ! mă imploră el. Altfel începe iar.

Atunci căpetenia îl puse la punct :

— Nu mai chelălăi, javră ! Eşti o potaie împuţită de care nici un războinic nu şi-ar mai atinge arma.

Şi, întorcîndu-se spre ai săi, continuă :

— Care dintre fiii vitejilor apaşi vrea să se mai ocupe de laşul acesta ?

Nimeni nu răspunse.

— Aşadar, nimeni ?

Iarăşi tăcere.

— Iuf ! Acest ucigaş nu merită să fie ucis de noi şi nici îngropat lîngă Klekih-Petra. Nu se poate ca o broască rîioasă să se înfăţişeze alături de o lebădă albă pe plaiurile veşnice ale vînătoarei ! Dezlegaţi-l !

Făcu semn către doi băieţaşi. Aceştia săriră de la locul lor, dădură fuga pînă la Rattler, îi smulseră cuţitele din carne şi-l dezlegară de sicriu.

— Să-i strîngeţi bine mîinile la spate ! porunci iarăşi căpetenia.

Băieţii, să tot fi avut vreo zece ani, se executară ; Rattler nu îndrăzni nici cel mai mic gest de împotrivire. Ce ruşine ! Aproape că mă jenam de faptul că sînt un alb.

— Duceţi-l la rîu şi aruncaţi-l în apă ! sună porunca lui Inciu-Ciuna. Dacă ajunge teafăr la malul celălalt, să fie liber !

Rattler scoase un strigăt de triumf şi se lăsă dus de băieţi pînă la rîu. Îi dădură brînci, mizerabilul neavînd nici măcar atîta simţ al onoarei încît să sară singur în apă. Mai întîi se scufundă, ieşi însă iar la suprafaţă şi se sili, înotînd pe spate, să se apropie de malul opus. Nu era de loc greu, chiar şi aşa, cu mîinile prinse la spate. Îndeobşte omul, datorită greutăţii sale specifice, nu se scufundă cu totul ; pe de altă parte, Rattler avea picioarele slobode ; putea să înoate deci cu ajutorul lor, ceea ce reuşi de altfel destul de lesne.

Îl vor lăsa oare să ajungă teafăr la malul opus ? Nici măcar eu n-o doream. El merita să piară. Lăsîndu-l în viaţă şi scăpîndu-l de sub supraveghere, ne-am fi făcut noi înşine vinovaţi de crimele ce le-ar fi comis în viitor. Cei doi băieţaşi mai stăteau pe mal şi-l urmăreau cu privirea. Deodată, Inciu-Ciuna porunci :

— Luaţi cîte o armă şi împuşcaţi-l în cap !

Alergară amîndoi şi-şi aleseră cîte o puşcă din stiva de arme depusă de războinici. Ştrengarii ăştia mici cunoşteau la perfecţie mînuirea armei. Îngenuncheară pe malul apei şi luară la ochi capul lui Rattler.

— Nu trageţi, pentru numele lui Dumnezeu, nu trageţi ! strigă el cuprins de groază.

Copiii schimbară cîteva vorbe între ei ; se purtau ca nişte mici sportivi ; îl lăsară să mai înoate o bucată, lucru la care Inciu-Ciuna consimţi în tăcere. Am înţeles că şeful le cunoştea îndeaproape dibăcia de trăgători. Apoi, cu glasurile lor limpezi, ei deteră un chiot şi îşi descărcară armele în acelaşi timp. Lovit în cap, Rattler dispăru într-o clipă sub apă.

Nici o exclamaţie de bucurie nu răsună, după cum obişnuiesc indienii la moartea unui duşman. Insul acesta laş nu o merita. Atît de adînc era dispreţul lor, încît nici măcar nu se preocupară de găsirea cadavrului ; îl lăsară în voia apei şi nu-l mai învredniciră cu nici o privire. Era posibil să fi fost numai rănit ; s-ar fi putut chiar să se prefacă mort şi să se scufunde anume, aşa cum făcusem şi eu, pentru a ieşi la suprafaţă într-un loc nevăzut. Dar nimeni nu-şi mai dădea osteneala să se ocupe de el.

Inciu-Ciuna se apropie şi mă întrebă :

— Tînărul meu frate alb e mulţumit acum de mine ?

— Da. Îţi mulţumesc.

— N-ai de ce. Chiar dacă nu ţi-aş fi cunoscut dorinţa, tot nu făceam altfel. Cîinele ăsta nici nu merita să moară în cazne... Feţele palide sînt în stare de toate ticăloşiile, dar cînd e vorba să-şi arate curajul, schiaună de spaimă, ca nişte cîini ciomăgiţi.

— Căpetenia apaşilor să nu uite că există peste tot oameni viteji şi laşi, buni şi răi.

— Ai dreptate ; nici n-am vrut să te jignesc. Dar atunci nici un popor să nu-şi închipuie că e mai bun decît altul numai fiindcă e de altă culoare.

Pentru a-l abate de la subiectul acesta spinos, îl întrebai :

— Şi acum ce vor face războinicii apaşilor ? Îl veţi înmormînta pe Klekih-Petra ?

— Da.

— Ne îngăduiţi să luăm şi noi parte, adică eu şi tovarăşii mei ?

— Fireşte. Dacă nu mă întrebai, te-aş fi poftit chiar să fii de faţă. Tu ai stat de vorbă cu Klekih-Petra, pe cînd noi eram

plecați după caii noștri. Ați vorbit atunci despre lucruri neînsemnate ?

— Dimpotrivă, am discutat despre lucruri foarte importante, atît pentru el cît și pentru mine. Pot să vă spun despre ce am vorbit ?

Întrebuințai de astă dată pluralul, pentru că se apropiase și Winnetou.

— Spune ! mă îndemnă acesta.

— După ce plecaserăți, ne-am așezat unul lîngă altul. Am descoperit curînd că patria lui e și a mea și am vorbit în limba noastră maternă. Trecuse prin multe, pătimise greu și mi-a povestit cîte ceva din viața lui. Mi-a mărturisit cît de dragi îi sînteți și cum dorința lui cea mai arzătoare e să-și dea viața pentru Winnetou. Marele Spirit i-a împlinit dorința doar cîteva minute mai tîrziu.

— Cînd zăcea pe moarte la pieptul meu, vorbea într-o limbă pe care n-am înțeles-o. Ce limbă era aceea ?

— Limba părinților noștri.

— A spus și ceva despre mine ?

— Da.

— Ce ?

— M-a rugat să-ți rămîn credincios.

— Să-mi... rămîi... mie... credincios... ? Dar tu nici nu mă cunoșteai !

— Te cunoșteam, adică te văzusem. Și cine îl vede pe Winnetou își dă numaidecît seama cu cine are de-a face ; și apoi, el îmi istorisise multe despre tine.

— Și ce i-ai răspuns ?

— Am făgăduit să-i împlinesc dorința.

— Era ultima sa dorință. Tu ai devenit astfel moștenitorul lui. I-ai jurat să-mi fii credincios, m-ai ocrotit, m-ai vegheat și cruțat, în timp ce eu te prigoneam ca pe un dușman. Lovitura cuțitului meu ar fi fost mortală pentru oricare altul, dar trupul tău puternic a rezistat. Mă simt nespus de vinovat față de tine. Fii prietenul meu !

— Îți sînt de mult prieten.

— Fii fratele meu !

— Din toată inima !

— Să legăm frăția noastră la mormîntul aceluia care mi-a pus sufletul sub veghea sufletului tău ! O nobilă față palidă a plecat dintre noi și ne-a lăsat, în clipa despărțirii, un urmaș la fel de nobil. Fie ca sîngele meu să fie al tău și sîngele tău să fie al meu ! Să bem fiecare din sîngele celuilalt. Inciu-Ciuna, marele șef al apașilor, părintele și stăpînul meu, va îngădui !

Inciu-Ciuna ne întinse mîinile și rosti din adîncul inimii :

— Așa să fie ! De aci încolo veți fi nu numai frați, ci unul și același războinic cu două trupuri. Howgh !

Ne îndreptarăm spre locul de veci destinat lui Klekih-Petra. Mă interesai de felul construcției, de dimensiunile mormîntului, și rugai să mi se dea cîteva tomahawkuri. Mă dusei apoi, împreună cu Sam Hawkens, Dick Stone și Will Parker, în susul rîului, către pădure, unde căutarăm lemn potrivit și, cu ajutorul tomahawkurilor, meșterirăm o cruce. Pînă să ne întoarcem, funeraliile începuseră. Indienii se strînseseră în jurul mormîntului de piatră, a cărui construcție se apropia de sfîrșit, și psalmodiau niște cîntece cu totul ciudate, monotone, pătrunse de jale. Sunetul uniform, reținut, era din cînd în cînd covîrșit de un țipăt violent, asemenea fulgerului ce răzbate brusc printre norii grei și deși.

O duzină de indieni lucrau, sub conducerea celor două căpetenii, la zidirea cavoului, iar între ei și mulțimea aceea tînguitoare, dansa cu mișcări lente și în salturi mici o ciudățenie împodobită cu tot felul de insemne.

— Cine e ? am întrebat. Vraciul ?

— Da — răspunse Sam Hawkens.

— Datini indiene la funeraliile unui creștin ! Ce zici de asta, dragă Sam ?...

— Oamenii aceștia buni și cumsecade cred într-un Mare Spirit la care și învățătorul lor alb a aderat. Ei îndeplinesc, după obiceiul lor, acest ritual al despărțirii și al înmormîntării, iar jocul vraciului nu reprezintă decît un simbol. Lăsați-i să-și cate de treabă în toată liniștea. Nici ei nu ne vor împiedica să înălțăm crucea pe mormînt.

Cînd așezarăm crucea lîngă sicriu, Winnetou întrebă :

— Să punem pe mormînt acest semn ?

— Da.

— Așa se cuvine. L-aș fi rugat chiar eu pe fratele Old Shatterhand să cioplească o cruce, pentru că și Klekih-Petra avea una în odaia lui și-și făcea rugăciunile în fața ei. Prin urmare, aș fi dorit să-l veghez și la mormînt acest semn al credinței la care se închina. Ce loc să-i dăm ?

— Sus, deasupra mormîntului.

— Adică, la fel ca şi pe casele înalte unde creştinii se roagă bunului lor Spirit ? Voi face precum doreşti. Aşezaţi-vă şi vedeţi dacă o pun bine.

După cîtva timp lucrul era terminat şi crucea se înălţa deasupra cavoului încă deschis ; sicriul se mai afla încă afară.

Atunci apăru Nşo-ci. Fusese în pueblo, luase de acolo două ceşti de lut ars şi le umpluse cu apă de rîu. Acum veni lîngă noi şi aşeză ceştile pe sicriu. Cu ce rost — aveam să aflu mai pe urmă.

În sfîrşit, se încheiară toate pregătirile de înmormîntare. Inciu-Ciuna făcu un semn, după care bocetul amuţi. Vraciul se ghemui la pămînt, iar căpetenia se apropie de sicriu vorbind rar şi solemn :

— Soarele se ridică dimineaţa la răsărit şi coboară seara în asfinţit, anul se trezeşte o dată cu primăvara şi iarna se duce la culcare. Aşa e şi omul. Adevărat ?

— *Howgh!* răspunse mulţimea cu glas înăbuşit.

— Omul răsare ca soarele şi apune în mormînt. Vine pe lume ca şi primăvara şi se duce la odihnă ca iarna. Dar după ce apune, soarele răsare iarăşi în zori şi după ce trece iarna, se face iarăşi primăvară. Adevărat ?

— *Howgh!*

— Aşa ne-a învăţat Klekih-Petra. Omul se culcă în mormînt, dar se scoală dincolo de moarte ca o nouă zi şi ca o nouă primăvară, pentru a duce o altă viaţă în împărăţia bunului Spirit. Aşa spunea Klekih-Petra şi acum a dispărut ca ziua şi ca anul, pentru ca sufletul lui să odihnească în lăcaşul celor plecaţi, de care lui îi era atîta dor. Adevărat ?

— *Howgh!*

— ...Voi vorbi acum de sfîrşitul lui. Moartea s-a năpustit ca o fiară asupra prăzii şi l-a surprins pe neaşteptate. Se găsea alături de noi, sănătos şi în pline puteri. Urma să încalece ca să ne întoarcem împreună acasă. În acea clipă l-a ajuns glonţul ucigaşului. Fraţii şi surorile mele să deplîngă acest sfîrşit !

Se auzi o tînguire înceată, apoi din ce în ce mai sonoră şi desluşită, pînă se prefăcu într-un bocet prelung şi pătrunzător. Căpetenia urmă :

— Noi i-am răzbunat moartea. Dar sufletul ucigaşului i-a scăpat ; el nu-i mai poate sluji dincolo de mormînt, căci e un

suflet josnic şi nedemn să-l însoţească după moarte. Cîinele rîios în care sălăşluia acest suflet a fost împuşcat de copii şi stîrvul lui pluteşte acum în josul apei. Adevărat ?

— *Howgh!*

— Acum Klekih-Petra cel viu s-a dus dintre noi ; dar trupul lui ne-a rămas ca să-i ridicăm un monument şi să nu uităm nici noi, nici urmaşii noştri pe bunul părinte alb ce ne-a fost dascăl şi ne-a iubit. Nu era născut în această ţară. Venise de dincolo de marea apă, din ţinuturi unde cresc stejarii. De aceea, de dragul şi în cinstea lui, am adus ghindă ca s-o semănăm lîngă mormînt. Aşa cum va încolţi ghinda şi va creşte lăstarul din ţărînă, aşa se va ridica şi sufletul lui din mormînt şi va creşte mare dincolo de lume. Şi aşa cum se înalţă stejarii, vor sui în inimi cuvintele şi sfaturile mele, iar sufletele noastre se vor adăposti la umbra lor. El s-a gîndit întotdeauna la noi şi ne-a purtat de grijă. Şi nici nu a plecat fără a ne trimite în loc o faţă palidă care să ne fie prieten şi frate. Îl vedeţi aici pe Old Shatterhand... El ştie toate cîte le ştia cel dus dintre noi. Iar ca războinic îl şi întrece. A răpus un grizzly cu cuţitul şi pumnul său zdrobeşte pe orice duşman. Inciu-Ciuna şi Winnetou s-au aflat de mai multe ori în mîinile lui ; dar ne-a lăsat în viaţă, fiindcă ţine la noi şi este prietenul oamenilor roşii. Adevărat ?

— *Howgh!*

— A fost cel din urmă cuvînt şi ultima dorinţă a lui Klekih-Petra ca Old Shatterhand să fie urmaşul său printre războinicii apaşi, iar acesta i-a făgăduit să-i împlinească dorinţa. De aceea să fie primit în neamul apaşilor şi să poarte rangul de căpetenie. Să fie ca şi cum ar avea culoarea noastră şi s-ar fi născut între noi. Pentru a întări legămîntul, ar trebui ca fiecare războinic mai în etate să fumeze cu el pipa prieteniei ; dar nu e nevoie, pentru că dînsul va bea din sîngele lui Winnetou, iar fiul meu va bea din sîngele lui Old Shatterhand ; atunci va fi şi el sînge din sîngele nostru şi carne din carnea noastră. Sînt oare războinicii apaşi de aceeaşi părere ?

— *Howgh, howgh, howgh!* răsună de trei ori răspunsul entuziast al asistenţei.

— Aşadar, Old Shatterhand şi Winnetou să păşească în faţa sicriului şi să-şi picure sîngele în apa frăţiei !

Deci frăţie de sînge, autentică şi concretă frăţie de sînge, despre care citisem în atîtea rînduri! Ea se practică la multe popoare sălbatice sau semiprimitive. În acest scop, fie că fîrtaţii îşi amestecă sîngele şi apoi îl beau, fie că unul soarbe din sîngele celuilalt. După acest legămînt, ei îşi sînt mai apropiaţi şi mai devotaţi chiar decît fraţii buni.

În cazul nostru urma să bem fiecare din sîngele celuilalt. Ne postarăm pe ambele părţi ale sicriului; Inciu-Ciuna îşi scoase cuţitul şi, suflecînd mîneca fiului său, îi scrijeli braţul. Din tăietura mică şi neînsemnată ţîşniră cîteva picături de sînge, pe care căpetenia le culese într-una din ceştile umplute cu apă. Procedă şi cu mine la fel; sîngele meu picură în cea de-a doua ceaşcă. Winnetou primi ceaşca mea şi eu pe-a lui. Iar Inciu-Ciuna rosti:

— Sufletul trăieşte în sînge. Sufletele acestor doi tineri războinici să se unească într-unul singur. Gîndul lui Old Shatterhand să fie şi gîndul lui Winnetou şi dorinţa lui Winnetou să fie şi a lui Old Shatterhand. Beţi!

Golirăm amîndoi ceştile. Era apă din Rio Peco, nepotabilă, şi pe deasupra amestecată cu sînge. Căpetenia îmi întinse mîna şi îmi spuse:

— Acum eşti una cu Winnetou, fiul meu drept, şi eşti războinic al neamului nostru. Faptele tale vor fi repede şi pretutindeni ştiute, nici un războinic nu te va întrece în faimă. Ai intrat printre noi cu rang înalt de căpetenie şi toate spiţele neamului nostru te vor cinsti ca atare!

După cum vedeţi, avansasem foarte rapid! Încă nu de mult fusesem un biet meditator la Saint Louis, apoi măsurător de terenuri, şi iată-mă acum mai mare peste „sălbatici"! Mărturisesc însă cinstit că-i preferam cu mult pe aceşti „sălbatici" oamenilor albi cu care avusesem de-a face în ultima vreme.

Pentru a înlătura de la început orice confuzii, trebuie să fac o paranteză. Se întîmplă şi la noi ca între oameni porniţi pe aventură să se lege frăţii de sînge, cam în acelaşi fel sau chiar printre ceremonii şi mai stranii întemeiate pe obscurantism. Se atribuie acestor frăţii urmări neobişnuite, printre altele şi aceea că „fraţii" sînt sortiţi să moară în aceeaşi clipă. Dacă, să zicem, unul din ei, mai debil şi bolnăvicios, pleacă în Italia şi moare acolo de holeră, atunci celălalt, puternic şi plin de sănătate, rămas în Germania, moare şi el subit. Evident că toate acestea sînt absurdităţi.

Dar în legămîntul dintre mine şi Winnetou nu era vorba de asemenea superstiţii. Schimbul cîtorva picături de sînge nu exprima nici pentru noi, nici în general pentru apaşi, vreo hotărîre divină care ne-ar impune aceeaşi soartă, ci avea un caracter pur simbolic, aş zice metaforic.

Şi totuşi, foarte ciudat, cuvintele lui Inciu-Ciuna prin care ne declarase un singur suflet sălăşluind în două trupuri se confirmară mai tîrziu. Ne înţelegeam fără ca măcar să ne mărturisim sentimentele, gîndurile, hotărîrile. Era de ajuns un schimb de priviri pentru a şti exact ce gîndeam fiecare; ba nici măcar de atîta nu era nevoie. Cînd ne aflam departe unul de altul, acţionam într-un consens uimitor şi niciodată nu s-a ivit între noi vreo neînţelegere. Fireşte că aceasta nu era nicidecum consecinţa schimbului de sînge efectuat între noi, ci a unei sincere înclinări reciproce, a unei comuniuni de simţire, a afinităţii de păreri şi a caracterului nostru asemănător.

Cînd Inciu-Ciuna pronunţă ultimele cuvinte, toţi apaşii, chiar şi copiii, se ridicară în picioare şi strigară un „*Howgh*" unanim, puternic, prelungit. După care căpetenia adăugă:

— Acum se află iarăşi printre noi Klekih-Petra cel tînăr şi viu, iar pe cel mort se cade să-l înmormîntăm. Fraţii mei s-o facă!

Se adresa oamenilor care construiseră mormîntul. Cerui o scurtă amînare şi făcui semn lui Hawkens, Stone şi Parker să se apropie. Rostii cîteva cuvinte lîngă sicriu, încheind cu o rugăciune. Apoi rămăşiţele pămînteşti ale lui Klekih-Petra fură introduse în cavoul pe care indienii se grăbiră să-l închidă cu bolovani.

Au fost primele funeralii la care am asistat printre pieile-roşii. Mărturisesc că m-au impresionat profund...

În timp ce se lucra la închiderea cavoului, răsunară din nou bocetele indienilor şi, abia cînd ultimul bolovan fu aşezat, ceremonia se stinse numaidecît; oamenii plecară la treburile lor mai puţin sumbre. Cea dintîi era mîncarea, la care Inciu-Ciuna mă pofti şi pe mine.

El ocupa locuinţa cea mai spaţioasă la etajul amintit. Mobilierul era extrem de simplu, dar jur împrejur, pe pereţi, atîrna o foarte bogată colecţie de arme indiene care-mi stîrni

cel mai viu interes. „Zi-Frumoasă" ne servea pe tustrei, adică pe Inciu-Ciuna, pe Winnetou şi pe mine, şi admiram măiestria în prepararea bucatelor indiene. Se vorbea puţin, aproape de loc. De altfel, indianul e taciturn din fire. Or, astăzi se vorbise mult prea mult pentru a mai simţi nevoia unei discuţii. După ce mîncarăm, se aşternu curînd înserarea. Winnetou mă întrebă :

— Vrea fratele meu alb să se odihnească, sau doreşte să meargă cu mine ?

— Merg cu tine — i-am răspuns, fără să mă interesez încotro.

Ieşirăm din pueblo şi ne îndreptarăm spre rîu. Mă aşteptasem, de altfel, s-o ia într-acolo. Firea lui, atît de adînc pătrunsă de gravitatea vieţii, trebuia să-l recheme la mormîntul dascălului său. Ajunşi la ţintă, ne aşezarăm unul lîngă altul. Winnetou îmi apucă mîna şi mi-o ţinu îndelung într-a sa, fără să scoată o vorbă. Am păstrat şi eu tăcere.

S-ar cuveni să adaug că nu toţi apaşii pe care-i întîlnisem aici locuiau cu familiile lor în pueblo. Deşi încăpător, acesta nu-i putea adăposti pe toţi. Aici locuiau numai Inciu-Ciuna şi războinicii mai de seamă, împreună cu ai lor. Era un fel de centru al tuturor apaşilor mescaleri care cutreierau călare aceste meleaguri, ocupîndu-se cu vînătoarea. De aici şeful îşi guverna tribul şi tot de aici pornea călare pînă departe, spre celelalte triburi care-l recunoşteau drept căpetenie supremă. Acestea erau triburile numite Llaneros, Jicarillas, Taracones, Chiriguais, Pinalenjos, Cilas, Mimbrenjos, Lipans, precum şi apaşii din minele de aramă şi alţii ; pînă şi cei din tribul Navajos obişnuiau să se supună, dacă nu chiar poruncilor, cel puţin sfaturilor sale.

Mescalerii care nu locuiau în pueblo plecaseră imediat după înmormîntare. Nu a rămas decît un grup de oameni pentru paza cailor preluaţi de la kiowaşi. Caii păşteau prin apropiere. Winnetou şi cu mine şedeam acum singuri şi neobservaţi lîngă mormîntul lui Klekih-Petra, în jurul căruia, chiar a doua zi, apaşii aveau să semene ghindă. Sămînţa încolţi mai tîrziu, iar stejarii respectivi mai străjuiesc şi astăzi depărtarea.

În sfîrşit, Winnetou rupse tăcerea şi mă întrebă :

— Va uita oare fratele meu Old Shatterhand că i-am fost cîndva duşmani ?

— Am şi uitat — i-am răspuns.

— Dar un lucru n-ai să ni-l ierţi.

— Care ?

— Jignirea pe care ţi-a adus-o tatăl meu.

— Cînd ?

— Cînd ne-am întîlnit întîia oară.

— Ah, cînd m-a scuipat în obraz ?

— Da.

— Şi de ce n-aş putea s-o iert ?

— Pentru că scuipatul nu poate fi şters decît cu sîngele celui care te-a jignit.

— Winnetou să nu-şi facă griji. Eu am uitat-o şi pe asta.

— Nu pot crede aceste vorbe ale fratelui meu.

— Crede-le, totuşi. De altfel s-a şi dovedit de mult că am uitat întîmplarea.

— Prin ce ?

— Prin însuşi faptul că nu m-am răzbunat împotriva lui Inciu-Ciuna, tatăl tău. Sau bănuieşti că Old Shatterhand s-ar lăsa scuipat în obraz fără să răspundă imediat cu pumnul dacă într-adevăr s-ar simţi jignit ?

— Ne-am mirat şi noi pe urmă de purtarea ta.

— Ei, vezi, tatăl lui Winnetou nu mă putea jigni. Mi-am şters scuipatul de pe obraz şi gata : totul era iertat şi uitat. Să nu mai vorbim de asta !

— Şi totuşi trebuie să mai stărui. E de datoria mea.

— De ce ?

— Trebuie să mai înveţi obiceiurile neamului nostru. Nici un războinic nu-şi recunoaşte bucuros greşeala şi cu atît mai puţin o căpetenie. Inciu-Ciuna ştie că a greşit, dar el nu poate să-şi ceară iertare. De aceea mi-a poruncit să vorbesc cu tine. Winnetou îţi cere iertare în numele tatălui său.

— Dar nu e necesar. De altfel, sîntem chit, pentru că şi eu v-am jignit pe voi.

— Nu-i adevărat !

— Ba da ! Oare a lovi nu înseamnă a jigni ? Or, eu v-am lovit cu pumnul pe amîndoi.

— Asta-i altceva, s-a petrecut în luptă, deci nu e jignire. Fratele meu e nobil şi mărinimos. N-o vom uita niciodată !

— Hai să vorbim de altele ! Eu, unul, am devenit astăzi apaş. Dar ce se întîmplă cu camarazii mei ?

— Ei nu vor fi primiţi în rîndurile noastre, dar îi socotim fraţi.

— Fără nici o ceremonie ?

— Vom fuma cu ei mîine pipa păcii. De bună seamă că în ţara fratelui meu alb nu există calumete ?

— Nu. Creştinii se consideră fraţi fără să fie nevoie de un ritual anume...

— Sînt fraţi ? Dar războaie nu se poartă între ei ?

— Se poartă, fireşte.

— Asta înseamnă că nu sînt mai buni ca noi. Ei predică iubirea, dar nu o simt. De ce şi-a părăsit fratele meu patria ?

Nu e în obiceiul indienilor să pună astfel de întrebări. Dar Winnetou avea tot dreptul să mă întrebe, fiindu-mi acum frate şi voind să mă cunoască mai bine. Totuşi, problema nu-l interesa din simplă curiozitate sau compasiune ; avea şi alt motiv.

— Am plecat să-mi caut norocul pe aceste meleaguri — i-am răspuns.

— Norocul ! Ce e norocul ?

— Bogăţie !

Cum auzi cuvîntul, el îmi eliberă mîna pe care o ţinuse pînă atunci în strînsoarea mîinii sale. Şi iarăşi se aşternu tăcerea între noi. Ştiam că născusem în el sentimentul unei decepţii.

— Bogăţie ! şopti el după un timp.

— Da, bogăţie — repetai.

— Aşadar, pentru asta... pentru asta !...

— Ce vrei să spui ?

— De aceea te aflai printre... printre...

Se jena să rostească vorba. Îl ajutai eu :

— Printre hoţii de pămînturi ?

— Ai spus-o. Veniseşi cu ei ca să ajungi bogat. Şi crezi, într-adevăr, că bogăţia te face fericit ?

— Da.

— Te înşeli. Nouă aurul nu ne-a adus decît nenorociri. Din pricina aurului ne hăituiesc astăzi albii din ţinut în ţinut, din loc în loc, pînă va fi să pierim încet dar sigur. Aurul ne duce la moarte. Fratele meu să nu-l rîvnească.

— Nu, de loc.

— Nu ? Parcă spuneai că ai venit să-ţi găseşti norocul în bogăţie.

— Aşa este. Numai că bogăţiile sînt de tot felul : poţi fi bogat în aur, în înţelepciune sau în experienţă, în sănătate, în cinste şi faimă...

— Iuf, iuf ! Prin urmare, acesta e tîlcul !...

După o pauză, Winnetou continuă :

— Cum se face că fratele meu Old Shatterhand s-a alăturat acelor hoţi de pămînturi ? Oare nu şi-a spus că astfel va păcătui faţă de oamenii roşii ?

— Mi-aş fi spus-o, poate, însă nu m-am gîndit. Eram bucuros să lucrez ca expert topograf, pentru că mă plăteau foarte bine.

— Te plăteau ? După cît ştiu, nici nu aţi terminat lucrările. Ori vi se plătea înainte ?

— Nu. Am primit numai un avans şi echipamentul. Plata întreagă urma s-o capăt abia după încheierea lucrărilor.

— Şi acum vei pierde banii ?

— Da.

— Mulţi ?

— Foarte mulţi, dacă judec după situaţia în care mă găsesc.

Tăcu un răstimp, apoi reluă :

— Îmi pare rău că fratele meu a suferit o pagubă din pricina noastră. Nu eşti prea bogat, aşa-i ?

— Sînt bogat în toate celelalte privinţe, dar nu şi în bani.

— De cît timp mai aveaţi nevoie ca să isprăviţi lucrările ?

— Ne-ar fi ajuns cîteva zile.

— Iuf ! Dacă te-aş fi cunoscut cum te cunosc acum, i-aş fi atacat pe kiowaşi cu cîteva zile mai tîrziu.

— Numai ca să-mi pot termina lucrul ? îl întrebai, mişcat de atîta altruism.

— Da.

— Adică, ne-ai fi lăsat să ducem la capăt tîlhăria ?

— Nu tîlhăria, doar măsurătorile. Liniile pe care le trageţi pe hîrtie nu ne fac nici un rău : asta încă nu înseamnă tîlhărie. Nelegiuirea începe însă cînd vin lucrătorii şi se apucă să taie drum calului de foc. Ţi-aş da...

Se întrerupse, pentru a-şi lămuri sieşi un gînd abia încolţit. Apoi reluă :

— Ai nevoie cumva de hîrtiile acelea cu desene ca să poţi primi banii ce ţi se cuvin ?

— Da.

— Iuf ! Atunci n-ai să-i primeşti niciodată, căci toate desenele au fost distruse.

— Şi cu uneltele ce-aţi făcut ?

— Războinicii cărora le-au căzut în mîini voiau să le distrugă şi pe acestea, însă nu i-am lăsat. Deşi n-am fost în nici o şcoală a feţelor palide, ştiu totuşi că astfel de obiecte au o valoare mare ; de aceea am poruncit să fie păstrate cu grijă. Le-am adus cu noi aici şi le-am pus bine. Le voi înapoia fratelui meu Old Shatterhand.

— Îţi mulţumesc. Voi primi acest dar al tău, deşi mie personal nu-mi aduce nici un folos. Mă bucur însă să le pot restitui celor în drept.

— Va să zică, ţie nu-ţi aduc nici un folos ?

— Nu. Spre folosul meu ar fi numai dac-aş duce măsurătorile pînă la capăt.

— Păi, îţi lipsesc hîrtiile acelea distruse.

— Am fost prevăzător şi am făcut desenele în cîte două exemplare.

— Şi mai ai unul ?

— Am, uite aici, în buzunar. Tu ai fost atît de bun şi ai poruncit să nu-mi fie luate.

— Iuf, iuf !

De astă dată, exclamaţia suna şi a mirare, şi a satisfacţie. Apoi Winnetou tăcu iarăşi. În mintea lui — aveam să aflu mai tîrziu — se născuse o idee atît de nobilă cum nici un alb n-ar fi putut s-o conceapă, necum s-o pună în aplicare. După un timp, se ridică şi zise :

— Să ne întoarcem acasă. Fratele meu alb a fost păgubit de noi. Winnetou va avea grijă să-ţi acopere pierderea. Dar înainte de toate, trebuie să te refaci pe deplin.

Revenirăm în pueblo unde, pentru întîia oară, patru albi aveau să-şi petreacă noaptea ca oameni liberi.

A doua zi, în mijlocul unor mari solemnităţi, Hawkens, Stone şi Parker de o parte şi apaşii de altă parte fumară pipa păcii. Se înţelege că şi cu acest prilej s-au rostit discursuri interminabile. Cea mai frumoasă cuvîntare a ţinut-o Sam. În felul lui şugubăţ, o împănase cu asemenea expresii, încît şi indienii, atît de serioşi îndeobşte, făcură vizibile eforturi ca să nu izbucnească în rîs. De-a lungul acelei zile a fost reluată povestirea tuturor faptelor şi întîmplărilor recente. Între altele, s-a

pomenit din nou că eu am fost omul care, în seara aceea memorabilă, am desfăcut legăturile lui Inciu-Ciuna şi Winnetou. Iar Sam mi-a închinat următorul logos :

— Sînteţi un om şiret, un ipocrit, *sir !* Cu prietenii se obişnuieşte să fii sincer, mai ales cînd le datorezi recunoştinţa pe care ne-o datoraţi. Adică, mă rog, cine şi ce eraţi dumneavoastră cînd v-am întîlnit întîia oară la Saint Louis ? Un biet meditator, care trebuie să bage cu nuiaua a-b-c-ul şi tabla înmulţirii în capul unor copii. Şi aţi fi rămas colea o creatură amărîtă, dacă nu v-am fi purtat de grijă noi, cu dragoste şi înţelegere. V-am smuls dintr-o tîmpită tablă a înmulţirii şi v-am cărat cu nespusă jertfă de sine de-a lungul savanei, dacă nu mă-nşel. V-am vegheat cum îşi veghează o mamă pruncul sau precum găina care a clocit ouă de raţă şi îşi păzeşte puii abia ieşiţi din găoace. Aici, printre noi, v-a venit pe încetul mintea la cap şi vi s-a luminat creierul cufundat în beznă. Ce mai tura-vura, v-am fost şi tată şi mamă, şi unchi şi mătuşă, v-am purtat pe braţe, v-am hrănit trupul cu hălci de carne mustoasă, iar cugetul cu înţelepciunea şi priceperea noastră. Ne-am fi aşteptat, în schimb, la respect, la stimă şi recunoştinţă ; cînd colo, vă purtaţi ca bobocul de raţă care se zbenguie în apă şi-şi lasă găina cloşcă pe mal, pentru că, vezi bine, dumneaei cum să-l urmeze dacă nu ştie să înoate ? ! Pe deasupra, v-aţi îngăduit să călcaţi toate dispoziţiile noastre. Mă doare pînă-n fundul vechiului meu surtuc de vînătoare să constat cum răsplătiţi dragostea şi abnegaţia noastră cu atîta nepăsare şi ingratitudine. Dacă m-aş apuca să înşir toate poznele ce le-aţi comis, n-aş mai ajunge la capăt. Dar cea mai urîtă dintre toate a fost eliberarea celor două căpetenii fără ca s-o ştim şi noi. Pe asta nu v-o iert şi nu v-o uit ; pentru asta am să vă scot ochii şi n-am să vă slăbesc cît oi trăi. Urmările acestei perfidii nu s-au lăsat mult aşteptate. În loc să fim admirabil prăjiţi la stîlpul caznelor şi să ne plimbăm acum în frumoasele plaiuri ale vînătoarei împreună cu sufletele indienilor răposaţi, n-am fost socotiţi nici măcar vrednici de-a fi ucişi. Şi iată-ne acum vii, nevătămaţi în acest pueblo însingurat, unde gazdele îşi dau osteneala să ne strice stomacul cu tot soiul de bunătăţi şi să facă dintr-un *greenhorn* ca dumneavoastră un ditamai semizeu. Toată această pacoste v-o datorăm exclusiv dumneavoastră, mai ales fiindcă sînteţi un înotător atît de ordinar. Însă dra-

gostea este, în tot cazul, un sentiment de neînțeles : cu cît o batjocorești, cu atît se aprinde mai tare. De aceea, iată că nu vă alungăm nici acum din rîndurile noastre și nici din inimă. Vă vom împodobi creștetul cu un nimb de flăcări, dăruindu-vă iertarea în neclintita noastră nădejde că totuși, pînă la urmă, veți băga ceva la cap, dacă nu mă-nșel. Uite mîna mea ! făgăduiți, iubite *sir*, că vă veți îndrepta pe viitor ?

— Făgăduiesc — i-am răspuns scuturîndu-i mîna. Mă voi strădui să urmez în totul nobilul dumitale exemplu, ca să ajung în scurt timp un al doilea Sam Hawkens.

— Nici chiar așa, stimabile ! În zadar osteneala ! Un *greenhorn* ca dumneavoastră să aspire la un Sam Hawkens ! Totală aberație ! Ar fi ca și cum un broscoi și-ar pune în gînd să devină cîntăreț de operă și...

Atunci Dick Stone, deși amuzat, îi tăie șuvoiul de vorbe :

— Stop ! Nu mai taci odată, palavragiu bătrîn ? ! Ai ajuns un nesuferit ! Pe toate le întorci cu susu-n jos, te porți anapoda și tragi mănușa dreaptă pe mîna stîngă ! Eu, în locul lui Old Shatterhand, nu ți-aș mai permite să-mi dai zor într-una cu *greenhorn*-ul dumitale.

— Și de ce-ar fi, mă rog, împotrivă ? Dacă este, se cheamă că este !

— Vorbești aiurea ! Îi datorăm viața. Din o sută de *westmeni* trecuți prin ciur și dîrmon, laolaltă cu tine și cu noi, nimeni n-ar fi scos-o ieri la capăt ca dînsul. În loc ca noi să-l apărăm, ne ocrotește el, bagă-ți bine-n cap ! Dacă nu era Old Shatterhand, nu mai ședeam noi aici la glume și taclale ; nici tu nu te-ai hlizi acum de sub peruca ta falsă !

— Cum ai spus, perucă falsă ? ! Să nu dea Domnul să mai aud o dată asemenea vorbă ! E o perucă veritabilă. Dacă nu știi, uită-te bine la ea !

Își scoase peruca și i-o întinse lui Stone.

— Fugi de-aici cu blana ta jigărită ! rîse acesta.

Sam și-o potrivi iarăși pe cap și rosti pe un ton dojenitor :

— Să-ți fie rușine, Dick ! Auzi, podoaba mea capilară cică e o blană jigărită !... La asta nu m-aș fi așteptat din partea unui camarad atît de bun cum te pretinzi a fi. Nimeni dintre voi nu știe să-l prețuiască pe bătrînul Sam la justa valoare. Vă sancționez deci cu disprețul meu profund și mă duc s-o caut pe Mary, să văd dacă e bine sănătoasă ca și stăpînul ei.

Făcu din mînă un gest superior și plecă. Izbucnirăm cu toții în rîs ; era imposibil să-i iei ceva în nume de rău.

În ziua următoare se întoarseră iscoadele trimise în taină pe urmele kiowașilor. Oamenii raportară că aceștia și-au văzut de drum și că, după toate semnele, nu au de gînd să se angajeze într-o nouă luptă cu apașii.

Urmă o perioadă de liniște, dar pentru mine de o intensă activitate. Sam, Dick și Will se desfătau sub ochii ospitalieri ai apașilor ; mîncau și se odihneau în lege. Singura treabă a lui Hawkens era să-și călărească zilnic catîrul pentru ca, după expresia lui, „să-i admire inteligența" și să-l deprindă cu felul lui de a călări.

Eu însă nu mă lăsai pe tînjală. Winnetou și-a pus în gînd să mă treacă prin „școala indiană". Lipseam amîndoi zile întregi din pueblo, făceam lungi plimbări călare, în timpul cărora trebuia să mă exersez în tot ce ține de vînătoare și de luptă. Mă tîram prin păduri și-mi însușeam excelente deprinderi în arta furișatului. Winnetou mă supunea unei adevărate „instrucții de campanie". Uneori se ascundea de mine și mă punea să-l caut. Își dădea osteneala să șteargă urmele, iar eu umblam să i le descopăr totuși. De cîte ori nu se pitula prin tufișurile dese sau, la adăpostul tufelor, dispărea în apele rîului Pecos, pîndindu-mă de acolo ! Îmi atrăgea atenția asupra greșelilor, îmi lămurea diferite procedee, cum e bine și cum e rău. Erau lecții admirabile și predate cu aceeași plăcere cu care eu, ca ucenic sîrguincios și ca admirator, mi le însușeam. Și totuși, niciodată Winnetou nu mă lăuda, după cum nici nu mă mustra în înțelesul obișnuit al cuvîntului. Meșter în toate îndeletnicirile specifice indienilor, era totodată un abil educator.

De cîte ori nu mă întorceam acasă frînt de oboseală ! Dar nici atunci nu mă odihneam, căci hotărîsem să învăț limba apașilor și luam lecții în pueblo. Aveam o profesoară și doi profesori : Nșo-ci mă învăța idiomul mescalerilor, Inciu-Ciuna pe cel al Llanerilor, iar Winnetou pe al Navajilor. Cum cele trei idiomuri sînt foarte înrudite și nu posedă un vocabular prea bogat, progresam neobișnuit de repede.

Cînd Winnetou și cu mine nu plecam prea departe de pueblo, se întîmpla uneori ca Nșo-ci să ne însoțească. Se bucura din toată inima privind cum execut exercițiile.

Într-o zi ne aflam în pădure. Winnetou îmi ceru să mă depărtez și să revin abia după un sfert de oră. Aveam să nu-i mai găsesc acolo și să descopăr unde s-a ascuns Nșo-ci. M-am depărtat deci o bună bucată de drum, apoi m-am întors. La început, urmele amîndurora erau destul de vizibile ; dar la un moment dat pașii fetei dispărură. Știam, firește, că avea un mers neobișnuit de ușor, însă pămîntul fiind moale, ar fi trebuit să existe neapărat măcar vreun semn că a trecut pe acolo ; totuși, nu găseam nimic, nici barem un firicel sau o frunză călcată, deși tocmai aici creștea niște mușchi des și subțire. Doar urma lui Winnetou se deslușea precis, și aceasta nu mă interesa. Nu pe dînsul aveam sarcina să-l găsesc, ci pe sora lui. Dar bănuiam că și el se afla pe aproape și îmi observă eventualele greșeli.

M-am sucit, m-am învîrtit în cerc o dată și iar o dată, fără a găsi vreun punct de reper. Mi se părea ciudat. Chibzuisem. Trebuie negreșit să fi lăsat vreo urmă ; e imposibil ca piciorul să fi călcat pămîntul fără să lase nici un semn pe mușchiul acesta moale. Adică, ce zic ? Să atingă pămîntul ? Și dacă Nșo-ci nici nu l-a atins ?

Cercetai urmele pașilor lui Winnetou. Erau adînci, mai adînci ca înainte. Să-și fi luat sora în brațe și s-o fi dus mai încolo ?

Dacă Winnetou s-ar fi strecurat de unul singur prin desiș, cu brațele libere, atunci nu i-ar fi fost greu să răzbească. Dar, cu soră-sa în brațe, nu putea să nu lase niscai semne prin rămurișul des. Mă luai deci după urmele întipărite jos, în pămînt, ațintindu-mi însă privirea nu atît asupra lor, cît sus, asupra rămurișului. Într-adevăr ! Nu avusese brațele libere și de aceea nu putuse feri în lături crengile cu toată grija. Nici Nșo-ci n-o făcuse. Probabil, nu-i trecuse prin gînd. Iată de ce am dat în mai multe locuri peste ramuri frînte și frunze rupte, semn că Winnetou nu trecuse singur pe acolo.

Urmele duceau în linie dreaptă într-un luminiș și apoi, iarăși drept înainte, pînă de partea cealaltă. Și acolo, în spatele luminișului, probabil că, stăteau amîndoi liniștiți și foarte amuzați de renghiul ce mi-l jucaseră. Puteam s-o iau drept într-acolo, dar mă ispitea gîndul să-i surprind și să-i păcălesc. Mă furișai deci, la adăpostul vegetației, ocolind luminișul, pînă am ajuns de cealaltă parte. Căutai mai întîi urmele lui Winnetou. Dacă și-ar fi continuat drumul, ar fi trebuit să le descopăr. Dacă nu, atunci era clar că s-a ascuns împreună cu Nșo-ci. Mă culcai la pămînt și mă tîrîi fără zgomot, într-un semicerc, silindu-mă să rămîn neobservat în dosul copacilor și tufelor.

Înaintam încet și în mare liniște. Nici un zgomot, cît de mic, nu trebuia să le atragă atenția ; ca să-mi ating scopul, desfășuram o adevărată strategie. Și pînă la urmă izbutii mai bine chiar decît sperasem. Îi zării pe amîndoi. Ședeau împreună sub un corcoduș ; ședeau cu spatele la mine, așteptîndu-se, dacă i-aș fi descoperit, să le apar în față. Șopteau între ei, încît nu le puteam desluși vorbele.

O nespusă bucurie mă stăpînea gîndindu-mă la surpriza ce aveam să le-o fac. Mă apropiai din ce în ce, mai să-i pot ajunge cu mîna. Eram gata să întind brațul și să-l apuc pe Winnetou de umăr, cînd o șoaptă a lui mă reținu :

— Să mă duc în căutarea lui ? întrebă.

— Nu — răspunse Nșo-ci. Vine el singur.

— Nu vine.

— Ba vine.

— Sora mea se înșală. A învățat el foarte bine totul, însă de data asta urmele se pierd în văzduh. Cum să le găsească ?

— Le găsește. Nu mi-a spus chiar fratele meu Winnetou că Old Shatterhand nu mai poate fi înșelat ? De ce vorbește acum altfel ?

— Fiindcă l-am pus acum la cea mai grea încercare. Ochiul lui deslușește orice urmă ; dar a ta nu poate fi văzută decît cu gîndul, și asta încă n-a învățat-o.

— Va veni, totuși. El se pricepe la orice.

Vorbea în șoaptă, dar în cuvintele ei stăruia o nemărginită încredere cu care m-aș fi putut mîndri.

— Într-adevăr, n-am cunoscut alt om să se descurce atît de bine în toate împrejurările. Doar un singur lucru cred că nu-l va pricepe, și-mi pare rău.

— Despre ce anume vorbești ?

— Despre dorința noastră, a tuturor.

Eram din nou pe punctul să mă arăt în fața lor, dar auzindu-l pe Winnetou, hotărîi să mai aștept. Există oare vreo dorință pe care să le-o refuz acestor oameni buni și dragi ? Se pare, totuși că nutresc un gînd pe care nu mi l-au împărtășit de teamă să nu-l resping. S-ar putea să aflu acum despre ce e vorba.

Stătui liniştit şi ascultai în continuare.
— A discutat oare fratele meu Winnetou cu dînsul ? întrebă Nşo-ci.
— Nu.
— Nici Inciu-Ciuna, părintele nostru ?
— Nici el. A vrut să i-o spună, dar l-am sfătuit să tacă.
— De ce ? Doar Nşo-ci iubeşte din toată inima pe acest om alb, şi dînsa e fiica celui mai mare conducător al apaşilor.
— Da, este. Şi chiar cu mult mai mult. Cine dintre războinicii indieni sau dintre feţele palide n-ar fi fericit ca sora mea să-i devină soţie ? ! Toţi, în afară de Old Shatterhand.
— De unde o ştie fratele meu, dacă nici n-a stat de vorbă cu dînsul ?
— Ştiu, fiindcă îl cunosc. El nu e ca orice faţă palidă ; el năzuieşte mult mai sus şi nu va lua de *squaw* o indiană.
— A spus-o el ?
— Nu.
— Oare şi-a dăruit inima unei femei albe ?
— Nici asta.
— Eşti sigur ?
— Da. Am discutat cu el despre femeile albe şi am înţeles că inima lui nu s-a rostit încă.
— Atunci se va rosti pentru mine !
— Sora mea să nu-şi facă nădejdi deşarte ! Old Shatterhand judecă şi simte altfel decît crezi. Dacă îşi va alege cîndva o soţie, aceasta va trebui să se înalţe deasupra celorlalte femei, aşa cum el se înalţă peste ceilalţi bărbaţi.
— Şi eu nu sînt destul de vrednică ?
— Dacă te asemăn cu fetele noastre, atunci eşti mai presus de toate. Dar ce-ai văzut şi ce-ai auzit tu din cîte sînt pe lume ? Ce învăţătură ai ? Tu cunoşti viaţa femeilor noastre roşii, dar nu ştii nimic din ce învaţă şi trebuie să ştie o femeie albă. Old Shatterhand nu se uită la strălucirea aurului, nici la frumuseţea chipului ; el caută alte însuşiri pe care nu le poate găsi la o fată de indian.
Nşo-ci îşi plecă mîhnită capul şi tăcu. Atunci Winnetou îşi trecu mîngîietor mîna peste părul şi peste obrajii ei :
— Mă doare să rănesc inima bunei mele surori, dar Winnetou e deprins să spună numai adevărul, chiar dacă acesta nu e plăcut. S-ar putea totuşi ca fratele tău să ştie un drum către ţelul dorit.

Fata înălţă repede capul şi întrebă :
— Care e drumul ?
— Cel care duce spre oraşele feţelor palide.
— Crezi că ar trebui să merg acolo ?
— Da.
— Pentru ce ?
— Ca să-ţi dai seama cum trebuie să trăieşti şi să te porţi dacă vrei să fii iubită de Old Shatterhand.
— Atunci plec imediat, sînt gata ! Vrea fratele meu să-mi asculte o rugăminte ?
— Care anume ?
— Vorbeşte-i lui Inciu-Ciuna, tatăl nostru. Cere-i să-mi îngăduie călătoria spre marile oraşe ale feţelor palide. Cred că n-are să fie contra, căci...
N-am mai ascultat continuarea. Tîrîndu-mă, m-am retras de lîngă ei. Mi se părea că făptuisem un păcat trăgînd cu urechea la această discuţie dintre frate şi soră. Numai de n-ar afla-o ! Ar fi foarte jenant pentru ei, iar pentru mine şi mai mult ! Trebuia acum, la retragere, să fiu şi mai atent ca adineauri, cînd mă apropiasem. Orice zgomot cît de neînsemnat, orice pas greşit puteau să le trădeze faptul că am surprins taina frumoasei indiene. Or, în acest caz, aş fi fost nevoit să-i părăsesc imediat, încă în cursul aceleiaşi zile, pe prietenii mei roşii.
Din fericire, am izbutit să mă retrag neobservat. Ajuns la o depărtare de unde nu mai puteam fi auzit, m-am ridicat în picioare şi am ocolit iute luminişul pînă am dat iarăşi de urmele cunoscute. Apucai drumul pe care venisem mai înainte ; la doi-trei paşi de ascunzişul lor mă oprii şi strigai :
— Fratele meu Winnetou să poftească !
Nimeni nu se urni. Repetai :
— Fratele meu să vină ! Doar îl văd !
Totuşi, Winnetou mai stăruia în tăcere.
— Iată-l, şade sub corcoduş. Vrea să-l scot eu de acolo ?
Atunci crengile foşniră şi Winnetou ieşi la iveală. Nu avea rost să mai rămînă ascuns, dar spera să mă mai păcălească în legătură cu ascunzătoarea fetei. Mă întrebă :
— A găsit-o fratele meu pe Nşo-ci ?
— Da.
— Unde ?
— În ascunzişul ei, în desiş.

— În care desiş ?
— Acolo unde duce urma ei.
— Vrei să spui că i-ai descoperit urma ?
Era cît se poate de mirat. Nu ştia ce să creadă. Desigur, nu-şi închipuia că-l mint, dar nici nu pricepea cum aş fi putut găsi vreo urmă de-a surorii sale. Doar nu se dezlipise de ea nici o clipă ! Era, deci, convins că n-o descoperisem şi că, probabil, mă înşelam.
— Da — am răspuns — i-am găsit urma.
— Sora mea a fost atît de atentă, încît n-a putut lăsa nici un semn.
— Te înşeli. A lăsat unul.
— Nu !
— Ba uite c-a lăsat, nu jos pe pămînt, ci sus în rămuriş. Nşo-ci nu a atins pămîntul cu picioarele, dar, pe cînd o purtai în braţe, a cam îndoit crengile şi a stîrnit frunzişul.
— Iuf ! Şi crezi că am purtat-o în braţe ?
— Cred.
— Cine ţi-a spus ?
— Urmele paşilor tăi. Dintr-o dată au devenit mai adînci din cauza greutăţii sporite. Cum însă nu era posibil să te fi îngrăşat într-o clipă, am tras concluzia că ai ridicat în braţe o povară. Şi aceasta era însăşi sora ta care, după cum am constatat, nici n-a atins pămîntul.
— Iuf ! Te înşeli. Du-te şi mai caută !
— Ar fi de prisos. Nşo-ci şade chiar acolo de unde ai sărit tu. Am s-o aduc îndată.
Intrai în luminiş, dar fata se grăbi să-mi iasă înainte şi se adresă cu satisfacţie fratelui ei :
— Ţi-am spus eu c-o să mă găsească, şi n-am greşit !
— Da, sora mea a avut dreptate ; în schimb, m-am înşelat eu. Fratele meu Old Shatterhand ştie să desluşească urma unui om nu numai cu ochii, ci şi cu gîndul. Se pare că nu i-a mai rămas nimic de învăţat.
— O, au rămas încă foarte, foarte multe ! i-am răspuns. Fratele meu Winnetou mi-a adus o laudă pe care n-o merit încă ; dar voi învăţa de la el şi restul.
Era, într-adevăr, primul cuvînt de laudă pe care-l auzeam din gura lui şi mărturisesc că mă flata ca şi pe vremuri lauda ocazională a vreunui profesor.

În seara aceleiaşi zile, Winnetou îmi aduse o haină de vînătoare din piele albă, bine lucrată şi împodobită cu frumoase cusături roşii, specific indiene.
— Nşo-ci, sora mea, te roagă să porţi acest veşmînt — zise dînsul. Cel vechi nu mai e destul de bun pentru Old Shatterhand.
Avea, fireşte, multă dreptate. Haina mea arăta cam jerpelită chiar şi în ochii indienilor. Într-un oraş european, cu o astfel de haină pe mine, aş fi fost cu siguranţă arestat pentru vagabondaj. Dar se cădea oare să accept din partea lui Nşo-ci un asemenea dar ? Winnetou păru să-mi ghicească gîndul şi-mi spuse :
— Poţi primi fără grijă această haină. Eu am comandat-o. Nu e darul surorii, ci al lui Winnetou pe care l-ai salvat de la moarte. Oare după obiceiul albilor nu se cuvine să primeşti daruri de la o femeie ?
— Nu se cuvine, afară de cazul că vin de la propria ta soţie sau de la o rudă.
— Tu îmi eşti frate, deci rudă cu Nşo-ci. Totuşi, darul e al meu, nu al ei. Sora mea n-a făcut decît să coasă haina.
Cînd, a doua zi dimineaţa, mi-am încercat costumul, îmi venea ca turnat. Nici un croitor din New York n-ar fi nimerit mai bine măsura. Fireşte că mă arătai în primul rînd frumoasei prietene, care se bucură enorm de laudele mele. Curînd, mi se înfăţişară Dick Stone şi Will Parker, căutînd şi ei să-mi stîrnească admiraţia : primiseră, la rîndul lor, nişte costume lucrate de alte femei. Iar în timp ce mă aflam în vale şi mă exersam în mînuirea tomahawkului, răsări dinainte-mi o ciudăţenie grozav de fudulă. Era un surtuc de piele nounouţ, care atingea jos o pereche de cizme indiene, vechi şi colosal de mari. Deasupra surtucului trona o pălărie de pîslă, şi mai veche, cu borurile jalnic pleoştite, iar de sub pălărie ieşeau la iveală o barbă încîlcită, un nas monumental şi doi ochişori care se zgîiau la mine sfidători. Îl recunoscui, în sfîrşit, pe micul meu Sam Hawkens. Se proţăpi în faţa mea, cu picioarele răşchirate, subţiri, strîmbe şi, mîndru nevoie-mare, mă întrebă :
— *Sir*, îl cunoaşteţi cumva pe bărbatul acesta ?
— Hm ! răspunsei. Să-l văd mai de aproape !
Îl apucai de braţ, îl răsucii de trei ori în jurul propriei sale făpturi şi-l cercetai cu de-amănuntul :

— Aş putea să jur că-i Sam Hawkens, dacă nu mă-nşel !
— *Yes*, milord ! Nu vă înşelaţi. Sînt chiar eu în persoană şi în mărime naturală. Nu observaţi nimic ?
— Un costum nou !
— Cred şi eu !
— De unde ?
— Din pielea de urs pe care mi-aţi dăruit-o.
— Asta se vede, Sam. Dar mă interesează de la care persoană ţi-a căzut pleaşca.
— Persoana ? Ha ! Aşadar, persoana, *sir !*... Asta e o chestie, cum să zic... De fapt nici nu e o persoană.
— Atunci ce ?
— Mă rog, e şi dînsa, un fel de persoană cam mititică.
— Adică ?
— Ei, n-o cunoaşteţi pe drăguţa Cliuna-ai ?
— Nu. Cliuna-ai înseamnă „lună". E fată sau nevastă ?
— Amîndouă, sau mai curînd nici una, nici alta.
— Prin urmare, o bunicuţă ?
— Pe dracu' ! Dacă nu e nici *squaw*, nici fată, atunci fireşte că trebuie să fie văduvă. E o *squaw* rămasă văduvă de pe urma unui războinic ucis în lupta cu kiowaşii.
— Şi ţi-ai pus în gînd s-o consolezi ?
— *Well, sir* — încuviinţă el. Nu mă dau în lături ; am şi pus un ochi pe ea, mai bine zis amîndoi ochii.
— Totuşi, dragă Sam, judecă bine : e o femeie indiană !
— Şi ce dacă ? M-aş însura şi cu o negresă de n-ar fi atît de neagră. De altfel, Cliuna-ai e o partidă minunată.
— De ce ?
— Păi e cea mai mare meşteră în tăbăcitul pieilor.
— Şi vrei să te tăbăcească ?
— Vă arde de glumă, *sir !* Eu vorbesc serios. Un cămin intim, nu-i aşa... înţelegeţi ? Are o faţă plină, rotundă, ca luna.
— În crai nou sau în ultimul pătrar ?
— Vă rog şi stărui să nu mai faceţi glume pe seama lunii ! E o lună plină, şi mă-nsor cu ea, dacă nu mă-nşel.
— Să sperăm că n-o să iasă din toate astea şi o lună nouă... Cum ai cunoscut-o ?
— La tăbăcărie. M-am interesat care e cea mai bună tăbăcăriţă, ştiţi, pentru pielea de urs. Ei, şi mi-au recomandat-o pe Cliuna-ai. I-am adus pielea şi mi-a declarat că-i place...
— Pielea ?
— Mofturi ! Îi place de mine, fireşte.
— Înseamnă că are gust, dragă Sam, n-am ce zice.
— Păi, are ! Şi nici incultă nu-i ! Dovadă faptul că nu s-a limitat să tăbăcească pielea, ci mi-a şi cusut costumul. Ce ziceţi, e frumos ?
— Arăţi ca un dandy !
— Un gentleman, nu-i aşa ? Curat gentleman ! A rămas şi dînsa paf cînd m-a văzut îmbrăcat. Fiţi pe pace, *sir :* mă însor cu ea !
— Dar cu haina veche ce-ai făcut ?
— Am aruncat-o dracului !
— Aşa ! Şi spuneai cîndva că n-ai da-o nici pe zece mii de dolari !
— Ce-a fost a trecut. Pe-atunci n-o cunoşteam pe Cliuna-ai. Vremea nu stă în loc, *sir !*
Omuleţul meu, candidat la însurătoare şi îmbrăcat în piele de urs, tropăi din picioare, se învîrti, se răsuci şi plecă de lîngă mine ca un păun înfumurat. Slăbiciunea lui pentru văduva indianului nu-mi punea nici un fel de probleme morale şi nu mă îngrijora. Era de ajuns să-l priveşti pe Sam ca să-ţi alungi orice nelinişte. Labele peste măsură de mari din care creşteau în sus picioruşele ca nişte beţe strîmbe, apoi faţa de ornitorinc cu cioc de uliu, Doamne iartă-mă ! Chiar şi pentru o indiană era prea de tot ! Nu apucă să se depărteze, că se şi întoarse, rostind cu emfază :
— E totuşi altceva costumul ăsta, *sir !* Mă simt ca nou-născut. Pe cel vechi să nu-l mai văd în ochi ! Merg în peţit, hi-hi-hi-hi !
L-am întîlnit a doua zi în pueblo. Privea în zare şi medita.
— Ce probleme de astronomie te frămîntă, dragă Sam ? l-am întrebat.
— De ce tocmai de astronomie ?
— Fiindcă arăţi ca şi cum ai vrea să descoperi o cometă sau o nebuloasă nouă.
— Păi cam aşa e. O crezui cometă, dar e mai degrabă o nebuloasă.
— Cine ?
— Ei, cine ! Cliuna-ai.

— Aha ! Va să zică luna plină s-a schimbat în nebuloasă. Cum asta ?
— Am întrebat-o dacă nu vrea să se mărite a doua oară, şi mi-a răspuns scurt : „Nu !"
— N-ar fi un motiv să-ţi pierzi încrederea. Nici Roma n-a fost clădită într-o singură zi.
— De fapt, nici costumul ăsta nou n-a fost cusut într-o singură oră. E just, *sir*. Mă mai duc o dată în peţit.
Urcă scara, îndreptîndu-se spre locuinţa văduvei.
A doua zi, pe cînd înşeuam calul ca să pornesc cu Winnetou la o vînătoare de bizoni, mă pomenii cu Sam Hawkens :
— Mă luaţi şi pe mine, *sir ?*
— La vînătoare de bizoni ? Nu ! Doar dumneata vînezi acum ceva mai de soi.
— Dar nu-mi merge, nu se lasă.
— Zău ?
— Pe onoarea mea ! Mai are şi pretenţii !
— Cum adică ?
— Vin tocmai de la dînsa. Cică mi-a cusut haina din porunca lui Winnetou.
— Şi eu care credeam că din dragoste...
— Se pare că nu. Mi-a mai spus că tăbăcitul trebuie să i-l plătesc, pentru că eu l-am comandat.
— Deci, pretinde şi plată.
— *Yes !* Credeţi că e un semn de dragoste ?
— Habar n-am. Îmi lipseşte experienţa în materie. Copiii îşi iubesc părinţii şi totuşi îi storc de bani. Poate că tocmai această pretenţie să fie o dovadă a iubirii ce-ţi poartă.
— Luna plină !... Hm ! S-ar putea să fie doar ultimul pătrar. Va să zică, nu mă luaţi la vînătoare ?
— Winnetou doreşte să meargă numai în doi.
— Atunci nu mai insist.
— De altfel, ţi-ai terfeli costumul, dragă Sam.
— Just ! Petele de sînge nu şed bine pe o asemenea haină.
Dădu să plece, dar se întoarse iar şi întrebă :
— Nu credeţi, *sir*, că haina mea veche era mai practică ?
— Posibil.
— Nu posibil, chiar foarte probabil.
Cu aceasta, isprăvirăm discuţia. Dar în zilele următoare, Sam deveni foarte gînditor şi zgîrcit la vorbă. Luna părea să

fie în continuă descreştere. Şi iată că, într-o dimineaţă, îl zării ieşind din locuinţa sa... îmbrăcat în vechiul său costum !
— Ce-i, Sam ? l-am întîmpinat. Credeam că te-ai dezis pentru totdeauna de surtucul dumitale sau, după propria-ţi expresie, „l-ai aruncat dracului".
— Îl şi aruncasem.
— Şi te-ai întors la el ?
— *Yes.*
— De necaz ?
— Fireşte ! Sînt pur şi simplu furios !
— Pe ultimul pătrar de lună ?
— A intrat în eclipsă. Nici nu vreau s-o mai văd pe această Cliuna-ai.
— Înseamnă că ţi-am prezis bine.
— Da. S-a întîmplat întocmai. Dar a mai intervenit ceva care m-a supărat de mama-focului.
— Pot să ştiu ce ?
— Dumneavoastră am să v-o spun. Aşadar, i-am făcut ieri o nouă vizită. Mă tratase în ultimele zile foarte rău ; aproape că nu-şi arunca ochii în direcţia mea şi-mi răspundea cît se poate de scurt şi înţepat. Mă aşez deci lîngă dînsa şi-mi rezem capul de un stîlp. Pesemne că stîlpul avea undeva o aşchie care mi-a prins părul. Cînd să mă ridic şi să plec, mă pomenesc cu o smucitură teribilă la onorata-mi scăfîrlie : îmi întorc privirea şi, ce văd, *sir*... ce văd ?
— Peruca dumitale, bănuiesc.
— Da, domnule, peruca mea agăţată de stîlp ! Iar pălăria îmi zburase cît colo pe podea.
— Atunci probabil că frumoasa lună plină s-a încruntat ?
— Chiar aşa ! Întîi s-a sculat în picioare şi s-a uitat la mine ca la... ca la... în fine, ca la un om care n-are păr pe cap.
— Şi pe urmă ?
— Pe urmă a început să ţipe şi să urle de parc-ar fi chelit ea.
— Şi, în sfîrşit ?
— În sfîrşit, s-a întunecat de tot. S-a repezit afară şi dusă a fost !
— Poate mai răsare ea în chip de crai nou şi apoi ca lună plină.
— Niciodată. Mi-a şi trimis vorbă.

— Ce vorbă ?

— Să nu-i mai calc pragul. Şi-a vîrît în cap ca proasta sa nu ia de soţ decît pe unul cu plete originale. Ce ziceţi, nu e o tîmpenie fără pereche ?

— Deh...

— Aici nu încape nici un „deh", *sir*. Cînd o femeie se mărită nici n-ar trebui să-i pese că bărbatul are păr sau poartă perucă, dacă nu mă-nşel. În fond, peruca e chiar mai onorabilă, pentru că, vezi bine, costă bani, în timp ce părul natural creşte pe gratis !

— Păi, atunci, în locul dumitale, mi l-aş lăsa să crească, dragă Sam !

— Stimate *sir*, să vă ia naiba ! Eu caut mîngîiere în zbuciumul meu sentimental şi în necazurile mele cu însurătoarea, şi dumneavoastră mă luaţi peste picior. Dea Domnul să vă văd cu perucă în cap şi o văduvă de indian să vă arunce pe uşă afară ! Salut !

Se depărtă mînios.

— Sam ! îl strigai din urmă. Încă o întrebare !

— Ce mai vreţi ? mîrîi el oprindu-se în loc.

— Unde-i acuma ?

— Cine ?

— Costumul cel nou.

— I l-am trimis îndărăt. Nu vreau să mai ştiu de el. Ziceam să-l port la cununie ; acum, că s-a ales praful din toate, nu-mi mai trebuie nici un costum ! *Howgh !*

Aşa s-a terminat idila lui Sam cu Cliuna-ai, luna în permanentă descreştere. De altfel, omuleţul s-a consolat curînd, şi a recîştigat buna dispoziţie, mărturisindu-mi chiar bucuria că a rămas tînăr holtei. De acum nu se va mai despărţi în veci de surtucul lui cîrpit, care e mult mai bun, mai practic, mai comod decît orice haină de vînătoare cusută de croitoresele indiene.

Lucrurile se desfăşurară deci aşa cum prevăzusem. Un Sam Hawkens căsătorit era de-a dreptul inimaginabil.

În aceeaşi zi, spre seară, luai cina, ca de obicei, împreună cu Inciu-Ciuna şi Winnetou. După cină, tînărul apaş ne părăsi ; mă pregăteam şi eu să ies, cînd căpetenia aduse vorba despre aventura lui Sam cu Cliuna-ai şi, din una în alta, se opri la tema căsătoriei dintre bărbaţii albi şi fetele indiene. Mi-am dat seama că vrea să mă sondeze.

— Tînărul meu frate Old Shatterhand socoteşte o asemenea căsătorie potrivită, ori ba ? mă întrebă el într-un tîrziu.

— Dacă e încheiată de un preot şi fata trece mai întîi la creştinism, nu văd nimic rău ! am răspuns.

— Ce fel de *squaw* ar prefera tînărul meu frate, o indiană sau una albă ?

Să fi spus că prefer o soţie albă ? L-aş fi ofensat. De aceea i-am răspuns cu ocolişuri :

— E greu să mă pronunţ. Depinde de vocea inimii. Cînd ea se rosteşte, atunci o asculţi, indiferent de culoarea şi de obîrşia fetei. În faţa Marelui Spirit toţi oamenii sînt egali, iar cei ce se potrivesc şi sînt destinaţi unul altuia se vor găsi pînă la urmă.

— *Howgh !* Dacă se potrivesc, atunci se vor găsi. Fratele meu a vorbit foarte înţelept ; de altfel, vorba lui e întotdeauna înţeleaptă.

Cu aceasta, tema fu epuizată în sensul dorit de mine. Cel puţin aşa credeam. Accentuasem anume faptul că o indiană, dacă vrea să devină soţia unui alb, trebuie să treacă mai întîi la creştinism. Intenţia mea era precisă. I-aş fi dorit lui Nşo-ci pe cel mai ales şi mai nobil războinic indian, chiar şi un conducător. Eu însă nu venisem în vestul sălbatic pentru a mă căsători cu o indiană ; ba nici la una albă nu mă gîndeam. Planurile mele de viitor, aşa cum mi le făurisem, excludeau căsătoria.

Rezultatul discuţiei mele cu Inciu-Ciuna urma să-l aflu abia a doua zi. Căpetenia mă conduse jos, la primul etaj, unde nu fusesem încă. Acolo, într-o cămăruţă anume rezervată, se păstrau instrumentele noastre de măsurat.

— Cercetează şi vezi dacă lipseşte ceva — mă invită Inciu-Ciuna.

Constatai că nu lipseşte nimic. Instrumentele fuseseră adăpostite cu grijă şi erau intacte, afară de unele mici îndoituri uşor de reparat.

— Lucrurile acestea erau pentru noi ca „medicamentele" — zise el. De aceea le-am pus la bună păstrare. Tînărul meu frate alb le poate lua. Sînt iarăşi ale sale.

Aş fi vrut să-i mulţumesc pentru generozitate, dar el preveni orice cuvînt de recunoştinţă :

— Erau ale tale şi ţi le-am luat fiindcă te socoteam duşmanul nostru ; dar acum, cînd ştim că ne eşti frate, trebuie

să-ţi înapoiem toate lucrurile. N-ai de ce să-mi mulţumeşti. Ce ai de gînd să faci cu aceste obiecte?

— Cînd va fi să plec de aici, le voi lua cu mine şi le voi restitui oamenilor de la care le-am primit.

— Unde locuiesc oamenii aceia?

— La Saint Louis.

— Inciu-Ciuna cunoaşte numele acestui oraş şi ştie unde se află. Winnetou, fiul meu, l-a vizitat şi mi-a vorbit de el. Prin urmare, vrei să ne părăseşti?

— Da, chiar dacă nu imediat.

— Ne pare rău. Ai devenit un războinic al tribului nostru şi ţi-am dat chiar puterea şi rangul unei căpetenii a apaşilor. Credeam că vei rămîne pentru totdeauna la noi, cum a făcut Klekih-Petra.

— Situaţia mea e alta.

— Ai cunoscut-o pe-a lui?

— Da. Mi-a povestit totul.

— Înseamnă că a prins mare încredere în tine, deşi te vedea pentru întîia oară.

— Probabil pentru că eram din aceeaşi ţară.

— Nu numai asta. El a vorbit cu tine chiar şi în ultimele sale clipe. Nu-l puteam înţelege, căci nu cunosc limba voastră, dar ne-ai povestit tu însuţi despre ce aţi discutat. După dorinţa lui Klekih-Petra te-ai înfrăţit cu Winnetou şi iată că vrei să-l părăseşti. Se cuvine oare?

— Nu e nevoie ca fraţii să fie veşnic împreună. Dacă sarcinile lor diferă, ei apucă de multe ori drumuri osebite.

— Dar pe urmă se regăsesc.

— Da. Şi pe mine o să mă revedeţi. Porunca inimii mă va întoarce la voi.

— Sufletul meu te ascultă cu plăcere. De cîte ori ai să revii, va fi bucuria noastră. Inciu-Ciuna regretă sincer că, după spusele tale, eşti chemat de alte treburi. Oare nu te-ai simţi fericit şi aici, între oamenii noştri?

— Nu-mi dau încă seama. Sînt de prea puţină vreme aici ca să pot răspunde la întrebare. Ar fi ca şi cum două păsări ar sta la umbra unui pom; una se hrăneşte cu roadele pomului şi rămîne acolo; dar celeilalte îi trebuie un alt soi de mîncare şi de aceea nu poate rămîne veşnic pe loc; trebuie să zboare în altă parte.

— Şi, totuşi, fii sigur că ţi-am oferit tot ce pofteşti.

— Ştiu; dar cînd am vorbit de hrană, nu mă gîndeam la nevoile trupului.

— Da, înţeleg. Voi, feţele palide, vorbiţi şi de o hrană a sufletului. Aşa spunea şi Klekih-Petra. Această hrană îi lipsea şi lui aici. Cîteodată era mîhnit, deşi se străduia să nu băgăm de seamă. Tu eşti mai tînăr decît a fost el cînd a venit în mijlocul nostru; de aceea ai cădea mai lesne pradă dorului de ducă. Aşa că poţi pleca. Dar te rugăm să revii. Poate pînă atunci îţi vei fi schimbat gîndurile şi vei fi înţeles că şi la noi te poţi simţi bine. Însă tare aş vrea să ştiu ce vei face după întoarcerea ta în oraşele feţelor palide!

— În privinţa asta încă nu pot spune nimic.

— Vei rămîne printre albii care taie drum calului de foc?

— Nu.

— Bine faci. Ai devenit fratele oamenilor roşii, deci nu trebuie să-i ajuţi pe albii care vor să ne înşele şi să ne răpească ţara. Dar acolo la voi n-ai să poţi trăi din vînat ca aici. Acolo e nevoie de bani şi Winnetou mi-a povestit că eşti un om sărac. Dacă nu vă atacam, ţi-ai fi primit banii. De aceea, fiul meu m-a rugat să te despăgubesc. Vrei aur?

Punîndu-mi întrebarea, mă scrută atît de aspru şi atent, încît am ocolit un răspuns afirmativ. Voia să mă pună la încercare.

— Aur? am spus mirat. Nu mi-aţi luat nici un fel de aur, de aceea nu pot pretinde nimic de la voi.

Era un răspuns prudent, nici da, nici nu. Ştiam că există indieni care cunosc zăcăminte de metale nobile, dar că le ţin în mare secret faţă de albi. Şi Inciu-Ciuna cunoştea cu siguranţă asemenea locuri. Acum mă întreba: „Vrei aur?" Care alb ar fi răspuns cu un simplu şi deschis nu? În ce mă priveşte, n-am rîvnit niciodată la comori care, după expresia din evanghelie, sînt mîncate de rugină şi de molii; totuşi, după opinia mea, valoarea aurului e de necontestat ca mijloc în vederea atingerii unui scop înalt. Dar o asemenea idee ar fi fost greu de înţeles pentru căpetenia apaşilor.

— Nu, nu ţi-am luat nici un fel de aur — declară el. Însă din pricina noastră nu ai primit plata cuvenită şi de aceea urmează să te despăgubim. Află că în munţi se găsesc mari grămezi de aur. Oamenii noştri cunosc acele locuri; nu au decît să se ducă acolo şi să-l ia. Doreşti ca Inciu-Ciuna să-ţi aducă şi ţie o parte?

O sută de inşi, de-ar fi fost în locul meu, ar fi acceptat propunerea şi... nu s-ar fi ales cu nimic ; citeam aceasta în ochii lui ciudat de iscoditori. Deci refuzai :

— Îţi mulţumesc ! Bogăţia primită în dar, fără muncă, nu-ţi dă bucurie ; numai cea cîştigată prin propria ta muncă are preţ adevărat. Chiar dacă sînt sărac, nu am motive să mă tem că, după întoarcerea mea printre feţele palide, voi muri de foame.

Chipul lui se destinse ; îmi prinse mîna şi, pe un ton sincer, apropiat, mărturisi :

— Vorbele tale îmi arată că nu ne-am înşelat în ce te priveşte. Praful de aur, după care rîvnesc atîta oamenii albi, e un praf al morţii. Cel care, întîmplător, îl găseşte, se duce de rîpă. Nu fugi nicicînd după aur, căci el ucide şi trupul, şi sufletul ! Am vrut să te pun la încercare. Aur nu ţi-aş fi dat, dar bani vei căpăta, şi anume banii care ţi s-ar fi cuvenit şi în care îţi puseseşi nădejdea.

— Asta nu se poate !

— E voinţa lui Inciu-Ciuna, deci se poate. Ne vom duce călare în regiunea unde aţi muncit. Vei termina lucrările întrerupte şi vei primi astfel plata care ţi-a fost făgăduită.

Îl priveam tăcut şi mirat. Glumea oare ? Nu. Astfel de glume nu şi le-ar permite un şef indian. Sau mă supunea unui nou examen ? Şi asta mi se părea puţin probabil.

— Tînărul meu frate alb nu spune nimic ? stărui el. Oare propunerea mea nu-i place ?

— Ba îmi place foarte mult ! Dar nu-mi vine să cred că vorbeşti serios.

— De ce nu ?

— Să termin eu lucrările pentru care i-ai pedepsit cu moartea pe colaboratorii mei ! Să fac tocmai lucrul pentru care tu, la prima noastră întîlnire, m-ai condamnat atît de aspru !

— Atunci nu aveai învoirea stăpînilor acestui pămînt ; dar acum o vei avea. Propunerea nu pleacă de la mine, ci de la fiul meu Winnetou. El m-a încredinţat că nu vom suferi nici o pagubă dacă-ţi vei duce la capăt munca.

— Se înşală. Va fi construită calea ferată şi atunci albii vor veni cu siguranţă încoace.

Privi întunecat în pămînt, şi după cîteva clipe, încuviinţă :

— Ai dreptate. Nu-i putem împiedica să ne jefuiască necontenit. Mai întîi trimit nişte grupuri mici ca al vostru ; fireşte că le-am putea distruge ; dar ce folos, dacă pe urmă vin alţii în cete mari, din faţa cărora trebuie să ne retragem ca să nu fim zdrobiţi ? ! Ştiu bine că nici tu nu ai putinţa să schimbi lucrurile. Sau crezi cumva că, renunţînd să termini măsurătorile, albii nu vor mai veni asupra noastră ?

— Nu, nu cred asta. Orice-am face, calul de foc tot va pătrunde în aceste locuri.

— Deci primeşte propunerea mea ! Ţie îţi va folosi mult şi nouă n-are ce să ne strice. M-am sfătuit cu Winnetou. Pornim călare tustrei, însoţiţi de treizeci de războinici. Sînt destui pentru a te ocroti în timpul lucrului şi a-ţi da o mînă de ajutor. Pe urmă, cei treizeci de oameni ne conduc spre răsărit, pînă ajungem la drum sigur şi ne îmbarcăm în fine pe vaporul ce pleacă la Saint Louis.

— Ce aud ? Înţeleg oare bine ? Doreşte fratele meu mai mare să plece în răsărit ?

— Da, împreună cu tine, cu Winnetou şi cu Nşo-ci.

— Şi Nşo-ci ?

— Întocmai. Fiica mea rîvneşte să vadă şi ea marile oraşe ale feţelor palide şi să rămînă acolo pînă va deveni în toate ca o femeie de-a voastră.

La auzul acestor cuvinte nu făcui, probabil, o mutră prea inteligentă, căci Inciu-Ciuna adăugă zîmbind :

— Tînărul meu frate alb pare surprins. Poate nu-i convine să-l însoţim ? Să vorbească sincer !

— Cum să nu-mi convină ? Din contra, mă bucură foarte mult ! În tovărăşia voastră am să ajung, fără nici o primejdie, în răsărit. De n-ar fi decît atît şi încă m-ar bucura propunerea. Unde mai pui că am să fiu împreună cu nişte oameni atît de dragi sufletului meu !

— *Howgh !* aprobă el satisfăcut. Îţi vei termina lucrul şi pe urmă ne ducem în răsărit. Oare va găsi acolo Nşo-ci oameni la care să locuiască şi să înveţe ?

— Da. Voi aranja eu totul cu plăcere. Dar căpetenia apaşilor să ia în seamă că oamenii albi nu sînt atît de ospitalieri ca pieile-roşii.

— Ştiu asta. Cînd feţele palide vin la noi fără gînduri duşmănoase, atunci le oferim toate cele necesare şi nu le cerem în schimb nimic ; iar dacă le vizităm noi oraşele, atunci nu numai că plătim totul, dar ni se cere chiar preţul îndoit prin comparaţie cu călătorii albi.

— Aşa e, din păcate. Dar să nu vă faceţi griji. În urma propunerii tale mărinimoase, voi încasa bani mulţi şi vă voi găzdui ca pe oaspeţii mei.

— Iuf, iuf ! Ce părere îşi face fratele meu alb despre Inciu-Ciuna şi Winnetou, căpeteniile apaşilor ? Ţi-am spus doar mai înainte că oamenii roşii cunosc multe locuri unde se găseşte aur. Avem munţi străbătuţi de vine groase de aur şi văi în care praful de aur zace sub aşternutul subţire de ţărînă. Cînd ne ducem în oraşele albilor, nu avem bani, însă avem aur, atîta aur încît nici o sorbitură de apă nu rămîne neplătită. Chiar dacă Nşo-ci ar trebui să rămînă acolo cîteva veri, i-aş da atîta aur încît i-ar prisosi. Numai lipsa de prietenie şi lăcomia feţelor palide ne sileşte să cercetăm zăcămintele de aur. Altminteri nici nu le-am lua în seamă şi nu le-am folosi. Cînd crede tînărul meu frate alb că va fi gata de drum ?

— Oricînd veţi găsi de cuviinţă.

— Atunci să nu mai zăbovim ; e toamnă tîrzie şi se apropie iarna. Un războinic roşu nu are nevoie de multă pregătire, chiar şi pentru călătoriile cele mai lungi. Dac-ai fi gata, am putea să plecăm şi mîine.

— Sînt gata. Rămîne doar să hotărîm ce vom lua cu noi, cîţi cai şi...

— Asta rămîne în grija lui Winnetou — mă întrerupse el. S-a şi gîndit la toate ; tînărul meu frate alb poate fi liniştit.

Părăsirăm etajul întîi unde ne aflam şi urcarăm din nou scara. Cînd să intru în camera mea, iată-l pe Sam Hawkens :

— Am să vă comunic o noutate, *sir* — îmi strigă el radiind de bucurie. O să vă mire grozav, dacă nu mă-nşel.

— Ce ?

— Vestea pe care v-o aduc. Sau aţi şi aflat ceva ?

— Haide, spune, dragă Sam !

— Plecăm, plecăm de-aici !

— Asta-i tot ? Fireşte că ştiu.

— Ştiţi, care va să zică ? Şi eu care ziceam să vă fac o bucurie ! Prin urmare, am întîrziat !

— Am aflat-o chiar acum de la Inciu-Ciuna. Dar dumitale cine ţi-a spus ?

— Winnetou. L-am întîlnit jos, la rîu, unde alegea caii. Chiar şi Nşo-ci vine cu noi călare. O ştiaţi şi pe-asta ?

— Da.

— E o idee cam ciudată, dar mie îmi convine. Se pare că vor s-o dea la un pension, undeva, în est. De ce, pentru ce, asta n-o mai înţeleg, afară de cazul că...

Se opri în mijlocul frazei, mă măsură cu ochişorii lui plini de înţelesuri, şi continuă :

— ...afară de cazul că... hm ! Poate ca Nşo-ci să devină, să zic aşa, un fel de Cliuna-ai a dumneavoastră. Nu sînteţi de părere, iubite *sir* Shatterhand ?

— Cliuna-ai, adică luna mea ? Asemenea poveşti le las în seama dumitale, Sam. Ce-mi trebuie mie o lună care descreşte pînă dispare cu totul ? Nici prin gînd nu mi-ar trece să-mi pierd peruca de dragul unei indiene !

— Peruca ? Ia vedeţi ! Aici aţi scrîntit-o. E o glumă proastă, care nu vă face cinste. Şi-apoi, găsesc chiar bine că dragostea mea pentru „luna în descreştere" a fost nefericită.

— De ce ?

— Fiindcă n-o puteam lăsa aici ; ar fi trebuit s-o iau cu mine. Şi atunci mă-ntreb : cărui călăreţ îi convine să străbată preria cu luna după el ? Hi-hi-hi-hi ! Tot răul e spre bine. Numai una mă supără.

— Ce ?

— Chestia cu surtucul. Dac-aş fi prelucrat eu însumi pielea aia frumoasă de grizzly, m-aş plimba acum într-o haină de vînătoare clasa-ntîi. Aşa, s-a dus dracului surtucul cu piele cu tot !

— Păcat ! Sper însă că se mai iveşte ocazia să dobor un grizzly. Atunci îţi dau iarăşi pielea.

— Mi-o daţi mie ? Mai curînd vă fac eu un cadou, stimate *sir* ! Să nu vă imaginaţi că urşii ăştia cenuşii mişună peste tot numai din plăcerea de a fi răpuşi de primul *greenhorn* ce le iese în drum ! Atunci a fost o întîmplare cu care n-aveţi motive să vă lăudaţi, cum, de altfel, nici cu gluma de adineauri. Mai bine nu ne-am întîlni cu urşii, măcar în viitorul apropiat, cît mai avem de lucru. Colosală idee să vă puteţi continua măsurătorile ! Nu-i aşa ?

— Nobilă, Sam, foarte nobilă !

— *Yes* ! În felul ăsta încasaţi banii, şi noi de asemenea. Poate că, *thunderstorm* ! Mii de trăsnete ! V-aş dori-o din inimă, dacă nu mă-nşel ! Cred c-am ghicit.

— Ce-ai ghicit ?

— C-o să primiţi toţi banii, toţi !

— Nu înțeleg.
— Păi e ușor de înțeles. Dacă lucrarea e făcută în întregime, ea trebuie plătită ca atare. Ceilalți au murit, așa că vi se cuvine și partea lor.
— Asta să ți-o scoți din cap, Sam! Vor avea alții grijă să nu iasă după socoteala dumitale atît de rezonabilă.
— Totul e posibil, *sir*, totul! Depinde cum veți pune chestiunea; trebuie să cereți plata integrală. De altfel, ați făcut aproape singur toată treaba. Vreți să încercați?
— Nu. N-am de gînd să mă fac de rîs cerînd mai mult decît mi se cuvine după contract.
— *Greenhorn*! Zi-i *greenhorn*, și pace! Vă spun eu că, aici, în țara asta, modestia dumneavoastră e cu totul deplasată. Eu vă vreau binele, deci ascultați ce vă spun. Părăsiți ideea de a deveni un *westman*, căci n-o să ajungeți cîte zile veți trăi; nu aveți nici cea mai mică aptitudine. Trebuie așadar să vă alegeți o altă carieră, și în acest scop e nevoie de bani și iarăși de bani. Cu condiția să aveți un pic de minte, vi se oferă acum ocazia să puneți mîna pe o sumă frumușică și să vă asigurați pentru o bucată de vreme. Altfel o să vă zbateți ca peștele pe uscat.
— Vom vedea. N-am trecut dincoace de Mississippi ca să ajung un *westman* și dacă într-adevăr nu izbutesc, atîta pagubă. În acest caz numai dumneata ai fi de compătimit.
— Eu? De ce tocmai eu?
— Pentru că ți-ai dat atîta osteneală să scoți ceva din mine. Parcă și aud comentariile: „Trebuie să fi încăput omul pe mîinile unui dascăl ageamiu, care habar nu are de nimic".
— Adică eu n-am habar de nimic? Eu, Sam Hawkens, hi-hi-hi-hi! Eu mă pricep la toate, *sir*, absolut la toate! Mă pricep chiar să vă las aici la voia întîmplării!
Dădu să plece, dar se întoarse după cîțiva pași, amenințîndu-mă:
— Dar un lucru să știți: dacă nu cereți toți banii, îi cer eu și vi-i bag cu de-a sila în buzunar! *Howgh*!
Plecă hotărît, cu pași care se voiau gravi, dar care stîrneau ilaritate. Omulețul acesta simpatic îmi dorea tot binele, pînă și onorariul întreg, de care însă nu putea fi vorba.
Spusele lui Inciu-Ciuna se adeveriră: un războinic roșu n-are nevoie de prea multe pregătiri, chiar și pentru o călătorie din cele mai lungi. Viața în pueblo își urmă cursul ei obișnuit și calm, fără ca nimic să indice apropiata noastră plecare. Chiar și Nșo-ci care, după bunul ei obicei, continuă să ne servească masa, era neschimbată. Cîtă agitație și alergătură nu implică, pentru o femeie albă, pregătirile în vederea celei mai neînsemnate excursii! Această fată de indian avea să străbată călare un drum lung și primejdios pentru a cunoaște mult lăudatele minuni ale civilizației, și totuși nu dădea nici cel mai mic semn de neliniște. Nimeni nu mă întreba nimic, nici nu-mi cerea vreun sfat. Singura mea grijă era să strîng și să împachetez instrumentele, pentru care Winnetou mi-a pus la dispoziție cîteva pături moi de lînă. Ca și altădată, ne-am petrecut toată seara împreună, fără să schimbăm un cuvînt despre călătoria noastră și, ducîndu-mă la culcare, nu mă simțeam de loc ca în ajunul unui drum atît de serios. Calmul și sîngele rece al indienilor mă contaminaseră. Dimineața, nu mă trezii de la sine, ci datorită lui Hawkens, care mă anunță că totul e gata și că putem pleca imediat. Abia se crăpase de zi. Ne aflam către sfîrșitul toamnei și răcoarea dimineții dovedea că n-ar fi fost cazul să mai amînăm plecarea.
Am luat în grabă o gustare și apoi, însoțiți de toți locuitorii din pueblo, cum s-ar zice „cu cățel și cu purcel", am pornit în jos, către malul rîului, unde avea să se desfășoare o ceremonie cu totul nouă pentru mine: vraciul trebuia să se pronunțe dacă această călătorie va fi norocoasă ori ba.
Se adunaseră aici și apașii ce locuiau în apropierea puebloului. Carul nostru cu boi mai sta acolo; firește că nu-l puteam lua cu noi la drum, fiind prea greoi și incomod. Acum, acoperit cu pături sub care se adăpostea vraciul, carul fusese improvizat în sanctuar.
Se alcătui un cerc larg în jurul carului. Apoi începu „sfînta slujbă" indiană, pe care eu, în sinea mea, o denumeam „spectacol"; era un mîrîit și un miorlăit de parcă o haită de cîini și de pisici ar fi fost gata să se încaiere.
Stăteam între Winnetou și sora lui. Nșo-ci se îmbrăcase în haine bărbătești, și astfel ieșea și mai mult în evidență marea asemănare dintre cei doi frați. Hainele de pe dînsa erau aidoma cu ale fratelui, așa cum le-am descris la timpul cuvenit. Avea, ca și Winnetou, capul descoperit și părul adunat într-o coadă împletită. La brîu purta cîteva punguțe,

fiecare cu alt conţinut, un cuţit şi un pistol. De umăr îi atîrna o puşcă. În hainele acestea noi, împodobite cu broderii şi ciucuri, Nşo-ci arăta foarte marţială, dar în acelaşi timp atît de graţioasă, încît toţi ochii se aţintiră asupra ei. Cum şi eu îmi pusesem costumul primit în dar, eram tustrei îmbrăcaţi aproape identic.

Probabil că, la auzul acelor sunete, nu mă prea luminasem la faţă, căci Winnetou ţinu să-mi explice :

— Fratele meu încă nu cunoaşte această datină a noastră ; pesemne că în sinea lui îşi rîde de noi.

— Mie nu-mi pare ridicolă nici o datină religioasă, oricît de puţin aş pricepe-o — i-am răspuns.

— Acesta e cuvîntul just : religioasă. Cele ce vei vedea şi auzi aici nu sînt nişte maimuţăreli păgîne ; fiecare gest şi sunet al vraciului îşi are tîlcul lui. Iată acum se ceartă între ele, vrăjmaşe, vocile binelui şi ale răului.

În acelaşi fel îmi lămuri şi dansul vraciului.

După un şir de miorlăituri, venea mereu cîte un urlet alternat cu intonaţii mai potolite. Urletul izbucnea în momentele cînd vraciul desluşea semne rele, iar sunetele potolite însoţeau semnele bune. La un lung răstimp, după ce toate acestea se consumară, vraciul sări din car şi începu să alerge roată, strigînd ca turbat. Apoi fuga lui se domoli ; strigătul încetă ; groaza, pe care o „mimase" atît de bine şi care-l făcuse să alerge nebuneşte, se potoli ; vraciul începu să danseze lent şi grotesc ; părea cu atît mai ciudat, cu cît îşi vîrîse faţa într-o mască înfiorătoare, iar de trup îi atîrnau tot soiul de obiecte, unele de-a dreptul monstruoase. Îşi însoţea dansul cu o litanie tărăgănată. Amîndouă — şi dansul şi cîntecul — erau mai întîi agitate şi se liniştiră apoi treptat, pînă încetară cu totul. Vraciul se aşeză pe vine, îşi vîrî capul între genunchi şi stătu astfel nemişcat lungă vreme. Deodată, sări ca ars şi anunţă cu glas tare rezultatul viziunii sale :

— Ascultaţi, ascultaţi voi, fii şi fiice din neamul apaşilor ! Iată ce mi-a îngăduit să întrevăd Manitu, marele şi bunul Spirit ! Inciu-Ciuna şi Winnetou, căpeteniile apaşilor, şi Old Shatterhand, care este căpetenia noastră albă, pornesc călare cu războinicii lor roşii şi albi pentru a însoţi pe Nşo-ci, tînăra fiică a tribului nostru, spre aşezările feţelor palide. Bunul Manitu este gata să-i ocrotească. Vor avea de întîmpinat cîteva primejdii, din care vor ieşi neatinşi şi se vor întoarce

cu bine în mijlocul nostru. Chiar şi Nşo-ci, care va zăbovi mai multă vreme printre feţele palide, se va înapoia nevătămată. Numai pe unul singur dintre ei va fi să nu-l mai revedem.

Se opri şi-şi înclină capul pentru a-şi exprima astfel mîhnirea pentru pierderea ce se anunţă.

— Iuf, iuf, iuf ! exclamară indienii, curioşi şi întristaţi totodată.

Cum vraciul rămase mai multă vreme în poziţia lui ghemuită şi stăruia în tăcere, Sam Hawkens al meu îşi pierdu răbdarea şi întrebă :

— Cine-i omul care nu se va întoarce ? Să ne-o spună vraciul mai repede !

Vraciul făcu un gest de refuz cu mîna şi mai aşteptă un timp destul de lung pînă-şi ridică privirea şi o fixă asupra mea, strigînd :

— Ar fi fost mai bine să nu fiu întrebat. N-am vrut să-l numesc ; dar acum Sam Hawkens, această faţă palidă dornică să le ştie pe toate, m-a silit să rostesc numele. Old Shatterhand e acela care n-o să mai revină. Moartea îl va găsi curînd. Ceilalţi, cărora le-am prezis reîntoarcerea, să nu se ţină în preajma lui, dacă nu vor să-şi piardă viaţa o dată cu el ! Stîndu-i alături, vor fi şi ei în primejdie ; departe de el, vor fi în siguranţă. Aşa spune Marele Spirit... *Howgh !*

Încheind, se ascunse iarăşi în car. Oamenii din jur îmi aruncau priviri speriate şi scoteau exclamaţii de compătimire. În ochii lor eram de pe acum un proscris, din calea căruia trebuie să te fereşti.

— Ce i-o fi căşunat individului ăsta ? se revoltă Sam. Să muriţi dumneavoastră ? Haida-de ! Numai un tîmpit poate scorni asemenea bazaconii ! Are creierul putred, şi ideea i-a ţîşnit ca puroiul. Cum naiba s-o fi gîndit tocmai la asta ?

— Întreabă-te mai bine ce urmăreşte ! E limpede că nu mă are la stomac... Vraciul ăsta nu mi-a adresat vreodată un cuvînt şi, bineînţeles, i-am plătit cu aceeaşi monedă ; parcă nici nu exista pentru mine. Se teme de influenţa mea asupra căpeteniilor şi poate chiar asupra întregului trib ; de aceea s-a folosit de ocazie ca să-mi lichideze autoritatea.

— M-aş duce la el să-i trag o pereche de palme.

— Lasă prostiile, Sam ! Nu merită să-ţi ieşi din fire pentru atîta lucru.

Ascultînd profeţiile vraciului, Inciu-Ciuna, Winnetou şi Nşo-ci se uitară consternaţi unul la altul. Indiferent dacă dădeau sau nu crezare acestor profeţii, ei ştiau bine ce efect produc ele asupra apaşilor. Treizeci de oameni fuseseră însărcinaţi să ne însoţească ; şi aceştia, crezînd sincer că apropierea mea le aduce nenorociri, ar fi provocat, desigur, serioase dificultăţi. A para o asemenea situaţie nu era posibil ; cuvintele vraciului nu dădeau loc la răstălmăciri. Singura soluţie ar fi fost ca şefii tribului să rămînă neclintiţi în atitudinea lor amicală faţă de mine şi să şi-o manifeste în văzul şi auzul tuturor. Şi, într-adevăr, ei îmi strînseră mîinile, iar Inciu-Ciuna vorbi cu voce tare, ca să fie înţeles de toată lumea :

— Fraţii şi surorile mele roşii să-mi asculte cuvintele ! Fratele nostru, vraciul, are darul de a desluşi tainele viitorului şi, de multe ori, s-a şi întîmplat ceea ce a prezis. Dar noi ştim că poate să şi greşească. Pe vremea marii secete el a chemat ploaia, care însă n-a venit. În ajunul ultimului război împotriva comanşilor, el ne-a prorocit că vom face prăzi bogate şi totuşi izbînda nu ne-a adus decît vreo cîţiva cai şi trei puşti învechite. Cînd ne-a îndemnat acum două toamne să ne ducem la malul rîului Tugah, dacă vrem să răpunem bivoli mulţi, noi i-am urmat sfatul, dar ne-am ales cu aşa de puţină carne, încît iarna era să ne sfîrşim de foame. Pot să vă dau şi alte pilde care dovedesc că, uneori, ochii lui sînt nevăzători. De aceea e foarte posibil să se fi înşelat şi în privinţa fratelui nostru Old Shatterhand. Socotesc cuvintele sale ca şi cînd n-ar fi fost rostite şi cer ca fraţii şi surorile mele să facă acelaşi lucru. Vom vedea dacă prorocirile se vor adeveri.

Atunci micul meu Sam Hawkens păşi în faţă, plin de hotărîre :

— Nu, nu vom vedea nimic ! Nu e nevoie să aşteptăm. Cunosc eu un mijloc prin care vom afla imediat dacă vraciul a prezis adevărul sau nu.

— La ce mijloc se gîndeşte fratele meu alb ? se interesă căpetenia.

— Am să vi-l spun. Nu numai roşii, dar şi albii au vracii lor care se pricep să vadă viitorul, iar eu, Sam Hawkens, sînt cel mai vestit dintre ei.

— Iuf, iuf ! exclamară, miraţi, apaşii.

— Da, da, miraţi-vă ! M-aţi socotit pînă acum un *westman* de rînd, fiindcă nu-mi cunoaşteţi încă puterile ; mă pricep şi la altele decît să mănînc şi să dorm ! Vedeţi voi acuşi de ce sînt în stare, hi-hi-hi-hi ! Cîţiva dintre războinici să ia tomahawkurile şi să sape aici, în pămînt, o groapă adîncă şi îngustă.

— Vrea oare fratele meu alb să privească în adîncul pămîntului ? întrebă Inciu-Ciuna.

— Da, căci viitorul e ascuns în măruntaiele pămîntului şi uneori în stele ; cum însă, ziua-n amiaza-mare nu pot citi în stele, trebuie să cercetez adîncimile.

Cîţiva indieni îi urmară îndemnul şi-şi înfipseră securile în pămîntul dur, ca să sape groapa.

— Nu te ţine de năzbîtii, Sam ! i-am şoptit. Dacă roşii bagă de seamă că le joci festa, mai mult strici lucrurile decît le dregi !

— Năzbîtii ? Dar vraciul lor ce face ? Tot scamatorii ! Ceea ce ştie şi poate dînsul ştiu şi eu, stimate *sir*, dacă nu mă-nşel ! Lăsaţi pe mine ! E o demonstraţie cît se poate de necesară pentru ca însoţitorii noştri să nu ne dea peste cap planurile. Altminteri, vă asigur că va fi de rău.

— Sînt şi eu convins ; dar te rog din suflet să nu faci caraghioslîcuri !

— O, nici o grijă ! Lucrul e serios, chiar foarte serios !

Cu toate asigurările lui, mărturisesc că nu mă simţeam prea bine. Îl cunoşteam pe Sam ca pe mine însumi. Era un şugubăţ incorigibil. De aceea l-aş fi prevenit cu şi mai multă stăruinţă, dar el mă părăsi în grabă şi se duse la săpători, ca să le arate cît de adîncă trebuie să fie groapa.

Cînd terminară, Sam îi expedie la locurile lor şi îşi dezbrăcă surtucul vechi de piele. Îl încheie la toţi nasturii şi-l rezemă de pămînt. Surtucul stătea ţeapăn, pe verticală, de parc-ar fi fost din tablă sau lemn. Sam îl potrivi ca pe un cilindru deasupra gropii, luă o atitudine importantă şi strigă :

— Bărbaţii, femeile şi copiii apaşilor vor vedea ce fac, ce aflu şi se vor mira foarte. După ce voi rosti cuvintele mele de vrajă, pămîntul îşi va deschide adîncul şi voi desluşi cele hărăzite nouă în viitorul apropiat.

Se dădu cîţiva paşi în lături şi porni apoi încet şi solemn în jurul gropii, turuind din gură, spre marea mea stupoare, tabla înmulţirii de la unu pînă la nouă. Noroc că o făcea atît de repede, încît indienii nu înţelegeau nimic. Isprăvind înmulţirea cu nouă, îşi iuţi din ce în ce paşii pînă dădu în galop în

jurul surtucului său, urlînd din toţi bojocii şi agitîndu-şi braţele ca o moară de vînt. În cele din urmă, cu respiraţia tăiată de atîta urlet şi alergătură, se opri lîngă haina lui înţepenită, făcu nişte plecăciuni grave şi-şi vîrî capul în deschizătura surtucului, pasămite ca să se uite în adînc.

Mă cuprinse teama gîndindu-mă la efectul acestei copilării. Mă uitai în jur şi constatai, spre liniştea mea, că indienii participau cu toată seriozitatea la spectacol. Nici chipurile celor două căpetenii nu trădau nemulţumire ; nu eram însă convins că Inciu-Ciuna ştia prea bine cîte parale fac scamatoriile lui Sam.

Capul lui Sam poposi vreo cinci minute în gulerul surtucului. În acest răstimp omuleţul îşi tot mişca braţele ca şi cum ar fi vrut să arate că observă nişte lucruri foarte importante şi nemaivăzute. În fine, îşi scoase capul. Avea o mutră extrem de serioasă. Descheie din nou surtucul, îl îmbrăcă şi porunci :

— Fraţii mei roşii să astupe groapa ; cît e deschisă, n-am voie să spun nimic !

După ce i se împlini porunca, răsuflă o dată adînc, ca şi cum s-ar fi simţit aievea foarte mişcat, şi începu :

— Vraciul vostru n-a văzut bine, căci se va întîmpla taman pe dos. Am aflat tot ce ne aşteaptă în săptămînile următoare ; dar nu mi-e îngăduit să spun decît o parte din cele scrise. Am zărit în fundul gropii arme şi am auzit împuşcături ; prin urmare, va fi luptă. Ultimul glonţ a pornit din doborîtorul de urşi al lui Old Shatterhand. Asta înseamnă că el va învinge, pentru că, dac-ar fi să moară, n-ar putea trage tocmai el ultimul foc. Pe fraţii mei roşii îi pîndeşte o nenorocire. Ei pot scăpa numai dacă se ţin în preajma lui Old Shatterhand. În schimb, dac-ar face după îndemnul vraciului vostru, ar fi pierduţi fără scăpare. Am zis ! *Howgh !*

Efectul acestei prorociri a fost, cel puţin pe moment, acela scontat de Sam. Apaşii îi dădură crezare ; se vedea pe chipurile lor. Îşi aţinteau totuşi privirile pline de aşteptare spre carul cu boi. Bănuiau că vraciul va ieşi de acolo pentru a-şi apăra punctul de vedere. Dar el nu se arătă, ceea ce îi conduse la presupunerea că omul se da bătut. Sam Hawkens veni spre mine şi, scăpărînd din ochişorii lui şireţi, mă iscodi :

— Ei, *sir*, vă place cum am dres-o ?

— Ca un şmecher de prima clasă.

— *Well !* Deci am lucrat bine, nu ?

— Bine. Cel puţin aşa pare. S-ar zice că ţi-ai atins scopul.

— L-am atins pe deplin. Vraciul e bătut ; n-aude şi n-avede.

Winnetou ne privea în tăcere şi cu tîlc. În schimb, tatăl său se vădi mai puţin tăcut ; se apropie şi rosti către Sam :

— Fratele meu alb e un bărbat deştept ; el a stors vlaga din spusele vraciului nostru şi are un surtuc plin de profeţii însemnate. Surtucul acesta nepreţuit îşi va cuceri faima peste mări şi ţărmuri. Numai că Sam Hawkens a cam întrecut măsura cu prorocirile lui.

— Am întrecut măsura ? Cum aşa ? se interesă mărunţelul.

— Ar fi fost de ajuns să spună că prezenţa lui Old Shatterhand nu ne va căşuna nici un rău. Ce nevoie a mai avut să adauge că ne aşteaptă o nenorocire ?

— Aşa am citit în groapă.

Inciu-Ciuna respinse binevoitor argumentul :

— Căpetenia apaşilor ştie cum stau lucrurile ; Sam Hawkens poate fi încredinţat de asta. Nu era nevoie să prezici nenorociri şi să semeni îngrijorare în sufletele oamenilor.

— Îngrijorare ? Păi războinicii apaşilor sînt luptători viteji, care nu se tem de nimic.

— Nu se tem, ce-i drept. Şi o vor dovedi, fără îndoială, dacă în călătoria noastră, pe care o doresc liniştită, vom fi primejduiţi de cine ştie ce vrăjmaşi. Să pornim aşadar !

Ni se aduseră caii, dintre care un număr considerabil erau împovăraţi cu samare ; unii cărau instrumentele mele ; alţii fuseseră încărcaţi cu provizii şi cu diverse obiecte necesare în călătorie.

La indieni domneşte obiceiul ca războinicii care pleacă la drum să fie petrecuţi un răstimp de către cei care rămîn. De astă dată, conform dorinţei lui Inciu-Ciuna, lucrurile nu s-au petrecut aşa. Cei treizeci de indieni care ne însoţeau nici nu-şi luară măcar rămas bun de la soţiile şi copiii lor. Desigur, vor fi făcut-o mai înainte, căci manifestarea în public a duioşiilor familiale nu corespunde cu demnitatea unor războinici.

Numai unul singur s-a găsit să-şi ia rămas bun cu glas tare, şi anume Sam Hawkens. O zări printre femei pe Cliuna-ai, îşi mînă catîrul pînă în dreptul ei şi o întrebă :

— Ai auzit, „Lună", ce-am citit eu în adîncul pămîntului ?

— Ai spus-o şi am auzit — răspunse ea.

— Aş fi avut încă multe de spus, chiar şi despre tine.
— Despre mine ? M-ai văzut şi pe mine în groapă ?
— Da. Ţi-am văzut tot viitorul. Să ţi-l spun ?
— Te rog ! zise ea curioasă şi grăbită. Ce-o să-mi aducă viitorul ?
— N-o să-ţi aducă nimic. În schimb, o să-ţi răpească ceva foarte drag.
— Ce anume ? întrebă ea speriată.
— Părul ! Ai să-l pierzi în cîteva luni şi ai să ajungi cheală, dar ştii, fără un fir de păr în cap, ca şi luna de sus. Atunci am să-ţi trimit peruca mea. Rămîi cu bine, te salut, tristeţe lunară !

Rîse şi dădu pinteni catîrului, în timp ce femeia îşi ascunse obrazul, vădit ruşinată că a fost trasă pe sfoară datorită propriei sale curiozităţi.

Ordinea în care călăream se alcătui de la sine. În frunte, Inciu-Ciuna, Winnetou, sora lui şi eu. Urmau Hawkens, Parker şi Stone, după care cei treizeci de apaşi mînînd cu schimbul caii încărcaţi cu poveri.

Nşo-ci se ţinea bărbăteşte în şa. Era, după cum aflasem înainte şi se adeverea acum, o excelentă şi foarte dîrză călăreaţă. La fel de bine se pricepea şi în mînuirea armelor. Orice străin ar fi luat-o drept fratele mai tînăr al lui Winnetou ; dar unui ochi mai atent nu-i puteau scăpa gingăşia feminină a feţei şi perfecţiunea trupului. Era frumoasă, desăvîrşit de frumoasă, în ciuda costumului şi a atitudinii ei bărbăteşti.

Primele zile ale călătoriei se scurseră fără nici o întîmplare care-ar merita pomenită. Cititorul îşi aminteşte că apaşii avuseseră nevoie de cinci zile pentru a se întoarce de la locul bătăliei cu kiowaşii pînă la pueblo-ul lor de pe Rio Pecos. Atunci transportul prizonierilor şi răniţilor încetinise mult ritmul călătoriei. De astă dată, am ajuns numai în trei zile la locul unde Klekih-Petra fusese ucis de Rattler. Acolo ne oprirăm pentru popasul de noapte. Apaşii cărară bolovani pentru construcţia unui monument. În popasul acesta Winnetou arăta şi mai serios ca de obicei. I-am povestit atît lui, cît şi tatălui şi surorii sale, cele ce-mi încredinţase Klekih-Petra privind trecutul său.

A doua zi dimineaţa ne continuarăm drumul pînă în regiunea unde lucrările noastre fuseseră atît de brusc întrerupte de atacul apaşilor. Jaloanele se mai aflau la locul lor, ceea ce

mi-ar fi permis să-mi încep imediat munca. Amînai însă, pentru că aveam ceva mai urgent de făcut.

După încetarea luptei, apaşilor nu le venise în minte să-i îngroape pe morţii noştri şi nici pe kiowaşii căzuţi. Ei lăsaseră cadavrele în părăsire. În schimb, vulturii şi alte animale de pradă se îngrijiră de ele în felul lor. Oasele zăceau împrăştiate unele complet dezgolite, altele învelite încă în zdrenţe de carne putredă. Mă apucai, împreună cu Sam, Dick şi Will, să adunăm aceste resturi omeneşti şi să le depunem într-o groapă comună. Era îngrozitoare treaba. Fireşte că apaşii nu participară la această lugubră operaţie.

Între acestea, ziua trecu şi mă apucai de lucrările mele abia în dimineaţa următoare. Pe lîngă războinicii care îmi dădeau ajutor, mă asista şi Winnetou cu multă tragere de inimă, iar soră-sa aproape că nu se depărta de lîngă noi. Munca mergea cu mult mai bine ca altădată, cînd avusesem în preajmă nişte indivizi atît de puţin simpatici. Indienii care nu aveau treabă cutreierau împrejurimile ; seara ne aduseră niscai vînat mărunt.

E lesne de înţeles că-i dădeam zor cu munca. În ciuda obstacolelor terenului, am izbutit, numai în trei zile, să fac joncţiunea cu sectorul învecinat ; în cea de-a patra zi, toate desenele şi calculele erau terminate. Încheiasem lucrul tocmai la timp, căci iarna se apropia cu paşi repezi. Nopţile deveneau din ce în ce mai răcoroase. Trebuia să ţinem focul aprins pînă dimineaţa.

Spuneam că apaşii îmi dădeau ajutor ; şi aceasta era realitatea ; numai că, din păcate, nu o făceau şi cu plăcere. Se supuneau poruncii primite de la căpeteniile lor, şi atît. Altminteri, nu s-ar fi grăbit să mă ajute. Li se citea pe faţă bucuria cînd vedeau că nu mai am nevoie de serviciile lor. Şi de cîte ori şedeam seara în jurul focului de tabără, cei treizeci de indieni se izolau de noi mai mult decît ar fi cerut respectul faţă de şefi. Acestora nu le-a scăpat din atenţie faptul, dar păstrară tăcere. Chiar şi Sam sesiză situaţia :

— Nu-i prea trage aţa la muncă pe roşii ăştia ! Adevărul e adevăr : indianul e vînător iscusit, războinic viteaz, dar şi trîntor fără pereche. Nu-i place munca şi basta !
— Ceea ce fac ei nu e de loc obositor şi nu se poate numi muncă. Altceva îi roade.
— Da ? Şi ce anume ?

— Pare că se gîndesc la profeţiile vraciului şi cred în ele mai mult decît în ale dumitale, dragă Sam.

— Mă rog ! Ar fi însă o prostie din partea lor.

— În orice caz, nu văd cu ochi buni munca mea de-aici. Pămîntul acesta le aparţine lor şi eu îl măsor pentru alţii, pentru duşmani. Judecă şi tu, Sam !

— Dar ideea de a reveni aici porneşte chiar de la căpeteniile lor.

— Neîndoielnic. Numai că asta nu înseamnă, sau mai bine zis nu implică şi acordul celorlalţi. În sinea lor sînt chiar împotrivă. Şi cînd stau aşa, deoparte, discutînd în şoaptă, observ pe feţele lor că vorbesc despre mine la un mod care nu mi-ar face plăcere dacă le-aş desluşi cuvintele.

— Cam aşa mi se pare şi mie. Dar mi-e indiferent. Nici gîndul şi nici vorba lor n-au ce să ne strice. Noi avem ce avem cu Inciu-Ciuna, cu Winnetou şi cu Nşo-ci ; or, de ăştia trei nu ne putem plînge.

Aici avea dreptate. Winnetou şi tatăl său mă sprijineau în toate, binevoitori ca nişte fraţi ; iar fata mai că-mi citea în ochi orice dorinţă. Ai fi zis că-mi ghiceşte gîndurile. Mi le îndeplinea fără ca măcar să-i adresez vreo rugăminte. Şi asta în chestiuni din cele mai mărunte, cărora, de obicei, nu li se acordă atenţie. Îi eram din ce în ce mai îndatorat. Avea un foarte ascuţit simţ de observaţie, asculta cu mare interes discuţiile şi, spre bucuria mea, constatai că devenisem, cu sau fără intenţie, dascălul ale cărui învăţături le sorbea cu nesaţ. Cînd vorbeam, ochii ei îmi stăruiau pe buze ; căuta să mă imite în toate, chiar dacă nu se potriveau cu obiceiurile rasei sale. Părea că se află aici exclusiv pentru mine şi, cu toate că n-aş fi vrut să mi se creeze condiţii deosebite faţă de ale altora, se ocupa de confortul meu mai mult decît de al ei şi cu mai multă grijă decît o făceam eu însumi.

Aşadar, la sfîrşitul celei de-a patra zi, eram gata şi mi-am strîns instrumentele, învelindu-le în pături. Ne-am pregătit de plecare şi, în a cincea zi, am pornit o dată cu zorii. Cele două căpetenii hotărîră să urmăm aceeaşi cale pe care Sam m-a condus la sosirea mea în aceste ţinuturi.

După două zile de mers, avurăm parte de o întîlnire. Ne găseam într-un şes întins, acoperit de ierburi şi punctat ici şi colo de tufişuri ; cuprindeam cu privirea întregul cîmp, ceea ce în vest e totdeauna avantajos. Nu poţi să ştii niciodată peste ce oameni dai şi de aceea e bine să observi de departe orice apariţie. Zărirăm patru călăreţi care se apropiau de noi. Erau albi. Fireşte că ne văzură şi ei tot atît de repede şi se opriră locului, cumpănind dacă e cazul să-şi continue drumul sau să ne ocolească. Întîlnirea cu o ceată de treizeci de indieni nu e lucru tocmai plăcut pentru nişte albi, mai ales cînd aceştia nu sînt decît patru la număr şi nu cunosc tribul cu care au de-a face. Dar băgaseră de seamă că erau şi nişte albi aici, fapt care le risipi, probabil, îndoiala ; lăsară deci caii să-şi urmeze drumul în direcţia noastră.

Erau îmbrăcaţi ca nişte cowboy şi înarmaţi cu puşti, cuţite şi pistoale. Ajunşi la douăzeci de paşi de noi, îşi struniră caii, îşi aduseră puştile în poziţie de tragere şi unul din ei strigă :

— *Good-day*, domnilor ! E nevoie să ţinem degetul pe trăgaci, ori ba ?

— *Good-day*, gentlemeni ! răspunse Sam. Lăsaţi fără nici o grijă puşcoacele în jos. N-avem intenţia să vă mîncăm. Putem să aflăm şi noi de unde veniţi ?

— De la bătrînul Mississippi.

— Şi încotro vă îndreptaţi ?

— În sus, către New Mexico şi apoi în California. Am auzit că se caută acolo văcari pricepuţi şi că se plăteşte simbrie bună ; mai bună decît în locurile de unde venim.

— S-ar putea să aveţi dreptate, *sir* ; dar mai rămîne cale de străbătut pînă să găsiţi asemenea slujbă rentabilă. Noi am coborît încoace, cu direcţia Saint Louis. E curăţel drumul ?

— Da. Cel puţin noi n-am auzit de vreun obstacol. Dar, oricum, n-aveţi de ce vă teme : sînteţi destul de numeroşi. Sau poate, gentlemenii roşii nu vă însoţesc pînă la capăt ?

— Numai aceşti doi războinici, căpeteniile apaşilor, Inciu-Ciuna şi Winnetou, precum şi sora lui.

— Nu mai spuneţi, *sir* ! O lady roşie care pleacă la Saint Louis ? S-ar putea să aflăm şi numele dumneavoastră ?

— De ce nu ! Sînt nume onorabile şi nu avem motive să le tăinuim. Mie îmi spune Sam Hawkens, dacă nu mă-nşel. Aceştia sînt camarazii mei, Dick Stone şi Will Parker şi aici, alături de mine, îl vedeţi pe Old Shatterhand, un *boy* care înjunghie ursul cenuşiu cu cuţitul şi doboară dintr-un pumn

pe cel mai puternic dintre bărbaţi. Veţi fi acum atît de amabil să ne spuneţi şi nouă numele dumneavoastră ?

— Cu plăcere ! De Sam Hawkens am auzit, de ceilalţi gentlemeni încă nu. Mă numesc Santer şi nu sînt un vînător cu faimă în vest, ca dumneavoastră, ci un simplu cowboy sărac.

Ne comunică şi numele celor trei fîrtaţi ai lui, pe care însă nu le-am reţinut ; mai puse apoi cîteva întrebări despre starea drumului şi plecară apoi cîteşipatru. După ce se depărtară, Winnetou îl mustră pe Sam :

— De ce fratele meu a găsit cu cale să dea acestor oameni informaţii atît de precise ?

— Să le fi refuzat ?

— Da.

— Nu văd de ce. Am fost întrebat politicos şi se cuvenea să răspund la fel. Aşa se poartă Sam Hawkens în toate cazurile.

— Eu nu cred în politeţea acestor feţe palide. S-au stăpînit pentru că-i întreceam de opt ori ca număr. Nu sînt de loc bucuros că le-ai spus cine sîntem şi încotro ne ducem.

— De ce ? Crezi că ne poate strica ?

— Da.

— În ce fel ?

— În tot felul. Aceste feţe palide nu mi-au plăcut. Din ochii celui care vorbea nu luminează bunătatea.

— N-am observat. Însă chiar de-ar fi aşa, ce ne pasă ? Au plecat. Ei călăresc într-o direcţie, noi în alta. Doar n-or să se întoarcă şi să se lege de noi !

— Totuşi, vreau să le aflu intenţiile. Fraţii mei să meargă înainte. Eu şi Old Shatterhand îi vom urmări un timp. Trebuie să ştim dacă se duc într-adevăr spre ţinta lor sau numai se prefac.

Pe cînd ceilalţi îşi continuară drumul, Winnetou şi cu mine pornirăm călări chiar pe urmele lăsate de noi şi după care se luaseră cei patru străini. Mărturisesc că nici mie nu-mi plăcuse acest Santer şi nici însoţitorii lui nu-mi inspiraseră prea multă încredere. Doar că nu-mi închipuiam ce-ar putea să aibă împotriva noastră şi ce-ar fi în stare să facă. Presupunînd chiar că erau din acea tagmă care confundă avutul ei cu al altora, încă mă întrebam ce i-ar putea ispiti la jaf în cazul de faţă. Şi dac-ar cuteza — ceea ce mi se părea imposibil —

să ne atace, cum ar izbuti patru inşi să înfrunte treizeci şi şapte de oameni înarmaţi ? Împărtăşindu-i lui Winnetou nedumeririle mele, dînsul îmi explică :

— Dacă sînt hoţi, atunci nu le pasă de numărul nostru, fiindcă n-or să ne atace făţiş ; mai degrabă ne-ar urmări în ascuns şi ar pîndi momentul cînd unul dintre noi, pe care au pus deja ochii, s-ar depărta niţel de ceilalţi.

— Pe cine să fi pus ochii ? Nici măcar nu ne cunosc.

— Pe acela la care presupun că s-ar afla aurul.

— Aur ? Dar de unde să ştie că avem aur şi la care din noi se găseşte ? Ar trebui să fie atotştiutori.

— Nicidecum ! E suficient să judece un pic ca să meargă aproape la sigur. Sam Hawkens a fost tare uşuratic şi le-a divulgat că sîntem căpetenii, că mergem la Saint Louis. Mai mult nici nu le trebuie.

— Ah, bănuiesc, în sfîrşit, ce vrea să spună fratele meu ! Cînd merg spre răsărit, indienii au nevoie de bani. Cum însă nu dispun de monedă, iau cu dînşii aur, ale cărui zăcăminte le cunosc numai ei. Şi dacă, pe deasupra, e vorba de căpetenii, atunci aceştia cunosc cu precizie zăcămintele şi se aprovizionează cu aur din belşug.

— Fratele meu Old Shatterhand a ghicit. În cazul că plănuiesc un furt sau o tîlhărie, albii aceia şi-au fixat, desigur, atenţia asupra noastră, a celor doi şefi. Fireşte că acum nu vor găsi nimic la noi.

— Nimic ? Parcă aveaţi intenţia să vă asiguraţi cu aur !

— O facem mîine. De ce să-l fi cărat cu noi dacă nu ne trebuia încă ? Pînă acum n-am avut nimic de plată ; cheltuielile ne aşteaptă mai tîrziu, în forturile prin care vom trece. Aşadar, ne vom aproviziona cu aur probabil mîine dimineaţă.

— Înseamnă că se găsesc zăcăminte în drumul nostru ?

— Da. E muntele Nugget-tsil, cunoscut numai de noi sub acest nume. Pentru restul lumii, care nu trebuie să ştie că muntele ascunde aur, îi spunem altfel. Deseară vom ajunge la poalele lui şi vom lua cele de trebuinţă.

Mărturisesc că mă încerca admiraţia, dar şi un pic de invidie. Oamenii aceştia ştiau unde se află cantităţi enorme din preţiosul metal şi, în loc să-l valorifice, duceau o viaţă lipsită aproape cu desăvîrşire de cerinţele civilizaţiei. Nu purtau la ei nici portofele, nici carnete de cecuri ; în schimb, ştiau pre-

tutindeni comori ascunse şi n-aveau decît să întindă mîna pentru a-şi umple buzunarele cu aur. Cine-ar putea, dispunînd de asemenea bogăţii, să ducă totuşi o viaţă atît de modestă ?!

Trebuia să fim atenţi ca Santer să nu observe că-l urmărim. De aceea, foloseam drept acoperire orice dîmb sau tufiş. Siguri pe sine, bine dispuşi, cei patru inşi îşi îndemnau mereu caii la trap, ca şi cum ar fi fost grăbiţi să ajungă cît mai repede la ţintă ; parcă nici gînd nu aveau să se întoarcă sau să apuce alt drum. Winnetou se opri, îi urmări din ochi pînă dispărură şi zise :

— N-au gînduri rele ; putem fi liniştiţi.

Nici nu bănuia, ca şi mine, de altfel, cît de mult îl înşelau aparenţele. Indivizii aceia clocea gînduri ascunse, dar — după cum aveam să constat mai tîrziu — erau extrem de vicleni. Presupuneau că-i vom urmări un oarecare timp şi o făceau anume pe grăbiţii. Mai tîrziu însă, aveau să se întoarcă şi să se ia după noi.

Galopînd vîrtos, îi ajunserăm curînd din urmă pe tovarăşii noştri. Seara poposirăm lîngă o apă. Vigilenţi ca întotdeauna, Inciu-Ciuna şi Winnetou cercetară cu grijă împrejurimile pînă să se decidă asupra locului de popas. De fapt, apa aceea nu era decît un izvor care ţîşnea din adînc, limpede şi puternic. Iarbă pentru cai era destulă, iar jur împrejur creşteau arbori şi tufăriş, la adăpostul cărora puturăm aprinde focuri mari şi în acelaşi timp ascunse depărtării. Inciu-Ciuna orîndui două străji şi se părea că, datorită măsurilor luate, ne aflăm în deplină siguranţă.

Cei treizeci de apaşi îşi stabiliră tabăra, ca de obicei, la o distanţă exagerat de mare ; acolo se puseră pe fript şi pe mîncat pastramă. Noi, aştilalţi, şapte la număr, şedeam lîngă tufăriş în jurul focului. Ne alesesem dinadins acest loc ferit de vîntul rece ale serii.

După cină, obişnuiam să mai stăm o vreme la taifas. La fel şi acum. În cursul discuţiei, Inciu-Ciuna ne aduse la cunoştinţă că a doua zi vom porni mai tîrziu ca în alte dăţi, abia către amiază şi, satisfăcîndu-i curiozitatea lui Sam Hawkens, ne lămuri în felul lui deschis motivul amînării. Faptul acesta aveam să-l regretăm profund mai tîrziu.

— De altfel, e un secret — ne spuse Inciu-Ciuna — dar am să-l dezvălui fraţilor mei albi, dacă-mi făgăduiesc că nu se vor lua pe urmele noastre.

Am făgăduit cu toţii. Inciu-Ciuna continuă :

— Avem nevoie de aur ; de aceea, eu şi copiii mei vom pleca mîine în zori ca să aducem aurul, adică nuggeti. Ne vom întoarce către prînz.

Stone şi Parker îşi exprimară zgomotos uluirea, iar Sam Hawkens, nu mai puţin mirat, exclamă :

— Există, aşadar, aur prin apropiere ?!

— Da — confirmă Inciu-Ciuna. Nimeni nu ştie, nici chiar războinicii mei. E o taină pe care mi-a încredinţat-o tatăl meu, iar dînsul o ştia de la bunic. Secrete de acest fel se moştenesc numai din tată-n fiu şi sînt păstrate cu sfinţenie. Nu le dezvălui nici celui mai bun prieten. Şi chiar dacă vă spun toate acestea, în schimb locul unde se află zăcămintele n-am să-l destăinui nimănui pe lume, nicidecum să-l arăt ; dacă cineva s-ar lua după mine, l-aş împuşca imediat.

— Ne-ai ucide şi pe noi ?

— Şi pe voi ! V-am arătat încredere ; înşelîndu-mi-o, aţi merita moartea. Ştiu însă bine că nu veţi părăsi tabăra pînă ne întoarcem.

Astfel încheie Inciu-Ciuna, scurt şi hotărît, cele ce avea de spus în această chestiune, iar discuţia luă alt curs. La un moment dat, Sam o întrerupse. Inciu-Ciuna, Winnetou, Nşo-ci şi eu şedeam cu spatele la tufiş ; Sam, Dick şi Will erau de cealaltă parte a focului, avînd tufişul în faţă. În toiul discuţiei, Hawkens strigă deodată, apucă puşca, o duse la ochi şi trase în direcţia tufelor. Fireşte că se stîrni alarmă în tot lagărul. Indienii săriră de la locurile lor şi se apropiară în goană. Ne ridicarăm şi noi în picioare, întrebîndu-l pe Sam ce i-a venit să tragă cu puşca.

— Am zărit o pereche de ochi care-l fixau de după tufiş pe Inciu-Ciuna — ne lămuri el.

Fără să mai zăbovească, indienii smulseră din foc cîteva crengi aprinse şi pătrunseră în desiş. Nu găsiră pe nimeni. Ne liniştirăm şi ne aşezarăm din nou în jurul focului.

— Sam Hawkens trebuie să se fi înşelat — zise Inciu-Ciuna. În pîlpîiala flăcărilor asemenea năluciri sînt posibile.

— M-aş mira ; sînt sigur că era o pereche de ochi.

— Poate că două frunze şi-au schimbat poziţia datorită vîntului şi s-au întors în afară cu partea dinăuntru, a cărei

culoare e mai deschisă ; şi atunci fratele meu alb a crezut că sînt ochi.

— Posibil şi asta, nu zic ba. Împuşcai, va să zică, nişte frunze... hi-hi-hi-hi !

Sam chicotea după obiceiul lui. Winnetou însă nu luă lucrul în glumă şi rosti :

— Fratele meu Sam a făcut, în orice caz, o greşeală de care ar fi bine să se păzească în viitor.

— O greşeală ? Eu ? Cum aşa ?

— Nu trebuia să tragi.

— Nu ? Asta-i bună ! Cînd cineva mă spionează din tufiş, am dreptul să-l pocnesc, dacă nu mă-nşel !

— De unde ştii că are gînduri duşmănoase ? Dacă le-ar avea, atunci s-ar furişa cît mai aproape de noi, ca să afle cine sîntem. Iar dacă nu, atunci ar ieşi la iveală ca să ne salute.

— Hm ! Asta cam aşa e ! recunoscu omuleţul.

— Împuşcătura nu face decît să sporească primejdia — continuă Winnetou. Ori Sam s-a înşelat, n-a văzut nici un fel de ochi, şi în acest caz glonţul e de prisos, atîta doar că poate să atragă pe eventualii duşmani ce s-ar afla pe aproape. Ori a fost, într-adevăr, un om care ne iscodea, însă şi în cazul acesta e o greşeală să tragi, fiindcă e de prevăzut că glonţul va nimeri în gol.

— Oho ! Sam Hawkens trage la sigur ! Aş vrea să-l cunosc pe acela care mi-ar dovedi că am tras vreodată pe lîngă ţintă !

— Ştiu şi eu să trag, dar probabil că nici eu n-aş fi nimerit. Doar omul mă observă că-l iau la ochi, îşi dă seama că l-am văzut şi se va feri repede din bătaia puştii. Glonţul se duce în gol şi omul dispare în noapte.

— Bine, bine ! Dar ce-ar fi făcut fratele meu roşu în locul meu ?

— Ori trăgeam „de la genunchi", ori mă depărtam pe tăcute, făceam un ocol şi cădeam în spatele iscoadei.

„De la genunchi" e una din cele mai dificile poziţii de tragere. Mulţi, foarte mulţi *westmeni*, de altminteri buni trăgători, nu se pricep la asta. Eu însumi n-o cunoşteam de loc, dar am deprins-o mai tîrziu, cu ajutorul lui Winnetou.

Să presupunem că, singur sau în tovărăşia altora — faptul n-are importanţă — şed lîngă un foc de tabără ; puşca mi-o ţin lîngă mine, pe dreapta, cum cere regula. Deodată, observ doi ochi care mă pîndesc din ascunziş. Chipul iscoadei se topeşte în întuneric, nu se vede ; ochii însă — dacă iscoada n-are grijă să se uite numai printre gene — pot fi observaţi. Ei au un luciu mat, fosforescent, care apare cu atît mai precis, cu cît îţi încordezi mai mult privirea. Să nu se creadă, totuşi, că e lucru uşor să descoperi printre milioanele de frunze ale desişului o pereche de ochi deschişi. E o treabă care nu se poate învăţa ; e nevoie să te fi născut cu o anume agerime a privirii.

Dacă m-am convins că e vorba de un spion duşman, trebuie, pentru propria-mi salvare, să-l fac inofensiv, să-l dobor dintr-un foc, adică să-l împuşc în ochi, pentru că aceştia sînt singura ţintă vizibilă pentru mine. Dar dacă iau puşca şi ţintesc ca de obicei, atunci adversarul îmi observă gestul şi dispare cît ai clipi. Trebuie, deci, să fac în aşa fel, încît să nu observe mişcarea. Lucrul e posibil numai prin tragerea „de la genunchi". Îmi îndoi piciorul astfel ca genunchiul împreună cu coapsa să formeze o linie care, continuată, să ducă drept la ţintă. Atunci, în aparenţă nepăsător, ca din joacă, apuc puşca, o reazem cu ţeava de-a lungul coapsei — încît să se afle exact în prelungirea acesteia — şi apăs pe trăgaci. E un procedeu foarte dificil, mai ales că se cere să lucrezi numai cu mîna dreaptă ; manevrînd cu amîndouă mîinile, jocul n-ar mai părea atît de inocent. Or ca să potriveşti arma numai cu o mînă, s-o fixezi bine de coapsă şi apoi să tragi, aceasta e o treabă pe care puţini o duc la capăt. Nu mai pun la socoteală cît de greu e să ocheşti precis dintr-o astfel de poziţie şi fără ajutorul cătării, başca ţinta, care nu e decît o pereche de puncte abia sesizabile sub pîlpîirea jucăuşă a luminii, poate şi în tremurul frunzişului bătut de vînt.

La acest procedeu se referea Winnetou vorbind de „împuşcătura de la genunchi", în care era meşter. Mie, cu doborîtorul meu de urşi, mi-a fost destul de greu să aplic procedeul, pentru că arma cîntărea mult şi mînuirea ei cu o singură mînă cerea un efort serios. Dar exerciţiile continue m-au dus în cele din urmă la rezultate bune chiar şi în faţa unor ţinte foarte greu de zărit.

Pe cînd toată lumea se simţea satisfăcută sau barem liniştită de faptul că cercetarea împrejurărilor n-a dus la nici o descoperire, Winnetou nu se arătă de loc mulţumit. Se ridică

după o vreme și plecă să controleze personal terenul. Trecu mai bine de o oră pînă s-a întors.

— Nu e nimeni — anunță el — prin urmare Sam Hawkens totuși s-a înșelat.

În ciuda acestei constatări, el rîndui patru străji în locul celor două, recomandîndu-le cît mai multă atenție și patrulare permanentă în jurul taberei. Apoi ne culcarăm.

Dormeam agitat ; mă trezeam mereu și eram hărțuit de vise scurte, sumbre, în care Santer și însoțitorii lui jucau rolul principal. Era, desigur, ecoul ușor explicabil al recentei noastre întîlniri, dar cînd mă deșteptai dimineața, persoana lui îmi stăpînea într-atît gîndurile, încît zadarnic încercam s-o alung. De fapt, se întîmplă nu o dată ca un om care îți apare în vis să capete apoi, în existența ta reală, o însemnătate cu mult mai mare ca înainte.

După gustarea de dimineață, compusă din carne și o fiertură de făină, Inciu-Ciuna cu fiul și cu fiica lui se pregătiră de drum. Înainte de plecare, le cerui îngăduința să-i însoțesc măcar un timp. Pentru a-i asigura că nu am de loc intenția să aflu drumul spre zăcămînt, le-am mărturisit obsesia mea în legătură cu Santer. Mă miram și eu cum, fără nici un temei concret, am ajuns în acea dimineață la convingerea că Santer și oamenii lui se întorseseră. Probabil că era efectul visului.

— Fratele meu să nu se îngrijească din pricina noastră — îmi răspunse Winnetou. Pentru a te liniști — urmă el — vom mai cerceta o dată împrejurimile. Știm că Old Shatterhand nu rîvnește la aur. Și, totuși, însoțindu-ne chiar și pe o distanță scurtă, ar putea să creadă că a ghicit locul zăcămîntului și atunci ar cădea în acea ispită a prafului ucigător, care nu-i iartă pe oamenii albi pînă nu le distruge și sufletul și trupul. Te rugăm, deci, nu din neîncredere față de tine, ci din dragoste și prudență, să nu vii cu noi.

Trebuia să mă supun. Winnetou mai controlă o dată locul fără a descoperi nici o urmă, apoi tustrei plecară. Din faptul că mergeau pe jos și nu călări, am dedus că zăcămîntul cu pricina nu se afla prea departe.

M-am tolănit în iarbă, mi-am aprins luleaua și, ca să-mi risipesc temerile, m-am pornit pe taifas cu Sam, Dick și Will. Dar nu-mi găseam liniștea ; curînd mă sculai din nou ; ceva dinlăuntrul meu nu-mi dădea pace. Îmi luai pușca și plecai.

Poate să vînez vreo sălbăticiune, îmi ziceam, să-mi mai alung gîndurile.

Inciu-Ciuna părăsi tabăra îndreptîndu-se spre miazăzi. Eu o apucai spre nord, ca să nu se creadă cumva că umblu cu alte intenții.

Să tot fi mers un sfert de oră cînd, spre uimirea mea, dădui de urmele a trei persoane încălțate cu mocasini. Deosebii o pereche de tălpi mari, una de dimensiuni mijlocii și o alta mai mică. Urmele păreau proaspete. Erau, probabil, ale lui Inciu-Ciuna, Winnetou și Nșo-ci. Se îndreptaseră mai întîi spre sud, dar apoi o luaseră totuși spre nord, firește, pentru a ne deruta și a ne face să credem că zăcămîntul de aur se află la sud.

Să-mi fi continuat drumul ? Nu. S-ar fi putut să mă zărească sau, la întoarcere, ar fi putut să-mi descopere urmele. Or, n-aș fi vrut în nici un caz să cadă la bănuială că m-am ținut după ei. Să mă întorc în tabără ? Nu prea aveam chef. O apucai deci spre răsărit.

Și iată, după scurtă vreme trebuii să mă opresc iarăși ; o altă urmă îmi atrase atenția. Cercetînd-o îndeaproape, constatai că provine de la trei bărbați care purtau cizme cu pinteni. Ca un fulger mă duse gîndul iarăși la Santer. Pașii se înșirau pe direcția în care știam că se deplasaseră cele două căpetenii ; părea că pornesc dintr-o pădurice apropiată în care dominau, mai înalți, cîțiva stejari încă înfrunziți. Acolo trebuia să cercetez, în primul rînd.

Judecasem bine : urma pornea într-adevăr din pădurice a respectivă. Pătrunzînd înlăuntru, găsii patru cai priponiți ; erau caii lui Santer și ai fîrtaților săi. Toate semnele arătau că indivizii își petrecuseră aici noaptea. Prin urmare, tot se înapoiaseră ! Dar cu ce scop ? Din pricina noastră, evident. Desigur că se purtau cu gîndul de care Winnetou îmi vorbise în ajun. Deci, nu se înșelase Sam Hawkens ; zărise într-adevăr o pereche de ochi, dar, cu pripeala lui, îl alungase pe individ încă înainte de a-și fi descărcat arma. Fuseserăm spionați. Santer ne urmărise, pîndind clipa cînd l-ar putea surprinde singur pe cel vizat. Totuși, locul acesta din pădurice era mult prea departe de tabăra noastră. Cum de ne-a putut observa de aici ?

Examinai copacii. Erau foarte înalți, dar nu prea groși ; tocmai buni pentru cățărat. Pe scoarța unuia descoperii zgîrieturi provocate fără îndoială de niște pinteni. Indivizii se

căţăraseră aşadar în copaci ; de acolo, de sus, putuseră să observe, dacă nu chiar interiorul taberei, cel puţin mişcarea dimprejurul ei. Cerule ! Un gînd neaşteptat mă fulgeră ! Despre ce discutam noi aseară înainte ca Sam să fi zărit ochii aceia ? Despre faptul că Inciu-Ciuna, împreună cu copiii săi, se va duce astăzi după aur ! Spionul trebuie să fi auzit această discuţie. Dimineaţa s-a urcat într-un stejar şi i-a văzut pe tustrei cum pleacă. Apoi, la puţin timp, împreună cu haimanalele lui, a pornit în urmărie. Deci Winnetou se află în primejdie ! Nşo-ci şi tatăl ei de asemenea ! Trebuia să acţionez imediat, fără a pierde o clipă, şi să-i ajung din urmă pe tîlhari. Nici nu mai era timp să mă întorc în tabără şi să dau alarma. Dezlegai repede un cal, îl scosei din desiş, mă aruncai în şa şi pornii în galop pe urmele celor patru bandiţi, care se amestecară curînd cu cele ale apaşilor.

Pentru cazul că aş pierde aceste urme, căutam între timp niscai puncte de reper după care să mă orientez în ce priveşte locul zăcămîntului. Winnetou vorbise de un munte numit de el Nug-get-tsil. „Nuggetţii" sînt boabele de aur de diverse mărimi, ce se găsesc în stare naturală ; „tsil", în limba apaşilor, înseamnă munte. Aşadar, zăcămîntul se afla în munţi. Măsurai din ochi depărtările ; drept în faţa mea se ridicau nişte munţi destul de impunători şi împăduriţi. Unul din ei trebuia să fie muntele nuggeţilor. Faptul îmi apărea neîndoielnic.

Gloaba bătrînă pe care călăream nu excela în viteză. Smulsei din goană o nuia şi dădui imbold calului. Făcea, sărmanul, tot ce putea şi, curînd, străbăturăm şesul ; munţii mi se deschideau în faţă. Urmele duceau între doi munţi, dar după un timp nu le mai putui desluşi din cauza pietrişului pe care apele îl rostogoliseră din înălţimi. Totuşi, nu descălecai, căci era în tot cazul de presupus că tîlharii urcaseră panta.

Mai încolo, însă, pe dreapta, se deschidea o văgăună al cărei fund era de asemenea pietros. Acum se punea întrebarea dacă indivizii o cotiseră la dreapta ori apucaseră drumul înainte. Descălecai şi cercetai pietrişul. Nu era uşor de descoperit vreo urmă, totuşi o găsii ; ducea către văgăună. Mă săltai din nou în şa şi pornii pe urme. După puţin, drumul se bifurca ; a trebuit să cobor iarăşi de pe cal. Pesemne că situaţia avea să se mai repete, şi calul nu putea decît să mă incomodeze. Îl legai deci de un copac şi grăbii pe jos, mai departe, după ce mă lămurisem încotro duce urma.

Străbătui repede un fel de jgheab strîmt, pietros, fără apă. Neliniştea mă gonea mereu mai departe, într-un ritm care-mi tăia respiraţia. Ajuns pe o înălţime, m-am oprit să-mi trag sufletul ; îmi continuai apoi drumul în urcuş, pînă ce urma o cotea la stînga, în pădure. Mai curînd alergam pe sub copaci decît mergeam. La început erau deşi, apoi se răreau din ce în ce. Se anunţa un luminiş. Dar n-ajunsei bine acolo că detunară cîteva împuşcături, urmate de un strigăt care îmi străpunse inima ca un jungher : era strigătul de moarte al apaşilor.

Acum nu mai alergam, ci mă năpusteam înainte ca o fiară care se aruncă asupra prăzii. Încă o împuşcătură, încă una... Aceasta era arma cu două ţevi a lui Winnetou. Îi cunoşteam detunătura. Slavă Domnului ! Mai trăia, altminteri n-ar fi putut să tragă. Mai aveam doar cîteva salturi de făcut pînă să ies în luminiş, dar mă oprii ca trăsnit lîngă ultimul copac ; priveliştea îmi paraliza pur şi simplu picioarele.

Luminişul nu era prea mare. Către mijlocul lui zăceau Inciu Ciuna şi Nşo-ci. Nu puteam să văd dacă mai trăiesc, dacă mai mişcă. În apropierea lor, după un bloc de stîncă, se adăpostea Winnetou ; era tocmai pe cale să-şi încarce iarăşi puşca. La stînga mea, îndărătul unor copaci, stăteau pitulaţi doi dintre bandiţi, cu armele la ochi, gata să tragă în Winnetou dacă s-ar fi descoperit. Pe dreapta se furişa printre copaci un al treilea individ urmînd să cadă în spatele lui Winnetou. Al patrulea zăcea mort chiar în faţa mea, împuşcat în cap.

Pentru moment, primii doi erau cei mai periculoşi pentru viaţa lui Winnetou. Dusei la ochi doborîtorul meu de urşi şi-i împuşcai pe amîndoi ; fără a mai pierde timp cu încărcarea armei, mă năpustii după cel de-al treilea. Auzind împuşcătura, se întoarse fulgerător spre mine. Văzu că mă apropii, ochi şi trase. Dar sărisem în lături şi glonţul nu mă nimeri. Atunci banditul se dădu bătut şi o luă la goană către adîncul pădurii. Mă repezii după el. Era însuşi Santer. Încercai să-l ajung, însă depărtarea dintre noi era prea mare. Îl zării încă la capătul luminişului, dar mai încolo, în pădure, îl pierdui, din păcate, nu-l mai puteam prinde, oricîtă silinţă mi-aş fi dat. Nu era chip să-l ajung. De aceea luai drumul îndărăt, mai ales că-mi era de Winnetou. Dacă are nevoie de mine ?

Ieşii din nou la lumină şi-l văzui îngenuncheat lîngă tatăl şi sora lui, cercetînd, plin de îngrijorare, dacă mai sînt în viaţă. Cînd mă zări, se ridică pentru o clipă. Avea o expresie

pe care n-o voi uita niciodată. În ochii lui erau noapte și durere nebună. Îmi spuse :

— Fratele meu Old Shatterhand vede ce s-a întîmplat. Nșo-ci, cea mai frumoasă și mai bună dintre fiicele apașilor, nu se va mai duce în orașul fețelor palide ; mai licărește în ea un strop de viață, dar ochii ei vor rămîne de-a pururea închiși.

Nu eram în stare să scot o vorbă ; n-aveam ce spune sau întreba. Ce să fi întrebat ? Vedeam doar cum stau lucrurile. Zăceau amîndoi într-un lac de sînge, Inciu-Ciuna lovit în cap și „Zi-Frumoasă“ împușcată în piept. Căpetenia murise pe loc, fata mai respira, greu, precipitat, în timp ce obrajii ei frumoși, bronzați, deveneau tot mai palizi, mereu mai palizi. Chipul ei catifelat se subția și masca morții se așternea treptat peste gingașele ei trăsături.

Deodată, avu o tresărire ușoară. Își întoarse capul către tatăl mort și pleoapele i se întredeschiseră. Îl văzu pe Inciu-Ciuna scăldat în sînge și se cutremură de groază — numai că, în starea ei de slăbiciune, nici groaza nu reuși să-i schimbe înfățișarea. Părea că-și adună gîndurile ; apoi își reveni întrucîtva, înțelese cele întîmplate și-și duse mîna la inimă. Simți șuvoiul de sînge cald și suspină adînc.

— Nșo-ci, buna, singura mea surioară ! se jelea Winnetou cu un glas frînt, inimitabil.

Fata își ridică ochii.

— Winnetou... fratele... meu ! șopti ea. Răzbună-mă... răzbună-mă !

Apoi privirea îi lunecă spre mine și un surîs cald de o clipă jucă în jurul buzelor ei palide.

— Old... Shatter... hand ! îngînă ea. Ești... aici ! Atunci pot... să mor... așa...

Asta a fost totul. Moartea îi închise pentru vecie gura. Era de parcă mi s-ar fi rupt inima în două ; simțeam nevoie de aer ; sării în picioare — pentru că îngenuncheasem și eu lîngă biata fată — și scosei un răcnet, al cărui ecou ricoșă din pădurile munților învecinați.

Winnetou se ridică și el, încet, apăsat parcă de o povară uriașă. Mă îmbrățișă și zise :

— Acum sînt morți ! Cel mai mare și mai nobil conducător al apașilor, și Nșo-ci, sora mea, care îți dăruise sufletul. A murit cu numele tău pe buze. Să nu uiți, frate, să nu uiți niciodată !

— Nu, n-am să uit ! strigai.

Chipul lui Winnetou luă o altă expresie și glasul lui părea un huruit de tunet depărtat și amenințător :

— Ai auzit care i-a fost ultima dorință ?

— Da.

— Răzbunare ! Da, am s-o răzbun cum încă nici o crimă n-a fost răzbunată ! Știi tu cine sînt ucigașii ? I-ai văzut doar. Erau fețele palide cărora nu le făcusem nici un rău. Așa a fost dintotdeauna și așa va fi pînă la pieirea celui din urmă indian. Și chiar dacă nu vom pieri cu toții uciși, e o crimă, da, o crimă ce se săvîrșește față de poporul meu. Am vrut să vizităm orașele acestor albi nelegiuiți ; Nșo-ci dorea să ajungă asemenea unei *squaw* albe, căci te îndrăgise și spera să-ți cucerească inima însușindu-și cunoștințele și obiceiurile albilor. Această dorință a plătit-o cu viața. Fie că vă urîm, fie că vă iubim, e totuna. Unde calcă un alb, acolo se anunță pierzania noastră. Un geamăt de durere va străbate toate triburile apașilor și un strigăt al mîniei și al răzbunării se va înălța pretutindeni, oriunde se află vreun fiu al neamului nostru. Acum ochii tuturor apașilor privesc la Winnetou, ca să vadă cum va răzbuna el moartea tatălui și a surorii sale. Fratele meu Old Shatterhand să stea mărturie jurămîntului pe care-l fac aici, lîngă aceste două victime ! Jur pe Marele Spirit și pe toți vitejii mei strămoși care mă privesc din plaiurile veșnice ale vînătoarei, că de aci încolo, pe oricare alb, da, pe oricare alb ce-mi va ieși în drum, îl voi doborî cu arma căzută din mîinile părintelui meu, sau...

— Stai ! intervenii cutremurat, căci știam că acest jurămînt ar fi devenit faptă neîndurătoare. Oprește-te ! Fratele meu Winnetou să nu jure acum, nu acum !

— De ce nu acum ? mă întrebă el, aproape furios.

— Un jurămînt trebuie rostit cu sufletul netulburat.

— Iuf ! În această clipă sufletul meu e liniștit ca și groapa în care îi voi culca pe morții mei dragi. Așa cum ei nu se vor mai întoarce din mormînt, așa nici eu n-am să retrag nici o vorbă din jurămîntul meu...

— Nu mai continua ! l-am întrerupt din nou.

Ochii lui mă străfulgerară aproape dușmănos :

— Vrea oare Old Shatterhand să mă abată de la datorie ? Să ajung de batjocura babelor și să fiu alungat din sînul nea-

mului meu pentru că n-aş avea curajul să răzbun cele petrecute azi ?

— Departe de mine să doresc aşa ceva. Vreau şi eu pedepsirea ucigaşilor. Trei dintr-înşii au şi plătit pentru fapta lor ; al patrulea a şters-o, dar nu ne va scăpa.

— Cum să ne scape ! izbucni el. Dar nu numai cu dînsul trebuie să mă răfuiesc. El n-a făcut decît să se poarte ca un vrednic fiu al rasei albe care ne aduce pieirea ; ea este răspunzătoare pentru tot ce l-a învăţat să facă ; ei îi va cere socoteală Winnetou, de acum înainte cel dintîi şi cel mai mare conducător al tuturor apaşilor !

Stătea în faţa mea mîndru şi cu capul sus ; în pofida tinereţii lui, se simţea rege peste ai săi. Da, era într-adevăr omul în stare să realizeze ceea ce şi-a propus. Lui, numai lui i-ar fi fost cu putinţă să adune sub conducerea sa pe războinicii tuturor triburilor roşii şi să pornească o luptă necruţătoare împotriva albilor, o luptă a desperării, al cărei sfîrşit nu putea fi decît unul singur, dar care ar fi acoperit cu sute de mii de victime întregul vest sălbatic. Acum, această clipă hotăra dacă tomahawkul morţii se va dezlănţui sau nu în toată năprasnica lui furie.

Îl apucai pe Winnetou de mînă şi spusei :

— Vei face după voinţa ta ; totuşi, ascultă mai întîi o rugăminte, poate cea din urmă pe care ţi-o fac ; pe urmă, nu vei mai auzi niciodată glasul prietenului şi fratelui tău alb. Aici zace Nşo-ci. Spuneai chiar tu că m-a iubit şi că s-a stins cu numele meu pe buze. Şi tu i-ai fost drag ; pe mine m-a iubit ca prieten, pe tine ca frate ; şi tu ai răspuns din plin dragostei sale. În numele acestei iubiri, te rog să nu juri acum, ci abia după ce lespezile vor fi acoperit mormîntul celei mai nobile fiice a apaşilor !

Mă privi cu seriozitate, aproape sumbru, după care îşi plecă ochii asupra moartei. Observai că trăsăturile i se destind. În cele din urmă, ridicîndu-şi din nou privirea către mine, răspunse :

— Fratele meu Old Shatterhand are o mare putere asupra inimilor care-i stau în preajmă. Nşo-ci desigur că i-ar fi împlinit rugămintea şi de aceea vreau să i-o ascult şi eu. Cînd ochiul meu nu va mai vedea aceste două fiinţe moarte, atunci abia să se hotărască dacă Mississippi cu toţi afluenţii lui va

duce spre apele mării sîngele popoarelor albe şi roşii. Am zis. *Howgh!*

Slavă Domnului ! Izbutisem, cel puţin pentru moment, să evit o catastrofă cumplită. Drept mulţumire, îi strînsei mîna.

— Fratele meu roşu va vedea îndată că nu cer milă pentru vinovat ; vreau să-l lovească pedeapsa cu toată greutatea şi necruţarea pe care fapta lui o cere. Nu trebuie să-i dăm răgazul să dispară. Să nu-i lăsăm nici un avans. Winnetou să-mi spună ce ar crede de cuviinţă în acest scop.

— Picioarele îmi sînt legate — vorbi el întunecîndu-se iarăşi la faţă. Datinile îmi poruncesc să rămîn lîngă morţii mei pînă vor fi înmormîntaţi. Abia după aceea pot merge pe drumul răzbunării.

— Şi cînd va fi înmormîntarea ?

— Trebuie să ţin sfat cu războinicii mei. Fie că-i îngropăm aici, pe locul unde au murit, fie că-i ducem înapoi în pueblo, ca să se odihnească lîngă strămoşii lor. Dar şi în cazul cînd vor fi îngropaţi aici, pe loc, încă vor trebui cîteva zile pînă să împlinim ceremonia la înmormîntarea unui conducător atît de mare.

— Pînă atunci, ucigaşul ne scapă cu siguranţă !

— Nu. Pentru că nu pot să-l urmăresc personal, sarcina va reveni altcuiva. Fii bun şi spune-mi cum s-a făcut că ai venit încoace ?

Acum, cînd era vorba de chestiuni concrete, Winnetou deveni calm ca de obicei. I-am povestit tot ce-l interesa ; el rămase cîtva timp pe gînduri.

Deodată, auzirăm un geamăt venind din direcţia unde zăceau cei doi ticăloşi pe care îi credeam ucişi. Pe unul îl împuşcasem drept în inimă ; celălalt, însă, fusese lovit ca şi Nşo-ci ; mai era în viaţă şi tocmai se trezise. Ne privi nedumerit şi murmură nişte vorbe neînţelese. Mă aplecai asupra lui şi-i strigai :

— Omule, vino-ţi în fire ! Ştii în faţa cui te afli ?

Îşi dădea în chip vădit osteneală să-şi amintească cele întîmplate. Într-adevăr, ochii i se limpeziră oarecum şi-l auzii întrebînd în şoaptă :

— Unde... unde este... Santer ?

— A fugit ! i-am răspuns. Nu mă lăsa inima să mint un muribund, fie şi ucigaş.

— În... încotro ?

— Asta nu ştiu ; dar sper să mă lămureşti dumneata. Ceilalţi din grupul vostru sînt morţi şi nici dumitale nu ţi-au mai rămas decît cel mult cîteva minute de trăit. Sper că acum, în pragul morţii, te vei purta mai bine. Spune-mi, de unde e originar Santer ?

— Nu... ştiu.

— Acesta e numele lui adevărat ?

— Are... multe... multe nume.

— Cu ce se ocupă el de fapt ?

— Nici... asta... n-o ştiu.

— Aveţi cunoscuţi prin apropiere, poate în vreun fort ?

— Nu... pe nimeni.

— Încotro vă duceaţi, unde voiaţi să ajungeţi ?

— Ni... Nicăieri. Bani... pradă...

— Eraţi, va să zică, tîlhari de meserie ! Îngrozitor ! Cum de v-a venit ideea să-i atacaţi pe aceşti doi apaşi şi pe fata care-i însoţea ?

— Nug... nuggeţi.

— Dar n-aveaţi de unde să ştiţi despre nuggeţi !

— Voiam să... să ne luăm după...

Tăcu. Îi cădea nespus de greu să vorbească. I-am ghicit însă gîndul şi l-am întrebat :

— Aţi aflat că aceşti apaşi se pregăteau pentru o vizită în oraş şi aţi presupus că duc cu ei aur ?

Confirmă din cap.

— Aţi hotărît deci să-i atacaţi ; dar ştiaţi că vom fi vigilenţi şi că nu vă vom slăbi curînd din ochi ; de aceea aţi călărit o bucată de drum mai departe şi v-aţi întors abia mai tîrziu presupunînd că ne-am liniştit. Aşa e ?

Dădu iarăşi din cap.

— Prin urmare, v-aţi întors, ne-aţi ajuns din urmă, iar seara ne-aţi spionat ? Aţi auzit discuţia noastră ?

— Da... Santer.

— Înseamnă că însuşi Santer era spionul ! V-a povestit cele auzite ?

— Apaşi... Nugget-tsil... vor aduce nuggeţi... dimineaţa...

— Exact. Apoi v-aţi ascuns în pădurice şi ne-aţi observat de sus, din copaci. Voiaţi să cunoaşteţi locul de unde apaşii ar fi luat aurul ?

Închise ochii şi nu mai răspunse.

— Sau aveaţi de gînd să-i atacaţi la întoarcere şi...

— Fratele meu să nu mai întrebe zadarnic — mă întrerupse Winnetou. Această faţă palidă nu mai poate vorbi. A murit. E clar că tîlharii voiau să ne afle secretul ; dar au întîrziat. Noi ne şi întorceam cînd ei ne auziră paşii. Atunci s-au tupilat în dosul arborilor şi au tras asupra noastră. Inciu-Ciuna şi „Zi-Frumoasă“ s-au prăbuşit sub gloanţele lor ; mie mi-au atins doar mîneca. Am tras asupra unuia ; dar în clipa cînd am apăsat pe trăgaci, el a sărit în spatele unui copac şi nu l-am nimerit ; în schimb cu al doilea glonţ l-am doborît pe un altul. Apoi repede m-am adăpostit îndărătul acestui bolovan, care totuşi nu m-ar fi putut salva dacă nu apărea la timp fratele meu Old Shatterhand. Căci, gîndeşte-te : doi mă ameninţau dintr-o latură, iar al treilea se grăbea să ajungă pe ocolite în spatele meu ; glonţul lui m-ar fi lovit cu siguranţă. Am auzit detunătura doborîtorului de urşi şi am scăpat cu viaţă. Acum fratele meu ştie totul şi rămîne să vedem ce trebuie făcut pentru prinderea lui Santer.

— Cine va îndeplini această sarcină ?

— Nu mă îndoiesc că Old Shatterhand va şti să dea de urma fugarului.

— Asta-i neîndoielnic. Însă căutarea urmelor e anevoioasă şi voi pierde mult timp.

— Nu. Fratele meu nici nu trebuie să caute urma, pentru că se duce cu siguranţă la caii lui. Într-acolo să apuci mai întîi. Pe locul unde a mas Santer şi ai lui creşte iarbă bogată. Old Shatterhand va descoperi lesne direcţia în care a fugit ticălosul.

— Şi apoi ?

— Apoi fratele meu va lua cu dînsul zece dintre războinici spre a-l urmări şi a-l prinde pe ucigaş. Restul de douăzeci îi trimiţi încoace pentru a jeli împreună cu mine la căpătîiul morţilor.

— Aşa să fie ! Sper că voi răspunde cu cinste încrederii pe care fratele meu roşu mi-o acordă.

— Ştiu că Old Shatterhand mă va înlocui ca şi cînd eu însumi aş fi de faţă acolo. *Howgh !*

Îmi întinse mîna. I-o scuturai cu putere, mă înclinai încă o dată în faţa celor doi morţi şi plecai. La marginea luminişului mă oprii ca să privesc îndărăt. Winnetou tocmai acoperea chipurile morţilor şi se tînguia cu acel glas înăbuşit cu

care indienii încep prohodul. Vai, cît de mult mă durea ! Cît de teribil ! Dar nu era timp de pierdut și apucai în grabă drumul pe care venisem.

Credeam la început că raționamentul lui Winnetou se va adeveri ; dar, ajuns pe înălțimea pomenită, mă cuprinse îndoiala.

Santer voia, desigur, să se depărteze cît mai iute și să dispară. Întorcîndu-se la locul unde poposise noaptea, ar fi însemnat să întîrzie în apropierea noastră. Era totuși posibil să procedeze așa în intenția de a-și face rost de un cal. Dar dacă în drum ar fi dat cu ochii de gloaba pe care călărisem eu ? Ticălosul fugise doar exact pe același drum și era exclus să nu vadă calul.

Gîndul acesta îmi grăbi pașii. Coborîi în fugă, extrem de curios dacă animalul mai stă la locul lui. Imaginați-vă ce ciudă mă cuprinse cînd îi constatai dispariția. Nu pierdui decît un moment, apoi, mai mult zburînd, mă avîntai prin văgăună. Pe aici mai puteam alerga cu toată viteza pentru că, datorită pietrișului, căutarea urmei ar fi fost inutilă. Dar jos, în vale, m-am oprit s-o caut. N-am izbutit din primul moment, pămîntul fiind aici încă prea dur. La vreo zece minute de drum, terenul se muia și, de data asta, era mai ușor să recunoști amprentele picioarelor și copitelor.

Și totuși — ce dezamăgire ! Puteam să caut mult și bine, să-mi încordez la maximum atenția, rezultatul ar fi rămas același : Santer nu trecuse pe aici. Probabil că părăsise văgăuna în alt loc, mai potrivit, undeva mai sus, unde, călcînd pe piatră, nu lăsa urme ; altă ipoteză nu vedeam. Iată-mă, deci, descumpănit. Ce să fac ? Să mă întorc și să cercetez locul trecerii ? Mi-ar trebui ore întregi pînă să găsesc vreun semn și o astfel de întîrziere nu mi-o pot permite. E totuși preferabil să mă duc în tabără și să-mi iau de acolo oameni de ajutor.

Zis și făcut. M-am angajat într-o cursă de rezistență cum încă nu încercasem pînă atunci. Dar am izbutit. Învățasem de la Winnetou cum trebuie procedat ca să-ți păstrezi suflul și vigoarea : îți lași greutatea corpului pe un singur picior și, cînd acesta obosește, o schimbi pe celălalt picior. Astfel poți alerga ore întregi fără prea mari eforturi ; dar e nevoie de plămîni puternici, sănătoși.

Apropiindu-mă de țintă, mă îndreptai mai întîi spre locul unde poposise Santer. Cei trei cai se mai aflau în pădurice. Îi dezlegai, mă săltai în spinarea unuia și, ținîndu-i de dîrlogi pe ceilalți, pornii în trap spre tabără. Trecuse mult de amiază și Sam mă întîmpină intrigat :

— Pe unde hoinăriți, *sir ?* Ați pierdut masa de prînz și eu...

Tăcu deodată, măsură cu uimire caii și continuă :

— Drace ! Ați plecat pe jos și vă întoarceți călare ! V-ați făcut cumva hoț de cai ?

— Asta nu. I-am capturat.

— Unde ?

— Nu prea departe de aici.

— De la cine ?

— Uită-te bine la ei ! Eu i-am recunoscut imediat ; și dumneata, după cîte știu, ai ochi foarte buni.

— Am, nu zic ba. Mi-am și dat seama din prima clipă ai cui sînt ; numai că nu-mi venea să cred. Ăștia-s caii lui Santer și ai însoțitorilor săi ; dar unul e lipsă.

— Pe acela trebuie să-l mai căutăm, ca și pe călăreț, de altfel.

— Păi bine, cum...

— Ascultă, dragă Sam — îl întrerupsei — s-a întîmplat ceva foarte grav, foarte tragic. Trebuie să plecăm imediat de aici.

— Să plecăm ? De ce ?

În loc de răspuns, i-am chemat pe apași la mine. Lipseau cîțiva dintre ei. Celor prezenți le-am împărtășit știrea morții lui Inciu-Ciuna și a fiicei sale. Se lăsă o tăcere adîncă. Vestea li se părea de necrezut, era prea monstruoasă. Le povestii atunci în amănunt cele întîmplate, și adăugai :

— Să-mi spună acum frații mei roșii : cine a prezis mai bine viitorul : Sam Hawkens, sau vraciul vostru ? Inciu-Ciuna și Nșo-ci și-au găsit moartea, fiindcă au plecat fără mine, iar Winnetou trăiește pentru că eu l-am salvat. Așadar, ce aduce tovărășia mea : viață sau moarte ?

Nu se mai îndoiau de adevăr. Se iscă o larmă atît de mare, încît s-ar fi putut auzi la zeci de mile distanță. Oamenii alergau ca înnebuniți, își agitau armele și, pentru a da durerii o expresie cît mai vie, își strîmbau fețele înfricoșător. Abia după o vreme glasul meu izbuti să se facă iarăși auzit deasupra larmei și vaietelor care păreau să nu se mai sfîrșească.

— Războinicii apașilor să facă liniște! poruncii. Zarva nu duce la nimic. Trebuie să pornim și să-l prindem pe ucigaș.

— Să plecăm, da, să plecăm! strigară și săriră pe cai.

— Tăcere! ordonai din nou. Frații mei nu știu ce au de făcut. Am să le spun eu.

Se înghesuiau atît în mine, încît trebuia să mă feresc ca să nu fiu strivit. Dacă Santer ar fi fost acolo, l-ar fi rupt în bucăți. Hawkens, Stone și Parker stăteau tăcuți deoparte. Știrea tragică făcuse asupra lor o impresie zguduitoare. În sfîrșit, se apropiară. Și Sam rosti:

— Mă simt ca năuc și încă nu mă pot deprinde cu gîndul celor întîmplate. Groaznic! Înspăimîntător! Draga de ea, frumoasa și buna fată indiană! A fost întotdeauna atît de delicată cu mine, și acum zace moartă! Știți, *sir*, mi-e nu știu cum...

— Oricum ți-ar fi, păstrează deocamdată totul pentru dumneata! îi tăiai vorba. Mai întîi să-l găsim pe ucigaș. Vorbele sînt inutile.

— *Well*! Sînt de aceeași părere. Știți încotro a întins-o?

— Încă nu știu.

— Bănuiam. Nu i-ați găsit urma. Dar cum s-o descoperim? Mi se pare imposibil sau, în orice caz, extrem de greu.

— Nu e de loc greu. Dimpotrivă.

— Credeți? Hm! Vreți să spuneți că va trebui să urcăm sus, la văgăuna pe unde a cotit-o bestia? Complicată afacere!

— Nu e vorba de văgăună.

— Nu? Atunci sînt curios ce mai născociți! Se întîmplă și unui *greenhorn* să-i pice cîte o idee, totuși...

— Mai tacă-ți gura cu *greenhornul* dumitale și lasă glumele! N-am chef de baliverne acum! Îmi sîngerează inima!

— Glume? Helloo! Cine își închipuie că-mi arde de glumă îl pocnesc o dată de-l zbor pînă-n California! Dar nu înțeleg, *sir*, cum vreți să-l găsiți pe Santer, fără să cercetăm mai întîi locul unde i se pierde urma?

— Doar spuneai singur că ar fi să căutăm mult și bine. Și chiar dac-am găsi vreo urmă, ar trebui să ne luăm după ea peste munți și văi și prin pădure deasă; și iarăși ar dura prea mult. De aceea mă gîndesc să facem altfel. Uitîndu-mă atent la munții aceia, îmi vine să cred că nu sînt legați într-un masiv unic, par mai degrabă izolați...

— Foarte adevărat. Cunosc ținutul pe dinafară. Aici e șes, dincolo iar șes. Munții ăștia nu țin de un masiv; se înalță așa, răzleți, în prerie deschisă.

— Prerie? Așadar, e și dincolo pășune?

— Da, jur împrejurul munților.

— Uite, pe asta mă bizui. Santer poate să treacă fie peste munți, fie printre munți, cum îi convine. Faptul nici nu ne interesează. Dar odată ajuns în prerie, nu poate să nu lase urme.

— Se-nțelege, stimate *sir*!

— Ascultă mai departe. Alcătuim două grupe și ocolim munții, noi cei patru albi pe dreapta, iar pe stînga cei zece apași afectați mie de Winnetou. Ne întîlnim apoi dincolo și vedem dacă vreuna din grupe a descoperit ceva. Sînt convins că ori unii, ori alții vom găsi urma și atunci, firește, ne ghidăm după ea.

Micul Sam mă privi chiorîș și făcu o față cam bleagă.

— *Lack-a-day*! Cap sec ce sînt! Cum de nu mi-a trecut prin gînd asemenea soluție?! E tot ce poate fi mai simplu și mai sigur. În fond, e la mintea copiilor, dacă nu mă-nșel!

— Deci, ești de acord, Sam?

— Absolut, *sir*! Alegeți repede zece indieni!

— Am să aleg dintre aceia care au cai mai buni. Cine știe cît va dura urmărirea banditului! Trebuie să luăm cu noi și provizii destule. Dumneata, Sam, spuneai că cunoști la perfecție regiunea. Poate știi și cît timp ne-ar lua să ajungem de cealaltă parte a munților?

— Oricum, de două ceasuri tot e nevoie, chiar de-am merge cu toată viteza.

— Atunci, să nu mai zăbovim!

Mi-am ales zece apași, care se arătară foarte bucuroși că sorții căzuseră asupra lor; preferau să-l urmărească pe ucigaș decît să stea lîngă morți și să le cînte prohodul. Celorlalți douăzeci le-am explicat în amănunt drumul care duce spre Winnetou și ei plecară imediat într-acolo.

Fără întîrziere porniră la drum și cei zece războinici aleși de mine. O luară pe stînga munților, într-un arc ce ocolea spre apus, pe cînd noi, albii, urma să ocolim munții dinspre răsărit. După ce încălecarăm tuspatru, dădui fuga mai întîi la locul unde poposise Santer în cursul nopții. Acolo căutai o întipăritură adîncă a copitei calului pe care îl folosisem și îmi dese-

nai pe hîrtie conturul ei exact. Sam Hawkens clătina sceptic din cap şi mă întrebă zîmbind :

— O fi şi asta treabă de expert topograf, să desenezi copite de cai ?

— Nu. Dar pentru un *westman* adevărat nu strică s-o ştie.

— Pentru un *westman ?* Şi de ce, mă rog ?

— Îi poate fi de mare folos, la nevoie.

— În ce fel ?

— Ai să vezi mai tîrziu. Dacă dau de o urmă de copită, o compar cu desenul meu.

— Ah, aşa ! Hm ! Just ! Nu e rău ! Şi pe asta o ştiţi din cărţi ?

— Nu !

— Atunci, de unde ?

— Mi-a venit aşa, o idee...

— Va să zică, există şi idei care au plăcerea să intre în capul dumneavoastră ? N-aş fi crezut, hi-hi-hi-hi !

— *Pshaw !* Oricum, se simte mai bine în capul meu decît sub peruca dumitale !

— Bravo, bine spus ! interveni Dick Stone. Nu-i mai daţi voie să-şi ia nasul la purtare ! Se vede de la o poştă cum îl depăşiţi în orice problemă !

— Ia mai taci ! îl repezi Sam cu mînie simulată. Ce te pricepi tu la păşit sau la depăşit ? E o neruşinare să vă agăţaţi mereu de peruca mea ! N-am s-o mai rabd !

— Şi, mă rog, ce-ai să ne faci ?

— Ţi-o dăruiesc ţie. Scap de ea şi tu te delectezi cu gîndurile care zac dedesubt. De altfel, am recunoscut că ideea acestui *greenhorn* nu-i de lepădat. Numai c-ar fi trebuit să le dea şi celor zece apaşi, care ocolesc munţii pe cealaltă parte, o copie tot atît de frumoasă a copitei.

— Ar fi fost inutil — am răspuns.

— Inutil ? Cum aşa ?

— Nu s-ar pricepe să compare urma de copită cu acest desen. Sînt, oricum, înapoiaţi. Degeaba le-ai da pe mînă o asemenea schiţă. Şi apoi, sînt sigur că nu ei vor descoperi urma lui Santer.

— Să am iertare, eu susţin contrariul. Tocmai ei o vor găsi. E doar limpede ca lumina zilei că Santer o ia spre vest.

— Nu mi se pare chiar aşa limpede.

— Nu ? Dar cînd ne-am întîlnit, nu mergea într-acolo ? Înseamnă că apucă şi acum în aceeaşi direcţie.

— Nu prea cred. Aveam de-a face cu un individ rafinat ; se observă şi din dispariţia lui. Şi-o fi spunînd că bănuim ceea ce bănuieşti dumneata şi că-l vom urmări în direcţia vest. De aceea va lua altă direcţie, probabil spre răsărit. E la mintea oricui.

— O fi. Pare plauzibil. Să sperăm că se va adeveri.

Dădurăm pinteni cailor şi pornirăm prin prerie, avînd la stînga şirul acela de munţi fatali. Ne străduiam, fireşte, să călărim tot timpul pe teren moale unde Santer, dacă acesta i-a fost drumul, ar fi lăsat, desigur, urme. Ţineam ochii aţintiţi în jos şi cu cît călăream mai repede, cu atît mai atenţi trebuia să fim ca nu cumva să ne scape cel mai mic indiciu.

Trecuse astfel o oră, apoi încă o jumătate de oră. Aproape că încheiasem ocolul munţilor, cînd, în sfîrşit, zărirăm prin iarbă o dîră mai întunecată. Era urma unui singur călăreţ, probabil chiar a celui în cauză. Descălecarăm. Făcui cîţiva paşi de-a lungul dîrei, căutînd să descopăr o amprentă mai vizibilă. Izbutii s-o găsesc. O comparai atent cu schiţa mea şi contururile se suprapuseră atît de exact, încît nici îndoială nu putea fi că Santer trecuse pe aici.

— Un desen ca ăsta e, într-adevăr, foarte practic — îşi dădu Sam cu părerea. Am să bag la scăfîrlie.

— Da, s-o ţii minte ! sublinie Parker. Şi să mai ţii minte ceva !

— Ce ?

— Că am ajuns şi ziua aceea cînd profesorul, cum ţi-a plăcut să te crezi, învaţă de la elevul său.

— Vrei cu orice preţ să mă necăjeşti, bătrîne Will ? Dar n-o să-ţi meargă, dacă nu mă-nşel, hi-hi-hi ! se porni Sam pe rîs. E o cinste pentru profesor dacă elevul său, datorită educaţiei primite, ajunge să-l întreacă în iscusinţă şi deşteptăciune. În ce te priveşte, bineînţeles că trebuie renunţat dintru început la orice speranţă. Ani de-a rîndul m-am căznit să scot din tine un *westman* şi degeaba. Nici n-ai să fii în stare să uiţi ceva la bătrîneţe, pentru că nu ţi-a intrat nimic în tigvă cît ai fost tînăr.

— Ştiu, ştiu ! Acuma mi-ai zice mie *greenhorn*, că te usuci fără cuvîntul ăsta, dar Old Shatterhand, după cum vezi, te-a înfundat.

— Păi, ce-ţi închipui că eşti, dacă nu un *greenhorn* sadea ?! Şi bătrîn pe deasupra ! Ar trebui să intri în pămînt de ruşine că un tinerel ca ăsta te-a depăşit considerabil, dacă nu mă-nşel !

Cu tot acest duel verbal, căzurăm repede de acord că urma lui Santer nu era mai veche de două ceasuri. Ne-am fi luat imediat după ea, dar eram nevoiţi să-i aşteptăm pe cei zece apaşi. Din păcate, am pierdut astfel încă trei sferturi de oră. L-am trimis pe unul din apaşi la Winnetou, pentru a-l înştiinţa că am găsit urma căutată ; curierul putea să rămînă apoi lîngă tînărul său şef ; după care, ne continuarăm drumul în direcţia est.

Fiind toamnă tîrzie, nu ne mai rămîneau decît cel mult două ore pînă la căderea serii ; trebuia să ne grăbim şi să înaintăm cît mai mult pe lumină, căci noaptea, pe întuneric, aveam să stăm locului. Nu puteam călări mai departe, fără să observăm urma.

În schimb, era de presupus că Santer, bănuind că e urmărit, va folosi toată seara şi chiar noaptea ca să se depărteze cît mai mult. Ne aştepta deci a doua zi drum lung, nu glumă — şi îngreuiat de necesitatea de a fi mereu atenţi la urme, în timp ce Santer putea goni cu toată viteza. Totuşi, călărind o noapte întreagă, banditul avea să obosească şi să caute, în sfîrşit, un răgaz de odihnă pentru sine şi pentru cal. Deci, o împrejurare care egala oarecum şansele ambelor părţi.

Muntele pe care Winnetou şi tatăl său îl denumiseră „Nugget-tsil", dispăru curînd în spatele nostru. Aveam acum în faţă preria întinsă, acoperită mai întîi de tufişuri, apoi numai de iarbă din ce în ce mai uscată. Urma se vedea perfect. Santer călărise de zor şi copitele calului lăsaseră amprente adînci.

Cînd începu să se întunece, descălecarăm ; mergînd pe jos, urma era mai lesne de observat decît de pe cal. Ne continuarăm drumul pînă nu se mai desluşea nimic. Atunci ne-am oprit ; din fericire nimerisem iarăşi într-o păşune cu ierburi grase. Caii aveau, deci, nutreţ pe săturate. Ne învelirăm în pături şi ne culcarăm.

Noaptea era foarte răcoroasă ; oamenii se trezeau mereu din somn din cauza frigului. Eu, unul, oricum n-aş fi putut dormi. Moartea tragică a lui Inciu-Ciuna şi a fiicei sale mă ţinea treaz şi, dacă închideam ochii pentru o clipă, vedeam parcă în faţa mea cele două trupuri însîngerate şi îmi părea că aud ultimele cuvinte rostite de Nşo-ci. Mă mustram pentru

faptul că nu fusesem destul de prietenos cu dînsa şi că, în discuţia cu tatăl ei, nu mă exprimasem cu mai multe menajamente. Mi se părea că, prin purtarea mea, i-am grăbit într-un fel moartea.

Către dimineaţă se făcu şi mai frig şi mă sculai ca să-mi dezmorţesc oasele. Sam Hawkens mă zări şi întrebă :

— Aţi degerat, stimate *sir ?* Nu strica să vă puneţi în culcuş o încălzitoare. *Greenhornii* obişnuiesc să care cu ei asemenea lucruri. Halal de vechiul meu surtuc ! Nimic nu pătrunde prin el, nici săgeata, nici frigul. Vreţi să vi-l împrumut ? Hi-hi-hi-hi !

Din pricina frigului, eram cu toţii în picioare încă înainte de revărsatul zorilor şi, cum se făcu puţină lumină, încălecarăm şi pornirăm mai departe. Caii erau destul de odihniţi, deşi tremuraseră un pic în timpul nopţii. Simţeau şi ei nevoia să se încălzească şi o zbughiră la drum fără să mai aştepte îndemn.

Călăream încă în prerie. Totuşi, terenul începea să se vălurească. Pe dîmburi iarba era vlăguită şi uscată, în timp ce jos creştea iarba verde şi fragedă. Din cînd în cînd, dădeam peste cîte o baltă, opream caii şi-i adăpam.

Dacă pînă atunci urmele se înşiraseră aproape exact în direcţia est, iată că pe la ceasul amiezei ele cotiră spre sud. Observînd schimbarea, Hawkens se arătă îngrijorat.

— Dacă e aşa cum bănuiesc, atunci toată osteneala noastră e în zadar.

— Ce vrei să spui ?

— Individul e şiret. Parc-ar avea intenţia să se refugieze la kiowaşi.

— Nu face el una ca asta.

— Şi de ce nu ? Credeţi că de dragul dumneavoastră o să ne aştepte aici, în prerie, şi o să se lase luat ca din oală ? Ce vă închipuiţi ? Face omul tot ce poate ca să se salveze. Doar n-o fi fost orb ca să nu observe că avem cai mai buni decît gloaba lui ! Şi uite aşa, temîndu-se că-l vom ajunge din urmă, şi-a pus în gînd să caute adăpost la kiowaşi.

— Şi ce crezi, îl vor primi cu braţele deschise ?

— Fără îndoială ! N-are decît să le spună că i-a ucis pe Inciu-Ciuna şi pe Nşo-ci, şi-l vor întîmpina cu urale. Haide să-i dăm drumul înainte, poate îl găbjim pînă deseară.

— Ia stai nițel ; cît de veche să fie urma asta ?

— N-are importanță. El a trecut pe-aici în cursul nopții. Trebuie să descoperim locul unde a poposit. Atunci vom ști mai precis cît de veche e urma. Cu cît s-a odihnit mai mult, cu atît mai repede îl ajungem.

Abia pe la amiază găsirăm locul unde poposise Santer. Se vedea că și gloaba lui se culcase pe jos de osteneală ; de altminteri, după felul cum se înșirau urmele, ghicisem încă dinainte starea de oboseală a calului. Probabil că nici Santer nu fusese mai puțin istovit, căci noile semne lăsate de trecerea sa existau de cel mult două ceasuri ; se vede că-și prelungise peste măsură somnul. Recuperasem deci avansul pe care banditul îl dobîndise asupra noastră în cursul nopții. Ba ne aflam chiar cu o jumătate de oră mai aproape de el decît fusesem la începutul urmăririi.

Semnele duceau din ce în ce mai sigur spre sud. Părea că Santer a părăsit ținutul Canadian Riverului cu intenția de a se îndrepta spre Red River. Mînam caii la galop și nu-i lăsam decît arareori să răsufle ; ne pusesem în gînd să-l ajungem pe Santer, dac-ar fi fost posibil, încă înainte de căderea nopții.

După-amiază — iarăși preria verde și mai tîrziu iarăși tufăriș. Dacă apreciam exact urmele, însemna că distanța dintre noi și Santer nu putea să întreacă o jumătate de ceas. În fața noastră linia orizontului începea să se întunece.

— Acolo e pădure — mă lămuri Sam. Bănuiesc că ne vom întîlni și cu un mic afluent al lui Red River. Ar fi fost preferabil să ne continuăm drumul prin prerie.

Firește că ar fi fost preferabil. În savană ai toată priveliștea deschisă, pe cîtă vreme în pădure e primejdios, te poate pîndi inamicul. Or, în graba noastră, ar fi fost imposibil să facem explorări și controluri prealabile.

Sam avusese dreptate. Dădurăm într-adevăr de o albie, dar aproape seacă ; numai cîte o băltoacă ici și colo. Malurile erau străjuite de tufăriș și de copaci ; nu era propriu-zis o pădure, ci mici pîlcuri de copaci, izolate între ele.

Spre seară ne apropiasem atît de mult de fugar, încît ne așteptam să răsară din clipă în clipă înaintea noastră. Ne continuarăm drumul cu rîvnă sporită. Eu călăream în față, căci dereșul meu se păstrase mai bine și mai în putere decît ceilalți cai. În plus, eram mînat de un imbold aparte. Mă

obseda priveliștea celor două victime și doream să-l prind cu mîna mea pe criminal. Nu era ceea ce se cheamă furie sau sete de răzbunare, ci pur și simplu o nevoie imperioasă de a-l vedea pedepsit pe ucigaș.

Călărirăm în continuare printre pîlcurile de copaci înșirate pe malul stîng al albiei. Ajuns la capătul lor, observai că urma se abătea prin albia seacă, spre dreapta. Mă oprii nițel ca să le dau de știre celorlalți. Și asta spre norocul nostru ! Căci în clipa aceea de așteptare, ochii mei, rătăcind deasupra albiei, făcură o descoperire care mă obligă să mă ascund în grabă după un pîlc de copaci.

Pe malul opus, la numai vreo cinci sute de pași de noi, creștea o altă pădurice. Acolo, niște indieni își plimbau caii. Hălci de carne atîrnau în curelele întinse pe pari. Dacă mai înaintam puțin, doar cît o lungime de cal, indienii m-ar fi zărit. Descălecai, avertizîndu-i pe oamenii noștri de situația în care ne aflam.

— Kiowași ! stabili unul dintre războinicii lui Winnetou, care ne însoțeau.

— Da, kiowași — confirmă Sam. Probabil că Santer ăsta se are bine cu dracul, de l-a ajutat să-și găsească în ultima clipă asemenea refugiu. Îmi și lungisem degetele să-l prind ! Dar nici așa nu trebuie să ne scape !

— Nu sînt prea numeroși kiowașii — observai eu.

— Hm ! Noi îi vedem numai pe ăștia de dincoace de copaci ; mai încolo s-ar putea să fie și alții. Au vînat și acum prepară carnea, o usucă.

— Ei, ce facem, Sam ? Ne întoarcem, o ștergem cît mai departe ?

— Nici gînd ! Stăm aici !

— Dar e primejdios !

— De loc !

— S-ar putea ca vreunul să treacă pe malul nostru.

— Nu fac ei treburi din astea. Precum vedeți, sînt dincolo ; mai tîrziu se întunecă și nu le mai arde să-și părăsească tabăra.

— Totuși, cu cît sîntem mai precauți, cu atît mai bine.

— Și cu cît ne speriem mai tare, cu atît sîntem mai *greenhorni !* Vă declar că aici, lîngă kiowașii ăștia, ne aflăm în siguranță ca la New York. Nici nu visează ei să treacă

dincoace ; în schimb, le vom face noi o vizită. Pun eu mîna pe Santer, de-ar fi să-l scot dintre o mie de kiowaşi !

— Astăzi, dragă Sam, judeci exact cum îmi reproşai că aş face eu, adică uşuratic.

— Cum ? Ce ? Uşuratic ? Sam Hawkens uşuratic ? Îmi vine să rîd, hi-hi-hi-hi ! Nu mi-a mai spus-o nimeni. Păi bine, *sir*, dumneavoastră care nu vă speriaţi de nimic şi-l luaţi pe ursul grizzly în vîrful cuţitului, de ce, mă rog, teama asta subită ?

— Nu e teamă, ci prudenţă. Ne aflăm prea aproape de inamic.

— Prea aproape ? Ridicol ! S-ar cuveni să ne mai apropiem niţel. Aşteptaţi numai să se întunece !

Nu-l prea înţelegeam pe Sam în ziua aceea ; era altfel ca de obicei. Moartea „frumoasei şi bunei fete indiene“ îl revoltase în aşa măsură, încît tînjea după răzbunare. Apaşii îi împărtăşeau părerea ; Parker şi Stone erau şi ei de partea lui. Aşadar, nu mă mai puteam opune. Priponirăm caii şi ne aşezarăm, aşteptînd căderea întunericului.

Ce-i drept, kiowaşii nu trădau nici un fel de nelinişte. Călăreau, alergau în loc deschis, se strigau pe nume, într-un cuvînt, se purtau firesc, ca şi cînd s-ar fi aflat acasă la ei şi la adăpost de orice pericol.

— Vedeţi şi dumneavoastră că nu le pasă de nimic ! reluă Sam. Nu-i preocupă nici un gînd rău.

— Numai să nu te-nşeli !

— Sam Hawkens nu se înşală !

— *Pshaw !* Aş putea să-ţi dovedesc contrariul. Am un fel de presimţire că dumnealor se prefac.

— Presimţire ! Numai babele au presimţiri. Notează asta, onorabile *sir !* Şi în ce scop s-ar preface ?

— Ca să ne atragă în cursă.

— Absolut inutil ! Ce nevoie au de momeală ? Doar ne ducem oricum la ei.

— Admiţi că Santer e acolo ?

— Fireşte. Ajungînd la mal, i-a zărit dincolo şi a trecut albia, ca să se adăpostească sub ocrotirea lor.

— Şi nu crezi că le-a povestit cele întîmplate şi le-a explicat motivul pentru care caută ocrotire ?

— Ce întrebare ! Bineînţeles că le-a povestit !

— Şi nu le-a spus oare că urmăritorii sînt pe aproape ?

— Fie şi aşa.

— În acest caz, mă miră grozav că n-au luat nici o măsură de prevedere.

— De ce să vă mire ? Doar nu-şi închipuie că sîntem chiar atît de aproape ; ne aşteaptă să sosim abia mîine. Lăsaţi, cum se întunecă, mă strecor dincolo şi văd cum stau lucrurile. Pe urmă, ştim ce avem de făcut. Musai să pun mîna pe Santer !

— Fie, dar te însoţesc şi eu.

— Nu-i nevoie.

— Ba cred că e nevoie.

— Cînd Sam Hawkens se duce în recunoaştere, nu-i trebuie nici un ajutor. Nu vă iau cu mine. V-am dibuit eu cine-mi sînteţi cu omenia dumneavoastră fără noimă. Vă bate, probabil, gîndul să-l lăsaţi în viaţă pe ucigaş.

— Nici prin vis nu mi-ar trece !

— Haide, nu jucaţi teatru !

— Spun exact ceea ce gîndesc. Vreau şi eu să punem mîna pe Santer, să-l prindem viu şi să-l predăm lui Winnetou. Dar dacă nu va fi cu putinţă şi voi vedea că nu există altă cale, atunci am să-l împuşc în cap. Poţi să fii sigur de asta !

— Păi, tocmai ! O să-l împuşcaţi ! Adică să-l scutiţi de tortură. În fond, nici mie nu-mi plac asemenea privelişti, dar mişelului ăsta îi doresc din toată inima o moarte cumplită. De aceea îl prindem şi-l ducem lui Winnetou. Dar mai întîi trebuie să ştim cîţi kiowaşi se află dincolo ; nu încape îndoială că sînt mai mulţi decît se văd.

Am preferat să tac, pentru că vorbele lui puteau să redeştepte neîncrederea însoţitorilor noştri apaşi. Nu uitau, desigur, că intervenisem pentru Rattler şi puteau crede că am şi acum aceleaşi intenţii. Mă prefăcui, deci, că accept ideea lui Sam şi mă lungii jos, lîngă calul meu.

Soarele scăpătase de mult şi se lăsa noaptea. Dincolo, kiowaşii aprinseseră cîteva focuri. Flăcările se înălţau sus de tot, abundente. Faptul contravenea practicilor pline de prudenţă ale indienilor şi-mi întărea convingerea că totul nu era decît un şiretlic. Căutau să ne legene în iluzia că nimeni n-ar bănui prezenţa noastră şi că-i puteam ataca prin surprindere. Dacă am fi făcut-o, atunci am fi păţit-o rău de tot.

Chibzuind astfel, mi se păru deodată că aud un zgomot care nu provenea de la ai noştri ; venea parcă din spatele meu. Dar acolo nu se afla nimeni, fiindcă mă culcasem chiar la margine. Trăsei cu urechea : zgomotul se repetă. Îl auzeam clar. Era ca un foşnet de frunze tari, uscate, sunînd ca şi cum ai smulge paiele dintr-un snop. Parcă nu se mişcau nişte ramuri netede, ci mai degrabă vrejuri aspre, ghimpoase, ca de mărăcini.

Acest amănunt îmi spuse numaidecît încotro să-mi îndrept atenţia. În spatele meu, lîngă trei copaci învecinaţi, se afla o tufă de mure din care, probabil, fusese mişcată o crenguţă. Putea fi vorba de vreo vietate măruntă, dar situaţia în care ne găseam cerea precauţie. Şi dacă era un om ? Trebuia, deci, să văd, să mă conving. Să văd ? În bezna asta ? Da, totuşi !

Am mai spus că dincolo, la kiowaşi, ardeau focuri puternice. Ce-i drept, lumina nu răzbătea pînă la noi, dar privind în direcţia focurilor, nici un obiect care s-ar fi interpus nu putea să-mi scape de sub observaţie. Numai că, pentru aceasta, trebuia să mă furişez de partea cealaltă a tufei de mure. Mă ridicai deci de la locul meu şi mă prefăcui că mă plimb alene, dar nu în direcţia vizată. Îndepărtîndu-mă suficient, făcui un ocol şi mă apropiai de pădurice, dinspre partea care-mi convenea. Apoi mă culcai pe burtă şi începui să mă tîrăsc încet, încet de tot — nevăzut nici măcar de ai mei — pînă la tufa de mure... Într-adevăr, chiar de acolo venea zgomotul.

Un indian stătuse pitulat în tufiş şi se pregătea tocmai să se tragă îndărăt... Cît pe-aci să-şi ducă la capăt manevra. Mai rămăsese în tufiş numai cu capul, cu un umăr şi cu un braţ.

Mă strecurai pînă în spatele lui. Omul ieşea tot mai mult la iveală, îşi eliberă umărul, apoi gîtul şi capul. Atunci mă proptii în genunchi, îl apucai cu mîna stîngă de gît şi-i repezii doi-trei pumni în cap ; omul căzu în nesimţire.

— Ce-a fost asta ? îi întrebă Sam, dincolo, pe tovarăşii săi. N-aţi auzit nimic ?

— O fi tropăit calul lui Old Shatterhand — răspunse Dick.

— Dar unde-i el, că nu-l văd. Nu cumva să se apuce iar de prostii !

— Prostii ? El ? Nici n-a făcut, nici n-o să facă vreuna.

— Oho ! E în stare să se furişeze la kiowaşi ca să-l scape de la moarte pe Santer !

— Nu-ţi fie teamă. Mai curînd îl sugrumă decît îl scapă. Moartea celor două fiinţe dragi l-a tulburat profund ; trebuie s-o recunoşti şi tu.

— Mă rog. Dar cînd m-oi duce să-i iscodesc pe kiowaşi, nu-l iau cu mine. De altfel, nici nu mi-ar fi de ajutor. Am de gînd să-i număr şi să cercetez terenul ; pe urmă, hotărîm cum şi în ce fel să-i lovim. La drept vorbind, ca *greenhorn* se descurcă el cîteodată binişor ; dar ca să se apropie de kiowaşi, pe o asemenea flăcăraie, asta îl depăşeşte. Kiowaşii ştiu doar că vom veni, sînt atenţi şi stau cu urechile pe noi. Numai un *westman* calificat se poate apropia fără a fi dibuit. Pe Old Shatterhand, însă, l-ar auzi şi l-ar observa la prima mişcare.

Atunci mă ridicai în picioare şi mă apropiai iute de el :

— Te cam înşeli, dragă Sam ! Credeai că sînt plecat, şi iată-mă aici. Nu-i aşa că ştiu să mă furişez ?

— Pe toţi dracii ! Sînteţi aici ?! Nici nu v-am mirosit !

— Încă o dovadă că-ţi lipseşte ceea ce, după afirmaţiile dumitale, mi-ar lipsi mie. De altfel, nici nu bănuieşti că se mai află aici cineva, în afară de mine.

— Cine ? De cine vorbiţi ? întrebă cu aprindere Sam.

— Du-te pînă la tufa aceea de mure şi ai să vezi !

Se sculă şi se duse. Ceilalţi îl urmară.

— Alo ! strigă Sam. Aici zace un tip, un indian ! Cum de-a ajuns aici ?

— Să-ţi spună el !

— Păi, e mort !

— Trăieşte. L-am năucit şi atîta tot.

— Unde s-au petrecut lucrurile ? Nu cumva chiar sub nasul nostru ? Doar plecaserăţi, după cîte ştiu. Se vede treaba că l-aţi surprins undeva şi l-aţi cărat apoi încoace.

— Nici gînd ! Omul se ascunsese aici, în tufa asta, şi l-am observat. Cînd a dat s-o şteargă, l-am trăsnit...

— Mînca-l-ar iadul, chiar aşa e ! A fost, va să zică, aici, a stat ascuns în tufiş şi a ascultat discuţia noastră. Ce catastrofă pe capul nostru dac-ar fi izbutit să se retragă ! Bine că l-aţi pocnit ! Legaţi-l fedeleş şi vîrîţi-i căluşul în gură, dacă nu mă-nşel ! Dar de ce n-a rămas dincolo, la ai lui ? Ce căuta pe-aici ? Trebuie c-a stat la pîndă încă înainte de sosirea noastră.

— Umbli cu asemenea întrebări şi-i mai faci pe alţii de *greenhorn!* Păi numai un *greenhorn* veritabil poate să pună întrebări de soiul acesta! Negreşit că se afla aici înaintea noastră. Kiowaşii ne-au prevăzut sosirea; ştiau că-l vom urmări pe Santer şi că vom ajunge aici. Aveau de gînd să ne iasă în întîmpinare şi, pentru a nu pierde momentul oportun, au trimis o iscoadă care să-i vestească. Cum însă noi am călărit neaşteptat de repede, ori omul n-a băgat de seamă la timp, ori ajungînd aici o dată cu noi şi văzîndu-se în primejdie, s-a repezit în tufa de mure şi s-a pitulat.

— Ar fi putut totuşi să şteargă putina, să fugă la ai săi!

— Nu mai era timp. L-am fi zărit şi am fi ghicit că sîntem aşteptaţi de kiowaşi; nici n-ar fi putut să-i mai prevină. Dar nu e exclus să fi avut chiar de la bun început intenţia de a se ascunde şi a ne spiona.

— Toate astea sînt foarte posibile. Oricum, e norocul nostru că l-aţi prins. Las' că-i stoarcem noi toate informaţiile!

— Se va păzi ca de foc să trădeze. Nu scoţi nimic de la el.

— S-ar putea. De altfel, nici nu e cazul să ne pierdem vremea cu dumnealui. Ştim doar cum stau lucrurile; iar în ce priveşte alte amănunte, le aflu eu imediat, mă duc dincolo.

— Pentru ca să nu te mai întorci niciodată?

— De ce?

— Fiindcă te vor prinde kiowaşii. N-ai spus chiar dumneata că e foarte greu să te strecori pe asemenea lumină?

— Pentru dumneavoastră, *sir*, nu pentru mine. Aşadar, am spus şi repet: mă duc dincolo şi voi rămîneţi pe loc!

Vorbise atît de hotărît şi de poruncitor, încît mă simţii obligat la un răspuns mai sever:

— Nu ştiu ce ai astăzi, Sam, dar eşti cu totul schimbat. Doar nu-ţi închipui că ai avea căderea să-mi porunceşti! Sau poate că ţi-o închipui?

— Sigur că da.

— Atunci, cu toată prietenia noastră, nu-mi rămîne decît să-ţi declar că te înşeli, dragă Sam. În calitate de expert sînt superiorul dumitale; n-ai alt rol decît să faci de gardă. În plus, e bine să-ţi aminteşti că, avînd asentimentul întregului trib, Inciu-Ciuna m-a ridicat la rangul de căpetenie. Să-ţi revizuieşti, aşadar, atitudinea faţă de mine. Orice părere ai avea, trebuie să mi te supui. Eu ordon aici, nu dumneata!

— Mie n-are a-mi comanda nici o căpetenie de trib! se răţoi Sam. Şi, afară de asta, sînt un *westman* recunoscut, iar dumneavoastră, un biet *greenhorn*, şi pe deasupra ucenicul meu. S-o ţineţi bine minte, dacă nu vreţi să treceţi drept ingrat. Aşa! Eu mă duc, voi staţi pe loc!

Şi plecă. Apaşii cam bombăniră împotriva lui, iar Stone rosti cu ciudă:

— Astăzi e, într-adevăr, mai sucit ca de obicei. Auzi! Să vă învinuiască de ingratitudine! Noi vă datorăm recunoştinţă, căci fără dumneavoastră nu mai trăiam astăzi nici unul. Oare v-a salvat el vreodată de la moarte?

— Lasă-l în pace! am răspuns. E un omuleţ admirabil şi chiar purtarea lui de azi îi face cinste. Îl stăpîneşte mînia pentru crima ce-a fost săvîrşită faţă de Inciu-Ciuna şi Nşo-ci. Fireşte că de porunca lui n-am să ascult. Mă duc şi eu. În starea lui de enervare s-ar putea lansa într-o acţiune necugetată pe care, altminteri, ar şti s-o evite. Rămîneţi aici pînă mă întorc; chiar dacă auziţi împuşcături, nu vă mişcaţi de fel. Veniţi în ajutor numai la chemarea mea.

Lepădai doborîtorul de urşi, cum făcuse şi Sam cu Liddy a lui, şi plecai. Observasem că Hawkens o luase de-a dreptul prin albia rîului; voia să se strecoare apoi dincolo. După părerea mea, procedase greşit. Eu intenţionam să aplic altă tactică, mai bună. Kiowaşii ştiau unde ne aflăm, deci toată atenţia lor era îndreptată încoace; tocmai de aceea greşise Hawkens pornind de-a dreptul prin albie. Eu, în schimb, plănuiam să mă apropii dinspre partea opusă.

Am mers mai întîi pe mal în jos, ferindu-mă să nu intru în lumina focurilor, şi am înaintat astfel paralel cu păduricea de pe malul celălalt, pînă am ajuns la capătul ei. Acolo nu ardeau focuri, iar copacii mă apărau de lumină. Domnea un întuneric deplin. Am coborît neobservat în albie şi am trecut netulburat în cealaltă parte. Acum mă aflam la adăpostul arborilor; m-am lungit la pămînt şi am pornit-o tîrîş. Ardeau opt focuri, mai multe decît ar fi fost necesar, avînd în vedere că indienii din jurul lor nu erau nici patruzeci la număr. Era deci clară intenţia kiowaşilor de a ne momi pur şi simplu în tabăra lor.

Stăteau lîngă copaci, grupuri-grupuri, cu armele în mîini, gata să tragă. Ar fi fost vai de noi dacă, din neprevedere, am fi căzut în cursă. De altfel, cursa era atît de evidentă şi de

naivă, încît numai niște oameni fără pic de experiență s-ar fi lăsat păcăliți. Caii indienilor pășteau afară, în preria deschisă.

M-aș fi dus bucuros să spionez un grup sau altul, în special acolo unde se găsea căpetenia lor și unde, firește, aș fi cules mai sigur informațiile necesare. Dar cum să dau de șef ? Fără îndoială că e împreună cu Santer, îmi spusei. Mă furișai, deci, de la copac la copac, ca să-l descopăr undeva pe bandit.

După un timp îl zării ; ședea laolaltă cu patru kiowași, care însă nu purtau insemne de șef. De altfel, nici nu era nevoie să mai cercetez ; după uzanțele indienilor, cel mai bătrîn din grup trebuia să fie șeful. Din păcate, nu puteam să mă apropii prea mult, căci nu exista nici un tufiș care să-mi ofere acoperire. Totuși, cîțiva copaci aruncau destulă umbră ocrotitoare. La lumina celor opt focuri umbra arborilor, multiplicată, uneori plină, alteori rară și tremurătoare, împrumuta interiorului pădurii un aspect fantomatic.

Spre bucuria mea, indienii nu discutau în șoaptă, ci în gura mare ; nu căutau să-și ascundă prezența. Dimpotrivă, făceau totul ca să fie văzuți și auziți.

La adăpostul umbrei, am ajuns la vreo doisprezece pași de grupul lui Santer. Era destul de riscant, întrucît, încă mai lesne decît cei patru din fața mea, m-ar fi putut descoperi vreunul din ceilalți kiowași.

Îl auzeam pe Santer perorînd. Povestea de muntele cu nuggeți ; îi îndemna pe indieni să-l urmeze pînă acolo și să pună stăpînire pe comoară.

— Cunoaște fratele meu alb locul unde se găsește comoara ? întrebă cel mai vîrstnic dintre kiowași.

— Nu. Am încercat să-l aflu, dar apașii s-au întors prea curînd. Nădăjduiam ca, zăbovind ei mai mult acolo, să-i putem ajunge din urmă și spiona.

— Atunci nu are rost să căutăm. Dacă s-ar duce în cercetare de zece ori cîte o sută de oameni, tot n-ar găsi nimic. Noi, indienii, ne pricepem de minune să camuflăm asemenea locuri, ferindu-le de ochi străini. Totuși, pentru că fratele meu a doborît pe cel mai mare dintre dușmanii noștri și pe fiica lui, îi vom face pe plac; îl vom însoți și-l vom ajuta în căutarea comorii. Dar pînă atunci, să-i prindem pe urmăritori și să-l ucidem pe Winnetou.

— Winnetou ? Păi ăsta s-o fi aflînd printre urmăritori !

— Ba nu. Dînsul n-are voie să plece de lîngă morții săi și trebuie să-și fi păstrat cea mai mare parte dintre războinici. Restul, în număr mai mic, a plecat pe urma ta și se află, desigur, sub conducerea lui Old Shatterhand, cîinele alb care a zdrobit genunchii căpeteniei noastre. Ceata asta o vom nimici astăzi.

— Bine. Și apoi mergem călare spre muntele nuggeților, ne răfuim cu Winnetou și căutăm aurul.

— Asta nu-i chiar atît de ușor cum își închipuie fratele meu. Winnetou trebuie să-și îngroape mai întîi părintele și sora ; or, nouă nu ne este îngăduit să tulburăm înmormîntarea. Marele Spirit nu ne-ar ierta-o niciodată. Abia pe urmă ne aruncăm asupra lui. De bună seamă că n-o să-și mai continue drumul către orașele fețelor palide, ci se va întoarce acasă. Atunci îi atragem în capcană, așa cum am făcut-o azi cu Old Shatterhand, care trebuie să se afle pe undeva, pe aproape. Aștept numai să se întoarcă iscoada care s-a pitulat dincolo. Nici de la străjile care veghează în prerie nu am primit încă nici o veste.

Auzind aceste vorbe, m-am speriat. Prin urmare, lîngă pădurice se află posturi de santinele. Dacă Sam Hawkens nu le observă și cade în mîinile lor ? Nu-mi terminasem bine gîndul, că răsună un semnal scurt izbucnit din mai multe guri deodată. Șeful sări în picioare și deveni atent. Tăcură și ceilalți kiowași. Ascultau cu încordare.

Și iată că din pădurice se ivi un grup de patru indieni care trăgeau după ei un alb. Omul se zbătea în zadar. Deși nu era încă legat, cele patru cuțite ale biruitorilor săi îl țineau la respect. Și albul acela era nesocotitul de Sam !

Hotărîrea mea era luată : să-l scap, deși îmi riscam viața.

— Sam Hawkens ! strigă Santer, recunoscîndu-l imediat. *Good evening, sir* ! Nu te așteptai, desigur, să ne revedem aici !

— Mișelule, tîlharule, ucigașule ! răspunse curajosul omuleț, repezindu-se la Santer și apucîndu-l de beregată. Bine că mi-ai picat în labe ! Ți-o plătesc eu, dacă nu mă-nșel !

Santer se apără ; indienii interveniră și-l îndepărtară pe Sam. Se produse o scurtă învălmășeală, de care m-am folosit

fără întîrziere. Cu cîte un pistol în fiecare mînă, sării drept în mijlocul indienilor.

— Old Shatterhand ! exclamă Santer, luînd-o speriat la fugă.

Trăsei două focuri în urma lui, fără să-l nimeresc ; mai descărcai cîteva gloanţe asupra indienilor care se retraseră înspăimîntaţi, şi-i strigai lui Sam :

— Fugi, ia-te după mine, ţine-te exact după mine !

S-ar fi zis că kiowaşii împietriseră de groază ; stăteau nemişcaţi, cu toate că trăsesem în ei, avînd însă grijă să nu le provoc decît răni uşoare. Îl apucai pe Sam de braţ, îl tîrîi după mine în pădurice, o străbăturăm în fugă coborînd apoi spre albia rîului. Totul s-a consumat atît de repede încît, din clipa atacului meu, nu trecuse mai mult de un minut.

— *All devils !* Pe toţi dracii, dar aţi venit taman la timp ! rosti Sam gîfîind. Pe ticălosul ăla aş fi în stare...

— Nu mai pălăvrăgi, mai bine urmează-mă ! îi tăiai vorba, slobozindu-i braţul. O apucai în goană la vale, de-a lungul albiei ; trebuia, înainte de toate, să ieşim din bătaia puştilor.

Abia acum indienii, luaţi fără veste şi buimăciţi, se dezmeticiră. Strigătele lor se învălmăşeau în urma noastră, încît nu mai era cu putinţă să disting paşii lui Sam. Ţipete stridente şi împuşcături umpleau văzduhul ; se produse o zarvă infernală.

De ce n-am fugit în susul albiei, către tabăra noastră, ci dimpotrivă, în direcţia opusă ? Dintr-un motiv foarte simplu. Mai întîi că, procedînd astfel, indienii nu ne puteau zări ; aici era întuneric beznă. În al doilea rînd, dînşii mai mult ca sigur alergau spre tabăra noastră, convinşi că am apucat acest drum. Ne aflam, deci, în oarecare siguranţă, şi, făcînd un ocol, ne puteam întoarce la ai noştri.

Apreciind că ne depărtasem destul, mă oprii din fugă. Mai stăruiau încă, departe, strigătele kiowaşilor ; aici însă era linişte, nu se mişca nimic.

— Sam ! chemai cu voce reţinută.

Nici un răspuns.

— Sam, n-auzi ? întrebai cu glas ceva mai ridicat.

Iarăşi nici un răspuns. Unde-o fi ? Trebuia doar să mă urmeze îndeaproape. Să fi căzut, să se fi rănit ? Posibil, pentru că trecusem în fugă peste glodărie uscată, colţuroasă, peste gropi adînci şi băltoace secate. Îmi încărcai din nou pistoalele şi pornii înapoi, atent, cu paşi rari, în căutarea lui Sam.

Hărmălaia kiowaşilor se prelungea ; mă aventurai totuşi mereu mai încolo, mai încolo, pînă am dat iarăşi de locul acela de sub pădurice unde îl somasem pe Hawkens să tacă şi să mă urmeze. Sam — nicăieri ! Probabil că se încăpăţînase iarăşi, luînd-o de-a dreptul spre malul opus, fără să ţină seama de îndemnul meu. Dar în cazul acesta va fi intrat în lumina focurilor şi se va fi expus gloanţelor vrăjmaşe. Ce nechibzuinţă la omuleţul acesta ! Mai ales astăzi ! Mă cuprinse iarăşi teama pentru soarta lui. Mă depărtai de pădurice şi, mergînd cu mare atenţie, ca să nu fiu cumva zărit, ajunsei pe ocolite înapoi în tabără.

Acolo domnea o agitaţie fără seamăn. Camarazii mei albi, ca şi apaşii, se îngrămădiră în jurul meu şi Dick Stone mă dojeni :

— De ce ne-aţi interzis, *sir*, să vă venim în ajutor, chiar dacă auzim împuşcături ? Am stat cu sufletul la gură aşteptînd să ne chemaţi. Bine că v-aţi întors teafăr.

— Dar Sam unde-i ? Nu-i aici ? mă interesai.

— Aici ? Ciudată întrebare ? N-aţi văzut ce-a păţit ?

— Ce să văd ?

— Staţi să vă spun ! După ce-aţi plecat, am rămas în aşteptare. Trece un răstimp destul de lung şi deodată auzim nişte strigăte de indieni. Apoi se lăsă iar tăcere. Dar la un moment dat răsună focuri de pistol şi nişte urlete îngrozitoare. Mai pe urmă auzim detunături de puşcă şi-l vedem pe Sam că se iveşte din întuneric.

— Unde ?

— Acolo jos, lîngă pădurice.

— Mi-am închipuit ! Sam a fost astăzi mai uşuratic ca oricînd. Ei, mai departe !

— Fugea către noi, urmărit de o ceată de kiowaşi ; l-au ajuns din urmă şi l-au prins. Am văzut totul foarte clar ; focurile ardeau cu flacără plină. Am vrut să-l ajutăm, dar pînă să ajungem la locul cu pricina, indienii şi trecuseră albia şi dispăruseră cu prizonierul lor după copaci. Eram gata să fugim după ei ca să îl eliberăm pe Sam. Dar ne-am amintit de ordinul dumneavoastră şi am renunţat.

— Aţi făcut foarte bine ; unsprezece inşi, cîţi sînteţi, n-aţi fi reuşit nimic şi aţi fi fost ucişi pînă la ultimul.

— Bine, bine, dar ce facem, *sir* ? Sam e prizonier !

— Din păcate, este. Şi chiar pentru a doua oară.

— Pentru a doua oară... ? se miră Stone.

— Da. Prima oară am izbutit să-l scap. Nu avea decît să se ţină după mine şi s-ar afla acum aici. Dar astăzi n-a vrut să ştie de nimic ; a lucrat numai după capul lui orgolios.

Le-am povestit cele întîmplate. Cînd am isprăvit, Will Parker mi-a spus :

— N-aveţi nici o vină, *sir*. Aţi cutezat mai mult decît oricare altul. Sam şi-a vîrît singur capul în laţ ; totuşi, nu se cade să-l lăsăm la voia întîmplării.

— Fireşte, trebuie smuls de acolo. Numai că lucrul va fi cu mult mai greu decît mi-a fost mie întîia oară ; fără îndoială că acum kiowaşii îşi vor dubla vigilenţa.

— Nici vorbă ! S-ar putea totuşi să izbutim şi să-l mai scoatem o dată din mîinile lor.

— Hm ! Orice e cu putinţă ; dar ce să facă doisprezece oameni împotriva a cincizeci care mai şi aşteaptă atacul ? Şi cu toate acestea, probabil că intervenţia imediată e singura cale ce ne oferă şanse de reuşită. Ziua, nici gînd să riscăm un atac asupra păduricii.

— *Well*, atunci operăm chiar în noaptea asta !

— Uşurel, uşurel ! Trebuie să chibzuim !

— Chibzuiţi, *sir*, însă daţi-mi voie să mă furişez şi eu dincolo, să văd cum stau lucrurile.

— Asta o poţi face, dar nu acum ; aşteaptă să mai treacă o bucată de timp şi să mai slăbească atenţia kiowaşilor. Şi nici atunci nu vei merge singur ; te însoţesc eu. Eventual mergem cu toţii.

— Excelent, *sir* ! Sînt de acord. Să vină şi ceilalţi cu noi. Asta înseamnă atac prin surprindere. Ne vom face datoria. Şase pînă la opt kiowaşi mi-i lăsaţi în seamă, iar lui Dick Stone nu mai puţini. Aşa-i, bătrîne Dick ?

— *Yes*, bătrîne Will — răspunse acesta. Nu mă tocmesc pentru unul în plus sau în minus, dacă-i vorba să-l eliberăm pe Sam. Altminteri, e un pişicher şi jumătate, însă azi a avut o zi proastă.

Într-adevăr, Sam n-a fost în ziua aceea la înălţime. Mă tot sfătuiam cu mine însumi cum ar fi mai bine să acţionăm. În ce mă priveşte, mi-am pus viaţa în joc pentru el, dar aveam oare dreptul să-i arunc şi pe apaşi într-o primejdie de moarte ? Poate o stratagemă ne-ar duce mai uşor la ţintă ? Asta se va

vedea după ce vom fi trecut neobservaţi dincolo. Pentru orice împrejurare, mă gîndeam să-i iau cu mine şi pe apaşi. S-ar putea ca un atac fulgerător, cu toate forţele, să se dovedească mai avantajos.

Acum nu rămîne decît să aşteptăm, pentru că dincolo forfota încă mai era în toi. Dar nu trecu mult şi lucrurile se mai potoliră, nu se auzeau decît izbiturile puternice, cu ecou prelung, ale tomahawkurilor. Kiowaşii tăiau lemne ; probabil că aveau intenţia să întreţină pînă în zori focurile lor viclene.

În sfîrşit, amuţiră şi securile. Stelele indicau miezul nopţii ; după socoteala mea, sosise momentul să pornim. Am avut mai întîi grijă să ne priponim bine caii, ca să nu se poată depărta şi răzleţi ; apoi am controlat legăturile şi căluşul din gura prizonierului kiowaş. Abia pe urmă părăsirăm tabăra, apucînd exact drumul pe care-l străbătusem eu mai înainte.

Ajungînd sub păduricea de pe mal, am poruncit apaşilor să stea locului, sub conducerea lui Dick Stone, şi să nu facă nici cel mai mic zgomot. Apoi, împreună cu Will Parker, am urcat încetişor malul. Sus, ne-am lungit la pămînt şi am tras cu urechea. Jur împrejur domnea o tăcerea adîncă. Ne-am tîrît cu precauţie mai departe. Cele opt focuri continuau să ardă cu flăcări mari. Observai mormane întregi de vreascuri solide aruncate pe foc. Lucrul m-a cam surprins. Înaintarăm pas cu pas, mereu mai departe, fără să zărim pe nimeni. În cele din urmă, ne-am convins, fireşte, cu toată rezerva necesară, că păduricea era pustie. Nu se afla acolo nici un kiowaş.

— Au plecat, au şters-o ! se miră Parker. Şi, totuşi, au înteţit focul !

— Ca să-şi ascundă retragerea. Cîtă vreme mai ard focurile, noi am putea crede că se află aici.

— Dar încotro s-or fi dus ? Să fi plecat de tot ?

— Bănuiesc că s-au retras ca să-l pună la adăpost pe Sam, pe care îl consideră o pradă preţioasă. Dar nu e exclus ca motivul să fie altul : poate că pun la cale cine ştie ce năzbîtie.

— Ce anume ?

— Poate un atac asupra noastră, dincolo, aşa cum plănuisem noi aici.

— La naiba ! Să ştiţi că e posibil. Trebuie să le-o luăm înainte, *sir !*

— Da. Să ne întoarcem în tabără şi, chiar dacă lucrul s-ar dovedi mai tîrziu de prisos, să ne punem caii în siguranţă. O măsură în plus nu strică.

Coborîrăm iarăşi la apaşii noştri şi plecarăm apoi împreună spre tabără. Acolo, totul era neschimbat. Dar kiowaşii puteau să apară şi mai tîrziu ; de aceea încălecarăm şi, după o bună bucată de drum prin prerie, făcurăm popas. Dac-ar fi năvălit pînă la urmă asupra taberei, kiowaşii nu ne-ar mai fi găsit acolo. Ar fi fost nevoiţi să aştepte zorile, ca să pornească în căutarea noastră. Pe prizonier îl luarăm, bineînţeles, cu noi.

Acum nici noi nu mai aveam ce face decît să răbdăm pînă dimineaţa. Cine era în stare să doarmă, dormea — cine nu, veghea. Astfel trecu noaptea şi, cînd se crăpă de ziuă, încălecarăm din nou şi ne întoarserăm la tabără. Nimeni nu fusese acolo în timpul nopţii : manevra noastră se dovedise deci inutilă, dar nici nu ne-a stricat cu nimic. Trecurăm apoi iarăşi albia rîului spre pădurice. Focurile se stinseseră ; doar grămezile de cenuşă mai aminteau forfota din ajun.

Ne apucarăm să cercetăm urmele. Ele porneau de la locul unde păscuseră caii kiowaşilor, îndreptîndu-se în direcţia sud-est. Era limpede că indienii renunţaseră să ne înfrunte într-o bătălie care nu le-ar fi adus mare folos, dat fiind faptul că n-ar mai fi putut să ne ia prin surprindere.

Şi Sam ? Îl duseseră cu ei — şi aceasta îi mîhnea peste măsură pe Dick Stone şi pe Will Parker. Şi mie îmi părea nespus de rău de soarta bietului prichindel. Pentru a-l salva, eram gata să întreprind orice acţiune măcar pe jumătate rezonabilă.

— Dacă nu-l eliberăm, va fi legat la stîlpul torturii — vorbi îndurerat Dick Stone.

— Nu ! încercai să-l consolez. Doar avem şi noi un kiowaş pe care-l ţinem ostatic în schimbul lui Sam.

— Numai s-o ştie şi ei !

— Nici o grijă ! Sam e destul de deştept ca să le-o spună. Orice suferinţă a lui Sam se va răzbuna asupra prizonierului nostru.

— Dar pe kiowaşi nu trebuie să-i slăbim nici în ruptul capului !

— Ba nu-i aşa.

— Adică vreţi să-i lăsaţi cumva în pace ?

— Nici aşa.

— Atunci cum se potriveşte una cu alta ?

— Uite ce-i : eu n-am să mă las dus de nas prin toată preria de către canaliile astea.

— Dus de nas ? Nu pricep !

— Observă, te rog, urmele lor. Cam de cînd să fie ?

— S-ar putea să fi plecat de aici înainte de miezul nopţii.

— Aşa cred şi eu. De atunci au trecut, va să zică, aproape zece ore. Crezi că putem recupera astăzi un asemenea avans ?

— Nu.

— Sau mîine ?

— Nici mîine.

— Şi încotro crezi c-au luat-o ?

— Spre satul lor.

— Vor ajunge, deci, la destinaţie, înainte ca noi să-i putem dibui. Şi crezi oare că noi, doisprezece inşi mari şi laţi, ar trebui să ne aventurăm în mijlocul teritoriului îndepărtat al kiowaşilor şi să năvălim în sat ca să eliberăm un prizonier ?

— Ar fi curată nebunie !

— Păi vezi ! Sîntem într-un gînd : nu mergem în urmărirea lor.

Se scărpină după ureche şi mormăi descumpănit, supărat :

— Dar Sam ! Bătrînul nostru Sam ! Ce se întîmplă cu el ? Doar n-o să-l părăsim !

— În nici un caz ! Dimpotrivă, îl vom elibera.

— Dracul vă ştie, *sir* ! Nu sînt făcut să dezleg cimilituri. Pe de o parte, ziceţi să nu-i urmărim pe kiowaşi, pe de alta, să-l eliberăm pe Sam. Asta-i ca şi cum i-ai spune măgarului ba cămilă, ba maimuţă ! Să vă înţeleagă cine poate, eu, unul, mă dau bătut.

— E cu totul altceva decît crezi şi comparaţia dumitale cam bate alături. Uite ce-i : kiowaşii nu au plecat spre satul lor.

— Zău ? Atunci încotro ?

— Nu ghiceşti ?

— Nu.

— Măi, măi, ce *westmeni* grozavi îmi sînteţi ! Păi nu sînt mai vrednici de laudă *greenhornii* care dezleagă astfel de probleme fără multă bătaie de cap ? Află că dumnealor se îndreaptă spre muntele cu nuggeţi.

— Spre... muntele... *behold!* Ia te uită! Aşa să fie, *sir?*
— Aşa este, pot să te asigur.
— Aştia sînt în stare de aşa ceva.
— Nu numai că sînt în stare, dar eu afirm cu toată certitudinea că o şi fac.
— Totuşi, datinile nu le permit să tulbure ceremonia înmormîntării!
— Nici n-au intenţia s-o tulbure. Vor aştepta sfîrşitul. Ei ne urăsc pe noi în aceeaşi măsură ca şi pe apaşi. Sînt setoşi de răzbunare. De aceea le-a picat tocmai bine apariţia lui Santer. Au aflat de moartea lui Inciu-Ciuna şi a fiicei sale şi s-au bucurat. Cu cîtă plăcere ne-ar dori, lui Winnetou şi nouă, tuturor, aceeaşi soartă! Cînd au aflat că venim pe urmele lui Santer, s-au şi crezut stăpîni pe noi. Numai că, exceptîndu-l pe Sam, am fost destul de atenţi să nu cădem în cursă. Acum ei încearcă altă metodă. Se prefac a se întoarce în satul lor, bănuind că în cazul acesta vom renunţa la urmărire şi ne vom întoarce la Winnetou. După ce-au parcurs o bucată de drum, sporindu-şi hoarda cu alţi războinici, schimbă direcţia spre muntele nuggeţilor unde, cred ei, vor izbuti să ne atace pe nepusă-masă, şi să ne măcelărească pe toţi, pînă la unul.
— Ce să spun, frumoasă idee! Numai că vom avea grijă ca socotelile să le iasă pe dos.
— Fireşte. Probabil că ideea e a lui Santer, care speră să se înfrupte şi el cu aur. Ce să mai lungim vorba, sînt absolut convins că aşa stau lucrurile. Ei, mai vrei să ne luăm după kiowaşi?
— Nici gînd! Deşi logica dumneavoastră mi se pare cam îndrăzneaţă, totuşi, după cîte vă ştiu, nu vă înşelaţi niciodată. Sper să aveţi şi acum dreptate. Tu ce părere ai, bătrîne Will?
— Şi eu cred că Old Shatterhand are dreptate. Să plecăm de aici cît mai repede şi să-l prevenim din vreme pe Winnetou. Sînteţi de acord, *sir?*
— Da.
— Îl luăm cu noi şi pe ostatic?
— Bineînţeles. Îl legăm de catîrul lui Sam, ceea ce, desigur, n-o să-i facă dobitocului mare plăcere. Apoi plecăm neîntîrziat. Pînă atunci, însă, trecem pe la albia rîului, căutăm o băltoacă şi ne adăpăm caii.
După o jumătate de oră, ne aflam pe drum, fireşte, nu prea bucuroşi de isprava noastră. În loc să-l fi prins pe Santer, îl

pierdusem — datorită propriei sale nechibzuinţe — pe Sam Hawkens. Totuşi, dacă presupunerile mele erau juste, ne puteam aştepta să-l eliberăm pe Sam şi să-l prindem pe Santer.
Bineînţeles că ne ţineam mereu de urmele lui Santer care, abătîndu-se într-un unghi obtuz de la direcţia iniţială, ne ispiteau şi pe noi să facem ocolul. Hotărîi totuşi să tăiem unghiul şi să scurtăm astfel drumul. Datorită acestei măsuri, am sosit chiar în după-amiaza următoare la văgăuna pomenită mai înainte, lîngă luminişul unde bandiţii săvîrşiseră îndoita crimă.
Lăsarăm caii în paza unuia dintre apaşi şi urcarăm pe jos mai departe. La marginea luminişului stătea de strajă un om al lui Winnetou, care ne salută cu o fluturare de mînă. Din prima clipă, constatarăm cît de sîrguincios lucraseră cei douăzeci de apaşi în vederea înmormîntării. Doborîseră cu tomahawkul o mulţime de copaci şi îi pregătiseră pentru montarea unei schelării. Făcuseră grămezi de bolovani şi mai cărau încă. Apaşii sosiţi cu mine se alăturară celorlalţi ca să le dea ajutor. Aflai că ceremonia urma să se desfăşoare a doua zi.
Fusese improvizată şi o baracă pentru adăpostirea celor două leşuri. Winnetou era înăuntru. Înştiinţat de sosirea noastră, ne ieşi în întîmpinare. Vai, cum arăta!
Îl ştiam dintotdeauna extrem de serios; rareori i se ivea pe faţă un zîmbet fugar. Nu-l văzusem niciodată rîzînd cu toată gura. Totuşi, în pofida acestei seriozităţi, trăsăturile sale frumoase, bărbăteşti, aveau uneori o expresie de blîndeţe, iar ochii lui noptatici, catifelaţi, priveau cîteodată nespus de prietenos. De cîte ori nu se opriseră cu adîncă dragoste şi căldură asupra mea!
Dar astăzi, nimic din toate acestea. Chipul său părea împietrit, într-o durere mută şi căutătura întunecată parcă scruta în propria-mi inimă. Gesturile îi erau încete şi greoaie. Se apropie fără grabă, aruncă o privire tulbure în jur, îmi strînse obosit mîna, mă cîntări cu o expresie care-mi cutremură sufletul şi zise:
— Cînd s-a întors fratele meu?
— Chiar acum.
— Unde-i ucigaşul?
— Ne-a scăpat.
Dragostea de adevăr mă obligă să recunosc că, rostind aceste cuvinte, mi-am coborît privirea. Mărturisesc că-mi era ruşine să le pronunţ.

Şi dînsul îşi plecă ochii. I-aş fi putut citi în suflet. Abia după o lungă pauză, se interesă :

— Fratele meu i-a pierdut urma ?

— Nu. O cunosc şi acum. Se îndreaptă încoace.

— Old Shatterhand să fie bun şi să-mi povestească totul !

Se aşeză pe un pietroi. Făcui la fel. I-am înfăţişat în amănunt cum se petrecuseră lucrurile. M-a ascultat tăcut pînă la capăt şi, după un timp, mă întrebă :

— Deci, fratele meu nu ştie dacă ucigaşul a fost rănit ?

— Nu ştiu, dar înclin să cred că nu l-am nimerit.

Dădu uşor din cap. Îmi strînse mîna şi-mi spuse :

— Fratele meu să-mi ierte întrebarea de adineauri cu privire la pierderea urmei ! Old Shatterhand a făcut tot ce s-a putut face şi a procedat foarte cuminte. Sam Hawkens are ce regreta că a fost atît de imprudent ; i-o vom ierta şi-l vom smulge din captivitate. Sînt şi eu de părerea fratelui meu ; kiowaşii vor veni încoace. Numai că ne vor găsi altfel decît speră ei. Prizonierul nu trebuie tratat prea aspru, dar nici să nu-l pierdem din ochi. Mîine vom înălţa lăcaşul de veci pentru Inciu-Ciuna şi Nşo-ci. Fratele meu va fi de faţă ?

— M-ar durea nespus dacă Winnetou nu mi-ar îngădui prezenţa.

— Nu numai că nu-ţi interzic, dar te şi rog să iei parte. Poate că prezenţa ta va duce la salvarea multor feţe palide, a căror moarte e cerută prin legea sîngelui. Ochiul tău e ca soarele ale cărui raze topesc gheaţa şi o schimbă în apă răcoroasă. Tu ştii ce-am pierdut. Să-mi fii tu, de aci înainte, şi tată, şi soră ; te rog din suflet, Şarli !

O lacrimă îi luci în ochi şi se ruşină. Faţă de nimeni altul nu şi-ar fi trădat zbuciumul amar. Se duse apoi grăbit către baraca în care odihneau morţii. Îmi spusese astăzi pentru prima oară Şarli, după numele meu mic, Karl — şi de-aci încolo nu avea să-l mai rostească altfel.

Ar trebui, poate, să povestesc cîte ceva despre înmormîntarea care s-a desfăşurat cu toată solemnitatea obiceiurilor indiene. Ştiu bine că o descriere amănunţită a ceremoniei ar interesa pe cititori. Însă de cîte ori mă gîndesc la acele ceasuri tragice, mă cuprinde o durere atît de adîncă, de parcă totul s-ar fi petrecut abia ieri. Aşa că descrierea ceremoniei îmi pare o profanare nu atît a mormintelor ridicate pe muntele Nugget, ci mai ales a monumentului pe care l-am înălţat în inima mea

şi l-am păzit mereu cu sfinţenie şi credinţă. De aceea, cer îngăduinţa de a trece peste relatarea respectivă.

Trupul lui Inciu-Ciuna fu legat în spinarea calului său. Jur împrejur se grămădi pămînt peste pămînt, pînă ce animalul nu se mai putu mişca. Apoi îl împuşcară în cap. Movila de pămînt se înălţa mereu pînă ce călăreţul mort, împreună cu armele şi amuletele lui, fu acoperit pe de-a-ntregul. Atunci oamenii stivuiră în jur, pînă în vîrf, bolovanii.

La rugămintea mea, apaşii construiră pentru Nşo-ci un alt mormînt. Doream ca trupul ei să nu fie strivit sub pămînt. O sprijinirăm de trunchiul unui arbore, ca şi cum ar fi şezut şi clădirăm în jurul ei, din bolovani, o piramidă solidă, goală pe dinăuntru şi din al cărei vîrf se înălţa creştetul arborelui.

Mai tîrziu, aveam să urc în cîteva rînduri, împreună cu Winnetou, sus, pe Nugget-tsil, ca să revedem mormintele. Le-am găsit totdeauna intacte...

ELIBERAREA LUI SAM

Va înțelege oricine cît de adîncă era jalea lui Winnetou pentru pierderea tatălui și a surorii sale. Dacă în timpul înmormîntării își mai manifestase într-un fel suferința, de-aci încolo avea să și-o închidă în străfundul sufletului. Pe de o parte, așa cerea tradiția indiană, pe de altă parte, trebuia să-și concentreze toată atenția asupra iminentei apariții a kiowașilor. Acum nu mai era fiul și fratele încovoiat de greaua încercare prin care trecuse, ci conducătorul trupei cu ajutorul căreia avea să pareze atacul dușmanilor și să-l prindă pe ucigașul Santer. Părea să-și fi făcut planul de luptă, căci imediat după înmormîntare ordonă apașilor să se pregătească de drum și să-și aducă din vale caii.

— De ce a dat fratele meu asemenea poruncă ? îl întrebai. Terenul e foarte accidentat și e greu să aduci animalele pînă aici.

— Știu — răspunse Winnetou — dar n-am încotro. Numai astfel îi pot induce în eroare pe kiowași. S-au dat de partea ucigașului și trebuie să piară toți, pînă la unul !

La aceste cuvinte, o îndîrjire cumplită se zugrăvi pe chipul său. Dacă hotărîrea lui s-ar fi tradus în fapt, kiowașii ar fi fost pierduți. Sentimentele mele erau mai temperate. Într-adevăr, kiowașii erau dușmanii noștri neîmpăcați, dar ei nu aveau nici o vină în asasinarea lui Inciu-Ciuna și a fiicei sale. Să încerc a-l îmblînzi pe Winnetou ? Poate că nu voi reuși decît să-mi atrag supărarea lui. Totuși ocazia era unică, ne aflam între patru ochi. Apașii, potrivit ordinului, se depărtaseră imediat ; Stone și Parker plecaseră cu ei. Prin urmare nimeni nu ne putea auzi. Și dacă, din supărare, Winnetou mi-ar fi dat un răspuns brutal, atunci totul ar fi rămas între noi. Îi împărtășii așadar deschis părerea și, spre surpriza mea, efectul nu a fost cel bănuit. În ciuda privirii aspre a ochilor săi mari și întunecați, Winnetou răspunse calm :

— Firește că trebuia să mă aștept la această părere din partea fratelui meu. El crede că a fugi din calea dușmanului nu înseamnă mișelie.

— M-ai înțeles greșit. Nici vorbă nu poate fi de fugă. Dimpotrivă, mă gîndesc cum am face ca să-i prindem pe toți. Adevărul e însă că nu ei sînt vinovați de cele întîmplate aici, și ar fi nedrept să fie loviți cu aceeași asprime ca și ucigașul.

— Ei i-au luat apărarea nelegiuitului și vin să ne atace ! Nu ajunge oare ca să-i tratăm fără milă ?

— Nu, nu-i destul, cel puțin după judecata mea. Îmi pare rău că fratele Winnetou e gata să comită și el greșeala care duce la pieirea semințiilor roșii.

— Despre ce greșeală vorbește Old Shatterhand ?

— E vorba de faptul că indienii se sfîșie între ei în loc să se ajute unii pe alții în lupta împotriva dușmanului comun... Priceperea ta e ascuțită, ochii tăi văd departe, mult mai departe decît ochii unui războinic indian oarecare. De cîte ori n-ați dezgropat voi securea războiului ! Trebuie să recunoști că asta înseamnă o permanentă și groaznică sinucidere a neamului vostru, iar cine procedează astfel se face părtaș la marea sinucidere. Inciu-Ciuna și Nșo-ci n-au fost omorîți de oameni roșii, ci de albi. Unul dintre asasini s-a refugiat la kiowași și i-a convins să vă atace ; iată un motiv temeinic de a-i aștepta aici și de a le paraliza atacul ; dar asta nu justifică să-i stîrpești ca pe niște cîini turbați. Sînt doar frați de același sînge cu tine, nu uita !

Și astfel am continuat să-i vorbesc. Mă asculta liniștit. Apoi îmi întinse mîna și rosti :

— Old Shatterhand este într-adevăr un prieten sincer al tuturor oamenilor roșii și are dreptate cînd vorbește de sinucidere. Am să fac după dorința lui. Îi prind pe kiowași, dar pe urmă le dau drumul și-l rețin numai pe ucigaș.

— Vrei să-i prinzi ? Va fi cam greu ; ei ne covîrșesc ca număr. Sau poate că ești într-un gînd cu mine ?

— Cum adică ?

— Să-i atragem pe kiowași într-un loc unde nu se pot apăra.

— Da, acesta-i şi planul meu.

— Tu cunoşti mai bine regiunea ; tocmai voiam să te întreb dacă există un asemenea loc.

— Există nu departe de aici : o trecătoare între stînci, care seamănă cu o ţeavă de tun. Acolo vreau să-i atrag pe kiowaşi.

— Şi crezi că vei reuşi ?

— Da. Cînd vor fi păşit în trecătoarea aceea închisă pe margini, îi vom ataca la intrare şi la ieşire, silindu-i să se predea ca să nu cadă cu toţii sub gloanţele noastre. Le voi dărui apoi viaţa şi vor fi bucuroşi să-l lase pe Santer în grija mea.

— Îţi mulţumesc ! Ai o inimă primitoare pentru orice cuvînt bun. Poate vei judeca la fel de cumpătat şi în alte chestiuni.

— Ce vrea să spună fratele meu ?

— Te pregăteai să juri răzbunare împotriva tuturor albilor şi te-am rugat să nu juri, să aştepţi pînă după înmormîntare. Aş putea să aflu acum hotărîrea ta ?

Stătu cîtva timp cu ochii plecaţi, apoi mă privi în faţă luminos, arătă spre baraca unde zăcuseră morţii, şi răspunse :

— Noaptea dinaintea înmormîntării mi-am petrecut-o acolo, lîngă trupurile dragilor mei, şi am luptat cu mine însumi. Gîndul răzbunării născuse în mine un plan mare şi îndrăzneţ. Ziceam să strîng în jurul meu pe războinicii tuturor neamurilor roşii şi să pornesc în fruntea lor împotriva feţelor palide. Aş fi fost înfrînt, probabil. Dar în lupta ce am dus-o cu mine însumi azi-noapte am ieşit biruitor.

— Va să zică, ai renunţat la planul cel mare şi îndrăzneţ ?

— Da. M-am sfătuit cu trei oameni care-mi sînt dragi, doi morţi şi unul viu. M-au îndemnat să renunţ la planul meu şi am hotărît să le urmez sfatul.

Am schiţat o întrebare, dar nu prin cuvînt, ci din priviri. Atunci Winnetou continuă :

— Fratele meu nu ştie de cine-i vorba ? De Klekih-Petra, de Nşo-ci şi de tine. Cu voi trei m-am sfătuit în gînd şi răspunsul întreit a fost unul şi acelaşi.

— Dacă morţii ar învia şi i-ai întreba, da, fără îndoială că ţi-ar spune să procedezi după sfatul meu. Planul pe care-l nutreai era mare şi tu ai fost omul potrivit ca să-l duci la îndeplinire, însă...

— Fratele meu să gîndească şi să vorbească despre mine cu mai puţine laude — mă întrerupse el. Chiar dacă vreo căpetenie ar izbuti să unească sub o singură comandă toate triburile roşii, tot n-ar putea-o face atît de repede ca în dorinţa mea ; pentru atingerea acestui ţel ar fi nevoie de o lungă şi neobosită viaţă de om şi la capătul ei ar fi prea tîrziu să mai începi lupta. Un singur om, fie el cît de mare şi de vestit, nu s-ar putea achita de o asemenea sarcină, iar după moartea lui ar lipsi urmaşul capabil să-i continue opera şi s-o ducă la bun sfîrşit.

— Mă bucură că fratele meu Winnetou a ajuns la această concluzie, de altfel unica justă. Într-adevăr, un singur om nu ajunge, iar un urmaş corespunzător s-ar găsi cu greu. Şi chiar dacă s-ar ajunge la o asemenea luptă, sfîrşitul ei ar fi nefericit pentru voi.

— Ştiu. Nu ar face decît să ne grăbească pieirea. Chiar de-am ieşi învingători din toate bătăliile, feţele palide sînt atît de numeroase, încît ar trimite împotriva noastră mereu alte şi noi trupe, în timp ce nouă ne-ar fi imposibil să ne înlocuim pierderile. Biruinţele ne-ar măcina poate mai încet, dar tot atît de sigur ca şi înfrîngerea. Toate acestea mi le-am spus pe cînd vegheam azi-noapte lîngă morţii mei ; şi am luat hotărîrea să abandonez planul. Gîndeam să mă mulţumesc cu prinderea ucigaşului şi să mă răzbun pe kiowaşii care i-au dat ajutor şi vin acum asupra noastră. Dar şi acest gînd mi-a fost risipit prin cuvîntul fratelui meu Old Shatterhand. Răzbunarea mea se va mărgini la prinderea lui Santer şi la pedepsirea lui. Pe kiowaşi îi vom lăsa în pace.

— Cuvintele tale mă fac să fiu mîndru de prietenia care ne leagă ; n-am să le uit niciodată. Deşi nu e chiar sigur, sîntem totuşi aproape convinşi că trupa kiowaşilor urmează să ne calce. Ne-ar trebui doar să aflăm momentul sosirii.

— Vor sosi încă astăzi ! declară Winnetou cu deplină certitudine, ca şi cînd ne-am fi găsit în faţa unui fapt bine stabilit.

— De unde atîta siguranţă ?

— Judec după cele ce mi-ai povestit în legătură cu ultimul vostru drum călare. Kiowaşii s-au prefăcut că se întorc în satul lor ca să vă ducă pe cale greşită ; de fapt, au apucat-o încoace ; au făcut deci un ocol, altminteri ar fi sosit încă de ieri. Au mai întîrziat şi prin alte părţi.

— În alte părţi, zici ?

— Asta din pricina lui Sam Hawkens. Pe dînsul, fireşte, nu-l vor căra încoace ; l-au trimis la ai lor. Dar pentru asta vor fi trebuit să aştepte momentul indicat, poate chiar o ocazie. A fost, de asemenea, nevoie să trimită un curier pînă în satul lor, care să anunţe sosirea voastră.

— Ah, pentru ca războinicii de acolo să ne iasă în întîmpinare ?

— Desigur. Kiowaşii de lîngă albia rîului intenţionau să vă atragă în cursă, însă voind totodată să ajungă cît mai repede încoace, nu le-a mai rămas timp să se bată cu voi. În orice caz, au trimis în satul lor un curier sau chiar mai mulţi pentru a-i pregăti pe războinicii de acolo să vă iasă în cale. Cu acest curier trebuie să-l fi trimis şi pe Sam Hawkens. Apoi au cotit-o în direcţia muntelui Nugget. Dar ca să-şi ascundă manevra, s-au văzut nevoiţi s-o apuce prin locuri unde nu se întipăresc urmele copitelor. Asemenea locuri sînt rare şi în general departe de drumurile obişnuite. Iată dar altă pierdere de vreme. Iată şi de ce, în condiţii normale, kiowaşii ar fi sosit încă de ieri. Dar astăzi vor veni cu siguranţă.

— De unde ştii că nu au şi sosit ?

Îmi arătă cu mîna creştetul muntelui învecinat. Pădurea, sus, era dominată de un copac semeţ, constituind punctul cel mai înalt de pe munţii nuggeţilor. Urcîndu-se în vîrful copacului, un om înzestrat cu privire ageră ar fi putut să cuprindă cu ochii jur împrejur întreaga prerie.

— Fratele meu n-are de unde să ştie că am trimis acolo sus un om care veghează. Omul acesta are ochi de şoim. Cum îi zăreşte, coboară şi mă anunţă.

— E bine. Omul încă n-a coborît, aşadar kiowaşii nu sînt pe aproape. Şi crezi că or să apară chiar astăzi ?

— Nu-şi pot îngădui să întîrzie mai mult dacă vor să ne mai surprindă aici şi să ne atace.

— Dar vezi că ei, de fapt, nu aveau intenţia să urce spre Nugget-tsil, ci plănuiau să vă întindă o cursă şi să vă atace în drumul vostru spre casă.

— Poate c-ar fi reuşit dacă nu trăgeai cu urechea la vorbele lor şi nu mă preveneai. Aşa însă, capcana lor e inutilă. În schimb, am să-i momesc eu. Ca să mă întorc spre casă, ar fi fost s-o iau spre miazăzi. Aşadar, ei m-ar fi pîndit pe această direcţie. Acum însă, îi fac să creadă că o apuc spre miazănoapte şi-i atrag după mine.

— Numai dacă se vor prinde.

— Nici o îndoială ! În orice caz, vor trimite pe cineva în cercetare ca să vadă dacă mai sîntem aici. N-o să-i facem, desigur, nici un rău ; îl vom lăsa să se întoarcă la ai săi. Tocmai pentru iscoada asta am dat ordin ca toţi caii să fie aduşi încoace. Sînt peste treizeci de animale. Deşi terenul e pietros, totuşi vor rămîne urme ; descoperindu-le, iscoada se va lua după ele. Noi, în schimb, ne vom îndrepta spre trecătoarea de care ţi-am vorbit şi unde vreau să-i atrag în cursă pe kiowaşi. Iscoada nu ne va urmări chiar atît de departe ; se va furişa după noi o bucată de drum, ca să se convingă că am pornit-o într-adevăr într-acolo şi va face repede cale întoarsă. Le va da de ştire kiowaşilor că nu ne îndreptăm spre miazăzi, ci spre miazănoapte. Este fratele meu de aceeaşi părere ?

— Da. Şi kiowaşii se vor vedea siliţi să renunţe la capcana lor. În felul acesta e aproape sigur că vor veni încoace şi se vor lua pe urmele noastre.

— Nici nu mă îndoiesc că aşa va fi. Nu-mi scapă mie Santer din mînă. Am să-l prind chiar astăzi !

— Şi ce-ai de gînd să faci cu el ?

— Ar fi mai bine, frate, să nu mă întrebi. Va pieri. Îţi ajunge răspunsul acesta.

— Unde ? Chiar aici ? Sau îl veţi duce în pueblo ?

— Încă n-am hotărît. Să sperăm că nu e un laş ca Rattler. Pe acela am fost nevoiţi să-l ucidem repede ca pe un cîine fricos. Ascultă ! Aud tropotul cailor noştri. Vom pleca acum de-aici şi ne vom întoarce mai tîrziu împreună cu prizonierii.

Caii fură aduşi, printre ei şi calul meu şi catîrul lui Sam. Nu încălecarăm : drumul era incomod pentru călărie. Pornirăm pe jos, ducînd caii de căpăstru.

Winnetou mergea în capul coloanei. Ne conduse către nord, prin inima pădurii aşternută pe un povîrniş destul de abrupt. Jos era o poiană. Încălecarăm şi, străbătînd poiana, ajunserăm la un perete de stîncă înalt şi drept. O strungă îngustă îl despărţea în două. Winnetou mi-o arătă şi zise :

— Iată capcana de care vorbeam. Vom trece acum călare prin ea.

Expresia „capcană“ se potrivea de minune acestei trecători strîmte, pe care o parcurgeam. Pereţii ei urcau de ambele

părţi aproape vertical spre cer şi nu ofereau nici un locşor pe care să te poţi căţăra. În cazul cînd kiowaşii ar fi fost atît de imprudenţi încît să pătrundă aici, iar noi am fi ocupat ambele intrări, orice rezistenţă din partea lor s-ar fi dovedit o nebunie.

Trecătoarea nu era dreaptă, ci cotea ba într-o parte, ba în alta. Se scurse mai bine de un sfert de oră pînă să ajungem la capătul opus. Acolo ne oprirăm şi coborîrăm de pe cai. Dar aproape în aceeaşi clipă îl şi zărirăm pe omul lui Winnetou, care stătuse la pîndă sus, în copacul din creştetul muntelui.

— Sosesc ! Au şi sosit ! ne anunţă el. Am încercat să-i număr, însă n-am putut, fiindcă veneau cu grămada, şi apoi, erau prea departe.

— Au luat-o spre vale ?

— Nu. S-au oprit în prerie şi s-au cuibărit prin tufişuri. Doar unul s-a desprins de ei şi a pornit spre vale în jos.

— E iscoada. Ne mai rămîne exact timpul necesar cît să deschidem capcana şi s-o închidem apoi la loc. Fratele meu Old Shatterhand să-i ia pe Stone, Parker şi doisprezece din luptătorii mei, să ocolească muntele pe stînga şi, de îndată ce va întîlni un mesteacăn gros şi înalt, să intre în pădurea care urcă uşor şi coboară apoi de partea cealaltă. Dincolo, fratele meu va nimeri în valea de unde am urcat noi spre Nugget-tsil şi va ajunge degrabă în locul unde fuseseră caii noştri. Restul drumului îl ştii. Numai să nu mergi în lungul văii, ci să înaintezi neobservat pe marginea pădurii şi să te ascunzi în ea cît mai aproape de gura trecătorii. Vei vedea iscoada kiowaşilor, dar să nu-i faci nimic. Pe urmă vor veni cu toţii şi îi vei lăsa să pătrundă în trecătoare.

— Va să zică, acesta e planul tău — îl completai. Tu rămîi aici pentru a ţine sub observaţie ieşirea din capcană, iar eu mă duc pe calea ocolită ce mi-ai descris-o, înapoi, spre poala muntelui Nugget, ca să-i aştept acolo pe kiowaşi şi să-i urmez pe ascuns pînă vor fi intrat în capcană. Aşa e ?

— Da, întocmai aşa. Dacă fratele meu Old Shatterhand nu comite nici o greşeală, atunci îi prindem cu siguranţă.

— Voi fi cît se poate de atent. Mai are Winnetou vreun sfat sau vreo îndrumare ?

— Nu. Celelalte le las în seama ta.

— Cine va sta de vorbă cu kiowaşii, dacă izbutim să-i închidem aici ?

— Eu. Old Shatterhand n-are altceva de făcut decît să nu le permită ieşirea cînd mă vor zări şi vor încerca să se întoarcă. Dar grăbiţi-vă ! După-amiaza e pe ducă şi kiowaşii nu vor aştepta pînă mîine, ci ne vor urma încoace încă înaintea serii.

Într-adevăr, soarele îşi încheiase aproape traiectoria zilnică şi nu mai era decît o oră pînă să se întunece. Pornii, fireşte, pe jos, împreună cu Dick, Will şi cu apaşii care-mi fuseseră repartizaţi.

După vreun sfert de ceas zărirăm mesteacănul şi intrarăm în pădure. Totul corespundea exact descrierii lui Winnetou. Am ajuns de cealaltă parte, în vale, unde păscuseră caii. În faţă se deschidea vîlceaua laterală ducînd spre luminişul cunoscut de noi şi mai departe, în sus, spre cele două morminte.

De acolo, dintre copaci, unde ne aşezarăm, puteam observa eventuala sosire a kiowaşilor, fără a ne teme că vom fi descoperiţi, pentru că era de presupus că nu vor veni spre noi, ci vor apuca spre vîlceaua lăturalnică.

Apaşii tăceau ; Stone şi Parker discutau în şoaptă. Erau convinşi că atît kiowaşii cît şi Santer vor cădea în mîinile noastre. Eu eram mai puţin sigur. Mai rămăseseră cel mult douăzeci de minute pînă la căderea serii şi kiowaşii tot nu veneau, ceea ce mă făcu să cred că abia ziua de mîine va fi cea hotărîtoare, mai ales că nici iscoada lor nu se ivea. Aici, în pădure, se şi întunecase.

Deodată Parker şi Stone amuţiră. O adiere trecu peste creştetele copacilor. Se iscă acel foşnet monoton ca un suflu neîntrerupt, lin şi adînc, de care orice alt zgomot, cît de neînsemnat, este lesne de deosebit. Totodată mi se păru că, în spatele meu, ar fi tresărit pămîntul reavăn al pădurii. Ascultai atent. Da, se mişca parcă ceva. Ce să fie ? Vreun patruped nu ar fi îndrăznit să se apropie atît de mult. O reptilă ? Nu, nici asta. M-am întors repede şi m-am lungit la pămînt ca să observ mai uşor, privind de jos ceea ce se întîmplă. O făcui tocmai la timp. Iată că o umbră, care fusese în spatele meu, se furişa acum printre copaci. Am sărit în picioare şi m-am grăbit s-o ajung. Îmi apăru deodată ca o siluetă neagră în penumbră, mă repezii asupra ei şi apucai cu mîna un capăt de haină.

— *Away!* La o parte! strigă o voce speriată şi rămăsei cu mîna goală. Umbra dispăru. Ţintuit locului, ascultai să prind măcar un zgomot. Dar tovarăşii mei observaseră mişcările mele precipitate şi auziseră exclamaţia. Săriră de la locul lor şi mă întrebară ce s-a întîmplat.

— Sst! Linişte! poruncii, trăgînd mai departe cu urechea. Nu se auzea nimic.

Aşadar, ne spionase cineva, şi anume un alb, după cum o dovedea exclamaţia lui în englezeşte; probabil fusese chiar Santer, căci în afară de el nu era nici un alb printre kiowaşi. Trebuia să-l urmăresc, în pofida întunericului.

— Staţi la locurile voastre şi aşteptaţi pînă mă întorc! ordonai oamenilor şi plecai.

Nu aveam nici o îndoială cu privire la direcţia pe care aveam să merg: fireşte către prerie, unde poposeau kiowaşii. Numai într-acolo trebuie s-o fi şters spionul, nu în altă parte.

Mă gîndeam să-i înmoi fuga, băgînd spaima în el. Îi strigai deci din urmă:

— Stai, opreşte! Dacă nu, trag!

Şi, ca să subliniez ameninţarea, am tras două focuri de pistol. Nu era nici o greşeală. Şi aşa prezenţa noastră fusese descoperită. Bănuiam că acuma fugarul, cuprins de frică, va intra mai adînc în pădure, întîrziind astfel din pricina întunericului dens. În schimb, eu, căutînd să i-o iau înainte, alergai spre marginea pădurii. Aici se vedea mai bine. Intenţionam să fug pînă în josul văii, unde se deschidea preria, şi să mă ascund. Sosind acolo, individul ar trece pe lîngă mine şi aş putea să-l înhaţ.

Era un plan destul de bun, dar nu mi-a fost dat să-l pun în aplicare. Tocmai cînd dădui s-o cîrmesc pe după un cot, zării înaintea mea nişte oameni şi cai. Abia avui timpul să mă trag îndărăt şi să mă pitesc după copaci.

Kiowaşii îşi stabiliseră tabăra aici, în spatele unor tufişuri. De ce? Nu era greu de ghicit.

Dintru început îşi făcuseră popasul în prerie şi trimiseseră un om în cercetare. Misiunea lui — după cum aveam să aflu curînd — nu era prea complicată. Santer, cunoscînd împrejurimile, o luase mult înaintea kiowaşilor ca să mai iscodească locul şi să-i informeze de îndată ce vor fi sosit. Cum dînsul încă nu se înapoiase, kiowaşii au dat ordin unei iscoade să meargă pe urmele lui — neavînd a se teme de nimic, deoarece acesta, dac-ar fi descoperit vreo primejdie, s-ar fi întors numaidecît ca să dea de ştire. Aşadar, iscoada ei s-a înapoiat să dea raportul. Cum valea oferea în timpul nopţii un adăpost mai bun decît preria deschisă, kiowaşii hotărîră să-şi mute lagărul în vale. Santer, oricum, avea să-i găsească cu uşurinţă chiar dacă — din prevedere — nu aprinseseră nici un foc.

Acum era limpede că — dacă Santer fusese destul de deştept să ne ghicească planul — kiowaşii nu ne vor cădea în mîini chiar astăzi şi probabil nici mîine. Ce era de făcut? Să mă întorc la postul meu şi să aştept ca, mîine, kiowaşii să cadă totuşi în cursă? Ori să-l caut pe Winnetou, să-i comunic situaţia şi să-l rog a lua noi măsuri? Mai exista şi o a treia posibilitate, însă riscantă pentru mine, şi anume să rămîn pe loc. Era, în orice caz, foarte necesar să aflăm ce vor decide kiowaşii după ce Santer îi va fi informat asupra celor văzute. Ah, dac-aş putea să trag cu urechea la discuţia lor! Aş risca însă prea mult, poate chiar totul. Santer le va spune desigur că mă aflu pe urmele lui şi asta ar putea să ducă la descoperirea mea. Totuşi, am să încerc, fie şi cu cea mai mică şansă de reuşită. Am mai spus că, pentru a nu fi observaţi, kiowaşii nu aprinseseră focuri. Faptul acesta era în avantajul lor, dar şi în al meu.

Printre copaci zăceau bolovani năpădiţi de muşchi şi înconjuraţi de ferigi înalte. M-aş fi putut ascunde, poate, în spatele lor.

Majoritatea kiowaşilor mai erau ocupaţi cu priponirea cailor, ca să nu se răzleţească şi să nu trădeze aşezarea taberei. Alţii se aşezaseră sau se lungiseră sub copaci. Într-o parte a pădurii răsună un glas înăbuşit, poruncitor; aşadar acolo se găsea şeful şi era de presupus că acolo va rămîne peste noapte. Dac-aş izbuti să mă apropii cît de cît de locul acela!

Mă tîram pe burtă în direcţia respectivă. Nu simţeam nevoia de prea multă acoperire. Întunericul mă proteja, iar majoritatea kiowaşilor se găsea departe de locul cu pricina. M-ar fi descoperit numai dacă vreunul, ieşindu-mi în cale, s-ar fi poticnit de mine. Spre norocul meu, nu s-a întîmplat nimic şi mi-am atins cu bine ţinta. Două blocuri de stîncă zăceau acolo alături, unul lung şi înalt, celălalt mai mărunt. Cui îi va trece prin gînd că tocmai acolo, sus, pîndeşte un

străin! Mă cățărai pe pietroiul mai mărunt și de aici mă săltai alături, pe cel mare, unde mă lungii în toată regula. Mă aflam la doi metri înălțime și în oarecare siguranță. Nici un kiowaș n-ar fi avut de ce să urce pînă la mine.

Oamenii care se ocupaseră de cai veniră și ei lîngă fîrtații ceilalți, se așezară sau se tolăniră alături. Dinspre locul unde bănuiam că se află șeful lor se auzeau porunci rostite cu glas reținut. Nu le înțelegeam; graiul kiowașilor îmi era străin. Cîțiva inși se depărtară, desigur, străjile care-și luau în primire postul. Observai că se rînduiesc numai în flancul dinspre vale al taberei, nu și înspre pădure, ceea ce îmi convenea foarte mult. Mă puteam, deci, retrage mai tîrziu, fără să mă tem de vigilența străjilor.

Cei din tabără sporovăiau între ei; auzeam fiece cuvînt. Din păcate, însă, nu pricepeam nimic. Ce bine-ar fi fost să-i pot înțelege!... Winnetou stăpînea nu mai puțin de șaisprezece dialecte indiene și mi-a fost, mai tîrziu, și în această privință, mare dascăl. Niciodată nu aveam să mai iscodesc vreo tabără fără să înțeleg ceea ce se discută acolo.

Trecuseră vreo zece minute de cînd stăteam lungit pe blocul de piatră. Deodată, aud că strigă o santinelă și-i răspunde glasul pe care-l așteptam:

— Eu sînt, Santer. Prin urmare, tot ați venit încoace!

— Da. Fratele alb poate să treacă; îi va întîlni imediat pe războinicii noștri.

Cuvintele acestea le-am priceput, pentru că santinela vorbise în jargonul indiano-englez pe care-l cunoșteam.

Santer trecu înainte. Șeful îl chemă la dînsul și-i spuse:

— Fratele meu alb a lipsit mai mult decît fusese hotărît. Trebuie să fi avut motive serioase.

— Mai serioase decît bănuiți. De cînd v-ați așezat aici?

— După măsura fețelor palide, să tot fie o jumătate de ceas.

— Ați dat de calul meu?

— Da. Ne luaserăm pe urmele tale și ne-am oprit chiar acolo unde-ți priponiseși calul. Venind încoace, l-am luat cu noi.

— Ar fi fost mai bine să rămîneți în prerie. Aici nu e tocmai sigur.

— N-am rămas, fiindcă aici putem poposi mai în voie și am socotit că nu e nici o primejdie; altminteri, te-ai fi întors repede să ne anunți.

— Tocmai pe dos. Am lipsit atîta pentru că sîntem în mare primejdie și mi-a trebuit timp să mă dumeresc. Old Shatterhand e aici.

— Mi-am închipuit. Fratele meu l-a văzut?

— Da.

— O să-l prindem și o să-l aducem în fața căpeteniei noastre. I-a zdrobit genunchii, mișelul. Îl așteaptă moartea la stîlpul caznelor. Unde-i acum?

Prin urmare, kiowașii nu intenționaseră să ne atragă în satul lor; bănuiseră că ne vom întoarce la Winnetou.

— Nu-i chiar atît de sigur că o să-l prindeți — răspunse Santer.

— Și totuși așa va fi. Cîinii ăștia n-au decît treizeci de războinici cu ei, în timp ce noi numărăm de cinci ori zece. Pe deasupra, ei habar n-au că sîntem aici. Îi vom lua pe nepregătite.

— Te înșeli amarnic. Ei știu că venim. S-ar putea să știe chiar și locul unde ne aflăm. Vor fi trimis, în tot cazul, o iscoadă în întîmpinarea noastră.

— Iuf! Să știe ei oare totul?

— Firește.

— Atunci nu-i mai putem lua ca din oală.

— Sigur că nu.

— Va să zică, dacă atacăm o să avem de furcă, nu glumă. Winnetou și Old Shatterhand fac fiecare cît zece războinici.

— Cel puțin cît zece. Moartea lui Inciu-Ciuna și a fiicei sale i-a îndîrjit grozav; clocotește în ei dorința de răzbunare și se vor apăra ca niște fiare turbate. Dar trebuie să-i prindem. Mai cu seamă Winnetou trebuie să-mi pice în gheare cu orice preț.

— De ce tocmai el?

— E vorba de nuggeți. Cred că e singurul care cunoaște locul zăcămîntului.

— Nu-l va trăda nimănui pe lume.

— Nici dacă-l luăm prizonier?

— Nici.

— Îl chinuiesc eu pînă-mi spune secretul.

— Va tăcea. Cîinele ăsta de apaş îşi rîde de toate suferinţele. Iar dacă ştie că venim, va lua măsuri să nu cadă în mîinile noastre.
— Ei, las' că ştiu eu cum e de făcut ca să-l înhăţăm.
— Dacă ştii, spune.
— N-avem decît să fim şireţi, să ne folosim chiar de capcana pe care ne-a întins-o el.
— Zici că ne-a întins o capcană ? Ce fel ?
— Au de gînd să ne atragă într-o trecătoare şi să ne închidă ieşirile. Acolo vor să ne prindă pe toţi.
— Iuf ! Fratele meu Santer e sigur ?
— Sigur.
— Cunoşti şi trecătoarea cu pricina ?
— Am şi călcat-o cu piciorul.
— Povesteşte cum ai descoperit planul !
— Am riscat foarte mult. Dacă m-ar fi zărit, aş fi avut parte de o moarte cumplită. Sînt al naibii de bucuros că am scăpat teafăr. Reuşita o datorez numai faptului că mai străbătusem odată drumul pînă la Nugget-tsil şi cunoşteam locul unde se găsesc cele două morminte.
— Morminte ? Prin urmare Winnetou şi-a îngropat morţii acolo sus, după cum bănuisem ?
— Da. Şi asta mi-a fost de folos. Atenţia apaşilor era abătută în altă parte. Mi-am zis că se vor fi aflînd în luminişul acela, şi am fost cît se poate de prudent. Doar mai trecusem eu prin destule încurcături şi mă pot lăuda că nu sînt un *westman* ageamiu. Însă aşa de prevăzător ca astăzi n-am mai fost niciodată. Natural că nu am coborît în valea deschisă, ci m-am ţinut pe marginea pădurii. Mişeii îşi lăsaseră caii pe dreapta, acolo unde începe urcuşul la strungă. Nu e uşor să urci panta fără să treci prin strunga aceea, dar am izbutit. Sus, a trebuit să-mi sporesc atenţia şi să-mi pun în joc toată dibăcia. Mi se părea imposibil să pătrund neobservat în luminiş. Apaşii însă nu aveau ochi şi urechi decît pentru treburile înmormîntării şi astfel m-am încumetat pînă în spatele unei stînci ce se înalţă la marginea luminişului. De acolo se vedea totul.
— Fratele meu alb a fost prea curajos şi a scăpat cu viaţă numai datorită înmormîntării.

— Păi, n-am spus ?! După ce mormintele fură închise, Winnetou şi-a trimis oamenii după cai.
— Şi i-au mînat în sus ? Anevoioasă treabă !
— Foarte grea !
— Trebuie să fi avut un motiv deosebit.
— Fără îndoială. Zărind caii acolo sus, ne-am fi căţărat şi noi cu ai noştri pe urmele lor şi ne-am fi trezit prinşi în capcană.
— Ce te face să crezi ?
— Nu cred. Ştiu precis. Am auzit-o cu urechile mele.
— De la cine ?
— Chiar de la Winnetou. Oamenii lui plecaseră după cai, iar dînsul rămăsese cu Old Shatterhand ; se aflau aproape de ascunzătoarea mea şi am ascultat toată discuţia.
— Iuf ! Mare minune ! Winnetou să fie spionat ! Asta numai pentru că gîndul nu-i era la noi, ci la tată şi soră.
— Ba era şi la noi. A trimis o iscoadă pe cel mai înalt pisc, ca să ne pîndească din vîrful copacului.
— Şi ne-a văzut ?
— Nu. În orice caz, nu ştiu să ne fi văzut. Îţi dai seama ce bine am făcut că am luat-o înaintea voastră ; călărind de unul singur, am putut scăpa neobservat.
— Da, ai lucrat cu cap. Spune mai departe !
— După ce şi-au adus caii, apaşii n-au mai zăbovit mult ; au părăsit luminişul şi s-au lăsat în jos de cealaltă parte a văii. Cum treci valea, dai de o strungă îngustă, lungă, pe ale cărei laturi nu te poţi căţăra ; în trecătoarea asta voiau să ne atragă.
— Înseamnă că Winnetou voia să ocupe trecătoarea, adică să-i închidă ieşirile ?
— Chiar aşa, să le închidă după ce vom fi pătruns înăuntru.
— Atunci, trebuie să-şi fi împărţit oamenii. Un grup s-o fi dus prin trecătoare ca să ne aştepte la celălalt capăt, alţii vor fi rămas ascunşi dincoace, ca să ne cadă în spate.
— Cred şi eu.
— Cum e pămîntul, pietros sau moale ?
— În trecătoare nu e decît piatră, însă la gura ei dinspre vale creşte iarbă.

— Prin urmare, apaşii care ne pîndesc jos, la intrare, trebuie să fi lăsat urme. Le-am fi descoperit şi în nici un caz n-am fi căzut în cursă.

— Ba da! Sînt mai şireţi decît îţi închipui. Nici grupul ăstora n-a rămas pe loc la intrare. Au trecut şi ei dincolo de strungă.

— Iuf! Atunci cum ne-ar fi închis de amîndouă părţile?

— M-am întrebat şi eu. Nu există decît un singur răspuns. Ăştia au sarcina să se întoarcă pe drum ocolit la gura trecătorii şi să ne închidă calea îndărăt.

— Fratele meu a judecat iarăşi foarte bine. Dar ai descoperit şi drumul acela?

— Da. Întîi de toate, am intrat în strungă, deşi era primejdios; trebuia să-mi dau seama de situaţie. Bineînţeles că n-am trecut chiar dincolo, căci aş fi dat peste apaşii care stau la ieşire. După o bucată de drum, m-am întors, dar n-am ieşit afară, pentru că auzisem paşi. Norocul meu că se aflau ceva mai la o parte nişte bolovani mari şi m-am ascuns îndărătul lor; un apaş a trecut pe lîngă mine şi nu m-a văzut.

— N-o fi fost iscoada din vîrful muntelui?

— S-ar putea.

— Ne-o fi zărit cînd soseam şi a dat fuga să-l anunţe pe Winnetou.

— Ori aşa, ori altminteri. S-ar putea ca Winnetou, plecînd de la morminte, să fi dat poruncă iscoadei printr-un om al său, ca să coboare de sus şi să-l urmeze.

— Asta nu. Atunci ar fi fost doi, nu unul. Tu zici însă că a trecut unul singur. Rămîn, deci, la prima părere: ne-a văzut şi s-a grăbit să-l înştiinţeze pe Winnetou. Bine c-ai avut timp să te ascunzi! Şi ce-a mai fost?

— Am chibzuit. Dacă apaşii vor să ne cadă în spate, le-ar veni mult mai uşor pîndindu-ne într-un loc potrivit. Care să fie acel loc? În orice caz, în valea asta, şi anume acolo unde începe suişul spre strungă. Ascunzîndu-se acolo, în dosul copacilor, ne-ar observa trecerea, ne-ar urmări pînă la capcană şi ne-ar închide drumul îndărăt. Aşa mi-am zis, şi de aceea m-am întors încoace şi m-am furişat apoi spre locul unde, după socotelile mele, credeam că-i găsesc.

— Şi i-ai găsit?

— Nu chiar imediat. Sosisem înaintea lor. Dar aşteptarea n-a fost prea lungă. După cîtva timp, apărură.

— Cîţi, cîţi? I-ai văzut, i-ai numărat?

— Era Old Shatterhand împreună cu ceilalţi doi albi şi peste zece apaşi.

— Va să zică Winnetou conduce grupul celălalt de la capătul trecătorii.

— Exact. Apoi s-au aşezat cu toţii pe jos. Îndrăznisem multe astăzi şi prinsei curajul să mai risc o dată; mă strecurai deci cît mai aproape, ca să ascult ce vorbesc.

— Şi?

— Nimic. Albii vorbeau între ei, însă prea încet ca să-i aud; cînd mă apropiai şi mai mult, tăcură. Apaşii şedeau muţi. Old Shatterhand nu scotea o vorbă. Eram chiar lîngă dînsul, mai-mai să-l ating cu mîna. Dac-ar afla, zău c-ar plesni de ciudă!

Aici Santer nu se înşela. Mă necăjeam, şi încă tare. Omul acesta era pe cît de viclean, pe atît de îndrăzneţ. Auzi, să ne spioneze, pe mine şi pe Winnetou, în timp ce discutam sus, lîngă morminte! Apoi să ne calce pe urme pînă la trecătoare, să ne ghicească planul pînă în cele mai mici amănunte şi, pe deasupra, să mă pîndească în pădure, unde mă trimisese Winnetou! Stătuse îndărătul meu, ba l-am şi prins de poala surtucului! Asta zic şi eu ghinion, afurisit ghinion! Şi ce noroc pe Santer! Dacă l-aş fi capturat, evenimentele, după cîte înţelegeam acum, ar fi luat pentru mine cu totul altă întorsătură; poate că şi viitorul meu ar fi fost altul.

Şi totuşi — în ciuda regretului ce mă stăpînea — trăiam şi un dram de satisfacţie: de astă dată eu îl spionam pe Santer şi dînsul habar n-avea.

— Atît de aproape ai fost de cîinele acela? rosti kiowaşul mirat. De ce nu i-ai înfipt cuţitul în ceafă?

— Nici gînd să fac aşa ceva!

— De ce?

— Aş fi stricat totul. Ce mai zarvă s-ar fi produs! Apaşii ar fi dat fuga la Winnetou care, la rîndul lui, şi-ar fi dat seama că planul i-a fost descoperit. Şi atunci cum să-l mai prind? Cum să ajung la nuggeţii de care am nevoie?

— Nici aşa n-ai să te pricopseşti cu nuggeţi datorită lui. Oare Old Shatterhand să fi rămas acolo pe loc?

— Sper.

— Speri numai? Va să zică, se poate să fi plecat? Nu ne mai pîndeşte acolo, după cum fusese vorba?

— Avea, desigur, intenţia asta, dar te pomeneşti că s-a răzgîndit.
— Ce motiv ar avea ?
— Dacă ştie că a fost spionat...
— Iuf ! Cum să ştie ?
— Datorită unei găuri nenorocite, o scobitură în pămînt făcută, pesemne, de vreun animal.
— Dar ce, scobitura vorbeşte ?
— În anumite împrejurări, da. Dădui să mă întorc tîrîş de la locul meu de pîndă. Trebuia să-mi las toată greutatea trupului în mîini ; cînd colo, mă afund cu dreapta în gaura aceea şi se produce un zgomot care nu scapă urechilor lui Old Shatterhand. El se ridică repede în picioare şi, probabil, mă zăreşte, căci nu apuc bine s-o iau la sănătoasa, că-l şi simt în urma mea. Cît pe-aci să mă prindă. Ba m-a şi prins de un capăt al hainei, dar m-am smuls, şi am şters-o. A răcnit el după mine, nu-i vorbă, să mă opresc, că de nu, trage, dar bineînţeles că nu căzusem în cap să fac asemenea prostie. Dimpotrivă, m-am înfundat şi mai adînc în pădure, unde întunericul mă punea la adăpost. Acolo m-am întins la pămînt şi am aşteptat să treacă primejdia.
— Dar oamenii lui ce făceau ?
— Probabil că au vrut să plece în căutarea mea, însă el i-a oprit. Le-a dat ordin să-l aştepte pînă se întoarce şi s-a luat după mine. I-am mai auzit paşii cîtva timp. Apoi s-a făcut linişte.
— A dispărut, va să zică ?
— Da.
— În ce direcţie ?
— N-am de unde s-o ştiu. Oricum, văzînd că m-a scăpat din mîini, nu cred să fi mers prea departe. S-o fi întors la ai săi.
— Te-a recunoscut ?
— Bănuiesc că nu ; era prea întuneric.
— Poate că, urmărindu-te, a ajuns pînă aici şi ne spionează.
— Cu neputinţă ! Nici nu putea să vadă încotro am apucat. Mai mult ca sigur că s-a întors la ai săi. Şi, cum ziceam, am aşteptat ce-am aşteptat, apoi am ieşit din pădure în cîmp deschis, unde puteam să alerg mai repede. Atunci m-a oprit santinela şi astfel am aflat că v-aţi mutat aici.

Pauză. Tăcere. Şeful aflase acum totul şi părea să cumpănească lucrurile. După un timp, îl auzii :
— Ce crede fratele meu alb că e de făcut ?
— Să aud mai întîi hotărîrea ta.
— Faptele istorisite îmi arată că situaţia e cu totul alta decît bănuiam. Dac-am fi reuşit să-i luăm pe nepregătite, apaşii ar fi căzut în mîinile noastre, fie morţi, fie vii, fără să ne coste sînge. Acuma însă, ei sînt pregătiţi. Old Shatterhand te-a surprins ; el ştie, deci, că planul lui a fost zădărnicit şi va fi cît se poate de prevăzător. Cel mai bine ar fi să părăsim aceste locuri.
— Să le părăsim ? ! Vrei s-o ştergi ? Ce-ţi trece prin cap ? Ţi-e frică de o mînă de apaşi ?
— Fratele meu alb n-o fi vrînd să mă jignească ! Eu nu cunosc frica ; dar dacă-l pot prinde pe inamic fie cu, fie fără vărsare de sînge, atunci prefer calea din urmă. Aşa face orice războinic înţelept, oricît de viteaz ar fi.
— Crezi oare că, părăsind ţinutul, îi vom mai prinde pe albii aceştia şi pe apaşi ?
— Da.
— Oho ! Sînt curios cum !
— Ei ne vor urmări.
— Nu e sigur.
— Ba e sigur. Winnetou trebuie să se răzbune pe tine şi ştie că te găseşti printre noi ; de aceea, nu se va depărta o clipă de urmele noastre. Iar noi le vom întipări anume atît de clar, încît să le recunoască fără nici o greutate şi vom călări frumuşel spre satul nostru, unde l-am expediat pe prizonierul acela alb, Sam Hawkens.
— Şi crezi că apaşii vor veni după noi pînă acolo ?
— În cea mai mare grabă.
— Aha, ca să pună laba pe mine ? Îţi închipui că asta mă bucură ? Adică, în timp ce aici am în sfîrşit prilejul să-mi ating scopul, ai vrea să mă las iarăşi hăituit.
— Nu-ţi atingi nici un scop ; în schimb, dacă vii cu noi în sat, scapi de orice primejdie.
— Şi dacă ne ajung din urmă ? Atunci ce mă fac ?
— Păi tocmai că n-or să ne ajungă. Cîştigăm faţă de ei un avans care ne pune în siguranţă. O luăm chiar acum din loc, iar ei n-or să-şi dea seama de plecarea noastră decît mîine la amiază.

— Cum ? Să plecăm chiar imediat ? Nu accept. Ce va spune căpetenia voastră, Tangua, cînd va afla că ai scăpat din mînă, nesilit de nimeni, un prilej atît de bun ?! Ia gîndeşte-te !

Era un fel de şantaj. Şeful căzu în muţenie. Aşadar, vorbele lui Santer îi zdruncinaseră hotărîrea. Acesta îşi dădu seama că se află pe drumul cel bun şi continuă :

— Da, sîntem într-un avantaj pe care l-am pierde luîndu-ne după planul tău. Nu avem decît să-i atragem pe apaşi în propria lor cursă şi să vezi cum ne cad în labe !

— Iuf ! Şi ce e de făcut ?

— Atacăm, pe rînd, fiecare grup de apaşi. Atunci nu mai pot închide trecătoarea din amîndouă părţile.

— În cazul acesta, să atacăm mai întîi grupul lui Old Shatterhand. Nu-i aşa ?

— Exact.

— Trecem mîine pe lîngă ascunzătoarea lui şi ne prefacem că habar n-avem de nimic.

— Nu e nevoie să aşteptăm atîta. Îi nimicim încă azi.

— Iuf ! Şi cum anume ?

— E atît de simplu şi pe înţelesul oricui, încît, de fapt, nici n-ar fi nevoie să-ţi explic. Eu cunosc cu precizie locul unde se află acum Old Shatterhand cu oamenii lui. Vă conduc drept acolo. Kiowaşii sînt deprinşi cu întunericul şi mersul lor seamănă cu al şerpilor pe care nu-i auzi cînd se tîrăsc pe muşchiul din pădure. Îi înconjurăm pe cei trei albi şi grupul lor de apaşi şi, la un semn, tăbărîm pe ei. Cu siguranţă că nu ne scapă nici unul. Îi înjunghiem înainte de a apuca să se apere.

— Iuf, iuf, iuf ! se auziră vocile cîtorva care îl ascultau pe Santer. Propunerea lui părea să le fie pe plac.

Şeful, însă, nu se grăbi să aprobe. Abia după un timp de gîndire rosti :

— S-ar putea să izbutim dacă facem totul cu chibzuinţă şi atenţie.

— Zici că s-ar putea ? Eu sînt sigur că izbutim ! Principalul e să-i înconjurăm fără să ne simtă. Şi asta nu-i chiar atît de greu. Apoi, nişte lovituri sigure de cuţit, şi lucrul e ca şi făcut. Prada ce ne cade în mîini rămîne a voastră ; mie nu-mi trebuie nimic. Pe urmă, mergem la Winnetou.

— Tot în noaptea asta ?

— Nu. Lăsăm pe mîine. Winnetou preţuieşte prea mult ca să-l scap barem o clipă din ochi. Or, noaptea, pe întuneric, poţi să dai greş. Facem, deci, cum au făcut şi apaşii : ne împărţim în două grupe. Iau o parte din oameni şi-i conduc pînă în interiorul strungii. Acolo vor rămîne noaptea. Iar în zori vor da să iasă la capătul celălalt. Atunci Winnetou, încredinţat fiind că Old Shatterhand se află dincolo, la intrare, adică în spatele lor, îi va ataca. Bun !... Dar tot eu voi călăuzi în zori a doua grupă şi vom ieşi în drumul pe care a mers Old Shatterhand ; pun mîna-n foc că drumul acesta traversează pădurea, ocoleşte poalele muntelui şi duce pînă la capătul trecătorii, adică locul unde se află Winnetou. Acesta va sta cu ochii spre interiorul capcanei, căci de acolo vor căuta să năvălească cei din prima noastră grupă. Nici n-o să simtă Winnetou că ne apropiem pe la spate. Astfel, va fi împresurat exact după metoda lui. Neavînd cu el decît vreo cincisprezece oameni, va fi nevoit să se predea ca să nu piardă cu toţii. Iată planul meu !

— Dacă-l vom aduce la îndeplinire aşa cum l-a gîndit fratele meu, atunci planul e bun.

— Aşadar, îl aprobi ?

— Aprob. Vreau să-l prind pe Winnetou viu şi să-l predau căpeteniei noastre. Altceva nu doresc. Mulţumită planului tău, aş putea să-mi ating scopul fără prea multă zăbavă.

— Atunci, să nu mai zăbovim. Îl punem în aplicare.

— A-l împresura pe Old Shatterhand noaptea în pădure, fără ca el s-o simtă, asta-i o treabă foarte grea. Voi alege dintre războinici pe cei cu ochii mai ageri şi cu pricepere mare la furişat.

Începu să-şi strige oamenii vizaţi. Era, deci, timpul să mă întorc la ai mei. Altminteri, dacă duşmanul pornea repede, nu-i mai puteam preveni. Coborîi, lunecînd de pe un bolovan pe altul, şi o luai tiptil din loc...

— Cine-i acolo ? întrebă Dick Stone, cînd, după o vreme, îmi auzi paşii. V-aţi întors, *sir* ?

— Da, eu sînt.

— Pe unde aţi umblat atîta ? Aşa-i că a fost pe-aici o iscoadă ? Pesemne vreun kiowaş care, tot furişîndu-se, a dat întîmplător peste noi ?

— Era Santer.

— Trăsni-l-ar... ! Tocmai el ? Şi să ne scape ! Ne pică, puşlamaua, drept în palmă, şi noi stăm ca nişte momîi ! Cum de-a fost posibil ?

— S-au întîmplat şi altele, încă mai năstruşnice. N-am eu acum timp să povestesc, căci trebuie să fugim cît mai repede de aici. Las' că aflaţi totul mai tîrziu.

— Să plecăm ? De ce ?

— Vin kiowaşii asupra noastră.

— Vorbiţi serios, *sir ?*

— Foarte serios. Am auzit din gura lor. Vor să ne lichideze aici în cursul nopţii, iar în zori să-l atace pe Winnetou. Ne cunosc planul. Hai s-o luăm din loc !

— Încotro ?

— La Winnetou.

— Să trecem prin pădure în bezna asta ? O să ne alegem cu nişte cucuie de ţi-i mai mare dragul !

— Mutaţi-vă ochii în palmă ! Şi acum, haideţi !

O plimbare nocturnă prin bezna pădurii sălbatice este într-adevăr extrem de periculoasă pentru integritatea şi armonia feţei omeneşti. A trebuit, aşa cum îi recomandasem lui Stone, „să ne mutăm ochii în palmă", adică să ne conducem mai mult după pipăit decît după văz. Doi oameni mergeau în faţă, cu mîinile întinse, orbecăind, iar noi, ceilalţi, îi urmam în şir, unul cîte unul. A durat mai bine de un ceas pînă să lăsăm pădurea în urma noastră ; cel mai greu ne-a fost să păstrăm direcţia. Odată ieşiţi din pădure, totul a mers mai uşor şi mai repede. Am ocolit muntele şi ne-am îndreptat spre capătul trecătorii, unde Winnetou îşi organizase pînda.

Dinspre partea de unde veneam, nu-l ameninţa nici un pericol. Totuşi, pusese şi acolo un om de strajă. Acesta ne somă cu glas tunător. I-am răspuns, la rîndul meu, răspicat. Apaşii îmi recunoscură vocea şi săriră în picioare.

— Fratele meu Old Shatterhand ? ! se miră Winnetou. Pesemne că s-a întîmplat ceva. Aici i-am aşteptat în zadar pe kiowaşi.

— Au de gînd să vină abia mîine dimineaţă, dar nu prin strungă, ci din spate, ca să vă zdrobească.

— Iuf ! Pentru aşa ceva ar trebui să te înfrîngă mai întîi pe tine şi să ne afle intenţiile.

— Le cunosc.

— Imposibil !

— Le cunosc de-a fir-a-păr. Santer a fost sus, la morminte, şi a prins cu urechea toată discuţia dintre noi doi.

Nu vedeam prin întuneric faţa lui Winnetou, dar tăcerea lui trăda stupefacţie. Se aşeză, mă îndemnă şi pe mine să iau loc şi, în cele din urmă, spuse :

— Dacă ştii toate astea, înseamnă că şi tu l-ai spionat, la rîndul tău.

— De bună seamă.

— Va să zică, praful s-a ales din combinaţiile noastre. Povesteşte-mi totul !

I-am relatat cele aflate de mine. Apaşii se îngrămădiră în jurul nostru ca să asculte. Din cînd în cînd, scoteau cîte un „iuf !". Doar Winnetou păstra tăcere. În sfîrşit, mă întrebă :

— Fratele meu Shatterhand găseşte că, în împrejurările date, cel mai nimerit lucru era să-şi părăsească postul ?

— Da. Puteam, fireşte, să aleg şi alte două căi, ori una, ori alta ; însă nici una nu-mi oferea siguranţa necesară pentru atingerea scopului nostru.

— Care ar fi fost acele căi ?

— Mai întîi, ca să nu cădem în cursă, ar fi fost să ne retragem deocamdată puţin şi să aşteptăm zorii.

— Greşit. Dimineaţa v-aţi fi pomenit faţă-n faţă cu cinci-zeci de duşmani, iar planul nostru tot ar fi căzut. Şi a doua cale ?

— Să fi rămas chiar la postul nostru. Eram gata-gata să pun în aplicare acest gînd. Santer avea să-i conducă pe kiowaşi spre noi. S-ar fi strecurat, deci, înaintea lor, ca să le arate drumul şi ar fi ajuns primul la ţintă. Pîndindu-l cu mare grijă, l-aş fi simţit de îndată, l-aş fi doborît cu pumnul şi am fi fugit, ducîndu-l cu noi.

— Fratele meu este, desigur, un luptător curajos, dar o asemenea îndrăzneală putea să-l coste scump. Cu Santer în spinare nu puteai fugi prea repede. Ai fi fost copleşit de numărul mare al kiowaşilor şi ai fi fost ucis.

— Se putea, fireşte. Şi nici nu eram sigur că Santer va sosi primul. Dacă-i lăsa pe kiowaşi înainte, iar dînsul se ţinea în urmă ? ! Iată de ce am găsit că lucrul cel mai bun e să venim încoace.

— Ai procedat foarte just. Fratele meu face totdeauna cum aş face eu însumi.

— Mi-am zis că e preferabil să vin încoace și să ne sfătuim cum s-o scoatem la capăt.

— Ce propune fratele meu ?

— Nu se poate propune nimic înainte de a afla ce întreprind kiowașii după ce constată că am dispărut de acolo.

— Să aflăm, zici ? N-am putea să ghicim ?

— Posibil, însă n-am dobîndit siguranța celor văzute și auzite la fața locului. Se mai întîmplă să te înșeli.

— În cazul acesta, nu. Kiowașii nu sînt copii, ci războinici încercați. Din toate posibilitățile, ei știu s-o aleagă pe cea mai bună, și nu există decît una.

— Să se întoarcă în satul lor ?

— Dacă nu te mai găsesc în locul știut, se vor convinge că intenția lui Santer e irealizabilă, și atunci șeful lor va reveni la prima hotărîre. E sigur că va renunța să ne mai atace.

— Dar Santer va încerca să-l abată de la această hotărîre.

— Bineînțeles. Numai că n-or să-l mai asculte. Vor pleca.

— Și noi ce facem ? Îi urmărim, cum, de altfel, se așteaptă ei ?

— Sau le-o luăm înainte !

— Nu-i rău ! Atunci, le ieșim înainte și-i dăm peste cap.

— Ar fi cu putință. Dar nu uita că trebuie să-l eliberăm pe Sam Hawkens. Numai că n-o să mergem chiar pe drumul folosit de kiowași. Altminteri, n-am rămîne neobservați și totul ar cădea baltă.

— Știe fratele Winnetou unde-i satul lui Tangua ?

— Știu.

— Cunoaște el bine de tot locul ?

— Cum îmi cunosc propriul meu pueblo. Satul acela se află la Salt Fork, pe brațul nordic al lui Red River.

— Prin urmare, la sud-est de aici ?

— Da.

— Înseamnă că ei ne vor aștepta dinspre nord-vest, în timp ce noi vom căuta să ne ivim din direcția opusă, dinspre sud-est.

— Chiar asta mi-e intenția. Fratele meu Shatterhand e totdeauna gînd la gînd cu mine. Se întîmplă exact cum spunea Inciu-Ciuna, părintele meu, pe cînd sorbeam împreună sîngele frăției : „Sufletul trăiește în sînge. Sufletele acestor doi tineri războinici să se amestece și să alcătuiască unul singur. Gîndul lui Old Shatterhand va fi și al lui Winnetou, voința lui Winnetou va fi și a lui Old Shatterhand !" Cum a vorbit, așa s-a întîmplat. Ochiul lui a pătruns în inimile noastre și ne-a văzut viitorul. Iar dînsul se va bucura sus, în veșnicele plaiuri ale vînătoarei, și va fi fericit văzînd că profeția i se adeverește. *Howgh !*

Tăcu emoționat și toți cîți ne aflam în jurul lui îi respectarăm tăcerea. Era o expresie mută și adîncă de pietate filială față de părintele plecat dintre cei vii. Abia după cîtva timp tuși nițel jenat de emoția ce-l cuprinsese și reluă :

— Ne vom duce, cum spuneam, în satul lui Tangua, dar nu pe drumul cel mai drept și scurt pe care vor merge kiowașii ; vom ocoli ținutul, ca să apărem din partea cealaltă. Acolo nu e nici o pază și va fi mai ușor să ne realizăm planul. Se pune doar întrebarea : cînd să pornim de aici. Ce părere are Old Shatterhand ?

— S-ar putea să pornim chiar acum. Drumul e lung. Cu cît plecăm mai devreme, cu atît ajungem mai repede. Și totuși, n-aș crede să procedăm așa.

— De ce ?

— Pentru că nu știm cînd vor pleca de aici kiowașii.

— Poate chiar astă-seară.

— Bănuiesc și eu. S-ar putea însă să plece și mîine. Și apoi, nu mi se pare de loc exclus ca să le vină totuși pofta de atac. Oricum, trebuie să luăm în considerare că ne-ar putea descoperi urmele, și atunci s-ar lua după noi ; în cazul acesta, vor ghici planul nostru și-l vor da peste cap.

— Fratele meu a judecat iarăși ca și mine. Trebuie să rămînem aici pînă pleacă ei ; abia pe urmă vom fi siguri că nu ne mai pot vătăma. Dar nu e bine să înnoptăm chiar aici, ținînd seama și de posibilitatea ca ei să tabere asupra noastră.

— Atunci, să ne mutăm într-un loc de unde, în cursul zilei, să putem ține sub observație ieșirea din strungă.

— Știu eu un loc. Frații mei să-și ia caii și să vină după mine !

Apucarăm de dîrlogi caii ce pășteau în apropiere și-l urmarăm pe Winnetou afară, în prerie. După cîteva sute de pași, ne apropiarăm de un pîlc mărișor de arbori. Ne oprirăm îndărătul lor. Aici puteam poposi în liniște, fără a ne teme să fim descoperiți de kiowași în cazul că ar mai fi nutrit intenții agresive pentru noaptea respectivă. Iar o dată cu ivirea zori-

lor, avînd trecătoarea înaintea ochilor, era uşor s-o supraveghem.

Noaptea era răcoroasă, ca şi cele precedente ; am aşteptat să se culce calul meu şi m-am cuibărit lîngă trupul lui cald. Animalul rămase liniştit, ca şi cum ar fi ştiut ce serviciu îmi aduce, şi astfel dormii pînă dimineaţa somn bun, doar cu o singură tresărire.

Cînd se lumină de zi, nu ieşirăm de după copaci. Un ceas întreg stăturăm cu ochii aţintiţi asupra trecătorii. Dar acolo nu se mişca nimic. De aceea, găsirăm cu cale să cercetăm mai bine terenul, să-i căutăm pe kiowaşi. Dacă mai erau aici, se cerea prudenţă ; ar fi trebuit să ne apropiem de ei în mare taină, şi am fi pierdut o groază de timp. De aceea i-am propus lui Winnetou :

— Ascultă-mă, kiowaşii au trecut doar prin prerie spre muntele Nugget ; probabil că vor folosi acum, la întoarcere, acelaşi traseu. La ce bun să-i mai căutăm în zadar ? Ocolind munţii pînă în locul unde omul tău i-a zărit ieri, vom vedea precis dacă ei se mai află acolo. De ce să pierdem vremea, cînd ne putem dumeri mai repede şi mai uşor ?

— Fratele meu a găsit soluţia potrivită. Aşa vom face.

Sărirăm pe cai şi făcurăm un ocol în semicerc spre sud, cotind apoi spre vest. Era drumul în sens invers, pe care-l străbătuseră apaşii în căutarea lui Santer după fuga acestuia. Ajunşi în preria situată la sud de Nugget-tsil, prevederile mele se adeveriră : am dat peste două urme mari şi adînci ; una de ieri, care ducea în largul văii, alta proaspătă, de astăzi, care venea dintr-acolo. Deşi kiowaşii plecaseră, era clar. Totuşi, pentru a ne convinge, pătrunserăm în vale şi călărirăm o bucată de drum pe urmele lor, pînă stabilirăm cu toată precizia că locul fusese abandonat de kiowaşi.

Ne luarăm din nou după semnele ce veneau dinspre muntele Nugget, împreunîndu-se cu cele în sens opus. Erau atît de adînci şi desluşite, încît trădau vădit intenţia kiowaşilor de a ne atrage pe acest drum. Voiau cu tot dinadinsul să ne momească şi, de aceea, chiar în locurile cele mai dure, îşi dăduseră osteneala să lase urme cît mai vizibile. Un zîmbet uşor flutură pe buzele lui Winnetou cînd îmi spuse :

— Kiowaşii ăştia ar trebui să ne cunoască mai bine. Să fi şters urmele, că tot le-am fi descoperit. Dar aşa, ne deşteaptă

ei înşişi bănuiala. Au vrut s-o facă pe deştepţii şi a ieşit pe dos. N-au nici un pic de minte.

Vorbi cu glas tare, încît şi prizonierul kiowaş, pe care, fireşte, îl luaserăm cu noi, putu să-l audă. Adresîndu-se acestuia, Winnetou adăugă :

— Tu, pesemne, ai să mori, pentru că te vom ucide dacă Sam Hawkens nu va fi eliberat, sau dacă vom afla că a fost chinuit. Dar dacă se întîmplă cumva altminteri şi te lăsăm în viaţă, atunci spune-le alor tăi că lucrează ca nişte mucoşi, care n-au învăţat nimic şi se fac de rîsul lumii, dîndu-şi aere de oameni mari. Nu sîntem atît de proşti, încît să ne ducă de nas.

Acestea zise, Winnetou cîrmi şi se abătu de la urmele ce duceau spre sud-est, îndreptîndu-se hotărît spre răsărit. Ne găseam între izvoarele Canadianului sudic şi cele ale braţului nordic aparţinînd lui Red River. Intenţia lui Winnetou era să-l atingă pe acesta din urmă.

Caii apaşilor care mă însoţiseră în urmărirea lui Santer erau cam osteniţi, motiv pentru care înaintam mai încet. Se adăuga faptul că, proviziile noastre fiind pe terminate, eram obligaţi să ne ocupăm de vînat, ceea ce însemna ca, pe de o parte, să pierdem timp preţios, iar pe de alta, în cursul vînătorii, să slăbim vigilenţa necesară. Totodată, eram nevoiţi să lăsăm urme, ceea ce altminteri s-ar fi putut evita.

Din fericire, către amurg dădurăm de un grup de bizoni, întîrziaţii unor mari cirezi care-şi încheiaseră migraţiunea spre miazăzi. Împuşcarăm două bivoliţe şi ne făcurăm rost de carne pe o săptămînă întreagă. Aveam astfel condiţii să înaintăm fără zăbavă spre ţinta expediţiei noastre.

A doua zi, am atins braţul nordic al lui Red River şi i-am urmat cursul în jos. Apa nu era adîncă, în schimb malurile bogate în verdeaţă, spre deosebire de iarba pîrlită pe care călcasem pînă atunci.

Rîul Salt Fork izvorăşte în apus şi se varsă dinspre dreapta în Red River. În unghiul format la îmbucătura celor două ape, se afla pe atunci satul kiowaşilor conduşi de Tangua. Noi ne găseam pe stînga Fluviului Roşu, adică Red River. Puteam deci spera să nu fim observaţi. Totuşi, ajunşi aproape de vărsarea lui Salt Fork, am ocolit cam o jumătate de zi de drum ca să ne întoarcem mai în vale, iarăşi la Red River. Pentru şi mai multă precauţie, am făcut ocolul noaptea, încheindu-l o dată

cu primele raze ale soarelui. Ne aflam, în sfîrşit, aşa cum plănuisem, pe direcţia opusă celei de unde ne aşteptau kiowaşii. Căutarăm un loc de popas după această noapte de călărie obositoare. Numai Winnetou şi cu mine nu aveam timp de odihnă. Grăbit să pornească în recunoaştere, tînărul apaş îmi ceru să-l însoţesc.

Pînă aici, drumul nostru urmase cursul apei în coborîre. Recunoaşterea trebuia s-o facem dimpotrivă, în susul rîului, şi anume pe malul opus. Se punea deci problema să traversăm rîul, ceea ce nu era prea greu, chiar dacă apele ar fi fost mai umflate.

Fireşte că n-am traversat rîul în apropierea taberei noastre, deoarece urmele ar fi putut să fie uşor depistate şi, dacă cineva, dintr-un motiv sau altul, s-ar fi ţinut de ele, ne-ar fi descoperit adăpostul. Am mai coborît deci o vreme în josul apei, pînă am ajuns la vărsarea unui alt afluent al lui Red River. Prin acest afluent mînarăm caii şi trecurăm dincolo, călărind împotriva curentului. Astfel urmele noastre se pierdură. După o jumătate de oră părăsirăm malul afluentului şi o luarăm către prerie, pentru ca, întorcîndu-ne iarăşi la Red River, să-l atingem într-un loc situat la cîteva mile engleze mai sus de tabăra noastră.

Acest ocol, cu preocuparea de a ne ascunde urmele, fusese greu şi durase mult. Dar osteneala ne fu răsplătită mai curînd decît am fi crezut. Nici nu ajunsesem bine la rîu, ne mai aflam încă în prerie, cînd zărirăm doi călăreţi ce mînau vreo doisprezece catîri de povară. Nu veneau chiar în direcţia noastră, ci pe dreapta. Unul călărea în faţă, celălalt în urma catîrilor bine încărcaţi. Nu le desluşeam chipurile, dar am dedus, după veşminte, că sînt albi.

Ei ne observară, la rîndul lor, şi se opriră. Ar fi bătut la ochi dacă treceam şi evitam întîlnirea. În schimb, o discuţie cu ei ne-ar fi putut aduce mult folos, deoarece veneau din satul kiowaşilor. Să ne facă vreun rău ? Nu era cu putinţă. Nici nu le-ar fi trecut prin gînd să ne cerceteze urmele, care, de altfel, se găseau tocmai la nord, lîngă afluentul de care am pomenit. Îl întrebai, deci, pe Winnetou :

— Mergem în întîmpinarea lor ?

— Mergem — răspunse dînsul. Sînt feţe palide, de bună seamă nişte negustori care au făcut schimb de mărfuri cu kiowaşii. Dar nu trebuie să afle cine sîntem.

— Bine. Atunci eu sînt funcţionar la o agenţie de comerţ şi merg în satul kiowaşilor. Te-am luat ca însoţitor pentru că nu cunosc limba. Eşti indian din neamul Pawnee.

— În regulă. Fratele meu să discute dînsul cu aceste feţe palide.

Ne îndreptarăm spre ei. După cum se întîmplă de obicei în vestul sălbatic, îşi pregătiră puştile şi ne priveau cu suspiciune.

— Lăsaţi puştile, domnilor ! îi invitai, apropiindu-mă. N-avem de gînd să vă muşcăm.

— Nici nu v-ar prii — răspunse unul. Ştim şi noi să muşcăm. Nu de frică am pus mîna pe armă, ci pentru că aşa e uzul şi, în plus, ne păreţi suspecţi.

— Suspecţi ? Cum aşa ?

— Cînd doi gentlemeni, unul alb şi celălalt roşu, hoinăresc aşa călare prin prerie, sînt de obicei nişte răufăcători. Afară de asta, purtaţi veşminte indiene. M-aş mira să fiţi oameni de treabă !

— Vă mulţumesc pentru sinceritate. E întotdeauna util să ştii ce cred alţii despre tine. Dar vă pot asigura că greşiţi.

— Nu-i exclus. Se pare că n-aveţi chiar mutră de criminal. De altfel, mi-e indiferent dacă veţi fi spînzurat mai devreme sau mai tîrziu. Nu e gîtul meu în cauză, ci al dumneavoastră. Veţi fi drăguţ să ne spuneţi de unde veniţi ?

— Cu plăcere. N-avem nimic de ascuns. Venim dinspre Woshita.

— Aşa ! Şi încotro, mă rog ?

— Avem niţică treabă la kiowaşi.

— La care ?

— La tribul lui Tangua.

— Nu-i departe de-aici.

— Ştiu. Aşezarea se află între Red River şi Salt Fork.

— Exact ! Dar vă dau un sfat : luaţi-o degrabă îndărăt, nu cumva să vă simtă kiowaşii.

— De ce ?

— Fiindcă e un obicei cît se poate de ingrat să te laşi ucis de pieile-roşii.

— *Pshaw !* N-am obiceiul acesta, nici n-o să-l am vreodată.

— Nimeni nu-şi cunoaşte viitorul. Oricum, sfatul meu e sincer şi bine întemeiat. Venim şi noi de la Tangua. Dînsul are lăudabila poftă de a nimici pe orice alb ce i-ar ieşi în cale, chiar şi pe indienii care nu fac parte din neamul Kiowa.

— Atunci e un gentleman foarte bine intenţionat ! V-a spus-o chiar el ?
— De repetate ori.
— E glumeţ al naibii !
— Oho ! E mai mult decît serios !
— Zău ? În cazul acesta, cum se face că am plăcerea de a vă întîlni vii-nevătămaţi ? Ziceţi doar că Tangua vrea să-i ucidă şi pe albi, şi pe roşii. Eu vă luasem drept albi. Dar te pomeneşti că sînteţi negri ?
— Daţi-le încolo de glume proaste ! Nouă Tangua nu ne face nimic ; cu noi e altă poveste. Sîntem cunoştinţe vechi şi am poposit nu o dată în satul lor. Aflaţi că noi sîntem *traders*, negustori, după cum probabil aţi ghicit. Şi anume, negustori cinstiţi, nu ticăloşi din ăia care-i înşală pe indieni cu marfă proastă şi apoi dispar în vecii-vecilor. De aceea sîntem oriunde bineveniţi. Indienii au nevoie de marfa noastră şi nu sînt proşti să ucidă un om pe care se pot bizui şi de la care trag foloase. Pe voi, însă, vă lichidează cu siguranţă.
— Sper, totuşi, să rămîn în viaţă. Sînt şi eu un om cinstit şi îi caut spre folosul lor.
— Va să zică, aşa stau lucrurile. Ia spuneţi-mi atunci : cine sînteţi şi ce căutaţi la kiowaşi ?
— Vin din partea unei agenţii.
— Agenţie ? Păi asta e şi mai grav ! Nu mi-o luaţi în nume de rău, dar v-o spun pe şleau : kiowaşii sînt porniţi tocmai împotriva agenţilor, fiindcă... vedeţi...
Şovăia să-şi termine fraza. De aceea, o continuai eu :
— ...fiindcă i-au înşelat de atîtea ori. Asta vă stătea pe limbă. Recunosc că e adevărat.
— Mă bucur nespus să aud chiar din gura dumneavoastră cum că agenţii comerciali sînt nişte pungaşi ! rîse el. Chiar de curînd, la ultimele livrări de mărfuri, kiowaşii au fost traşi pe sfoară. Dacă vă face plăcere să pieriţi în torturi, mă rog, duceţi-vă la ei, veţi fi excelent serviţi.
— Aş putea să renunţ la plăcere, *sir*. Totuşi, vă asigur că voi fi nu numai bine primit de kiowaşi, ci mai mult, se vor bucura nespus, aflînd cu ce treburi am venit. Pentru că tocmai despre trasul pe sfoară e vorba. Am obţinut să se repare greşeala care s-a făcut cu ei. Vor fi despăgubiţi cu alte mărfuri bune şi am să le indic adresa de unde le pot lua în primire.

— Vai, vai, sînteţi o pasăre rară, pe onoarea mea ! exclamă negustorul surprins. În cazul acesta, fireşte că n-or să vă facă vreun rău. Dar de ce v-aţi însoţit cu un indian ?
— Nu cunosc dialectul kiowaşilor ; dînsul mi-e tălmaci. E un „pawnee“ şi-l cunoaşte pe Tangua.
— *Well !* Atunci totul e în ordine şi sfatul e de prisos. Dar vă rog să mă credeţi, n-am vorbit în vînt. Tangua e turbat împotriva a tot ce nu-i kiowaş.
— De ce ?
— A păţit-o grozav de rău în ultima vreme. Apaşii au năvălit şi i-au furat cîteva sute de cai. Bineînţeles că i-a urmărit, dar cum erau de trei sau patru ori mai numeroşi, a fost bătut. Şi poate că, în ciuda superiorităţii lor, încă nu l-ar fi înfrînt, dacă printre apaşi nu s-ar fi aciuat o adunătură de *westmeni* albi, care le-au dat ajutor. Unul din ei a tras în Tangua şi l-a ologit. Pe individul acela îl cheamă Old Shatterhand. Cică doboară dintr-un pumn pe cel mai tare om. Dar, pînă la urmă, n-o să-i meargă !
— Nu ? Au cumva kiowaşii de gînd să se răzbune ?
— Fireşte ! Doar i-a zdrobit genunchii lui Tangua. Groaznică soartă pentru o căpetenie de războinici ! Turbează, pur şi simplu, de mînie şi n-o să aibă tihnă pînă nu-i va prinde pe Old Shatterhand şi pe Winnetou.
— Winnetou ? Cine mai e şi ăsta ?
— Un tînăr şef al apaşilor, care poposeşte cu o mică trupă de războinici ca la vreo două zile călare de aici. Albii aceia sînt cu dînsul. Un număr de kiowaşi au primit însărcinarea să se deplaseze într-acolo, să-i ademenească pe bandiţi şi să-i aducă pînă în satul lui Tangua.
— Hm ! Şi vor fi fiind albii şi apaşii aceia atît de prostănaci, încît să cadă în cursă ?
— Posibil. Tangua e chiar sigur de asta. A şi luat măsuri ca regiunea prin care vor trece să fie controlată de oamenii lui. Apaşii, ca şi albii respectivi, sînt fără îndoială pierduţi. De fapt, lucrul nu mă priveşte, dar fiind vorba şi de albi, am preferat s-o şterg. Aş mai fi rămas bucuros cîteva zile la Tangua, însă n-am poftă să asist la schingiuirea şi la moartea lor.
— N-aţi fi putut să le veniţi cumva în ajutor ?
— Nicidecum, chiar dac-am fi voit. Şi, la urma urmei, de ce să mă leg la cap dacă nu mă doare ? Sînt, ca să zic aşa,

partenerul de afaceri al kiowaşilor, şi nu-mi convine să-mi stric socotelile, intervenind pentru nişte duşmani ai lor. Am făcut, de altfel, o timidă încercare, dar am renunţat curînd, căci Tangua începuse să latre ca un dulău.

— Se înţelege. De fapt, nici nu sosise încă timpul să interveniţi în favoarea prizonierilor, pentru simplul motiv că nu erau încă prinşi. Trebuia să mai aşteptaţi.

— Păi, unul a şi fost prins, un alb de-al lui Old Shatterhand. Curios tip ! Rîde toată vremea şi se poartă ca şi cum n-ar avea habar de moartea ce-l pîndeşte în orice clipă.

— L-aţi văzut ?

— L-am văzut cînd l-au adus. Era legat cobză şi a zăcut la pămînt o oră întreagă pînă l-au transportat pe insulă.

— Insulă ? O fi servind de temniţă ?

— Da. E situată lîngă Salt Fork, aproape de mal şi la cîţiva paşi de sat. E bine păzită.

— Aţi vorbit cu prizonierul ?

— Cîteva cuvinte. L-am întrebat ce-am putea face pentru el. Mi-a zîmbit cu duioşie şi mi-a răspuns că ar avea poftă de lapte bătut ; n-aş putea oare să mă reped pînă la Cincinnati şi să-i aduc un borcan plin ? Trăsnit rău, domnule ! I-am amintit că situaţia lui nu e de loc amuzantă. Atunci mi-a răspuns chicotind, să nu-i port de grijă, că are el oameni care să-l ajute. Am stăruit, totuşi, în favoarea lui, dar Tangua m-a repezit cum nu se poate mai grosolan. De altfel, prizonierul nu-i chiar atît de rău tratat, fiindcă şi Old Shatterhand deţine, la rîndul său, un ostatic kiowaş. Numai Santer umblă să-i amărească dinadins puţinele zile care i-au mai rămas.

— Santer ? Păi ăsta-i nume de alb ! Au mai fost şi alţi albi acolo afară de voi ?

— Doar unul, adică acest Santer. Un tip dezgustător. A picat aseară cu kiowaşii care l-au ademenit pe Winnetou să-i urmeze. Cum a venit, s-a şi dat la prizonier. O să-l cunoaşteţi cînd veţi ajunge în sat.

— Ştiţi cumva ce caută Santer la Tangua ?

— Nu. I-am dat bună ziua şi nu l-am mai luat în seamă ; de altfel, prezenţa mea părea să nu-i facă plăcere. Puteam să mă informez la kiowaşi, dar nu mă interesa. Nu mă bag unde nu-mi fierbe oala. E un principiu de la care nu mă abat.

— Şi Santer acesta e oaspetele şefului, sau locuieşte într-un cort separat ?

— I s-a dat un cort, nu chiar în apropierea şefului, cum se procedează de obicei cu musafirii bine văzuţi, ci unul cam vechi de piele cîrpită, şi tocmai la capătul satului. S-ar zice că nu prea e în graţiile lui Tangua.

— Ştiţi, poate, şi numele prizonierului ?

— Sam Hawkens, un *westman*, să zic aşa, celebru, deşi tare caraghios. Îmi pare rău că e sortit morţii, dar ce să-i fac ? ! Poate să aveţi mai multă trecere pe lîngă Tangua şi să puneţi o vorbă bună.

— Am să încerc. N-aţi putea să-mi descrieţi mai exact poziţia cortului în care locuieşte Santer ?

— La ce bun ? O să-l vedeţi chiar la intrarea în sat. E al patrulea sau al cincilea în susul rîului. În ce priveşte omul, nu cred să vă placă ; seamănă cu un corb care se hrăneşte cu hoituri. Păziţi-vă de el ! Cu toată slujba ce-o aveţi, sînteţi încă foarte tînăr, şi n-o să-mi luaţi sfatul în nume de rău. Acum trebuie să plec. Rămîneţi sănătos. Sper să vă păziţi bine pielea.

Să-l mai fi reţinut ca să aflu şi alte amănunte ? În cazul acesta, trebuia să-i spun deschis cine şi ce sîntem, şi ar fi fost cam riscant. Winnetou era de aceeaşi părere. Îndemnîndu-şi calul, îmi şopti :

— Ajunge ! Fratele meu să nu mai întrebe nimic. Altminteri le-am părea suspecţi acestor oameni care, la urma urmei, sînt prieteni cu kiowaşii.

— Într-adevăr, am aflat destul. Ştim aproape precis unde se află Hawkens şi unde locuieşte Santer. Îi vom găsi pe amîndoi. Pînă unde ne continuăm drumul ?

— Pînă vom dispărea din ochii negustorilor. Apoi ne întoarcem în tabără. Norocul nostru că i-am întîlnit. Ca să aflăm singuri toate astea, ar fi trebuit să ne expunem la mari primejdii. Acum ştim cum stau lucrurile şi deseară ne furişăm în satul kiowaşilor.

Cei doi negustori se topeau treptat în zare. Erau nevoiţi să călărească încet, din cauza catîrilor cu samarele pline. Am auzit mai tîrziu cît de fatală le-a fost această îngrijorare. Am aflat de asemenea că schimbaseră cu kiowaşii diferite blănuri. De fapt, numai omul cu care discutasem era negustor, celălalt era ajutorul lui. Acum, că nu ne mai vedeau, făcurăm cale-ntoarsă spre tabără, dîndu-ne iarăşi osteneala să ascundem urmele.

Dick Stone şi Will Parker se arătară foarte mulţumiţi de rezultatul cercetărilor noastre. Îi bucura mai ales faptul că Sam se simte relativ bine şi că nu şi-a pierdut buna dispoziţie. Ne poftiră să-i luăm deseară cu noi. Dar Winnetou se opuse :

— Fiţi buni şi rămîneţi deocamdată aici, fiindcă va fi greu să-l eliberăm pe Sam Hawkens chiar din primul moment. Probabil că lucrul se va face abia mîine, şi atunci veţi fi şi voi de faţă.

Adăpostul nostru era destul de bun ; dar ne găseam în inima unui ţinut vrăjmaş şi se putea lesne întîmpla ca vreun om al kiowaşilor să dea peste noi. De aceea, Winnetou propuse :

— Ştiu o insulă puţin mai jos, în mijlocul rîului, acoperită cu tufe şi copaci, tocmai bună de ascunziş. De obicei, nimeni nu calcă pe acolo. Fraţii mei să mă urmeze.

Pornirăm călare în josul apei, pînă descoperirăm insula. Apa era aici mai adîncă şi mai repede, însă am trecut-o cu bine, călare. Avusese dreptate Winnetou : insula era mare, iar vegetaţia bogată oferea destulă acoperire pentru oameni şi cai.

Îmi aşternui culcuşul, avînd grijă să adorm cît mai repede, căci prevedeam că în cursul nopţii nu vom dispune de prea mult răgaz pentru somn. Nu pentru că n-am fi avut vreme destulă sau loc potrivit ca să ne lăsăm odihnei, ci iată de ce :

După cum aflasem, Sam Hawkens era deţinut pe o mică insulă şi urma să mă strecor pînă acolo. Însemna, deci, să trec prin apă. Plănuiam, Winnetou şi cu mine, ca dintru început să înotăm către malul rîului, unde am fi ajuns, fireşte, uzi pînă la oase. Or, calendarul arăta mijlocul lui decembrie, apa era rece. Cine-ar fi putut să mai doarmă apoi în asemenea condiţii ?

Cînd se întunecă, furăm treziţi. Winnetou dormise şi el. Era momentul să pornim. Am lepădat veşmintele de prisos şi tot ce aveam prin buzunare. N-am luat cu noi alte arme decît cuţitele. Am sărit apoi în apă şi am înotat pînă la malul drept al rîului. De acolo se putea pătrunde neobservat la Salt Fork. După o oră de mers în susul malului, am ajuns la întîlnirea dintre Salt Fork şi braţul lui Red River. Mai făcurăm doar cîteva sute de paşi de-a lungul afluentului spre stînga, şi zărirăm focurile satului aşezat pe malul opus. Trebuia, deci, să trecem dincolo.

N-am trecut însă imediat. Am mai urcat încet, încet, chiar pînă în dreptul satului. Cînd spun „sat", cuvîntul nu trebuie

luat în sensul lui european, adică o aşezare cu case zidite, înconjurate de grădini şi ţarini. Nu zăreşti aici nici urmă de grădină sau de ogor. Iar locuinţele sînt, de fapt, nişte corturi — iarna din piele groasă, vara din pînză de in.

Mai lîngă fiecare cort ardea focul în jurul căruia oamenii, ghemuiţi, îşi încălzeau mădularele şi îşi preparau masa de seară. Cel mai arătos era un cort situat în centrul satului, împodobit la intrare cu lănci, de care atîrnau pene de vultur şi aşa-zisele „medicamente" în forme din cele mai ciudate. La focul din faţa cortului şedea Tangua, căpetenia, avînd alături un tînăr de vreo optsprezece ani şi doi băieţi cam de doisprezece, respectiv paisprezece ani.

— Sînt feciorii lui — mă lămuri Winnetou. Cel mare e favoritul şi va ajunge un războinic viteaz. E atît de iute de picior, încît l-au supranumit „Pida", ceea ce înseamnă cerb.

Ici şi colo, cîte o femeie alerga după treburi ; la indieni, femeile şi fetele nu sînt admise la masă cu bărbaţii şi feciorii. Ele mănîncă mai tîrziu ceea ce rămîne, în schimb, îndeplinesc muncile cele mai grele.

Căutai din ochi insula. Cerul atîrna greu, acoperit de nori negri. Nici o stea, nicăieri. Totuşi, lumina focurilor ne îngăduia să desluşim trei insuliţe la mică depărtare una de alta.

— Pe care din ele s-o fi aflînd Sam ? întrebai.

— Fratele meu n-are decît să-şi amintească ce i-a spus negustorul acela — răspunse Winnetou.

— Că e vorba de o insulă situată chiar lîngă mal ? Prima şi ultima sînt mai în largul apei ; înseamnă că va fi cea din mijloc.

— Probabil. Iar încoace, pe dreapta, e capătul de jos al satului ; acolo, în al patrulea sau al cincilea cort locuieşte Santer. Şi acum ne despărţim, nu mai mergem împreună. Eu trebuie să mă răfuiesc cu ucigaşul tatălui şi al surorii mele. În schimb, tu ocupă-te de Sam ; e mai curînd tovarăşul tău decît al meu.

— Şi unde ne întîlnim pe urmă ?

— Chiar aici, unde ne găsim acum.

— Asta, dacă nu se întîmplă nimic neprevăzut. Dar dacă, din întîmplare, vreunul din noi ar fi descoperit, s-ar stîrni o zarvă nemaipomenită ; e nevoie, deci, să stabilim un alt loc de întîlnire, mai departe de sat.

— Sarcinile noastre nu sînt ușoare. A ta e încă și mai grea decît a mea, căci va trebui să înoți spre insulă și străjile te pot zări mai lesne. Dacă te prind cumva, îți sar eu în ajutor ; iar dacă scapi, te întorci la insula noastră, dar pe drum ocolit, să nu se știe direcția în care ai dispărut.

— Dar mîine dimineață o să se vadă urmele lăsate de mine.

— N-o să se vadă nimic. Vine ploaia și le șterge.

— Bine ! Și dacă nu izbutești tu, atunci sar eu și te scap.

— Asta nu se întîmplă, afară de cazul că mă paște ghinionul. Ia uită-te dincolo ! În cortul al cincilea nu arde nici un foc. Pesemne că Santer e înăuntru, altminteri l-am vedea pe afară. Doarme, probabil. Așadar, nu e de loc greu să-i iscodesc.

Aceste zise, Winnetou plecă...

Ținta mea se afla în bătaia luminii ; asta era rău. Nu aveam voie să mă arăt la suprafața apei ; ca să-ating insula respectivă, ar fi trebuit să înot pe dedesubt, ceea ce ar fi fost extrem de greu, din cauza distanței. Aș fi încercat, nu-i vorbă, dar ce mă făceam dacă, ieșind la suprafață, dădeam de o santinelă ? N-ar fi mai bine s-o iau întîi pînă la insulița de alături, prima din șirul celor trei, unde, probabil că nu se află nimeni ? De acolo n-ar mai fi decît vreo douăzeci de metri pînă la cealaltă, din mijloc, adică ținta mea. Ajuns la prima insuliță, pot cerceta cu ochii ce se întîmplă dincolo, pe a doua.

Urcai, deci, o bucată în susul apei, cu atenția mereu încordată asupra insuliței de la margine. Într-adevăr, nu se observa nici cea mai mică mișcare. Era, deci, de presupus că nu locuia nimeni acolo. Mă scufundai încet în apă și trecui înot de partea cealaltă.

Am ajuns cu bine și am scos capul pe jumătate, pînă la gură, ca să răsuflu. Mă găseam la hotarul de sus al primei insule. Aici observai că există o cale și mai bună de a ajunge la țintă. La malul opus al rîului — cam tot la douăzeci de metri depărtare — acosta un șir de bărci. Acestea îmi ofereau un excelent camuflaj. Mă scufundai iarăși în apă și înotai pînă la prima barcă, de acolo la a doua, la a treia și tot astfel pînă mă pomenii chiar lîngă insula din mijloc. Acuma o vedeam ca în palmă.

Era mai aproape de mal decît celelalte două. Creșteau pe ea tufișuri joase, dominate de doi arbori. Nici prizonierul, nici paznicii nu erau de văzut. Deodată însă, cînd să mă dau iarăși la fund, ca să trec de partea cealaltă, aud sus, pe mal, deasupra mea, un zgomot ușor. Trag cu ochiul și văd un indian care coboară panta. Pida, „cerbul“, feciorul cel mai mare al căpeteniei. Din fericire, o ia pe alături, spre o barcă, fără să mă simtă. Sare pe ea, o dezleagă și vîslește spre insula din mijloc. Prin urmare, pas de te mai duce acolo ! Trebuia să aștept.

Peste puțin, răsună voci omenești și una din ele, recunosc, e vocea lui Sam. Doar n-am să scap prilejul să ascult ce se vorbește ! O iau, deci, înot, pe sub apă, pînă la barca următoare. Sînt atît de multe bărci, încît ai zice că fiecare locuitor își are barca lui. Cînd să ies din nou la suprafață, ascuns în spatele bărcii, îl aud pe fiul lui Tangua :

— Tatăl meu vrea s-o știe.

— Să-și pună pofta-n cui ! Nu trădez nimic ! răspunde Sam.

— Atunci vei îndura chinuri înzecit de grele !

— Nu mă face să rîd ! Sam Hawkens să îndure chinuri, hi-hi-hi-hi ! Tatăl tău a mai rîvnit cîndva să mă supună la torturi, acolo, la Rio Peco, cînd eram printre apași. Și care a fost rezultatul ? Mi-l spui și mie ?

— L-a betegit cîinele de Old Shatterhand !

— *Well !* Cam așa va fi și acum. Nici nu-mi pasă de voi !

— Dacă vorbești serios, înseamnă că ți-ai pierdut mințile. Ești în mîinile noastre și, de scăpat, nu mai scapi. Nu uita că ești legat cobză, nu poți mișca nici un mădular !

— Ei, da, sînt legat cobză ! Pentru asta îi mulțumesc bunului meu Santer, și mă simt foarte bine.

— Te doare, o știu, dar nu vrei să recunoști. Afară că ești prins în curele, mai ești și legat de copac, iar patru străji te păzesc zi și noapte. Cum gîndești să mai scapi ?

— Mă privește, flăcăule ! Deocamdată, îmi place aici. Așteaptă pînă îmi vine poftă să mă car, și atunci ține-te, nene !

— Te eliberăm dacă ne spui încotro are de gînd să meargă.

— Uite că nu spun nimic ! Cunosc eu lucrurile. Tare drăguț din partea lui Santer că mi-a povestit brașoave, doar-doar va băga frica-n mine. Însă nu i-a mers. V-ați dus la Nugget-tsil ca să-i prindeți pe Old Shatterhand și pe Winnetou. Mă pufnește rîsul, zău așa ! Adică să-l prindeți pe Old Shatterhand, elevul meu, hi-hi-hi-hi !

— Dar pe tine, care-i ești dascăl, totuși te-am prins.
— Mă rog, m-am lăsat prins, așa, ca să mai treacă vremea. Doream să petrec cîteva zile în mijlocul vostru ; doar știți cît vă iubesc, dacă nu mă-nșel. Va să zică, v-ați dus degeaba pînă acolo, crezînd că Winnetou cu apașii lui și cu Old Shatterhand or să se ia după voi. O prostie ca asta n-am mai auzit de cînd sînt ! Acum vedeți și voi că v-ați greșit socotelile. Uite că n-au căzut în cursă, și nici nu aveți habar unde se găsesc. Bănuiți c-o știu eu. Ei bine, îți spun cinstit : știu !
— Atunci, vorbește !
— *Pshaw !* Ai s-o afli foarte curînd fără să vorbesc eu, căci...
Fu întrerupt de niște strigăte puternice. Din păcate, nu le înțelegeam tîlcul, dar sunau ca o alarmă dată pentru prinderea unui fugar : „Puneți mîna pe el, puneți mîna pe el !", după care auzii și numele lui Winnetou.
— Vezi unde sînt ? Auzi ? izbucni Hawkens, în culmea bucuriei. Unde-i Winnetou și Old Shatterhand ? Au sosit ! Au și sosit !
Larma se răspîndi în tot satul și kiowașii alergau care încotro. Îl zăriseră, deci, pe Winnetou, dar încă nu-l prinseseră. Incidentul acesta îmi zădărnicea tot planul. Îl văzui pe fiul lui Tangua înălțîndu-se pe insulă și scrutînd malul. Apoi sări în barcă și ordonă celor patru paznici :
— Pregătiți puștile ! Cum se apropie cineva să-l elibereze, trageți în albul ăsta și-l ucideți !
Vîsli către mal. Dac-ar fi fost cît de cît posibil, l-aș fi salvat pe Sam chiar atunci. Dar nu se mai putea. De-aș fi riscat să tabăr pe cei patru kiowași înarmat numai cu cuțitul, n-aș fi făcut decît să-i scurtez lui Sam zilele. Cu siguranță că paznicii ar fi executat porunca lui Pida și l-ar fi ucis.
Deodată, cu mult înainte ca Pida să fi ajuns la mal, îmi trecu prin cap o idee năstrușnică. El era fiul favorit al lui Tangua. Dacă-l luam ostatic, puteam să forțez schimbul contra lui Sam. Era o idee aproape nebunească, dar nu-mi păsa. Trebuia cu orice preț să-l prind pe tînărul kiowaș, fără să mă simtă nimeni.
Dintr-o privire, îmi dădui seama că situația e favorabilă. Winnetou fugise către Red River, deci spre stînga, pe cînd tabăra noastră se afla la dreapta, devale, pe insula știută. Procedase foarte inteligent. În felul acesta îi inducea în eroare pe urmăritori. Din direcția aceea răbufneau strigătele kiowașilor angajați în urmărirea fugarului și într-acolo își ațintiseră privirea cei patru paznici ai lui Sam. Stăteau cu spatele la mine și nimeni nu mai era pe-aproape.
Fiul lui Tangua se apropie cu barca de mal, sări afară și dădu s-o lege de țăruș, ca să fugă apoi pe jos mai departe. Cum stăteam încovoiat, am țîșnit din apă chiar lîngă el și cu un singur pumn l-am culcat la pămînt. L-am aruncat apoi în barcă și, sărind după el, am pornit împotriva curentului, ținîndu-mă cît mai aproape de mal. Încercarea mea nebunească izbutise. Sus, în sat, nu era țipenie de om, iar paznicii continuau să privească aiurea.
Lopătai din răsputeri, pentru a ieși cît mai curînd din raza satului ; apoi, cînd lumina focurilor nu mă mai putea ajunge, cîrmii spre malul drept al lui Salt Fork, unde îl culcai pe Pida în iarbă. Nu-și revenise încă. Am tăiat cureaua cu care se leagă barca de mal, ca s-o folosesc pentru imobilizarea prizonierului, apoi i-am dat brînci luntrei să se ducă în voia curentului și să nu-mi trădeze prezența. Pe tînăr, după ce i-am prins brațele în curea, l-am luat în cîrcă și am pornit spre insula noastră.
A fost un drum destul de greu, nu fiindcă povara m-ar fi covîrșit, ci pentru că tînărul, revenindu-și în fire, începu să se zbată. A trebuit să-l ameninț în cîteva rînduri cu cuțitul. Bineînțeles că avusesem grijă să-l ușurez de arme.
— Cine ești ? întrebă el, scrîșnind de mînie. Ești un alb rîios pe care Tangua, tatăl meu, îl va prinde chiar mîine și-l va face una cu pămîntul.
— Tatăl tău n-are să mă prindă, fiindcă nici nu poate umbla — i-am răspuns.
— În schimb, are la războinici cît păr în cap și-i va trimite în căutarea mea.
— Aiurea ! Nici nu-mi pasă de războinicii voștri. S-ar putea s-o pățească toți ca și tatăl tău, cînd a cutezat să se bată cu mine.
— Iuf ! S-a bătut cu tine ?
— Da.
— Unde ? Cînd ?
— Cînd glonțul meu i-a zdrobit genunchii.
— Iuf, iuf ! Ești cumva Old Shatterhand ? întrebă el speriat.

— Ce mai întrebi? Te-am doborît dintr-un singur pumn. Cine, dacă nu Winnetou sau Old Shatterhand ar îndrăzni să pătrundă în satul vostru şi să-l răpească pe însuşi fiul lui Tangua?
— Iuf! Înseamnă că am să mor. Dar n-o să auziţi din gura mea nici măcar un geamăt.
— Nu te omorîm. Nu sîntem ucigaşi ca voi. Îţi dăruim libertatea, dacă tatăl tău îmi predă cele două feţe palide care se află la el.
— Santer şi Hawkens?
— Da.
— O să vi-i dea. Fiul său îi e de zece ori mai scump decît toţi Hawkensii din lume; iar de Santer nici nu-i pasă.
Din acea clipă, încetă să se mai opună şi merse în tăcere alături de mine. Şi prezicerea lui Winnetou se adeveri: deodată, se porni o ploaie torenţială, încît îmi era imposibil să regăsesc locul de trecere din faţa insulei noastre. Am fost nevoit să caut adăpost sub un copac rămuros şi să aştept acolo fie încetarea ploii, fie revărsatul zorilor.
Răbdarea mea fu pusă la grea şi plicticoasă încercare. Ploaia nu se mai potolea şi nici zorii nu se arătau. Aveam o singură mîngîiere, şi anume că nu se putea să ajung mai ud decît eram. Vorba ceea: înecatul nu se mai teme de apă. Totuşi, umezeala care-mi pătrunsese în oase era atît de rece, încît trebuia din cînd în cînd să mă scol în picioare şi să fac pe gimnastul pentru a mă încălzi. Îmi era milă de tînărul kiowaş, obligat să stea în nemişcare; dar flăcăul avea o rezistenţă mult mai mare decît aveam eu pe atunci.
În sfîrşit, cele două dorinţe ale mele se împliniră în acelaşi timp: ploaia încetă şi începu să se crape de ziuă, numai că o ceaţă deasă învălui împrejurimile. Cu toate acestea, nu mi-a fost greu să găsesc locul de trecere din faţa insulei. Strigai din răsputeri:
— Alooo!
— Alooo! răspunse imediat glasul lui Winnetou. E fratele meu Shatterhand?
— Chiar el.
— Atunci de ce nu vii? De ce-ai strigat? E periculos!
— Am aici un prizonier. Trimite-mi un înotător bun şi nişte curele.
— Vin chiar eu.

Eram extrem de bucuros că Winnetou nu căzuse în mîinile kiowaşilor. Chipul lui se ivi curînd între ceaţă şi apă. Cînd ajunse la mal şi-l zări pe kiowaş, Winnetou exclamă uimit:
— Iuf! Pida, fiul căpeteniei! Unde l-a dibuit fratele meu?
— Pe malul rîului, nu departe de insula lui Hawkens.
— L-ai văzut şi pe Sam?
— Nu, dar l-am auzit discutînd cu „cerbul" ăsta sprinten. Aş fi apucat să vorbesc cu dînsul şi poate chiar să-l eliberez, dar tocmai atunci te-au descoperit pe tine şi a trebuit s-o şterg.
— S-a întîmplat fără vina mea. Am avut ghinion. Ajunsesem la cortul lui Santer, cînd mă pomenii cu cîţiva kiowaşi. Dădeau să treacă pe acolo. Să mă ridic de jos, nu era cazul. Mă rostogolii deci puţin mai la o parte. Kiowaşii se opriră în loc şi se porniră pe taifas. Deodată, unul mă zări şi se întoarseră toţi spre mine. Atunci, bineînţeles, n-am mai avut încotro; am sărit în picioare şi am luat-o la fugă. Lumina focurilor cădea pe mine şi kiowaşii m-au recunoscut. Ca să-i amăgesc, m-am prefăcut că fug la deal, apoi am trecut apa înot şi am scăpat. Dar cu Santer n-am realizat nimic.
— Ai să-l vezi foarte curînd. Acest tînăr războinic e gata ca, în schimbul eliberării sale, să obţină predarea lui Santer şi a lui Sam Hawkens în mîinile noastre. Sînt sigur că Tangua va fi de acord.
— Iuf! E bine aşa, excelent! Capturîndu-l pe Pida, fratele meu Shatterhand a lucrat curajos, aş zice chiar nebuneşte de curajos; de fapt, aceasta e cea mai bună soluţie.
Cînd i-am spus lui Winnetou că-l va vedea foarte curînd pe Santer, nu credeam că lucrul se va întîmpla chiar mai repede ca în imaginaţia mea. Pe Pida îl legarăm atît de strîns între noi, încît, coborînd tustrei în rîu, umerii lui îi atingeau pe-ai noştri. Doar capul îi ieşea din apă, iar cu picioarele ne putea ajuta la înot. Tînărul nu opunea nici o rezistenţă, ci dimpotrivă, dădea puternic din picioare în acelaşi ritm cu noi.
Ceaţa plutea deasă deasupra apei, nu vedeam nici la zece paşi înaintea noastră. Se ştie însă că pe timp ceţos auzul e cu mult mai sensibil. Nu ne depărtasem bine de mal, că Winnetou mă preveni:
— Fii atent! Am auzit ceva.
— Ce?
— Un zgomot ca de vîsle, aici, mai în sus.
— Să ne oprim.

— Da. Ia ascultă!
Nu mai mişcam decît foarte rar şi uşor, ca să ne ţinem la suprafaţă; nu provocam nici un zgomot. Într-adevăr, Winnetou auzise bine: o barcă venea pe rîu în jos. Probabil că vîslaşul era grăbit, căci lopăta din plin, deşi curentul apei îl mîna de la sine.
Se apropia repede. Să ne lăsăm văzuţi? Şi dacă e o iscoadă duşmană? Ar fi totuşi în avantajul nostru să ne lămurim. Îi aruncai lui Winnetou o privire. El înţelese şi-mi şopti:
— Rămînem aşa! Vreau să ştiu cine este. De văzut, nu ne poate vedea şi nici auzi; stăm nemişcaţi.
Era, într-adevăr, de aşteptat să nu fim observaţi; nu ni se zăreau din apă decît capetele. Rămaserăm deci pe loc. Pida privea ca şi noi, încordat; ne-ar fi putut trăda strigînd după ajutor, dar n-a făcut-o. Doar şi aşa îi asigurasem eliberarea.
Bătaia vîslelor se apropiase mult de tot; o luntre indiană se ivi din ceaţă. Şi în luntre — cine? Ar fi trebuit să tăcem mîlc, dar Winnetou — recunoscîndu-l pe luntraş — strigă din toată gura:
— Santer! Fuge! Vrea să scape!
La apariţia neaşteptată a lui Santer, prietenul meu, îndeobşte atît de prudent, îşi pierduse calmul; arunca din mîini şi din picioare ca să ajungă înot luntrea, dar îl împiedicau curelele cu care ne legaserăm unul de altul.
— Iuf, trebuie să mă desfac! strigă el, apucînd cuţitul şi tăind legăturile. Trebuie să-l ajung, să-l iau de beregată!
Santer auzise, fireşte, glasul lui Winnetou. Zvîrli o privire spre noi şi ne recunoscu.
— *Thousand devils!* Mii de draci! izbucni el speriat. Uite-i!
Îşi strînse buzele. Apoi spaima fugi de pe chipul lui şi făcu loc unui rînjet de satisfacţie. Cîntărise situaţia în care ne aflam; aruncă vîslele în barcă, apucă arma şi o îndreptă spre noi:
— Ultima voastră partidă de înot, cîinilor!
Noroc că apăsă pe trăgaci exact în clipa cînd Winnetou, scăpînd din legături şi smucindu-se zdravăn, porni ca săgeata spre barcă. Astfel, Pida şi cu mine furăm împinşi în lături şi glonţul lui Santer nimeri aiurea.
Ceea ce văzui pe urmă nu se mai cheamă înot, ci mai degrabă o fulgerare prin apă. Ţinîndu-şi cuţitul între dinţi,

Winnetou gonea spre duşman în salturi lungi, desenîndu-se asemenea unei pietre zvîrlite pieziş pe suprafaţa apei. Santer mai avea încărcătură pe cealaltă ţeavă a puştii. Îl luă la ochi pe Winnetou şi rîse în bătaie de joc:
— Vino mai aproape, scîrnăvie roşie, să te trimit în iad!
Credea că are partida în mînă şi că nu-i rămîne decît să apese pe trăgaci, dar cu Winnetou se înşela. Acesta se dădu la fund ca să ajungă în dreptul luntrei şi s-o răstoarne. Dacă izbutea, Santer — căzut în apă — nu mai putea face uz de armă şi s-ar fi ajuns la o luptă corp la corp, în care tînărul meu prieten era maestru. Fugarul îşi dădu seama de primejdie, lepădă arma şi apucă din nou vîslele. Era şi timpul, fiindcă abia pusese barca în mişcare, că Winnetou se şi ivi la cîţiva paşi în urma ei. Santer renunţă să mai atace, vîsli din răsputeri şi se depărtă de locul primejdios, strigînd:
— Ei, m-ai prins, cîine? Îţi rezerv glonţul pentru întîlnirea noastră viitoare!
Winnetou se strădui să-l ajungă, dar zadarnic. Nici un înotător din lume, fie şi campion mondial, n-ar izbuti să ajungă din urmă o barcă mînuită viguros şi în plus împinsă de curentul rapid al apei.
Toate acestea să tot fi durat o jumătate de minut, nu mai mult. Şi, totuşi, pe cînd Santer se pierdea din nou în ceaţă, se şi apropiară cîţiva apaşi care, auzind strigătele şi detunătura armei, părăsiseră insula şi porniseră înot în ajutorul nostru. Îi chemai ca să-mi uşureze transportarea lui Pida pe insulă. Cînd am ajuns cu toţii pe uscat şi desfăcurăm curelele ce mă ţineau legat de kiowaşul prizonier, Winnetou ordonă oamenilor săi:
— Fraţii mei roşii să se pregătească repede de drum! Santer a dispărut chiar acum cu o barcă în josul rîului; trebuie să-l urmărim.
Era atît de agitat, cum nu-l mai văzusem pînă atunci.
— Da, pornim fără întîrziere! mă asociai şi eu lui Winnetou. Dar ce facem cu Sam Hawkens şi, pe de altă parte, cu cei doi prizonieri ai noştri?
— Pe ăştia îi las în seama ta — răspunse Winnetou.
— Să rămîn aici?
— Rămîi. Eu, unul, trebuie să pun mîna pe Santer, ucigaşul tatălui meu şi al surorii mele. Tu însă ai datoria să-l eli-

berezi pe tovarăşul tău, pe Sam Hawkens. Aşa că ne despărţim.

— Pe cît timp ?

Cumpăni cîteva clipe, apoi rosti :

— Nu pot să ştiu acum cînd ne vom revedea. Dorinţa şi voinţa omului sînt supuse Marelui Spirit. Credeam să fiu mai lungă vreme împreună cu fratele meu Shatterhand, dar iată că Manitu s-a pronunţat împotrivă. Voinţa lui e alta. Ştii de ce a fugit Santer ?

— Îmi închipui. Pe de o parte, nu am căzut în cursa ce ne-a întins-o ; pe de altă parte, ai fost văzut aseară. Era, deci, limpede că ne aflăm aici şi că vom face totul ca să-l prindem pe Santer şi să-l smulgem pe Hawkens din mîinile kiowaşilor. Atunci banditul a intrat în panică şi a şters-o.

— Ai dreptate. Dar mai există o posibilitate. Fiul lui Tangua a dispărut şi kiowaşii fac, desigur, legătura între această dispariţie şi prezenţa noastră. Ei bănuiesc că noi l-am răpit. Tangua, lovit de această întîmplare, şi-a descărcat mînia asupra lui Santer, socotindu-l vinovat de toată nenorocirea. Şi l-a alungat.

— Se poate şi aşa. Santer trebuie să fi simţit că a căzut în dizgraţia kiowaşilor.

— Şi de ce a preferat barca, în loc s-o şteargă călare ?

— De teamă. I-a fost frică să nu dea de noi. Chiar dacă nu-l întîlneam, tot îi descopeream urmele. De aceea a fugit cu barca. A primit-o, se vede, în schimbul calului său. Crezi că-l veţi putea ajunge călare ?

— Greu, dar e cu putinţă. Va trebui să tăiem cotiturile rîului.

— Asta nu ! Îţi atrag atenţia că ar fi o greşeală.

— De ce ?

— Fiindcă lui Santer i-ar putea trece uşor prin gînd să iasă la mal şi să-şi continue fuga pe uscat ; în felul acesta, s-ar salva mai lesne. Cum nu veţi cunoaşte locul unde a ieşit din apă, va trebui să vă împărţiţi în două grupuri, ca să-l urmăriţi pe ambele maluri ale lui Red River.

— Fratele meu judecă bine. Chiar aşa vom face.

— Să căutaţi cu mare atenţie locul unde va fi ieşit la mal. Din păcate, asta cere timp. Dar nici nu e bine să scurtaţi drumul tăind cotiturile. Dacă pe o parte a rîului cotul e, să zicem, în afară, pe cealaltă parte e tocmai invers. Şi atunci, în timp ce oamenii de pe un mal vor tăia cotul, cei de pe malul opus vor face un ocol cu atît mai mare. Astfel s-ar pierde legătura între voi.

— Aşa e cum spune fratele meu. Vom fi, deci, nevoiţi să urmăm întocmai cursul rîului. Ei, gata, să nu mai pierdem nici o clipă !

— V-aş însoţi cu cea mai mare bucurie ! Dar e într-adevăr sarcina mea să mă ocup de Sam Hawkens. N-am voie să-l părăsesc.

— Iar eu nu te voi împiedica niciodată să-ţi împlineşti îndatoririle. Acum nu ţi-e îngăduit să vii cu noi. Dar dacă Marele Spirit o vrea, atunci ne revedem în cîteva zile.

— Unde ?

— Cînd pleci de-aici, să te îndrepţi către confluenţa acestui rîu cu Rio Bosco de Nacitoşes. Acolo unde apele se unesc, pe malul stîng al lui Rio Bosco, vei întîlni un războinic de-al meu. Asta, în cazul cînd revederea noastră va fi posibilă.

— Şi dacă omul tău nu va fi acolo ?

— Atunci înseamnă că mă aflu încă pe urmele lui Santer şi, neştiind în ce parte va apuca, nu pot stabili încă locul nostru de întîlnire. În acest caz, pleacă împreună cu cei trei tovarăşi ai tăi spre Saint Louis, la feţele palide, care vor să construiască drumul calului de foc. Te rog însă din suflet să te întorci de îndată ce bunul Manitu va îngădui. Vei fi întotdeauna binevenit la noi în pueblo, lîngă Rio Pecos, şi, dacă nu mă găseşti acolo, ţi se va spune unde şi cum să dai de mine.

În cursul discuţiei noastre, apaşii terminaseră pregătirile de plecare. Winnetou strînse mîinile lui Dick Stone şi Will Parker, luîndu-şi rămas bun de la ei. Apoi mi se adresă mie :

— Fratele meu ştie cît de voioşi am pornit de la Rio Pecos în călătoria noastră care avea să aducă moartea lui Inciu-Ciuna şi Nşo-ci. Cînd te vei întoarce cîndva printre noi, n-o să mai auzi glasul celei mai frumoase dintre fiicele neamului apaşilor, care, dorind să ajungă în oraşele feţelor palide, s-a dus în ţara celor veşnic plecaţi. Acum, setea mea de răzbunare ne desparte, dar prietenia ce ne leagă te va readuce la noi. Aş dori mult să-ţi pot trimite vreo ştire acolo, la vărsarea lui Rio Bosco ; dar dacă nu va fi posibil, atunci, rogu-te, nu zăbovi prea mult în oraşele din răsărit ; revino cît mai curînd. Ştii doar în locul cui te-am aşezat în inima

mea. Făgăduieşte-mi că nu vei întîrzia, frate al meu drag şi iubit Şarli.

— Îţi făgăduiesc! Inima mea te va însoţi, dragul meu frate Winnetou. Îţi aminteşti, desigur, ce i-am promis lui Klekih-Petra în ultimele lui clipe. Mă voi ţine de cuvînt.

— Atunci, bunul Manitu să-ţi călăuzească paşii şi să te ocrotească pe toate drumurile. *Howgh*!

Mă îmbrăţişă şi mă sărută pe amîndoi obrajii. Dădu apoi un ordin scurt oamenilor săi şi încălecă, îndemnîndu-şi calul spre apă. Conform poruncii lui Winnetou, apaşii se împărţiră în două grupuri: unul — părăsind insula — trecu înot spre malul drept, iar celălalt, împreună cu Winnetou, spre malul stîng al rîului. L-am urmărit cu privirea pe bunul meu prieten pînă se pierdu în ceaţă. Simţeam ca şi cînd sufletul mi s-ar rupe în două şi nu mă îndoiesc că şi Winnetou simţea la fel.

Stone şi Parker îmi citiră pe faţă tristeţea. În felul lui sincer şi naiv, Stone mă încurajă:

— Nu vă necăjiţi, *sir*! Îi revedem în curînd. Îl scoatem pe Sam din captivitate şi pornim glonţ după ei. Dar să nu pierdem vremea! Haide să facem schimbul de prizonieri. Cum socotiţi să procedăm?

— Vreau să aud părerea dumitale, dragă Dick. Ai mai multă experienţă.

Măgulit de apreciere, Stone îşi netezi barba şi zise:

— Cred că cel mai simplu ar fi să-l trimitem chiar acum pe kiowaşul nostru la Tangua. Să-i spună unde se află fiul său şi în ce condiţii poate fi eliberat. Tu ce crezi, bătrîne Will?

— Hm! mormăi Parker. Nicicînd n-ai avut o idee mai tîmpită.

— Păi dacă-i spunem unde ne aflăm, atunci Tangua îşi repede oamenii încoace, îl înşfacă pe Pida şi rămînem fără Sam şi cu buzele umflate. Eu aş face altfel.

— Cum?

— Părăsim insula asta şi pătrundem o bucată în prerie unde putem cuprinde cu ochii împrejurimile. Îl expediem apoi pe kiowaşul nostru în sat şi punem condiţia ca numai doi războinici, nu mai mulţi, să ni-l aducă pe Sam, în schimbul căruia îl vor căpăta pe Pida. Dacă totuşi Tangua trimite mai mulţi, îi zărim noi de departe şi avem timp să spălăm putina. Nu credeţi că e mai bine, *sir*?

— Eu aş merge şi mai la sigur şi n-aş trimite nici un sol — am răspuns.

— Pe nimeni? Păi cum o să ştie Tangua că fiul lui...

— O să afle, n-avea grijă.

— De la cine?

— De la mine.

— Cum aşa? Vreţi să vă duceţi la kiowaşi?

— Întocmai.

— Să n-o faceţi, *sir*! E grozav de periculos. V-ar prinde şi v-ar lega numaidecît.

— Nu cred.

— Cu siguranţă! Absolut sigur!

— Atunci Pida ar fi pierdut. N-am nici o poftă ca, din cei doi kiowaşi cîţi îi avem, să-l trimit pe unul ca mesager şi să pierdem astfel un ostatic.

— Asta e just. Dar de ce să mergeţi tocmai dumneavoastră în sat? Pot să merg şi eu.

— Te cred că ai avea curaj, însă e mai bine să discut eu cu Tangua.

— Nu uitaţi ce furios e pe dumneavoastră! Cu mine s-ar înţelege mai curînd asupra condiţiilor. În schimb, dacă vă vede pe dumneavoastră, se face foc.

— Tocmai de aceea vreau să apar chiar eu înaintea lui. Să se facă foc, să crape de ciudă că am îndrăznit să mă înfăţişez fără ca el să-mi poată pricinui vreun rău. Dac-aş trimite pe altul, ar bănui, pesemne, că mi-e frică de el, şi asta nu-mi convine.

— Atunci faceţi cum vreţi, *sir*! Şi noi unde rămînem între timp? Aici, pe insulă? Ori ne căutăm un loc mai bun?

— Nu există unul mai bun.

— *Well*! Însă vai de prizonierii ăştia dacă vi se întîmplă ceva în sat! Voi fi fără cruţare. Cînd porniţi?

— Deseară.

— Abia deseară? Nu-i prea tîrziu? Dacă totul ar merge bine, s-ar putea să facem schimbul pînă în prînz şi să pornim apoi după Winnetou.

— Şi kiowaşii să ne urmărească şi să ne cureţe...

— Credeţi?

— Fireşte. Tangua ni-l va preda bucuros pe Sam, ca să-şi recapete fiul ; dar pe urmă, după ce-l va şti în siguranţă, va face totul ca să se răzbune pe noi. De aceea vreau ca schimbul să se efectueze seara şi apoi, ca să cîştigăm timp, călărim noaptea, cînd nu putem fi urmăriţi. Aceasta înseamnă un avans considerabil. Şi mai am un motiv pentru care prefer să aşteptăm seara : e bine ca grija lui Tangua pentru soarta fiului său să sporească şi mai mult. Asta îl va muia.

— E drept. Dar mă gîndesc că, pînă deseară, ar putea să ne dibăcească.

— N-ar fi rău nici asta.

— Îl vor căuta pe Pida şi ne putem trezi cu ei aici, pe insulă.

— Chiar pe insulă nu. Dar vor veni pînă pe malul rîului şi vor descoperi urmele lui Winnetou ; vor crede, atunci, că noi ne-am deplasat pe acolo împreună cu Pida. Asta îl va îngrijora şi mai mult pe Tangua... Pst ! Ascultaţi !

Auzirăm nişte voci. Ceaţa se risipise în parte şi malul ieşise la vedere. Se sfătuiau acolo cîţiva kiowaşi, comunicîndu-şi, probabil, părerile despre urmele de cai descoperite ; dispărură apoi, în grabă, fără să-şi arunce ochii spre insula noastră.

— Au plecat. Se vede că sînt foarte grăbiţi — constată Dick Stone.

— Se întorc, desigur, în sat, pentru a-l înştiinţa pe Tangua. Acesta va trimite o trupă de călăreţi ca să se orienteze după urmele cu pricina.

La nici două ore lucrurile se petrecură întocmai. O ceată de kiowaşi călare se ivi dincolo, la rîu. Cercetară urmele şi porniră în galop după ele. Nu era de temut să-l ajungă pe Winnetou, care le-o luase cu atîta vreme înainte.

Se înţelege că vorbeam în şoaptă, ferindu-ne să fim auziţi de prizonieri. Aceştia nici nu văzuseră cele petrecute dincolo, pe mal. Ei zăceau legaţi îndărătul unui tufiş.

Înainte de amiază, soarele se arătă mai darnic. Astfel mai scăparăm de umezeală atît noi cît şi terenul de dedesubt. Ne-am uscat şi ne-am încălzit, bucurîndu-ne de o meritată odihnă pînă-n seară.

Între timp, zărirăm un obiect plutind anevoie pe apă în direcţia insulei noastre şi încurcîndu-se în crengărişul ce atîrna deasupra rîului. Era o luntre cu vîsle cu tot, lăsată în voia apei ; cureaua ce o ţinuse legată de mal fusese retezată.

Era, deci, luntrea cu ajutorul căreia îl răpisem pe Pida ; fusese dusă de curent din Salt Fork în Red River şi probabil că a ajuns atît de tîrziu aici pentru că se agăţase undeva, pe drum. Apariţia ei era cît se poate de oportună. Am tras-o la ţărmul insulei, pentru a mă servi seara de ea. Evitam astfel — dac-ar fi fost să plec pe apă — o nouă baie nedorită.

La căderea serii, am împins luntrea în larg, am sărit într-însa şi m-am pus pe vîslit, în susul rîului. Avusesem grijă să iau cu mine doborîtorul de urşi. Stone şi Parker mă copleşiră cu urări de succes. I-am asigurat că, afară de cazul că nu m-aş întoarce pînă a doua zi dimineaţa, pot rămîne liniştiţi în privinţa mea.

Înaintam greu, împotriva curentului ; abia după o oră am cotit din Red River în Salt Fork. Ajuns lîngă satul kiowaşilor, am acostat şi am legat luntrea de un copac.

Vedeam, ca şi ieri, focurile aprinse, bărbaţii aşezaţi în jurul lor şi femeile zorind după treburi. Bănuisem că satul va fi astăzi păzit cu mai multă străşnicie, dar mă înşelasem. Oamenii lui Tangua, descoperind urmele apaşilor, plecaseră după ei ; astfel, cei rămaşi în sat se credeau în siguranţă.

Tangua şedea şi azi în faţa cortului, numai că unul din băieţii săi lipsea. Cu capul plecat, cu ochii încruntaţi, şeful privea jocul flăcărilor. Mă găseam de astă dată pe malul stîng al lui Salt Fork, unde se afla satul. M-am strecurat pe după un cot al rîului, apoi în sus, îndărătul corturilor, pînă la adăpostul lui Tangua. Totul a mers perfect ; nu era nimeni prin preajmă ca să mă simtă. M-am întins la pămînt şi m-am furişat în spatele cortului. De acolo se auzea, prelungă, monotonă, o tîngă de jale : căpetenia kiowaşilor, Tangua, deplîngea astfel pierderea fiului său cel mai iubit. Am ocolit tîrîş cortul pînă am ajuns în faţa lui şi, sărind brusc în picioare, m-am adresat, pe neaşteptate, şefului kiowaşilor :

— De ce suspină Tangua şi cîntă a jale ? Un războinic viteaz nu boceşte. Asta e grija babelor !

Nu se poate descrie spaima ce-l cuprinse la apariţia mea fulgerătoare. Încercă să spună ceva, dar nu izbuti ; dădu să se ridice, dar genunchii zdrobiţi îl ţintuiau locului. Cu ochii holbaţi, se zgîi la mine ca la un strigoi şi, în cele din urmă, gîngăvi :

— Old... Old... Shat... Shat... iuf, iuf, iuf ! Cum... pe unde... Mai sînteţi aici... n-aţi şters-o ?

— Precum vezi, mai sînt aici şi am o vorbă cu tine.

— Old Shatterhand! îmi pronunţă el, în sfîrşit, numele întreg.

Auzindu-l, cei doi băieţi o zbughiră în cort.

— Old Shatterhand! repetă Tangua, încă sub imperiul spaimei. Apoi faţa i se strîmbă de ură. El strigă o poruncă pe care n-am înţeles-o, necunoscînd dialectul, dar am desluşit, între altele, numele meu.

O clipă, şi se stîrni peste tot un asemenea urlet de furie, încît părea că se cutremură pămîntul. Toţi războinicii rămaşi în sat veneau fuga spre mine, cu armele în mîini. Mi-am scos cuţitul şi i-am tunat lui Tangua la ureche:

— Vrei ca Pida să moară? El m-a trimis la tine!

Cu tot zgomotul din jur, Tangua înţelese vorbele mele şi ridică un braţ. Atît a fost de ajuns ca să se facă linişte. Totuşi, kiowaşii mă înconjuraseră. Dac-ar fi fost să judec după feţele lor, aş fi jurat că au de gînd să mă înghită şi că nu mai scap cu viaţă. Mă aşezai lîngă Tangua, mă uitai calm în ochii lui uluiţi de îndrăzneala mea, şi rostii:

— O duşmănie de moarte s-a născut între Tangua şi mine; nu eu sînt vinovatul, dar nici nu mă tem. Mi-e totuna dacă eu şi prietenii mei ne punem rău cu vreunul din războinicii tăi, sau chiar cu întregul neam al kiowaşilor. Că nu mă tem, se vede şi din faptul că am venit singur aici, în sat, ca să discutăm. Deci să nu pierdem vremea: Pida se află la noi şi, dacă eu nu mă întorc la timp, va fi spînzurat de un copac.

Nici un cuvînt, nici un gest al celor din jur nu trăda efectul spuselor mele. Ochii şefului scînteiau de mînie: nu putea să-mi facă nimic fără a primejdui viaţa fiului său. Scrîşni printre dinţi întrebarea:

— Cum... cum... a ajuns în mîinile voastre?

— Am fost ieri dincolo, pe insulă, cînd fiul tău vorbea cu Sam Hawkens; l-am culcat la pămînt şi l-am dus cu mine.

— Iuf! Old Shatterhand e străjuit de spiritul rău care l-a salvat şi altădată. Unde mi-e fiul?

— Intr-un loc sigur, pe care n-ai să-l afli acum. Ţi-l va spune el însuşi mai tîrziu. Din cuvintele mele poţi înţelege că nu doresc să-l ucid pe Pida. Mai avem un kiowaş la noi, războinicul acela pe care l-am prins mai demult; l-am scos frumuşel dintr-un tufiş, pe cînd ne spiona. Dacă mi-l dai pe Sam Hawkens, atunci îi eliberăm pe amîndoi.

— Iuf! Îl vei avea. Adu-mi, mai întîi, pe Pida şi pe războinicul meu.

— Să ţi-l aduc? Nici nu mă gîndesc! Îl cunosc pe Tangua şi ştiu ce preţ are cuvîntul lui. Fac schimbul, doi pentru unul. Sînt, va să zică, mai mult decît darnic. Dar nu îngădui nici un vicleşug.

— Întîi de toate, vreau dovada că Pida e într-adevăr la voi.

— Să-ţi dovedesc! Ce ţi-a venit? Cînd ţi-o spun eu, înseamnă că-i adevărat. Old Shatterhand nu e ca Tangua. Mai bine lasă-mă să-l văd pe Sam Hawkens! Pesemne că, pentru mai multă siguranţă, l-aţi mutat de pe insulă. Trebuie să vorbesc cu el.

— Ce vrei să-i vorbeşti?

— Să-l întreb cum l-aţi tratat şi să aud răspunsul din gura lui. Pe urmă, mai vedem.

— Voi ţine sfat cu bătrînii războinici. Depărtează-te pînă la cortul de alături. Vei afla, pe urmă, ce avem de gînd.

— Bine, dar grăbeşte-te! Dacă mă reţineţi prea mult şi nu mă întorc la timp, atunci Pida va fi spînzurat.

A fi spînzurat este cea mai ruşinoasă moarte pentru un indian. Vă puteţi închipui cît era Tangua de furios. M-am retras pînă la cortul vecin, fireşte, înconjurat de kiowaşi. Tangua îşi convocă bătrînii şi sfatul începu. În ochii lor ardeau fulgere şi aş fi păţit-o rău de tot dacă nu era în joc viaţa lui Pida. Observai, cu acest prilej, că îndrăzneala mea îşi făcuse efectul.

După cîtva timp, căpetenia trimise pe un războinic undeva, în sat. Omul dispăru într-un cort şi reveni apoi împreună cu Sam. Sării în sus, grăbindu-mă să-l întîmpin. Cînd mă văzu, omuleţul izbucni în adevărate ovaţii:

— Uraaa! Old Shatterhand! Uraaaa! Am spus eu că veţi veni neapărat. Îl vreţi, desigur, pe bătrînul Sam?

În chip de salut îmi întinse mîinile legate.

— Da — i-am răspuns — am venit în calitate de *greenhorn* ca să-ţi ofer diploma de cel mai mare meşter în furişat. Orice s-ar spune, dumneata o iei întotdeauna razna.

— Lăsaţi reproşurile pe altă dată, preaiubite *sir*. Prefer să-mi vorbiţi de Mary a mea.

— E la noi.

— Şi Liddy?

— Puşcociul ? E bine sănătos.

— Atunci e totul în cea mai perfectă ordine, dacă nu mă-nşel. Hai, să ne cărăm ! E cam plicticos pe-aici.

— Răbdare, Sam, răbdare ! Vorbeşti ca şi cum ar fi o joacă de copii : am venit, te-am dezlegat şi te-am dus !

— Păi, nici nu e altceva, vreau să spun pentru dumneavoastră, decît o joacă de copii. Sînt curios cam ce n-aţi fi în stare să faceţi. M-aţi coborî şi din lună, dacă mi-ar trăsni prin cap să mă sui acolo, hi-hi-hi-hi !

— Tot îţi mai arde de glume ? S-ar zice că nu ţi-a mers prea rău aici.

— Rău ? Mie ?! Aflaţi că mi-a mers foarte bine, ba chiar excelent! Kiowaşii m-au îndrăgit ca pe copilul lor; nici nu-mi mai pot reveni de atîtea alintări, drăgălăşenii şi pupături ; m-au hrănit ca pe-o mireasă şi, cînd mă apuca somnul, nici nu era nevoie să mă culc, pentru că zăceam, zi şi noapte, tolănit pe spate.

— Te-au prădat ?

— Fireşte. Mi-au puricat şi căptuşeala buzunarelor.

— Dac-au mai rămas din lucruri, atunci o să le capeţi înapoi. Mi se pare că sfatul bătrînilor s-a încheiat.

L-am avertizat încă o dată pe Tangua să nu mai întîrzie, dacă vrea ca fiul său să rămînă în viaţă. Continuarăm scurt şi energic tratativele, din care ieşii biruitor ; eu nu cedam cu nici un pas, în timp ce Tangua se temea pentru fiul său. Conform înţelegerii finale, patru războinici urmau să ne însoţească, pe Sam şi pe mine, în alte două bărci, şi să-i ia în primire pe cei doi prizonieri. Dar nu care cumva să ne urmărească pe ascuns kiowaşii — pentru că atunci Pida va fi ucis.

De fapt, era cam mult să cer ca Sam Hawkens să-mi fie încredinţat doar mie. S-ar fi putut să le joc o festă celor patru indieni care ne însoţeau în bărcile lor. Dar am fost crezut pe cuvînt şi nici mai tîrziu, nimeni vreodată nu s-a îndoit de lealitatea lui Old Shatterhand. Bineînţeles că n-am trădat locul spre care aveam să ne îndreptăm.

Dezlegîndu-i-se mîinile, prichindelul de Sam şi le jucă triumfător prin aer, strigînd :

— Liber ! Iată-mă din nou liber ! Asta n-am să v-o uit niciodată, *sir !* Şi nici n-am s-o mai apuc la stînga dacă stimatele dumneavoastră picioare binevoiesc să fugă la dreapta.

Pe cînd ne pregăteam de ducă, se iscă ici şi colo cîte un murmur de nemulţumire. Kiowaşii regretau profund că sînt nevoiţi să ne lase în pace, pe mine şi pe Sam, prizonierul lor ; iar Tangua îmi şuieră :

— Pînă la înapoierea fiului meu, te afli încă în siguranţă, dar pe urmă întreg tribul te va hăitui şi te va înhăţa, chiar de-o fi să zbori prin văzduh !

N-am găsit cu cale să răspund acestei ameninţări şi, însoţit de Sam şi de cei patru kiowaşi, am luat-o spre malul rîului. Doi cîte doi — eu, fireşte, împreună cu Sam — ne-am urcat apoi în cîte o barcă. Pe cînd părăseam malul, un urlet prelung al kiowaşilor răsună în urma noastră şi nu se stinse decît hăt-tîrziu.

Vîsleam. Şi în timpul acesta, îi povesteam lui Hawkens tot ce se întîmplase de cînd a căzut în mîinile kiowaşilor. Îi părea foarte rău de plecarea lui Winnetou, dar îl consola oarecum faptul că scăpase astfel de mustrările tînărului şef al apaşilor.

În ciuda întunericului, atinserăm cu bine insula şi furăm întîmpinaţi cu mare bucurie de către Dick Stone şi Will Parker. Abia după ce plecasem, îşi dăduseră seama de măsura cutezanţei mele.

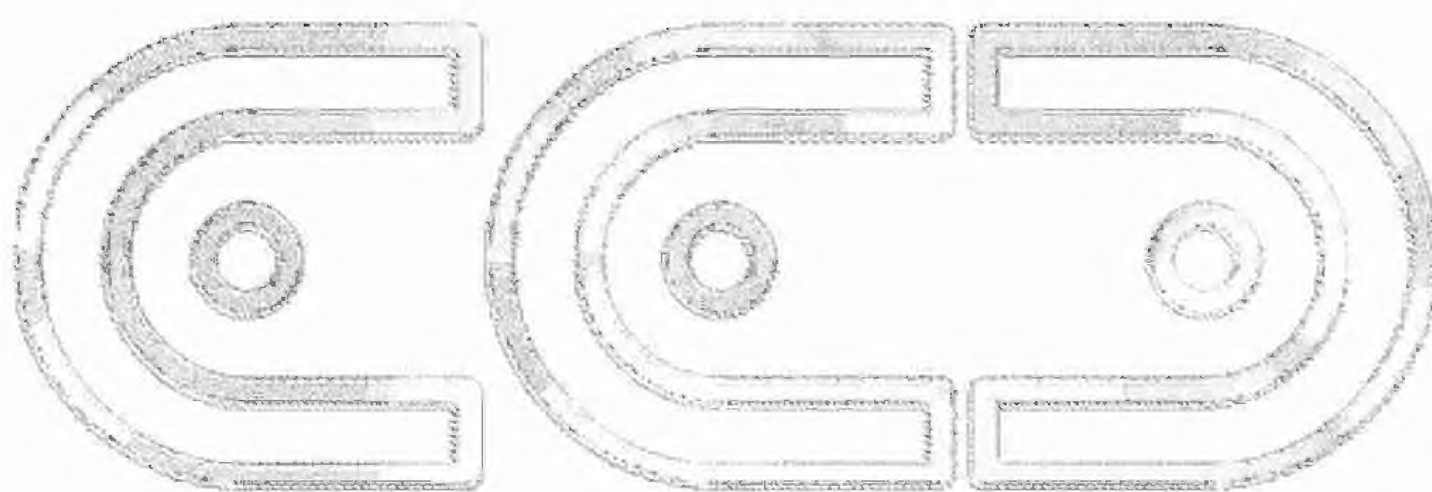
Am predat pe cei doi prizonieri, care nu ne-au ferecit cu nici o vorbă de rămas bun, şi am aşteptat pînă ce se stinse în larg sunetul vîslelor. După aceea, am încălecat şi ne-am mînat caii dincolo, spre malul stîng al rîului. Totul depindea acum de viteză ; şi era bine că Sam cunoştea perfect ţinutul. Călare pe catîrul lui, omuleţul se îndreptă fălos în şa, ridică pumnul ameninţător înspre satul lui Tangua şi zise :

— Acum, ăia de colo îşi bat capul cum să ne prindă din nou. Dar o să rămînă cu gurile căscate ! Sam Hawkens nu se mai vîră singur în plasă ca să-şi pună apoi nădejdea într-un *greenhorn* oarecare. Încă nu s-a găsit kiowaşul care să mă-nhaţe, dacă nu mă-nşel !

— Sfîrşitul volumului I —

CUPRINS

Scanare și prelucrare digitală

de

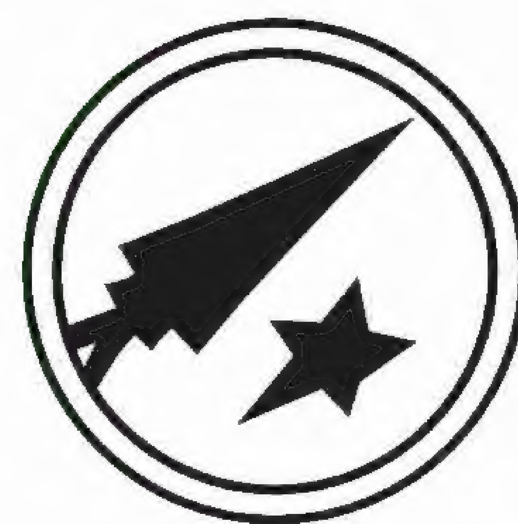

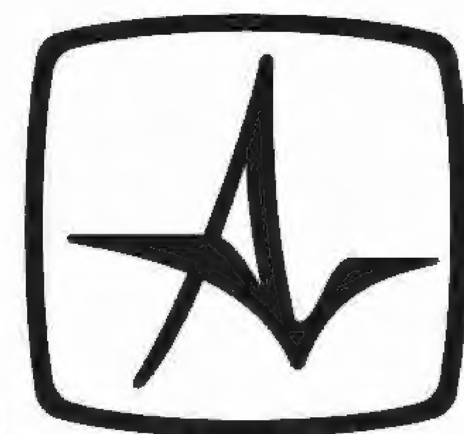
Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

